በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ለኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
አዲስ አበባ

የልዩ ዐቃቤ ሕግ የወንጀል መዝገብ ቁጥር 108/85
ህዳር 6 ቀን 1992 ዓ.ም

ከሳሽ :- ልዩ ዐቃቤ ሕግ

ተከሳሾች :-

1. ኰ/ል ደበበ ሁሪሴ
የአርሲ ክፍለ ሀገር ዋና ፖሊስ ዋና አዛዥና የአብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴ አባል የነበረ በሌለበት ፡፡

2. የመቶ አለቃ ጥላሁን አይማስ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የአገርና የሕዝብ ደህንነት ጥበቃ ኃላፊ የአብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴ አባል የነበረ በሌለበት ፡፡

3. ካሳ ሙሊሳ
የአሰላ ከተማ አጠቃላይ ምክር ቤት አባልና የአብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴ አባል የነበረ ፡፡

4. ሁሴን አደም
የአርሲ ክፍለ ሃገር ም/አስተዳዳሪ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

5. ፈለቀ አሸቱ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የገበሬዎች ማህበር ሊቀመንበርና የአብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴ አባል የነበረ ፡፡

6. አሸቱ ገመዳ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የሕዝብ ድርጅት ጉዳይ ጊ/ጽ/ቤት አባል የአዘአኮ እና የአሰላ ከተማ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ / በሌለበት/ ፡፡

Mana Murtii Waliigala Oro
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

1
ልዩ ዐቃቤ ሕግ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤት
Federal Democratic Republic of Ethiopia Office of the Special Public Prosecutor

7. ብርሃኑ ገ/መድህን የገጠር ልማት ድርጅት
የአርሲ ክፍለ ሀገር ~~የከተማ ልማትና ቤት ሚ/ር~~ ባልደረባየአዘአኮና የአሰላ ከተማ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ ፡፡

8. ሰዩም አሰፋ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የከተማ ልማትና ቤት ሚ/ር ባልደረባየአዘአኮና የአሰላ ከተማ የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

9. አማኒ ቱፋ
የአሰላ ከተማ አጠቃላይ ምክር ቤት አባልና የአዘአኮና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረች /በሌለችበት/ ፡፡

10. የመ/አ አበራ አሰፋው
የአርሲ ክፍለ ሀገር የፖሊስ ሰራዊት አባል መርማሪ የአዘአኮና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ ፡፡

11. የ፶/አለቃ ደምመላሽ ታፈሰ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባ የአዘአኮና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

12. ወ/ር ቶሎሳ ጅማ
የአርሲ ክፍለ ሀገር ፖሊስ ሰራዊት አባልና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ፡፡

13. የ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የፖሊስ ሰራዊት አባልና የአዘአኮና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

14. ሞገስ ወርቁ
የአርሲ ክፍለ ሀገር ትምህርት ቤቶች ጽ/ቤት ባልደረባና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ ፡፡

15. የ፲/አለቃ ልሳነ ወርቅ ደጉ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የፖሊስ ሰራዊት ባልደረባ የአዘአኮና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ ፡፡

16. ፈለቀ ወልዴ
የአሰላ ከተማ የአብዮት ጥበቃ አባልና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

17. ካሳዬ ይገዙ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የግብርና ልማት መ/ቤት ባልደረባና የአሰላ ከተማ የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ ፡፡

18. ሳህሉ ኃይለጊዮርጊስ (Unit ozeq ...)
የአርሲ ክፍለ ሀገር የግብርና ልማት መ/ቤት ካድሬና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ ፡፡

19. ሬጋሳ አድነው
የአሰላ ከተማ የአብዮት ጥበቃ አባል የቀይሽብር ኮሚቴ አባልና ውሳኔ ፈፃሚ የነበረ ፡፡

X20. ሬጋሳ ኅበና
የአርሲ ክ/ሀገር የከተማ ልማትና ቤት ሚ/ር ባልደረባና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

X21. የመቶ አለቃ መልሀቅ ሙሴ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የፖሊስ ሰራዊት ባልደረባና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

X22. አልታዬ ደምሴ
የአሰላ ከተማ የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

23. የ፶/አለቃ በክንዴ አበበ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የፖሊስ ሰራዊት ባልደረባና የቀይሽብር ኮሚቴ አባልና ውሳኔ ፈፃሚ ጭምር የነበረ ፡፡

X24. መንግስቱ ተፈራ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የሕዝብ ድርጅት ጉዳይ ጊ/ጽ/ቤት አባልና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

25. ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የገጠር ልማት መ/ቤት ባልደረባና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ ፡፡

X26. ዳባ ኢዶኤ
የአርሲ ክፍለ ሀገር የህዝባዊ ኑሮ ዕድገት መ/ቤት ባልደረባና የቀይሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

27. አቶ ደሪርሳ ደፋባ
የህዝብ ድርጅት ካድሬና የአዘአኮ አባል የነበረ ፡፡

28. ወርቁ መንገሻ
የአሰላ ከተማ የቀይሽብር ኮሚቴ ተባባሪ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

29. ከበደ ግዛው
የአርሲ ክፍለ ሀገር የቀይሽብር ኮሚቴ ተባባሪ አባልና ጠቋሚ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

30. ተሾመ አለታዬ
የአርሲ ክ/ሀገር የቀይሽብር ኮሚቴ ተባባሪ አባልና ጠቋሚ የነበረ ፡፡

31. ከበደ ሺበሺ
የአሰላ ከተማ የቀበሌ አመራር አባልና የቀይሽብር ኮሚቴ ተባባሪ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

32. ፀጋዬ ሙሉጌታ
የአሰላ ከተማ የቀበሌ አመራር አባልና የቀይሽብር ኮሚቴ ተባባሪ አባል የነበረ ፡፡

33. ዘውዱ አየለ
የአሰላ ከተማ የቀይሽብር ኮሚቴ ተባባሪ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

34. የ፶/አለቃ በዛብህ አዲስ አየለ
የአርሲ ክ/ሀ/የወሀኒ ፖሊስ ባልደረባና የአዘአኮ አባል የነበረ ፡፡

35. መ/አ ታምራት ተስፋዬ
የአዲስ አበባ ማዕከላዊ መርማሪ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

36. የመ/አለቃ ደሳለኝ በለጠ
የአርሲ ክ/ሀገር የወሀኒ ፖሊስ ባልደረባና የአዘአኮ አባልና ውሳኔ ፈፃሚ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

37. አሰፋ ወልዴ ኃብቴ
የአሰላ ከተማ የቀበሌ አመራር አባልና የቀይሽብር ኮሚቴ ተባባሪ አባል የነበረ ፡፡

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

-5-

38. አስቸግር ጌታቸው ደስታ
የአሰላ ከተማ የቀበሌ አመራር አባልና የቀይሽብር ኮሚቴ ተባባሪ የነበረ ፡፡

39. ሻለቃ አሸቱ ገበየሁ ግዴለው
የአርሲ ክፍለ ሃገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባና ውሳኔ ፈፃሚ የነበረ
/በሌለበት/ ፡፡

40. ወ/ር አስታጥቄ ገብረህይወት
የአርሲ ክፍለ ሃገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባና ውሳኔ ፈፃሚ የነበረ
/በሌለበት/ ፡፡

41. ወ/ር ማሞ ጥላሁን
የአርሲ ክፍለ ሃገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባና ውሳኔ ፈፃሚ የነበረ
/በሌለበት/ ፡፡

42. ወ/ር ገብረየሱስ ወልዱ
የአርሲ ክፍለ ሃገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባና ውሳኔ ፈፃሚ የነበረ
/በሌለበት/ ፡፡

43. ወ/ር ጴጥሮስ ቴጲሶ
የአርሲ ክፍለ ሃገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባና ውሳኔ ፈፃሚ የነበረ
/በሌለበት/ ፡፡

44. ሻለቃ አስፋው ገብረህይወት ገዛኸኝ
የአርሲ ክፍለ ሃገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባና ውሳኔ አስፈፃሚ የነበረ ፡፡

45. ም/መ/አለቃ አስናቀ ኪዳነማርያም
የአርሲ ክፍለ ሃገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባና ውሳኔ አስፈፃሚ የነበረ
/በሌለበት/ ፡፡

46. የ፲/አለቃ ከበደ አጐናፍር
የአርሲ ክፍለ ሃገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባና ውሳኔ አስፈፃሚ የነበረ
/በሌለበት/ ፡፡

47. ወ/ር ፀጋዬ አስፋው
የአርሲ ክፍለ ሃገር የወህኒ ፖሊስ ባልደረባና ውሳኔ ፈፃሚ የነበረ
/በሌለበት/ ፡፡

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

94. አለሙ በዳዳ
የአሰላ ከተማ ቀይ ሽብር ኰሚቴ ተባባሪ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

95. አቶ ዕጌ አስተርዮ
የአሰላ ከተማ ቀይ ሽብር ኰሚቴ ተባባሪና የቀበሌ 01 ተመራጭ የነበረ ፡፡

96. ሺመልስ ገድሌ
የአሰላ ከተማ ቀይ ሽብር ኰሚቴ ተባባሪ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

97. አማን አብዱልቃድር
የአሰላ ከተማ የቀበሌ 14 ጥበቃ አባል የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

98. ደጀኔ ጉርፉ
የአሰላ ከተማ ቀይ ሽብር ኰሚቴ ተባባሪ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

99. ወ/ር ግርማ ጻጨው
መርማሪ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

100. ፶/አለቃ ሺፈራው ጅሩ አረዶ
የአርሲ ክ/ሃገር ፖሊስ መምሪያ ባልደረባ የነበረ ፡፡

101. ፲/አለቃ ተሾመ ኃብተማርያም
የአርሲ ክ/ሃገር ፖሊስ መምሪያ ባልደረባ የነበረ ፡፡

102. ወ/ር ወንድሙ በቀለ
የአርሲ ክ/ሃገር ፖሊስ መምሪያ ባልደረባ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

103. ደመና ኃብተማርያም
የመርማሪዎች ባልደረባ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

104. ጣሂር ገዳ
የመርማሪዎች ተባባሪ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

105. ሻ/ል ሙሉሰው ጌታሁን
ውሣኔ አስፈፃሚ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

106. ወ/ር ~~[illegible]~~ [illegible] ከበደ
ውሣኔ አስፈፃሚ የነበረ /በሌለበት/ ፡፡

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ክፍል አንድ

ዘርን ማጥፋት በሰበአዊ ፍጥረት ላይ የተፈፀመ ወንጀል

አንደኛ ክስ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀለኛ መቅጫ ህግ ቁጥር 281 የተመለከተውን በመተላለፍ ወንጀል መፈፀም ፣

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሳሾቹ ከ1967 ዓ.ም. አንስቶ እስከ 1983 ዓ.ም. ድረስ በሥልጣን ላይ በነበረው በጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ወይም መንግስት ዘመን ውስጥ የአርሲ ክፍለ ሀገር አውራጃዎች ፣ ወረዳዎች የአብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴና የቀይሽብር አራማጅ ኮሚቴ አባላት የፓሊስና የሕዝባዊ ድርጅቶች መሪዎችና አባላት በመሆን ሲሰሩ በፖለቲካ ተሳስሮ የተቋቋመውን የህብረብሔርን ማህበራዊ የሆነ አንድ ክፍል ሕዝብ በመላ ወይም በከፊል ለማጥፋት በግብረአበርነት በማቀድ ፣ የጥፋቱን ስራ በማቋቋም ትዕዛዝ በመስጠት እንዲሁም ይህንኑ አድራጐት ስራ ላይ በማዋል የተለያዩ የማሰርያ የማሰቃያ ስፍራ በማዘጋጀት የመግደያ አካላትን በማደራጀት ነፃ እርምጃ ቀይሽብር በማካሔድ የፖለቲካ ትስስሩ አባላት እንዲገደሉ አካላቸው እንዲቆስል በአፍአዊና ውስጣዊ ጤንነታቸው ላይ ጉዳት በማድረስ ወይም ጨርሶ እንዲጠፉ የሞት አደጋ በሚደርስባቸው ሁኔታ አስቀምጠዋቸው በመጨረሻም የደረሱበት እንዳይታወቅ በማድረግ ከዚህ በታች በንዑስ ክፍሎች የተዘረዘሩትን ዘርን በማጥፋት በሰበአዊ ፍጥረት ላይ የተፈፀመ ወንጀልን የሚያቋቁሙ ድርጊቶች በመፈፀማቸውና እንዲፈፀሙ በማድረግ በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀለኛ መቅጫ ህግ ቁጥር 32/1/ሀ ወይም/ለ/ እና 281/ሀ/ ወይም/ሐ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ወንጀል ፈፅመው በመገኘታቸው ተከሰዋል ።

Murtii Walligala Oromiyaa
ፍ/ቤት

ንዑስ ክፍል አንድ

፩ - ግድያ

አንደኛ

1. ደበበ ሁሪሶ
2. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
3. ካሣ ሙሊሣ
4. ፈለቀ እሸቴ
5. እሸቴ ገመዳ
6. ብርሐኑ ገብረመድህን
7. ስዩም አሰፋ
8. አማኜ ቱፋ
9. መ/አለቃ አበራ አስፋው
10. ፶/አለቃ ደመላሽ ታፈሰ
11. ወ/ር ቶሎሣ ጅማ
12. ሞገስ ወርቁ
13. ረጋሣ አድነው
14. ፈለቀ ወልዴ
15. ፲/አለቃ ልሣነወርቅ ደጉ
16. ላህሉ ኃ/ጊዮርጊስ
17. ረጋሣ ጉበና
18. ካሣሁን በየነ
19. መንግሥቱ ተፈራ
20. ዳባ ኤዳኦ
21. ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ
22. ድሪርሣ ደሞ
23. ካሣዬ ይገዙ
24. ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ
25. ከበደ ግዛው
26. ወርቁ መንገሻ
27. በቀለ ጀማነህ (ጂማ)
28. ዘብይደሩ አስፈሪ
29. ሐብታሙ ከበደ
30. ከድር ጅራ

Mana Murtii Walligala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

31. ጌታቸው በሻርጌ
32. ብሩ ሐይሌ
33. በየነ ደርሲሣ
34. ጉዲሣ ፉና
35. ለሜሣ ዳዲ
36. በቀለ መርጊያ
37. ዘውዴ ቦጋለ
38. ተበጀ አለነ
39. ገመቹ ጅማ
40. ቸርነት ኤርትሮ
41. መ/አለቃ መህልቅ ሙሴ
42. ወ/ር አስታጥቄ ገ/ህይወት
43. ወ/ር ማሞ ጥላሁን
44. ወ/ር ገ/እየሱስ ወልዱ
45. ወ/ር ጴጥሮስ ቴጂሶ
46. ሻ/ቃ አስፋው ገ/ህይወት
47. ም/መ/አለቃ አስናቀ ኪዳነማርያም
48. ፶/አለቃ ከበደ አጐናፍር
49. ወ/ር ፀጋየ አስፋው
50. ወ/ር አፈወርቅ ደምሴ
51. ፲/አለቃ አስፈሪ ደስታ
52. አልታየ ደምሴ
53. ጐንፋ በዳዳ
54. ኡርጌ በዳዳ
55. ፶/አለቃ በቀለ ታደሰ
56. ኰ/ል ታደሰ ቆሪቾ
57. ወ/ር ታመነ ለገሠ
58. ፲/አለቃ ብርሐኑ ወ/ግዲ
59. ወ/ር ሲሳይ ሰጠኝ
60. ፲/አለቃ ከበደ ኃ/ሚካኤል
61. ወ/ር እሸቴ ግዛው
62. ፲/አለቃ ታፈሰ ባዩ
63. ወ/ር ሺፈራው ከበደ
64. ወ/ር አያሌው በቀለ
65. ወ/ር አስፋው ኃይሌ
66. ወ/ር አድነው ደስታ
67. ወ/ር አየለ ወርቁ
68. ወ/ር ኃይሉ ረጋሣ

69. ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ
70 ዘውዱ አየለ
71. ፶/አለቃ በዛብህ አዲስ
72. መ/አለቃ ደሣለኝ በለጠ
73. ተስፋዬ ጌታነህ
74. ፶/አለቃ በክንዴ አበበ
75. ፀጋዬ ሙሉጌታ
76. ከበደ ሺበሺ
77. ፈቃዱ ነጋ
78. ሌ/ኰ ሙሉነህ ኪዳነወልድ
79. አልማዝ አሰፋ
80. ፶/አለቃ ከተማ አበበ
81. አለሙ በዳዳ
82. ዕጌ አስተርዮ

የተባሉት ተከሣሾች መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም. ሌሊት ሰዓቱ በውል ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ ሕዝብ ፀረ አብዮትና የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

1. እንዳልካቸው ጌታነህ
2. መስፍን ግዛው
3. አሸናፊ ቡልቡላ
4. ብርሃኑ ጌታነህ
5. አብርሃም ኃይሉ
6. አምዴ አይችሉህም
7. አበበ ተመስገን
8. ተስፋዬ መካሻ
9. ከማል ከድር
10. ፍቅሬ አስፋው
11. ሱፋ ገና
12. ደበበ ሺበሺ
13. ፀጋዬ ወርቁ
14. ሩቤ ባቦሳ
15. ኃይሉ ተፈሪ
16. አስባል አማን
17. ጌታቸው ውቤ
18. ኃይሉ ጥበቡ
19. ከማል አብዱላሂ
20. ሺመልስ ክፍሌ
21. ክፍሉ ማናህሎ

Murtii Waliigala Oromiyaa

-10-

22. ታደሰ ኃ/ማርያም
23. ታምሩ ኃይሌ
24. ወገኔ ክፈለው
25. ሀብታሙ ወልደማርያም
26. ኤልያስ በትሩ
27. መኩንን ካሳዬ
28. ቡና ቱፋ
29. ፀጋዬ ገመቹ
30. ጥላሁን ታዬ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ስር የነበሩትን ከአሰላ ወህኒ ቤት እና ከአስተዳደሩ ጽ/ቤት ካዘጋጁት ህገ-ወጥ እስር ቤት በማውጣት 8ኛ 10ኛ 11ኛ 12ኛ 19ኛ 23ኛ 34ኛ 40ኛ 41ኛ 42ኛ 43ኛ 46ኛ 74ኛ 75ኛ 76ኛ 77ኛ 79ኛ 80ኛ 81ኛ 82ኛ 83ኛ 84ኛ 85ኛ እና 86ኛ ተከሣሾች ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ደብድበው በመግደላቸው ፣ የቀሩት ተከሣሾች ደግሞ እንዲገደሉና አስከሬናቸው በአሰላ እና ኢቴያ ከተማ ውስጥ እንዲጣል በማድረጋቸው ፣

ሁለተኛ

1. ደበበ ሁሪሶ
2. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
3. ካሣ ሙሊሣ
4. ፈለቀ እሸቴ
5. እሸቴ ገመዳ
6. ብርሐኑ ገብረመድህን
7. ሰዩም አሰፋ
8. አማኒ ቱፋ
9. መ/አለቃ አበራ አሰፋው
10. ፶/አለቃ ደመላሽ ታፈሰ
11. ወ/ር ቶሎሣ ጅማ
12. ሞገስ ወርቁ
13. ረጋሣ አድነው
14. ፈለቀ ወልዴ
15. ፲/አለቃ ልሣነወርቅ ደጉ
16. ሳህሉ ኃ/ጊዮርጊስ
17. ረጋሣ ጉበና
18. ካሣሁን በየነ
19. መንግሥቱ ተፈራ

Walligala Oromia
ማዕከል
ጽ/ቤት

20. ዳባ ኤዳኤ
21. ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ
22. ድሪርሣ ደሞ
23. ካሣዬ ይገዙ
24. ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ
25. ከበደ ግዛው
26. ወርቁ መንገሻ
27. በቀለ ጀማነህ (ጂማ)
28. ዘብይደሩ አስፌሪ
29. ሐብታሙ ከበደ
30. ከድር ጃራ
31. ጌታቸው በሻርጐ
32. ብሩ ሐይሌ
33. በየነ ደርሲሣ
34. ጉዲሣ ፋና
35. ለሜሣ ዳዲ
36. በቀለ መርጊያ
37. ዘውዴ ቦጋለ
38. ተበጀ አለነ
39. ገመቹ ጅማ
40. ቸርነት ኤርትሮ
41. መ/አለቃ መሀልቅ ሙሴ
42. ወ/ር አስታጥቂ ገ/ህይወት
43. ወ/ር ማሞ ጥላሁን
44. ወ/ር ገ/እየሱስ ወልዱ
45. ወ/ር ጴጥሮስ ቴጲሶ
46. ሻ/ቃ አሸፋው ገ/ህይወት
47. ም/መ/አለቃ አስናቀ ኪዳነማርያም
48. ፱/አለቃ ከበደ አጐናፍር
49. ወ/ር ፀጋዩ አስፋው
50. ወ/ር አፈወርቅ ደምሴ
51. ፲/አለቃ አስፈሬ ደስታ
52. አልታዬ ደምሴ
53. ጉንፋ በዳዳ
54. ኡርጌ በዳዳ
55. ፱/አለቃ በቀለ ታደሰ
56. ኩ/ል ታደሰ ቆሪቾ
57. ወ/ር ታመነ ለገሠ

Mana Murtii Walligala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

58. ፲/አለቃ ብርሐኑ ወ/ፃዲቅ
59. ወ/ር ሲሳይ ሰጠኝ
60. ፲/አለቃ ከበደ ኃ/ሚካኤል
61. ው/ር እሸቴ ግዛው
62. ፲/አለቃ ታፈሰ ባዩ
63. ወ/ር ሺፈራው ከበደ
64. ወ/ር አያሌው በቀለ
65. ወ/ር አስፋው ኃይሌ
66. ወ/ር አድነው ደስታ
67. ወ/ር አየለ ወርቁ
68. ወ/ር ኃይሉ ረጋሣ
69. ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ
70. ዘውዱ አየለ
71. ፶/አለቃ በዛብህ አዲስ
72. መ/አለቃ ደሣለኝ በለጠ
73. ፶/አለቃ ከተማ አበበ
74. ሌ/ኮ መሉነህ ኪዳነወልድ
75. ታፈረ አድማሱ

የተባሉት ተከሣሾች የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም. ሌሊት ሰዓቱ በትክክል ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ ሕዝብ ፀረ አብዮትና የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

1. ቄስ ማሞ ዘለቀ
2. ጐሳዬ አድገህ
3. ሰለሞን እስማኤል
4. ታዬ ደግፌ
5. ደጉ አራርሳ
6. ለገሰ ቁምቢ
7. ኃይሉ ተሰማ
8. በለጠ ወልደአረጋይ
9. ለሚ ደመረው
10. ዓለም ገና በየነ
11. ታደለ ወርቅነህ
12. ታደሰ ቶላ
13. ንጉሴ መኩንን
14. ወንድወሰን አበበ
15. ነጋሹ በንሳ — 5ኛ
16. ዓለማየሁ ዳባ
17. አደራጀው ደረሰ

Murtii Walligala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ስር የነበሩትን አሰላ ወህኒ ቤት ቅጥር ግቢ ውስጥ 34ኛ 40ኛ 41ኛ 42ኛ 43ኛ 46ኛ 74ኛ 75ኛ 76ኛ 77ኛ 79ኛ 80ኛ 81ኛ 82ኛ 83ኛ 84ኛ 85ኛ እና 86ኛ ተከሣሾች ባልታወቀ መሣሪያ በጥይት ደብድበው በመግደላቸው የቀሩት ተከሣሾች ደግሞ እንዲገደሉ በማድረጋቸው ፣

ሶስተኛ

1. ኰ/ል ደበበ ሁሪሴ
2. የመ/አለቃ ደሳለኝ በለጠ
3. የ፶/አለቃ ደምመላሽ ታፈሰ
4. የ፶/አለቃ በዛብህ አደስ
5. ሻ/ቃ አስፋው ገ/ህይወት
6. ም/መ/አለቃ አስናቀ ኪዳነማርያም
7. ወ/ር አስታጥቄ ገ/ህይወት
8. ፶/አለቃ ከበደ አጐናፍር
9. ወ/ር ፀጋዩ አስፋው
10. ወ/ር ዋስይሁን ከበደ
11. ሻ/ቃ ፍስሐ ተሰማ
12. ወ/ር ማሞ ጥላሁን
13. ወ/ር ገብረ እየሱስ ወልዱ
14. ወ/ር ጴጥሮስ ቴጂሶ
15. ወ/ር አፈወርቅ ደምሴ
16. ፲/አለቃ አስፈሬ ደስታ
17. ወ/ር ታመነ ለገሠ
18. ፲/አለቃ ብርሐኑ ወ/ፃዲቅ
19. ወ/ር እሸቴ ግዛው
20. ወ/ር ሲሳይ ሰጠኝ
21. ኰ/ል ከተማ ገብረማርያም
22. ፲/አለቃ ከበደ ኃ/ሚካኤል
23. ፲/አለቃ ታፈሰ ባዩ
24. ወ/ር ሺፈራው ከበደ
25. ወ/ር አያሌው በቀለ
26. ወ/ር አስፋው ኃይሌ
27. ወ/ር አድነው ደስታ
28. ወ/ር አየለ ወርቁ
29. ወ/ር ኃይሉ ረጋሣ
30. ወ/ር ጀምበሬ ብሩ

North Wallagaa ... ፍርድ ቤት

14

31. አልታዬ ደምሴ
32. ሁሴን አደም
33. ወ/ር ቶሎሣ ጅማ
34. ካሣ ሙሊሣ

የተባሉት ተከሣሾች ሚያዚያ 24 ቀን 1969 ዓ.ም. ሌሊት በግምት 8 ሰዓት ሲሆን ፀረ ሕዝብ ፀረ አብዮተኛና የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

1. ኢብራሂም ዳውድ
2. እሸቱ ዓለሙ
3. ከተማ አረቲ
4. ዓሊ አብዱራህማን
5. ታዬ አበበ
6. መሃመድ አሰፋው
7. አሰፋ ሩጋ
8. መ/ር ጌታቸው በቀለ
9. ጥላሁን ፈይሳ
10. ተሰማ ኢላላ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ስር የነበሩት ከአሰላ ከተማ ወህኒ ቤት በማውጣት ላሎ ጫካ ከሚባል ቀበሌ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ፤

አራተኛ

1. ፈለቀ ወልዴ
2. አሰፋ ወልዴ
3. አስቻግር ጌታቸው
4. ረጋሣ ጎበና
5. ፃ/አለቃ ከተማ አበበ

የተባሉት ተከሣሾች በየካቲት ወር 1970 ዓ.ም ትክክለኛውን ቀንና ሰዓት ማወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ-ሕዝብ ፀረ-አብዮተኛና የኢ.ህ.አ.ፓ. የፖለቲካ ቡድን አባል ነው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

ኃያል ወልደአማኑኤል

የተባለውን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን አሰላ ከተማ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድቦ እንዲገደል በማድረጋቸው ፤

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
ጠቅላይ ፍርድ ቤት
... ማኅተም ...

-15-

ጉዳይ በሌላ መዝገብ ከተከሰሱት ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን

1. ሐጂ ደማ ቱፋ
2. ወልዩ ሐጂ ደማ

የተባሉትን በቁጥጥሩ ሥር የነበሩትን አባትና ልጅ አሰላ ከተማ ወህኒ ቤት ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጉ ፤

ዘጠነኛ

1. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
2. መ/አለቃ ታምራት ተሰፋዬ
3. ብርሃኑ ገብረመድህን
4. ስዩም አሰፋ
5. መ/አለቃ አበራ አሰፋው
6. ተሾመ አልታዬ
7. የ፶/አለቃ ደምመላሽ ታፈሰ
8. ሻ/ል ካሳ ወልዴ
9. ወ/ር ግርማ ዳጨው

የተባሉት ተከሣሾች ታህሳስ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ 12 ሰዓት ሲሆን ፀረ-ሕዝብ ፀረ-አብዮትና የኢ.ህ.አ.ፓ. የፓለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

1. ሁሴን መሃመድ
2. አየለ በርሔ
3. ጉርፉ ገላን

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ሥር የነበሩትን ከአሰላ ወህኒ ቤት በማውጣት ወህኒ ቤቱ ጀርባ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ፤

አስረኛ

ሻ/ቃ እሸቱ ገበየሁ

የተባለው ተከሣሽ መስከረም 11 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ በግምት 8 ሰዓት በሚሆንበት ጊዜ ፀረ-ሕዝብ አድሃሪና የኢ.ዲ.ዩ የፖለቲካ ቡድን አባል ናቸው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በዚሁ ጉዳይ በሌላ መዝገብ ከስ ከቀረበባቸው ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን :-

1. ተፈራ ወልደግርያም
2. ዋቀዩ ጢኖቅሳ

የተባሉትን በቁጥጥሩ ሥር የነበሩትን ኮፈሌ ከተማ ቅዳሜ ገበያ ውስጥ ህዝብ በተሰበሰበበት ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጉ ፤

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

- 16

አስራ አራተኛ

1. በቀለ መርጊያ
2. ተበጀ አለነ
3. በቀለ ጀማነህ (ጂማ)
4. ጌታቸው በሻርጐ
5. ፃ/አለቃ በቀለ ታደሰ
6. ንጉሴ ለሚ
7. ፈለቀ እሸቴ
8. ተስፋዬ ጌታነህ
9. ታፈረ አድማሱ

ጥቅምት 8 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ሰዓቱ በትክክል ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ-ሕዝብ ፀረ-አብዮተኛና የኢ.ሀ.አ.ፓ. የፓለቲካ ቡድን አባል ነው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

ተማሪ በቀለ ዳባ

የተባለውን ዲገሉና ጢጆ ወረዳ ሣጉሬ ከተማ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድቦ እንዲገደልና አስከሬኑን በብር 300 ለወላጆቹ እንዲሸጥ በማድረጋቸው ተከሰዋል ::

አስራ አምስተኛ

1. ሻ/ቃ እሸቱ ገበየሁ
2. ካሳዬ ይገዙ
3. ፃ/አለቃ ደምመላሽ ታፈሰ

የተባሉት ተከሣሾች ነሐሴ 01 ቀን 1971 ዓ.ም ከቀኑ ስድስት ሰዓት በሚሆንበት ጊዜ ፀረ-ሕዝብና ፀረ-አብዮተኛ ነው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በሌላ መዝገብ ከተከሰሰው ግብረአበራቸው ጋር ሆነው :-

ሞገስ በቀለ

የተባለውን በሌላ መዝገብ ክስ እንዲቀርብባቸው ከተደረጉት ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን አሰላ ከተማ ወህኒ ቤት ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድቦ እንዲገደል በማድረጋቸው ፡፡

አስራ ስድስተኛ

ሻ/ቃ እሸቱ ገበየሁ

የተባለው ተከሣሽ ግንቦት 27 ቀን 1972 ዓ.ም ከጠዋቱ አንድ ሰዓት በሚሆንበት ጊዜ ፀረ-አብዮተኛ ነው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

ኃይሉ አሰፋ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

የተባለውን በሌላ መዝገብ ክስ እንዲቀርብባቸው ከተደረጉት ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን በቁጥጥር ሥር የነበረውን ሽርካ ወረዳ ስልጣና ከተማ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድቦ እንዲገደል በማድረጉ ፣

<u>አስራ ሰባተኛ</u>

1. ሻለቃ አስፋው ገብረህይወት
2. መ/አለቃ አስናቀ ኪዳነማርያም
3. የ፶/አለቃ ከበደ አጐናፍር
4. ወ/ር አስታጥቄ ከበደ
5. ኰ/ል ደበበ ሁሪሴ
6. መ/አለቃ ደሳለኝ በለጠ
7. ፶/አለቃ በዛብህ አዲስ
8. ወ/ር ቶሎሣ ጂማ
9. ወ/ር ፀጋዬ አስፋው
10. ካሣ ሙሊሣ
11. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
12. ፈለቀ እሸቴ
13. እሸቴ ገመዳ
14. ብርሃኑ ገ/መድህን
15. ስዩም አሰፋ
16. አማኔ ቱፋ
17. መ/አለቃ አበራ አስፋው
18. ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ
19. ሞገስ ወርቁ
20. ረጋሣ አድነው
21. ፈለቀ ወልዴ
22. ረጋሣ ጉበና
23. ፲/አለቃ ልሣነወርቅ ደጉ
24. ሣህሉ ኃ/ጊዮርጊስ
25. ካሣሁን በየነ
26. መንግሥቱ ተፈራ
27. ዳባ ኤዳኤ
28. ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ
29. ካሣዬ ይገዙ
30. ም/መ/አለቃ መህልቅ ሙሴ
31. ወ/ር ዋሲሁን ከበደ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

32. ሁሴን አደም
33. አልታዬ ደምሴ
34. ሻ/ቃ ፍስሐ እቁበእግዚ
35. ወ/ር ግርማ ዳጨው
36. ሻ/ል ሙሉሰው ጌታሁን

ጋር ግብረአበር በመሆን ፤ ጥቅምት 2 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ፀረ- ህዝብ ፣ ፀረ-አብዮትና የኢ.ህ.አ.ፓ. የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

1. መነን ኃይሉ
2. ካሱ ይስሙ
3. ታደለ ታየ
4. ከበደ ተሰማ
5. ተስፋዬ ተረፈ
6. አባይ ከበደ
7. ሰለሞን ዘገየ
8. ናሁሰናይ አባተ
9. ብሩክ በዛብህ
10. ግርማ ደስታ
11. አምዴ ስለሺ
12. በፈቃዱ ገ/መስቀል

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ሥር የነበሩ ሰዎችን ከአሰላ ወህኒ ቤት በማውጣት በአሰላ ከተማ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሣሪያ ተደብድበው ~~በመግደላቸው~~ እንዲገደሉ፡ በማድረጋቸው

አስራ ስምንተኛ

ፃ/አለቃ በክንዴ አበበ

የተባለው ተከሣሽ ሚያዚያ 13 ቀን 1971 ዓ.ም ሰዓቱ በትክክል ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ በሰፊው ሕዝብና በአብዮቱ ላይ ያመፁ ፀረ-አብዮተኞች ናቸው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በሌላ መዝገብ ከተከሰሱት ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን :-

1. ጫላ አርሰዲ
2. ተሰማ ዳዲ

የተባሉትን በቁጥጥር ሥር የነበሩትን በቆጂ ከተማ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሣሪያ ህዝብ በተሰበሰበበት ስፍራ በጥይት ደብድቦ በመግደሉ ፣

አስራ ዘጠነኛ

1. ፃ/አለቃ በክንዴ አበበ
2. ረጋሣ አድነው

ንዑስ ክፍል ሁለት

፪ -አካል ማቁሰል በአፍአዊና ውስጣዊ ጤንነት ላይ ጉዳት ማድረስ

ሃያ ሁለተኛ

1. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ ፰፡ መ/አለቃ፡ ታምራት፡ ተክዬም፡
2. ብርሃኑ ገ/መድህን
3. ስዩም አሰፋ
4. መ/አለቃ አበራ አስፋው
5. ተሾመ አልታየ
6. ሻ/ል ካሣ ወልዴ
7. ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ

ነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም ሰዓቱ ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ አዲስ የኢ.ህ.አ.ፓ. የፖለቲካ ቡድን መስርተዋል በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

1. ወልደሩፋኤል አዘነ
2. ደመረ ይነሱ
3. ታደሰ ወርዶፋ
5. ተሻለ በቀለ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ሥር የነበሩትን አሰላ ከተማ ከሚገኘው የጭላሎ አውራጃ ፖሊስ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ እጅና እግራቸውን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቅለው በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ ሰውነታቸውን በመፈራረቅ ገርፈው አካላቸውን እንዲቆስል በማድረጋቸው ፤

ሃያ ሦስተኛ

1. ስዩም አሰፋ
2. ብርሃኑ ገብረመድህን

በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም ትክክለኛ ቀኑንና ሰዓቱን ለጊዜው መግለጽ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ-አብዮተኛና የኢ.ህ.አ.ፓ. አባል ነው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

አጻሙ ንጋቱ ሰሬሳ

የተባለውን በቁጥጥራቸው ስር የነበረውን በቆጂ ከተማ ቀበሌ እስር ቤት ውስጥ እጁንና እግሩን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቅለው መሳ ሰውነቱን በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመፈራረቅ ገርፈው አካሉ እንዲቆስል በማድረጋቸው ፤

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

<u>ሃያ አራተኛ</u>

1. ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ
2. ብርሃኑ ገብረመድህን

መጋቢት 20 ቀን 1971 ዓ.ም ሰዓቱ ለጊዜው ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ-አብዮተኛና የኢ.ህ.አ.ፓ. አባል ናት በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

ወ/ሮ ገነት ተክለጊዮርጊስ

የተባለችውን በቁጥጥራቸው ስር የነበረችውን አሰላ ከተማ ቀበሌ 04 ጽ/ቤት ውስጥ እጅና እግሯን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቅለው መላ ሰውነትዋን በጉማሬ አለንጋ በመፈራረቅ ገርፈው አካልዋ እንዲቆስል በማድረጋቸው ፤

<u>ሃያ አምስተኛ</u>

1. ወ/ር ቶሎሳ ጅማ
2. የ፲/አለቃ ልሳነ ወርቅ ደጉ
3. የ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ

በ1968 ዓ.ም ትክክለኛ ወሩን ቀኑንና ሰዓቱን መግለፅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ-አብዮተኛ የኢ.ህ.አ.ፓ. አባል ነው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

ወ/ር መስፍን ዓለሙ ሮቢ

የተባለውን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን አሰላ ከተማ ፖሊስ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ እጅንና እግሩን በገመድ አስረው በማንጠልጠል መላ ሰውነቱን በጉማሬ አለንጋ በመፈራረቅ ገርፈው አካሉ እንዲቆስል በማድረጋቸው ፤

<u>ሃያ ስድስተኛ</u>

1. መ/አለቃ አበራ አስፋው
2. ወ/ር ቶሎሳ ጅማ
3. ፶/አለቃ ደምመላሽ ታፈሰ
4. አማኔ ቱፋ 13-2-94

በ3ኛ ~~[illegible]~~ት ወር 1970 ዓ.ም ቀኑና ሰዓቱ ለጊዜው ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ-አብዮተኞች ናቸው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

አዱኛ ስለሺ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን አሰላ ከተማ ቀይሽብር እስር ቤት ውስጥ እጅና እግሩን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቅለው በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ መላ ሰውነቱን በመፈራረቅ ገርፈው አካሉ እንዲቆስል በማድረጋቸው ተከሰዋል ::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

ሃያ ሰባተኛ

1. መ/አለቃ አበራ አስፋው
2. ወ/ር ቶሎሳ ጅማ
3. እሸቴ ገመዳ
4. ዳባ ኤዳኤ

በየካቲት ወር 1970 ዓ.ም ትክክለኛ ቀኑና ሰዓቱ ለጊዜው ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ-አብዮተኛና የኢ.ህ.አ.ፓ. የፖለቲካ ቡድን አባል ነው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ
ዳዊት አባተ
የተባለውን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን አሰላ ከተማ ከሚገኘው ክፍለ ሀገሩ ፖሊስ የወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ እጁንና እግሩን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቅለው መላ ሰውነቱን በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመፈራረቅ ገርፈው አካሉ እንዲቆስል በማድረጋቸው ፤

ሃያ ስምንተኛ

1. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
2. ብርሃኑ ገብረመድህን
3. ወ/ር ዘለቀ ተዋዶ
4. ድርቢሳ ደሞ
5. አሰፋ ወልዴ

በጥቅምት ወር 1969 ዓ.ም ቀኑና ሰዓቱ ለጊዜው መግለጽ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ-አብዮተኛና የኢ.ህ.አ.ፓ. የፖለቲካ ቡድን አባል ነው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ
ኢርምያስ ወልደአማኑኤል
የተባለውን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን አሰላ ከተማ ፖሊስ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ እጁንና እግሩን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቅለው መላ ሰውነቱን በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመፈራረቅ ገርፈው አካሉ እንዲቆስል በማድረጋቸው ፤

ሃያ ዘጠነኛ

1. ዘውዱ አየለ
2. ከበደ ሺበሺ
3. ፀጋዬ ሙሉጌታ
4. ሽመልስ ገድሌ
5. አማን አብዱልቃድር
6. ደጀኔ ጉርፉ

መጋቢት 5 ቀን 1970 ዓ.ም ሰዓቱ ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ-አብዮተኛና

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

22

የኢ.ህ.አ.ፓ. አባል ናችሁ በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ :-

1. ፊትሰወርቅ ግርማ
2. ዘርፊ ከበደ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ስር የነበሩትን አሰላ ከተማ ቀበሌ 14 ጽ/ቤት ውስጥ እጅና እግራቸውን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቅለው መላ ሰውነታቸውን በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመፈራረቅ ገርፈው አካላቸው እንዲቆስል በማድረጋቸው ፤

ሠላሣኛ

1. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
2. ፶/አለቃ ሺፈራው ጅሩ
3. ፲/አለቃ ተሾመ ኃብተማርያም
4. ወ/ር ወንድሙ በቀለ
5. ጸመና ኃብተማርያም
6. ባሂር ገዳ

የተባሉት ተከሣሾች ፀረ-ህዝብ ፀረ-አብዮት የኢ.ዲ.ዩ ወኪል ነህ በማለት :-

1. አቶ አሰፋ ወልደየስ ዶማ
2. አቶ ነጋሽ ጎበኔ

የተባሉትን በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም በህገ-ወጥ መንገድ በኃይል አስገድደው ከመኖሪያ ቤታቸው ከአሰላ ከተማ በመያዝ ፖሊስ መምሪያ ምርመራ ክፍል በማስገባት እጅና እግራቸውን በማሰርና በማንጠልጠል መላ ሰውነታቸውን በመግረፍ እንዲሁም አቶ አሰፋን በምርመራ ክፍሉ ጣራ ሥር በመስቀል መላ ሰውነታቸው እንዲቆስልና የተሰቀሉበት የቀኝ ክንዳቸው ሽባ እንዲሆን በማድረጋቸው ፤

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
 መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ክፍል አንድ

በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ ስነ ስርዓት ቁጥር 113/1/ መሰረት በአማራጭ የቀረበ ክስ

ንዑስ ክፍል አንድ

፩ - ከባድ /የግፍ አገዳደል/

አንደኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. ደበበ ሁሪሶ
2. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
3. ነጋ ሙሊሣ
4. ፈለቀ እሹቴ
5. እሹቴ ገመዳ
6. ብርሃኑ ገብረመድህን
7. ስዩም አሰፋ
8. አማኑ ቱፋ
9. መ/አለቃ አበራ አሰፋው
10. ሻ/አለቃ ደመላሽ ታፈሰ
11. ወ/ሮ ቶሉማ ጅማ
12. ሞገስ ወርቁ
13. ረጋሣ አድነው
14. ፈለቀ ወልደ
15. ፲/አለቃ ለማወርቅ ደጉ
16. ሳህሉ ኃ/ጊዮርጊስ
17. ረጋሣ ጉበና
18. ካሣሁን በየነ
19. መንግሥቱ ተፈራ
20. ዳባ ሊዳኤ
21. ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ
22. ድሪርሣ ደሞ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

23. ካሣዬ ይገዙ
24. ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ
25. ከበደ ግዛው
26. ወርቁ መንገሻ
27. በቀለ ጀማነህ (ጀ.ማ)
28. ዙብይደሩ አስፋሪ
29. ሐብታሙ ከበደ
30. ከድር ጅራ
31. ጌታቸው በሻርጐ
32. ብሩ ሐይሌ
33. በየነ ደርሲሣ
34. ጉዲሣ ፋና
35. ለሜሣ ዳዲ
36. በቀለ መርጊያ
37. ዘውዴ ቦጋለ
38. ተበጀ አለነ
39. ገመቹ ጅማ
40. ቸርነት ኤርትሮ
41. መ/አለቃ መህልቅ ሙሴ
42. ወ/ር አስታጥቄ ገ/ህይወት
43. ወ/ር ማሞ ጥላሁን
44. ወ/ር ገ/እየሱስ ወልዱ
45. ወ/ር ጴጥሮስ ቴጲሶ
46. ሻ/ቃ አስፋው ገ/ህይወት
47. ም/መ/አለቃ አስናቀ ኪዳነማርያም
48. ፶/አለቃ ከበደ አጉናፍር
49. ወ/ር ፀጋዬ አስፋው
50. ወ/ር አፈወርቅ ደምሴ
51. ፲/አለቃ አስፋሪ ደስታ
52. አልታየ ደምሴ
53. ጐንፋ በዳዳ
54. ኡርጌ በዳዳ
55. ፶/አለቃ በቀለ ታደሰ
56. ኰ/ል ታደሰ ቆሪቾ
57. ወ/ር ታመነ ለገሠ
58. ፲/አለቃ ብርሐኑ ወ/ፃዲቅ
59. ወ/ር ሲሳይ ስጠኝ
60. ፲/አለቃ ከበደ ኃ/ሚካኤል

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

61. ወ/ር እሸቴ ግዛው
62. ፲/አለቃ ታፈሰ ባዩ
63. ወ/ር ሺፈራው ከበደ
64. ወ/ር አያሌው በቀለ
65. ወ/ር አስፋው ኃይሌ
66. ወ/ር አድነው ደስታ
67. ወ/ር አየለ ወርቁ
68. ወ/ር ኃይሉ ረጋሣ
69. ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ
70 ዘውዱ አየለ
71. ፶/አለቃ በዛብህ አዲስ
72. መ/አለቃ ደሣለኝ በለጠ
73. ተስፋዬ ጌታነህ
74. ፶/አለቃ በክንዴ አበበ
75. ፀጋዬ መሉጌታ
76. ከበደ ሺበሺ
77. ፈቃዱ ነጋ
78. ሌ/ኰ መሉነህ ኪዳነወልድ
79. አልማዝ አሰፋ
80. ፶/አለቃ ከተማ አበበ
81. አለሙ በዳዳ
82. ዕጌ አስተርዮ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ፡፡

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሳሾቹ በአርሲ ክፍለ ሀገር ውስጥ በአብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴ ፤ በቀይሽብር ኮሚቴ ፡፡ በአብዮት ጥበቃ አባልነት እና በውሳኔ ፈፃሚነት ጭምር በመሳተፍ ይሰሩ በነበረበት ጊዜ ሆነ ብለው አስቀድመው አስበውና ተስማምተው በረ አብዮተኛና የኢህአፓ አባላት ናቸው በሚል ምክንያት በማድረግ ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣናቸው በመመካት ጨካኝ ነውረኛ በሆነ ሁኔታ አስሳ ወህኒ ቤትና አስተዳደሩ ጽ/ቤት በእነርሱ አማካኝነት ታስረው የነበሩትን :-

1. እንዳልካቸው ጌታነህ

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

2. መስፍን ግዛው
3. አሸናፊ ቡልቡላ
4. ብርሃኑ ጌታነህ
5. አብርሃም ኃይሉ
6. አምዴ አይችሉህም
7. አበበ ተመስገን
8. ተስፋዬ መካሻ
9. ከማል ከድር
10. ፍቅሬ አስፋው
11. ሱፋ ገና
12. ደበበ ሺበሺ
13. ፀጋዬ ወርቄ
14. ፋቢ ባበላ
15. ኃይሉ ተፈሪ
16. አስባል አማን
17. ጌታቸው ውቤ
18. ኃይሉ ጥበቡ
19. ከማል አብዱላሂ
20. ሺመልስ ክፍሌ
21. ክፍሌ ማናህሌ
22. ታደሰ ኃ/ማርያም
23. ታምሩ ኃይሌ
24. ወገኔ ክፈለው
25. ሀብታሙ ወ/ማርያም
26. አልያስ በትሩ
27. መኩንን ካሳዬ
28. ቡና ቱፋ
29. ፀጋዬ ገመቹ
30. ጥላሁን ታዬ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ስር የነበሩትን መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም. ሌሊት ሰዓቱ በትክክል ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ አሰላ ከተማ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ 8ኛ 10ኛ 11ኛ 12ኛ 19ኛ 23ኛ 34ኛ 40ኛ 41ኛ 42ኛ 43ኛ 46ኛ 74ኛ 75ኛ 76ኛ 77ኛ 79ኛ 80ኛ 81ኛ 82ኛ 83ኛ 84ኛ 85ኛ እና 86ኛ ተከሣሾች የወ/መ/ሕ/ቁጥር 32/1/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ዓይነቱ ባልታወቀ መሣሪያ በጥይት ደብድበው በመግደላቸው የቀሩት ተከሣሾች ደግሞ የወ/መ/ሕ/ቁጥር 32/1/ለ/ የተመለከተውን በመተላለፍ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉና ሬሣቸው በአሰላና በኢቴያ ከተማ እንዲጣል በማድረጋቸው ሁሉም ተከሣሾች በግብረአበርነት በፈፀሙት ሰውን በጨካኝነትና በነውረኛነት በመግደል ወንጀል ተከሰዋል ::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

-27-

ሁለተኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. ደበበ ሁሪሶ
2. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
3. ካሣ ሙሊሣ
4. ፈለቀ እሸቴ
5. እሸቴ ገመዳ
6. ብርሐኑ ገብረመድህን
7. ስዩም አሰፋ
8. አማኔ ቱፋ
9. መ/አለቃ አበራ አሰፋው
10. ፶/አለቃ ደመላሽ ታፈሰ
11. ወ/ር ቶሎሣ ጅማ
12. ሞገስ ወርቁ
13. ረጋሣ አድነው
14. ፈለቀ ወልዴ
15. ፲/አለቃ ልሣነወርቅ ደጉ
16. ሳህሉ ኃ/ጊዮርጊስ
17. ረጋሣ ጉበና
18. ካሣሁን በየነ
19. መንግሥቱ ተፈራ
20. ዳባ ኤዳኤ
21. ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ
22. ድሪርሣ ደሞ
23. ካሣዬ ይገዙ
24. ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ
25. ከበደ ግዛው
26. ወርቁ መንገሻ
27. በቀለ ጀማነህ (ጂማ)
28. ዘብይደሩ አስፈሪ
29. ሐብታሙ ከበደ
30. ከድር ጃሪ
31. ጌታቸው በሻርጉ
32. ብሩ ሐይሉ
33. በየነ ደርሲሣ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

-28-

34. ጉዲሣ ፋና
35. ለሜሣ ዳዲ
36. በቀለ መርጊያ
37. ዘውዴ ቦጋለ
38. ተበጀ አለነ
39. ገመቹ ጅማ
40. ቸርነት ኤርትሮ
41. መ/አለቃ መህልቅ ሙሴ
42. ወ/ር አስታጥቄ ገ/ህይወት
43. ወ/ር ማሞ ጥላሁን
44. ወ/ር ገ/እየሱስ ወልዱ
45. ወ/ር ጴጥሮስ ቴጲሶ
46. ሻ/ቃ አስፋው ገ/ህይወት
47. ም/መ/አለቃ አስናቀ ኪዳነማርያም
48. ፶/አለቃ ከበደ አጐናፍር
49. ወ/ር ፀጋዬ አስፋው
50. ወ/ር አፈወርቅ ደምሴ
51. ፲/አለቃ አስፈሬ ደስታ
52. አልታዬ ደምሴ
53. ጐንፋ በዳዳ
54. ኡርጌ በዳዳ
55. ፶/አለቃ በቀለ ታደሰ
56. ኩ/ል ታደሰ ቆሪቾ
57. ወ/ር ታመነ ለገሠ
58. ፲/አለቃ ብርሐኑ ወ/ፃዲቅ
59. ወ/ር ሲሳይ ሰጠኝ
60. ፲/አለቃ ከበደ ኃ/ሚካኤል
61. ወ/ር እሸቴ ግዛው
62. ፲/አለቃ ታፈሰ ባዩ
63. ወ/ር ሺፈራው ከበደ
64. ወ/ር አያሌው በቀለ
65. ወ/ር አስፋው ኃይሌ
66. ወ/ር አድነው ደስታ
67. ወ/ር አየለ ወርቁ
68. ወ/ር ኃይሉ ሬጋሣ
69. ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ
70 . ዘውዱ አየለ
71. ፶/አለቃ በዛብህ አዲስ

M.na Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

72. መ/አለቃ ደሣለኝ በለጠ
73. ሃ/አለቃ ከተማ አበበ
74. ሌ/ኰ ሙሉነህ ኪዳነወልድ
75. ታፈረ አድማሱ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ፡፡

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሳሾቹ በአርሲ ክፍለ ሀገር ውስጥ በአብዮት ዘመቻ አስተባባሪ ኰሚቴ በቀይሽብር ኮሚቴ አባልነት በስሩበት ጊዜ ሆነ ብለው አስቀድመው አስበውና ተስማምተው ፀረ አብዮተኞችና የኢህአፓ አባላት ናቸው በሚል ምክንያት በማድረግ ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣናቸው በመመካት ጨካኝ ነውረኛ በሆነ ሁኔታ :-

1. ቄስ ማሞ ዘለቀ
2. ጉሳዬ አድገህ
3. ሰለሞን እስማኤል
4. ታዬ ደግፌ
5. ደጉ አራርሳ
6. ለገሰ ቁምቢ
7. ኃይሉ ተሰማ
8. በለጠ ወልደአረጋይ
9. ለሚ ደመረው
10. ዓለምገና በየነ
11. ታደለ ወርቅነህ
12. ታደሰ ቶላ
13. ንጉሴ መኰንን
14. ወንድወሰን አበበ
15. ነጋሽ ቦንሳ
16. ዓለማየሁ ጻባ
17. አደራጀው ደረሰ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ሥር በአሰላ ወህኒ ቤት ታስረው የነበሩትን የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ስዓቱ በትክክል ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ከወህኒ ቤት እጃቸው ወደኋላ እየተቆራኘ እንዲወጡ ተደርገው አሰላ ወህኒ ቤት ግቢ ውስጥ 34ኛ 40ኛ 41ኛ 42ኛ 43ኛ 46ኛ 74ኛ 75ኛ 76ኛ 77ኛ 79ኛ 80ኛ 81ኛ 82ኛ 83ኛ 84ኛ 85ኛ እና

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

86ኛ ተከሣሾች የወ/መ/ሕ/ቁጥር 32/1/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ዓይነቱ ባልታወቀ መሣሪያ በጥይት በመግደላቸው የቀሩት ተከሣሾች ደግሞ የወ/መ/ሕ/ቁጥር 32/1/ለ/ የተመለከተውን በመተላለፍ እንዲገደሉ በማድረጋቸው ሁሉም ተከሣሾች በፈፀሙት ሰውን በግፍ በመግደል ወንጀል ተከሰዋል ።

ሶስተኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. ኰ/ል ደበበ ሁሪሴ
2. የመ/አለቃ ደሳለኝ በለጠ
3. የ፶/አለቃ ደምመላሽ ታፈሰ
4. የ፶/አለቃ በዛብህ አዲስ
5 ሻ/ቃ አስፋው ገ/ህይወት
6. ም/መ/አለቃ አስናቀ ኪዳነማርያም
7 ወ/ር አስታጥቄ ገ/ህይወት
8. ፻/አለቃ ከበደ አጐናፍር
9. ወ/ር ፀጋየ አስፋው
10. ወ/ር ዋስይሁን ከበደ
11. ሻ/ቃ ፍስሐ ተሰማ
12 ወ/ር ማሞ ጥላሁን
13 ወ/ር ገብረ እየሱስ ወልዱ
14 ወ/ር ጴጥሮስ ቴጺሶ
15. ወ/ር አፈወርቅ ደምሴ
16. ፲/አለቃ አስፈሬ ደስታ
17. ወ/ር ታመነ ለገሠ
18. ፲/አለቃ ብርሐኑ ወ/ፃዲቅ
19. ወ/ር እሸቴ ግዛው
20. ወ/ር ሲሳይ ሰጠኝ
21. ኰ/ል ከተማ ገብረማርያም
22. ፲/አለቃ ከበደ ኃ/ሚካኤል
23. ፲/አለቃ ታፈሰ ባዩ
24. ወ/ር ሺፈራው ከበደ
25. ወ/ር አያሌው በቀለ
26. ወ/ር አስፋው ኃይሌ
27. ወ/ር አድነው ደስታ
28. ወ/ር አየለ ወርቁ

...urtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

29. ወ/ሮ ኃይሉ ረጋሣ
30. ወ/ሮ ጀምበሬ ብሩ
31. አልታዬ ደምሴ
32. ሁሴን አደም
33. ወ/ሮ ቶሎሣ ጅማ
34. ካሣ ሙሊሣ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 32/1/ለ እና 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ፡፡

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሳሾቹ የአርሲ ክፍለ ሀገር የአብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴ አባላት ሆነው ይሰሩ በነበረበት ጊዜ ሆነ ብለው አስቀድመው አስበውና ተስማምተው ፀረ አብዮተኞችና የኢህአፓ አባላት ናቸው በሚል ምክንያት በማድረግ ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣናቸው በመመካት ጨካኝ ነውረኛ በሆነ ሁኔታ :-

1. ኢብራሂም ዳውድ
2. እሸቱ ዓለሙ
3. ከተማ አረቲ
4. ዓሊ አብድራህማን
5. ታዬ አበበ
6. መሃመድ አስፋው
7. አሰፋ ሩጋ
8. መ/ር ጌታቸው በቀለ
9. ጥላሁን ፈይሳ
10. ተሰማ ኢላላ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ስር የነበሩትን ሚያዚያ 24 ቀን 1969 ዓ.ም. ሌሊት በግምት 8 ሰዓት ሲሆን ከአሰላ ወህኒ ቤት በማውጣት ላሎ ጫካ ከሚባለው ቀበሌ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማስደረጋቸው በፈፀሙት ከባድ የግፍ አገዳደል ወንጀል ተከሰዋል ፡፡

Murtii Waliigala Oromiyaa

-32-

በሆነ ሁኔታ በሌላ መዝገብ ከተከሰሱት ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን :-

1. ሐጂ ደማ ቱፋ
2. ወልዩ ሐጂ ደማ

የተባሉትን በቁጥጥር ሥር የነበሩትን ታህሣሥ 7 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ በግምት 7:00 ሰዓት በሚሆንበት ጊዜ አሰላ ከተማ ወህኒ ቤት ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጉ በፈፀመው ከባድ የግፍ አገዳደል ወንጀል ተከሷል ::

ዘጠነኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
2. መ/አለቃ ታምራት ተስፋዬ
3. ብርሃኑ ገብረመድህን
4. ስዩም አሰፋ
5. መ/አለቃ አበራ አስፋው
6. ተሾመ አልታዬ
7. የ፶/አለቃ ደምመላሽ ታፈሰ
8. ሻ/ል ካሣ ወልዴ
9. ወ/ር ግርማ ጻጨው

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 32/1/ለ/ እና 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ::

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሾች ሰውን ለመግደል አስቀድመው አስበውና ተስማምተው ፀረ-አብዮተኞችና የኢህአፓ አባላት ናቸው በሚል ምክንያት በማድረግ ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣናቸው በመመካት ጨካኝ ነውረኛ በሆነ ሁኔታ :-

1. ሁሴን መሃመድ
2. አየለ በርሔ
3. ጉርሩ ገላን

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ሥር የነበሩትን ታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ በግምት 12:00 ሰዓት ሲሆን አሰላ ወህኒ ቤት አጠገብ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

-33-

ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው በፈፀሙት ከባድ የግፍ አገዳደል ወንጀል ተከሰዋል ።

አስረኛ ክስ

ተከሣሾች ፡-

1. ፶/አለቃ በቀለ ተሰማ
2. መ/አለቃ እሸቱ ገበየሁ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 32/1/ለ/ እና 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ፤

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሾች ሆነ ብለው አስቀድመው አስበውና ተስማምተው ፀረ-አብዮተኞች ናቸው በሚል ምክንያት በማድረግ ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣናቸው በመመካት ጨካኝ ነውረኛ በሆነ ሁኔታ መስከረም 11 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ 8 ሰዓት ሲሆን በዚሁ ጉዳይ በሌላ መዝገብ ከተከሰሱት ግብረ አበራቸው ጋር በመሆን ፡-

1. ተፈራ ወልደማርያም
2. ዋቀዩ ጢኖቅሳ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ሥር የነበሩትን ኮፈሌ ከተማ ቅዳሜ ገበያ ውስጥ ህዝብ በተሰበሰበበት ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል ።

አስራ አንደኛ ክስ

ተከሣሾች ፡-

1. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
2. ፶/አ በዛብህ አዲስ

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

-34-

8. ተስፋዬ ጊታነህ
9. ታፈረ አድማሱ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 32/1/ለ/ እና 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ፣

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሾች በአርሲ ክፍለ ሃገር የዲገሉና ጢጆ ወረዳ የቀይሽብር ኰሚቴ አባል ሆነው ይሰሩ በነበረበት ጊዜ ሆነ ብለው አስቀድመው አስበውና ተስማምተው ፀረ-አብዮትና የኢ.ህ.አ.ፓ. አባል ነው በሚል ምክንያት በማድረግ ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣናቸው በመመካት ጨካኝ ነውረኛ በሆነ ሁኔታ :-

ተማሪ በቀለ ዳባ

የተባለውን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን ጥቅምት 8 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ሰዓቱ በትክክል ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ በዲገሉና ጢጆ ወረዳ ሳጉሬ ከተማ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድበ እንዲገደል በማድረጋቸው በፈፀሙት ከባድ የግፍ አገዳደል ወንጀል ተከሰዋል ::

አስራ አምስተኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ
2. ካሣዬ ይገዙ
3. ሃ/አለቃ ደምመላሽ ታፈሰ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 32/1/ለ/ እና 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ፣

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሾች በአርሲ ክፍለ ሃገር ውሣኔ አስፈፃሚ ሆነው ይሰሩ በነበረበት ጊዜ ሆነ ብለው አስቀድመው አስበውና ተስማምተው ፀረ-አብዮተኛ ነው በሚል ምክንያት

Murtii Waliigala Oromiyaa
... ቤት
... ጠቅላይ ፍ/ቤት

በማድረግ ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣናቸው በመመካት ጨካኝ ነውረኛ በሆነ ሁኔታ :-

ሞገስ በቀለ

የተባለውን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን ነሐሴ 0 ቀን 1971 ዓ.ም ከቀኑ 6:00 ሰዓት በሚሆንበት ጊዜ አሰላ ከተማ ወህኒ ቤት ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድቦ እንዲገደል በማድረጋቸው በፈፀሙት ከባድ የግፍ አገዳደል ወንጀል ተከሰዋል ::

አስራ ስድስተኛ ክስ

ተከሣሽ :- ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ፤

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሹ ሰው ለመግደል አስቀድሞ አስቦና ፀረ-አብዮተኛ ነው በሚል ምክንያት በማድረግ ሕግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣኑ በመመካት ጨካኝ ነውረኛ በሆነ ሁኔታ በሌላ መዝገብ ከተከሰሱ ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን :-

ኃይሉ አሰፋ

የተባለውን ግንቦት 27 ቀን 1972 ዓ.ም ከጠዋቱ አንድ ሰዓት በሚሆንበት ጊዜ በሸርካ ወረዳ ስልጣና ከተማ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድቦ እንዲገደል በማድረጉ ተከሷል ::

አስራ ሰባተኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. ሻለቃ አስፋው ገብረሀይወት
2. መ/አለቃ አስናቀ ኪዳነማርያም
3. የ፶/አለቃ ከበደ አጐናፍር
4. ወ/ር አስፈጉቱ ከበደ
5. ኰ/ል ደበበ ሁሪሴ
6. መ/አለቃ ደሳለኝ በለጠ
7. ፶/አለቃ በዛብህ አዲስ

8. ወ/ር ቶሎሣ ጂማ
9. ወ/ር ፀጋዬ አስፋው
10. ካሣ ሙሊሣ
11. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
12. ፈለቀ እሸቴ
13. እሸቴ ገመዳ
14. ብርሃኑ ገ/መድህን
15. ሰዩም አሰፋ
16. አማኔ ቱፋ
17. መ/አለቃ አበራ አስፋው
18. ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ
19. ሞገስ ወርቁ
20. ረጋሣ አድነው
21. ፈለቀ ወልዴ
22. ረጋሣ ጉበና
23. ፲/አለቃ ልሣነወርቅ ደጉ
24. ሣህሉ ኃ/ጊዮርጊስ
25. ካሣሁን በየነ
26. መንግሥቱ ተፈራ
27. ዳባ ኤዳኤ
28. ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ
29. ካሣዬ ይገዙ
30. ም/መ/አለቃ መህልቅ ሙሴ
31. ወ/ር ዋሲሁን ከበደ
32. ሁሴን አደም
33. አልታዬ ደምሴ
34. ሻ/ቃ ፍሰሐ እቁበእግዚ
35. ወ/ር ግርማ ዳጨው
36. ሻ/ል ሙሉሰው ጌታሁን

ወንጀሉ፡-

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 32/1/ለ/ እና 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ፣

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሾች በአርሲ ክፍለ ሃገር በወህኒ ቤቶች አስተዳደር በወህኒ ፖሊስ አባልነት በሕዝባዊ ፖሊስ አባልነትና አስተዳደር ሰራተኛነት ተመድበው ይሰሩ በነበረበት ጊዜ ፀረ-ሕዝብ ፣ ፀረ-አብዮተኞች እና የኢ.ሀ.አ.ፓ. የፖለቲካ ቡድን አባላት ስለሆኑ አብዮታዊ እርምጃ ይወሰድባቸው በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በሙሉ ሃሳብና ፈቃደኝነት :-

1. መነን ኃይሉ
2. ካሱ ይስሙ
3. ታደለ ታየ
4. ከበደ ተሰማ
5. ተስፋዬ ተረፈ
6. አባይ ከበደ
7. ሰለሞን ዘገየ
8. ናሁሰናይ አባተ
9. ብሩክ በዛብህ
10. ግርማ ደስታ
11. አምዴ ስለሺ
12. በፈቃዱ ገ/መስቀል

የተባሉትን በጥበታቸውና በቁጥጥራቸው ሥር የነበሩትን በጥቅምት 2 ቀን 1970 ዓ.ም ከአሰላ ወህኒ ቤት በማውጣት ዓይነቱ ባልታወቀ መሳሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው በፈፀሙት ከባድ የግፍ አገዳደል ወንጀል ተከሰዋል ::

አስራ ስምንተኛ ክስ

ተከሣሽ :- ፶/አለቃ በክንዴ አበበ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀል ህግ በቁጥር 522/1/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ በግፍ ሰው መግደል ፣

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሹ ሰውን ለመግደል አስቀድሞ አስቦና ተስማምቶ ፀረ-አብዮተኞች ናቸው በሚል ምክንያት በማድረግ ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣኑ በመመካት ጨካኝ ነውረኛ በሆነ ሁኔታ በሌላ መዝገብ ከተከሰሱት ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን :-

North Wallgala Oromiya
መዝገብ ቤት
ዞን ፍ/ቤት

ንዑስ ክፍል ሁለት

፪.- ሆን ተብሎ ስለተደረገ ከባድ የአካል ጉዳት

ሃያ ሁለተኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
2. ብርሃኑ ገ/መድህን
3. ስዩም አሰፋ
4. መ/አለቃ አበራ አሰፋው
5. ተሾመ አልታየ
6. ሻ/ል ካሣ ወልዴ
7. ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ
8. መ/አለቃ ታምሬት ተሰፋዬ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀለኛ መቅጫ ሕግ በቁጥር 32/1/ሀ/ እና 538/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ከባድ የአካል ጉዳት ወንጀል መፈፀም ፤

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሾቹ ፣ የአርሲ ክፍለ ሃገር የቀይሽብር ኰሚቴ አባላቶችና የማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት መርማሪዎች በመሆናቸው ሆነ ብለው አስቀድመው በማሰብ አዲስ የኢ.ህ.አ.ፓ ስትራክቸር መስርታችኋል በማለት :-

1. ወልደሩፋኤል አዘነ
2. ደመረ ይነሱ
3. ታደሰ ወርዶፋ
4. ተሻለ በቀለ

የተባሉትን በቁጥጥራቸው ሥር የነበሩትን ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም ሰዓቱ ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ አሰላ ከተማ ከሚገኘው የጭላሎ አውራጃ ፖሊስ ምርመራ ክፍል ውስጥ እጅና እግራቸውን በገመድ አስረው በመስቀል በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ገመድ የውስጥ እግራቸውንና እና መላ አካላቸውን በተደጋጋሚ ቀናት በመግረፍ በአካላቸው ላይ ከባድ የአካል ጉዳት እንዲደርስባቸው በማድረጋቸው ተከሰዋል ::

-39-

<u>ሃያ ሦስተኛ ክስ</u>

1. ስዩም አሰፋ
2. ብርሃኑ ገብረመድህን

<u>ወንጀሉ</u>

በ1949 ዓ.ም በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀለኛ መቅጫ ሕግ በቁጥር 32/1/ሀ/ እና 538/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ከባድ የአካል ጉዳት ወንጀል መፈፀም ፤

<u>የወንጀሉ ዝርዝር</u>

ተከሣሾቹ የአሰላ ከተማ የቀይሽብርና የአብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ኰሚቴ አባላት በመሆናቸው ሆነ ብለውና አስተድመው በማሰብ የኢ.ህ.አ.ፓ አባል መሆንክን እመን ወይም እውጣ በማለት :-

አዳሙ ንጋቱ ሰሬሳ

የተባለውን በቁጥጥራቸው ስር የነበረውን ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም ትክክለኛ ቀኑና ሰዓቱ ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ በቆጂ ከተማ ቀበሌ እስር ቤት ውስጥ እጁንና እግሩን አስረው በመስቀል በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ የውስጥ እግሩንና መላ አካላቱን በመግረፍ በአካሉ ላይ ከባድ ጉዳት እንዲደርስበት በማድረጋቸው ተከሰዋል ::

<u>ሃያ አራተኛ ክስ</u>

1. ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ
2. ብርሃኑ ገብረመድህን

<u>ወንጀሉ</u>

በ1949 ዓ.ም በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀለኛ መቅጫ ሕግ በቁጥር 32/1/ሀ/ እና 538/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ከባድ የአካል ጉዳት ወንጀል መፈፀም ፤

<u>የወንጀሉ ዝርዝር</u>

ተከሣሾቹ የአሰላ ከተማ የቀይሽብር የአብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ኰሚቴ አባላት በመሆናቸው ሆነ ብለው አስቀድመው በማሰብና የኢ.ህ.አ.ፓ. አባል መሆንሽን እመኚ

Murtii Waliigala Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት

በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣናቸው በመመካት :-
ወ/ሮ ገነት ተክለጊዮርጊስ
የተባለችውን በቁጥጥራቸው ስር የነበረችውን መጋቢት 20 ቀን 1971 ዓ.ም ሰዓቱ ለጊዜው ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ አሰላ ከተማ ቀበሌ 04 ጽ/ቤት ውስጥ እጅና እግርዋን አስረው በመስቀል በጉማሬ አለንጋ ውስጥ እግሯን መሳ አካላትዋን በመግረፍ ከባድ ጉዳት ከማድረሣቸውም በላይ የሦስት ወር እርግዝናዋን በማስወረዳቸው ተከሰዋል ::

ሃያ አምስተኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. ወ/ር ቶሎሳ ጅማ
2. የ፲/አለቃ ልሳነ ወርቅ ደጉ
3. የ፲/አለቃ በላይ ይትባረክ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀለኛ መቅጫ ሕግ በቁጥር 32/1/ሀ/ እና 538/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ከባድ የአካል ጉዳት ወንጀል መፈፀም ፣

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሾቹ የማዕከላዊ ምርመራ ድርጅትና የአሰላ ከተማ የቀይሽብር ኰሚቴ አባላት በመሆናቸው ሆነ ብለው አስቀድመው በማሰብና የኢ.ህ.አ.ፓ. አባል መሆንክን እመን በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ በስልጣናቸው በመመካት :-
ወ/ር መስፍን ዓለሙ ሮቢ
የተባለውን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን በ1968 ዓ.ም ትክክለኛ ወሩንና ቀኑን ለማወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ከአሰላ ከተማ ፖሊስ ጣቢያ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ እጁንና እግሩን በገመድ አስረው በመስቀል በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመፈራረቅ የውስጥ እግሩንና መሳ አካላቱን በመግረፍ ከባድ የአካል ጉዳት በማድረሳቸው ተከሰዋል ::

ሃያ ስድስተኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. መ/አለቃ አበራ አስፋው
2. ወ/ር ቶሎሳ ጅማ

Murtii Waliigala Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት

መንገድ በስልጣናቸው በመመካት :-

ዳዊት አባተ

የተባለውን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን በየካቲት ወር 1970 ዓ.ም ሰዓቱ ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ አሰላ ከተማ ከሚገኘው ክፍለ ሃገሩ ፖሊስ የወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ እጁንና እግሩን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቅለው የውስጥ እግሩንና መላ አካላቱን በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመግረፍ ከባድ የአካል ጉዳት በማድረሳቸው ተከሰዋል ::

ሃያ ስምንተኛ ክስ

ተከሣሾች :-

1. መ/አለቃ ጥላሁን አድማሱ
2. ብርሃኑ ገብረመድህን
3. ወ/ር ዘለቀ ተዋዶ
4. ድሪርሣ ደሞ
5. አሰፋ ወልዴ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም በወጣው የኢትዮጵያ የወንጀለኛ መቅጫ ሕግ በቁጥር 32/1/ሀ/ እና 538/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ከባድ የአካል ጉዳት ወንጀል መፈፀም ፣

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሾች የአሰላ ከተማ የቀይሽብር ኰሚቴ አባላትና የማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት መርማሪዎች በመሆናቸው ሆነ ብለው አስቀድመው በማሰብ የኢ.ህ.አ.ፓ. አባል በማለት :-

ኤርምያስ ወልደአማኑኤል

የተባለውን በቁጥጥራቸው ሥር የነበረውን በጥቅምት ወር 1969 ዓ.ም ቀኑና ሰዓቱን ለጊዜው መግለፅ ባልተቻለበት ጊዜ አሰላ ከተማ ፖሊስ ጣቢያ ምርመራ ክፍል ውስጥ እጅና እግሩን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቅለው የውስጥ እግሩንና መላ አካላቱን በጉማሬና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመግረፍና በሳንጃ ከታፋው ላይ በመውጋት በአካሉ ላይ ከባድ ጉዳት እንዲደርስ በማድረጋቸው ተከሰዋል ::

Muna Murtii Waliigalaa
መዝገብ ቤት

42

ቀን 04/6/94
ቁጥር 028/94/ል.ዐ

ለኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት ደቡብ ችሎት
<u>አሰላ</u>

የል/ዐ/ሕግ ወ/መ/ቁጥር 108/85
የአ/ጠ/ፍ/ቤት ወ/መ/ቁጥር 2/89

ከሳሽ :- ልዩ ዐቃቤ ሕግ
ተከሳሽ :- እነ ኰ/ል ደበበ ሁሪሲ

በከሣሽና በተከሳሾች መካከል ባለው የዘር ማጥፋት የወንጀል ክስ የሰው ማስረጃዎቻችን ቀርበው ከመሰከሩ በኃላ የሰነድ ማስረጃዎቻችንን እንድናቀርብ ጠይቀን ፍ/ቤቱ በፈቀደልን መሠረት የሰነድ ማስረጃውን ዝርዝር መግለጫ እንደሚከተለው እናቀርባለን ::

1. <u>ለድርጊት አንድ እና ሌሎች ድርጊቶችንም የሚያካትት ነው</u>

1.1 በቁጥር አል/ደ2985/70 ሚያዝያ 3 ቀን 1970 ዓም ለአርሲ ክፍለሀገር ወህኒ ቤት ሂሣብ ክፍል አሰላ ስለ 6ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር (ወ/ር ደርቤ ሀብተዮሐንስ) ስለአደረገው ጥፋት የደመወዝ እና የ14 ቀን እስራት እንዲቀጣ የተወሰነበት መሆኑን የወህኒ ቤቱ ዋና አዛዥ ኰ/ል ታደሰ ቆሪቾ (72ኛ) ተከሣሽ የጻፈው 1 ገጽ እንዲሁም ተቀጪው አጠፋ የተባለው ፀረ-አብዮተኞቹን :-

1ኛ/ በ20-6-70 ዓ.ም ፀረ-አብዮተኞችን ለመረሸን ታዞ እጄን አሞኛል አልረሽንም በማለቱ (በድርጊት 2 ላይ የተገደሉትን እነ ቄስ ማሞ ዘለቀን 17 ሰዎችን ይመለከታል) ፣

2ኛ/ በ19-7-70 ዓ.ም ፀረ-አብዮተኞች የሚቀበሩበትን ጉድጓድ ለማስቆፈር እስረኛ እንዲያጅብ ታዞ አጅቤ ጉድጓድ አላስቆፍርም በዚሁ ቀን እንዲረሽን ታዞ አውቶማቲክ መሣሪያ አላውቅም አልይዝም ብሎ እምቢ በማለቱ ነው የሚል ሲሆን ይህንን ድርጊት ለመፈጸሙ 11ኛ ተከሳሽ ፶/አ ደምመላሽ ታፈሰ ፣ 4ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር የሆኑት ፶/አ ይልማ ይመኔ እና 39ኛ ተከሳሽ ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ ሲሆኑ ይህ ክስና የምስክርነት ቃል የተሰጠበት የወህኒ ቤቶች

አየለ ሞገስ
ረዳት የልዩ ዐቃቤ ሕግ ሹም

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት
የልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤት
Federal Democratic ... Office of the Special ...

አስተዳደር የክስ ማቅረቢያ መወሰኛ ቅጽ 8 በሚል አርዕስት በያዘ ላይ የተጻፈ 1 ገጽ ፤

ፀረ-አብዮተኞችን አልረሸንም በማለቱ እምቢ ያለው 6ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር ለፍርድ ቤቱ በሰጠው ቃል ላይም ለፍርድ ቤቱ የምስክርነት ቃሉን ይህንኑ አስመልክቶ በሚገባ ሰጥቷል ድርጊት 2 ላይ ሟቾችን እንድረሽን ታዝዤ እጄን አሞኛል ብዬ አካፋና ዶማ በመሸከም የሚረሸኑትን ሰዎች በሚወሰዱ ጊዜ አብሮ እንደሔደ እና በወቅቱ ከተረሻኞቹ መካከል ሁለት ሰዎች እንዳመለጡ አስረሻኙ 39ኛ ተከሳሽ እሸቱ ገበየሁ እንደነበረ እና የቀሩትንም ረሻኞች ስም የጠቀሰና ሌሎችም እንደነበሩ በሚገባ መስክሯል በድርጊት አንድ ላይ የተገደሉትንም ሟቾች እንዲገድል ቢታዘዝ አውቶማቲክ መሣሪያ መተኮስ እንደማይችል በመግለጹ እንደታሰረ እና መረሸናቸውን እንደሰማ መስክሯል ። ከላይ ባቀረብነው ምስክሩ አልረሸንም በማለቱ በቀረበበት ክስ ላይ ቃሉን ሲሰጥ የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ለሚረሸኑት ሰዎች ጉድጓድ እንዲያስቆፍር ያዘዘው 11ኛ ተከሣሽ ፶/አ ደምበላሽ ታፈሰ መሆኑን ገልጿል በዚሁ ሰነድ 39ኛ ተከሣሽ ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ በወቅቱ ም/መ/አለቃ ሲሆን የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም እንዲረሽን ቢታዘዝ እምቢ ብሎአል እንደገና መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም እንዲረሽን ባዘው አውቶማቲክ መሣሪያ አልችልም ስላለኝ በስነስርዓት አስሬው ሌላ ወታደር ለስራው መድቤአለሁ ስለሚል በድርጊት አንድ እና 2 ላይ የተረሸኑት ሟቾች አስረሻኝ እሱ መሆኑን በሚገባ ያረጋግጣል ።

1.2 መቶ አለቃ ፍስሐ አንደቶ የአርሲ ክ/ሀገር የደርግ አባል የነበረው በቁጥር 4.አ/35/70 ጥር 26 ቀን 1970 ዓ.ም ለአዲስ አበባ ከተማ ፓሊስ አዛዥ ፤ ለአዲስ አበባ ከተማ የአብዮትና ዘመቻ መምሪያ እና ለአዲስ አበባ ከተማ አጠቃላይ የከተማ ነዎሪዎች ማህበር ጽ/ቤት በጻፈው 1 ገጽ ደብዳቤ ላይ በአሰላ ቀይሽብርን ለማፋፋም በተደረገው የፀረ-አብዮተኞች ምንጠራ ኰሚቴ መቋቋሙን ገልጾ ወደ አዲስ አበባ የኮበለሉ በማለት ከገለጻቸው እነ ተ/ኃይማኖት ወ/ጻዲቅ 16 ተጠርጣሪዎች ውስጥ በድርጊት 19ኛ የተገደለውን እንደሻው ኃ/ማርያም በድርጊት 1 ላይ የተገደለውን ጌታቸው ውቤ የተባሉትን ይዞ እንዲያመጣ የመርማሪ ኮሚቴ ሊቀመንበር የሆነውን 88ኛ ተከሳሽን ሌ/ኮሎኔል ሙሉነህ ኪዳነወልድን የላከን ስለሆነ ትብብር እንዲደረግለት የጠየቀበት 88ኛ ተከሳሽ ጥር 7 ቀን 1970 ዓ.ም በአሰላ ከተማ በተቋቋመው የቀይሽብር ኮሚቴ ውስጥ የቀይሽብር ኮሚቴ አባልና እንዲሁም የኮሚቴው የምርመራ ቡድኑ ዋና መሪ እንደሆነ 1ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር አቶ ደመረ ይነሱ መስክሯል አዲስ አበባ ድረስ እየሔዱ የሚፈልጓቸውን ፀረ-አብዮተኞች እንደሚይዝ ለፍ/ቤቱ በሰጠው የምስክርነት ቃል ገጽ 14 ውስጥ መስክሯል ። መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም እነ እንዳልካቸው ጌታነህ እንዲገደሉ በኮሚቴዎች ሲወሰን አብሮ 88ኛ ተከሳሽም እንደወሰነ መስክሯል ።

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

አየሁ ጥገስ
ረዳት የልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤ

1.3 በቁጥር አ2/53/185/70 የካቲት 4 ቀን 70 ዓ.ም የአዲስ አበባ የከተማ ነዎሪዎች ማህበር ማደራጃ ሊቀመንበር ለከፍተኛ 15 የከተማ ነዋሪዎች ማህበር ጽ/ቤት አዲስ አበባ በጻፈው 1 ገጽ ደበዳቤ ከላይ በተራ ቁጥር 1.3 የጠቀስነው ደብዳቤ የደረሰው መሆኑን ገልጾና የደብዳቤውን ትክክለኛ ግልባጭ የላከ መሆኑንና በጥያቄው መሠረት እንዲፈጸም በማለት ከላከው 2 ገጽ ትክክለኛ ግልባጭ ጋር ::

1.4 88ኛ ተከሳሽ ሌ/ኮ/ሙሉነህ ኪዳነወልድ ጥር 24 ቀን 1970 ዓ.ም በቁጥር 1350/422/70 በተጻፈ 1 ገጽ ቴሌግራም ለሶስቱም አውራጃ የሕዝብ ድርጅት ጉዳይ ጊዜያዊ ጽ/ቤት በያሉበት እና ለሶስቱም አውራጃዎች አስተዳደር ጽ/ቤት ባስተላለፈው ትዕዛዝ በመፍጨርጨር ላይ የሚገኙትን የኢህአፓ ነጭ ሽብር በቀይ ሽብር ለመለወጥ የቀይ ሽብር ልዩ ኮሚቴዎች የተቋቋመ ስለሆነ በአየርም ሆነ በየብስ ጥቆማ አስተላልፉ በማለት የገለጸበት ፣

1.5 በቁጥር ከፍ1/96/71 ነሐሴ 3 ቀን 71 ዓ.ም ለአርሲ ክ/ሀገር ዋና አስተዳዳሪ በተጻፈ 1 ገጽ ደብዳቤ 10ኛ ተከሳሽ ፶/አ አበራ አስፋው ፣ 12ኛ ተከሳሽ ወ/ር ቶሎሣ ጅማ እና 13ኛ ተከሳሽ ፲/አ በላይ ይትባረክ የተባሉት ከጥር 7 ቀን 1970 ዓ.ም የፀረ-አብዮተኞችን ነጭ ሽብር በቀይሽብር ለመምታት በተቋቋመው የቀይ ሽብር ኮሚቴ ውስጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረጉ ለመሆኑ ለየሚሰሩበት መ/ቤት ያደረጉት አስተዋጽኦ የምስጋና ደብዳቤ እንዲተላለፍላቸው ተብሎ የተጠየቀበት ፣

1.6 የክ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በተራ ቁጥር 1.5 ላይ ያቀረብነውን ማስረጃ በመጥቀስ ለአርሲ ክ/ሀገር ዋና ፓሊስ አዛዥ በቁጥር ሠ/በ/126/11106/71 ነሐሴ 9 ቀን 71 ዓ.ም በጻፈው 2 ገጽ ደብዳቤ ተከሣሾቹ የፈጸሙትን የቀይሽብርን ተግባር በመዘርዘር ምስጋናውን የገለጸበት በ1ኛ እና በ8ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች እንደተመሰከረው ጥር 7 ቀን 1970 ዓ.ም የክ/ሀገሩ ቀይሽብር ኮሚቴ የተቋቋመ መሆኑን ገልጾዋል 1ኛ ምስክር ከቀይሽብር ኮሚቴ አባልነታቸው ጐን በ88ኛ ተከሳሽ የምርመራ ቡድን መሪ ሲሆን እነሱ ደግሞ በስሩ መርማሪዎች እና በድርጊት 1 ላይ የተገደሉትን ሰዎች እንዲገደሉ ውሳኔ የወሰኑም መሆኑን መስክሯል ፣

1.7 20ኛ ተከሳሽ ረጋሣ ጎበና የተባለው በቁጥር 2427/አ1/70 የካቲት 15 ቀን 70 ዓ.ም ለአርሲ ክ/ሀገር ሠራተኛ እና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ቅ/መ/ቤት በጻፈው 1ገጽ ደብዳቤ 26ኛ ተከሳሽ ዳባ ሌደኤ ከጥር 7 ቀን 1970 ዓ.ም ጀምሮ በመካሔድ ላይ ባለው ቀይሽብር ላይ ከፍተኛ ድርሻ በማበርከት ላይ ያለ መሆኑንና ሥራው ገና ያላለቀ ስለሆነ ማፋፋሙን እስከሚያጠናቅቅ

ትብብር እንዲደረግ የገለጸበት ፣

1.8 የአርሲ ክ/ሀገር ተቀዳሚ ም/አስተዳዳሪ በቁጥር ሠ/2363/ሠ71 ነሐሴ 9ቀን 73 ዓ.ም ለሚመለከተው ሁሉ በሚል አርዕስት በጻፈው 2 ገጽ ደብዳቤ 7ኛ ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን ፀረ-አብዮተኞችን አብዮታችንን በሚፈታተኑበት ወቅት በክ/ሀገር ደረጃ በተቋቋመው የቀይሽብር ኮሚቴ አባል በመሆን ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገ መሆኑን በደብዳቤው በተራ ቁጥር 1 ላይ የገለጸበት ፣

1.9 7ኛ ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን ነሐሴ 8 ቀን 1973 ዓ.ም ለአርሲ ክ/ሀገር አስተዳደር ጽ/ቤት በጻፈው 2 ገጽ ማመልከቻ ላይ ከሚሠራበት ከአርሲ ክ/ሀገር ከገጠር ልማት ድርጅት ከኃሪቨርነትና ትራንስፖርት ኃላፊነት ወደ አዲስ አበባ ግብርና መ/ቤት የተዛወረ መሆኑን ገልጾ ወደ ክፍለሀገሩ አርሲ ከመጣበት ከመስከረም ወር 1970 ዓ.ም ጀምሮ ያደረገው ተሳትፎ እንዲጻፍለት በጠየቀበት ከፈጸማቸው ተግባሮች በማመልከቻው በተራ ቁጥር 1 ላይ በአብዮቱ ላይ የፀረ-አብዮተኞች ተንኮል በገዙ በነበረበት ጊዜ በክፍለሀገሩ በተቋቋመው የቀይሽብር ኮሚቴ እስከመጨረሻው በአባልነት የተሳተፈ መሆኑን የገለጸበት የክ/ሀገሩ ተቀዳሚ ም/አስተዳዳሪም በተራ ቁጥር 1.8 ላይ ባቀረብነው ማስረጃ ላይ ይህንኑ አረጋግጦለታል በግድያ ውሣኔ ድርጊት 1 ላይም እንደነበረ 1ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር አረጋግጦታል ፣

1.10 21ኛ ተከሳሽ መ/አ መልሀቅ ሙሴ ፀረ-አብዮተኞችን ለደመሰሰበት ውለታ የየካቲት 1966 ኒሻን ሁለተኛ ደረጃ የተሸለመበት የምስክር ወረቀት 1 ገጽ ከዚህ በላይ ያቀረብናቸው የጹሑፍ ማስረጃዎች በቀይ ሽብር ኮሚቴዎች ላይ በየተከሰሰበት ድርጊቶች ሁሉ የሚያገለግሉ ናቸው ምክንያቱም እነሱ በወሰኑት መሠረት ነው ግድያም ሆነ ግርፍ የሚከናወነው ፣

1.11 21ኛ ተከሳሽ "በአብዮታውያን ግለሰብ የታሪክ ማህደር" በሚለው በገጽ 9 ላይ ነጭሽብር በቀይሽብር እንዲመታ አድርጌአለሁ በማለት የጻፈ 1፪ ገጽ ፣

1.12 25ኛ ተከሣሽ ታዬ ኃ/ጊዮርጊስ የተባለው የአብዮታውያን ግለሰብ የታሪክ ማህደር ውስጥ በራሱ በተጻፈ በገጽ 10 ውስጥ የኢህአፓን ነጭ ሽብር በቀይ ሽብር የሚደመስስ ኮሚቴ ውስጥ የነበረና ለመደምሰስ ያለዕረፍት ከኮሚቴው ጋር ሰርቻለሁ ያለበት 1፪ ገጽ በድርጊት 2 ላይም እንዲያዝልን ፣

2. ለድርጊት ሁለት

የአርሲ ክ/ሀገር ወህኒ ቤቶች አስተዳዳሪ ለአርሲ ክ/ሀገር አዘአከ በቁጥር እአ/2954/73 በ26/6/73 ዓ.ም በተጻፈ 1 ገጽ ደብዳቤ በእስር ቤት በፀረ-

አብዮትና በአደገኛ ሌብነት ተከሰው እስር ቤት እንዳሉ አብዮታዊ እርምጃ ስለተወሰደባቸው እስረኞች ንብረትን አስመልክቶ በገለጸው 5 ገጽ ሰንጠረዥ ውስጥ በተራ ቁጥር 1 ላይ የተገለጸው ከማል ከድር በድርጊት 1 የተገደለ በተራ ቁጥር 9 ፣ 10 ፣ 11 እና 26 ላይ የተገለጹት በድርጊት 2 ላይ የተገደሉ ፣

በተራ ቁጥር 27 እና 28 ላይ የተገለጹት በክስ 32ኛ ላይ የተገደሉ ፣ ከተራ ቁጥር 29-30 ላይ የተገለጹት በድርጊት 11 ላይ የተገደሉ ፣ በተራ ቁጥር 31 እና 33 ላይ የተገለጹት በድርጊት 6 ላይ የተገደሉ ፣ በተራ ቁጥር 32 ላይ የተጠቀሰው ደግሞ በድርጊት 16 ላይ የተገደለውን ስም ስለሚጠቅሱ በትክክል መገደላቸውን ያስረዳል ::

3. ለድርጊት ሶስት

3.1 በቁጥር 1 ህዳር 11 ቀን 1969 ዓ.ም በሀገር አስተዳደር ሚኒስቴር ለአጠቃላይ የመረጃ ማመዛዘኛ ማከፋፈያ ኮሚቴ አ.አ በተጻፈ 4 ገጽ ደብዳቤ ጉዳዩ በአሰላ ከተማ በ7-3-69 በክ/ሀገሩ የሕዝብ ድርጅት ጽ/ቤት ኃላፊ በሆኑት በአቶ ክንፈ መኖሪያ ቤት ስለደረሰው የቦምብ አደጋ የክ/ሀገሩ ፓሊስ ቢያዘው አናርኪስቱ የኢህአፓ አባሎች ጉዳይ በማለት በተሰጠው ገጽ 2 ላይ በተራ ቁጥር 1 ላይ የተጠቀሰው ናሁሰናይ አባተ በድርጊት 17 ላይ የተገደለ ፣ በተራ ቁጥር 2 ፣ 4 እና 5 ላይ የተጠቀሱት በድርጊት 3 ላይ የተገደሉ በገጽ 3 ላይ በተራ ቁጥር 11 እና 12 ላይ የተጠቀሱት በድርጊት 3 ላይ የተገደሉ ሲሆን ሟቾች በእስር የሚገኙ መሆኑን የሚያስረዳ ነው በወቅቱም ከሟቾች ጋር አብረው ታስረው የነበሩት 73ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር አቶ ዱሚሳ ኢደኤ የተባለውም በተራ ቁጥር 16 ላይ ተጠቅሷል በዚሁ ሰነድ በተራ ቁጥር 17 ላይ የተጠቀሰው ተስፋዬ ፈይሳ የተባለውም አብሮ መታሰሩን ያስረዳል ይህ ምስክራችን ሰኔ 12 ቀን 1989 ዓ.ም ለልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤት የምስክርነት ቃሉን ከሰጠ በኋላ እዚህ ፍርድ ቤት ቀርቦ ከመመስከሩ በፊት ከዚህ ዓለም በሞት የተለየ በመሆኑ የሰጠው የምስክርነት ቃል በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር 145 መሠረት እንዲያዝልን ስለሚያዝልንም ጭብጥ በጹሑፍ ከቃሉ ጋር አቅርበናል በድርጊት 3 ላይ የተገለጹትን ሟቾች ከሌሎች ተከሳሾች ጋር ሌሊት ከወህኒ ቤት ሚያዝያ 24 ቀን 69 ዓ.ም 11ኛ ፣ 48ኛ ፣ 49ኛ እና 87ኛ ተከሳሾች ለግድያ ሲያወጧቸው ያየ መሆኑን መስክሯል እንዲሁም 87ኛ ተከሳሽ ግድያው ከተፈጸመ በኋላ በጥይት ቆስሎ የተመለሰ መሆኑን መስክሯል 4ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክርም 87ኛ ተከሳሽ ግድያው ቦታ እስረኞቹን ይዞ ሔዶ ተፈጽሞ ከመጣ በኋላ ጭቃ የያዛትን መኪና ሲገፋ መሣሪያ ባርቆ እንዳቆሰለው መስክሯል::

 ረዳት ሾፑ ሞገስ
የልዩ ዐቃቤ ሕግ ሹም

Murtii Wallagala Oromiyaa
ፍርድ ቤት

47

3.2 36ኛ ተከሣሽ መ/አ ደሣለኝ በለጠ በቁጥር 2838/307/69 በ24/8/69 ዓ.ም ለከ/ሀገሩ አስተዳደር ጽ/ቤት በጻፈው 1 ገጽ ደብዳቤ ማቾች (በድርጊት 3 ላይ የተገደሉት) መምህር ጌታቸው በቀለ ፣ ጥላሁን ፣ ፈይሣ እና ተሰማ ይላላ የተባሉት በፓሊስ ጣቢያ ታስረው የሚገኙ ስለሆነ በወህኒ ቤት እንዲቆዩ የጠየቀበት ፣

3.3 1ኛ ተከሳሽ ኮ/ል ደበበ ሁሪሴ በቁጥር 52/66/7698/269 በ24/8/69 ዓ.ም ለከ/ሀገሩ ወህኒ ቤቶች አስተዳዳሪ በጻፈው 1 ገጽ ደብዳቤ ተከሳሽ ደሣለኝ በለጠ የጻፈለት ደብዳቤ የደረሰው መሆኑን ገልጾ ማቾችን በወህኒ ቤት እንዲያቆዩአቸው በማለት የጻፈው 73ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር ማቾ ጌታቸው በቀለ ቀን ወህኒ ቤት ገብቶ በዛኑ እለት ሌሊት ወጥቶ እንደተገደለ መስከሯል ::

3.4 ሚያዝያ 24 ቀን 69 ዓ.ም ማቾችን እነ ኢብራሂም ዳውድን 36ኛ ፣ 40ኛ ፣ 44ኛ ፣ 45ኛ ፣ 46ኛ ፣ 47ኛ ፣ 51ኛ እና 106ኛ ተከሳሾች ቆመው ግድያውን ያስፈጸሙ መሆኑን የፈረመበት 1 ገጽ እና 51ኛ ተከሳሽ ሻለቃ ፍስሀ ተሰማ በቁጥር ም4455/69 በ25/8/69 ዓ.ም ለከ/ሀገሩ ቋሚ የደርግ አባሎች ከተጻፈ 1 ገጽ መሸኛ ጋር ፣

4. <u>ለድርጊት አምስት</u>

4.1 71ኛ ተከሳሽ ፺/አ በቀለ ታደሰ የተባለው የካቲት 7 ቀን 72 ዓ.ም ከግብረአበሮቹ ጋር በአዘአኮ አባልነቱ ስብሰባ ተቀምጦ ማቾ ኤፍሬም ዋቆ እንዲገደል ውሣኔ የሰጠበት 3 ገጽ በቁጥር 72/1851/17/ደ በ7/6/72 ዓ.ም ለጭላሎ አውራጃ አዘአኮ ከተጻፈ 1 ገጽ መሸኛ ጋር ፣

4.2 71ኛ ተከሳሽ ከሌሎች ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን ማቾን ቆሞ ያስገደለ ለመሆኑ የተፈራረሙበት በ6/7/72 ዓ.ም የተጻፈ 1 ገጽ ፣

4.3 በቁጥር መ/222/012 በ2/7/72 ዓ.ም ለጭላሎ አውራጃ አስተዳዳሪ የከ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በጻፈው 2 ገጽ ደብዳቤ ማቾ ኤፍሬም ዋቆ እና በድርጊት 11ላይ የተገደሉት እነ ቢርመጂ ኢልሚ ተገድለው ውጤቱ ይገለጽልን ያለበት፣

5. <u>ለድርጊት ስድስት</u>

34ኛ ተከሳሽ ፺/አ በዛበህ አዲስ ከግብረአበሮቹ ጋር በመሆን ማቾችን እነ ገዛኸኝ አረሩን ቆሞ ያስገደለ ለመሆኑ በመጋቢት ወር 72 ዓ.ም የተፈራረመበት 1 ገጽ በቁጥር አአ/4354/72 በ19/7/72 ዓ.ም ከተጻፈ 1 ገጽ መሸኛ ጋር ፣

እየለ ሞገስ
ረዳት የልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤ

Murtii Waliigala Oromiyaa

6. <u>ለድርጊት ሰባት</u>

6.1 3ኛ ተከሣሽ ካሣ ሙሊሣ ለከ/ሀገሩ አዘአኮ ሰኔ 28 ቀን 71 ዓ.ም በቁጥር አሰ/አጠ/4516/2781/71 በጻፈው 1 ገጽ ደብዳቤ ማኙ አየለ ተፈራ በፈጸመው አድራጎት ጊዜ ሳይሰጠው ለቀይሽብር ኮሚቴ ቀርቦ አብዮታዊ ውሳኔ እንዲሰጠው በአሰላ አጠቃላይ ምክር ቤት ስም እጠይቃለሁ በማለት የጠየቀበት ፤

6.2 2ኛ ተከሳሽ መ/አ ጥላሁን አድማሱ ሐምሌ 2 ቀን 71 ዓ.ም ለዋና አስተዳዳሪው ማኙ አየለ ተፈራን አስመልክቶ በጻፈው 2 ገጽ ደብዳቤ አድራጎቱ በአጭሩ በቆራጥ ውሣኔ እንዲሰጥ ካልተደረገ ሌሎችንም የጥበቃ ጓዶች ወደዚሁ የጥፋት አዝማሚያ ሊመራ የሚችል ስለሆነ ጉዳዩ በፍርድ ቤት ቢታይ በቀጠሮና በኋላም ውሣኔው እስኪጸድቅ ድረስ ረዥም ጊዜ ስለሚወስድና ነገሩን ስለሚያዘናጋው በመቀጣጫነት ትምህርት ስለሚሆን አብዮታዊ ውሣኔ የሚወስድ ቢሆን በማለት የገለጸበት ዋና አስተዳዳሪውም በደብዳቤው ግርጌ አብዮታዊ እርምጃ ከሚወሰድባቸው ጋር ተፈጽሞ ውጤቱ ይገለጻል ያለበት ፤

6.3 ግድያውን ማኙን በ29/12/72 ዓ.ም እነ ሻለቃ ተሰማ ዋጋዬ (9 ሰዎች) ከቀኑ በ11 ሰዓት ያስገደሉት መሆኑን የተፈራረሙበት በቁጥር እአ/9911/71 በ1/13/71 ዓ.ም ለጭላሎ አውራጃ አስተዳዳሪ ከተጻፈ 1 ገጽ መሸኛ ጋር ተከሳሾች ማኙን አብዮታዊ እርምጃና ውሳኔ ይሰጠው በማለት በሚጽፏቸው ኃይለ ቃሎች የግድያው ዋና አቀነባባሪ ናቸው ፡፡

7. <u>ለድርጊት ስምንት</u>

7.1 በቁጥር በ36/99/72 በ4/4/72 ዓ.ም ም/ዋና አስተዳዳሪው በጻፈው 1 ገጽ ደብዳቤ ማኞች አብዮታዊ እርምጃ እንዲወሰድባቸው በማለት የጻፈው ፤

7.2 39ኛ ተከሣሽ ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ ታህሣሥ 7 ቀን 72 ዓ.ም ከሌሎች ግብረአበሮች ጋር ሆኖ ግድያውን ያስፈጸመ መሆኑን የተፈራረሙበት 1 ገጽ፣ በቁጥር ም/804/72 ፤ በ7/4/72 ዓ.ም. ከተፃፈ 1 ገፅ መሸኛ ጋር

8. <u>ለድርጊት ዘጠኝ ሃያ ሁለት እና ሃያ ሶስት</u>

8.1 ታህሣሥ 14 ቀን 1972 ዓ.ም "ከፍተኛ ሚስጥር" በሚል ለከ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በ21-12-72 ዓ.ም የተላከውን የምርመራ መግለጫ ይጠቀሳል በማለት ባቀረበው የምርመራ መግለጫ መሠረት ማኞች 1ኛ/ ተማሪ ሁሴን

Waliigala Oromiyaa ... ቤት

49-

መሀመድ ሁሴን ፤ 2ኛ/ ተማሪ አየለ በርሔ እንጻለ 3ኛ/ አቶ ጎርፉ ገላን በጻሳ በሞት እንዲቀጡ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች የሆኑት ደመረ ይነሱ ፤ ታደሰ ወርደፋ ፤ ወልደሩፋኤል አዘነ እና አጸሙ ንጋቱ የተባሉት እና ሌሎች ታማሪዎች በ5 ዓመት እስራት እና በ1ዓመት እንዲታሰሩ በማለት ኰ/ል ተስፋዬ ወ/ስላሴ የጻፈው 2 ገጽ ሲሆን በልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች እንደተመሰከረው ሟቾችንም ሆነ እነሱን እየገረፉ ይመረምሩ የነበሩት በክሱ ላይ የተጠቀሱት ተከሳሾች እንደሆነ መስክረዋል ምርመራውም የተከናወነባቸው እዚሁ ክ/ሀገር ነው ሰነዱም የሚለው የተላከውን የምርመራ መግለጫውን ይጥቅሳል ስለሚል በእነርሱ ምርመራ አማካኝነት ሟቾችን ለሞት ምስክሮቹንም ለእስራት የዳረገ ለመሆኑ አያጠያይቅም ከላይ ትዕዛዝ ሰጭው እዚህ መጥቶ ምርመራ አላከናወነም ይመረምሩና ምርመራውን ያከናውኑ የነበሩት ተከሳሾች ብቻ ናቸው ::

8.2 የክ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በቁጥር በ/ተ133/836/72 በ16/2/72 ዓ.ም ለአርሲ ባሌ የመንግስት እርሻዎች ድርጅት በጻፈው 1 ገጽ ደብዳቤ 30ኛ ተከሳሽ ተሾመ አልታየ ወደአብዮቱ ካምፕ ከተመለሰ በኋላ ራሳቸውን ሳያጋልጡ የተቀመጡትን ፀረ-አብዮተኞችን በማጋለጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገ በመሆኑ ክፍት የስራ ቦታ ካለ ትብብር አድርጉለት በማለት የተጠየቀለት ፤

8.3 በሞዴል 6 በወጪ መደብ 6202 በ13/2/72 ዓ.ም 30ኛ ተከሳሽ ተሾመ አልታየ የቀድሞው የኢህአፓ አባል የነበረው ከጐንደር ክ/ሀገር እጁን ሰጥቶ መጥቶ ፀረ-አብዮተኞችን በማጋለጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማድረጉ 20 ብር የተከፈለው መሆኑን የሚገልጽ 1 ገጽ ካርኒ ለመቀበሉም ፈርሟል ፤ ይህ ተከሳሽ ቀደም ብሎ የኢህአፓ አባል እንደነበረ እና አሲምባ እንዲገባ ትብብር ተደርጉለት (አሲምባ ኢህአፓዎች የተሰባሰቡበት ካምፕ (ምሽግ) ነበር) :: በ1971 ዓ.ም እጁን ሰጥቶ በርካታ ያልተጋለጡ የኢህአፓ አባሎችን እንዲጋለጡና እንዲሙቱ ያደረገ እንዲገረፉና በእስርም እንዲንገላቱ ያደረጋቸው ለመሆኑ በግል ተበዳዮች የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች በሆኑት በ1ኛ እና በ45ኛ ምስክሮች ተመስክሯል 45ኛ ምስክርም ሟችን ጎርፉ ገላንን ጠቁሞ ያስያዘው ተከሳሹ እንደሆነ መስክሯል የስራ ትብብር እንዲደረግለት የተጻፈው ደብዳቤ እና የገንዘብ ስጦታ የተደረገለትም ይህንኑ የሚጋለጥ ስራ በመስራቱ እንደሆነ ጹሁፎቹ በግልጽ ያስረዳሉ 1ኛ ምስክር ደመረ ይነሱ በድርጊት 1 ላይ በተገደሉት የኢህአፓ አባሎች ግድያ ላይ በኢህአፓ አባልነቱ ሰርጎ አባል ለመሆኑ በግልጽ ተናግሯል :: በ1971 ዓ.ም ተይዞ የታሰረውም የኢህአፓ አባል ነህ ተብሎ ነው 5 ዓመት እንዲታሰር የተደረገው ስለዚህ የምስክርነት ቃሉ የሚያጠራጥር አይደለም ፤

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት

8.4 ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን በሞዴል 6 በወጪ መደብ 6610 በር 50 ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም ፊርሞ የተቀበለበት ደረሰኝ 1 ገጽ 1ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር አቶ ደመረ ይነሱ ሲመሰክር ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን የተባለው ከ2ኛ ተከሳሽ ጋር ከስሬ ወረዳ ከፈለገብርሃን ከተማ እንደያዙት እና አስላ አምጥተው እንዳሰሩት መስከሯል ። ተከሳሹ ገንዘቡ የተከፈለው እሱን ለማምጣት የተከፈለው መሆኑን ያስገነዝባል ። ተከሳሹ ብርሃኑ ገ/መድህን በየቦታው እየተወረወረ ከሌሎች ግብረአበሮቹ ጋር ሰውን ይይዝ እንደነበረ በግልጽ ያስረዳል በድርጊት አንድ በተራ ቁጥር 1.9 ላይ ባቀረብነው ሰነድ ላይ እስከመጨረሻው በቀይሽብር ኮሚቴነት ሰርቻለሁ ያለውን እውነትነት ያጠናክረዋል ።

9. <u>ለድርጊት አስር</u>

9.1 39ኛ ተከሳሽ ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ ሚች ተፈራ ወልደማርያምን ለግድያ መስከረም 11 ቀን 1972 ዓ.ም ለጭላሎ አውራጃ አስተዳደር ጽ/ቤት በጻፈው 1 ገጽ ደብዳቤ ተወክሎ ለመጣው የፓሊስ መምሪያ አባል ለሆነው ለ፶/አ በቀለ ተሰማ ያስረከበው መሆኑን የገለጸበት ።

9.2 ሚችን ተፈራ ወ/ማርያምን እና ዋቀዩ ጢኖቅማ የተባሉትን ከፈሌ ከተማ መስከረም 11 ቀን 72 ዓ.ም እነ ሻለቃ ተሰማ ግድያውን ያስፈጸሙ ለመሆኑ የተፈራረሙበት በቁጥር ም/01/1/72 በ13/1/72 ከተጻፈ 1 ገጽ መሸኛ ጋር ።

9.3 የከ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በቁጥር ም/012/72 በ9/1/72 ዓ.ም ለጭላሎ አውራጃ አስተዳዳሪ በተጻፈ 1 ገጽ ደብዳቤ ሚች ተፈራ ወልደማርያም አብዮታዊ እርምጃ ተወስዶ እንዲገለጽለት የጻፈው ።

10. <u>ለድርጊት አስራ አንድ</u>

34ኛ ተከሳሽ ፶/አ በዛብህ አዱስ በ9/7/72 ዓ.ም ሚቾችን እነ ሀጂ ቢርመጂ ኢልሚን አሣሣ ከተማ ውስጥ ከግብረአበሮቹ ጋር ያስገደለ ለመሆኑ የተፈራረመበት 1 ገጽ እና በ13/7/72 ለከ/ሀገሩ አስተዳደር ጽ/ቤት ከተጻፈ 1 ገጽ ጋር ።

11. <u>ለድርጊት አስራ ሁለት</u>

11.1 34ኛ ተከሳሽ ፶/አ በዛብህ አዱስ እና 39 ተከሳሽ እሸቱ ገበየ ሚችን አልይ ገልገሉን ከግብረአበሮቻቸው ጋር በመሆን ታህሣሥ 7 ቀን 72 ዓ.ም ቆመው ያስገደሉ ለመሆኑ የተፈራረሙበት በቁጥር 805/72 በ7/4/72 ከተጻፈ አንድ

-51

ቅጽ መሸኛ ጋር ለጭላሎ አውራጃ አስተዳደር ጽ/ቤት የተገለጸበት ፤

11.2 በቁጥር በአ266/98 በ4/4/72 ዓ.ም ሟች አብዮታዊ እርምጃ እንዲወሰድበት ለጭላሎ አውራጃ አስተዳደሪ የተጻፈ 1 ገጽ ፤

12. <u>ለድርጊት አስራ ሶስት</u>

12.1 በቁጥር በመ/54/127 በ6/10/71 ለጭላሎ አውራጃ አስተዳደር ጽ/ቤት በተጻፈ 1ገጽ ደብዳቤ ሟቾች እነ መገርሣ ቱራ እንዲገደሉ የተገለጸበት ፤

12.2 በቁጥር አለ/5117/136 በ20/10/71 ለክ/ሀገሩ አዘአኮ በተጻፈ 1 ገጽ ደብዳቤ ሟቾች እነ መገርሣ ቱራ ሰኔ 9 ቀን 71 ዓ.ም በቆጂ ከተማ የተገደሉ መሆኑ የተገለጸበት ፤

12.3 በቁጥር ም/20/71 ሰኔ 13 ቀን 71 ዓ.ም ለክ/ሀገሩ አስተዳደር ጽ/ቤት በተጻፈ 1 ገጽ ደብዳቤ ሟቾች መረሸናቸው የተገለጸበት ፤

13. <u>ለድርጊት አስራ አራት</u>

በሌላ መዝገብ ክስ የተመሰረተባቸው ፤
የ፲/አ አማረ እንየው ሰብሳቢ የዲገሉና ጢጆ ወረዳ አስተዳዳሪ
ተፈራ ደምሴ የወረዳው ገበሬ ማህበር ሊቀመንበር
አስካለ ሐዬ የአኢሴማ ተወካይ
ኃይሉ ወርዶፋ የወረዳው ፓሊስ አዛዥ
ታደሰ ረጋሣ ከመ.ኢ.መ.ማህበር (መምህራን ማህበር)
ይሔይስ ገቢሣ ከወጣቶች ማህበር በመሆን በ6/5/76 ስብሰባ ተቀምጠው ስለ ሜዳይ ሽልማት ጉዳይ ተወያይተው የእያንዳንዱን ሽልማት ተሸላሚ የፈጸመውን ተግባራት ሲተነትኑ 5ኛ ተከሳሽ ፈለቀ እሸቱ ከፈጸማቸው ጀብዱ ውስጥ በክሱ ላይ የተጠቀሰውን ሟች <u>በቀለ ዳባን</u> ቆራጥ እርምጃ መውሰዱን ያረጋገጡ መሆኑን ጠቅሰው በውሳኔያቸው ገጽ 3 ላይ በግለሰቦች ደረጃ ተከሳሹ ፈለቀ እሸቱ አሻግሬ እና ተፈራ ደምሴ የተባሉት አንደኛ ደረጃ የካቲት 1966 የአብዮት ኒሻን እንዲሸለሙ የተፈራረሙበት 3 ገጽ ቃለጉባኤ ሲሆን ፤ 30ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር ወ/ሮ ከበቡሽ ተሰማ ስትመሰክር ተኩስ ሰምቼ ስወጣ ተከሳሽ ፈለቀ እሸቱ የሟች በቀለ ዳባ ሬሣ ስር ከሌሎች ተከሣሾች ጋር ቆሞ ነበር ከተከሳሾቹ ሌላ እኔ በደረስኩበት ወቅት ማንም የለም ነበር በኋላ ሬሣው ተጐትቶ ፓሊስ ጣቢያ ተወሰደ በማለት የመሰከረች ነች ለሽልማት አቅራቢዎቹ ከሚቴዎች በሟች ላይ እርምጃ መወሰዱን የገለጹትና ምስክር የመሰከረችው አንድ ዓይነት በመሆኑ ሰው በመግደሉ ለሽልማት የቀረበበት የማፍ ዘመን ነው ::

North Wallaga Oromia ... ማዝገብ ቤት

14. <u>ለድርጊት አስራ አምስት</u>

14.1 የክ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ ለጭላሎ አውራጃ አስተዳደር ጽ/ቤት በቁጥር በ/መ/00/92/71 በ1/12/71 በተጻፈ 1 ገጽ ደብዳቤ ሚች ሞገስ በቀለ ላይ አብዮታዊ እርምጃ ይወሰድበት በማለት የጻፈው ፣

14.2 17ኛ ተከሳሽ ካሣዬ ይገዙ እና 39ኛ ተከሳሽ ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ ከሌሎች ግብረአበሮቻቸው ጋር በመሆን ሚችን ቆመው ነሐሴ 1 ቀን 1971 ዓ.ም ያስገደሉ ለመሆኑ የተፈራረሙበት 1 ገጽ ለክ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በቁጥር አሰ/9475/71 በ1/12/71 ከተጻፈ 1 ገጽ መሸኛ ጋር ፣

15. <u>ለድርጊት አስራ ስድስት</u>

15.1 የክ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ ለክ/ሀገሩ ወህኒ ቤቶች ጽ/ቤት በቁጥር ም/336/72 በ26/9/72 ዓ.ም በተጻፈ 1 ገጽ ደብዳቤ በሚች ኃይሉ አሰፋ ላይ አብዮታዊ እርምጃ እንዲወሰድበት የጻፈው ፣

15.2 39ኛ ተከሣሽ ሻለቃ እሸቱ ገበየሁ በቁጥር እአ/5132/72 በ28/9/72 ለክ/ሀገ. አስተዳደር ጽ/ቤት በጻፈው 1 ገጽ ደብዳቤ በሚች ላይ አስፈላጊውን አብዮታዊ እርምጃ ለመውሰድ በ26/9/72 ጉዞ ቀጥለን ከቀኑ በ11 ሰዓት ስለ ደረስን በመምሸቱ እርምጃ ሳንወስድ አድረን በ27/9/72 ዓ.ም ከጠዋቱ 1 ሰዓት ህዝብ በተሰበሰበበት ያስገደለው መሆኑን የገለጸበት ፣

16. <u>ለድርጊት አስራ ሰባት</u>

16.1 1ኛ ተከሳሽ ኮ/ል ደበበ ሁሪሴ በቁጥር 335/ም/131/67 በ10-6-69 ዓ.ም ለክፍለሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በጻፈው <u>5</u> ገጽ ደብዳቤ ላይ አብዮቱን ለመቀልበስ በሚያሴሩ ሰዎች በማስረጃ የተጠረጠሩባቸው በማለት በገጽ 1 ላይ ሚች መነን ኃይሉ በገጽ 3 ላይ ሚቾች ተስፋዬ ተረፈ ፣ ከበደ ተሰማ ፣ ታደለ ታዬ እና በገጽ 4 ላይ ካሱ ይሰሙ የተባሉት ላልተወሰነ ጊዜ በእስር እንዲቆዩ ተደርጓል በማለት የገለጹበት ፣

16.2 4ኛ ተከሳሽ ሁሴን አደም 36ኛ ተከሳሽ መ/አ ደሣለኝ በለጠ ፣ 44ኛ ተከሳሽ ሻለቃ አሰፋው ገ/ሕይወት የተባሉት ከሌሎች ግብረአበሮቻቸው ጋር በመሆን በአርሲ ክፍለሀገር ስለታሰሩት አጣሪ ኮሚቴ ሆነው ተደራጅተው በተፈራረሙበት <u>9</u> ገጽ ደብዳቤ ውስጥ በገጽ 8 ላይ ሚቾች ካሣሁን ይሰሙ ፣ ታደለ ታዬ ፣ ተስፋዬ ተረፈ ፣ ናሁሰናይ አባተ ፣ ሰለሞን ዘገየ የተባሉትን መልካም ፀባይ የሌላቸው ከጥፋታቸው ተምረው የመፀፀት ሁኔታ

Mootummaa Naannoo Oromiyaa
አየለ ሞገስ

-53

ስለማይታይባቸው በወህኒ ቤት መቆየት አለባቸው መፈታት የለባቸውም በማለት ውሣኔ ያስተላለፉ ሲሆኑ ለማድያው ዋናው መንስኤ የእነሱ መግለጫ ነው በውሳኔው ላይ ከላይ ቀን ባይጽፍበትም በውሳኔያቸው መጨረሻ በገጽ 9 ላይ ሰኔ 15 ቀን 69 ዓ.ም ሥራቸውን የፈጸሙ መሆኑን ገልጸዋል ። በቁጥር 52/67/10782/1509 ነሐሴ 14 ቀን 69 ዓ.ም. ከተፃፈ 1 ገጽ መሸኛ ጋር፤

16.3 44ኛ ፣ 45ኛ ፣ 73ኛ ፣ 99ኛ እና 105ኛ ተከሳሾች ማቻቸን እነ መነን ኃይሉ 12 ሰዎችን ጥቅምት 1 ቀን 70 ዓ.ም ሌሊት ቆመው ያስረሸኑ መሆኑን የተፈራረሙበት 1 ገጽ፤

16.4 73ኛ ተከሳሽ ሻለቃ ፍሰሀ እቁበእግዚ ተቀዳሚ የከ/ሀገሩ ወህኒ ቤት አስተዳዳሪ ሆኖ እንዲሰራ በ8/11/69 ዓ.ም በቁጥር አሰ/400/3/1/68 ለወህኒ ቤቶች አስተዳደር አገልግሎት መምሪያ አዲስ አበባ የተጻፈ 1 ገጽ ፤

17. <u>ለድርጊት አስራ ስምንት</u>

ማቾች እነ ጫላ አርሰዲ በ13-8-71 ዓ.ም አብዮታዊ እርምጃ የተወሰደባቸው መሆኑን በቁጥር ም/19/71 ሚያዝያ 15 ቀን 71 ዓ.ም በተጻፈ 1 ገጽ ደብዳቤ ለከ/ሀገሩ አስተዳዳሪ የተገለጸበት ፤

18. <u>ለድርጊት ሃያ</u>

18.1 የክፍለሀገሩ አስተዳዳሪ ማች እንዲገደል በቁጥር በ/በ102/101/71 ነሐሴ 8 ቀን 71 የጻፈው 1 ገጽ ፤

18.2 ተከሳሽ እሸቱ ገበየሁ ነሐሴ 10 ቀን 71 ዓ.ም ከሌሎች ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን ማችን ቆሞ ያስገደለ ለመሆኑ የተፈራረመበት 1 ገጽ በቁጥር እአ/9724/71 በ12-12-71 ከተጻፈ 1 ገጽ መሸኛ ጋር ፤

19. <u>ለድርጊት ሃያ አንድ</u>

19.1 የክፍለሀገሩ አስተዳዳሪ በቁጥር ም/137/71 በ28/12/71 በተጻፈ 1 ገጽ ደብዳቤ ማች እንዲገደል የተጻፈ 1 ገጽ ፤

19.2 ተከሣሽ እሸቱ ገበየሁ ነሐሴ 29 ቀን 71 ዓ.ም ማቾን ከግብረአበሮቹ ጋር ሆኖ ያስገደለ ለመሆኑ የተፈራረሙበት 1 ገጽ በቁጥር እአ/9912/71 በ1/13/71 ዓ.ም ከተጻፈ 1 ገጽ መሸኛ ጋር ፤

ረዳት አየለ ሞገስ
የልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

-54-

20. <u>ለክስ ሠላሳ ሁለተኛ</u>

57ኛ ተከሳሽ በየነ ደርሲስ የተባለው ከሌሎች ግብረአበሮቹ ጋር በመሆን ጥቅምት 9 ቀን 71 ዓ.ም ሟቾቹን ካስገደለ በኋላ ሬሣቸው እስከ 9 ሰዓት ድረስ በተገደሉበት ቦታ ህዝብ እየተመለከተው እንዲቆይ አስከሬኑ በቤተክርስቲያንም ሆነ በመስኪድ እንዳይቀበር የሟችን ቤተሰብ ለቅሶ እንዳያለቅሱ እንዲከለከሉ በማለት የወሰኑበት ትክክለኛ የቃለ ጉባኤው ቅጂ 2 ገጽ በትክክል ለመገልበጡ የወረዳው አስተዳደር አገልግሎት ፀሐፊ አቶ ኪዳነማርያም ስለ ት.ግ በማለት ፊርማውን አኑሮበታል ይህም ቃለ ጉባኤ በቁጥር 935/206 ጥር 16 ቀን 71 ዓ.ም ለጭላሎ አውራጃ ፓሊስ መምሪያ ከተጻፈ 1ገጽ ደብዳቤ ጋር ነው ::

21. <u>ለሁሉም ድርጊቶች (ክሶች)</u>

32ኛ ዓመት ቁጥር 1467 አዲስ ዘመን ጋዜጣ ህዳር 6 ቀን 70 ዓ.ም በወጣው ላይ "አብዮታዊ ስሜትህን በተግባር እየተረጎምክ ትግልህን አፋፍም" በሚል ርዕስ ከጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ የተሰጠ መግለጫ ያሉት ጹሑፎች ናቸው ::

ጠቅለል ባለመልኩ ተከሳሾች ባላቸው የመንግስት እና የሕዝባዊ ድርጅት የስልጣን ችሎታቸውን በወረዳ እና በአውራጃ አብዮት ዘመቻ ኮሚቴ አባልነታቸው ተሰባስበው ፀረ-አብዮተኞች ከዘመቻ የሸሹ ሌቦች ናቸው በሚሏቸው እና ከተከሳሾች በፓለቲካ አመለካከታቸው በመለየታቸው ምክንያት አብዮታዊ እርምጃ ይወሰድባቸው በማለት ፈጻሚና ውሳኔ ሰጭ በመሆን እንዲገደሉ አድርገዋል ::

ሟቾች ወንጀል ፈጽመው እንኳን ቢገኙ በሕግ መሠረት የመመርመርና ፍ/ቤት ቀርበው የመዳኘት መብታቸውን በመንፈግ ተከሳሾች በሌላ ስልጣናቸው ተጠቅመው የሰውን ልጅ ሕይወት ያለአግባብ እንዲጠፋ አድርገዋል :: "አብዮታዊ እርምጃ ይወሰድባቸው" በማለት የተጠቀሙበት ቃል "ሞት" መሆኑን ባቀረብነው ጋዜጣ ማስረጃችን መረዳት ይቻላል:: ይኸውም በዚህ ጋዜጣ ላይ ሌ/ኮ/አጥናፉ አባተ ላይ አብዮታዊ እርምጃ ተወስዷል በማለት መገደሉ የተገለፀበት ቃል ነው :: ተከሳሾች በመንግስታዊ ፣ በሕዝባዊ ድርጅቶች እና በተመራጭነት በሚሰሩበት ወቅት በአዲስ ዘመን ጋዜጣ 32ኛ ዓመት ቁጥር 1467 ህዳር 6 ቀን 70 ዓ.ም በወጣው ላይ "አብዮታዊ ስሜትህን በተግባር እየተረጐምክ ትግልህን አፋፍም" በሚል እትም ከጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ መግለጫ .... ማንኛውም ዓይነት ፀረ-አብዮት ሴራ የመቅጨት እና የመደምሰስ አብዮታዊ ስሜትህን ከአብዮታዊ ድርጊትህ ጋር ለማጣመር እንድትችል <u>ቀይሽብርን በማፋፋም</u> በፀረ-አብዮተኞች ላይ የበላይነትህን አረጋግጥ ... በማለት በፓለቲካ ተሳስሮ የተቋቋመውን የፓለቲካ ትስስሩ አባላትን በመላው ወይም በከፊል ለማጥፋት የተነደፈውን ይህንኑ ሕገወጥ እቅድ ተቀብለው በየተከሰሱበት ድርጊት (ክስ) የተጠቀሰውን ወንጀል የፈጸሙ መሆኑን የሚያስረዳ ነው ::

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
... ጠቅላይ ፍ/ቤት

እየለ ሞገስ
ሬጂ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤት

ማጠቃለያ

በተከሳሾች ላይ ባቀረብነው የወንጀል ክስ በችሎት ቀርበው ክሰጡት የሰው ማስረጃዎቻችን ጋር የተከሳሾችን የወንጀል ተሳትፎ ግልጽ አድርገው በተከሳሾች አማካኝነት የተወሰኑት ሕገ ወጥ ውሳኔዎች የተፈጸመውን ወንጀል በቀጥታ የሚያስረዱ ስለሆነ ክቡር ፍ/ቤቱ መረጃዎቻችንን በጥሞና መርምሮልን አስፈላጊውን ብይን ይሰጥልን ዘንድ በአክብሮት እንጠይቃለን ::

አኖሌ ሞገስ
ረዳት የልዩ ዐቃቤ ሕግ

ዘመን

አብዮት ፈተና ነው ፤
ወጣ ገባ ረዥም ነው ።

…ትቅደም ።

በዓመት ዋጋው ከአገል
ግሎት ጭምር ፳፮ ብር ከ፹
እያንዳንዱ ፤ ሳንቲም

የማስታወቂያ ክፍል ....119050 - 119837
የሂሳብ ክፍል 121558
ማከፋፈያ ክፍል ....117343 - 114770

…ሻለቃ ብርሃኑ …ከሞስኮ …ለሱ

(ከኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት)

…ሉት ኅብረት በቅርቡ በታላቅ
…ርዓት በተከበረው ስድሣኛ
…ጥቅምት አብዮት መታሰቢያ
…ገጽ በ፩ኛው ዓምድ ዞሯል

…ለ አበባ ሲገቡ ።

አብዮታዊ ስሜትህን በተግባር እየተረጐምክ ትግልህን አፋፍም

ከጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ የተሰጠ መግለጫ

ወዝአደር ፤ ገበሬ ፤ ተራማጅ ፤ ወታደርና መላው ሠርቶ አደር !

ትግልህ እጅግ የተፋፋመ ደረጃ ላይ ደርሷል ። አብዮትህ ከሚገኝበት ከዚህ ወሳኝ መድረክ በአሸናፊነት የምትወጣበት ጊዜ እየቀረበ የመም ጣቱን ያህል ፤ አድኃሪ ኃይላትም የሚገምዱት ፀረ—አብዮት ሤራ በየደረ ጃው እየተጠናከረ መጥቷል ። ከዚህ አደገኛ ወቅት ለመውጣት ከፊትህ የተጋረጡትን እጅግ አስቸጋሪ ጋሬጣ ዎች እየጠራረግህ በአሸናፊነት መው ጣት አለብህ ። ከሦስት ዓመት ተኩል መራራ የትግል ልምድህ የተገነዘብ ከው ይህንኑ ሐቅ ነው ።

አብዮታዊው ትግልህ ጥራትና ጥል ቀት እያገኘ በሔደ መጠን ሽግህን በ፫ኛው ገጽ በ፩ኛው ዓምድ ዞሯል

በወላይታ አውራጃ ዘጠኝ ቀንደኛ የኢ. ሕ. አ. ፓ አባሎች ተደመሰሱ

ወላይታ ፤ ሶዶ (ኢ. ዜ. አ.) በወላይታ አውራጃ ኢ. ሕ. አ. ፓ ወጥኖት የነበረው ፀረ አብዮት ሤራ ከሽፎ ዘጠኝ ቀንደኛ አባሎቹ ተደምስሰው ፤ ወደ ሃያ አራት የሚደርሱ የተለያዩ ከባድ አውቶማቲክ መሣሪያዎችና ደመላሽ ጠብመንጃዎች ፤ ሁለት ባለ

Walia…

አብዮታዊ ስሜትህን በተግባር . . .

ከ፩ኛው ገጽ ከ፩ኛው ዓምድ የዞረ

አጥልቀውና አንተን መስለው ፤ ግንባንተ ላይ የሚጓዙትን ወዳጅ መሳይ ጠላቶችህን እያንቀረቀብክ በመጣል እዚህ ደርሰሃል ። ይህ የአብዮቱን ሠፈር የማጥራት ርምጃህ ፤ አብዮቱን ለመምራት የኢትዮጵያ ተጨባጭ ሁኔታ ኃላፊነቱን በጣለበትም በጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ውስጥም በልዩ ልዩ የአብዮቱ ታካሪዊወቅቶች ተከስቷል ። ከእነዚህም ውስጥ አንዱ ከትናንት በስቲያ ምሽት የተገለጠው የከሀዲው የሌ/ኰሎኔል አጥናፉ አባተ ፀረ—አብዮት ሤራና ከአብዮቱ የመተፋት ዕጣ ነው ።

አብዮትህ በአጥቂነት አንድ ርምጃ ወደፊት በተጓዘ ቁጥር ያገኘሃቸውን አብዮታዊ ድሎች ለማክበር በሠልፍ በንደባባይ ፤ በመሰብሰብና በሌሎችም መንገዶች ገልጠሃል ። በአብዮትህ ላይ አደገኛ ሤራ ሲያውጠነጥን በተገኘውም በዚህ ግለሰብ ላይ የተወሰደውን አብዮታዊ ርምጃ ለመደገፍና የወደፊት የትግል ስልትህንም ለመቀየስ ከፍተኛ ሠልፍ ለማድረግ ጠይቀሃል ። ይህ ልታደርግ ያቀድከው ታላቅ ሠልፍ ፤ የአብዮታዊ ስሜትህ መለኪያ ነው ። ይሁንና ዛሬ አብዮትህ በደረሰበት ደረጃ አንጻር በየንደባባዩ የምታሳየውን አብዮታዊ ቁጣህን በአድኃርያን ሠፈር ላይ ቀይ ሽብርን ከመንዛትና ከማፋፋም ጋር አጣምረህ የምትመለከተው ነው ። ማንኛውንም ዓይነት ፀረ—አብዮት ሤራን የመቅጨትና የመደምሰስ ፤ ምርትን የማሳደግ ፤ ሕዝባዊ ድርጅቶችህንይበልጥ የማጠናከርና በአጠቃላይም አብዮትህ ወደፊት እየተምዘገዘገ የሚሔድበትን መንገድ በየደቂቃው ማስላት ተቀዳሚ ተግባርህ ማድረግ አለብህ። ከዚህም ሁሉ በላይ አንተን መስለው ግን በተደበቀ ፀረ—ሕዝብ ሤራቸው ሊጠቀሙብህ ከሚሹ ፀረ—ሕዝብ ኃይሎችም ጥንቃቄ ማድረግ አለብህ። ዛሬ አብዮትህ ከሚጠይቃቸው አበይት ጥያቄዎች ውስጥ ግንባር ቀደሙ የአብዮትህመሪ ድርጅት የሆነው የወዝአደር ፓርቲ እንዲፈጠር መታገል ስለሆነ ፤ በሌ/ኰሎኔል አጥናፉ አባተ የተከሰተው የቀልባሾችን የቀኝ አዝማሚያ እስከ መጨረሻው ለመደምሰስ እንዲቻል በየውይይት ክበቦችህና በሥራ መስከህም ጠለቅ ያለ ውይይት በማድረግ አጥናቸው ። ንቃትህንና ድርጅትህን አጠንክርባቸው ። ለዚህ ግንባር ቀደም ድርጅትህ መከሰትእስተዋጽኦ ለማድረግ በከፍተኛ ትግል ላይ የሚገኘውን የማርክሲስት ሌኒንስቶች ኅብረት የሚዳብርበትንና የሚጠናከርበትን መንገድም ተወያይበት።

ስለዚህ ፤ ምንም እንኳን ከትናንትበስቲያ በሦስተኛው የጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ መደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ ውሳኔ በከሀዲው ሌ/ኰሎኔል አጥናፉ አባተ ላይ የተወሰደውን አብዮታዊ ርምጃ በታላቅ ሠልፍ ወጥተህ ለመደገፍ የጠየቅኸው ጥያቄ ተገቢና የሚደገፍ ቢሆንም ፤ ከላይ በተዘረዘሩልህ ምክንያቶች አብዮታዊ ስሜትህን ከአብዮታዊ ድርጊትህ ጋር ለማጣመር እንድትችል ቀይ ሽብርን በማፋፋም በየአካባቢህ በፀረ አብዮተኞች ላይ የበላይነትህን እንድታረጋግጥበት እንድትለውጠው ተወስኗል። አብዮታዊው ቀይ ሽብር አብዮታዊ ዲሲፕሊን በተቀናጀ አሠራር አድኃርያንን መምታት ፤ ምርትን ማሳደግ ሕዝባዊ ድርጅቶችህን ይበልጥ ማጠናከርና ማንኛውንም የቀልበሳ አደጋ ነቅቶ መጠበቅ ማለት እንደሆነም በዚህ አጋጣሚ ከጉንህ የቆመው ጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ሊያስታውስህ ይሻል ። ስለሆነም ለደረስን የድጋፍ መግለጫ አብዮታዊ ስሜቱን እየገለጠ ፤ ሠልፉ የሚቀር መሆኑን ይገልጣል ።

—አድኃርያን ምን ቢፍጨረጨሩ ሰፊው ሕዝብ ሕዝባዊት ዲሞክራሲያዊት ኢትዮጵያን በትግል ይመሠርታል ! !

—እየታገልን እናመርታለን ፤ እየመረትን እንታገላለን ፤

—እናሸንፋለን ! !

ጓድ ሻለቃ ብርሃኑ ባይ

ከ፩ኛው ገጽ ከ፬ኛው ዓምድ የዞረ

ብረ በኋላ ላይ ሁለት አባሎች የሚ... ኙበትን የኢትዮጵያ ልዑካን ቡ... መራት ተከፋይ የሆነት ጓድ ሻለቃ ... ርሃኑ ባይህ የጊዜያዊ ወታደራዊ

ለይም ሶቪዬት ኅብረት ከሦስት ዓመታት በኋላ ልታሟላ ያቀደቻቸውን ከአሁኑ ለመጨረስ በመቻሏ የየአገሮች መሪዎችና ሌሎችም መልዕክተኞች የሶቪዬትን ሕዝብ ትጋትና ታታ...

ምክር ቤትና የኮሚኒስት ፓርቲ ስብሰባ ላይ ያደረጉት ንግግር ሙሉ ቃል ቀጥሎ የተመለከተው ነው ።

የሶቪዬት ሕዝብ ሆይ ፤

ጓዶች ፤

Murtii Waliigala Oromiyaa

58

Mootumma Naannoo Oromiyaatti Waajjira Bulchiinsa Godina Shawaa Bahaa
በኦሮሚያ ክልላዊ መንግስት የምስራቅ ሸዋ ዞን መስተዳድር ጽ/ቤት

ቁጥር ሠረ/10-2
ቀን 27-3-94

በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ለኦሮሚያ ክልላዊ መንግስት ለፍ አያሌ ህገ ጽ/ቤት
<u>አሰላ።</u>

የመ/ቤታችን ባልደረባ የነበረት አቶ ተስፋዬ ፈይሣ ቶላ መ/ቤትያ ለማስረጃነት ስለሚፈለጋቸው ለህዳር 25 ቀን 1994 ዓ.ም. አሰላ የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት ቸሎት እንደቀርቡ በ11/03/94 በቁጥር ●●4/94/ሰ.● የተጻፈው ደብዳቤ በዚሁ በቀጠሮው ቀን በ25/3/1994 ዓ.ም. ከቀኑ 1● ሰዓት የደረሰን ቢሆንም ከላይ ስማቸው የተጠቀሰው ሠራተኛ በዞናችን በበስተ ወረዳ አስተዳደር ጽ/ቤት በገበረት ክፍል ተመድበው በማገልገል ላይ እያሉ ባደረባቸው ህመም ምክንያት <u>ህዳር 3 ቀን 1991 ዓ.ም.</u> ከዚሁ ዓለም በሞት የተለዩ ለመሆኑ በደብዳቤ ቁጥር በ1/22– T13 በ30/3/91 ዓ/ም ለኦሮሚያ ክልላዊ መንግስት ሪፖርት መደረጉን ከማህደራቸው የተረዳን ስለሆነ ይኸው በእናንተም በኩል እንዲታወቅ እንገልጻለን::

Mootumma Naannoo Oromiyaatti Waajjira Bulchiinsa Godina Shawaa Bahaa
በኦሮሚያ ክልላዊ መንግስት የምስራቅ ሸዋ ዞን መስተዳድር ጽ/ቤት

.. ከሠላምታ ጋር ..

ጸጊት አየለ
ፋይናንስና አስተዳደር ኃላፊ

አቶ/ስበ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ቀን 25-9-94
ቁጥር 016/94/ለ'ዐ

ለኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤትደበብ ችሎት
አሰላ

የፍ/ቤት ወ/መ/ ቁጥር 2/89
የሰ ዩ ዐ/ሕግ ወ/መ/ ቁጥር 108/85

ከሣሽ:... ለ ዩ ዐ/ሕግ

ተከሣሾች :.. እነ ከ/ለ ደበበ ሁሴ

አቶ ተሰፋዬ ፈይሣ ተሰ የተባለው የሰ ዩ ዐ ቃቢ ሕግ ምስክር የነበረው ሰኔ 12 ቀን 89 ዓ.ም ለሰ ዩ ዐ/ሕግ ጽ/ቤት መርጫሪ የምስክር ነት ቃሉን ሰጥቶ የነበረ በመሆኑ የምስክር ነት ቃሉን እንዲሰጥ በፍርድ ቤት በኩል መጥሪያ በሏከ ከዚህ ዓለም በሞት የተለየ ለመሆኑ ማስረጃው ቁርቧ ከፍርድ ቤቱ መዝገበ ጋር ተያይዟል ::አሁን ፍ/ቤቱን የምንጠይቀው በወ/መ/ሁ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 145 መሠረት ለመርማሪው የሰጠው 4.ገጽ የምስክር ነት ቃል በማስረጃነት እንዲያዝልን እናመለክታለን::

የምስከሩ ቃል የሚያዝልን ለደርጊት 3 ሰሆን ግቹ ምስክር በ1969 ዓ.ም ከአርሲ ሮቤ ከተማ ቱሪዝ ከግቾች ከእነ አብራሃም ዳውይ ጋር አሰላ ወሀኒ ቤት ታስሮ ሕፃ ቤተሰቧ እና እንጀንፈታ አቤቱታ አቅርበው መፍትሔ ባለማገኘታቸው የረሀብ አድማ አደርገን በስም ከጠቀሣቸው ከደርግ አባሉት ጋር 4ኛ እና 51ኛ ተከሣሾች ምገብበሉ በቀርብ ቀን ወሣኔ ታገኛለቸሁ ብለው ካሉን በኃላ ምገብ መብላት እንደጀመርን ሚያዝያ 24 ቀን 69 ዓ.ም 11ኛ፣ 48ኛ፣ 49ኛ እና 87ኛ ተከሣሾች እና ሌሎች በመሆን ግቾችን ለሊት ከእስር ቤት ሲወስዷቸው እንዳየና መገደሏቸውን የሰማ መሆኑን መስክሯል ::የምስከሩ ቃል ደግሞ 73ኛ እና 34ኛ የሰ ዩ ዐ ቃቢ ሕግ ምስክሮች ለፍርድ ቤት ቁርበው ከሰጡት የምስክር ነት ቃል ጋር የሚጣጣም ስለሆነ ክቡር ፍርድቤቱ የምስክር ነትቃሉን እንደማስረጃ እንዲይዝልን በአክብሮት እንጠይቃለን::

አየለ ሞገስ
የልዩ ዐቃቤ ሕግ ሹም

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

-60

ስም፡ አቶ ተስፋዬ ሬጣሳ፡ ሂርፓ ስልክ 91-25-25
ዕድሜ፡ 38
ሥራ፡ ፊንፊኔ፡ ወረዳ፡ ኢትዮጵያ መንግሥት ቤት ሠራተኛ
የት/ደረጃ፡ 12ኛ ቤ.ቁ.58
የጋ/ሁኔታ፡ ያገባ
ፆታ፡ ወንድ
ሃይማኖት፡ ኦርቶዶክስ
ብሔረሰብ፡ ኦሮሞ
ዜግነት፡ ኢትዮጵያዊ
አድራሻ፡ መተሀራ ከተማ 01 ቀበሌ፡ የቤ.ቁ.፡0561

እኔ፡ ስሜ፡ እንደተጠቀሰው፡ ነዋሪ፡ በአዲስ፡ የተገኘው፡ ዛሬ፡ ሰኔ 12 ቀን 89 ዓ.ም፡ ከጠዋቱ 5 ሰዓት ጀምሮ፡ በምስክርነት ቀርቤ ዛሬ ፊንፊኔ ወረዳ፡ መተሀራ፡ ከተማ፡ ወጣት፡ ኢትዮጵያ ደርግ ቀይ ሽብር፡ ወቅት፡ ስለተፈጸመው ወንጀል፡ የምሰጠው የምስክርነት፡ ቃሌን፡ እንደሚከተለው።

ሀምሌ 5 ቀን፡1969 ዓ.ም፡ እኔ ከአርሲ ሮቤ፡ ነገሌ ወጣት፡ እንደሚያዝ፡ ስለሰማሁ፡ በጊዜ፡ በመንገድ ላይ እንዳልታሰር እንዲሁ፡ ቀድ ዘግቼ ነበርኩኝ፡ ወደ፡ ቤት፡ ፊት ለፊት ጠርቼን መኪና፡ እነሱም፡ ከነሱ፡ ጋር የተያዙት የደርግ ወታደሮች፡ ጋሻ ኢዛዥ፡ የነበረ፡ አቶ፡ ታደሰ፡ ሰለሞን፡ ና ከሌሎችም ጋር ጋሻ መለዮ፡ ደርሰው፡ የቀበሌ፡ ሊቀመንበር ቶሎ፡ ጋሻ መለዮ እንዲዘጋጁ፡ ትዕዛዝ እንደሰጡ፡ እኔና ሌሎች፡ ቤት፡ ሰገባ፡ በመዋጋት እንደምንችል ሁሉ፡ ይዞ በርካታ፡ ሰዎች፡ 3ኛ ፎቅ እንዲገቡ እንዲሁ፡ ዛሬ ደግሞ እነሱ፡ 5ኛ ፎቅ ላይ 6ኛ ፎቅ አላደረሰም(ፈራ) ስለነበረ ነበር፡ 8ኛ ፎቅ ላይ፡ እንደነበሩ፡ እንደሰሙ፡ የደርግ የደርግ፡ በከባድ ጠመንጃ ተኩሰው ገደሉ፡ በሁለት ከፍተኛ በመኪና፡ በቤቱ፡ አስገብተው፡ ቀኑ፡ ከጠዋቱ፡ በመኪና፡ እስር፡ ቤት ተወሰዱ፡ በጋሻ መለዮ፡ ላይ ነበሩ፡ ተይዞ ወንድ በአሁኑ ሰዓት፡ ... የደርግ ወረዳ፡ ኢትዮጵያ ባለሥልጣናት፡ በጋሻ፡ ላይ ወጣት፡ ገብቶ፡ ... የመንግሥት ወረዳ ተፈፀመ ጋሻ ይዘው፡ በወንጀል ወንድ መሆኑ ስለነበር፡ ከዚህ ከዚህ በላይ፡ ስለማውቀው

[signature]

ከቆሬንቶውን፡ የመገና፡ ከፋ፡ ወንጉሥ፡ ምሥት፡ ለእንግ
ለዐ፡ ከተጠ፡ ገሊጸ፡ መጠጓ፡ እዛጸዋን፡ ለመተለቀ፡ ወንጓውን፡ ሊ
እንክ፡ ገሊሰ፡ መንግሥቱ፡ ሕሰገጠው፡ ሕሠዋን፡ በመቆጣ፡
ቀዘወን፡ በመጠብቅ፡ ገሊሰን፡ ወደን፡ የበሬት፡ ለለ፡ ተዋሰ
የወህለ፡ ዓክበቋን፡ ለም፡ የምክረው፡ የክፍለ-ሀገሩ፡ ገሊሰ፡
መንግሥቱ፡ የነገሩ፡ ነገሩ።

ገሊሰ፡ መንግሥቱ፡ ወደኋ፡ ከሕንጻ፡ ወር፡ ጓሀብ፡ ከቆየ፡ በኋላ
ወዩሪ፡ ቤት፡ ሊሰገንጓ..፡ ገሊሰ፡ መንግሥቱ፡ ካሄደን፡ ከኋላ
ለዐገ፡ የመጡ፡ ገሊሰን፡ ናቸው፡ የገባሉ፡ 3 ሰዎን፡ ለለት፡ ለለት
ሕየጠሩ፡ በማርፋ፡ ይሰቃዩ፡ ነበር፡ ሕዴና፡ ሕማሬቸው፡
ሕይሠሩ፡ ከሆነ፡ ነገር፡ ሕንደሆነ፡ ገለገሁው፡ ሊንጠግንኝ ነው
ነው፡ የሪገርቧት፡ ሕንደም፡ ለውኑ፡ ሕለበሪሕበለ፡
ደሬሰ፡ ተገርቦንክሁ፡ ፀሬ-ሊ ከቦት፡ ደርጊት፡ ለክፍ
ፀባታሁ፡ ተመሰገርመኝ ጓለ፡ ሕወት፡ ሕያኬ፡ ነው፡ የሪሬገ
ቧን፡ ወዩሪ፡ ቤት፡ ሕሰክመኝጋቸው 10 ቀናት 69ኝ ዓም፡ ቆቀም
ተቆየሁ፡፡ ወዩሪ፡ ቤት፡ ካሄደን ከኋላ፡ ሕናን፡ ከመሰክበኝ
ሕለከጸርግ፡ ደገቦት፡ ደሬሰ፡ ጀጸው፡ መፋተፀ፡ ለክፍተገን
ሕና፡ የታሠርነው፡ በመቆከሳ፡ ወደ 60 የማንሆን፡ ወቶ፡ ቁፍ
ወቀ፡ ወሠሮ፡ ለጠ፡ ነበሳ፡ በሠጓዝ፡ ወር፡ 1969 ዓ.ም
የርሁብ፡ ሊደሆ፡ ሊደሆን፡ ከ4 ቀናት በተ በንቶቶ ያለምጠ
ከቆየን፡ በኋላ፡ ወዩሪ፡ ቤት፡ የወቀቶ፡ በክልጠወንደ፡ የሠሩ
15ኛ ለከ፡ መደገና፡ 2ኛ ሀለን፡ ሕደም፡ የክፍለ-ሀገሩ፡ ምክትል
የነበረው፡ 3ኛ ሩለሀ፡ ሕንደተ፡ ዛኛ የወዩሪ ቤቶ፡ ሕዛዥ
ለክፉ፡ ሩለሀ፡ ሕና፡ ሌሎቹም፡ በመሆን፡ ሕናን፡ ሊገንገሩን
ወሠሆ፡ ቀለጠን፡ ወቀም፡ መርሰን፡ ሊደናቸው፡ ...
ምጠን፡ ገዞ፡ በገጸት፡ ቀናት፡ ወሠሆ፡ ቀሰገጸ ጓለ፡
...፡ ሕናም፡ ምጠን፡ መገኛት፡ ደወርን፡ ወደጸው
...፡ ወሰጸ፡ ወደመር፡ ሆኖ፡ ከወገሰወተ፡ የተዘጋጀ
...፡ በገጸ...፡ ሊተገሸንት... ሊሆነኛን፡ ሠዛጸ
...፡ ወደመር፡ ...፡ ...ዘምተም፡ በሆኑት፡ በገተሆቸው፡
ሠክረዋ፡ በለፋ፡ ...ደርን፡ በወዩሪ፡ ቤቶም፡ ክፉር
ዘሆ፡ ሕየዘፋ፡ መቤሬር፡ ...፡ ሕለር ቤት ሆነን፡

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
Office of the Special Public Prosecutor ... Federal Democratic Republic

[illegible] 24 [illegible] 1969 [illegible] 6 [illegible]

[illegible]

መገደላቸውን፡ በሩቁ፡ ምስክሮች፡ እንደተገለጸ፡ በጨሰር፡ ቦታ፡ መገኘቱ፡
ተወስዶ፡ነበር። ከዚያ፡ የገደሉአቸውን፡ የሟቾችን፡ ለቤተ፡ሰቦች፡
[illegible] እንዲሁ፡ [illegible]
ከ [illegible] በሐምሌ፡ ወር፡ 1969 ዓ.ም. ተፈጸመ።
ከዚህ፡ ጋር፡ እንደዚሁ፡ ተገድለው፡ የተገኙ፡ እና፡ ለጊዜው፡
ሊታወቁ፡ የቻሉ፡ ተገዳዮች፡ ሰዎች፡ የሚከተሉ፡ ናቸው፡

1ኛ/ መንግስቱ፡ ደሳለ፡
2ኛ/ ካሳ፡ ተሰማ
3ኛ/ ታደሰ፡ ታዬ
4ኛ/ ገብሬ፡ ተሰማ
5ኛ/ ተስፋዬ፡ ተፈራ
6ኛ/ ደበበ፡ ገብሬ
7ኛ/ አስፋው፡ ዘገዬ
8ኛ/ ደሳለኝ፡ ደገፋ
9ኛ/ ጌታቸው፡ በዛብህ
10ኛ/ ዓለሙ፡ ሽፈራ
11ኛ/ ደምሴ፡ በላይ
12ኛ/ በሪሁ፡ ገ/መድህን፡ እና፡ በሐምሌ፡

1969 ዓ.ም. መጨረሻ፡ በጥቅምት፡ ወር፡ 1970 ዓ.ም.
ተገድለው፡ ለግል፡ ሠራዊቱ፡ [illegible] [illegible]
[illegible] እንዲሁም፡ እና፡ ለጊዜው፡ [illegible]
እየተገደሉ፡ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ትእዛዝ፡ ተላልፎ፡ ነበር፡ [illegible]
[illegible] መንግስት፡ [illegible]
[illegible] እንዲገደሉ፡ እና፡ [illegible]
[illegible] የአብዮት፡ ሠራዊት፡ [illegible]
ፈርጆ፡ [illegible] እንደሚገደሉ፡ ተገልጿል፡፡ እና፡ [illegible]
ገዳዩ፡ ከዚህ፡ እንደተገለጸው፡ ይህንን፡ በሚል፡ የወንጀሉን፡
ቃል፡ በጽሁፍ፡ አረጋግጧል፡ ፈርሞበታል

ጀማል [illegible] ፊርማ

Office of the Special Public Prosecutor
Democratic Republic of Ethiopia

የወህኒ ቤቶች አስተዳደር

የክስ ማቅረቢያ መዝገብ ቁጽ.8

1/መምሪያ የወህኒ ፖሊስ ክፍል ሃገረ አ/ቢ፡አውራጃ ጭላሎ ወረዳ ጠዮ

2/ጥበቃ.........................

3/ተከሳሽ.....ማእረግ.......ስም...............

4/የተከሳሽ አባል የወህኒ ፖሊስ ክ/ቁ ቁጥር.........

ገዢ ቁጥር......የፖሊስ ሙያ ክ/ቁ ቁጥር....

የሙስተ ደንብ ቁጥር4 ንዑስ ቁጥር441

የተጻፈውን ደንብ መተላለፍ

5/የክሱ ነገር በጭሬ ተጽክ [illegible]

[illegible]

7/የክሱ ምስክሮች [illegible]

8/የመከላከያ ምስክሮች [illegible]

[illegible]

Mana Murtii Aanaa ... Oromiyaa
መዝገብ ቤት
Laalameera
ላሌሜራ

-65-

ቁጥር [illegible] 2985/70

3 ቀን 8 - 70

ለአርሲ ክፍለ ሀገር ወህኒ ቤቶች [illegible]

አሰላ

ወ/ሮ ደርቢ ሃቡ የሰጡት ስለአደረገው ቅሬታ ተፈፃሚ ወር 70 ዓ.ም ደመወዝ እንደ ቢስ ናውን 1/8 እንዲቀጡና በተፋቀጡ ከሥራ እንዲቀጡ የ ወበነበ ስለሆነ የ ወበነበ ቅጣ ሪፖርት እንዲሠጠው አስታውቃለሁ።።

2.8.70

አቶ የደጀ ታደሰ

ገልባጭ/

ለአርሲ ክፍለ ሀገር ወህኒ ቤቶች ገንዘብ ያዥ

አሰላ

[illegible]

2/8/70

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

[illegible] Mallumiyaa Nageessoo
Laalameera

ቁጥር 4.ለ/35/70
ጥር 26 ቀን 1970 ዓ.ም.

ለአዲስ አበባ ከተማ ፖሊስ አዛዥ
ለአዲስ አበባ ከተማ የአብዮትና ዘመቻ መምሪያ
ለአዲስ አበባ ከተማ አጠቃላይ የከተማ ነዋሪዎች ማኅበር ጽ/ቤት
<u>አዲስ አበባ</u>

በአርሲ ክፍለ ሀገር በአሰላ ከተማ ቀይ ሽብርን ለማፋፋም በተደረገው የፀረ አብዮተኞች ምንጠራና አሰሳ በአሰላ ከተማ ጊዜያዊ የምርመራ አጣሪ ኮሚቴ መቋቋሙን በመግለጽና ይኸው ኮሚቴ ባደረገው የማጣራት ሥራ ስማቸው ከዚህ በታች የተዘረዘረ ፀረ አብዮተኞችን ከክፍለ ሀገሩ ወደ አዲስ አበባ ከተማ የመሸሽና እንቅስቃሴም በልዩ ልዩ ምክንያት እዚያው ያሉ መሆናቸውን ተመልክቷል ::

እነርሱም ፦ 1. ተክለ ሃይማኖት ወ/ጻድቅ = ዩኒቨርሲቲ ወይም ተቋም
2. የሰሙ ወ/ጻድቅ =
3. መዝገቡ ገዛው = " " "
4. ተፈሪ ፀጋዬ = " " "
5. ተማም አብራሂም = " " "
6. ይፍሩ አበቱ
7. አጥናበቸው ገዛ
8. አስፋው ዘውዴ
9. ታደለ በሬቻ
10. ተሾመ አለታዬ
11. ታምሩ ደበ
12. አንበሱ ደቡ
13. አንደሻው ኃይለ ማርያም = " " "
14. ጌታቸው ወጉ
15. አበምነው ቀፀላ
16. ሣሙኤል በርሄ

የተባሉት የኢ.ሕ.አ.ፓ ግልገሎች በተለያዩ ጊዜያት ከተማውን ለቀው የኰበለሉና ከዚህ በፊትም በረሃ አሁን በተያዙ አባሎቻቸው የተጠቆሙ ስለሆነ ይህንኑ የተቋቋመው ጊዜያዊ ኮሚቴ ሊቀመንበር ለ/ኮሎኔል ሙሉነህ ኪዳኔ ወስዶ ሁኔታውን ጉዳዩ ከሚመለከታቸው ድርጅቶችና መ/ቤቶች እንዲሁም ሌሎች ኃይሎች ጋር ተገናኝተው ለመፈለግ ይችሉ ዘንድ የማንኛውም አብዮታዊ ኃይል ትብብር እንዲደረግላቸው እየጠየቅን ለሚደረግላቸው የሥራ ትብብር አብዮታዊ ምስጋና እናቀርባለን ::

" ኢትዮጵያ ትቅደም "

ፊርማ

ማኅተም

የጊ.ሰ.ሊ.ጊ.ወ.መ. በአገር አስተዳደር ሚኒስቴር [illegible]
የአርሲ ክፍለ ሀገር አ.ጽ/ቤት
የደርግ አባል

Waltii Walligala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት
53/185/70

የአዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡ ማዘጋጃ ፡ ቤት
MUNICIPALITY of ADDIS ABABA

ቁጥር ክ2/5ፀ/፮85/70
ቀን 24/6/ዐ3 1970

ለከፍተኛ 15 የከተማ ነዋሪዎች ማኅበር ጽ/ቤት
አዲስ አበባ

በአገር አስተዳደር ሚኒስቴር የአርሲ ክፍለ ሀገር ቋሚ የደርግ አባል ጥር 26 ቀን 1970 ዓ.ም. በቁጥር 4.አ/35/70 የጻፋልንን ተከትሎ ግልባጭ ከዚህ ደብዳቤ ጋር አባሪ በማድረግ የላክን ስለሆነ በጥያቄያቸው መሠረት እንዲፈጸም ለሰፈሳጊው አስፈላጊ ትብብር እንዲደረግ እናሳስባለን ::==

ኢትዮጵያ ትቅደም

ጸጋዬ ተረፈ
የቋሚ ኮሚቴ አባልና የከተማ ነዋሪዎች ማኅበራት ማደራጃ
ሊቀመንበር

ግልባጭ/= ለአዲስ አበባ አጠቃላይ የአብዮት ዘመቻ
አስተባባሪ ኮሚቴ /ያለ አባሪ/
" ለአዲስ አበባ ፖሊስ አዛዥ /ያለ አባሪ
አዲስ አበባ

በአዲስ አበባ ከተማ የከፍተኛ 15
ነዋሪዎች ማኅበር
የደረሰበት ቀን 7-6-70
የገቢ ቁጥር 815/1008/70
የወጪ ቁጥር

Laalameera
Murtii Waliigala Oromiyaa

ቁጥር 4.ኦ/35/70

ጥር 26 ቀን 1970 ዓ.ም

ለአዲስ አበባ ከተማ ፖሊስ አዛዥ

ለአዲስ አበባ ከተማ የአብዮት ዘመቻ መምሪያ

ለአዲስ አበባ ከተማ አውራጃ የከተማ ነዋሪዎች ማኅበር ጽ/ቤት

<u>አዲስ አበባ</u>

-------በአርሲ ክፍለ ሀገር በአሰላ ከተማ ነጭ ሽብርን ለማረጋጋት በተደረገው የፀረ አብዮተኞች መንጣሪያ አበባ በአሰላ ከተማ ጊዜያዊ የምርመራ አጣሪ ኮሚቴ መቋቋሙን በመግለጽና ይኸው ኮሚቴ ባደረገው የማጣራት ሥራ ለጊዜው ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ፀረ አብዮተኞችን ከክፍለ ሀገሩ ወደ አዲስ አበባ ከተማ የመጡና አንዳንዶቹም በሕቡዕ ልዩ ምክንያት እዚያው ጸሐ መሆናቸውን ተደርሷል፡፡

እነርሱም፣ 1. ቶሎሳ ገመቹና ወ/ሚካኤል የዩኒቨርሲቲ ወጣት ተማሪ

2. ቶሎሳ ወ/ሚካኤል " " "

3. መዝገቡ ገዛው " " "

4. ተፈራ ዑጋቶ " " "

5. ቶማ አበራሞ

6. ዑና አሸቴ

7. አታላገው ጉሙ

8. አስረቃ ዘውዴ

9. ታደሰ በረዳ

10. ሸምሱ አሊዩ

11. ታፈራ ጃጋ

12. አገበሁ ጸጋ

13. አንዳርጌ ጋዲሳሚርቻ " " "

14. ጋታው ዉጣ

15. አብርሃም ቶርሳ

16. መሐዲሳ በርጌ የተባሉት የኢ.ሕ.አ.ፓ. ነፍጠኞች በተለያዩ ጊዜያት ከተማውን ሽብር የከሰለፍና ከዚህ በፊትም በሰሜን ሸዋ የተካሄደው በሆኑ አማካይነት የነበሩ ... በአዲስ አበባ ... ለሕዝብ ...

...ሊገኙ ... ሆነው ... ከሚመለከታቸው ... እንዲያዙ ...

... / ...

ጋዜጦች ጋር ተገናኝተው ለመረዳት ደንቡ ዘንድ የቀረበው አቤቱታዊ ጋዜጠ ትብብር እንዲደረግላቸው እያመሰገን ለሚደረግላቸው የሥራ ትብብር አቤቱታዊ ምስጋና እናቀር ባለን።

" ኢትዮጵያ ትቅደም "

ፊርማ

የመቶ አለቃ ፍሰሐ አንጀታ
የዳርን ክበል

ግልባጭ ለ የኢ.ሰ.አ.ጊ.ወ.መ. በአገር አስተዳደር ሚኒስቴር
የአሩሲ በሻሎ ሀገር ክ.ሀ ጽ/ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ትክክለኛ ግልባጭ

መዝገብ ቤት

Seenaa Mamuriyaa Nageessoo
Laalameela

ቁጥር 1350/422/70

24/5/70ዓ.ም

ከሌ/ኮሎኔል ሙሉነህ ኪ.ወልዴ — አሰላ

ለጎቶ አውራጃ የሰ/ጉ/ጉ/ጊ/ጽ/ቤት — በያሉበት

" " አስተ/ ጽ/ቤት — በያሉበት

በአሁኑ ጊዜ በመካከሉ ላይ በሳለፉ የቀይ ሽብር አብዮታችንን ለመ ቀለበስ በአሁኑ ጊዜ በመፍጨርጨር ላይ የሚገኙትን በተለይ የቀጥረናቸውን የኢ.ሕ.አ.ፓ ነጭ ሽብር በ ቀይ ሽብር ለመጨ. ፍጥ ከአ.አበባ ከተማ አንስቶ በሌሎችም ከተሞች እንቅስቃሴዎች በመካከሉ ላይ መሆናቸው ይታወቃል በለሆነም ይህንኑ ሥራ ከበርከራቢ ነጻ በሆነ መንገድ ለማካሄድ በአሁኑ ወቅት በአሰላ ከተማ ለሚደረገው የቀይ ሽብር ሰፊ ኮሚቴዎች የተቋቋሙ ስለሆነ በአውራጃዎች በኩል የሚደረገውን እንቅስቃሴና ጥቆማ ማለት ሰዎች ከክፍለ ሐገሩ ከተማ ለተቋቋመው ኮሚቴ በየበኩሉ ሆነ በአየር መገናኛ ማስተላለፍ የምትችሉ መሆናችሁን ለየገለጽን አውራጃችንም ጭላሉ አውራጃ ፖሊስ ጽ/ቤት የስልክ ቁጥር 57 መሆኑን እንገልጻለን:======

ፊ/ከ/ ቤት

ምስጋናው

ዘነበ

0715

26/5/70ዓ.ም

ወ.አ

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

Searraa Makuriyaa Nageessoo
ሳራ መኩሪያ ነገሶ
Laalameera
ታይቷል

71

በአሰላ ፡ ከተማ ፡ የከፍተኛ ፡ 1
የከተማ ፡ ነዋሪዎች ፡ ማኅበር ፡ ጽ/ቤት ።

ቁጥር ከፍ1/96/71
ነሐሴ 3 ቀን 1971ዓ.ም.

ለጓዱ የአርሲ ክፍለ ሀገር ዋና አስተዳዳሪ
<u>አሰላ፣</u>

ከጥር 7 ቀን 1970ዓ.ም ጀምሮ በአርሲ ክፍለ ሀገር የጸረ—አብዮተኞችን ነጭ ሽብር በሕዝባዊ አመጽ በቀይ ሽብር ለመምታት በተቋቋመው የቀይ ሽብር ኮሚቴ፣

1ኛ. የሃ አለቃ አበራ አሰፋው
2ኛ. ወ/ሮ በላይ ይትባረክ
3ኛ. ወ/ሮ ኩሱብ ጂማ ...አባል ሆነው ከፍተኛ አስተዋጽኦ ለአብዮታችን ያደረጉ መሆኑን ያውቃታል::

ስለሆነም የተጠቀሱት ጓዶች ለማሠራቸት መ/ቤት ያደረጉት አብዮታዊ አስተዋጽኦ የሚገልጽ የምስጋና ደብዳቤ በርስዎ በኩል እንዲተላለፍእንዲያደርጉልን እናሳስባለን::——

ለአብዮታዊና ለባህል ዕድገት ዘመቻ ወደፊት
እናሸንፋለን

የምርመራ/ኮሚቴ ሰብሳቢ

<u>ግልባጭ፣</u>
ለአርሲ ክፍለ ሀገር ፖሊስ ዋና መምሪያ
<u>አሰላ፣</u>

የአሩሲ ክ/ሀ/አስተዳደር
መዝገብ ቤት
የደረሰበት ቀን 9/12/71
ቁጥር 11106

9/12/71

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

Saaraa Makumyaa Nageessoo
Laalameera
ታይቷል

385 72

ቁጥር ሠ/ለ/126/11106/71
ቀን ...9.1971 ጥር 1971 ዓ.ም.

ለጋራ ኮሚቴ ሠብሳቢ
የአርሲ ክፍለ ሀገር ፖሊስ ም/አዛዥ

አሰላ

ገልባጭ//

ለሻ/አለቃ አበራ አበረው
ለወታደር በላይ ይትበረክ
" ቶሎሳ ጂማ
ለቀይ ሽብር ኮሚቴ

አሰላ

ጉዳዩ፡— በዚህ ደብዳቤ ገልባጭ ላይ ስማቸው ስለተጠቀሱት ጓዶች አብዮታዊ አስተዳደር ከቀይ ሽብር ኮሚቴ በቁጥር ከና/1/96/71 ኅዳር 3 ቀን 71 ዓ.ም. በጻፉልን የምዘገባልታችን ገልባጭ ደርሶናል።

በደብዳቤው ላይ እንደተገለጸው ሁሉ ፀረ—አብዮተኞችና ፀረ— አብዮት ኃይሎች ለኢትዮጵያ ጭቁን ህዝብ ዘላቂና መሠረታዊ የሆነውን እኩልነትና ነጻነት ለመጎናጸፍ የሚያካሂደውን ትግል ለማዳከም የሚያደርጉትን ሁሉ ነጭ ሽብረተኞቹ ከሽፍ በቀይ ሽብር እየተመቱ በሬው ጭቁን ህዝብ የድል ባለቤት ሆኗል።

ይህም በደርጊና የታየው ሀቀኛ በሆኑ አብዮታዊ ኃይሎች ሲሆን በእን ጓዶ ከፍተኛ መስዋዕትነት የተከፈለበት መሆኑን የታሪክ ቃል ያስታውሰናል።

ትግሉ በአንድ አቅጣጫ ብቻ የተወሰነ መሆን የተቀነባበረና በዋርክ በኮ ሊነገዙ ርዕዮተ ዓለም የተገነባ ዓለም አቀፍ ይዘት ያለው እንደሆነ ሁሉ ይህም ተገበረደ ሆና የሚገጥሙ አብዮታዊ ግለሰቦችን አበባበብ ለአገሯ ዓለም አስተዳደር በደረጃ ብቻ ነው።

በአርሲ ክፍለ ሀገር ውስጥ ተገድና ኢ.ሀ.አ.ፓ.ዎችንና ጀሌዎቻቸው በጭቁን ህዝብና በአብዮቱ ላይ የፈጠሩትን ውንጀል ለማጋለጥ ከና ብሎ ስማቸው የተጠቀሱት ጓዶች ከጥር 7 ቀን 1970 ዓ.ም. ጀምሮ በቀይ ሽብር ኮሚቴ ውስጥ እንደገቡት እንዲሁም ተሰርሰው ያከናወኑት መርመራ አብዮታዊ ይዘት

...../2

ወልዴ መንገሻ
የመቶ አለቃ
ዋና አስተዳዳሪ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

Saamsa Mak'umiyaa Nageessoo
Laalameera
ታይቷል

73

ተረትና ብቃት ያለው ሆኖ በመገኘቱ ከፍተኛ ውጤት አስመዝግቧል፡፡

ይሁ፡ ከገለበጡኝ የጠበቀ አበዋቶቹ የሥራ ፍርሽቶችን አውቀው በድ ርጊት ያዋቅ ስለሆነ ይህንን አስተዋጽኦ በይበሳጥ እንደሚያዋቅ እናምን እስከአሁን ሳበረከቱት ትጉሀ አበዋቶቹ ምስጋናችንን እናቀርባለን፡፡

ቁ- 10.71

ለኢንስፔክሽን ለበሀል አድገት ዞን ወረዳት
"እናመሰግናለን"

9/12/91

ለጋሽ መንግሻ
የመቀ ሊቀ
ዋና አስተዳዳሪ

Saaraa Makuriyaa Nageessoo
ሳራ መኩሪያ ነጌሶ
Laalameera
ታይቷል

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

5

ከ.አ

ቁጥር [illegible]
[illegible] ቀን 70 ዓ.ም

ለአርሲ ክፍለ ሀገር የሠራተኛና ማ/ጉዳይ ሚኒስቴር ቅ/መ/ቤት
አ ሰ ላ ::

የክፍልያ መ/ቤት ባልደረባ አቶ ዲባ ኢዶሳ በአሰላ ከተማ በአብዮታዊ ዲቪዥን ከጥር 7/70 ዓ.ም ጀምሮ በመካሄድ ላይ ያለውን ቀይ ሽብር የአሰላን ከተማ ወጣቶች ማህበር ወክለው በመገኘት እስካሁን ከፍተኛ አብዮታዊ የሥራ ድርሻ በማበርከት ላይ ይገኛሉ:: ለተደረገልን ትብብር አብዮታዊ ምስጋና እናቀርባለን::

በአሰላ ከተማ የተጀመረው ቀይሽብር ከፍተኛ ውጤት አስገኝቷል ፤ ሥራውም በአጭር ጊዜ ውስጥ ሊጠናቀቅ የማይችል መሆኑን ተረድተናል::

ስለሆነም አቶ ዲባ ኢዶሳ የጀመሩትን ቀይ ሽብር የማፋፋም አብዮታዊ ሥራ አጠናቀው ኮሚቴው እስከሚያሰናብታቸው የተለመደውን አብዮታዊ ትብብር መ/ቤትዎ እንዲያደርግልን እናሳስባለን::

[illegible]
የአሰላ ከተማ የአብዮትና ዘመቻ
አስተባባሪ ኮሚቴ
ሊቀመንበር::

ግልባጭ ፤

ለአቶ ዲባ ኢዶሳ
አሰላ::

ሠ/ጠ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

Laalameera
ታይቷል

ቁጥር ሠ/23.63/ሠ71

ነሐሴ 9.1973

ለሚመለከተው ሁሉ

የአርሲ የገጠር ልማት ድርጅት ባልደረባ የነበሩ ጓድ ብርሃኑ ገ/መድህን ከዚህ በቆዩበት ጊዜ :—

1. ፀረ አብዮተኞች አብዮታችንን በሚፈታተኑበት ወቅት ጓዱ በክ ክፍለ ሀገር ደረጃ በተቋቋመው [illegible] ሸበር ኮሚቴ አባል በመሆን ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርገዋል::
2. በአብዮታችን ሂደት ውስጥ ከፍተኛ ደረጃ የተሰጣቸው በዓላቶች በሚከበሩበት ጊዜ ሁሉ በመስተንገዶና በትራንስፖርት ኮሚቴ ሰበሣቢ እየሆኑ ሰርተዋል::
3. በእናት ሀገር ጥሪና በመሰብ ማቴዶ በዓል ላይ ብ/ትራንስፖርትና በመስተንገዶ ኮሚቴ ሰበሣቢነት ሠርተዋል::
4. በምርት ዘመቻው አንጻር በሚደረገው የሰብል ስብሰባ ዘመቻ በትራንስፖርት ኮሚቴ በበሣቢነት እየተመደቡ ወቅታዊ ሥራዎችን በአጥጋቢ ሁኔታ አካሂደዋል::
5. በአርሲው ክፍለ ኢኮኖሚ አንጻር ከፍተኛ ትኩረት የሚሰጠውን የገበሬዎች አምራቾች ህብረት ሥራ ማህበር ለማጠናከር በተወሰደው እርምጃ አዲስ የሰሌ ቡልቻና ገበሬዎች ሕብረት ሥራ ማህበር ሥራው በወቅቱ እንዲጠናቀቅ በማስተባበር ከፍተኛ አገልግሎት ሠጥተዋል::
6. ከአገልግሎቶች ውጭ የሆኑ ንብረቶችን አድሶ በአገልግሎት ላይ ማዋል ለኢኮኖሚያችን ገንቢ ከፍተኛ ድጋፍ የሚሰጥ መሆኑን በመገንዘብ የአርሲ ክ/ሀገር በሬ ሕዝብ ለመንገድ ሥራ አገልግሎት ገዝቷቸው የነበሩትና ከ15 አመታት በላይ ከአገልግሎት ውጭ ሆነው የቆዩትን ስስት እነ 3 ተሽከርካሪዎች በማሣደስ አገልግሎት እንዲሰጡ አድርገዋል::

7. በክ/ሀገሩ በተደረገው የባህል ኮሚቴ ውስጥ የታሪካዊ ቅርሣ ቅርሶች ምዝገባና ጥበቃ ኮሚቴ አባል በመሆን አገልግሎት አበርክተዋል።

ስለሆነም ጓድ በየአቅጣጫው ለፈፀሟቸው ከፍተኛ አገልግሎቶች እያመሰገንን በተዘዋወሩበት ቦታም ለአብዮታችን እድገትና ጥንካሬ በተቻለ መጠን ከመሥረት ወደጎን እንደማይሉ እየተማመን ለሚደረጉላቸው አብዮታዊ ትብብር በቅድሚያ እናመሰግናለን።

የኢሠፓአኮ ተልእኮ ይሣካል

እናሸንፋለን

9-12-73

ገልባጭ:-

ለጓድ ብርሃኑ ገ/መድህን

<u>ባለበት</u>

Saamee Mahuriyaa Nageessoo

Laalameera

ታይቷል

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

-77-

ነሐሴ 8/73 ዓ.ም.

9

ለአርሲ ክፍለ ሃገር አስተዳደር ጽ/ቤት

<u>አሰላ</u>

እኔ አመልካች ብርሃኑ ገ/መድህን የአርሲ ገጠር ልማት ድርጅት የትራንስፖርትና ጋራዥ አገልግሎት ዋና ክፍል ሃላፊ የነበርኩኝ ወደ አዲስ አበባ ግብርና ሚ/ር የተዛወርኩኝ ስለሆነ በክፍለ ሃገሩ ውስጥ በነበርኩበት ጊዜ ያደረኳቸው ተሳትፎዎች የሚከተሉት እንደ ነበሩ ስገልጽ ለማመስከተው ደግሞ ተገልጾ አስፈላጊው ትብብር እንዲደረግልኝ እንዲደረግ በትህትና እጠይቃለሁ።

ወደክፍለ ሃገሩ ከመጣሁበት ከመስከረም 1970 ዓ.ም. ጀምሮ አገልግሎት በጠየቁኝ ቦታ ሁሉ ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ፈፅሜያለሁ።

1. በአብዮት ላይ የፀረ አብዮተኞች ተንኮል በዝቶ በነበረበት ጊዜ በክፍለ ሃገሩ በተቋቋመው የቀይሽብር ኮሚቴ አስከመጨረሻው በአባልነት ተሳትፌያለሁ።
2. በአርሲ ክፍለ ሃገር በመጣሁበት ጊዜ ጀምሮ እስከ አሁን ድረስ በተከናወኑት የአብዮት በዓል አከባበር በትራንስፖርትና መስተንግዶ ኮሚቴ በሰብሳቢነት ሠርቻለሁ።
3. በክፍለ ሃገሩ ከመጣሁበት ጊዜ ጀምሮ የከተማው ነዋሪ ከአርሶ አደሩ ጋር አንድነትን በገለፀበት የሰብል አሰባሰብ ላይ እስካሁን ድረስ በትራንስፖርት ኮሚቴ ሰብሳቢነት ሰርቻለሁ።
4. የእናት ሃገር ጥሪ የመልስ መቋቋም እንዲሁም የመሠረተ ትምህርት በዓላች በተከናወኑበት ወቅት በትራንስፖርትና መስተንግዶ ኮሚቴ ሰብሳቢነት ሰርቻለሁ።
5. በክፍለ ሃገሩ ደረጃ በመንግሥት ሰፋሪና የተበረወን የሶሲ ኩልቻና የገበሬዎች ሕ/ሥራ ማህበርን መገደር ሥራ በአስተባባሪነት ተመርጬ ሰርቻለሁ።
6. በክፍለ ሃገሩ አስ/ጽ/ቤት ከአብዮቱ በፊት [illegible] 15 ዓመት በላይ ተጥለው ቢር በቆሙቸው የነበሩትን በ[illegible] 3 በሥርት ዘመቻው አቢያ እንዲውሉ አድርጌያለሁ።
7. በክፍለ ሃገሩ በተቋቋመው የባህል ኮሚቴ ሥር የታሪካዊ ቅርሳ ቅርሶች ምዝገባና ጥበቃ ቁጥጥር ሙዚየም ኮሚቴ በአባልነት ሠርቻለሁ።

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

= 2 =

8

8. በተከሰ ሃገሬ ዉሳኔ በተደረገው የአፈ ቀኑ ... ሰቃቢ በፖለ ተገው·
በኑ· ከናዉሮና በመሀበረ ፍር በኩል አቅዉ ... ገበሬ ቀደ ፈረስ
አስተምር መፈረገ በጽ/ቤቱ በኩል የመቻው ፡ ስለሆነ ... ከ
ዘረከርመ ፡፡

አቶ ዋጸያ ተቅደመ

ረርዓት ገ/ጨዶሀን

9/12/[illegible]
2362

Seenaa Mahuriyaa Nageessoo
ሳራ መኩሪያ ነጌሶ
Laalameera
ታይቷል

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

የየካቲት 1966 [illegible] ሁለተኛ ደረጃ

የምስክር ወረቀት

የኅብረተሰብአዊት ኢትዮጵያ [illegible] ለአድኅሮትና ከፀረ-አብዮት ኃይሎች ለመከላከል በታጋይነት አስተዋጽኦ ያደረጉትን አብዮታውያን ታሪካዊ ሥራ የምታከብርና ከፍተኛ ግምት የምትሰጠው በመሆኑ ፤ ጓድ የ፻/አለቃ መስህቅ ሙሣ አብዮት በጣም ከፍተኛ አስተዋጽኦ ስላደረገ ፤ የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የመንግሥት ምክር ቤት በሕገ መንግሥት አንቀጽ 82 /1/ በፊደል /ሸ/ መሠረት የየካቲት 1966 አብዮት ኒሻን ሁለተኛ ደረጃ እንዲሸለም በመፈቀዱ ይህ የምስክር ወረቀት ተሰጥቷል ።

መስከረም ፩ ቀን ፲፱፻፹

ጓድ መንግሥቱ ኃይለማርያም
የኢሠፓ ማዕከላዊ ኮሚቴ ዋና ጸሐፊ
የኢትዮጵያ ሕዝባዊ [illegible] ፕሬዚዳንት
የአብዮታዊ ጦር ኃይሎች ጠቅላይ አዛዥ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

-80'

ከሆነ ሠነዱን እንዲያቀርብ ያደረገዉ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 2/1 መጨረሻ ፓራግራፍ ስይ በተደነገገዉ መሠረት አግባብነት የለዉም ተብሎ ዉድቅ እንዳደርግልኝ::

ከላይ የተጠቀሰዉን 1:9 ደብዳቤ ላይ የተገለፀዉ አባባል በቀይ ሽብር ኮሚቴ እስከመጨረሻ ተሳትፌያለሁ የሚለዉ አባባል በቀይ ሽብር ኮሚቴ ዉስጥ ሌላ ኮሚቴ የነበረ መሆኑን ከስመረዳት የመነጨ ሰማወቅ ጥረት ካለማድረግ በስተቀር እኔ የተሳተፍኩበት ከግድያም ሆኔ ከግርፊያ ጋር ያልተያያዘ መሆኑን ለፍ/ቤቱ አረጋግጣለሁ ተሳትፌያለሁ ያልኩት እንኳን እዉነትነት ቢኖረዉ ተሳትፎ ባለ ብዙ ፈርጅ ነዉ መስማማት፣ መያዝ፣ ማሰር፣ ዉሳኔ ወሳኝ መሆን፣ ማስገደል፣ ማዘጋጀት፣ ማማከር፣ መግረፍ፣ ወዘተተርፈ ከዚህ ውስጥ በየትኛዉ መሳተፌን አያስረዳም በመሳ ምት ከመፈረጅ ዉጪ እንድሁም የል. ዐ. ሕግ ቃሌን ሲቀበለኝ ያላሳየኝና የእምነት ቃሌንም ያልሰጠሁበት በ/ወ/መ/ሥ/ቁጥር 27/2 መሠረት ያልተመዘገበ ይህ ደብዳቤ ከፍርድ ቤት ዉጪ የተሰጠ ፍ/ቤት ቀርበዉ ያልፀደቀ በመሆኑ ሕጋዊነት ያለዉ ሠነድ ስላልሆነና በኮሚቴ አባልነት የፈረምኩበት እንድም ሰነድ ለዐቃቤ ሕግ በችሎቱ ባላቀረበበት ሁኔታ በወንጀል ልጠይቅ አይገባኝም በወ መ ሕ ቁጥር 23/3 ያድራጊዉ አፃፊነት በፍርድ ቤት ካልተረጋገጠ በቀር አድራጊቱ አያስቀጣም የሚለዉ ግንዛቤ ዉስጥ እንዲገባልኝ ስጠይቅ የቀረበዉ ሠነድ በወንጀል ጥፋት ቤቴ በኛዉ ተከሳሽ ላይ አስረጂነት የሌለዉ ስለሆነ ክቡር ፍ/ቤቱ ክሴን ውድቅ እንዲያደርግልኝ አጠይቃለሁ::

1.4 የልዩ ዐቃቢ ሕግ በቁጥር 028/94/ል:0 በ04/6/94 የሠነድ ማስረጃውን በችሎቱ በ5/6/94 የተሰጠኝ ከሠነድ ዝርዝር መግለጫ ውጪ 21 ገፅ መሆኑን ቢያስረዳም ከዚህ ሠነድ ውስጥ:

ቁጥር 133 እና 132 የተሠጠኝ ሁለት ሙሉ ኮፒ

ቁጥር 252 እና 251 የተሠጠኝ ሁለ ሙሉ ኮፒ

በትክክል ሊደርሰኝ ይገባ የነበረዉ 19 ገፅሲሆን ከዚህ ዉስጥ የኔ ድርሻ 5ገፅ ብቻ መሆኑን አስረዳለሁ ከዚህ የሠነድ ማስረጃዎች ዉስጥ:

(ሀ) ቁጥር 232 በ3/8/70 በቁጥር አስ/ደ/2985/70 ስለ ወ/ር ደርቤ ሃ/ዩሐንስ
(ለ) ቁጥር 222 19/7/70 የክስ ማቅረቢያ መወሰኛ ቅፅ 8 ቁጥር 232 ለሚመለከት
(ሐ) ቁጥር 252 26/5/70 በቁጥር 4/አ/35//70 ስለ ክ/ል ሙሉነህ ከ/ወልደ
(መ) ቁጥር 253 4/6/70 በቁጥር አረ/53/185/70 ቁጥር 252 በሚመለከት
(ሠ) ቁጥር 251 26/5/70 በቁጥር 4/አ/35/70 ቁጥር 252 በሚመለከት
(ረ) ቁጥር የለዉም 24/5/70 በቁጥር 13/50/422/70 ቴሌግራም ቁጥር 252 በሚመለከት
(ሰ) ዉጥር 4 3/12/71 በቁጥር ከፍ1/96/71 50/አለቃ አበራ አስፋዉ ወ/ር በላይ ይትባረክ ወ/ር ቶሎሣ ጂማን የሚመለከት
(ሸ) ቁጥር 6እና 5 9/12/71 በቁጥር ሠ/በ/126/ 11106/ 71 ቁጥር 4 በሚመለከት

ከዚህ በላይ ከፊደል ሀ እስከ ሸ ድረስ ያሉት ሠነዶች ከ7ኛ ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን ጋር ሠነዶቹ ምንም ዓይነት ግንኙነት የሌለዉ በመሆኑ ዐቃቤ ሕግም በእኔ ላይ በመረጃነት ሊቀርብብኝ የማይችል መሆኑን እየተገነዘበ ያቀረበዉ በመሆኑ የተዘረዘሩት ሠነዶች ከእኔ ከተከሳሹ ጋር የመረጃ ግንኙነት የሌላቸዉ መሆኑን ተርድቶልኝ እነዚህን የማይመለከቱኝ ሠነዶች ዉድቅ እንዲያደርግልኝ አመለክታለሁ::

1:5 በቁጥር 21 ገፅ ላይ ለሁሉም ድርጊቶች (ክሶች) የሚለውን በሚመለከት የቀረበውን አዲስ ዘመን ጋዜጣ 32 ዓመት ቁጥር 1467 ኅዳር 6ቀን :1970 ዓ.ም የወጣው:: እንዲሁም ስሁሉም ድርጊቶች በማለት ልዩ አቃቤ ሕግ ያቀረበው አዲስ ዘመን ጋዜጣ 32 ዓመት ቁጥር 1467 ኅዳር 6 ቀን 1970 ዓ.ም የወጣው እኔ በቀረበብኝ ሰነዶች ተከሳሾቹ ባላቸው የመንግስትና የሕዝባዊ ድርጅት የስልጣን ችሎታቸውን በወረዳና በአውራጃ አብዩት ዘመቻ ኮሚቴ አባልነታቸው ተሰባስበው አብዩታዊ እርምጃ ይወሰድባቸው በማለት ፍፃሜና ውሳኔ ሰጭ በመሆን እንዲገደሉ አድርገዋል ተብሎ በልዩ ዐ:ሕግ በገፅ 13 ላይ የተጠቀሰው በሚመለከት እኔ በቀረበብኝ ሠነዶች አብዩታዊ እርምጃ ይወሰድ ብዬ ባለመወሰኔ ጋዜጣው በማስረጃነት ሊቀርብ አይችልም በወቅቱ እኔ የመንግስትም ሰራተኛ እንዲሁም የሕዝባዊ ድርጅትም ተመራጭ ያልነበርኩኝ በመሆኔ ስለ ጋዜጣው ሕትመትና በላዩ ላይ የሰፈረውን መሪ ቃል ተቀብዬ ያደረኩትን አንዳችም እንቅስቃሴ ባለመኖሩ ጋዜጣው ፖሊሲ አውጭዎችን ከሚመለከት በስተቀር እኔ 7ኛው ተከሳሽ በማስረጃነት ሲቀርብብኝ ስለማይገባ ውድቅ እንዲያደርግልኝ አመለክታለሁ::

ማጠቃለያ
ክቡር ፍ/ቤት

ሕግ የተደነገገው ሰብአዊ የሆነ ፍጡር የሆነው አለአግባብ እንዳይጎዳ የሕግ ጥበቃና ከለላ እንዲደረግለት ነው ይህም ታላቅ ችሎት የሕግ የበላይነት በሃገሪቱ እንዲሰፍን ትልቅ ሕገመንግሥታዊ አደራ አለበት:: የኢፌድሪ ሕገ መንግስት አንቀፅ 26 የግል ሕይወት የመከበር የመጠበቅ መብት ድንጋጌ ንዑስ ቁጥር 2 «ማንኛውም ሰው በግል የሚፅፋቸውን የሚፃፃፋቸውን በፖስታ የሚልካቸውን ደብዳቤዎች እንዲሁም በቴሌፎን በቴሌኮምኒኬሽን በኤሌክትሮኒክ መሣሪያዎች የሚያደርጋቸው ግንኙነቶች አይደፍሩም ይላል ከሳሹ ልዩ አቃቢ ሕግ ይሕን ግዙፍ መብት ወደ ጎን በሙተው ከዛሬ 21 ዓመት በፊት በግሌ የጻፍኩትን ደብዳቤ ማቅረቡ ሕገ መንግስታዊ አግባብነት የሌለው መሆኑን በመገንዘብ ይህ ፅሑፍ ወንጀል መሆኑ ቢታወቅ ኖሮ በወቅቱ ባልተፃፈም ነበር ተከሳሹ በራሱ ላይ እንዲመሰክር አይገደድም የግል ደብዳቤ ለፃፈው ሰው ማስረጃ ሊሆን አይችልም ስለዚህም የቀረቡት ሰነዶች ሁሉ ወንጀል ለመስራቱ ስለማያረጋግጡ ውድቅ እንዳደረግልኝ በታላቅ አክብሮት አመለክታለሁ::

ልዩ አቃቢ ሕግ ባቀረበብኝ በሁሉም ድርጊቶች ላይ የሰውም ሆነ የሰነድ ምስክር አስቀርቦ ያስመሰከረብኝ አንዳችም ማስረጃ የለም ስለሆነም ባላሰብኩት ባልፈለግሁት በቀጥታም ሆነ በአጋጣሚ ከሓሳቤ በላይና ውጭ በሆነ ነገር የሚያስቀጣኝ የሕግ ድንጋጌ ባለመኖሩ ለረጅም ጊዜ በእስር መንገላታቴን ግምት ውስጥ በማስገት በመ/መ/ሕ/ቁጥር 58 (3) እና በመ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 141 መሰረት ከእስር በነፃ እንድለቀቅ እንዲበይንልኝ ይህን የሰነድ ማስረጃ የተቃውሞ መልሴን አቅርቢያለሁ::

ብርሃኑ ገ/መድህን

7ኛ ተከሳሽ::

በመሆኑ የደህንነት ሚኒስትሩ በሰጡት የውሳኔ ተዕዛዝ ላይ ምንም አይነት ተሳትፎ እንደሌለኝ ልዩ ዐቃቤ ሕግ ያቀረበው ሰነድ ያረጋግጣል::

በድርጊት ዘጠኝ ሰስቱ ሰዎች እዲገደሉ የተወሰነው በክ/ል ተስፋዬ ወልደሥላሴ መሆኑ ሁነዱ በሚገባ ስለሚያስረዳ በድርጊት ዘጠኝ ምንም ተሳትፎ እንደሌለኝ ፍ/ቤቱ እንዲረዳልኝ በድርጊት ሃያ ሁለትና ሃያ ሰስት ሟቾቹንም ሆነ እነሱንም ይመረምሩ ነበረ የተባለው ይህ ደብዳቤ ለመመርመሪ አያስረዳም ከቀረቡት የል.ዐ.ሕግ ምስክሮች 1ኛው ምስክር ደምረው ይነሱ በሰጠው የምስክርነት ቃል የተያዘው፡ የታሠረው የተገረፈው በ1970 ዓ.ም. መሆኑንና ከ1971 ነሐሴ 7ቀን ጭብጥ ውጭ ከመሆኑም ሌላ ራሱ ከሳሽ ራሱ ምስክር በመሆኑም ይህ በህግ ፊት ተቀባይነት የለውም ዐቃቤ ሕግ በሌላ ገልልተኛ ወገን ምስክሩን ስለመግረፊ ያልተመሰከረብኝ በመሆኑ ምርመራውም በማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት እንደተከናወነ ደብዳቤው ስለሚያረጋግጥ እንደዚሁም ከዚሁ ተለይቶ የማይታየው በ23ኛው ክስ አዳሙ ንጋቱ ሰሬሳ ሰብቻው ተሰይቶ በቆጸ ከተማ በ8/12/71 ዓ.ም. እንደተገረፈ ለነሻምበል ካሣ ቃሉን ከመስጠቱ በቀር እንዳልተገረፈ ለችሎቱ በሰጠው ቃል በሌላ አካል የተገረፈ መሆኑን ቢመሰክርም የህም በገለልተኛ ወገን ምስክር ያልተመሠከረ በመሆኑና ል.ዐ.ሕግ ሰስቱም መዋቾች እንድሁም ደምረዉ ይነሡ ታደሰ ወርደፋ እና ወልደ ሩፋኤል አበናን በክስ 22 ተበዳዬችአድርጎ ሲያቀርብ አዳሙ ንጋቱ ሰሬሣን በ23 ●ከሳሽ አድርጎ ክሶችን ለእኔ ግልፅ ባልሆነና በማላዉቀዉ ሁኔታ ክሱን ቆራርጦ ያቀረበዉ ዘጠነኛ ሀያ ሁለተኛዉና ሀያ ሰስተኛዉ ክስ የአንድ ወቅት ድርጊት ለመከናወኑና ፍርዱም በአንድነት 5 ዓመት የተሰጠበት በቁጥር ሀሕ█2/103/72 ታህሳስ 14ቀን 1972 ዓ ም የክ/ ተስፋዬ ወ/ስላሰ ደብዳዬ ያረጋገጠዉ ስለሆነ የተከበረዉ ፍርድ ቤት ይህንን ተለያይቶ የቀረበዉን ክስ መርምሮ ከሰነዱ ጋር ተመሳክሮ ዉድቅ እድያደርጉልን ሰጠይቃለሁ::

የልዩ አቃቤ ሕግ አንደኛዉ ምስክርና 7ኛ ምስክር በሰጡት የግል ምስክርነት ብቻ በገለልተኛ ወገን ያልተደገፈዉን ስሜንም በማይጠራዉ ሰነድ ከሳሾቹ ቃል ጋር ለማያያዝ መሞከሩ አግባብነት የለለዉ ስለሆኔ የቀረበው ሰነድ በድርጊት ዘጠኝ ሀያሁለትና ሀያ ሰስት የተጠቀሰዉን የወንጀል ድርጊት ለመፈፀሜ ስለማያረጋግጥ ዉድቅ እንዲያደርግልኝ::

1.3 በልዩ አቃቤ ሕግ የሰነድ መግለጫ በገፅ: 9 በተራ: ቁ:8:4 የቀረበዉ የሰነድ ማስረጃ በገንዘብ ሚኒስቴር ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም ፈርሞ የተቀበለበት ደረሰኝ ገንዘቡ የተከፈለዉ ደምረዉ ይነሱን ለማምጣት የ50ብር ነዳጅ መግዣ መዉሰዱን እንድሁም በየቦታዉ እየተወረወረ ከሰሎች ግብር አበሮች ጋር ሰዉን ይይዝ እንደነበረ በግልፅ ያስረዳል፡ በድርጊቱ አንድ በተራ 1.9 ላይ ባቀረብነዉ ሰነድ ላይ እስከ መጨረሻዉ በቀይ ሽብር ከምተነት ሰርቻለዉ :: ያለዉን የጠናከረዋል የሚል ስሆን የሠነዱና የአባባሉ ዝርዝር ይዘት በተመለከተ

የቀረበዉ የሰነድ ማስረጃ በገንዘብ ሚኒስቴር የሚታተመዉ ማስመስከሪያ (payment certificate) ሞዴል 6 የአርሲ ክፍለሀገር አስተዳደር ጽ/ቤት የተዘጋጀና ከአሰላ ስሬ የደርሶ መልስ የነዳጅ መግዣ የተከፈለበት ሲሆን ይህ ሞዴል 6 መረጃነቱ ብር ሃምሳ ለነዳጅ መግዣ መክፈሉን እንጂ ስለ ሰዎች መያዝና መታሰር አያመለክትም :: በወቅቱ ለመኪና ነዳጅ መሞላቱን እንጂ መኪናው ወደ ተባለበት ቦታ ይሂድ አይሂድ የቀረበ ማስረጃ የለም በዚው ነዳጅ በተሞላበት መኪና እነማን በመኪናው እንደተጓዙ በማን ይሽከረከር እንደነበርና የመኪናው ሰሌዳም አልተጠቀሰም::

ይህ ሞዴል 6 እኔ 7ኛው ተከሳሽ ብር 50 ለነዳጅ መግዣ ማውጣቴን እንጂ ስሬ ሄጄ መመለሴን የሚያስረዳ ወይም የሚያመለክት መረጃ አይደለም::

ልዩ አቃቢ ሕግ በሠነዱ ላይ በኢሕአፓ የተጠረጠረውን ሰው ለማምጣት የነዳጅ መግዣ 50 ብር መውሰዱን ከሚገልፅ በስተቀር ደምረው ይነሱን ለማምጣት የወጣ መሆኑን ሰነዱ አያረጋግጥም በይሆናልና በይመስላል ደግሞ ሕግ እንደማይሰራ በወ:መ:ሕ:ቁ 2/1 ላይ በሕግ አስቀድሞ ባልተመለከቱ አድራጎቶች ላይ ከዚህ ሕግ ጋር ይመሳሰላል በማለት መፍረድ ክልክል ነው ሲል ይደነግጋል::

ልዩ አቃቢ ሕግ ምስክሩ ደምረው ይነሱ የምስክርነት ቃል ጋር ለማያያዝ የሚሞክረው ምስክሩ ራሱ ከሳሽና ራሱ መስካሪ በመሆኑ በገለልተኛ ምስክር ስላልተመሰከረ የሐሰት የምስክርነት ቃሉን ለማጠናከር የቀረበ● በመሆኑ ይህ ሞዴል 6 በድርጊት ሃያ ሁለት በማስረጃነት ሊቀርብ ስለማይገባ ውድቅ እንዲያደርግልኝ በታላቅ አክብሮት አመለክታለሁ::

በዚሁ ሞዴል 6 ላይ የልዩ አቃቤ ሕግ መግለጫ እንደሚያስረዳው 1ኛው የልዩ አቃቤ ሕግ ምስክር ደምረው ይነሱ ሰኔ 5 ቀን ከስሬ ወረዳ እንደተያዘ ቢገልጽም ዓመተምህረቱን አልገለፁም ነገር ግን በ22/5/92 በችሎቱ ቀርቦ ያስረዳው በድርጅት ሹሩች የተያዘ መሆኑና አንዱ ባንዱ ይዋጥ ስለነበረ እኔ የተያዝኩት በዚህ ነው ከማለቱ በስተቀር በኢሕአፓ መታሰሩን አላስረዳም አቃቢ ሕጉ ሰኔ 5 ቀን 1972 በሰነዱ ገንዘቡን ማውጣቴን መግለጫው ላይ ቢያስፈርምና የተያዘው በዚህ ቀን እንደነበረ ለማስረዳት ቢሞክርም ምስክሩ በ22/5/92 ሲመሰክር የተያዘው የታሰረው የተ█ረፈው በ1970 መሆኑን ያረጋገጠ በመሆኑ የሰጠው ቃል ከጭብጡ ውጭ እርስ በራሱ የሚጋጭ ቃል ስለሰጠ እነዚህ ሳይመረዳት የሚቻለው ምስክሩ የሐሰት ምስክር መሆኑን ፍ/ቤቱ በጥልቀት የሰነድ ማስረጃውንና የግለሰቡ በሪከርድ የተያዘውን ቃሉን ልዩነት እንዲያገናዝብልን እንጠይቃለሁ::

የልዩ አቃቢ ሕግ በዚሁ ሞዴል 6 ሰነድ መግለጫ ላይ በየቦታው እየተወረወረ ከሌሎች ግብር አበሮቹ ጋር ሰውን ይይዝ እንደነበር በግልጽ ያስረዳል የሚለው አባባል አደገኛና ሕገወጥ ከመሆኑም በላይ በሕግ የተሰጠውን ስልጣን ካለመገዘብ የተሰነዘረ አባባል ለመሆኑ በፍርድ ቤት ጥፋተኛነቱ ታውቆ ብይን ባልተሰጠበት ሁኔታ የዚህ አይነት መግለጫ ፍትህን ለማዛባት ወይንም ፍርድ ቤቱን ተክቶ ከመስራት ፍላጎት የመነጨ አባባል ሆኖ ተሰምቶኛል ስለሆነም ይህንን አባባል የተከበረው ፍርድ ቤት ጥፋተኛነቴ ከመረጋገጡ በፊት የልዩ አቃቢ ሕግ በወረቀቱ ያሰፈረው የኔን ሕገ መንግስታዊ መብት በሕገመንግስቱ የተከሰሱ ሰዎች መብት አንቀጽ 20 ንዑስ ቁጥር 3 ላይ እንደ ተጠቀሰው ለፍርድ ሂደት ባለበት ጊዜ በተከሰሱበት ወንጀል እንደ ጥፋተኛ አለመቆጠር በምስክርነት እንዲቀርቡም ያለመገደድ መብት አላቸው የሚለውን የተጋፋ በመሆኑ ፍርድ ቤቱ ይህንን መርምሮ የልዩ አቃቢ ሕጉ በፅሑፍ ማረሚያ እንዲያቀርብ አስፈላጊው ብይን እንዲያርፍበት በታላቅ አክብሮት ጠይቃለሁ::

አሁንም በዚህ ሰነድ ላይ በተራ ቁጥር 1:9 ላይ በ[illegible] በመሆኑ የችሎቱን ጊዜ አላባክንም ነገር ግን ሕገ መንግስቱ ያጎናጸፈኝን መብት የልዩ አቃቢ ሕግ ለመንፈግ [illegible] በቀር በራሴ ላይ እንድመሰክር ሕግ ስለማያስገድደኝ ሰነዱ እኔን አያስጠይቀኝም እንዲሁም ለምን [illegible] መረዳት እንዲፈለግ ለኔ ግልፅ አይደለም ይልቁንስ የወንጀል ድርጊት ለመፈፀሜ የአብልም ሆነ የቀይ ሽብር [illegible] አባል እንደነበርኩ የሚያረጋግጥ ሠነድ ማቅረብ ባለመቻሉ መግደሉን፣ማስገደሉን፣መግረፉን የሚያረጋግጥ ፊርማ ባልቀረበበት ተጨባጭ ሁኔታ የግለሰብ የተፃፈን የግል ምስክርነት ማስረጃ በመሰብሰብ ከሚቴውን ያቀረበልኛል ወይም በይሆናል :በይባላል [illegible]

ቀን ሚያዝያ 15/ 3. 1994 ዓ.ም

ለኦሮሚያ ጠ/ፍ/ቤት ደቡብ ችሎት፤

አሰላ:-

የአ/ጠ/ፍ/ቤት/ወ/መ/ቁ:2/89
የልዩ /ዐ/ሕ/ወ/መ/ቁ 108/85

ከሳሽ ልዩ ዐቃቤ ሕግ
ተከሳሽ በእነ ኮ/ል ደበበ ሁሪሳ መዝገብ

7ኛ ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን (የግል ተከራካሪ)

በተከሰስኩበት የዘር ማጥፋት ወንጀል ልዩ ዐቃቤ ሕግ በቁጥር028/94/ል.0 በ04/06/94 ባቀረበው የሠነድ ማስረጃና ዝርዝር መግለጫ የኦሮሚያ ጠ/ፍ/ቤት በ10/7/94 በዋለው ችሎት የሠነድ የጽሑፍ መከላከያ እንዳቀርብ በተፈቀደልኝ መሰረት በወ/መ.ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 146 ድንጋጌ መሠረት ያለኝን የሠነድ ማስረጃ የተቃውሞ መልሴን እንደሚከተለው አቀርባለሁ::

1. የሠነዶችን ዝርዝር ይዘት በተመለከተ

1.1 ልዩ ዐቃቤ ሕግ በሠነድ መግለጫው በገፅ4 በተራ.ቁ.1.8 እና በ1.9 ባቀረበው የሠነድ ማብራሪያ ለአርሲ ክ/ሃገር ተቀዳሚ ም/አስተዳዳሪ ተከሳሹ በፃፈው ማመልከቻ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል በመሆን ከፍተኛ አስተዋፅኦ ያደረገ መሆኑን ም/አስተዳዳሪው ከመግለጹም በላይ በግድያ ዉሳኔ ድርጊት 1ላይም እንደነበረ 1ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር አረጋግጧል ይላል::

የልዩ ዐቃቤ ሕግ መግለጫ ይሕንን ይበል እንጂ ከምክትል አስተዳዳሪው በሚመለከተው ሁሉ በማለት የተፃፈው የትብብር ደብዳቤ በአርሲ ገጠር ልማት ድርጅት ባልደርባ ሆኜ በምሰራበት ወቅት ለሕዝብና ለመንግስት ስላደረግሁት ቅን የሙያ ስራ አገልግሎት

- ሕዝባዊ በዓላቶች ሲከበሩ በመስተንግዶ ኮሚቴነት መስራቴን
- በመልሶ ማቋቋም መሳተፌን
- በሰብል ስብሰባ ሠርቶ በማሰራት ገበሬውን በማስተባበርና ምርት በወቅቱ እንዲሰበሰብ በማድረጌ
- በእርሻው ክፍል ኢኮኖሚ የገበሬዎች ሕብረት ሥራ ማሕበር በማጠናከር ለገበሬው አጋርነቴን መግለጼን
- የባሕል ኮሚቴን በማስተባበር ታሪካዊ ቅርሶች ምዝገባና ጥበቃ እንዲደረግላቸው ማድረጌ
- ለ15 ዓመታት ከአገልግሎት ውጭ የሆኑ ለመንገድ ሥራ ግንባታ ተገዝተው ሣር በቅሎባቸው የነበሩ 3 ከባድ ተሽከርካሪዎች በግል ጥረት በትርፍጊዜዬ በመሥራት ለአገልግሎት እንዲውሉ በማድረጌ ለሕዝብ ላደረግሁት ቅን የሥራ ተግባር የተሰጠኝን የትብብር ደብዳቤ ለመረጃነት አቅርቧል::

የክ/ሃገሩ ተ/ም/አስተዳዳሪ ከላይ በዝርዝር በተጻፈው ተሳትፎ ደብዳቤ ላይ ዐቃቤ ሕግ በድርጊት አንድ በቀረበብኝ ክስና ጭብጥ የወንጀል ድርጊት ለመፈጸሜ አያረጋግጥም አንድ አይነት ይዘትና ቅርፅ ያላቸውን ደብዳቤዎች የተለያዩ ማስረጃዎች አስመስሎ ልዩ ዐቃቤ ሕግ ማቅረቡ ሕጋዊ አግባብነት የለውም::

ቀድሞ ከምሰራበት መስሪያ ቤት ወደ ሌላ ለመዘዋወሬ ምክንያት የትብብር ደብዳቤ እንዲሰጠኝ የጠየኩት ጥያቄ ልዩ ዐቃቤ ሕግ በማስረጃነት ማቅረቡ ሕገ መንግሥታዊ መብቴን መጋፋት ነው::

በወቅቱ የህን ማመልከቻ ስፅፍ በሠነድ ማስረጃነት እንደሚቀርብብኝ ተነግሮኝና አምኜበት ስላልሆነ ለሠነድ ማስረጃነት ሊቀርብ አይገባም ፍ/ቤቱም ተ/ም/አስተዳዳሪውም ሆነ እኔ 7ኛው ተከሳሽ የፃፍኩት ደብዳቤዎች ሕገ መንግሥታዊ ሽፋን ስለሌላቸው ውድቅ እንዲደረግልኝ አመለከታለሁ::

ምክንያቱም የታሠሩ ሰዎች ሕገ መንግሥታዊ መብት አንቀፅ 19.3.ቁጥር 5ላይ በግልፅ ተደንግጎ ይገኛል:: የተያዙ ሰዎች በራሳቸው ላይ ለማስረጃነት ሊቀርብ የሚችል የእምነት ቃል እንዲሰጡ ወይም ማኛውንም ማስረጃ እንዲያምኑ አይገደዱም:: በማስገደድ የተገኘ ማስረጃ ተቀባይነት አይኖረውም ይላል:: ልዩ ዐቃቤ ሕግም ሕገ መንግሥታዊ (የተያዙ ሰዎች) መብት በመጋፋት በማስረጃነት እንደሚቀርብብኝ ተነግሮኝና አምኜ የፃፍኩት ማመልከቻ አድርጎ ለሰነድ ማስረጃነት ያቀረበው በሕገ መንግሥቱም ሆነ በሌሎች የሰው ልጅ መብትን የሚፃረር በመሆኑ አንድ ይዘት ያለውን ተለያይተው በገፅ4 በተራ ቁጥር 1.8 እና 1.9 መግለጫ ቀረበባቸውን የትብብር ደብዳቤ ሰነዶች ውድቅ እንዲያደርግልኝ በአክብሮት እጠይቃለሁ::

የልዩ ዐቃቤ ሕግ 1ኛ ምስክር በድርጊት 1በኔ ላይ አልመሰከረም ክስ 1እና 22 ከመለየት የመነጨ ስህተት መሆኑን አውቃለሁ::

ፍ/ቤቱም የህንን ግንዛቤ እንዲጨብጥልኝ እጠይቃለሁ

1:2 በድርጊት ዘጠኝ ሃያ ሁለት እና ሃያ ሰስትን በተመለከተ

የልዩ ዐቃቤ ሕግ በእነዚህ ድርጊቶች ያቀረበው ሰነድ በቁጥር ሀሕዶ/2/ 103/72 ታህሣሥ 14ቀን 1972 ዓ.ም ከሀገርና የሕዝብ ደህንነት ጥበቃ ሚኒስትር ለክፍለ ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በቀረበው ምርመራ መግለጫ መሰረት በእነ ተማሪ ሀሴን መሐመድ ሀሴን በውሳኔው መሠረት እንዲፈፀም ተብሎ የተዘዘው ከእኔ 7ኛው ተከሳሽ ጋር በምንም መልኩ የአሠራርም የመዋቅርም የዕዝ ሠንሰለትም ስለሌለው የማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት ምርመራው ለመከናወኑ በግልባጭ ለማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት እንዲያውቀው መደረጉ እንዲሁም ... እንዲያውቁት በማለት በጊዜያዊ ወታደራዊ መንግሥት አውቆት የተፈፀመ መሆኑን በአጠቃላይ ምርመራው በማእከላዊ ምርመራ ድርጅት ተጣርቶ ለመከናወኑ አስተዳደር ደርግ በአብዮታዊ ቋሚ ኮሚቴ ለሕዝብ ደሕንነት ጉዳይ ግበሬዎች ... ውሳኔውን ማዕከላዊ በዐቃቤ ሕግ የሠነድ ቁጥር132 ደብዳቤ ግርጌ ሻለቃ ... በአርሲ ፋይል ውስጥ ይያያዝ በማለት የሚኒስትሩ አጭር ፊርማ ያረፈበት የምርመራው ጥንቅር በአርሲ ቀይ ሽብር ሳይሆን በማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት ተጠርቶ የተከናወነ

... meera
ዴ ቲ ለ

አካባቢ

ት ደመረ

ያጋጠማቸውን እንደሚከተለው አስረድተዋል፡፡

"ጥቅምት 21 ቀን 1970 ዓ.ም ከምማርበት ቦታ የቀበሌው ታጣቂዎችና የአውራጃው ፖሊሶች ያዙኝ፡፡ በሕዳር ወር ምርመራ ሲደረግብኝ የተለያዩ ሰዎች ገርፈውኛል፡፡ በጀርባዬ ላይ ያለውንም ጠባሳ ክቡር ፍርድ ቤት ከፈቀደልኝ ማሳየት እችላለሁ፡፡"

ምስክሩ ለችሎቱ እንደተናገሩት የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ከምሽቱ 3 ሰዓት አካባቢ 13 ሰዎች ከወህኒቤት ተጠርተው በካቴና ታስረው ተወስደው ከወህኒ ቤት በስተጀርባ ተረሽነዋል፡፡ እኒሁ ምስክር ከዚሁ በተጨማሪ ያጋጠማቸውን ለችሎቱ እንደሚከተለው ገልጸዋል፡፡

"እንደገና ሁለት እስረኞችን መጥተው ወሰዱ፡፡ ወጣቶቹ ወዲያው ተመለሱ፡፡ ለምን ተወሰዳችሁ በማለት ስንጠይቃቸው የተረሸኑትን ወጣቶች ማንነት ለመግለጽ ነው የሄድነው አሉን፡፡ ከተረሸኑት ውስጥ ተሾመ ፀጋዬ፣ ሲያመልጥ፣ ታደሠ ቶላ፣ አለሙ ገላ፣ ታዬ ደግፌ/ ገበሬ የነበረ/ ከሰጉሌ ወረዳ ኢህአፓ ተብለው ተይዘው ተረሽነዋል፡፡ በተጨማሪ ወገኔ ከፈለው፣ ብርሃኑ ጌታነህና እንዳልካቸው ጌታነህ መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ከቀኑ በ7 ሰዓት በካቴና ታስረው መፈክር እያሰሙና እየዘመሩ ተጠርተው በዚያው ሳይመለሱ ቀርተዋል፡፡ ጥላሁን ኃይሌ የሚባል ወጣት ታሞ ሆስፒታል ከቆየ በኋላ ተረሽኗል፡፡"

አቶ ጥበቡ ዳኜ ሌላው የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምሥክርና የአሰላ ነዋሪ ናቸው፡፡ ምስክሩ በ1970 ዓ.ም መያዛቸውንና አብረዋቸው ታስረው ከነበሩት ወጣቶች መካከል የሚያስታውሱትን ለችሎቱ በዝርዝር ተናግረዋል፡፡ እኒሁ ምሥክር በደርግ የሥልጣን ዘመን ያጋጠማቸውን እንደሚከተለው ተናግረዋል፡፡

"ትክክለኛ ወሩንና ቀኑን አላስታውስም፡፡ በ1970 ዓ.ም የቀበሌ ኪነት እያየሁ ተመራጮች አሰላ ወህኒ ቤት ወሰዱኝ፡፡ እኔ በታሠርኩበት ክፍል ውስጥ ከሌሊቱ 8 ሰዓት አካባቢ እንዳልካቸው ጌታነህ፣ ኃይሉ ጥበቡ፣ ወገኔን ጨምሮ 12 ወጣቶች ተጠርተው ወጡ፡፡ 3 የወህኒቤት ሠራተኞች በላንድሮቨር መኪና ወሰዷቸው፡፡ ጥዋት አካባቢው በወላጆች ተጨናንቋል፣ ልጆቹ መረሸናቸውን ሰማን፡፡"

ምስክሩ ለችሎቱ እንዳብራሩት የቀይ ሽብር ኮሚቴን በበላይነት የሚመሩት መ/አ ፍስሐ አንደቶ ናቸው፡፡ ሥዩም አሰፋ፣ አብርሃም ረጋሣ፣ መ/አ አበራና ወታደር ቶሎሣ የቀይ ሽብር ኮሚቴ እንደነበሩ ነው ምስክሩ ያስረዱት ፡፡ እኒሁ ምስክር የእሥራት ጊዜያቸውን ጨርሰው በተፈቱበት ወቅት መ/አ ፍስሐ አንደቶ እስታዲየም በክብር እንግድነት ተገኝተው የወላጆች ቁጥር ሰላነሰባቸው "እነዚህን ልጆች በሙሉ ብንጨርሳቸውስ? ለምንድነው ወላጆች ያልመጡት" በማለት መናገራቸውን ለችሎቱ አስረድተዋል፡፡

አቶ ኤርሚያስ ወ/አማኑኤል ይባላሉ፡፡ በአሁኑ ወቅት በአሰላ ከተማ የማዕድንና ኢነርጂ ሠራተኛ ናቸው፡፡ በደርግ የሥልጣን ዘመን በአሰላ ከተማ ተይዘው መታሠራቸውንና በእስር ቤት ያጋጠማቸውን ለችሎቱ እንደሚከተለው አስረድተዋል፡፡

"ጥር 29 ቀን 1969 ዓ.ም ሰላማዊ ሠልፍ አድርገሀል ብለው ያዙኝ፡፡ወደ 90 ወጣቶች ከከተማ ታፍሰን ታሠርን፡፡ቶማስና አያሌው ወ/አማኑኤል ከእኔ ጋር ተደብድበው ነበር፡፡ አባቴን ንብረትነቱ የአርሲ ገጠር ልማት ፕሮጀክት በሆነ ፒክአፕ መኪና ጭነው ወሰዱት፡፡ አብረውኝ ከታሠሩት አሊ አብዱራህማን፣ የሀጂ ዳውድ ልጆች እነኢብራሂም ዳውድ ተረሽነዋል፡፡የአርሲ ገጠር ልማት ፕሮጀክት በርካታ ሠራተኞች ተይዘው ተገድለዋል፡፡"

ምስክሩ ለ3 ወር በተለያየ ቦታ ከታሠሩ በኋላ እንደገና በ1971 ዓ.ም ይታሠራሉ፡፡ ከዚያስ ምን አጋጠማቸው?

"በ1970 ዓ.ም እንደምፈለግ ስለ ሰማሁ ከአሰላ በመጥፋት አዲስ አበባና ሌላም አካባቢ ቆየሁ፡፡በ1971 ተይዤ አሰላ ታሠርኩ፡፡ እኔ በነበርኩበት አሰላ ወህኒ ቤት ከነበሩት እስረኞች መካከል ጉርፉ ገላን፣ አየለ በርሄ፣ ሑሴን መሐመድ፣በመ/አ ስለሺ መንገሻ ውሳኔ መረሸናቸውን አስታውሳለሁ፡፡ ወንድሞቹ ቶማስና አያሌው ወ/አማኑኤል ከመንገድ ተይዘው ተገድለዋል፡፡ አስቸግር ጌታቸው፣ አሰፋ ወልዴ፣ በፈለቀ አማካኝነት ተይዘው ሕዝብ ድርጅት ግቢያ በመጨረሻም ወህኒ ቤት ታስረው በራችን ላይ ተረሽነዋል፡፡

እኒሁ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር ለችሎቱ እንደተናገሩት መ/አ ስለሺ መንገሻ በወቅቱ የአርሲ ኢሠፓ ተጠሪ ነበሩ፡፡ በአሰላ ከተማ ለተካሄደው የቀይሽብር ወንጀል አመራር ሰጪዎች መ/አ ስለሺ መንገሻ እና መ/አ ፍስሐ አንደቶ ናቸው ብለዋል፡፡ከእስር ቤት በጠቅላላው ቁጥራቸው 31 የሚደርሱ ወጣቶች መረሸናቸውን ነው ምስክሩ ለችሎቱ ያስረዱት፡፡

Mana Sirreessaa
Bu'Aa...
G/Arsii
Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

በእነ መቶ አለቃ ስለሺ መንገሻ ላይ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች ቃል

አቶ ታደሠ ገብሬ የ61 ዓመት አዛውንትና የአሰላ ከተማ ነዋሪ ናቸው፡፡ ከ1968 እስከ 1971 ዓ.ም የአሰላ ማዘጋጃ ቤት ሹም ነበሩ፡፡ ምስክሩ በደርግ የሥልጣን ዘመን በአሰላ ከተማ ቀይ ሽብር ሲካሄድ የሞቱትን ወጣቶች ከየመንገድ ዳር እያስለቀሙ የሚያስቀብሩ ነበሩ፡፡ በወቅቱ ያጋጠማቸውንና ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት 3ኛ ወንጀል ችሎት እንደሚከተለው አስረድተዋል፡፡

"በ1970 ዓ.ም የካቲት 16 ቀን የከተማ ልማት ባለሥልጣን ጠርተውኝ አንድ ፀረ-አብዮተኛ ሞቷል አስቀብር አሉኝ ፡፡ የተገደለው የግራዝማች ወልደ አማኑኤል ልጅ ሲሆን ቂራ አካባቢ ተገድሎ ተጣለ፡፡ አቶ ረጋሣና ሥዩም አሰፋ ፀረ አብዮተኞች ስለረሸኑ ሁለት በሁለት ጠለቅ ያለ ጉድጓድ፣ የሞተ ውሻና የሽንት ቤት ቆሻሻ የሚጣልበት አስቆፍር አሉኝ፡፡ አስቆፍሬ መጋቢት 18 ቀን 1970 ዓ.ም ከቀትር በኋላ አስረከብኩ፡፡ ሌሊት የተኩስ ድምፅ ሰማን፡፡ በማግስቱ 5 ወጣቶች ቀበሌ አራት አካባቢ ተረሽነው ወድቀዋል፡፡ ጭንቅላታቸው በመፈጥፈጡ ማንነታቸው አይታወቅም፡፡ ከመ/አ ፍስሐ እንደቶ ቢሮ ተደውሎ አስከሬኑን እንዳነሳ ተነገረኝ፡፡

"ሾፌሩን አዘዝኩ፡፡ ከሥፍራው ደርሶ ከተመለሰ በኋላ 'እንዴት ላንሳ ጭንቅላታቸው ተበታትኗል አለኝ፡፡' ውሻ እንዳይበላው በአካፋ እንስታችሁ ቅበሩ አልኩ፡፡ ተቀበሩ፣ አፈር ግን አለበሰም፡፡ ወዲያው አራት አስከሬን መጣ ፡፡ ረጋሣ ጉበና ቅበር አለኝ፡፡ ከተቀበሩት ወጣቶች መካከል መምህር ኃይሉ ተፈሪን አስታውሳለሁ፡፡"

እኒሁ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር በወቅቱ አመራር ይሰጡ የነበሩት መ/አ ስለሺ መንገሻ፣ መ/አ ፍስሐ እንደቶ እና ንጉሤ እንደነበሩ አስረድተዋል፡፡ ምስክሩ በተጨማሪ ኰ/ል ደበበ አሪሳ፣ ተስፋዬ በላቸው ፣ ሻለቃ ፍስሐ ተሰማን እንደሚያውቁ፣ ረጋሣ ጉበና እና ሥዩም አሰፋ የከተማ ልማት ሥራአስኪያጅና ካድሬ እንደነበሩ፣ በተለይ ረጋሣ ጉበና በግፍ የተጨፈጨፉት ወጣቶች የሚቀበሩበት ጉድጓድ እንዲቆፈር ትዕዛዝ ይሰጥ እንደነበር ነው ለችሎቱ ያስረዱት፡፡

"ጥይት ነው ምግባቸው"

"ስሜ በየነች አሊ ይባላል፡፡ በአሁኑ ወቅት በአሰላ ከተማ 04 ነዋሪነኝ፡፡ በ1970 ዓ.ም ከምሥራብት ከመልካ ሰዲ ልጆችሽ ታስረዋል ድረሺ ተባልኩ፡፡ አሰላ ስደርስ ልጆቼን አስረዋቸዋል፡፡ መ/አ ስለሺ መንገሻን ልጆቼን አሳዩኝ ብዬ

ክንንለው

በ.

ጠየቅሁ፡፡ 'አይቻልም' አሉኝ፡፡ ሳሉ ልጄን አስጠሩልኝ፡፡ ኢብራሂም ዳዉ ውጣ ተባለ፤ ሲያየኝ አለቀሰ፡፡ ያ ዳውድን ግን አላየሁትም፡፡ እንዲፈቱ መ/አ ስለሺን ጠየቅሁ፡፡ በአብ መለቀቅ የለም አሉኝ፡፡ ወህኒ ይወርዳሉ ቦታ ጠቦናል አሉኝ፡፡ ወዲ ወህኒ ቤት ወሰዷቸው፡፡"

እኒሁ እናት ልጆቻቸው ን ፈቱላቸው ከሌሎች አራት እናቶች በመሆን አቤቱታ ማቅረባቸውን ለች በዝርዝር አስረድተዋል፡፡ ም ለልጆቻቸው ስንቅ ለማቀበል ወህኒ ሲሄዱ አንደኛው የለም ይባላ የትደርሶ ይሆን? ምን አጋጠመው

"አንድ ቀን ስንቅ ይዤ ወደ ቤት ሄድኩ፡፡ ስንቅ አይገባም አ እኔም ከወህኒ ቤቱ አልወጣም ነጠላዬን ጥዬ ሳለቅስ ኰ/ል በአብዮቱ አቤቱታ የለም፣ ምግብ ለምትሉት 'ጥይት ነው ምግባቸው' ገፈተረኝ፡፡ ከደረጃ ላይ ወደ ካድሬው በሰደፍ መታኝ፡፡ ለማክሰኞ አጥቢያ ልጄ ኢብ ዳውድ ተረሸነ፡፡ ልጅ ተመትቶ እንዴት ይቀራል ብዬ ኰ/ል ስጠይቀው ለእናት አልታዘዝንም መልስ ሰጠኝ፡፡"

ሌላው የልዩ ዐቃቤ ሕግ ና አቶ አብደላ ገመዳ ይባላ ነዋሪነታቸው በአሰላ ከተማ ሲሆን እርሻ ልማት ድርጅት ሠራተኛ ና ምስክሩ ችሎት ፊት በቀረቡበት መ/አ ስለሺ መንገሻን እንደማ ለችሎቱ አሳይተዋል፡፡ እን በመጀመሪያ እንዴት እንደ

Murtii Waliigala Oromiyaa
G/Arsiitii

ላንቻና ኩባንያው
LAR
ኦርጂናል
የላር ኩሽኔት
ለረጅም አገልግሎት
ለአስተማማኝ ውጤት

አይዘናጉ
በሀገራችን የኤድስ ወረርሽኝ በከፍተኛ
ፍጥነት እየተዛመተ ይገኛል፡፡
ስለሆነም ራስዎንና ቤተሰብዎን
ከዚህ መድሐኒት ካልተገኘለት ገዳይ በሽታ ይጠብቁ፡፡

58ኛ ዓመት ቁጥር 243
ሐሙስ ሰኔ 17 ቀን 1991 ዓ.ም.

በአገር ውስጥ ከአራት ሚሊዮን ኩንታል በላይ ማዳበሪያ መኖሩ ተገለጸ

(ኢዜአ)፡ በአሁኑ ወቅት ከ4 ሚሊዮን ኩንታል በላይ የማዳበሪያ ክምችት መኖሩንና ይህም ለመኸሩ እርሻ ከሚያስፈልገው በላይ መሆኑን ብሔራዊ የማዳበሪያ ኤጀንሲ አስታወቀ።

ዘንድሮ ለማዳበሪያ መግዣ በቂ በጀትና እርዳታ በመገኘቱ መንግሥት በየዓመቱ በአማካይ ይመድብ የነበረው 100 ሚሊዮን ዶላር ወጪ አለመደረጉንም ገልጿል ።

በቅርቡ ወደ አገር ውስጥ የሚገባውን ጨምሮ የማዳበሪያ ክምችት ከ4 ነጥብ 9 ሚሊዮን ኩንታል በላይ እንደሚደርስ ጠቁመው ለዘንድሮ ያስፈልጋል ተብሎ ከተገመተው ከሰባት መቶ ሺህ በላይ ኩንታል ትርፍ መኖሩን የኤጀንሲው የገበያ ልማት መምሪያ ኃላፊ አቶ ጥበቡ ኃይሉ አመልክተዋል።

ስርጭቱንም በተመለከተ በሀገሪቱ ባሉት ሰባት የሚያከሪያ አስመጪ ድርጅቶች አማካኝነት ወደ ገበሬው በአብዛኛው በመድረስ ላይ መሆኑን ጠቁመው በማጓጓዙ ረገድ አልፎ አልፎ የትራንስፖርት ችግር እንደሚያጋጥም ጠቁመዋል።

በዚህ ሳቢያም በአማራው ክልል የሚያከፋፍለው አምባሰል የተባለ የንግድ ድርጅት ገና እያጓጓዘ በመሆኑ በአሁኑ ወቅት በክልሉ በተለይ የዩሪያ ማዳበሪያ እጥረት መኖሩን አቶ ጥበቡ አመልክተዋል።

በመጪዎቹ ሦስት ወራት አስተማማኝ ዝናብ ይኖራል

በዘር ማጥፋት ወንጀል የተከሰሱ ሁለት መርማሪዎች በነጻ ተሰናበቱ

• አንድ መርማሪ 13 ዓመት እስራት ተፈረደበት

(ኢ.ዜ.አ)፡- የፌዴራሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት አንደኛ ወንጀል ችሎት በዘር ማጥፋት ወንጀል ተከሰው የነበሩ ሁለት መርማሪዎችን ትናንት በነጻ አሰናበተ። በአንድ መርማሪ ላይ ደግሞ የ13 ዓመት ጽኑ እስራት ወሰነ።

ችሎቱ ትናንት በሰጠው ብይን ሁለቱን መርማሪዎች ሻምበል ፋሲካ ሰናይንና ወታደ ፍቅሬ ዝቄን በነጻ ያሰናበተው በዓቃቤ ህግ የተመሰረተባቸው ክስ በማስረጃ ባለመረጋገጡ ነው።

ሻምበል ፋሲካ ሰናይ ከ1967 እስከ 1983 ዓ.ም ባለው ጊዜ በጊዜያዊ አስተዳደር ደርግ የፖሊስ ሰራዊት ልዩ ምርመራ መርማሪ ሆነው ሲሰሩ 26 ሰዎች እንዲገደሉ ፣ 6 ሰዎች የአካል ጉዳት እንዲደርስባቸው፣ 38 ሰዎች ደግሞ ጨርሶ እንዲጠፉ አድርገዋል በሚል በልዩ ዓቃቤ ህግ ክስ የተመሰረተባቸው ነበሩ።

ወታደር ፍቅሬ ዝቄም በተጠቀሰው ጊዜ በደርግ ምርመራ በመርማሪነት ሲሰሩ 32 ሰዎች እንዲገደሉ፣ 8 ሰዎች በአፋናዊና ውስጣዊ ጤንነታቸው ላይ ጉዳት እንዲደርስባቸው አድርገዋል በሚል ክስ የቀረበባቸው እንደነበሩ ተመልክቷል።

ችሎቱ በሻምበል ካሳ ወልዴ ላይ የ13 ዓመት የቅጣት ውሳኔ ሊሰጥ የቻለው ተከሳሹ ከቀረበባቸው 8 የክስ ድርጊቶች በሁለቱ ተጠያቂ መሆናቸው በመረጋገጡ እንደሆነ አስረድቷል።

እኚሁ ተከሳሽ ከ1967 እስከ 1983 ዓ.ም ባለው ጊዜ ውስጥ በደርግና ፖሊስ ሰራዊት ልዩ ምርመራ በመርማሪነት ሲሰሩ 29 ሰዎች እንዲገደሉ 11 ሰዎች ደግሞ እንዲገረፉ አድርገዋል በሚል በዓቃቤ ህግ ክስ የተመሰረተባቸው ነበሩ።

ቅጣቱ የጽኑ እስራት በመሆኑም ከእስር ከተለቀቁ በኋላም የመምረጥ፣ የመመረጥና፣ ሌሎችም ማህበራዊ መብቶች ለሶስት ዓመት ታግደው እንዲቆዩ ትዕዛዝ ሰጥቷል።

አንድ የአሜሪካ ዶላር 8 ብር ከ5633 ሣንቲም ተሸጠ

(ኢ.ዜ.አ)፡- በባንኮች መካከል ትናንት በተካሔደው የውጭ ምንዛሪ ገበያ አንድ የአሜሪካ ዶላር 8 ብር ከ5633 ሳንቲም መሸጡን የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ አስታወቀ።

ባንኩ እንደገለጸው በባንኮች መካከል በተካሔደው የውጭ ምንዛሪ ገበያ ለአንድ የአሜሪካ ዶላር የቀረበው ከፍተኛ ዋጋ 8 ብር ከ5633 ሳንቲም ነው።

በሌላ በኩል በአዲስ አበባ ማእከላዊ ገበያ 4ሺ 312 ኩንታል ያልታጠበና 1ሺ 128 ኩንታል የታጠበ ባጠቃላይ 5ሺ 440 ኩንታል ቡና መቅረቡን የቡናና ሻይ ባለስልጣን አስታውቋል።

በዕለቱም 7ሺ 14 ኩንታል ያልታጠበ 1 ሺ 403 ኩንታል የታጠበ በድምሩ 8 ሺ 417 ኩንታል ቡና መሸጡን አመልክቷል።

በዓለም ዋጋ መሠረት የኢትዮጵያ ቡና የተሸጠበት ደግሞ ደረጃ ሁለት የሲዳሞ 295 ብር ከ27 ሳንቲም ደረጃ ሁለት የሊሙ 202 ብር ከ19 ሳንቲም ፣ ደረጃ አምስት የጅማ 149 ብር ከ24 ሳንቲምና ደረጃ አራት የሲዳሞ 163 ብር ከ68 ሳንቲም መሆኑን ገልጿል።

እንዲሁም ትናንት በዋለው የዓለም ገበያ የአንድ በርሜል ድፍድፍ ነዳጅ ዋጋ 25 ነጥብ 67 የአሜሪካን ዶላር ሲሆን 1 የአንድ አዎንስ ወርቅ ደግሞ 304 ነጥብ ከ25 ሳንቲም አውጥቷል።

- 87 -

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

Mana Sirreessaa
Bu/Adiissaa

እይዘናት
በሀገራችን የኤድስ
ወረርሽኝ በከፍተኛ

ፍጥነት እየተዛመተ ይገኛል፡፡
ስለሆነም ራስዎንና ቤተሰብዎን
ከዚህ መድሐኒት
ካልተገኘለት ተላላፊ
በሽታ ይጠብቁ፡፡

አዲስ ዘመን

የኢትዮጵያ
ፕሬስ ድርጅት

61ኛ ዓመት ቁጥር 221

ዓርብ ሚያዝያ 11 ቀን 1994 ዓ.ም

ሻዕቢያ የወረራቸውን ቦታዎች በሙሉ አጥቷል

ኢትዮጵያ በክርክሩ ድል በመቀዳጀቷ ይገባኛል ያለችውን አካባቢ ሁሉ ማግኘቷ ተገለጸ

በሰለሞን ጥሁመልሳን

ዘሄግ የተሰየመው የድንበር ማካለል ኮሚሽን ያሳለፈው ውሳኔ ኢትዮጵያ በክርክሩ ድል መቀዳጀቷን ያመለከተና ይገባኛል ያለችውን ሥፍራ ሁሉ ማግኘቷን ያረጋገጠ መሆኑን ሁለት ከፍተኛ የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ባለሥልጣናት አስታወቁ።

በተባበሩት መንግሥታት የኢትዮጵያ ቋሚ መልዕክተኛ የሆኑት አምባሳደር ፍስሀ ይመርና ሚኒስትር ሠይፈሥላሴ ለማ ትናንት በውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ለጋዜጠኞች በሰጡት መግለጫ ኮሚሽኑ ባስተላለፈው ውሳኔ የኤርትራ መንግሥት ሽንፈትን ተከናንቧል፤ ኢትዮጵያ ደግሞ አሸናፊ በመሆን ድል ተቀዳጅታለች ብለዋል።

ባለሥልጣናቱ እንደገለጹት በክርክሩ ወቅት ኢትዮጵያ ይገባኛል ያለችው የቦታ ጥያቄ በሙሉ ፀድቆላታል። በኤርትራ በኩል የቀረበው ዋነኛ መከራከሪያ ነጥብ ጣልያን ወረራ በፈጸመበት ወቅት የድንበር ማካለል ስምምነት ሲፈጽም የሚገባትን ቦታ አጥተናል በሚል ያዘጋጀውን የሀሰት ክርታ እንደነበር ያወሱት ባለሥልጣናቱ ኢትዮጵያ ደግሞ በኢጣልያ ወረራ ጊዜ

ትክክለኛውን ውሳኔ ተቀብላ ድል ለመቀዳጀት እንደበቃች ተናግረዋል። ውሳኔው ኢትዮጵያ በክርክሩ ይገባኛል ብላ ያቀረበችውን ግዛቷን በሙሉ እንድታገኝ ያደረገ በመሆኑ ብሔራዊ ጥቅሟን እንዳስከበረ ተመልክቷል።

ኢትዮጵያ በክርክሩ ... በ11ኛው ገጽ ዞሯል

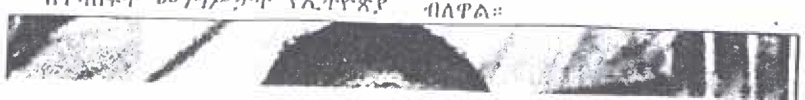

ኢትዮጵያና ኤርትራ ው...
የአአድ የወቅቱ ሊ...

• የጃፓን መንግሥት የኮሚሽ...

(ኢዜአ)፡- የአፍሪካ አንድነት ድርጅት የወቅቱ ሊቀመንበር የሆኑት የዛምቢያው ፕሬዚዳንት ሌቪ ሚዋናዋሳ ኢትዮጵያና ኤርትራ የድንበር ማካለል ኮሚሽኑ የሰጠውን ውሳኔ በመቀበላቸው አድናቆታቸውን ገለጹ።

የዛምቢያው ፕሬዚዳንት ሌቪ ሚዋናዋሳ ሉሳካ ውስጥ በሰጡት መግለጫ ኢትዮጵያና

5. አቶ ዳርዬ ነጋሽ
6. አቶ አበበ ጉርሙ
7. አቶ ሲሳይ ወልዴ
8. አቶ አዳነ ተስፋዬ
9. አቶ ታደለ በፈቃዱ
10. ወ/ሮ አበባ ሙሉጌታ

የተባሉት በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም ጭላሎ አውራጃ ፖሊስ ጣቢያ ውስጥ ኢ. ሰብአዊ በሆነ ምርመራ ገርፎ አካላቸውን በማቁሰል በአካላዊና ሥነልቦናዊ ጤንነታቸው ላይ ጉዳት በማድረሱ ፡፡

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ስድስተኛ

ተከሳሹ ፀረ-አብዮተኞች የኢሕአፓ አባላት በሚል ምክንያት አድርጎ :-

1. ሁሴን መሐመድ
2. ጎርፉ ጥላሁን
3. አየለ በርሔ

የተባሉት በ1970 ዓ.ም ባልታወቀ ቦታና መሣሪያ እንዲገደሉ በማድረጉ ፡፡

ንዑስ ክፍል ሁለት

በአፍአዊና ውስጣዊ ጤንነት ላይ ጉዳት ማድረስ

ሰባተኛ

ተከሳሽ :- ሻ/ል ካሣ ወልዴ

የተባለው ለምርመራ ሥራ አርሲ ክፍለ ሀገር ተልኮ በሰራበት ጊዜ የኢሕአፓ አባላት በማለት ለሕግ ተቃራኒ በሆነ መንገድ በቁጥጥሩ ስር የነበረውን :-

ኤርሚያስ ወ/አማኑኤል

የተባለውን በጥቅምት ወር 1969 ዓ.ም አሰላ ፖሊስ ጣቢያ ውስጥ ኢ-ሰብአዊ በሆነ ምርመራ መላ ሰውነቱን ገርፎ አካሉን በማቁሰል በአፍአዊና ውስጣዊ ጤንነቱ ላይ ጉዳት በማድረሱ ፡፡

ስምንተኛ

ተከሳሽ :- ሻ/ል ካሣ ወልዴ

የተባለው ለምርመራ ሥራ አርሲ ክፍለ ሀገር ተልኮ በሰራበት ጊዜ የኢሕአፓ አባላት በማለት ለሕግ ተቃራኒ በሆነ መንገድ በቁጥጥሩ ስር የነበረውን :-

1. አቶ ወልደሩፋኤል በየነ
2. አቶ ደመረ ደነሱ
3. አጸሙ ንጋቱ
4. አቶ ተሻለ ሺበሺ

Mana Sirreessaa
Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

-90-

ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት
አንደኛ ወንጀል ችሎት
አዲስ አበባ

የልዩ ዐቃቤ ሕግ የወንጀል መዝገብ ቁጥር 325/85

ከሣሽ :- ልዩ ዐቃቤ ሕግ

ተከሣሽ :- ሻ/ል ካሣ ወልዴ
የደርግ ምርመራና የፖሊስ ሰራዊት ልዩ ምርመራ መርማሪ የነበረ ::

ዘርን በማጥፋት በሰብአዊ ፍጥረት ላይ የተፈፀመ ወንጀል

ተከጥሎ የቀረበ የክስ ማመልከቻ

ወንጀሉ

በ1949 ዓ.ም. የወጣውን የወንጀለኛ መቅጫ ሕግ ቁጥር 32/1/ለ እና 281/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ::

የወንጀሉ ዝርዝር

ተከሣሽ ከ1967-1983 ዓ.ም ድረስ በጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ መንግሥት በደርግና ፖሊስ ሠራዊት ልዩ ምርመራ ውስጥ በመርማሪነት ሲሰራ በፖለቲካ ተሳስሮ የተቋቋመውን የሕብረብሔር ማህበራዊ የሆነ አንድ ክፍል ሕዝብ በመላው ወይም በከፊል ለማጥፋት የተነደፈውን አጠቃላይ ዕቅድ በመቀበል በደረጃው በሌላ መዝገብ ክስ ከቀረበባቸው ግብረአበሮቹ ጋር በማቀድ የጥፋቱን ስራ በማቋቋም አድራጎቱን በሥራ ላይ በማዋል የፖለቲካ ትስስሩ አባላትን እንዲገደሉ በአፍአዊና ውስጣዊ ጤንነታቸው ላይ ጉዳት እንዲደርስባቸው በማድረግ ዘርን በማጥፋት በሰብአዊ ፍጥረት ላይ የተፈፀመን ወንጀል የሚያቋቁሙ ድርጊቶችን በመፈፀም በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ በቁጥር 32/1/ለ እና 281/ሀ የተመለከተውን በመተላለፍ ወንጀል ፈፅመው በመገኘቱ ተከሷል ::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

...essaa G/Arsiiti

ዩፅፍ ኪሮስ
[ልዩ] ዐቃቤ ሕግ

-91-

1293/93 በአንድ ድርጊት የተለያየ ቦታ በቀረበ ክስ 1ኛ የክሱ መለያየት በወ/መ/ቁ 2/89 እና በወ/መ/ቁ 1293/93 ሚቾቹ በሁለትም ክስ 3ት ሲሆኑ ግርፍ የተፈፀመባቸው በወ/መ/ቁ 2/89 በክስ 22 - 5 ሰዎች በወ/መ/ቁ 1293/93 ላይ ደግሞ በክስ 22 ላይ ካሉት 2 ሰዎችና 23ኛ ተበዳይን ጨምሮ በ10 ሰዎች ላይ የቀረበ ሲሆን በወ/መ/ቁ 2/89 መዝገብ የመሠከሩት ሐሰተኛና ተአማኒነት የሌለው ምስክርነት መሆኑን በወ/መ/ቁ 1293/93 የሰጡት ምስክርነት 3ቱም የልዩ ዐቃቤ ህግ ምስክሮች በክስ 9፣ 22 እና 23 (ክስ 6 እና 8) ላይ ፖሊስ ጠ/መምሪያ ድርጊቱን የፈፀሙት ሻ/ል ካሣ ወልዴና መ/አ ታምራት ብቻ መሆናቸውን የገለፁ መሆናቸውን ስምንት ገፅ የብየንና የቅጣት ውሳኔው ሲያስረዳ በተለይ 2ኛው ምስክር ደምረው ይነሡ ለችሎቱ ሲያስረዱ እጃቸው እስከአሁን ድረስ እንደማይሰራ «ምርመራውን ከእነ ሻ/ል ካሣ ውጪ ማንም እንዳላደረገው መስክረዋል» በማለት የሠፈረው እኔ ባልሠራሁት በማለዓውቀው ከህሊናዬ ውጪ በሆነ ነገርና በሳይሆን አይቀርም ጥፋተኛ የሚያስብለኝ አንዳችም የህግ ድንጋጌ ባለመኖሩ ክቡር ፍ/ቤት ባጠቃላይ በወ/መ/ቁ 2/89 ከተያያዙት ማስረጃዎች ውጪ ያቀረብኩትን 8 ገፅ የሠነድ መከላከያ ማስረጃ መርምሮልኝ እንዲሁም ሚያዝያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም. ያቀረብኩትም ወንጀሉን አለመስራቴን የሚያስረዳ የሠነድ የተቃውሞ መልስና ለፍ/ቤት ጥቅምት 7 ቀን 1994 ዓ.ም. የተፃፈ የአቤቱታ ማመልከቻ እንዲመረምርልኝ ስጠይቅ ለረጅም ጊዜ መታሠሬንና በማይድን በሽታዎች ተይዤ በእስር ቤት መሠቃየቴን ተረድቶልኝ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 130/2/ለ እንዲሁም በ131/3 እና 4 መሠረት መርምሮልኝ በወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ 149/2 መሠረት ጥፋተኛ አያደርገውም ተብሎ በነፃ እንዲያሰናብተኝ እንዲወስንልኝ ይህን የመከላከያ የሠነድ ማስረጃ ለተከበረው ፍ/ቤት አቀርባለሁ።

አመልካች

7ኛ ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን

ከደምረው ደነሡና ከታደሰ ወርዶፋ እንዲሁም ከቀሩት ጋር በፖሊስ መምሪያ በሻ/ል ካሣ ወልዴና በረዳታቸው በ8ኛው ክስ የተገረፉ መሆኑን በገፅ 6፣ 4 ፓራግራፍ ላይ ያረጋገጠው መሆኑን ይህንን ሠነድ እንዲመረምርልኝ እጠይቃለሁ፡፡

4. ከቀድሞው መ/ቤቴ አርሲ ገጠር ልማት ድርጅት የግል ማህደሬ በኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት ደቡብ ችሎት በኩል እንዲመጣልኝ ጠይቄ ማህደሩ በፍርድ ቤት ይገኛል፡፡ በ8/4/95 በችሎቱ በወ.መ.ሕ ሥ.ሥ.ቁ 142/3 መሠረት ቃሌን ስሰጥ ፍርድ ቤቱ እንዲመረምረውና እንደምስክር እንዲያዝልኝ ባቀረብኩት ጥያቄ መሠረት እኔ የምሠራበትን መ/ቤት የቀረቡትን መጠይቆች ሙሉ በሙሉ የማያሟላ መሆኑና እኔ በክስ ቻርጁ ላይ የተጠቀሰው የከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር ባልደረባ ያለመሆኔን ስለሚያስረዳልኝ በመግለጫው ላይ አቅርቤያለሁ፡፡ የመንግስትሠራተኛ ያልነበርኩ መሆኔን ጭምር ያስረዳል

5. በእነዚህ እንድከላከል በታዘዝኩት ደርጊት 9፣ 22 እና 23 ሞቱ ወይም የግርፋት ወንጀል ተፈፅሞባቸዋል የተባሉት ተበዳዮች በአዲስ ዘመን ጋዜጣ 61ኛ ዓመት ቁጥር 221 ሚያዝያ 11 ቀን 1994 በወጣው እትም 11 ሰዎች ሻ/ ካሣ ወልዴ የተባሉት የደርግና የፖሊስ ሠራዊት ልዩ ምርመራ የነበሩት በግድያና 11 ሰዎች በመግረፋቸው የፌደራል ከፍተኛ ፍ/ቤት አንደኛ ወንጀል ችሎት 13 ዓመት እስራት የወሰነባቸው መሆኑን የሚገልፅ የጋዜጣ ኮፒ በመከላከያ ማስረጃነት አቅርቤያለሁ፡፡

6. በተጨማሪ የልዩ ዐቃቤ ህግ 19ኛ ምስክር የሆኑት ኤርሚያስ ወ/አማኑኤል በፌደራል ከፍተኛ ፍ/ቤት 3ኛ ወንጀል ችሎት በነመ/አለቃ ስለሺ መንገሻ ችሎት 1ኛ ጎርፉ ገላን፣ 2ኛ አየለ በረሄ (3ኛ) ሁሴን መሐመድ የተባሉት በመ/አለቃ ስለሺ መንገሻ ውሳኔ መረሸናቸውን አውቃለሁ አብረን እስር ቤት ነበርን በማለት ቃሉን የሰጠበት በአዲስ ዘመን ጋዜጣ 58ኛ ዓመት ቁጥር 243 ሰኔ 17 ቀን 1991 ዓ.ም. ታትሞ የወጣውን 3 ገፅ የጋዜጣ ኮፒ በመከላከያ ማስረጃነት ያቀረብኩ ሲሆን ይህም የሚያረጋግጠው ስለ ሶስቱ ሟቾች መታሠርም ሆነ መያዝ እንዲሁም እንዲገደሉ በማድረግ ምንም ዓይነት ተሳትፎ ያላደረግሁ መሆኑን የልዩ ዐቃቤ ህግ የሰውም ሆነ የሠነድ ማስረጃ ያላረጋገጠብኝ ሲሆን

7. [illegible]

ክቡር ፍ/ቤት

ይህው የተከበረው ችሎት ሰኔ 18 ቀን 1994 ዓ.ም. በዋለው ችሎት በሰጠው የብይን ትንታኔ ሟቾቹ ሲገደሉ በዓይን አየሁ የሚል የሰው ምስክር ካለማቅረቡም በተጨማሪ ተከሳሾቹን በቀጥታ ሟቾቹን መግደላቸው አልተረጋገጠምእያለ የተሰጠውን ትዕዛዝ ተቀብዬ በመከላከያ የሰዎች ምስክር በአግባቡ ተከላክያለሁ እንዲሁም አሁንም በዚህ የብይን ትንታኔ ሟቾቹም ሆኑ አምስት ዓመት የተፈረደባቸው ተበዳዮች በመንግስት ውሳኔ በሀገርና ሕዝብ ደህንነት ጥበቃ ሚኒስቴር በነበሩት በኮ/ል ተስፋዬ ወ/ስላሴ ውሳኔ እንዲቀጡ መወሰኑን ያስረዳል በማለት ያረጋገጠው በክስ 1293/93 በተጨማሪ ተረጋግጧል፡፡ እኔ 7ኛው ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን የድርጊቱ ጠንሳሽም ፈፃሚም አስፈፃሚም አለመሆኔ በሻ/ል ካሣ ወልዴ የደርግ ምርመራና የፖሊስ ሠራዊት ልዩ ምርመራ መርማሪ ላይ በወ/መ/ቁ

«ምርመራውን ከእነ ሻ/ል ካሣ ውጪ ማንም እንዳላደረገው መስክረዋል» በማለት የልዩ ዐቃቤ ሕግ 2ኛው ምስክር ደምረው ይነሡ ያረጋገጠው በድርጊት 9(6) በድርጊት 22 እና 23 (8) ተሣትፎ ያልነበረኝ መሆኑን ያረጋገጠልኝ ስለሆነ ፍ/ቤቱ በወ/መ/ቁ 2/89 ጋር የተያያዘውን ማስረጃ በመከላከያ ሠነድነት እንዲያዝልኝ ስጠይቅ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 130/2/ለ በዚሁ ክስ ከዚህ ቀድሞ ተከሶ ነፃ የወጣ ወይም የጥፋተኝነት ውሳኔ የተሰጠበት መሆኑን ይህ የቀረበው ሠነድ ብይኑንና ቅጣቱን በአዲስ ዘመን የተገለጠው የፍርደ መግለጫ ሲሆን በዚሁ ወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 130/3 መጨረሻ ላይ በመቃወሚያ ጊዜ እንዳልቃወም ክሱ የተመሠረተው ግንቦት 19 ቀን 1993 በመሆኑ መቃወሚያዬን አጥብቦታል ስለሆነም በ130/3 መጨረሻ መቃወም የሚቻለው መቃወሚያው የሚፀና ፍርድ ከመሰጠት የሚያግድ በሆነ ጊዜ ብቻ ነው የሚለው ከፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት መጥቶ በወ/መ/ቁ 2/89 ጋር የተያያዘው ብይን የሠነድ ማስረጃውን መርምሮ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 131/3 እና ፏ መሠረት አስፋላጊው ውሳኔ እንዲሰጠኝ ይህንን መግለጫ አቅርቤያለሁ

3.2 7ኛው ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን በሞዴል 6 በወጪ መደብ 6610 ብር 50 ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም. ፊርሞ የተቀበለ ደረሰኝ የተከፈለው በኢሕአፓ የተጠረጠረውን ሰው ለማምጣት ስሬ ወረዳ ፊለገብርሃን ለመሄድ ከአሰላ ስሬ ደርሶ መልስ ለነዳጅ መግዣ የሚል ናቸው የሚል የዐቃቤ ሕግ በሠነድነት የሰጠኝን ሚያዝያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም. የሠነድ ማስረጃ ተቃውሞ መልስ የሰጠሁትን ፍርድ ቤቱ እንዲመረምርልኝ ስጠይቅ እሱ ተያዝኩ የሚለወ በኢሕአፓነት የተያዘው ሰኔ 5 ቀን 1970 ዓ.ም. ሲሆን ደረሰኙ የሚለው ሰኔ 5 ቀን 1971 ሲሆን የተያዘውም «በድርጅቱ በማልሬድና በሰደድ መካከል በነበረው ሹክቻ አንዱ ባንዱ ይዋጥ ስለነበር እኔ በዚህ ምክንያት ነው የተያዝኩት ማለቱ» እኔ በድርጅቱልይዘው አልችልም የማንም ድርጅት አባል ስላልነበርኩ እሱ እኔ የተያዝኩት በ1970 ዓም ሐምሌ መጀመሪያ ታደሠ ወርዶፋን ሻ/ል ካሣ ከአዲስ አበባ ሲያመጡት በኢሕአፓ ያኔ ነው የታሠርኩት በማለት በመ/ወ/ቁ 2/89 ላይ በሬኮርድ ሰፍሮ ያለ ሲሆን በሻ/ል ካሣ ክስ ላይ ደግሞ 1ኛው ምስክር በገፅ ሁለት ላይ ፓራግራፍ 2 ላይ በሰኔ ወር 1971 ዓም በአሰላ ከተማ በአብዮት ጥበቃዎች አማካይነት ተይዘው ቀበሌ 14 ውስጥ ደምረው ይነሡ ከሚባል ሰው ጋር መታሠራቸውን እንዲሁም ተበዳዩ 2ኛ ምስክር ደመረ ይነሡ በ1971 በስራ ላይ እንዳለሁ ከስሬ ወረዳ ተይዘው አሰላ ቀበሌ 14 መታሠራቸውን ለችሎቱ ከማስረዳት ውጪ ያያዛቸውን ሰው ማንነት አልገለፁም፡ እኔም በመያዝ ያልተከሰስኩ በመሆኑ የቀረበብኝ የነዳጅ ሠነድ በዚህ በተሠጠው ምስክርነት ሠነዱን ውድቅ እንያደርግልኝ በመግለጫ አቅርቤያለሁ።

3.3 በአንድ ሃሳብና የድርጊት ውሳኔ በኮ/ል ተስፋዬ ወ/ስላሴ በህሕደ/2/103/72 በ21/4/72 ላይ ከ22ኛ ተከሳሾች ጋር በተራ ቁጥር 9 ላይ የተጠቀሰው አዳሙ ንጋቱ ሶሬሣ በድርጊት 23 ተበዳይ ሆነው ከቀረቡት በሻ/ል ካሣ ክስ ላይ ከ10 ሰዎች በተራ ቁጥር 3 ላይ ስሙ ሠፍሮ የሚገኘው በቆጂ ተገርፊ አሰላ ሻ/ል ካሣ ፖሊስ መምሪያ ቃሌን ተቀበሉኝ እኔን አልገረፉኝም ያለውና ነሐሴ 8 ቀን 1970 ዓም በቆጂ ተገረፍኩ ያለው ሀሰተኛ ምስክርነት

2. በሁለተኛ ደረጃ የሚቀርበው የሠነድ ማስረጃ በተመሳሳይ ክስ በቀድሞው በወ/መ/ቁ 2/89 ስር 89ኛ ተከሳሽ የነበረው በኃላ በብይን ጊዜ ክሱ ተነሳለት የተባለው ሻ/ል ካሣ ወልዴ እስከ ታህሣስ 1993 በዚሁ ችሎት ሲከራከር ቆይቶ ልዩ ዐቃቤ ሕግ ግንቦት 19 ቀን 1993 ዓ.ም. በፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት በልዩ ዐቃቤ ህግ ወ/መ/ቁ/325/85 እንዲሁም በወ/መ/ቁ 1293/93 በከፈተው ክስ በ2/89 መዝገብ 9፤22፤23 የሚለው አዲስ አበባ በፌደራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ወ/መ/ቁ/ 1293/98 በማለት ክስ 6 እና 8 በማለት ሻ/ል ካሣ ወልዴ የደርግ ምርመራና የፖሊስ ሠራዊት ልዩ ምርመራ መርማሪ ለምርመራ ስራ አርሲ ክ/ሀገር ተልኮ በሰራበት ጊዜ በክስ /ድርጊት 6 ሶስቱ ሚቾችን በ1970 ዓ.ም. ባልታወቀ ቦታና መሳሪያ እንዲገደሉ በማድረጉ (ክስ 9) የሚልና እኔ በተከሰስኩባቸው 22ኛ 23፤ክስ 8 በማለት ወልደሩፋኤል አዘነ ደምረው ይነሡ በድርጊት 22 ተከሳሾች በ23 ክስ በቆጂ ተገረፍኩ ያለው ተበዳይ አዳሙ ንጋቱ ሶሬሣ በክስ 8 በቁ. 3 ላይ እንዲሁም 7 ሌሎች ተገራፊዎች በድምሩ 10 ሰዎች የወንጀሉ ዝርዝር በደረጃው በሌላ መዝገብ ክስ ከቀረበባቸው ግብረ አበሮቹ ጋር በማቀድ የጥፋቱን ስራ በማቋቋም አድራጎቱን በስራ ላይ በማዋል እንዲገደሉና ውስጣዊ ጤንነታቸው ላይ ጉዳት እንዲደርስባቸው በማድረግ መክሰሱን የሚገልፀው ክስ ከመዝገብ ቁ 2/89 የተለየና የተስፋዬን ውሳኔ የሚያሚላ የክስ ሂደት በክስ ሠነድነት በዚህ መግለጫ በመከላከያነት ሠነድ አቅርቤ እንዲመረመርልኝ አቅርቤያለሁ፡፡

3. በፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት በልዩ ዐቃቤ ሕግ ወ/መ/ቁ/325/85 በወ/መ/ቁ 1293/93 ክርክሩ ቀርቦ ተሰምቶ ውሳኔ ያገኘ በመሆኑ ድርጊቱን አለመፈፀሜን የሚያረጋግጥልኝ የፍርድ ብይንና የቅጣቱን ውሳኔ በመከለከያነት በሕገ መንግስቱ አንቀፅ 20 ንዑስ ቁጥር 4 መሠረት በኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ደቡብ ችሎት በኩል ለፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት በቁጥር 2/89 ቀን 23/3/95 በተፃፈ ደብዳቤ መልሱ በቁጥር1293/93 በ3/4/93 በተፃፈ መሸኛ ሚያዝያ 10 ቀን 1994 ዓ.ም. የሰጠው ብይን ውሳኔ እና ቅጣት 8 ገፅ ከመዝገብ ቁጥር 2/89 ጋር የተያያዘው በመከላከያ ሠነድነት እንዲያዝልኝ ስጠይቅ በፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት ቀርበው የመሠከሩት የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች 1ኛ ወልደሩፋኤል አዘነ 2ኛ ደምረው ይነሡ 3ኛ ታደሰ ወርደፋ ሲሆኑ በተመሳሳይ በክስ መዝገብ ቁጥር 2/89 እንዚሁ ምስክሮች 1ኛ ደምረው ይነሡ በስም በመልክም የማያውቀኝ መሆኑን ቴፑ ያስረዳል፡፡ 18ኛ ታደሠ ወርደፋ ሲሆን 45ኛ ምስክር ወልደሩፋኤል አዘነ ሲሆኑ ደምረው ይነሡ ከነሻ/ል ካሣ ወልዴ ጋር ገርፎኛል ሲል ታደሠ ወርደፋ አርሲ አልተገረፍኩም ሲል ወልደሩፋኤል አዘነ የገረፉት ሻ/ል ካሣና መ/አ ታምራት የአባቱን ስም የሚያስታውሰው ፖሊስ መምሪያ መገረፋን ሲያምን እንደማያውቀኝና በችሎቱም እንደሌለሁ በ16/5/93 በሰጠው ቃል አረጋግጧል፡፡ በዚህ

3.1 በመ:ወ:ቁ 1293/93 በተሰጠው ብይን በግድያም ሆነ በግርፍ ምርመራ ተካፋይ ያልነበርኩ መሆኑን ሶስቱም የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች ማለትም 1ኛ፤2ኛ እና 3ኛ ምስክሮች በቀሩትም ተገራፊዎች እንዲሁም ሶስቱ ሚቾች ጭምር በሻ/ል ካሣ ወልዴና በመ/አ ታምራት ተስፋዬ ደርጊት ለመደረጉ ማረጋገጣቸውን በገፅ 4 ፓራግራፍ 2 ላይ «የተገረፉት እጃቸው እስከአሁን ድረስ እንደማይሰራ»

95

ቀን ጥር 6 ቀን 1995 ዓ.ም.

ለኦሮሚያ ጠ/ፍ/ቤት ደቡብ ችሎት
አሰላ

የአ/ጠ/ፍ/ቤት ወ/መ/ቁ 2/89
የልዩ ዐ/ሕግ ወ/መ/ቁ 108/85

ከሳሽ ልዩ ዐቃቤ ሕግ
ተከሳሽ በእነ ኮ/ል ደበበ ሁሪሜ መዝገብ
7ኛ ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን (የግል ተካራካሪ)

ጉዳዩ፣ የመከላከያ የሠነድ ማስረጃ ማቅረብን ይመለከታል

በተከሰስኩበት የዘር ማጥፋት ወንጀል ከቀረቡብኝ ስምንት ክሶች ውስጥ ፍ/ቤቱ በሶስት ድርጊቶች 9፣22 እና 23 ብቻ እንድከላከል በተሰጠው ትዕዛዝ ራሴ ቃሌን የሰጠሁ ሲሆን በዚህ ዙሪያ በቂ የሰው መከላከያ ማስረጃ አቅርቤ ባስያዝኩት የመከላከያ ጭብጥ መሠረት የልዩ ዐቃቤ ህግን የሰውና የሠነድ ማስረጃ አስተባብለውና አፍርሰው በሚገባ ተከላልለውልኝ ላቀረብኩት የሰው የመከላከያ ምስክር በተጨማሪ የሚከተለውን የሠነድ ማስረጃ ተከላከል በተባልኩት ድርጊት 9፣ 22 እና 23 የድርጊቱ ተሳታፊ አለመሆኔን በሚገባ ስለሚያረጋግጥልኝ የመከላከያ የሠነድ ማስረጃዎቼን ዝርዝር እንደሚከተለው አቀርባለሁ::

1. ከሀገርና የሕዝብ ደህንነት ሚኒስቴር በአድራሻ ለአርሲ ክፍለ ሀገር ዋና አስተዳዳሪ እና በግልባጭ ለማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት በጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ የአብዮታዊ ቋሚ ኮሚቴና ለሕዝብ ደህንነት ጉዳይ ኃላፊዎች በቁጥር ህሐደ/2/103/72 በ21/4/1972 ዓ.ም. በ14 ግለሰቦች ላይ በኮ/ል ተስፋዬ ወ/ሥላሴ ሚኒስቴር የተላለፈውን ውሳኔ:
በል:ዐ: ሕግ የሠነድ መግለጫ በቁጥር 028/94/ል:ዐ በ04/6/94 በገጽ 7 8 ላይ የተጠቀሰውን ድርጊት 9፣ 22 እና 23 እንድከላከል በ18/10/94 በተሰጠው ብይን በውሳኔው ደብዳቤ ላይ በ21/12/72 በእና ተማሪ ሁሴን መሐመድ ሁሴን የተላከውን የምርመራ መግለጫ ይጠቅሳል በማለት በቀረበው መግለጫ መሠረት ልዩ ዐ: ሕግ በሠነድ ማስረጃነት ከላይ በተጠቀሰው ቀን ለችሎቱ ባቀረበው መሠረት 1ኛ. የዐቃቤ ሕግ ምስክር ደምረው ይነሡ ብቻ እሱንና ሶስቱን ሚቾች ፖሊስ መምሪያ ከነሻ/ል ካሣ ጋር ገርፎኛል በማለቱ ብቻ ይህንኑ ሠነድ እንድከላከል ተበይኗል: ሆኖም ሚቾቹም ሆነ 5 ዓመት የተፈረደባቸው በ21/12/72 የሚለው ከውሳኔው 21/4/72 በኃላ ከስምንት ወር በኃላ በተደረገው ምርመራ በአስረጂነት ቀርቦ ግድፈት ባለበት የውሳኔ ሃሳብና መግለጫ የኔን መከላከል ሕጋዊ አስገዳጅነት የለውም ምክንያቱም የኔን ተሳትፎ በስም፣ በድርጊት፣ ከጥርጣሬ ውጪ አላስረዳብኝም ይህ ውሳኔ
   1.1 እኔ 7ኛው ተካሰሽ እንድከላከል በትዕዛዝ የተሰጠበት ድርጊት በእና ተማሪ ሁሴን መሐመድ ከተራ ቁጥር 1-3 ስማቸው የተዘረዘረው
   1.2 በድርጊት 22 ገርፈሃል ተብዬ የተከሰስኩባቸው በተራ ቁጥር 4፣ 8፣ 12 የተጠቀሰው ታደሰ ወርዶፋ፣ ወልደሩፋኤል አዘነና ደምረው ይነሡ
   1.3 በድርጊት 23 አሁንም በግርፍ የተከሰስኩበት በተራ ቁጥር 9 ስሙ የተመዘገበ አዳሙ ንጋቱ ሶሬሳ በሁሉም ድርጊቶች በግለሰቦች ላይ ምርመራ የተካሄደው በኔ በ7ኛው ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን አለመሆኑን ሚያዝያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም. ያቀረብኩት የሠነድ መቃወሚያ መልስ እንዲመረመርልኝ

Mana Sirreessaa
Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
1
መዝገብ ቤት

ቀን፡28/6ኛ፡1994 ዓ.ም.

96

ለኦሮሚያ፡ጠቅላይ፡ፍ/ቤት፡
ዶዶላ፡ችሎት፡
አዳባ::

የአ፡ጠ፡ፍ/ቤት፡መ፡መ፡ቁ፡ 2/89
የዐቃ፡ዐ፡ሕግ፡ መ፡መ፡ቁ፡ 108/85

ከሳሽ፡ ዐቃ፡ዐ፡ሕግ፡
ተከሳሽ፡ ለአንጠ/ዐ፡ ዲላ፡ ሁሴን፡ የሀሰ፡መዝገብ፡
ጉዳዩ፡ ተከሳሽ፡ ከድር፡ገ/መድህን፡
ጉዳዩ፡ የምስክሮች፡ቃል፡ ዝርዝር፡ ይመለከታል፡

ከላይ፡ ጉዳዩ፡ ተከሳሽ፡ ከድር፡ ገብሩ፡ መድህን፡ ለተከሰሰበት፡ የዘር፡ማጥፋት፡ወንጀል፡ ለ ፩፡ ለዐቃ ዐቃቤ፡ሕግ፡ ወንጀል፡ ገለው፡ ክርክር፡ ለዐቃ፡ዐቃቤ፡ሕግ፡ የሰጡ፡ የሰጡ፡ ማስረጃ፡ ቀርቦ ከተከሰሰ፡ ለሀገ፡ ለ18/10/94 ለቀጠሮ፡ ችሎት፡ ለ9ኙ፡ ለ22ኙ፡ ፩፡ ለ23ኙ፡ ስለ፡ ለሠንጠ ማስረጃ፡ ላይ፡ የተጠቀሰው፡ በምርመራ፡ ወቅት፡ ያልተገኙ፡ ስለሆነ፡ እንደተገለፀ፡ ተወስኗል፡ ስለዚህም፡ ፩፡ ከመዝገብ፡ በምስክር፡ቃል፡ ፍ/ቤቱ፡ ለዳኞች፡ ከነሰነዱ፡ ጋር፡ እና ያመዘገብ፡ዋል፡ የሰጡትን፡ ወንጀሉን፡ በአግባብ፡ ለማዘጋጀት፡ የምስክሮችን ቃል፡ እንዲገለገሉበት፡ እንደሚያስፈልግ፡ ለአገልግሎት፡ እንደሚያስፈልግ፡ በ፫ ገፆች፡ ፬ መዝገብ የተፈለጉትን፡ ማናቸውንም፡ ማስረጃ፡ የመወሰኛ፡ የቀረቡትን፡ምስክሮች፡የመጠየቅ ከመዝገቡ የማያስፈልጉትን ማስረጃ፡ በማስረጃ፡ ወንጀለኛ፡ እንደሚያስፈልግ፡ ምስክሮቻቸው፡ ቀርበው፡ እንደአስፈላጊው፡ የመጠየቅ፡ መብት፡ እንዳለው፡ ስለሚሆን፡ እንዲገለጽልን፡ የዳኞች፡ መዝገብ፡ የሰው፡ የሰው፡ምስክሮች፡ ለማዘጋጀት፡ ከተጻፈ፡ 28/6/3፡ 1995 ዓ.ም. በኋላ፡ እንደሚያስፈልግ፡ ፍ/ቤቱ እንዲያውቀው፡ በመዝገብ፡ መዝገቡን፡ እንዲያቀርብ፡ ለአስገባሪዎች፡ እናመሰግናለን፡

1ኛ በፋይል፡ ወረቀት፡ ደረጃ፡ 9(ዘጠኝ) የ1ኛው፡ የ18ኛው፡ የ19ኛው፡ የ36ኛው እና የ45ኛው፡ የምስክር ቃል

2ኛ በፋይል፡ ወረቀት፡ ደረጃ፡ 72(ሰባ፡ሁለት) የ1ኛው፡ የ18ኛው፡ የ19ኛው፡ የ36ኛው እና የ45ኛው፡ የምስክር ቃል

3ኛ በፋይል፡ ወረቀት፡ ደረጃ፡ 23(ሃያ፡ሶስት) የ74ኛው፡ የምስክር ቃል እንዲሁም

4ኛ በጉዳዩ ተከሳሽ፡ ላይ [illegible] መዝገብ፡ [illegible] ተከሳሽ [illegible] ለተከሰሰበት፡ ለ95ኛው፡ ለ[illegible] እንደሚ የተከሰሰ [illegible] ለዚህ [illegible] መዝገቡ፡ ለመንከባከብ፡ እንዲያስረዱ፡ ለማሳወቅ እናመሰግናለን

ከሠላምታ፡ ጋር

ኮማንደር ከድር ገ/መድህን
[illegible]

ቀን፡ 28/3፡ 1994 ዓ፡ም

ለኦሮሚያ፡ ጠቅላይ፡ ፍ/ቤት፡
ሰበር፡ ችሎት፡
አሰላ::

የኦ፡ጠ፡ፍ/ቤት፡መ፡መ፡ቁ፡ 2/89
የዞ፡ዐ፡ሕግ፡ መ፡መ፡ቁ፡ 108/85

ከሳሽ፡ ዞ፡ዐ፡ሕግ፡
ተከሳሽ፡ በእስር/ላ፡ አሰላ፡ ሀገረ፡ የኪሳ፡ መንገስ፡
1ኛ፡ ተከሳሽ፡ ብርሃኑ፡ ገ/መድህን፡

ጉዳዩ <u>የማስረጃ፡ የሠራ፡ ዘመን፡ ጥያቄ፡</u>

እኔ፡ 1ኛ፡ ተከሳሽ፡ ብርሃኑ፡ ገ/መድህን፡ በተከሰስኩበት፡ ክስ፡ የዞን፡ ዐቃቤ፡ ሕግ፡ ክርክር፡ የዳዩ፡ዐ፡ሕግ፡ የሰዎች፡ የሠነድ፡ ማስረጃ፡ አቅርቦ፡ ክርክሩ፡ ለዛሬ፡ ፍ/ቤት፡ ለ18/10/94 ለሠጠው፡ ብይን፡ መሠረት፡ እንድከላከል፡ ለመመስከር፡ ከመከላከያ፡ ማስረጃ፡ ይጠቅመኛል፡ የምላቸውን፡ ቀደም፡ ሲል፡ ለተከሰስኩበት፡ የክርክሩ፡ ጉዳይ፡ ዳኛ፡ ፍ/ቤት፡ ለፍርድ፡ የተያዘውን፡ ለማስረጃ፡ ከፍ/ቤት፡ ለአመልካቹ፡ እንዲያቀርብ፡ ለመከላከል፡ ይጠቅመኛል፡ የሚሉትን፡ ሠነድ፡ ግኝ፡ እንዲያቀርብ፡ ለአመልካቹ፡ እንደሚገባ፡ ለማሳሰብ፡ እጠይቃለሁ፡

(1ኛ) ስለሚገኝ፡ የመንግሥት፡ ሠራተኛ፡ መሆኔን፡ ያሳይመኛል፡ (2ኛ) ከ1ኛ፡ ሥራ፡ የጀመርኩበት፡ ቀን፡ ወር፡ ዓ፡ም፡ (3ኛ) የሰራሁ፡ የሥራ፡ ደረጃ፡ (4ኛ) ከደረጃ፡ ጎደሎ፡ መሆኔ፡ ያሳይመኛል፡
(5ኛ) ደረጃ፡ ለጸሐፊነት፡ ላይ፡ ቅጥር፡ መሆኑ፡ ከላ፡ ለረዳት፡ ከሥራ፡ ለመፈናቀል፡ የመዝገብ/የደብዳቤ፡ ቁጥር፡
(6ኛ) ከሥራ፡ ስለ፡ መሰናበቴ፡ ጊዜ፡ ከዚህ፡ ከዳኛ/ከዚህ፡ የደርግ፡ እንደ፡ የሰነዱ/የደብዳቤ፡ ቁጥሮች፡
(7ኛ) ከሐምሌ፡ 5/3፡ 1970 ዓ፡ም፡ ከሐምሌ፡ 5/3፡ 1971 ዓ፡ም፡ ከነሐሴ፡ 8/3፡ 1971 ዓ፡ም፡ እንዲሁም፡ ከነሐሴ፡ ወር፡ 1971 ዓ፡ም፡ ሥራ፡ ገበታዬ፡ ላይ፡ መሆኔ፡ ያሳይመኛል፡ ስለሚፈልግ፡ ጉር፡
ለማመልከት፡ እንዲረጋገጥ፡ (8ኛ) እና፡ ተከሳ፡ በሐምሌ፡ ከ1970 ዓ፡ም፡ እስ፡ 1971 ዓ፡ም፡ ከሥራ፡
ገበታዬ፡ የተለቀቅሁበት፡ የተመለሰኩበት፡ ምክንያቱ፡ ስለሚፈልግ፡ ለማመልከት፡ እንዲገለፅ፡
(9ኛ) እና፡ ብርሃኑ፡ ገ/መድህን፡ ሥራዬን፡ መቼ፡ ለቀቅ፡ ከምን፡ ለቀቀ፡ ይህ፡ መረጃ፡ እንዲ፡
ተሰጠኝ፡ እንዲ፡ ጊዜ፡ ፍ/ቤት፡ ከሥራ፡ መስሪያ፡ ቤቴ፡ ትዕዛዝ፡ ክፍል፡ ከምን፡
ለሠነድ፡ የተጠቀሱትን፡ ጥያቄ፡ መሥሪያ፡ ቤት፡ ለፍ/ቤት፡ 28/3፡ 1995 ዓ.ም፡ ለቤት፡
እንዲያቀርብ፡ [illegible] እንዲያዝ፡ ለማሳሰብ፡ እጠይቃለሁ፡

አመልካች፡ ጉር፡

እመልካች፡ ብርሃኑ፡ ገ/መድህን፡
ከእስር፡ ቤት፡

98

ቀን፡ 28/3/1994 ዓ.ም::

ለፌዴራል፡ ጠቅላይ፡ ፍ/ቤት፡
ሰበር፡ ችሎት፡
አዲስ::

የፌ፡ጠ፡ፍ/ቤት፡ መ፡ቁ፡ 2/89
የፌ፡ዐ፡ሕ፡ መ፡ቁ፡ 108/85

ከሳሽ፡ ፌ/ዐ፡ሕግ፡

ተከሳሽ፡ [illegible]

7ኛ፡ ተከሳሽ፡ በርሄ፡ ገ/መድህን፡

ጉዳዩ፡ የመከላከያ፡ ማስረጃ፡ ስለማቅረብ፡

እኔ፡ 7ኛ፡ ተከሳሽ፡ በርሄ፡ ገ/መድህን፡ ለተከሰስኩበት፡ የክስ፡ ዘር፡ ማቅረብ፡ ወንጀል፡ በፌ፡ ዐ፡ሕግ፡ ወንጀል፡ የተሰጠው፡ [illegible] የክስ፡ የመከላከያ፡ ማስረጃ፡ እንዳቀርብ፡ በሚሰጠው፡ ፍ/ቤት፡ በ18/10/94 በዋለው፡ ችሎት፡ በተሰጠው፡ ትዕዛዝ፡ በ22 እና፡ 23 [illegible] እንደተሰጠኝ፡ የተዘጋጀሁትን፡ በመሆኑ፡ [illegible] 1ኛ፡ ወንጀል፡ ችሎት፡ [illegible] ፍ/ቤት፡ [illegible] ገ/ሊ፡ [illegible] ተከሳሽ፡ [illegible] ከዚህ፡ ቀጥሎ፡ [illegible]

2ኛ፡ [illegible]

3ኛ፡ [illegible]

(1ኛ) [illegible] (2ኛ) [illegible] (3ኛ) [illegible] (4ኛ) [illegible] (5ኛ) [illegible] (6ኛ) [illegible] (7ኛ) [illegible] (8ኛ) [illegible] (9ኛ) [illegible] (10ኛ) [illegible] (11ኛ) [illegible] (12ኛ) [illegible] 1993 [illegible] ገ/ሊ፡ [illegible] 1994 ዓ.ም፡ [illegible] 1994 [illegible] 131፡3፡ [illegible] 20 3 [illegible] 4 [illegible] የመከላከያ፡ ማስረጃ፡ [illegible] 28/3/1995 ዓ.ም [illegible]

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
Mana Ada

ከሰላምታ ጋር

7ኛ፡ ተከሳሽ፡ በርሄ፡ ገ/መድህን
አዲስ ማረሚያ ቤት

99

ቀን፡ 28/3፡ 1994 ዓ.ም

ለኦሮሚያ፡ ጠቅላይ፡ ፍ/ቤት፡
አሰላ፡ ቅ/ጽ/ቤት፡
አሰላ።

የአ፡ጠ፡ፍ፡ቤት፡ መ፡መ፡ቁ፡ 2/89
የዐቃ፡ዐ፡ሕግ፡ መ፡መ፡ቁ፡ 108/85

ከሳሽ፡ ዐቃ፡ዐ፡ሕግ፡
ተከሳሽ፡ በኃይሉ/ሰ፡ ደበበ፡ ሁሉሁሴ፡ የአስ፡መዝገብ፡
ጉዳዩ፡ ተከሳሽ፡ በርሄ፡ ገ/መድህን፡
ጉዳይ፡ የሠራተኞች፡ ማረጋገጫ፡ ስለመስጠት።

እኔ፡ ጉዳዩ፡ ተከሳሽ፡ በርሄ፡ ገ/መድህን፡ በዚህ፡ ማመልከቻ፡ ወንጀል፡ ተከሳሽ፡ በዐቃ፡ዐቃቤ ሕግ፡ ከ፩፡ መንግሥት፡ ገንዘብ፡ የአርሲ፡ ዞን፡ የዐቃ፡ዐ፡ሕግ፡ የአስተዳደር፡ የሠራተኛ፡ ማረጋገጫ፡ ከእስር፡ በኋላ፡ በ18/10/94 ለቀጠሮ፡ ቅጣት፡ ለተሰጠው፡ ብይን፡ እንደሚገባኝ፡ አስተውሎ፡ እኔ፡ በርሄ፡ ገብረ፡ መድህን፡ ጉር፡ ከ1969 ዓ.ም፡ ጀምሮ፡ እስከ፡ 1973 ዓ.ም፡ ድረስ፡ በመምህርነት፡ ለሃገር፡ አገልግሎት፡ ሰጥቼ፡ ከዚያም፡ በኋላ፡ በእስር፡ ላይ፡ የቆየሁ፡ ሲሆን፡ የማይረሳ፡ ድርጊት፡ ባለማድረግ፡ የነበርኩ፡ መሆኔን፡ የሚያረጋግጡልኝ፡ በእስራት፡ የቆየሁበትን፡ የእማኞችን፡ የአስተዳደር፡ ባለሥልጣን፡ ወ/ቤት፡ በአስቸኳይ፡ ተገልጾ፡ ለዳኝነት፡ ለፍርድ፡ 28/3፡ 1995 ዓ.ም፡ በፊት፡ እንዲቀርቡ፡ እንዲታዘዝልኝ፡ በአክብሮት፡ እጠይቃለሁ።

ከሠላምታ፡ ጋር፡

ከመልካም፡ በርሄ፡ ገ/መድህን
አሰላ፡ ማረሚያ፡ ቤት

Mana Murtii Adabaa godina Arsi
Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

100

ጥቅምት 21 ቀን: 1995 ዓ:ም:

ለኦሮሚያ: ጠ/ፍ/ቤት:
ጅማ ዞን: ችሎት:
ጅማ::

የኦ/ጠ/ፍ/ቤት: የመ/መ/ቁ: 2/89
የወ/ዐ/ሕግ: የመ/መ/ቁ: 108/85

ከሣሽ: ዐ.ዩ: ዐቃቤ: ሕግ:
ተከሳሽ: በእሥጠ/ሰ: ጸጋ: ሀይሌ: የሺኝ: መዝገብ:
7ኛ: ተከሳሽ:-በርሄ: ገብሬ: ወልደሀን: ገርባ:

በተከሳሽነት: የዞር: ማምሬት: ወንጀል: ፍንስ: የሰበ: ዐቃቤ: ሕግ: የክስ: የሠፈረ: ማስረጃ
እንዲሆን: ከመርመራ: በኋላ: ሰኔ: 18 ቀን: 1994 ዓ:ም: በቀረበ: ችሎት: ከተከሳሾቹ: ደርጃ
1ኛ: 2ኛ: 17ኛ: 24ኛ: እና: 28ኛ ሰንበት: ዐ.ዩ: ዐቃቤ ሕግ: እንደ: ፍንስ: እንደቀረበ: ከ ዓሳመሠረ
ገከወጀሉ: ፍ/ቤቱ: በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ: 141 መሠረት: መከላከል: ሳያስፈልጋቸው: በነፃ
እንዲሰናበቱ: ብይን: ሰጥቷል::
በደርጃ: 9ኛ: 22ኛ እና: 23 እንደተከላከሉ: በተሰጠው: ብይን: መሠረት: 8ኛ: 7ኛው ተከሳሽ:
በርሄ: ገ/ወልደሀን: በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ: 143 መሠረት: ለመከላከል: ሆኖ: ለችሎት:
ቀርቦ: እንዳገለፀ: እንደሚሆን: የመከላከያ: ምስክሮቹን: ለጥቅምት: 28 ቀን: 1995 ዓ:ም:
እንዲቀርቡ: ቀጠሮ: ተሰጥቷል: በዚሁ: መሠረት: የመከላከያ: ምስክሮች:

1ኛ: አቶ: አብርሃ: አባይ:	አድራሻ: ማረሚያ: ቤት:
2ኛ: ሃ/አ: ኃይለ: ጸጋ:	አድራሻ: ማረሚያ: ቤት:
3ኛ: ወ/ሮ: አበባ: ሀጎስ:	አድራሻ: ሰቆጣ: ተ ቀበሌ: 07
4ኛ: አቶ: ተኸለ: አለቃ:	ጠቅ: ወረዳ: መስተዳድር
5ኛ: አቶ: ሠሃሌ: ሃ/ጊዮርጊስ:	ጠቅ: ወረዳ: መስተዳድር
6ኛ: አቶ: ማርቆስ: መሰተ:	ጠቅ: ወረዳ: መስተዳድር
7ኛ: አቶ: ተሰማ: ሃ/ጊዮርጊስ:	አድራሻ: ሰቆጣ: ተ ቀበሌ: 06
8ኛ: ሃ/አ: ጸጋ: ገብሬ:	አድራሻ: ቀበሌ: 08

ስለዚህ: ለጥቅምት: 28 ቀን: 1995 ዓ:ም ከዚህ: ጀምሮ: ቀጠሮ: እንዲቀርቡልን: የዋ/ማ/ቤ
መጥሪያ: እንዲሰጥ: እንዲያስጠን: በትህትና: እንጠይቃለን::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

አመሰግናለሁ: ገብረ: ገ/መድህን
ማረሚያ: ቤት:

ቀን: ሚያዝያ: 27 ቀን: 1995 ዓ.ም

ለኦሮሚያ: ጠቅላይ: ፍ/ቤት:
ሰበር: ችሎት:
[illegible]:

የጉ/ጠ/ፍ/ቤት: መ/መ/ቁ: 2/89
የዐ/ዐ/ሕግ: መ/ዐ/ቁ: 108/85

ከሣሽ: ዐቃ: ህግ: [illegible]
ተከሳሽ: ሰንሰሉ/ሌ: ጸጋ: ሀብቴ: የሱፍ: ሰዎችም:
7ኛ ተከሳሽ: ብርሃኑ: ገ/መድህን:

እኔ: 7ኛ: ተከሳሽ: ብርሃኑ: ገ/መድህን: ዐ: ዐ: ሕግ: በመሠረተብኝ: የክስ: ዝር ማድረግ: መንገድ: ዝርፊያ: 8 ሰዎች: ጋር: የተደራጀ: ድርጊት: በሌሊት: 3 ሰዎች: ሰዎች ፍ/ቤት በ18/10/94 በዋለው: ችሎት: በድርጊት: 9 ፡ 22 ዓ: 23 እንደተፈረደብኝ: ተወሰነ ስለሆነ።

በዚህ: እንደተፈረደ: በተዘዋዋሪ: የመንገድ: ድርጊት! የሠፈሩ: መሆኑንም ከመሬቱ: ማስረጃም: እንጂ: በቀድሞ: መ/ቤት: የወንጀሉ: ዓይ: ማስረጃን: በመመልከት የተመዘገበን: ማስረጃዎች: በ28/2/95 በዋለ: ሰበር: እንዲቀርብ: ለኦሮሚያ: ጠ/ፍ/ቤት: ለፍ/ቤት: በዳኛ: በቁጥር: 2/89 በመዝገቡ: 27 ቀን 1995 ዓ.ም የተሰጠ: የፍርድ: ቤት: ውሳኔ: በሰራ: ሁሉ: በብርሃኑ: እንዲጣራ: ከተፈጸመው: ከነፍስ: ዘን: ጉዳይ: ሰውን: መግደል: እንደምትችል: እንደ ጊዜ: ነው::

በእኔም: ሠራተ: በቀድሞው: በነገሩ: ዘን: ጉዳይ: ሰውን: መግደል: ቢሆ: ወይንም: በመገደሉ: ላይ: የወንጀሉ: የጠበቃ: ወይን: መስተዳድር: የተጠቀሰው: መ/ቤት የፖሊስ: በመሆኑ: ማረጋገጥ: ከመስጠት: የማይቻል: መዝገብ: ቤት: ሠራተኛ አስከ: ፕሬዚዳንት: መቀበል: እስከመጨረሻው: በቀር: ሳይደርስ: በተፈጸመ: መሆኑ: ለሰበር: ከመስጠት: ፍቃድ: እንደምትችል: የሚያሳየው: ምርመራ: ሰነዶች: ሊቀርቡ: ለዚህ በዚህ: ሳይቀርብ: ማሳሰቢያ: መሆኑን: ሳይታወቅ: በሰነድ: አቅርቤዋለሁ: መቅረቡ: ከዚህ አያቀርብም: ሰበር: በእኔ: ሲታይ::

እኔ: 7ኛ: ተከሳሽ: የተጠየቀ: ማስረጃ: ከመስጠቱም: እንደሚታየው: ለተከሳሽ: ፍ/ቤት: ለጠቅላይ: መስተዳድር: መ/ቤት: ሰበር: በእኔ: ላይ: ፋይል መሆኑን: ያረጋግጡ: ሰበሩ: ማየቱን: በእኔ: ለጠ/ፍ/ቤት: ሰበር: ችሎት በማሳረፍ: እንዲያስረዳ: እንዲቀርብ: ተወስኗል: እንዲሰጠኝ: ለጠቅላይ: ሰበር: ማስረጃ: በሰበር: እንደጠየቅሁት: በታች: እንዲጠየቅ: እጠይቃለሁ።

Laalameera
ተ ይ ቷ ል

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

አመልካች: ብርሃኑ: ገ/መድህን
እስረኛ: ማረሚያ: ቤት::

ኅዳር፡ 12 ቀን፡ 1995 ዓ.ም

ከኦሮሚያ፡ ጠ/ፍ/ቤት

[illegible]፡

[illegible]::

የኦ/ጠ/ፍ/ቤት፡ የመ/መ/ቁ፡ 2/89

[illegible]፡ የመ/መ/ቁ፡ 108/85

ከሳሽ፡ ዐ.ቃ፡ ዐቃቤ፡ ሕግ፡

ተከሳሽ፡ [illegible]

[illegible]

[illegible]፡ 143/1,2 [illegible]

[illegible] 18/10/94 [illegible] 028/94 [illegible] 4/06/94 [illegible] 2/403/72 [illegible] 14 ቀን፡ 1972 ዓ.ም፡ 21/12/72 [illegible] 28/2/95 [illegible] 12/2/95 [illegible] 143/1,2 [illegible]

[illegible] 85 [illegible] 19 [illegible]

[illegible]

ከሰላምታ ጋር [illegible]

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

[illegible]

[illegible]

ታህሣሥ፡3ቀን፡1995 ዓ.ም፡

ለኦሮሚያ፡ጠቅላይ፡ፍ/ቤት፡
ለሰበር፡ችሎት፡
ፊንፊኔ።

የአ/ጠ/ፍ/ቤት፡ የመ/መ/ቁ፡ 2/89
የዶ/ዐ/ወረ፡ የመ/መ/ቁ፡ 108/85

አመልካች፡ ዱሬ፡ዐቀቦ፡ሁሴ፡
ተጠሪ፡ በነገሪ/ሶ፡ጀበበ፡ሁሴ፡የሆኑ፡መዝገብ፡
ጉዳዩ፡ተጠሪ፡በርሃኑ፡ገበሬ፡መደበኛን፡

እኔ፡ ጉዳዩ፡ተጠሪ፡በተጠቀስነበት፡የአባ፡ዘር፡ማኅተም፡ወንድሜ።
በ18/10/94 ዓ.ም፡በተከሰሰው፡የመከላከል፡ሰነድ፡በደረጃ27/ሰነዱ፡ዓ፡22፣23
በእንዲ፡ወቃሉ፡ደርጋ፡መሠረት፡ለሌ፡ቅሬታ፡በወ፡መ፡ሕ፡ሥ፡ሥ፡ቁ፡142/3
መሠረት፡ቀርቧል፡ለዋቢ፡ሀተ፡በዚህም፡መሠረት፡1ኛ፡2ኛ፡4ኛ፡3ኛ፡የመከላከያ፡
ምስክሮችን፡እንዲያዙ፡በኅዳር፡13ቀን፡1995 ዓ.ም፡4ኛ፡የመከላከያ፡ምስክሮችን
እንዲቀርቡ፡ሆኖም፡በ19/3/95 ዓ.ም፡በዕለቱ፡መከላከያ፡ተሰምቶ፡ክርክሩ፡
በቀን፡በተከሰሰው፡ቀጠሮ፡በመጀመርያ፡የመከላከያ፡ምስክሮቹ፡በ28/2/95
የአጥር፡ቦታ፡በቂ፡በዳኛ፡ገለመቀየር፡ለደጋሚ፡ምስክሮች፡ሊቀርቡ
እንደመሠረት፡ችሎት፡እንዲል፡አላለም፡
1ኛ፡ ፕ/እሌቃ፡ ጅሬ፡ ዱሳ፡ ገሰሰ፡ ማርቆስ፡ ቤት፡
2ኛ፡ ፕ/እሌቃ፡ ጓዱ፡ ገለሌ፡ ወንድሙ፡ ቀበሌ፡ 08
3ኛ፡ እና፡ ሠረዳ፡ ፕ/ሪፐብሊክ፡ ገጠሙ፡ ማርቆስ፡ ዶሜ፡
መጥሪያ፡ እንዲሰጠኝ፡ ኅዳር፡ 13ቀን፡ 1995፡ ምስክሮች፡ ማስረዳት
ያለበት፡ መሆኑን፡ ለችሎት፡ ገልጸው፡ እንዲሰጠኝ፡ ዓላማ፡ ነው፡ ሁሉም፡
ይህንን፡ ጠቅላይ፡ የሆኑ፡ ምስክሮች፡ ያገኙ፡ ስለሆነ፡ በመከላከያ፡ ሂደት፡
ወደፊት፡ በታህሣሥ፡ 8ቀን፡ 1995 ዓ.ም፡ ምስክሮችን፡ ያቀርባል፡
መሆኑን፡ በተጨማሪ፡ እንዲቀርቡ፡ እንዲመለከትልኝ፡ ምስክሮቹም፡
1ኛ፡ ፕ/እሌቃ፡ ጀሌ፡ ሀይሉ፡ አድራ፡ ቀበሌ፡ 08
2ኛ፡ ፕ/እሌቃ፡ በቀለ፡ ተሰማ፡ አድራ፡ ቀበሌ፡ 10
መሠረት፡ እንዲገባልኝ፡

ጉዳዩ፡ ተጠሪ፡ በርሃኑ፡ ገ/መድህን
አድራ፡ ማርቆስ፡ ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

ታህሳስ፡ 3ቀን፡ 1995 ዓ.ም

ለኦሮሚያ፡ ጠቅላይ፡ ፍ/ቤት፡
ጊለብ፡ ቅርንጫፍ፡
አሰላ፡፡

የአ/ጠ/ፍ/ቤት፡ የመ/ቁ/፡ 2/89
የወ/ዐ/ሕግ፡ የመ/ቁ/፡ 108/85

ከሳሽ፡ ዐቃ፡ ዐቃቤ፡ ሕግ፡
ተከሳሽ፡ በኀ/ወ/ዐ፡ ጊለብ፡ ሁሴን፡ የሱፍ፡ መሀመድ፡
ጉዳዩ፡ ተከሳሽ፡ ብርሃ፡ ገብሬ፡ መድህን

እኔ፡ ጉዳዩ፡ ተከሳሽ፡ በተከሳሽነቴ፡ የሆነው፡ ዘር፡ ማጥፋት፡ወንጀል፡ በ18/10/94 ዓ.ም፡ በተከመጠው፡ ብይን፡ መሠረት፡ እኔ፡ ከቅጣቱ፡ በማስፈታት ማመልከቻ፡ መጀመሪያ፡ በዐቃቤ፡ ሕግ፡ በቀጥር፡ ሥር፡ ውሎ፡ በወረዳ፡ 13 ቀበሌ፡ ጠበቃ፡ ከሳሽ፡ 17ቀን፡ 1989 ዓ.ም፡ ጀምሮ፡ እስከ፡ ሐምሌ 18ቀን፡ 1989 ዓ.ም፡ ድረስ፡ የታሰርኩባቸውን፡ ማስረጃ፡ እንድትሰጡኝ፡ በቁጥር፡ 2/89 መስከረም፡ 27ቀን፡ 1995 ዓ.ም፡ ለኦሮሚያ፡ ጠቅላይ፡ ፍ/ቤት፡ ጊለብ፡ ቅርንጫፍ፡ ለተባለው፡ መሰረት፡ በቁጥር፡01-06/መ/ 1332/ 95 ቀን፡ 6/3/95 ከአዳራሽ፡ እስከ፡ ሁለተኛ፡ መስተዳድር ቀበሌ፡ ገበሬዎችን በዘን፡ 4 በወረዳ፡ 13 ቀበሌ፡ ጠበቃ፡ ለሰጠው፡ መሰረት፡ ጉዳዩ፡ ተከሳሽ፡ ብርሃ፡ ገብሬ፡ መድህን ለዐቃቤ፡ ዐቃቤ፡ ሕግ፡ ጥፋተኛ፡ ሐምሌ፡ 17ቀን፡ 1989 ዓ.ም፡ ለጠበቆችን፡ ለተወሰነ፡ ተከሳሽ፡ ከዐቃቤ፡ ዐቃቤ፡ ሕግ፡ መ/ቤት፡ በቁጥር፡ 15/4088/59ዐ፡ዐ በ17/11/89 ጊዜያዊ፡ መሠረት፡ ሐምሌ 18ቀን፡ 1989 ዓ.ም ወደ፡ ማረሚያ፡ ቤት፡ የተላከ፡ መሆኑን፡ እርግጠኛ በዚህ፡ መሰረት፡ ምንም፡ የጊዜያዊ፡ መሰረት፡ በ19/3/95 ከቅርንጫፍ፡ ለማቅረብ፡ ዓይነቱ፡ መመልከቻን፡ ከአሰላ፡ ማረሚያ፡ ቤት፡ እስረኞች፡ እስተዳደር በመሃገሩ፡ እንድትሰጡኝ፡ ጠይቄ፡ ፍ/ቤቱ፡ በጊዜያዊ፡ ይግባኝ በማለት፡ የጠየቁ፡ አስረዳ፡ በተሰጠው፡ ፍ/ቤት፡ በጉዳይ፡ እንዲፈጸም ውሳኔ፡ እንድታደርጉ፡ በትህትና፡ እጠይቃለሁ፡፡

G/Arsiitii
Mana Murtii Galmee Bulchiinsa
Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

ጉዳዩ፡ ተከሳሽ፡ ብርሃኔ፡ ገ/መድ
እስር፡ ማረሚያ፡ ቤት

105

1

ቀን 10-7-95
ቁጥር 016/95/ዐ/ዐ

ለኦሮሚያ፡ ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ችሎት
ነቀምት

የወረዳ ዐ/ሀ/ባ መ/መ/ቁጥር 208/85
የከ/ጠ/ፍ/ቤት መ/መ/ቁጥር 2/89

ፍ/ቤቱ፡ የመሬቱ፡ ሁኔታ፡ እንዲያጣራ፡ ገዘዘን፡
መሠረት፡ እንደሚከተለው፡ እናቀርባለን

የመከላከያ፡ ሃሳብ፡ የአንቀጽ፡ ፬ኪ፡ ተራቁጥር

(1) 15ኛ ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 1 በማስረጃ፡ በወ/መ/ሕ ቁጥር 281 (ሀ)

(2) 50ኛ ተራ ቁጥር ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 1 በማስረጃ፡ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 281 (ሀ)

(3) 55ኛ ተራ ቁጥር ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 1 እና 14 በማስረጃ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 281 (ሀ) በሁሉም ደረጃ

(4) 56 ተራ ቁጥር ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 2 እና 14 በማስረጃ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 281(ሀ) በሁሉም ደረጃ

(5) 57ኛ ተራ ቁጥር ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ፡ 2 በማስረጃ፡ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 281 (ሀ)

(6) 60ኛ ተራ ቁጥር ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 2 በማስረጃ፡ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 281 (ሀ)

(7) 63ኛ ተራ ቁጥር ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 2 በማስረጃ፡ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 281 (ሀ)

(8) 65ኛ ተራ ቁጥር ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 1 በማስረጃ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 281 (ሀ)

(9) 87ኛ ተራ ቁጥር ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 3 በማስረጃ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 281 (ሀ)

(10) 93ኛ ተራ ቁጥር ተከሳሾ፡ የተገኙት፡ በደረጃ 1 በማስረጃ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 281 (ሀ)

(11) 95ኛ ተራ ቁጥር ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 1 በማስረጃ፡ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 281 (ሀ) ሲሆን፡ ተከሳሾች፡ ለተከሰሱበት
የማስረጃ፡ መከላከያ፡ ማስረጃ፡ ያቀረቡ፡ የሕንፃ፡ ዓይነ፡
ስለሆነ የቀረበላቸውን፡ መሠረት፡ እንደሚገባ፡ እንዲጠየቁልን...

- 5ኛ ተራ ቁጥር ያቀረበው፡ መከላከያ፡ ሀሳብ፡ በተመለከተ
ተራ ቁጥር፡ ተከሳሽ፡ የተገኘው፡ በደረጃ 1፣2 እና 14 በማስ

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa

ወንጀሉ፡ ሲሆን፡ ገቀረበው፡ የዐ/ምስክሮች፡ ወንጀሉንክሶችን፡ ከመሰ
ፀጥታ፡ ገቀረበው፡ ሚሰሊት፡ አልተረጋገጠም፡፡
ዓንደኛመስክሮ፡ ሚሰሊት፡ ፈረደስል፡ ነበረ፡ ያቀረበው፡ እንደ፡
ፋይል 77/68 የገበሬዎች፡ ማህበርን፡ ከማደራጀት፡ ከማጠናከር፡
የወጣውን፡ እንደ፡ ሲሆን፡ እንደ፡ በማደረግ፡ ወጪ፡
ነው፡ የፈረሰበት፡ ሊሰራም፡ የገበሬዎች፡ ማህበር፡ ስለ፡፡
እስራኤል፡ ገበሬ፡ ወቀም፡ ፀጥታ፡ እንደ፡ ዘመን፡ ቀን፡
ከማስገደል፡ ሥልጣን፡ እስከመቼም፡ ተከሳሽ፡ ዓሊስም፡ የሆነ፡
የዐ/ምስክሮች፡ ዓንደኛመሠረት፡ የገበሬዎች፡ ማህበር፡ ፀሐይ፡
ዓንደኛነት፡ ገብረ (ገብረፃድቅ) በዚህ፡ እንደ፡ እንደቀኑ 10
ሰዓት፡ ያለውን፡ ጠበቃ፡ ፈረደስል፡ ዓንደኛ፡ ቀን፡ ሁሉ፡ ዐሰእንደቀኑ
የሆነውን፡ ስለ ወንድ፡ 2ኛ፡ ከጠንቋ፡ ተገበረ፡ ገበሬ፡
ነው፡ ተከሳሽ፡ ግን፡ የወንድ፡ 2ኛ፡ እንደሆነም፡ ለአዚህ፡
ለተከሳሽ፡ ሰዓ፡ በዚህ ቶም፡ ድርጊቶ፡ ሰዓ፡ የፈፀመበት
ወቅት፡ ዓንደሰጠም፡፡

ድርጊቱ 14 ሰዓ፡ የተመሰከረው፡ ወንጀል፡ ከመፈፀሙ
በፊት ዐቃቤሕግ፡ ሚሰሊት፡ ተሰጥቶበታል፡ ዓለ፡ እንደፀሐይም
በሚሰጥ፡ የዐ/ምስክሮች፡ ከመመስከር፡ ሲሞክሩም፡ ከሚገኝ
ሪፖን፡ ሰለሚያ፡ እንደሆነ፡ ገበሬው፡ ተከሳሽ፡ ዓንደሰጠም
ሊመክሮት፡ ሚሉት፡ ሰዓ፡ ዓንድምድ፡ ከመወሰኑ፡ የሆነገብ፡፡
በሚሰሊቶች፡ ከድርጊቱ፡ እንደገና፡ ፈረደ፡ በነ፡ ተመልክቶአል፡
ቀሀን፡ የፀሐይ፡ ሚሰሊት፡ የዐ/ምስክሮች፡ ከፀለተገበረ፡
ለአሚፈፀሙ፡ በዚህም፡ ድርጊቱ፡ የፈፀመበት፡ ወቅት፡ ዓንደ
ለአለን፡ ዓንደጠቀቅን፡፡

-7ኛ ተከሳሽ፡ ያቀረበው፡ የዐ/ሚሰሊት፡ ለተመሰከረ-
ተከሳሽ፡ ተከላካይ፡ የተሰጠው፡ ድርጊቱ 9 በዓመት፡ በድርጊቱ 22
ቀን፡ 23 ዓ.ም፡ በዚህ፡ እንደ፡ ሰዓ፡ በዓመት፡ የቀበሌ፡ ጋራ
በሚደረስ፡ ሰዓ ጠም፡ ድርጊቶ፡ በወረዳ/ገ/ቁጥር 281 (ሀ)
ሲሆን፡ በድርጊቱ 23 ሰዓ፡ ከፈፀመው፡ ወንጀል፡ የመሰከረ
ሚሰሊት፡ ያቀረበ፡ በመሆኑ፡ በዚህ፡ ድርጊቱ፡ የፈፀመበት
ወቅት፡ ዓንደሰጠም፡፡
ድርጊቱ 9 ቀን 22 ለተመሰከረ-
በመሆኑም፡ ተከሳሽ፡ የመሰከረው፡ ድርጊት፡ እንደ /

Murtii Waliigalaa Oromiyaa
ፍርድ ቤት

እንደዚያውን፡ የምንገልፀ፡ የዕሁድ፡ ማኅበሩ፡ ሚያንቀሳቅሰን፡ ቀጠሮ
በተያያዘ፡ ከዚ፡ ገበሬዎ፡ ፋዘ፡ ዕሁድ፡ ከወቅቱ ሁኔ፡ እንደሚረዳው፡
በተጨማሪም ላይ፡ የቀበሌው፡ እንደ፡ ለልማት፡ የአርሶ፡ እንዲሁ
ሀገር፡ የገጠር፡ ሰላም፡ ድርጅት፡ ገብረሬን፡ እና፡ የአባል፡ እንቅስቃሴ፡
የቀኛ፡ ፓስተር፡ ገብሬ፡ እገዛ፡ ሆኖም፡ ሠራተኛ፡ ተሰቢ፡ እንደ፤
የመንግስት፡ ምርመራ፡ ድርጅት፡ እገዛ፡ ሆኖም፡ ሠራተኛ፡
ተገቢው፡ እንደሆነም፡፡

የቀኛ፡ ፓስተር፡ ገብሬ፡ ሆኖም፡ ከመስራት፡ በማኅበሩ፡ ዝርዝር
ከድርጅት 1 በቀረበው፡ ለማኅበሩ፡ ዝርዝር 1.8 እና 1.9
ላይ፡ የአርሶ፡ እንደሀገር፡ ተቀድሞ፡ ምንጊዜ፡ እንቅስቃሴው፡
እነዚሁ፡ ተቋሙ፡ የዕድሮች፡ ማኅበሩ፡ እንቅስቃሴ፡፡ ከድርጅት
9 ገቀረበው፡ የአባላ፡ ማኅበሩ፡ 8.4 ላይም፡ ተቋሙ፡
በአሁኑ፡ የተጠረጠረውን፡ ለሆ፡ ከማምጣት፡ ሰላ፡ ወረዳ፡
በአገባርያን፡ ለሄደ፡ የወክ፡ እገዛ፡ ፊርም፡ የተቀበላቸው፡
ለሄደም፡ እንቅስቃሴ፡፡ እንዲሁ፡ ሦስት፡ ለሄደች፡ ተቋሙ፡
እንደሚስማማ፡ ተቋሙ፡ የቀኛ፡ ፓስተር፡ ገብሬ፡ እገዛ፡
መሆኑን፡ ያለረዳ፡ ለአዚህ፡ እንደ፡ የመንግስት፡ ምርመራ፡
ድርጅት፡ እገዛ፡ ሆኖም፡ ሠራዊት፡ የሆነ፡ ለአባልነት፡ ያቀረበው
ማኅበሩ፡ ወደፊት፡ እንደሚያደርግ፡ ነገርግን፡ በመንግስት፡ ምርመ
ራ፡ ድርጅት፡ እንደሆነ፡ ከሆነ፡ በሌላ፡ ቦታ፡ ወደ፡
ጋር፡ በመሆን፡ እንደ፡ ክፍል መንገድ፡ ተቋሙ፡ እገር
እንደ፡ በቀኛ፡ ፓስተር፡ ገብሬ፡ እገዛ፡ ምርመራ፡ ማን
ናቸው፡ ከድርጅቶች፡ የቀረበ፡ ምክንያት፡ መስተካከል፡፡

ተቋሙ፡ በድርጅት 9 እና 22 ላይ፡ እንደሚገልፀው፡
ከተጠሪው፡ ገብረ፡ ገቀረበው፡ የሆነ ምክንያት፡ እንደተደረገለት
ቀርቧል

እያሉ፡ ከዚህ፡ ወደሚመለስ፡ የተጠየቀው፡ የቀረበው፡ ገለጻ፡
ነው፡ ይኸ፡ ለተመሰከረ፡ ተቋሙ፡ የቀኛ፡ ፓስተር፡ ገብሬ፡
እገዛ፡ እንደሆነም፡ ምንጊዜም፡ እንዲ፡ (ተቋሙ) እንደገና
ከማስ፡ ወደም፡ ለአርባ፡ ቀናት፡ ቀድሞ፡ እንደ፡ የምትሰጥ
ነገር፡ የለም፡ ወይም፡ ሐሳብ፡ ለአባላት፡ ምንም፡ ሠርቶ
እንደሚረዳ፡ የምታውቅ፡ እንደሆነም፡፡
የሚሆንም፡ የሆነ ምክንያት፡ በደብዳቤ፡ ማቅረቡም

ሆኖ፡ ድርጅ፡ የተደረገለት፡ የገባ፡ ተጠሪዎች፡ አበመሪ መሪ ም
ቀበሌ፡ ፳፰፡ ተወዳጆች፡ ለመሪ መሪ፡ ደብረ፡ ፈጥሮ ምርመ
ራ፡ ክርክር፡ ያስገባሩ፡ ፍርድ፡፡ ተከሳሽ፡ የክርክ፡ መፍም፡
የክርክ፡ ገጠር፡ በሞት፡ ሠሌሌ፡ ነው፡ ቀበሌ፡ ፳፰፡ መንበት፡
እኩል፡ አስኳ፡ በተሞ፡ ፲ሺ፡ መሞራይ፡ አጠገብ፡ ያለ፡ መሬት
፳፩፡ ሉሃ፡ ክርክሀጎር፡ እፍልፃም፡ ተከሳሽ፡ በዚያን፡
መሬት፡ የሚወርስ፡ መሬት፡ የሚተዳደረው፡ በአያያዝ፡
በኋላ፡ በሰጠም፡ መንገድ፡ ሥር፡ መሆኑን፡ አስመዘገበ፡
አሁን፡ ተረካም፡ መንገዱ፡ በቦታው፡ በኋላ፡ ቀሪ፡
መሬት፡ ከፍ፡ በሰጠም፡ መሬት፡ የሚሠጥ፡ መሆኑን፡ በተደጋጋሚ
ቀንበሬ፡ ቀሪ፡ አሳስቦ፡ ያስመዘገበ፡ መሆኑ፡ አሁን፡
የሚሰማ፡ ተመዝግቦ፡ በዳኛው፡ የተመለከተም፡ ሆኖ፡
በኋላ፡ መንግ፡ የተመለከ፡ ዛሬ፡ ፳፱፡ ከፍተኛ፡ ፍርድ
ቤት፡ ወሰንም፡ ያስመዘገበ፡ መሆኑ፡ ያሳየን፡ ከፍተኛ፡
አስተያየት ጠገብ፡ እስከ፡ በዚህ፡ ወንድ፡ የወንድ
እፍልሃም፡ 3ኛ የወንድምልጆች፡ ሠርቶ፡ 3/2የርሻ፡ የተከሳሽ
ሆስመጀር፡ ከሣሽ፡ ጋር፡ አርሶ፡ ገጠር ለማት፡ ቀበሌ
እንደገበሬ፡ ገደብ፡ እዚህ፡ መሬት፡ የሚሠጥ፡ ነው፡ መንግ
ከቦታ፡ አቅራቢ፡ የሚደረግ፡ ሽያም፡ የከብት፡ ርስት
አቀዐኝ ምስም፡ የሚደረግ፡ ፴ን፡ የዕም፡ እሸ፡ ሌባ፡
ተሰጥቶም፡ ፈጥኖ፡ የተርፍ፡ አላባ፡ ጎበርሽን፡ በኮ፡ ያለ
ሠራዊ፡ ሀገሪን፡ ተከሳሽ፡ የቀረበ፡ ሰነድ፡ ሂሳብ፡ መንገድ
ስምሳሌት፡ በአተኩር፡ የሚጠቅም፡ ቀቁ፡ የወከው
በመሆኑ፡ ቁርጥ፡ ውሳኔ፡ እንደገለፀው፡ እንደ ጠቅላይ፡፡
1ኛ የወንድም ልጆች፡ በ2005 ዓ.ም፡ ዳኞች፡ ክፍ፡ በተከሳሽ
ጋር፡ በአንድ፡ መሬት፡ አገር፡ የተከለለ፡ በመሆኑ፡ ፍርድ
ምርመራ፡ እንደምርመራም፡ ቀበሌ፡ ፳፰፡ ምርመራ፡ ክርክ
ያስገባሩ፡ አዲሱ፡ አዲሱ፡ ተከሳሽ፡ የወረስ፡ የወንድም ልጅ ጋር
2ኛ የወንድም ልጆችም፡ ፻፵፱፡ ዳዊ፡ ከቦዶ፡ ለተከሳሽ፡ በአዲስ፡
ከተማ፡ መንገድ፡ ፍርድ፡ ከር፡ ወር 71 ዓ.ም፡ ደረሰ፡ ሠርቶ፡
ወደክርክ፡ ፲፲፡ አመልካች፡ የዘመድ፡ ከመሆኑ፡ መለስተኛ፡
ገጠር፡ ዓመት፡ ተከሳሽ፡ ምርመራ፡ ያስገባሩ፡ የአገልግሎት በዘመን
71 ዓ.ም፡ በግብር፡ ወር 1971 ዓ.ም፡ ጋር፡ ለአዚዚ፡ ምስክር፡

Waldaa Oromiyaa

ቀድሞ፡ ንብረቱ፡ እንደሚከበርለት፡ ሲል፡ የሄደ፡ መሆኑን፡ ከሚያገለግለው፡
በአካባቢው፡ መሬት፡ ተከሳሽ፡ ግን፡ ሲመለስ፡ እንዲያስፈጽመው፡
ነገር፡ ማስረጃ፡ ተቀባይነት፡ የለውም።

1ኛ የዐ/ሕ ዐቃቤ፡ ምስክር፡ ሢ/መምህር፡ አቶ፡ 5ቀን፡ 7/29፡ም
በተከሳሽ፡ በገበሬ ማህበር፡ ክብሩ፡ ወረዳ፡ ከብቶችን፡ ከተማ፡
ቀበሌ፡ ገበሬ፡ መሬቱ፡ እንዲሁ፡ ከምንተው፡ ተከሳሽ እና
በአንድ፡ የጠቀሱትም፡ ተከሳሾች እንደገለጹት፡ ማንኛውም
እንደተገለፀ፡ መስክሯል።

18ኛ የዐ/ሕ ዐቃቤ ምስክርም፡ አ.አ ተፈራ፡ ታገር፡
ከዚህ፡ አሉ፡ ከምንተው፡ በገበ፡ ተከሳሾች እና በመንግስት
ነዋ፡ ተከሳሽ፡ ግን፡ ሲመለስ፡ ያስፈጸመ፡ እንደነበር፡ መስክሯል።

4ኛ የዐ/ሕ ዐቃቤ ምስክርም፡ አቶ 5ቀን፡ 7/29፡ም
ከ4ተኛ የአንድ፡ ሰፈር፡ እንደገለጹት፡ መስክሯል።

በደ/ር 27፡23 ላይ፡ የገበ፡ ተከሳሽ፡ የሆነው፡ 7ኛ የዐ/ሕ
ዐቃቤ ሕግ፡ ምስክርም፡ ሢ/መምህር ተከሳሽ፡ እና
በአንድ፡ የጠቀሱትም፡ ተከሳሾች፡ ጋር፡ በመሆን፡ ከሌሎች፡
ከመንገድ፡ ተከሳሽ፡ በቀበሌ፡ ከተማ፡ መንገድ፡ ቀዛቃ፡
በቀበሌ፡ ከተማ፡ ወንዝ፡ ከ4ተኛ፡ ገበሬ፡ ሲያስፈጽሙ
ከየመሀሉ፡ ለአስፈጻሚዎች፡ ተከሳሽ ሳቂ፡ ዘም፡ የም
ቶሎ፡ ኮሚ፡ እሳት፡ በማቃጠል፡ ቀላል፡ መሳሪያ፡ ሲጠቀሙ
ተቀምጠው፡ እንደማይቀበሉ፡ መስክሯል። ለዚህ፡ ተከሳሽ
በአካባቢ፡ ከተማ፡ ወንዝ፡ ከተ፡ ተወሰደ፡ የሚያሳይ
ሠነድ፡ በየወረዳው፡ ከየተዘዋወረ፡ ደብዳቤ፡ የሚያሳዩ
እንደ፡ 5ኛ፡ በሚል፡ ለአበ፡ ከየደረሰ፡ ዘለንኛ፡
ደርሷል፡ ቀሪውም፡ የገበሬ፡ መሆኑን፡ በሚገባ፡ ተረጋግ
ጠብቋል። ተከሳሽ፡ ያቀረቡት፡ የመ/ምስክሮች
የዐቃቤ ሕግን፡ ጠንካራ፡ ማስረጃ፡ የሚያሳይ፡ ለክርክር፡
በደ/ር 27፡9፡22 እና 23 ላይ፡ የተፈፀመውን፡ ወንጀል፡
እንደሚያሳዩ፡ እንደ ጠቀሱት።

ተከሳሽ፡ በሰጡት፡ ዝርዝር፡ ቃል፡ ላይ፡ ለአመልካች
ለአንድ፡ ምንገድ፡ ያቀረቡት፡ የምስክሮች፡ ቃል፡ እና፡ የሰነድ
ከ4ተኛ ፍርድ፡ ቤት፡ በተከሳሽ፡ ሸለ፡ ከሚ፡ ወንጀል፡
ላይ፡ የተፈጸመውን፡ ፍርድ፡ እንደመከላከያ፡ ማስረጃ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት

አ እየለ ሙገስ

ያገኘሁትንም፡ በሚገኝ፡ እውቀት ገደል፡፡ የወረዳው፡ ገለልተኛ፡
አካላት፡ ተመሳሳይ፡ በርካታ፡ ገ/መድህን፡ ወንድማቸው፡ እንደ
መሆኑ፡ የወረዳ፡ የአስተዳደሩ፡ በበኩሌ፡ መንገዶች፡ በአሰራር ላይ
የተሰጠ፡ የሚያስገርም፡ ቃል፡ ለአቶ፡ እንደመግለፅ
የአቤቱታ፡ የወረዳ ገለልተኛው፡ አቅርቤዋለሁ፡፡
ቶሎ፡ ጎሣ፡ ወልዴ፡ የመንግስቱ፡ ሥራ መሪ፡ ጸሐፊ
ገብረሥላሴ፡ ሊሆን፡ እንዲሁ፡ እንደ፡ በተመሳሳይ፡ ጋር፡
ወንድማቸው፡ ሁለት ዐረብ፡ ተገኝቶ፡ በዚህ፡ መሰረት፡ በ1895
ዓ.ም፡ ቆራጮ፡ ስለተ፡ ተመድበው፡ ጉዳዩ፡ ቀርበዋል፡ ፍርድ፡
እስከ፡ እስከዛሬ፡ በመንገድ፡ ጉዳይ፡ በእጁ፡ ተመልሶ፡
ተሰጥቶ፡ በደብዳቤ ቁጥር፡ ደ/ዐ/ሀ፡ በ10-4-939፡ ዓ.ም
ቀን፡ አርመው፡ ጠቅላላ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ገለፃቸው ቀጥሎ ዐቃቤ
ዐቃቤ ሕግ፡ ጉዳዩ፡ ተከራካሪ፡ ከወረዳው፡ ዝርዝር፡ ጉዳይ፡ እንደ
ያስረዳ፡ ተሰጥቶበታል፡፡ ጉዳዩ፡ ሠፈሩ፡ በአቶ፡ ቶሎ፡ ጎሣ
መሰረት፡ በተመሳሳይ፡ ላይ፡ እንዲሁ፡ ቅጣት፡ ምስክር ነው
ቀርበው፡ መስክረውበታል፡፡ ቀን፡ 75 ተመሳሳይ፡ ቶሎ
ጎሣ፡ ላይ፡ የተሰጠውን፡ ፍርድ፡ የወረዳው፡ እንዲሁ፡ ላይ
አለመቻሉ፡ የወረዳው፡ ቶሎ፡ ጎሣ፡ ወልዴን፡ ገብ
ገው፡ ከሚገኝ፡ የዕዳ፡ ቀሪ፡ ከመሆኑ፡ በመሆኑ፡ እንደ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

እየለ ጥገስ

ፋሀጎች፡ ሚኒስቴር፡ ከድንም፡ ለእሚያጋጥማቸው፡ ቀጻሀብች፡ በሚገኙ
የዘመናው፡ ሚገበሬዎች፡ ተቀባዮች፡ እቀትረው፡ የሚያሳው፡ 318
ፋይሎች፡ ከክሊኒካዎም፡ ተሠርቷል፡ እንዲያዘጋጁ፡ እንዲጠቀሙበት።
- 20ኛ፡ ተሠርቷል፡ ደቀርሰውን፡ የሚገልጽ፡ በተመሳሳይ
ተሠርቷል፡ ተጠቃሚ፡ የተገኘው፡ በጥር 27 1፡9 በማዕድ፡
በጥር 27፡ 22 ቀን፡ 26 ሰዓት፡ በቀርቡ፡ በወ/ወ/ዘ/ ቁጥር 281(ሀ)
ቀን፡ በ538 ነው።

በጥር 27፡ 1 ሰዓት፡ ተሠርቷል፡ ሚኒስትሮች፡ ከመጠርመሩ፡ ቀዝ፡
እንደገለጹ፡ ከሚደረጉ፡ ቀን፡ ሁለ፡ ማይይ፡ ከመደበው፡ የውስጥ
ብት፡ እንደ፡ ተጠቃሚ፡ ተገኘ፡ መጠቀሚያ፡ ሚኒስቴር፡ ያገለግል፡
በመሆኑ፡ የንብረቶች፡ ወደሀ፡ እንዲያስገባ፡ እንዲጠቀሙበት።

ጥር 27 9 ቀን፡ 22 ሰዓት፡ ከተከሰሰበት፡ ወንጀል፡ 35 እና 45
የወ/ምስክሮች፡ የመሠከሩት፡ ከጎንደርት ወር 1972 ዓ.ም ሸምሮ
ከተሠርቷል፡ ጋር፡ እንም፡ ገሊፁ፡ ከወረገኘው፡ ለፋሬ፡ ለዘገዩ፡
ሠራተኞች፡ ቀናሠለገን፡ ነበር፡ ከሰጠ፡ ፋሀጎች፡ እስመስገኑ፡
የፊሀቁ፡ መገኘም፡ ሚኒስቴርም፡ እንደጊዜ።

2ኛ ቀን፡ 5ኛ፡ የወ/ምስክሮች፡ በነሐሴ፡ ወር 1972 ዓ.ም
ውጊያ፡ በተከሰሰ፡ ከኖጮቹም፡ እንዲ፡ ጠፋ፡ ወር፡ ወቀኛ
ጊበቹን፡ ከሚያስቀ፡ ደሴ፡ ነበር፡ በሚገኝ፡ መስክሮአል።

6ኛ የወ/ምስክርም፡ ሲመሠክር፡ ቀን፡ ሰዓት፡ በርዱን፡ (ወዳጆቹን)
ቀን፡ ሚገን፡ እንደመረመሪያው፡ እነዚህም፡ እንዴት፡ ማን፡ በምርመራ
ለሁ፡ ወደን፡ እንገበርነም፡ በሚገኝ፡ መስክሮአል። በመሠረት፡
ፋሀ፡ የወ/ምስክር፡ በሰጠ፡ ቀን ሚገን፡ እንደመረመረው
እስወጥም፡ ቀናሄ፡ እንደ፡ ከመረመረነም፡ ቀላል። ፋሀ፡
እርስ፡ በአርኦ፡ የወረቀሬን፡ እንገል፡ ነው። ፋሀ፡ የወ/ምስክር
ሰሆ፡ ተከሳ፡ ምንም በእኔ፡ ሰዓት፡ በርዱ፡ ማደሪያ፡ ተከሰ፡
ጉዳዩ፡ ተከሳ፡ ቀንደ፡ ጉዳዩ፡ እንገበረውም፡ ነው።
ጉጂል፡ ፍርድ፡ ቤት፡ በወ/ወ/ቁጥር፡ 19/92 በሁሉ፡
በተከሰሰ፡ ደንበኛን፡ መሠገን፡ ተወስዷል፡ ጉዳዩ፡
መሠረት፡ ሚኒስተሩ ቀናሽ፡ እንዲም፡ ጥር 27 5 ነው።
ፋሀጎች፡ የሚያወቁ የዘመናውም፡ የምስክሮች፡ ቃል፡ ሁለት፡ መሀዳን
መሠረት፡ ቀጻሽ።

45ኛ የዐቃቤ ሕግ፡ ምስክር፡ በዘመናው፡ የምስክሮች፡ ቃል

Waajjira ... Oromiyaa
እዩለ ዋገጠ

ተከሣሽ፡ ካለፈው፡ 5 ቀን፡ 71 ዓ.ም ጀምሮ፡ ከሌሎች፡ ግብረአበሮች
ጋር፡ በመሆን፡ ለ3 ተከታታይ፡ ቀናት፡ በፈተና፡ ግርፋ፡ ከንጹሐን
ለበሶ፡ ካለ፡ አዳራ፡ በርካታ ጊዜ፡ ቀጠሮ ግዜ፡ ከነዳንበር፡ ገበና፡
ለሌሎቹም፡ ምስክሮች፡ ደብዳቤ፡ የእስረኛ፡ እንዲሆኑ፡ ተገልጾ
ከወንጀሉ፡ ጋር፡ ተገናኝቶ፡ ምርመራ፡ ሊደረግ፡ ወደዚህ፡ ሲል፡
ገብተው፡ ወንጀሎች፡ የተገኘበት፡ መሆኑን፡ መስክረዋል።
ተከሣሽ፡ ምንም፡ እንኳን፡ ወንጀሉ፡ በተገለጸበት፡ ወቅት
የነበረ፡ ቢሆንም፡ የመሰማሪያ፡ ከሳሽ፡ በምስክርነቱ፡
ወንጀሉንም፡ ሆነ፡ የቀበሌ፡ ተሳታፊነት፡ ምርመራ፡ መሆኑ፡
ከሳሽ፡ በመጀመሪያ፡ ለጉዳዩ፡ የሆነ፡ በአስቸኳይ፡ ሉ፡
ወንጀሉን፡ እንደፈጸመ፡ ከፍለን፡ ለማስረዳት፡ ቀን፡ ቀደም፡
አስበንም። ስለዚህ፡ ተከሣሽ፡ ሉ፡ በወ.መ.ሕ.ቁ. 22/4
የተከሰሰበት፡ የመሰማሪያ፡ የክስ፡ ማስረጃዎች፡ ከሳሽ፡
የሚያስረዳ፡ ለክሱ፡ የጸና፡ ተከላካይ፡ እንዲከላከል፡ ትእዛዝ
ይቀጣል።
ክስ፡ 26ን በተመለከተ፡ በዚህ፡ ክስ፡ የተከሰሰበት፡ የመከላከያ፡
ምስክሮች፡ ደብዳቤ፡ 10ኛ እና 12ኛ ተከሣሾች፡ ሲሆኑ፡ ከሌሎቹ፡
በተከሳሽ፡ የተከሰሰ፡ ለክሱ፡ የኦሮምኛ፡ ወንጀል፡ ተከራክሯል።
የ10ኛ ተከሣሽ 1ኛ የመከላከያ ምስክር፡ ሄክተር፡ ደጊ፡ ነጋሽ
ሲመሰክር፡ በ1970 ዓ.ም፡ በሚያውቁት፡ ሰው፡ አማካይነት
ታሰረ፡ ተብሎ፡ እንደ፡ ሰማ፡ የተከሰሰ፡ ተጠርጥሮ፡ ታስሮ፡
ነበር፡ ምስክሩም፡ የሚያውቀው፡ 5 ቀን፡ 6 እንዳልሆነ
ተጠርጥሮ፡ ከመርመር፡ ሲያውቅም፡ አልነበረም፡ ምስክሩም፡
የዚህ፡ ሌሎች፡ እንደ፡ ተከሣሽ፡ አላየሁም፡ ብሏል። ምስክሩ
ሲመሰክር፡ በተጨማሪ፡ አላየሁም፡ እንጂ፡ ተከሣሽ
አለመመርመሩን፡ በሚያውቅ፡ የሰማ፡ የለም፡ ተብሎ፡ ሲገልጹ
አልገባም።
የ10ኛ ተከሣሽ 2ኛ የመከላከያ ምስክር፡ ፲ኛ ሄክተር፡ ተስፋዬ፡ በኔ
ሲመሰክር፡ ... በ1969 ዓ.ም፡ ታሰረ፡ በሚለው
መስክርነቱ፡ ለክሱ፡ ሆኑ፡ ሁሉ፡ የመከላከያ ምስክሮች፡ እንደመሰከሩ
1ኛ የመከላከያ ምስክር፡ ደጊ፡ በ1970 ዓ.ም ታሰረ፡ ሲል
25 ... ደግሞ፡ ደጊ፡ በ1969 ዓ.ም፡ ታሰረ
በሚል፡ ... የሰጡት፡ ቃል፡ የሚቃረን፡ ቃል፡ ነው።

Manna Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

እያለ ሞገስ
ፊት የልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤት

የ12ኛ ተከሳሽ፡ የዐ/ሕግ ምስክር፡ ቁጥር፡ 32ተ፡ ሠ/መሥክር፡
ካሳሁን ለሸሹ፡ ለደርጅቱ፡ መሥክር፡ ምንጋጋ፡ በ1964 ዓ.ም
መታሠሩን፡ አውቃለሁ፡ ከዛ፡ ተከሳሽ፡ ቀመር ምልክት፡ እቀመ
ርምሬው፡ የገደለው፡ ነገር፡ የለም፡ ዓ.ም፡ ከ20ኛ የዐ/ሕግ ምስክር
ቃሉ፡ ተሰናብቷል፡ ቀሪ ..

68ኛ የዐቃ ዐቃቤ ሕግ፡ ምስክር፡ አቶ፡ ለሽሹ፡ የሰጡ፡ ተከሳሽ
ለመሥክር፡ የምሥክርነት፡ የሰጠው፡ ደርጅቱ፡ ተዘዋሪ፡ ተከሳ
ከመንገድ፡ ከቀ፡ ተቀዋ፡ በታሠሩበት፡ ወር 1970 ዓ.ም ተቀዋ፡
20ኛ እና 12ኛ ተከሳሾች፡ ከሌሎች፡ በኋላ፡ ከተሰጠው
ተከሳሾች፡ ጋር፡ በመሆን፡ በአንዱ፡ ከተሰጠ፡ በአሰራር ግዳይ
ለደርጅቱ፡ ተሰጥቷል፡ አስሬው፡ አሰራ፡ ገደብን፡ እንደገደሉት
መሆንብን፡ 20ኛ እና 22ኛ ተከሳሾች፡ 4 ሰዎችም፡ ለገደሉ፡
የገደሉት፡ መሆን፡ መስክረዋል፡ ለክሡ፡ የተከሳሾች
የዐ/ሕግ ምስክሮች፡ የዐ/ሕግ ምስክሮች፡ ከመሥክርነት፡ ለደርጅ
ያስረዳ፡ ወገን፡ እንደመረመሩ፡ የሚያስረዳ፡ የዐቃ
ዐቃቤ ሕግን፡ ሀሳብ፡ የሚያጠናክር፡ ለክሡ፡ በሆነ ምክንያት
ተከሳሾች፡ ከቀ፡ በደርጅቱ 26 ከቀ፡ የ3 4ተኛ ውሳኔ
እንደሰጥበት፡ ተከራክረዋል..

- 12ኛ ተከሳሽ ከደርጅቱ 1 ያቀረበው፡ የመከላከያ፡ በተመሳሳይ-

12ኛ ተከሳሽ፡ ተከላካይ፡ የተከሰሰው፡ በደርጅቱ 1 ነጥብ
በአንቀጽ 26 በተገለጸው በወ/መ/ሕ/ቁጥር 538 ለሆነ፡ ደርጅቱ(ሰራ)
26ን በተመለከተ፡ ከ20ኛ ተከሳሽ ጋር፡ ለደርጅቱ፡ የአጠቃላይ፡
ሀሳብ፡ እንዲሆን የሚያስረዳ፡ እንደሚከላከል፡
ደርጅቱ እንደ፡ በተመለከተ፡ እንደሚያስረዳ፡ እንደተከራከረ..
1ኛ የመ/ምስክር፡ አቶ፡ ለማ፡ ከመሥክር፡ ወጋየሁ፡ 18 ቀን፡ 70
ዓ.ም፡ ተከሳሽ፡ የአካባቢ የጸጥታ ግዳይ፡ ወንድም፡ ሮባ፡ ግዳይ፡
ምርመራ፡ ከነካሳዎቹ ጋር፡ 8 ሆነው፡ መጥተው፡ በ19/7/70 ዓ.ም
ቀበሌ፡ በ5ኛው፡ ቀን፡ ከበሩ፡ ተወሰዱ፡ ቀሪዎቹ፡ ቀን፡ ካለተወሰ
የቻለውን፡ ሀብት፡ ከቀ ቀን፡ ለአንድ ቤት፡ እንዳልሆ፡ ጋር፡ ሌሎች፡
ዘመዶች፡ ተከሳሽ፡ ምንም ነገር፡ የምታውቀው፡ እነሱ፡ 5ቱ
ከምሽቱ፡ 1 ሰዓት ቀርበዋል፡ የምታውቀው፡ ቀን፡ እንደተገደሉ
ምንጊዜም፡ በመረጃው፡ ከቀ፡ ቀን፡ ለአንድ የቤት፡ ገዳ፡ ከሌላ፡
2ኛ የዐ/ሕግ ምስክር ቁጥር 34፡ ከመሥክር፡ ተከሳሽ እንደ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

አያሌ ሞገስ
ፊርማ ትክክለኛ ቅጂ ነው

ምስክሩ ፡ መጋቢት ፡ 18 ቀን ፡ 70 ዓ.ም ፡ ከንጋቱ ፡ ጋር ፡ 15 ደቂቃ
ሆነው ፡ መንገድ ፡ ለብቻ ፡ እየሄዱ ፡ ከ5 ቀበሌ ፡ ቀደም ፡ ተወስዶ ፡
እንዲሁ ፡ ያለውን ፡ ወቅም ፡ ምስክሩ ፡ ወደ ፡ ደረሰ ፡ ከ ሮብ ፡ ምክ ፡
ሰፈር ነው ፡ እዚያ ፡ እንደተመለከተውም ፡ ሟች ፡ ከሰፈሩ ፡ የሚኖሩ ፡
ሀብታሙ ፡ ከፍ ፡ እንዲል ፡ ነው ፡ ካሳ ፡ የሚኖሩ ፡ ተገድሏል ፡
ከመንገዱ ፡ ከመኪና ፡ በጊዜ ፡ ነው ፡ ገደል ፡ ተገድሏል ፡
ኮሎ ፡ ከዚህም ፡ ምንክንያት ፡ እንዲሁ ፡ ሙሴ ፡ ምክ ፡ ሰፈር
የምትገኝ ፡ በእንዲሁ ፡ ከሮብ ፡ ምክ ፡ በፊት ነው ፡ ገደል ፡፡
የተገደሉ ፡ የሟች ምስክሮች ፡ እንደሚሉት ፡ የወንጀሉ ፡ በሆን ፡
ሰው ፡ እንደ ፡ ምስክር ፡ ተገድሏል ፡ ከእኔ ፡ የመጣው ፡ ከ8 ደቂቃ
ጋር ፡ ነው ፡ ሌላ ፡ ኮሎኔል ፡ ደግሞ ፡ የመጣው ፡ ከ15 ደቂቃ ጋር
ነው ፡ እንደ ፡ ምስክር ፡ እንዲሁ ፡ እንዲሁ ፡ ሮብ ፡ ምክ ፡ ከምት
በጊዜ ፡ ምት ፡ ሌላ ፡ ኮሎኔል ፡ ደግሞ ፡ እንዲሁ ፡ የምትገኝ ከእንዲሁ
ከሮብ ፡ ምክ ፡ በፊት ፡ ነው ፡ ገደሉም ፡ ነበር ፡ ኮሎኔል ፡ ደግሞ ፡
ሮብ ፡ ምክ ፡ የምትኖር ፡ ቀን ፡ ለ5 ከብት ፡ የሚሰጥ ፡ ሀብታሙ
ካሳ ፡ ሟች ፡ ለአባታቸው ፡ ነው ፡ በኩል ፡ ለተከሳሽ ፡ 2ኛ የልዩ ዐቃ
ቤ ፡ ከልዩ ምስክሮች ፡ በተጠቀሰ ፡ በጊዜ ፡ ሀብታሙን ፡ እንዲያ
ውቁ ፡ ገደሉትም ፡ ያለቸው ፡ በጊዜ ፡ ለእዚህ ፡ በእንዲ
ካሳ ፡ ተገድሏል ፡ ከመመስከር ፡ ለምስክሮም ፡ በተለ
ገለፃው ፡ የመሰከሩ ፡ እና ፡ የደረሰ ፡ ነው ፡ ለማጣራ ፡
የተዘረዘረው ፡ እንደሚመሰክር ፡ የወንጀሉ ፡ ለሁሉም ፡ ቀጥለው
ተቀባይነት ፡ አያገኝም ፡ እናምናለን ፡፡

2ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ፡ ምስክር ፡ ሁሌ መሰከር ፡ መጋቢት 19 ቀን 70
ዓ.ም ፡ ከሌሊቱ ፡ መሽቶ ፡ ዓለም ፡ 35 ፡ እንደ ፡ ኮሎ ፡ ሰዎ ፡ ከእንዲሁ
ቤት ፡ ጠገበመንግ ፡ ከ205 ፡ ተገድሏል ፡ ጋር ፡ ሲገባ ፡ ነበረ ፡
የተወሰነ ፡ ወደሆን ፡ ወንጀል ፡ ወደ ፡ ወገኔ ፡ ደርሶባቸው
ከባንቢከርቶ ፡ ጋር ፡ ቆዩ ፡ እንደተገለፀው ፡ ለ75 እና 225
የልዩ ዐቃቤ ሕግ ፡ ምስክሮች ፡ የተመሰከረበት ፡ በ2ኛ የልዩ ዐቃቤ
ሕግ ምስክር ፡ ገለፃ ፡ ዓይነቱም ፡ የወንጀሉ ፡ ወደሆን ፡
መስክሮ ፡ ከዚያ ፡ የተፈፀመ ፡ ነፍሰገዳይ ፡ ወንጀሎቹ
ቀጥሎ ፡ ፖሊስ ፡ ከመረመረ ፡ ወደሆን ፡ ቀጥሎ ፡ ለሁሉም ፡
ድጋፍ ፡ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ፡ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ፡ ወንጀሎ
የሆነ ፡ ያለተገኘ ፡ ለሆነ ፡ የንብረት ፡ ወደኋላ ፡ እንደሚገባ...

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
ጠቅላይ ፍርድ ቤት

- 17ኛ ተከሳሽ፡ ያቀረበው፡ የመከላከያ፡ ማስረጃ፡ ስንመለከት
ተከሳሽ፡ ተከሰሰበት፡ የተከሰሰው፡ በክስ፡ 15 በወንጀል፡ ሕግ/አንቀጽ/ቁጥር
522(1)ሀ ሲሆን፡ ገቀረበው፡ የመከላከያ ምስክሮች፡ እነዚህ ናቸው፡ ናቸው
38ኛውም፡ በወንጀሉ፡ ቦታ፡ ተገኝቶ፡ ሲጣላ ጉዳዩ፡ መስከረም ወር
ወንጀሉን፡ አልፈፀመም፡ ክሱን፡ በቀረበው፡ ማስረጃ፡
ተረጋግጧል፡ ተገልጿል፡ ክሳሽ፡ ሊያስተባብል፡ ያቀረበው
ማስረጃ፡ አላለ፡ የዐቃቤ ሕግ፡ ምስክሮች፡ እንደሚያስረዱት፡ እንደሚመሰክሩ፡
- 23ኛ፡ ተከሳሽ፡ ያቀረበው፡ የመከላከያ፡ ማስረጃ፡ ስንመለከት
ተከሳሽ፡ ተከሰሰበት፡ የተከሰሰው፡ በዶ/ር 2ኛ ክስ፡ 19 በወንጀል፡
ሕግ/አ/ቁጥር 281 እና፡ በክስ፡ 13 እና 18 በሌሎችም፡
በወንጀል፡ ሕግ/አ/ቁጥር 522(1)(ሀ) ነው፡፡
ተከሳሽ፡ በዶ/ር፡ 2ኛ፡ እና፡ በክስ፡ 13 ተከሰሰበት፡ ተከሶ፡
የመከላከያ፡ ማስረጃ፡ አቅርቧል፡ ያቀረባቸው፡ በመሆኑ፡ የዐቃቤ ሕግ፡
ምስክሮች፡ እንደሚያስረዱት፡ እንደሚመሰክሩት፡፡
በክስ፡ 13 የቀረበው፡ የመከላከያ ማስረጃ፡ ተከሳሹ፡ ጋር፡ አብሮ
በነበሩ፡ መካከል፡ የተከሰሰው 54ኛ፡ ተከሳሽ፡ ነው፡ ከዚህ በፊት
በወንጀሉ፡ ለብቻው፡ ተከሳሽ፡ በሌላ፡ ጉዳይ፡ ምንም፡ እንደሌ
ገልፆ፡ ክሱ፡ የመከላከያ፡ እንደ 13ኛ እና 14ኛ የዐቃቤ ሕግ
ምስክሮች፡ ተከሳሽ፡ ሲቀርብ፡ ለግል፡ ሲል፡ መሆኑን፡
የመሰከሩትን፡ የሚያረጋግጥ፡ እንዳለም፡ የመከላከያ፡ ከተ
ከሳሽ፡ ጋር፡ አብሮ፡ ያለም፡ የሚገልፁ፡ አለበለዚያ መካከል
በመካከል፡ በክሱ፡ ላይ፡ ተጠርጥሯል፡ የመሰከሩት፡ አለመሆኑ፡
የዐቃቤ ሕግ፡ ምስክሮች፡ እንደሚያስረዱ፡
ዶ/ር፡ 19 ስንመለከት፡ ተከሳሽ፡ የሰጠው፡ የመከላከያ
ቃል ነው፡ ሲሆን፡ ያቀረበው፡ የመከላከያ፡ ስንመለከት፡ ስንመለከት፡
ለብቻው፡ ክርክሩ፡ ፎርድ፡ ላይ፡ በጊዜ፡ ገበሬዎቹ፡ በር ላይ፡
ላይ፡ የተገደለው፡ የዐቃቤ ሕግ ምስክሮች፡ ቃል፡ ሲሆን፡ በዚህ፡ መካከል፡
የተገደለው፡ የ23ኛ የዐቃቤ ሕግ፡ ቃል፡ የሆነ፡ በመሆኑ፡ ፎርድ፡
ለብቻው፡ ከተከሰሰ፡ የዐቃቤ ሕግ፡ የቤተሰብ፡ የሚገልፀው፡ የዐቃቤ
ሕግ፡ እንደገለፀው፡ የሚያሳይ፡ አቅርቧል፡ ተከሶ፡ በተከሰሰው
መሰረት፡ በተመለከተ፡ መረጃው፡ እንደሚያስረዱት፡ በ29-5-95
ዓ.ም፡ በፍርድ፡ አይደለም፡ የ32ኛ እና የ34ኛ የዐቃቤ ሕግ
ምስክሮች፡ እንደገለፁት፡ ገበሬዎቹ፡ በር፡ መካከል

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት

እያለ ምገስ
ዳኛ የዐቃቤ ሕግ ...

ወረጠ፡ ቀሪውን፡ ከሚ/ሳሾቹ፡ ተጠቃሚ፡ ነው፡ አቋርጦ
እንዲሁም፡ ምስክሮቹ፡ ለሟች፡ የተከሰው፡ ቀሪው፡ ምስክሮቹ፡
ከሟች፡ ከእንደነው፡ ፤ለሚርዳም፡ ጋር፡ እንደነበረ፡ ተካፍሎ
እንደሚገባ፡ ፍጹ፡ የመጠው፡ ከሚለኑ፡ እንደሚገባ፡ ገለፀው
ነቀበኩው፡ እንዲሁ፡ ለት፡ አመልካች፡ ተከሳ፡ ከሚለኑ፡ ለመጠ
ከደሉ፡ ፍጹ፡ ቀሪም፡ ለተከሳ፡ ለው፡ ተገቢ፡ ለሆነ፡ ውሳ
ሚተፋለም፡ ሌሎቹም፡ ያን፡ ከተገለፀ፡ ለት፡ መዝገብ፡
እንደያት፡ መስክሮችን፡ እሱ፡ ለገለፀ፡ ፍጹ፡ እንደር፡ ለት
ተዘዋዋሪ፡ ለሚገባ፡ እናያንም፡ ገንዘቡ፡ ለሆነ፡ ለወሰ
ነው፡ ያስ ሚገባው፡ ከሁሉም።

2ኛ የሰበ ዐቃቤ ሕግ፡ ምስክር፡ እንዚዚ፡ አሠራ፡ ለመሠረት፡
ሟች፡ ከተሠሩት፡ ፋብሪካ፡ ስንቅ፡ ከሪፖርት፡ መዝገብ፡ ተመሳሳይ፡
በዝግጅ፡ እስከዛሬ፡ ከቤቱ፡ የቤታቸው፡ 1ኛ ተመሳሳይ፡ ለ8ቀ፡
ለ፬፬፡ ተመሳሳይ ነው፡ ሊገምታቸው፡ ተገልጧል፡ እንደገለፀ
ፍጹ፡ የሰን፡ ለውሂ፡ ንብረቱ፡ ለነዋሪ፡ ዲስር ዕድ፡ ወደ ጎዳና፡ ቀዘው
መሰደዳቸው፡ ከሕጋዊው፡ ይህ፡ ወሰን፡ መስክሮቹ፡ ለዚህ፡
ገ/መድህን፡ ለርሱ፡ መንገዱም፡ መሠረት፡ የተለያዩ፡ ተመሳሳይ
ያቀረበው፡ የሟ/ሚስክሮቹ፡ ናቸው፡ ያስረዱ፡ የሰጡት፡ የምስክርነት
ቃል፡ ሟቹን፡ ገደሉ፡ ለሆነ፡ የሰጡትን፡ ከሆነ፡ የመጠ፡ ከደሉ
ፍጹ፡ ቀሪም፡ የሚከፈል፡ ነው፡ ለሟች፡ ለወሰ፡ ለሟቹ፡ ከለት
ጋር፡ ፍጹ፡ ከሚከፈለው፡ የለው፡ ሚስቱ፡ ጋር፡ የሚጠቀም
ነው፡ በወረዳም፡ ሚስክሮቹን፡ ሟቹ፡ ከሚለኑ፡ ጠቅላይ፡
እንደ የገባ፡ ለክሱ፡ ተገልጿል፡ እንደያዘ፡ ያልተጠቀሰው፡ የለውም
ሚስክር፡ ይሰጋዋል፡ ለክሱ፡ ተመሳሳይ፡ ይጠየቃል፡
ሚስክር፡ የሰበ ዐቃቤ ሕግን፡ ሚስክሮ፡ የሚያጠቃልል
እንደ፡ የሰጡት፡ ለዚያ፡ ለተመሳሳይ፡ ክቀ፡ ከሯል 19
ክቀ፡ የንብረቶች፡ ወሰን፡ እንዳለበት፡ ያስጠቅሳል።

- 32ኛ ተመሳሳይ፡ ያቀረበውን፡ የሟ/ሚስክር፡ ለተወሰነ
ተመሳሳይ፡ ተመሳሳይ፡ ለዶ/ር፡ አሬጋ፡ በዓይ፡
ዛሬ፡ በዝግ፡ 29 የሚገባ፡ ሚስኪ፡ መንግሥት፡ ለወ/መዝገብ
ቁጥር 539 ነው።

1ኛ የመ/ምስክር፡ ሠራዊት፡ ገበያ፡ ንጋቱ፡ ከሟች፡
ለፀሀ፡ እነሱም፡ ፍጹ፡ ቀንጃ፡ እንደሚገባ፡ ከሳሽ፡ የፈለገ ሀብት፡

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት

እውነተኛ ግልባጭ

ሰዎች፡ ናቸው፡ ሲሉ፡ በተቃራኒው፡ ደግሞ፡ ተከሳሾቹ፡
እንጂ፡ የአሁኑም፡ ሲሉ፡ የተሰማ፡ ቃል፡ ለአቃቤ፡ ሕግ፡ የምስክሮ
ቃል፡ ወቅም፡ ከመመስከር፡ የሚያስጠነቅቅ፡ ሲሰጥ፡ ለምስክሮ-
የሚሰጡም፡ አስተያየት፡ ተቀባይነት፡ ከማይኖረው፡ አቀንጉም፡ በተመ
ሳይሆን፡ የቃል፡ ተከራካሪ፡ ሲሆን፡ ዘርፉ፡ ሳለበ፡ መታወቂያቸውን፡
ከለያዩም፡ እስከታወቁም፡ ሲል፡ 2ኛ የመሰማቸውም ለምስክሩ፡ ደግሞ
ሲሆን፡ ዘርፉ፡ ሳለበ፡ ተከራካሪ፡ ገበር ሲል፡ የቀረቡ፡ የሚገም
ለምስክሮች፡ ደግሞ፡ በቃሉ፡ ዓይነቶች፡ መታወቂያቸውን፡
እስከሚገኙም፡ ዝርዝር፡ ማሳያ፡ ሲል፡ መስራቱ፡ ሲል፡
እንደ፡ ምስክር፡ የሚመሰክሩ፡ ይገባል፡ ሲሆን፡ ተጠሪ፡
ሲሆን፡ እስከሚገኙም፡ የሚከለ፡ ተቀባይነት፡ የለውም፡
ከዚህም፡ እንዲ፡ ምስክር፡ ተከሳሹ፡ ገበር፡ ሲል፡ የቀረቡ
ደግሞ፡ እስከታወቁም፡ በማለት፡ ፈርደ፡ በፍርድ፡ ማዕቀፍ
የዐቃቤ፡ ሕግም ምስክሮች፡ ቃል፡ አይተቀበል።

33ኛ የዐቃ ዐቃቤ ሕግ፡ ምስክር፡ አቶ ... 2 ...
... ፡ የተከሳሾች፡ ... ፡ መጋቢት 6 ቀን፡ 70 ዓ.ም
... ፡ 5 ... ፡ ... ፡ ... ፡ ተከሳሽ፡
በ3 ቀበሌ፡ ... ፡ ... ፡ ... ፡ ...
መጋቢት 19 ቀን፡ 70 ዓ.ም፡ ... ፡ መስክሯል።

71ኛ፡ የዐቃቤ ሕግ፡ ምስክርም፡ ለመመስከር፡ መጋቢት
5 ቀን፡ 70 ዓ.ም፡ ... ፡ ... ፡ የተከሳሾች፡ ...
... ፡ ... ፡ ... ፡ የነበሩትን፡ ... ፡ ...
... ፡ ... ፡ ... 14 ... ፡ ... ፡ በተከሳሾች
... ፡ ... ፡ መስክሯል። ተከሳሾ፡
የቃል፡ ... ፡ ... ፡ ... ፡ ምስክሮች፡
መስክረዋል፡ ... ፡ ... ፡ ... ተከሳሾ
... ፡ ... ፡ ... ፡ ... ፡ ...
... ፡ የተቃወሙት፡ ... ፡ ... ፡ የተከሰሱ፡ ... ፡ ...
... ፡ ... ፡ ... ፡ ... ፡ ... ፡ ...
የተከሰሱም፡ ... ፡ የምስክሮች፡ ቃል፡ ... ፡ ...
ናቸው።። ... ፡ ... ፡ ... ፡ ... ፡ ተከሳሾ፡ ...
... ፡ ... ፡ የምስክሮች፡ ቃል፡ ...
... ፡ ተከሳሾች፡ ... ፡ ... ፡ የተከሳሾ፡ ለአርዮንና፡

Mana Murtii Waliigala ...
... ጠቅላይ ፍ/ቤት

አየለ ሞገስ
ጸሐፊ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤ

የዐቃቤ ሕግን፡ ማስረጃ፡ ለማስተባበል፡ የሚያቀርቡ፡
ለመሆኑ፡ የቀረቡትን፡ ወይም፡ እንደሚያስረዱ፡ እንደሚያረጋግጡ…

- ለ1ኛ፡ ተከሳሽ፡ ያቀረባቸው፡ የመ/ምስክሮች፡ በተመለከተ

ተከሳሽ፡ እንዲከላከል፡ የተባለው፡ ድንጋጌ፡ 3 እና፡ ድንጋጌ 17
ሲሆን፡ በሀሰተኛ፡ ሰነድ፡ በመገልገል፡ በወ/መ/ሕ/ቁ 281(ሀ) ነው።
ተከሳሽ፡ በሰነዱ፡ ምክንያት፡ መንግሥት፡ 76000፡ በተገለጸ
ወቅት፡ ሰነዱንም፡ 5ቀን፡ 69 ዓ.ም፡ እስከ፡ ሰኔ፡ 10ቀን፡ 70
ዓ.ም፡ ድረስ፡ 5ወር ከ5 ቀን፡ መጠቀሙን፡ የመ/ምስክሮች
ቃል በማረጋገጥ፡ በመሰከሩ፡ ሲሆን፡

1ኛ የመ/ምስክር፡ አቶ/እ፡ ቀበሌ፡ ቀመጠ፡ ለመሠከር
ተከሳሽ፡ ገብር፡ የገበሬው፡ በማህበሩ፡ ወር 1970 ዓ.ም.
እና፡ በሰኔ፡ ወር 1970 ዓ.ም፡ ነው፡ ነበር፡ የመሠከሩ።
ሲሆን፡ በድርጊት 17 ላይ፡ የተገለጸው፡ እስከ፡ መጋቢት፡ 3 ቀን፡
የተገለጸው፡ የሰኔ 20 ቀን፡ 70 ዓ.ም ነው፡ ተከሳሽ
በዚያን፡ ወቅት፡ እዚህ፡ ነበር፡ ገበር፡ ብሏል።

2ኛ የመ/ምስክር፡ ወ/ሮ፡ ኢርጦ፡ ሀ/ምክንያት፡ ሲመሠክር
ተከሳሽ፡ በመጋቢት፡ ወር 70 ዓ.ም፡ እና፡ በሰኔ፡ ወር 70
ዓ.ም ከዚያ፡ ጋር፡ ገበር፡ ገበር፡ ተከሳሽ፡ ተከራክሯል፡
የተከሰሰበት፡ የሚያዝ፡ መንግስት፡ በወቅቱ፡ ላይ፡ መጥ
እንደገለጸ፡ አላውቅም፡ ብሏል፡ የሰጡትን፡ የመ/ምስ
ክርነት፡ አላስረዳቸውም፡ በማለት፡ ተከሳሽ፡ አስተባብሏል
በተከሳሽ፡ ላይ፡ የቀረበው፡ ክስ

1ኛ በኩል ክስ፡ ላይ፡ በግንቦት፡ 24 ቀን፡ 69 ዓ.ም
እስከሚከፈልም፡ ድረስ፡ አስገዳጅ፡ ተከሳሽ፡ ቀርቦ፡
በተገለጸው፡ ቀን፡ መገኘቱ፡ ሲል፡ ሳያስረዳ፡ አረጋግጧል
ተከሳሾችም፡ ከጠበቃ፡ ማስረጃዎቻቸው ጋር፡ በመሆን፡
ያስረዱ፡ ከመሆኑ፡ ማረጋገጥ፡ ከሌለ፡ ቢሆን፡ ለክርክር
ሆኖ፡ የፈረሙትን፡ ሰነድ፡ አልተቀበለም።

2ኛ በኩል፡ ላይ፡ ሰኔ፡ እስከ፡ መጋቢት፡ 3 ቀን፡
አስገዳጅ፡ 2 ቀን፡ 70 ዓ.ም፡ ከዚህ፡ ከመገኘቱ፡ ሲል
ምስክሮች፡ አረጋግጠዋል፡ በዚህ፡ ቀን፡ ተከሳሽ፡ ቀርም፡
ከሚያስገድዱ፡ ማረጋገጫ፡ ጋር፡ ቀርም፡ ከሚያስገድዱ
የፈረሙትን፡ ሰነድ፡ አልተቀበለም፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ ይህንኑ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት
መዝገብ ቤት
ኮፒ ዋናው

119

ሚኒስቴሮችን፡ ተወዳዳሪዎች፡ ገቢ፡ ተቀባይነት፡ የተገኘው፡ ተጠሪ፡
ወንጀሎች፡ 16000፡ በተገኘበት፡ ወቅት፡ እስከ፡ ቦታ፡ ሦስተኛ
ከሰብም፡ የወንጀል ሰንሰለት፡ የመሠረታዊ፡ ነን፡ በምርጫ ወር፡
በመጋቢት ወር እና፡ በየደረጃው፡ ወር፡ ሁሉም፡ በ1970 ዓ.ም
ገቢ፡ እንደሚ፡ ገበ፡ እና፡ ተሠራ፡ የሰጡት፡ ወንጀሉ፡ ብር16000
በጎን፡ ገንዘብ፡ በጎን፡ ገቢ፡ ከሁሉም፡ የወንጀል ሰንሰለት፡
ቀለ፡ እስከ፡ ከተወዳዳሪዎች፡ እንደነዚ፡ ሁሉም፡ የወንጀል ሰንሰለት
ከመሠረቱ፡ ቅድሚያ፡፡ 15 የወንጀል ሰንሰለት፡ እስከዚህ፡
3ቀን፡ በማስረጃ፡ 2ቀን፡ 70 ዓ.ም፡ ተገደለ፡ እንደ፡
ተገድሎ፡ ደብዳቤ፡ ቀን፡ የካቲት 20 ቀን 70 ዓ.ም፡ ገቢ
ሚኒስ፡ ሁለተኛዎቹን፡ በማለት፡ ደብዳቤ፡ ለከሳሽ፡ ክስ
ቁጥር፡ ነው፡ በቀበሌው፡ የወንጀል ሰንሰለት፡ ደብተራዎች
በወንጀል፡ በሁለቱም፡ ድርጊት፡ የተፈፀመ፡ ወንጀል፡ እንዲከፈል

- 54ኛ፡ ተከሳሽ፡ ደብተራው፡ የወንጀሉ፡ በተወሰነ
ተከሳሽ፡ ተቀባይነት፡ የተገኘው፡ በቁጥር 14 በግድያ፡ ለሰዎች፡
በቀበሌው፡ የወንጀል ሰንሰለት፡ ሚዛን፡ በተገደለበት፡ ወቅት፡ የሞተ
ነው፡ ከተከሳሽ፡ ጋር፡ ጠባ፡ እየጠበቀ፡ ነበር፡ እንደ፡ የመሠረቱ
የመጠን፡ 285 ቀበሌ፡ ከሰዎች፡ ከሰዎች፡ በወንጀል፡ የዳኞች
ሁሉን፡ ሚኒስቴር፡ የወንጀል፡ ለሰዎች፡ ይቀርቡ፡ ወንጀል
እንደሚያሳየን፡ እንጠቀምበታለን፡፡

- 62ኛ ተከሳሽ፡ ደብተራው፡ የወንጀሉ፡ በተወሰነ
ተከሳሾች፡ ተቀባይነት የተገኘው፡ በቁጥር 2 በግድያ፡
ወንጀል፡ ገቢ፡፡ ሚኒስቴር፡ ሁለት ገቢ፡ ከሰብም፡ በምርመ
ራ፡ ከመሠረቱ፡ ተመዝግቦ፡ ገቢ፡፡
በተጨማሪ፡ ከለቤቶች፡ ከሰዎች፡ ከለቤቶች፡ የተከሳሾች፡ ወንጀሉ
እና፡ እንዲሁ፡ የሰዎች፡ ሠራተኞች፡ በመሠረቱም፡ 27ቀን፡ 70 ዓ.ም
እስከነሐሴ፡ 13 ቀን፡ 70 ዓ.ም፡ ድረስ፡ ተከሳሾን፡ ከዚህ በፊት
ጠበቃ፡ ከዚህ፡ እንደ፡ ወንጀሉ፡ ገበር፡ እስከ፡ የመሠረቱ፡ ለሰዎች፡
በሌላ፡ ሁኔታ፡ እንደሚያሳየው፡ ነገር፡ ግን፡ ቀን፡ እንደሚገባው፡
በቀበሌ፡ የወንጀል ሰንሰለት፡ ወንጀል፡ 6000፡ በተገኘበት፡ ወቅት
ቀን፡ ጠበቃው፡ ተገኘ፡ ከሌ፡ ለተገቢ፡ በወቅቱ፡ የመሠረቱ
ተከሳሾችን፡ ገቢ፡ ከሚገባ፡ እንደ፡ ነበረ፡ በሰጡት
በሌላ፡ ሁኔታ፡ ተመልሶ፡ ገበር፡ ነበር፡ ነገር፡ ግን፡ ቀን

ለ... ጽዮን ዋገበ

ከነውሉ ውሉ፡ ሁኔታው፡ በዳዩ ውሳኔ፡ ምስክርነት፡ ሁለቱን፡ በንብረቱ፡ ወርድ 70 ሳ.ሜ፡ 3ኛ፡ ካሬ፡ በመሬቱ፡ ላይ፡ ከግንብ አጥር፡ ጋር፡ ቆሞ፡ ሚያገኛን፡ በመሰረተ ልማት፡ ያ፡ ከመስከረም፡ 27 ቀን፡ 70 እስከ ህዳር 13 ቀን፡ 70 ዓ.ም ድረስ፡ ነበር፡ ያለውን፡ ክፍያ፡ ገቢ፡ የተመለከተ፡ ገቢም መንቀሉ፡ ነበረበት፡..

በርካታ፡ ደንብ፡ ካስ፡ አለ፡ ዘነዚም፡ ከሆነ፡ ተከሳሽም፡ ከመስከረም፡ 27 ቀን፡ 70 እስከ ህዳር 13 ቀን፡ 70 ዓ.ም ድረስ፡ ከዚህ፡ ከንብ፡ ከጠበቃ፡ ያለ፡ ነበር፡ በማለት፡ የመሠረቱ ክሶን፡ ለሽ፡ እንደመንደሩ፡ እንደ፡ ሁሉ፡ በኩል፡ ለጊ፡ በተወሰነው፡ የተመለከተ፡ ቀን 5 ዓ.ም ከነወለዱም፡ በክፍያ፡ አለዚህ፡ የመሠረተ ልማት፡ በንግድ፡ ኩል፡ የተከራዩ፡ ቀለል፡ የክፍል፡ የዳኝ ውሳኔን፡ ሚሊዮን፡ የሚያስፈልጋ፡ ከሆነ፡ የንብረቱን፡ ዉሳኔ፡ እንደሚገባ፡ እንደጠየቁ፡..

- 6ኛ ተከሳሽ፡ ጽሁፍ፡ የሰጡት፡ የመከላከያ፡ በተመለከተ

ተከሳሽ፡ ተከራካሪ፡ የተገለፀው፡ በጽሁፍ 2 ገጽ፡ ውስጥ ሲሆን፡ ባቀረቡት፡ የመከራከሪያ፡ ተከሳሽ፡ እንደገለፁት ለጊ፡ ነው፡ ሲሆን፡ በ5 ዓመት፡ ሲገባ፡ እንጂ፡ የክፍያ፡ ቅጽበ፡ እንደ፡ ሲሆን፡ ተከሳሽ፡ በመሰረተ ልማት፡ ጋር፡ የደገፈ ከሰነዶቹ፡ 12 ዓመት ገደማ፡ እንደ፡ የመንግስት፡ ምክር፡ እንደሚከፍል ሊጠየቅ 5 ዓመት፡ ነው፡ ይህም፡ ሁለቱም ነው በአንቀፅ፡ መንቀሳቀስ፡ መሆኑ፡ ሰዓ፡ መሠረት፡ እንደ ዛሬ በሆኑ፡ ወደፊት፡ ገቢ፡ መሆን፡ የሚገባው፡ በገበያ ቢሆን፡ እንደሚ፡ ይህም፡ ለጊ፡ ነው፡ እንደ፡ በዚ፡ በዚሁ፡ እንደሚ፡ ያለው፡ ዝም፡ ተቀባይ፡ ነው፡ ለክፍል፡ ቀርቦ በኋላ፡ የቀረበው የመከላከያ፡ የዳኛ ውሳኔን፡ ምስክርነት ከመሠረቱ፡ የሚያስፈልግ፡ ከሆነ፡ የንብረቱን፡ ዉሳኔ እንደሚገባ፡ እንደጠየቁ፡..

- 7ኛ ሁለ 8ኛ ተከሳሾች፡ ጽሁፍ፡ የመከላከያ፡ በተመለከተ

ሁለቱም፡ ተከሳሾቹ፡ ተከራክረው፡ የተገለፀ፡ በጽሁፍ 3 ገጽ፡ ውስጥ፡ ነው፡

የ7ኛ፡ ተከሳሽ 1ኛ የመከላከያ፡ ጽሁፍ፡ በደንበኛ የተገለፀው፡ ሊመሠረት፡ ባለው፡ 24 ቀን፡ 69 ዓ.ም፡ ከተ

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
ከዋና ... ፊርማ
ትክክለኛ ግልባጭ

[illegible]

2ኛ [illegible]

1ኛ [illegible]

2ኛ [illegible]

1ኛ [illegible]

2ኛ [illegible]

[illegible]

ተከሣሽ፡ ግ/፳፰፡ ለት፡ እስከመመስረቻው፡ ቀን፡ ድረስ፡ ከተገለጸው
በኋላ፡ መመሪያን፡ የመሠሪያ፡ በመሆኑ፡ የመ/ምስክሮች
እንደመሠከሩት፡ የተከሰሰ፡ የተዘበራረቁ፡ የዐቃቤ ሕግን፡ ማስረጃ፡ ያላስተባበለ
የማያስተባብል፡ ስለሆነ፡ የኢንፋታ ማንሻ፡ ውሳኔ፡ እንዲሰጥልን..

የ78ኛ ተከሣሽ፡ የመ/ምስክሮች፡ ሥለመሠከሩ፡ ተከሣሽን
ወሂዱ፡ በቶ፡ ግብ፡ እንደሚያውቁ፡ ቀበሌ፡ እንዲሁ፡ ግ፳፰፡ ለትም፡
እስፈረም፡ ለገበሬም፡ እንደሆም.. ወደፊት፡ የተገለጸ፡ በወረዳ
ላይ፡ ገበሬዎች፡ ሄደው፡ ወጥተው፡ በወረዳ፡ የገበሬ፡ ማኅበር፡ ቃል
ወሰዱ፡ ነው.. የዐቃ ቤ ሕግ፡ ምስክር፡ ሠሚመሠክር፡ ተከሣሽ፡
ወደፊት፡ ግ፳፰፡ ለት፡ እስመመስረቻው፡ ቀን፡ ድረስ፡ ከተገለጸ፡ በኋላ፡
ከግምቢኮምቾች፡ ጋር፡ የተመሰሰ፡ መሆኑን፡ መሰከረ..

የመ/ምስክሮች፡ ወሂዱ፡ በቶ፡ ግብ፡ እንደሚያውቁ፡ ቀበሌ፡ ግብሩን
ሲያልፍ፡ ያስረገጡ፡ ተከሣሽ፡ መንገድ፡ ቀጣጥሎ፡ ወደ ቀም፡
ከግብ፡ ቀጥሎ፡ የሚያመጣ፡ ገዳ፡ ያለም፡ ምንጊያቶችም፡
እንዳ፡ ከእነሰሪዎች፡ ጋር፡ እንደሆም.. ተከሣሽ፡ የኢፈረደም፡
ለጎጥ፡ እስከርስ፡ ዐቃቤ ሕግ፡ ያቀረባቸው፡ ምስክሮች ናቸው.. እነ-የሚያስረዳ
ከምስክ፡ ምንጊድ፡ ሊያውም፡ የመንደር፡ ሁለቱ፡ ቀበሌ
እለፈረሰው፡ እንደ፡ ተፈላጊም፡ ሰላ፡ እኔ፡ ፈረሰው፡
ወቀም፡ ደግም፡ ገደሁ፡ በጫካ፡ እንደ፡ ሰዎች፡ ቀደሙ..
ለአሁኑ፡ ተከሣሽ፡ ያቀረባቸው፡ የመ/ምስክሮች፡ እንደወጣ
ለት፡ ያሳነሩ፡ ወደሚገልጸው፡ በትም፡ ያለፋ፡ ስለ፡ ቀጥር
እቀጥር፡ የማያረጋ፡ ስለሆነ፡ የኢንፋታ፡ ውሳኔ፡ እንዲሰ
ጥልን፡ እንጠይቃለን..

- 88ኛ ተከሣሽ፡ ያቀረባቸው፡ መከላከያ፡ ስለመከላከት

ተከሣሽ፡ ተከላከል፡ የተባለው፡ በደርጊት 1 በግልጽ፡
ሲሆን፡ ባቀረባቸው፡ የመ/ምስክሮች፡ ተከሣሽ፡ ከየካቲት ወር
1970 ዓ.ም፡ ጀምሮ፡ ወደ ወሎ፡ ከጨካህገር፡ ተዛወረ፡ የሚል
ሲሆን፡ በወንጀል 2/መዝ40/23 ገጽ 30 ቁጥ፡ 70 ዓ.ም፡
ሣጠርንት፡ ላይ፡ ጋር፡ በቶሌ፡ ወንጀል 17 ላይ፡ ለመ፡ ተመልሶ
ከየካቲት 1 ቀን፡ 1970 ዓ.ም ጀምሮ፡ ወሎ፡ ከጨካህገር፡ እንዲዛወር
የተወሰነ፡ መሆኑን፡ የሚገልጸ፡ የደብዳ፡ ማስረጃ፡ ከወንጀል
በግልጽ፡ ቀርቧል፡ እንደ፡ ኮርዳሞች፡ ከመጀ፡ ጀምሮ
እዘነን፡ እንደሚከተሉ፡ አስገነዘቡም፡ ተከሣሽ፡ ከደርጊት፡1

Waliigala Oromia

እያለ ጥጉስ
ሰነድ የለዩ ዐቃቤ ሕግ ሾም

በተራ፡ ቁጥር 1.2 ላይ፡ በቀረበው፡ ለዓዩ፡ የዐቃቤ ሕግ ምስክሮች
መንግሥት፡ ባወጣው፡ የመመሪያው፡ ባወጣው፡ (ሀ)፡ እንደሚለው፡
የተመደበለትን፡ አስተባባሪ፡፡ 15 የሆኑ ምስክሮች፡ ምርጫውም፡
እነ ደረሰ፡ ካሣዬ፡ የዐቃቤ ሕግ ምስክሮች፡ ቀርበው፡ እንደመሰከሩ
ሰዎች፡ የሰጡትን፡ ምስክርነት፡ በመከላከያ፡ ቀርቧል፡ እንደመሰከሩ
ሁሉንም፡ እንደገለጹት፡ ወንጀሉ፡ ላይ፡ እንደመሰከሩ፡ መስክረዋል፡
ከላይ፡ እንደተገለጸው፡ ከሚያዝያ፡ 1 ቀን፡ 70 ዓ.ም፡ የነበረው
ደርግ፡ በዚህም፡ አስመራጮችን፡ በአዲሱ፡ በዓመት፡ ሰብሳቢ፡
የነበሩትም፡ ደርግሮችን፡ ያሰረውና፡ ቀይ፡ ሽብር፡ የተካሄደበት፡
ጊዜ፡ እንደመሰከሩት፡ እንደታሰሩ፡ እንደሚያገለግሉ፡
15፡ የአርሶ፡ እርሻ ሁለገብ፡ ምክትል፡ ሙሴ፡ አስተዳደር፡ ሀብታሙ፡
አለሙ፡ የተከሳሽ፡ የነበሩ፡ 7 ቀን፡ 70 ዓ.ም፡ በቁጥር ዘ/ል/37/70
ከፖሊስ፡ ወታደሮች፡ መንግሥቱ፡ ደሳለ፡ በወረዳ፡ የሀገር፡ የደህን
ደህንነት፡ ጉዳይ፡ የደርግ፡ ምርመራ፡ እንዳለ፡ ለደስ፡ ሌላ
በዓመቱ፡ 1ኛ፡ ደብዳቤ፡ ከጠቅላይ፡ ወታደር፡ የተከሳሽ
ፋይሎች፡ ዐሊ ለህዝብ፡ አስረዳ፡ ተቀበለው፡ እንደሚያዝ፡
ተከሳሾች፡ ከቀበሌ፡ መቀመጫ፡ 20፡ የተዘጋ፡ መሆኑን፡
የተገለጸበት፡

25 የደርግ፡ ምርመራ፡ እንደ፡ ሃሳብ፡ ሰላም፡ በርሃ፡ በዓል፡
የተከሳሽ፡ በቁጥር ደ/ም/ክ/3/1365/70 የነበረ 21 ቀን፡ 70
ዓ.ም፡ ከሰርክ፡ እንዲሁ ም/ሊ፡ አስተዳደር፡ አበበ፡ በዓመቱ
1ኛ፡ ደብዳቤ፡ በተራ፡ ቁጥር 1ኛ፡ የጠቅላላው፡ የደብዳቤ፡
ቁጥር፡ በመንቀሳቀስ፡ በወረዳ ሰላማዊ፡ የአገሩ፡ ዘመቻ፡ ሲከሰሱ፡ በተጠ
ቀበሌ፡ መስጠት፡ ተከሳሾች፡ ወደደረሱ፡ የተከሰሱ፡
በደርግ ስር፡ ወንጀል፡ ለአገር፡ ተከሳሽ ክ/ከተማ የሚገኘው፡
በደረሰው፡ በ8-6-70 ዓ.ም ሰዓት፡ ገደማ፡ እንዲሁ፡
እንደገና፡ በዚህም፡ ቀን፡ ከደጃ፡ በመኪና፡ በተመራ፡ መንገድ፡
346.97፡ ለመንግሥት፡ የፖሊስ፡ ሰሮች፡ ሁሉ፡ ደርግም
የሚያስረዳ፡ ተከሳሾ፡ እንደመሰከሩት፡ ሀገር፡ በደርግ
1ኛ፡ የተገደለ፡ ተከሳሽ፡ እንደመሰከረው፡ ጊዜ፡
ደርግ፡ መንግሥት፡ ያስረዳ፡ 15 የሆኑ ሰዎች ደግሞ፡ የሚገኙ
እርሱም፡ ቀበሌም፡ የሚያስረዳ፡ ናቸው፡ ለአዲሱ፡ እንደ
ቀርበው፡ ሰው፡ የተገደሉ፡ ወንዝ፡ እንደሰጡት፡ ከላይ፡ የጠቀ

Murtii Waliigala Oromiyaa

እያለ ጥገበ

ቀስናቸውን፡ ሊከላከሉ፡ ከዚህ፡ የመፋለሚያ፡ ሠነድ፡ ጋር
አያይዘው፡ ማቅረባቸውን፡ እንገነዘባለን።

- 1ኛ እና 2ኛ፡ ተከሳሾች፡ ያቀረቡትን፡ መከላከያ፡ ማስረጃ፡ ስንመለከት

ሁለቱም፡ ተከሳሾች፡ ተከራካሪ፡ የተባለው፡ በዶር 27 30 በሰነዱ ፍንጭ፡ ከሰው፡ እንዳ፡ ሌላ፡ ገዢ፡ ለማድረግ፡ ወንጀል፡ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 281 (ሀ) ሲያን

የተከሳሾች፡ የመ/ም/ምስክሮች፡ 7ኛ፡ 8ኛ፡ 9ኛ፡ ተጠሪው፡ ከበደ፣ እና፡ ወንድሙ፡ ተ/ሃ/ቆሞስ፡ የተባለው፡ ሊመሠርቱ፡ እሰፋ፡ ወልደ እና፡ ጎበዜ፡ ጎበዜ፡ የተባለው፡ የጦር፡ መሣሪያ፡ አስፈጻሚ፡ ተከሳሽ በጎጃም፡ ውር 71 ጀምሮ፡ ነበር ያሉት፡ እንዳ፡ ሰፈሩ፡ ተከሰው ዓን፡ እለቀዘቀም፡ በማለት፡ የመሠረቱ፡ ሲሆን፡ እነዚሁ፡ የመ/ ም/ምስክሮች፡ ከዓለ፡ ተከዷቸው፡ ጋር፡ አብረው፡ ያለቀዙ፡ ሲሆኑ ያሉ፡ ምርመራ፡ ቀድረገው፡ እቀድረገው፡ የሚያውቁ፡ ናቸው። ተከሳሾች፡ በመቃቀም፡ ጊዜው፡ መርማሪዎች፡ እንደ ገበሩም፡ መስክረዋል። ከሌሎችም፡ የመ/ምስክሮች፡ እና አለፋ፡ ወልደየስን፡ በእለር፡ እንደ፡ ምርመራው፡ በማን፡ ቀንድሮን እንዲገበር፡ እንደሚያውቁም።

1ኛ ተከሳሽ፡ በዓለ፡ 4ኛ ምስክር፡ እስመዝግቦ። እንዲያስመሰክር፡ ሻለ፡ ወልደ፡ በለጠው፡ ለ/ከ/ ኃ/ሥላሴ፡ ተበሎ፡ የተባለው፡ የመ/ም/ምስክሮች፡ አስመሥክረዋል። እነዚህ፡ የመ/ ምስክር፡ ጎበዜ፡ ጎበዜ፡ በጎጃም፡ ወንጀል፡ ተጠርጥሮ፡ የታሰሩት በ1971 ዓ.ም፡ ሰበታ፡ ገው፡ ሊል፡ ለክፍሉ፡ እንደሆነ፡ በ1973 ዓ.ም ገው፡ በማለት፡ በዕድገት፡ መስክረዋል።

37ኛ እና፡ 38ኛ፡ የልጅ ዐቃቤ፡ ምስክሮች፡ ሲመሠርቱ፡ በጎጃም፡ ውር፡ 71 ዓ.ም፡ ከያዙአቸው፡ ተፋዘው፡ እስፋ፡ ከተማ፡ እስተደደር፡ ዓለ፡ ገኪ፡ እናር፡ ነኝ፡ ጀመረው፡ ሌላ፡ መምሪያ፡ ተወሰደው፡ የደብቀቸውን፡ የጦር፡ መሣሪያ፡ እወጡ፡ እያተገኘ፡ በ1ኛ እና በ2ኛ ተከሳሾች፡ እና፡ በእነሱ፡ ሰፋ ከተጠቀሰ፡ ዓለማሰከሮቻቸው፡ ጋር፡ በመሆን፡ በዓርፋ፡ ከፋፍ ያከበደ፡ ገዳዩ፡ ለቀቁ፡ እንደደረሰባቸው፡ መስክረዋል።

በተከፋ፡ 37ኛ፡ ምስክሮች፡ እና፡ እለፋ፡ ወልደየስን፡ ከዓር መሆ፡ ወሰዱት፡ ጠጉ፡ ሌፋ፡ ሆኑ፡ እየጠለጠሉ፡ የቀበረውን፡ መሣሪያ፡ እውጣ፡ እንጂ፡ የአደደ፡ እደራሽ፡ እንዳ፡

ዓይ፡ ኣንጻሑ፡ ያለው፡ ልጅ፡ ለለው፡ ልጅ፡ ከዛ፡ ከፍፀመው ያግዛ
ቻክሮን፡ ያስምንዩ፡ ተወገር፡ ኣንዲፈፀሙ ገቻው፡ በፍርዴ፡ ቤት፡
ፊት፡ ገለፀዋል።

ተከሳሾች፡ በመዝገብ፡ ምስክሮቻቸው፡ የሰጡት፡ እንደ፡ እንዲሆም፡
ዩለኝ፡ ኣንዴ፡ ተመርሆራቸው፡ የጋኬን፡ ድርጊት፡ እንደ፡ ቀጥሎም
ኣቀርቧም፡ ተከሳሾች ዓን፡ የዘሩ፡ የጋኬን፡ ድርጊት፡ እንደ፡
ሃሰ፡ ኣለመን፡ በሚሠት፡ ጋኬንን፡ ምንንያት፡ በማደሉ፡ የሰጠ፡
ለቃቁ፡ ሰጥደሊለቻው፡ በሌላ፡ በቂ፡ ዓው።

የመ/ምስክሮቹ፡ ተከሳሾች፡ ያግሩ፡ ኣንዱ፡ የመለቀቅ፡
ለልጊን፡ የሰጡትም፡ በክፍል፡ ኣንድ፡ ቀሀ፡ ለልጊን፡ እንዱቸው
በሚሠት፡ ጋኬ፡ ኢንቀርብንም፡ ጋጋን፡ ባለተገኘበት፡ መንገድ፡
ለምችን፡ በምርመራ፡ ለበበ፡ ገርብቀል፡ እንደቀቀተ ያሏል፡
ተከሳው፡ ናው። ስለዚህ፡ በመዝገብ፡ ምለሪድ፡ ደለተደገጉ፡
ለመሆኑ፡ የንፋተኞች፡ ወሠኝ፡ ኣንድለንለን፡ ኣንጠቀቅኪን፡

100ኛ፡ ተከሳሽ ፍስሐ፡ ጌታሁ፡ ጅሩ፡ 38ኛ፡ የለጸ
ዐቀቤ፡ ህግ፡ ምስክር፡ ኣድ፡ ዓጋሽ፡ ጉበኔ፡ የምስክርነት፡ ቃሉ
ቸው፡ ከሰጠ፡ በኋላ፡ 30 ቀን፡ 93 ዓ.ም. በቀረበበት፡
ወቅት፡ ተቃውሞ፡ እንዳ፡ በኩ፡ የምስክሩን፡ ለዴች፡ በንፋስ፡
ዓደይ፡ ወንድሙ፡ በ16/11/84 ዓ.ም. ምርመራ፡ እንደ፡
ቀጣት፡ በልጆች፡ ከዛ፡ ለክተመዛንገቻው፡ ምስክሩም፡ በዚህ፡
ጉዳይ፡ ተጠርጥሮ፡ ሆኖው፡ ታስሮው፡ ለከንበረ፡ ቀድሞ፡ ለለሻን፡
ከመሠንሩበት፡ እቀገገም፡ በኩ፡ በመቆጣጠር፡ ዓዶ/ዘ/1980
የዕለ፡ ገለጠ፡ በጓሉ፡ ፍርድ፡ በዜም፡ የዐለ፡ ቀም፡ መምር
ኣስመዮሩ፡ ምስክሩን፡ በመመጠር፡ የምንከክከው፡ ለክፌሆኗ፡
በመለቀቀን፡ ኣያያዙ፡ የሰጠ፡ ቀሆኗል፡ በሚገለጽ፡ ተቃው
ሞውን፡ ኣለቀረበል፡ በኩ፡ በቁን፡ ለንጹ፡ ጠያቂ፡ በዚያን፡
ጊዜ፡ ምስክሩ፡ ዐቃቤ፡ ህግ፡ የሰጠም፡ በሚሠት፡ በጓር
ጋር፡ የምስክርነት፡ ቃል፡ በዓይ፡ ኣያያዝ፡ ለንዳው፡ ተከሳሾች
መለቀቀን፡ ኣያያዝ፡ ጠቀል፡ ለሃል፡ የሰጡም፡ በኩ፡ ኣለፈቀል።

ተከሳሽ፡ ቀው፡ እንደ፡ ቀበል፡ ጅንጃ፡ ምስክሩ፡ ዐቃ
የሰንም፡ በክፍል፡ በመሠረት፡ ለተከሳሽ፡ ኣገባል፡ ከነም፡
ጊዜ፡ የቀርቡ፡ ህጋ፡ ሁለሌ፡ ምርመራ፡ ገንደሪያንቀው
ለምች፡ ዩሌ፡ ቀም፡ እንዳ፡ ሰቀም፡ እንዳ፡ ዐገ

...rtii Waliigala ... Oromiyaa

ነው፡ ከበደ፡ ነው። ሆኖም፡ እነሱ፡ ከበደ፡ የወንጀሉ፡ በዱላ፡
ገደለ፡ አቶ፡ ጫላ፡ ዘው፡ ነው። ከመሆኑ፡ በዱላ፡ ተመትቶ
ለደገደለ፡ በደንበር፡ በመሬቱ፡ በተነሳ፡ ለምክ፡ ምር፡ ሆኖም
እኔ፡ ከበደ፡ ቆንጆ፡ ያውም፡ መግደሉ፡ ስለሆነ፡ ተከላካይ፡ ነው
ሠንጠረ፡ ነው። በዱላ፡ ፕሮ፡ ከፍ፡ ምስክር፡ መስጠት፡
የታወቀም፡ ተቀበለ፡ በማለ፡ መስቀለኛ፡ ጥያቄ፡ ያለመሆኑ
ጋር፡ ዐቃቤ፡ ሕግ፡ ከያሉት፡ እንዳሉም፡ ፍርድ፡ ቤት፡
በጠበቃ፡ ምስክሮች፡ በተከሳሽ፡ ላይ፡ ቃሉ፡ ከመሆኑ፡ ዐቃቤ
ነው፡ ከያሉት፡ ነው፡ እንደሆነም፡ ፍሬ፡ ያወጣው፡ ሥራ፡
ለሠራ፡ ነው፡ የተገኘው፡ እንደ፡ በዱላ፡ ገደለው፡ እንደሆነም፡
የምስክሮች፡ መቀበል፡ የሚያምስክሮችም፡ መስክሮች
ሥራም፡ መርጨ፡ እንደሚገባ፡ ገለፀዋል፡ የዱላ፡
ተመልሶ፡ ምስክሮች፡ እንዲመሰክሩ፡ መስክሮቹ፡

ተከሳሽ፡ በ9-4-95 ዓ.ም፡ ከፍርድ፡ ቤት፡ ቀርበ
ከሆነ፡ ምስክሮች፡ እንዲሁም፡ ለከሳሽ፡ የምስክሮች፡
መስማት፡ በኋላ፡ እንደ፡ እንደተሰጠው፡ ለሰነድ፡ በቀም፡
መሆን፡ ፍርድ፡ ቤት፡ የመስቀለኛ፡ ጥያቄ፡ እንደተጠየቀም፡
የምስክሮች፡ መሰማት፡ በዋና፡ በቀረ፡ ጥያቄ፡ እንደ፡
ከቀረበለት፡ መልስ፡ ለሰጠ፡ ቃሉ፡ ግን፡ በጠቅላላ፡ መስማት፡
ላይ፡ ነገር፡ መቅረብ፡ ያለበት፡ ቃሉን፡ ተከሳሽ፡ በኋላ
ወደ፡ መገደሉ፡ ለማለት፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ቃሉን፡ የምስክ
ሮች፡ መስማት፡ እንደሆነ፡ ሁሉም፡ በተደጋጋሚ፡ ለይሁ፡
በመስማት፡ ስለሆነ፡ እንደነው፡ ጉዳዩ፡ መወሰን፡ ለማዳ፡
ቀርቧል፡ ጉዳዩ፡ እንደ...።

ተከሳሽ፡ የሰጠ፡ ተከላካይ፡ መሠረት፡ እንደሚያሳየው
ጉዳዩ፡ ስለማያን፡ ደረጃ፡ በ1971 ዓ.ም፡ የወጣውን፡ የሚያሳየው
መሆኑን፡ ለሕዝብ፡ ሰው፡ ዐቃቤ፡ ሕግ፡ ምስክሮች፡
እንደሆነ፡ ከምስክሮች፡ በምስክሮች፡ ጋር፡ ቀርቦ፡ በኋላ፡
እላለ፡ ጉዳዩ፡ እንደሆነ፡ ጉዳዩ፡ የመሰከሩት፡ ዝርዝር፡ ጸጸ፡ ነው
ቃሉ፡ የሰጡ፡ ለዚህ፡ 75፡ አንቀጽ፡ እንደሆነ፡ ቀርቧል።
ጉዳዩ፡ ቀጥሎ፡ መስማት፡ እንደተሰማም፡ ነገር፡ ስለዚህ
የሰጠ፡ ተከላካይ፡ እላለ፡ ወደ፡ ሂደት፡ ነው፡ ምንጊዜ፡
በማጣራት፡ እንደ፡ ያለው፡ ሠሥብ፡ ማስረጃ፡ እንደሆነ፡ ግን

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
ፍ/ቤት

ከዚህም፡ ሌላን፡ በ1971 ዓ.ም፡ ከቦረና፡ መንደል፡
ጋር፡ ከዚህ፡ በጽሁ ምርመራ፡ ከጠሪሁ፡ የሰጡት፡ በቃሉም፡
ጋር፡ ግንኙነት፡ ለሌላው፡ ፍርዱ፡ በት፡ እንደ ቀጥሉ ከሆነ
በመሆኑ፡ ምስክሩ፡ እነሱ፡ ቀርበው፡ በግልመሠከሩት
መሆኑ፡ ከማን፡ በመስቀለኛ፡ ጥያቄ፡ እንዳልተገኘም፡
ከነመጥያቁ፡ ምስክሩ፡ የሰጡትን፡ መልስ፡ በመቃወም
መሆን፡ እንደቻሉም። ምስክሩ፡ የሚረቡትን፡ በደል፡
መሠረቱ፡ እንዲ፡ በቃሉም፡ ተገልጸዋል፡ ከላይ መሆኑን
ፍርድ፡ ቤቱ፡ እንደሚረዳን፡ እንጠቃቅሳን።

እዮብ ሞገስ
ረዳት የሕግ ጠበቃ ሕግ ቢሮ

Mana ... Oromiyaa

-128-

ማጠቃለያ
ክበር ፍርድ ቤት

በልዩ አቃቤ ሕግ ከተያስኩበት ከሰኔ 17 ቀን 1989 ዓ.ም አሁን ይህን የፍርድ ሃሳብ ካቀረብኩበት የካቲት 25 ቀን 1995 ዓ.ም ድረስ አዲስ አበባ በመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት እና በኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት አዲስ አበባ እና አርሲ ኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ደቡብ ችሎት እስከ አሁን ድረስ 63 ጊዜ ስቀርብ 14 ዙር በዳኞች ለውጥ መደረጉን የሚያሳየው ሕግ የሚለው የፍትሕ ትክክለኛ መሰረቱ ማስረጃ ነው:: ከላይ በዝርዝር በመግቢያ እንደገለጽኩት የተከሰስኩበት ሦስቱም ድርጊቶች ተመሳሳይና በይዘቱም ሲታይ አንድ አይነት የወንጀል ሀሳብ ያለው ሆኖ እያለ ልዩ አቃቤ ሕግም ይህንን እያወቀ 10 ግለሰቦችና 3 ሜቾችን በሀገርና ሕዝብ ደሕንነት የምርመራ ቡድን አባላት በተመሳሳይ ጊዜና ወቅት ምርመራው ተጣርቶ ውሳኔ እንደተሰጠውም በዚሁ በሀገርና የህዝብ ደህንነት ሚኒስትር በ21/12/72 የምርመራ ውጤት በአንድ ቀን በመሆኑ በአዲስ አበባም ፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት የተከፈተው ክስ በ1 ወቅት የምርመራ ድርጊት ተመሳሳይ ምስክሮች በወመቁ 1293/93 የተሰጠው የተለያየ ምስክርነት ልዩ አቃቤ ሕግ ክሱን ለማብዛት በሦስት ክስ ማቅረቡ አግባብ ካለመሆኑም በላይ ሕገ መንግስታዊ መብቴን በመንካት ፍትሕ እንዲጓተት አድርጓል:: በዚህም መሠረት ይህ ችሎት እንዲረዳልኝ የምለምነው

1ኛ እኔ የዚህ ፍርድ ሃሳብ አቅራቢ የወንጀል ድርጊት ተፈፀመ ብተባለበት ወቅት የኢትዮ ሲዊዲሽ ፕሮጀክት ሰራተኛ የነበርኩ ምንም ዓይነት የህዝባዊ ድርጅትም ሆነ የመንግስት ባለስልጣን ያልነበርኩ መሆኑ የመከላከያ ምስክሮቼ በሚገባ የተከላከሉልኝ ሲሆን ከቀድሞ መስሪያ ቤቴ የግል ማህደሬ በፍርድ ቤቱ የሚገኘው ይህንን ሐቅ ያረጋግጣል:: ማህደሬን ፍርድ ቤቱ እንዲመረምርልኝ አሳስባለሁ::

2ኛ ልዩ አቃቤ ሕግ መርማሪ ነው ቢልም እኔ የሐገርና ሕዝብ ደሕንነት መስሪያ ቤት ሰራተኛ ወይም አባል አለመሆኔን ከፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን የመጣው ወረቀት ያረጋግጣል::

3ኛ በቀረብኝ ክስ 9 22 እና 23 የድርጊቱ ጠንሳሽም ፈጻሚም አስፈጻሚም አለመሆኔን ወ/መ/ቁ 1293/93 የተመሰከረው የእኔ ድርጊት አለመሆኑን ፍርድ ቤቱ እንዲረዳልኝ እለምናለሁ:: በአጠቃላይ የዚህ የፍርድ ሐሳቤ አቅራቢ የፍርድ ቤቱን ጊዜ ላለ መሻማት አጠቃላይ የክስ መሰራረቱን የተከሰስኩበትን ድርጊቶች 9 22 እና 23 የቀረቡት የልዩ አቃቤ ሕግ የምስክሮች ቃል እርስ በእርሱ የሚጋጭና የተነሱት የማጣሪያ ጥያቄ እና መስቀለኛ ጥያቄ የምስክሮችን ቃል የያዘ ስዕላዊ አስረጂ መግለጫ በግራፍ መልክ አቅርቤአለሁ:: ይህንን ያቀረብኩት በግል እንደመከራከሬ መጠን በቴፕ ሬኮርድና ወደ ጽሑፍ የተመለሰው በብይኑ እንደተረዳሁት የትርጉም ልዩነት ብመኖሩ ፍርድ ቤቱ ትክክለኛውን የተሰጠውን ምስክርነት የተነሱትን ጥያቄዎች በትክክል እንዲረዳልኝ ስዕላዊ መግለጫ አቅርቤአለሁ::

1. የቀረበውን ስዕላዊ መግለጫ
2. የሰነድ መከላከያ ማስረጃዬን
3. የሰው መከላከያ ማስረዳዬን
4. የተቃውሞ የሰነድ ማስረጃዬን መልስ

መርምሮልኝ፣ መዝኖልኝ ልዩ አቃቤ ሕግ በክስ አቀራረቡና በጭብጡ መሰረት ስላላስረዳብኝ ጥፋተኛ የሚያደርገኝ የሕግ ድንጋጌ ባለመኖሩ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 149/2 መሰረት ከእስር በነጻ እንዲያሰናብተኝ እንዲወስንልኝ በታላቅ አክብሮት ይህንን የመፋረጃ ሀሳቤን አቅርቤአለሁ::

አመልካች ብርሃኑ ገ/ገመድህን

7ኛ ተከሳሽ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

በነሐሴ 7ቀን 1971 ዓ.ም 22ኛ 23ኛ ክስ ወይም ክስ 8 የቀረበ ምስክርነት

ወ/መ/ቁ 2/89	በወ/መ/ቁ 1293/93
1ኛ ምስክር ደመረ ይነሱ በ22/5/92 የመሰከረው የተያዘው በድርጅት ሽኩቻ በማልሬድ እና ሰደድ መካከል በነበረው ሽኩቻ እንጂ በኢሃፓ እንዳልሆነ የተያዘው ሰኔ 5ቀ 1970 ዓ.ም የተገረፈው 1970 ዓ.ም ፖሊስ መምሪያ 1970 ዓ.ም የገረፉት ሻምበል ካሳ ወልዴ ብርሃኑ ገ/መድህን መቶ አለቃ ታምራት መቶ አለቃ ጥላሁን አማሱ ታደሰ ወርዶፋ ከአዲስ አበባ ያመጡት 1970 ዓ.ም መሆኑን በስም በመልክም እንደሚያውቀኝ አላረጋገጠም:: ሟቾቹንም በ1970 ዓ.ም ከራሱ ጋር ተገርፏል ብሏዋል:: ከ1970 ዓ.ም ውጭ በ1971 ተያዝኩ ታሰርኩ ያላለ መሆኑን መዝገቡ ያስረዳል::	2ኛ ምስክር ደመረ ይነሱ አ/አ ሲመሰክር ቀበሌ 14 ታስሮ ወደ ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ እሱንም ሆነ ሟቾቹን የወሰዷቸውና የገረፏቸውና የመረመሯቸው ሻምበል ካሳ እና ረዳታቸው መቶ አለቃ ታምራት ብቻ እንደ ሆነ ነው ቋሚ ጉዳት የደረሰበትም ሁለቱ መኮንኖች ብቻ መሆናቸውን ምርመራው ከእነ ሻምበል ካሳ ውጪ ማንም እንዳላደረገው መስክሯል በማለት (ከገጽ 3 4 5 እና 6) ላይ የተጠቀሰው በወ/መ/ቀ/2/89 የተመሰከረውን ያፈርሰዋል::
18ኛ ምስክር ታደሰ ወርዶፋ በ2/9/92 ዓ.ም የመሰከረው ነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም የተገረፈው በመቶ አለቃ ታምራትና ግርማ ዳጨው ብቻ አሰላ አልተገረፉኩም ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያም አልተገረፉኩም አዲስ አበባ ተጉድቶ ስለነበረ	3ኛው ምስክር አቶ ታደሰ ወርዶፋ መአከላዊ ምርመራ ተወስደው ለብዙ ሰዓት ከተገረፉ በኋላ ሻምበል ካሳ እና መቶ አለቃ ታምራት አዲስ አበባ አሰላ እንዳአመጧቸው ፖሊስ መምሪያ አለመገረፋቸውን ሌሎቹ በእነሱ ይገረፉ እንደነበረ (በገጽ 4 እና 5)
19ኛው ምስክር ኤርሚያስ ወልደ አማኑኤል 2/9/92 የመሰከረው አብሮ ታስሮ የነበረ መሆኑን እሱ ያልተገፈ ቢሆንም ሌሎቹ ግን ይገረፉ እንደነበረ መርማሪዎቹም ሻምበል ካሳ ወልዴ መቶ አለቃ ታምራት መቶ አለቃ ጥላሁን አድማሱ እና ግርማ ዳጨው እነዚህ የጠራኋቸው ብቻ ናቸው ምርመራ የሚያካሄዱት ማለቱ ያስረዳል:: ይኸውም በ8/10/94 በብይን ክሱ ውድቅ ሆኗል::	ምስክርም ሆኖ አልቀረበም በ18/10/94 በተሰጠው ብይን ሁለቱንም ጊዜ አለተገረፍኩም በማለቱ ክሱ ውድቅ ሲሆን አዲስ አበባ በሌላ ክስ ከተከሰሱት ጋራ እያለ ምስክር ሆኖ አልቀረበም ክሱ ሀሰተኛ መሆኑን ያረጋግጣል::
36ኛ ምስክር ተሻለ በቀለ በ30/2/93 የመሰከረው በ 1970 ዓ.ም መሆኑን የካቲት ወር የተገረፈው አዲስ አበባ ወረዳ 9 ቀበሌ 9 ውስጥ የተገረፈው በቀልቤሳ ነገዎ እንጂ ጥቅምት 1971 ቢታሰርም አልተገረፍኩም በማለቱ ክሱ በ18/10/94 ብይን ውድቅ ሆኗል::	አዲስ አበባ ቀርቦ አልመሰከረም በወ/መ/ቁ 2/89 ግን 89ኛ ከተሳሽ ሆኖ በክርክር ተበዳይ እንደነበረ ግልጽ ነው:: እሱ የተገረፈው በቀልቤሳ ነገዎ ነው አልተገረፍኩም ስላለ በ18/10/94 በብይን ክሱ ውድቅ ሆኗል::
45ኛ ምስክር ወልደሩፋኤል አዘነ 16/5/93 የመሰከረው በ19/71 ዓ.ም በፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ የተገረፈው በሻምበል ካሳ ወልዴ እና በመቶ አለቃ ታምራት የአባቱን ስም የማላስታውሰው ከማዕከላዊ ምርመራ መጥተው ነው የገረፉን ሲል እኔን በስምም በመልክም ያላሳየና እንደውም በችሎት ውስጥ የሌለሁ መሆኑን በማጣሪያ አረጋግጧል:: ገረፈኝ ብሎ አልመሰከረም::	1ኛ ምስክር ወልደ ሩፋኤል አዘነ ቀበሌ 14 ታስሮ አውራጃ መጥቶ ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ መወሰዳቸውን ሻምበል ካሳና በስም የማያስታውሱት ተራ በተራ የተደበደቡት ሟቾቹም ጭምር ቃል መስጠታቸውን ውሳኔው የተሰጠው ከህዝብ ደህንነት መስሪያ ቤት መሆኑን::
74ኛ ምስክር አዳሙ ንጋቱ በ25/3/94 የመሰከረው ነሐሴ 8 ቀን 1970 ዓ.ም በቆጂ ተገርሮ አስተዳደር ጽ/ቤት የታሰረ እና በ1971 ዓ.ም ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ ቃሉን ለሻንበል ካሳ እና መቶ አለቃ ታምራት ቃል የሚቀበሉ ሲሆኑ ሻምበል ካሳ ቃሉን እንደተቀበሉት መስክሮ እሱ ፖሊስ መምሪያ እንዳልተገረፈ አረጋግጧል::	ምስክር ሆኖ አልቀረበም ነገር ግን በድርጊት 23 ላይ ቃሉን ለሻንበል ካሳ እና መቶ አለቃ ታምራት በተለይ ለሻምበል ካሳ ቃሉን መስጠቱን አልተገረፍኩም ያለው ሐሰት መሆኑን በድርጊት 8 ከሌሎቹ ጋራ ለመገረፉ በገጽ 6 ላይ በተከሳሹ ዋና መርማሪነት በመገረፍ ጉዳት የደረሰበት መሆኑን የመጣው የመከላከያ ሰነድ ያረጋግጣል በገጽ 6 ፓራግራፍ 4

Murtii Waliigala Oromiyaa

በተመሳሳይ ድርጊት የክስ አመሰራረቱ ልዩነት

በነኮረኔል ደበብ ሁሪሴ ክስ መዝገብ በወ/ወ/መቁ 2/89 አርሲ	ቁ/ሀሕደ/2/103/72 ታህሳስ 14 ቀን 1972 የኮ/ተስፋዬ ወ/ሥላሴ ውሳኔ	ፌ/ከ/ፍ/ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት በወ/መ/ቁጥር 1293/93 /አዲስ አበባ
9ኛው ክስ/ድርጊት ሁሴን መሐመድ, አየለ በርሄ, ጉርፉ ገላን — በ21/4/72 በሞት 22ኛ ክስ/ድርጊት ወልደሩፋኤል አዘነ, ደመረ ይነሱ, ታደሰ ወርደፋ, ተሻለ በቀለ — 7/12/71 5 ዓመት ግርፍ ኤርሚያስ ወ/አማኑኤ 7/12/71 አልተገረፉም 23ኛ ክስ ድርጊት አጻሙ ንጋቱ ሶሬሳ — ነሐሴ 1971 5 ዓመት ግርፍ	1ኛ ሁሴን መሐመድ ሁሴን (ተማሪ) 2ኛ ተማሪ አየለ በርሄ እንዳለ 3ኛ አቶ ጉርፉ ገላን ደጻደ — 21/4/72 በሞት 4ኛ አቶ ታደሰ ወርደፋ አያኔ 5ኛ ተማሪ ንጉሴ አርጋው ወ/የስ 6ኛ ወ/ሪት ጻሩዬ ነጋሽ መንግስቴ 7ኛ ተማሪ ተሻለ ሺበሺ በጻሶ 8ኛ ተማሪ ወ/ሩፋኤል አዘነ ወ/የስ 9ኛ ተማሪ አጻሙ ንጋቱ ሶሬሳ 10ኛ አቶ አጉናፍር ካሳዬ ወ/መድህን 11ኛ ተማሪ አበበ ጉርሙ ገለታ 12ኛ አቶ ደመረ ይነሱ ተካልኝ — በ7/12/71 5ዓመት ግርፍ 13ኛ ወ/ሪት አበባ ሙሉጌታ ኃ/ማርያም — በአንድ አመት 14ኛ አቶ ሲሳይ ወልዴ — በስድስት ወር ግርፍ	1ኛ ሁሴን መሐመድ 2ኛ ጉርፉ ገላን 3ኛ አየለ በርሄ — 19/70 ዓ.ም 6ኛው ክስ በሞት 1ኛ ወልደሩፋኤል አዘነ 2ኛ ደመረ ይነሱ 3ኛ አጻሙ ንጋቱ 4ኛ ተሻለ ሺበሺ 5ኛ ጻሩዬ ነጋሽ 6ኛ አበበ ጉርሙ — በነሐሴ 1971 8ኛ ክስ 5 ዓመት ግርፍ 7ኛ ሲሳይ ወልዴ ግርፍ6 ወር 8ኛ አጻነ ተስፋዬ ? 9ኛ ታደለ በፍቃዱ ? 10ኛ አበባ ሙልጌታ ግርፍ 1 ዓመት
ሳልከሰሰባቸው ገርፈሐቸዋል የተባልኩበት	በሕጻር 2/103/72 ዓ.ም ታህሳስ 21 ቀን 72 ዓ.ም 5 ዓመት የተፈረደባቸው	በኮ/ተስፋዬ ወ/ሥላሴ ውሳኔ ላይ የሌሉ
5 ቁጥር ንጉሴ አርጋው ወ/የስ 6 ቁጥር ጻሩዬ ነጋሽ መንግስቴ 7 ቁጥር ተሻለ ሺበሺ በጻሶ 10 ቁጥር አጉናፍር ካሳዬ ወ/መድህን 11 ቁጥር አበበ ጉርሙ ገለታ 13 ቁጥር አበባ ሙሉጌታ ኃ/ማርያም 14 ቁጥር ሲሳይ ወልዴ	4 ቁጥር ታደሰ ወርደፋ አያኔ 5 ቁጥር ንጉሴ አርጋው ወ/የስ 10 ቁጥር አጉናፍር ካሳዬ ወ/መድህን በወ/መ/ቁ 12/93/93 ተበዳይ ተብለው 5 ዓመት የተፈረደባቸው ቢሆንም በዚህ መዝገብ ክስ አልተመሰረተም ሳይገረፉ ቀርተው ነው ወይስ ክሱ ሀሰተኛ ነው::	8ኛው አጻነ ተስፋዬ 9ኛ ታደለ በፍቃዱ 2ኛው ምስክር ደመረ ይነሱና 3ኛ ምስክር ታደሰ ወርደፋ ታደለ በፍቃዱ አብሮ በ8ኛው ክስ የተገረፈ መሆኑን ሲያረጋግጡ የቀሩት አልጠቀሱትም አጻነ ተስፋዬ ስሙ በማንም ምስክር አልተነሳም 18ኛው ምስክር ብቻ የጠራው ሰው ብርሃነ በላይ የሚባልም ተገርፎ የነበረ መሆኑን መስክረዋል::
በወ/መ/ቁ 12/93/93 ላይ የተጠቀሱት 8 ቁጥር አጻነ ተስፋዬ 9 ቁጥር ታደሰ በፍቃዱ እንዲሁም ብርሃነ በላይ አዲስ ተበዳይ ሆነው የቀረቡ ናቸው	36ኛው ምስክርና 18ኛው ምስክሮች በዚህ ደብዳቤ 5 ዓመት የተፈረደባቸው አይደሉም የሚያረግጠው የሀሰት ክስ መሆኑን ነው 19ኛው ምስክር በድርጊት 22 እና 28 አለመገረፋን ሲያረጋግጥ ምስክርነቱ ውድቅ ሆኗል 36ኛው ምስክር ደግሞ በዚህ ውሳኔ ውስጥ ያልተካተተ እና በጭብጡ መሠረት ምስክርነቱ ውድቅ ሆኗል::	በጠቅላላ የተገረፉት 17 ሰዎች ሲሆን እኔ የተከሰስኩት 3 ግድያና 6 ግርፍ ሲሆን ሻ/ል ካሳ ወልዴ ደግሞ 3 ግድያና 16 ግርፍ መሆኑን የሚያረጋግጠው በክስ 12/93/93 በተሰጠው ምስክርነት ምርመራውን ያከናወኑት ሻ/ል ካሳ ወልዴና ሪጻቱ መ/አለቃ ታምራት ብቻ በመሆናቸው ሻ/ል ካሳ ወልዴ ሚያዝያ 10 ቀን 1994 ዓ.ም 13 ዓመት የተፈረደባቸው በመሆኑ እኔ 7ኛው ተከሳሽ የድርጊቱ ተካፋይ እንዳልሆንኩ አረጋግጧል::

የ[illegible] ሃሰተኛ ምስክርነት መሆኑን ሳስረዳ የህይወት ታሪክን በመመዝገብና የተ▲ፋራ፩ ቤተሰቦችን ግፊት በመንተራስ የከፈተው ክስ የኢፌዲሪን ሕገ መንግስታዊ መብት የገፈፈ ስመሆኑ 28ኛውን ክስ በሃገር በሌለሁበት መክሰሱ ሕግን የናደ ስመሆኑ ማረጋገጫው በመጀመሪያውና በተነጠለው ክስ ቻርጅ ላይ በሀገር ሳልኖር 17ኛወን ክስ አሰላ ከተማ ረሸናቸው ሲል በተነጠለው ክስ ቻርጅ ደግሞ በ30/2/92 ዓ.ም ክሱን እንዲበትን ሲታዘዝ ክሱን እንዲያሻሽል ባልተሰጠው ትዕዛዝ በ23/3/92 ደግሞ በእመጫት አሰላ ከተማ እንዲገደሉ አድርገዋል በማለት የለወጠው ድርጊት ወህኒ ቤት መደረጉ ነው የተረጋገጠው በሁለቱም ክስ ቻርጅ ስልጣኔ የአርሲ ክ/ሀገር የከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር ባልደረባና የአዘአኮ እንዲሁም የአሰላ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ የሚል ሲሆን ለፍ/ቤቱ በጻፍኩበት የጥቅምት 7 ቀን 1994 ዓ.ም ደብዳቤ መነሻ በታህሳስ ወር 1994 ዓ.ም ወደ ገጠር ልማት ድርጅት ይቀየርልኝ ያለው በጥርጣሬ ላይ የተመሰረተ መሆኑ የል.ዐ.ህግ 1ኛ ምስክር አዘአኮ በክ/ሀገር ሳይሆን በወረዳ እንደሆነ ቀይ ሽብር በክ/ሀገር ደረጃ ጥር 7 ቀን 1970 ዓ.ም ተቋቁሞ በማሪኝ አብዮቱ በሚያዚያ 1970 ዓ.ም ማብቃቱን ሲያረጋግጥ የአሰላ ቀይ ሽብር ኮሚቴ እንዳልነበረ ከማረጋገጡም በላይ ዐ.ህግ አንዳችም የሰነድ ማስረጃ የፈረምኩበትን ማቅረብ ባለመቻሉ የከ/ል⌿ጠ/ስላሴን የውሳኔ ሰነድ እንድከላከል ማቅረቡ የቀረው ክስ ውድቅ ሲሆንበት በዚህ በኩል ልወንጅለው በማለት ተሳታፊ ባልሆንኩበት በድርጊት 9:22 እና 23 ሲሞግተኝ መነሳቱ ህገመንግስታዊ መብቴን በመግፈፍ በአንቀጽ 20 ንዐስ ቁ.3 በፍርድ ሂደት ባለበት ጊዜ በተከሰስኩበት ወንጀል እንደጥፋተኛ ያለመቆጠር በምስክርነት እንዲቀርቡም ያለመገደድ መብት አላቸው የሚለውን በመጋፋት በቁ28/94 ልዩ አቃቤ ሕግ በ4/6/94 የሆነድ መግለጫው ላይ በገጽ 4 1 9 ላይ በፍርድ ቤቱ ሥራ ጣልቃ በመግባት በድርጊት 1 በግድያ ውሳኔ እንደነበረ 1ኛ የልዩ አቃቤ ሕግ ምስክር አረጋግጦታል በማለት የሰጠው ቅድመ ውሳኔ ሕግን በማንአሰብኝነት ከመርገጥ ተለይቶ አይታይም እንደሁም በገጽ 7 ላይ በቁ. 8 ለድርጊት 9 22 23 በገጽ 8 8:1 በሚለው ወስጥ 1ኛ 18ኛ 45ኛ እና 74ኛ ምስክሮች መስክረዋል የሚለው ፍ/ቤቱ እንጂ ከሳሹ አቃቤ ሕግ አይደለም ከብይን በፊት ፍ/ቤቱን ተክቶ ተከሳሾቹ በእነሱ ምርመራ አማካኝነት ሚቾቹን ሰምቶ ምስክሮቹንም ለ5 አመት እስራት የዳረገ ስመሆኑ አያጠያይቅም ብሎ ድምዳማ ላይ ባልተጨበጠ ምስክርነት መግለጫ መስጠቱ በበኩሌ ፍትሕን በማዛባት የተደረገ አደገኛ አካሄድ በመሆኑ እኔ ሚያዚያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም የሰጠሁትን የሰነድ መከላከያ ሃቀኛነቴን የሚያረጋግጥ ሆኖ ሌስ ግድፈት ባለ[illegible] ሰነድ በ18/10/94 ዓ.ም ተከላከል የተባልኩበት ሁኔታ ከዚህ ከመነጨ አቃቤ ሕግ ክሱ እንዲወሳሰብ በማድረግ በኩል የበኩሉን አስተዋጽኦ አድርጓል የሚል ግምት አለኝ በተመሳሳይ በገጽ 9 ላይ በ8:4 ተከሳሹ ብርሃኑ ገ/መድህን በየቦታው እየተወረወረ ከሌሎች ግብረ አበሮች ጋር ሰውን ይይዝ እንደነበረ በግልጽ ያስረዳል:: በውሳኔ ከደመደመው የእኔ በፍርድ ቤት ሙግት መግጠም ምን እርባና አለው ተብሎ ይገመታል ስለሆነም ፍርድ ቤቱ በተሰጠ ሁለት ተመሳሳይ ክስ በተለያየ ቦታ ችሎቱ የታየም ቢሆን በወ/መ/ቁ 2/89 የመሠከሩት 1ኛ 18ኛ 45ኛ 74ኛ ምስክሮች በወ/መ/ቁ 1293/93 1ኛ 2ኛ 3ኛ ምስክሮች የሆኑት ራሳቸውን ሆነው ሳለ በሰው ልጅ ላይ ሞትን በሚያስከትል የውሳኔ ድርጉት ላይ በሀሰት ያልፈፀመወን ፈጽሟል በማለት መስክረው በሌላኛው ፍ/ቤት ደግሞ በድርጊት አልተሳተፋም በማለት ሽምጥጠው መስክረውልኛል ይህ የሚያሳየው የተሳሳተ ሁለት ዓይነት የክስ አመሠራረት ሁለት ዓይነት አመስካከር በተሰጠበት አጠራጣሪ ሁኔታ የሰው ልጅ ህይወቱንና ክብሩን ሊያጣ አይገባውም በመሆኑም ድርጊቱን አለመፈፀሜ በሌላ ተመሳሳይ ፍርድ ቤት የተሰጠ ሕጋዊ ምስክርነት እኔን 7ኛውን ተከሳሽ ጥፋተኛ የሚያደርገኝ የሕግ ድንጋጌ የለም አቃቤ ሕግ እኔን ሆን ብሎ የእኔን መከላከያ ለማጥበብና ሞራሌን ለመንካት በእኔ ላይ የቀረበው ክስ (SENSATIONAL) ስሜታዊ በማድረግ ያልሆንኩትን ሁሉ እንደሆንኩ በማድረግ በፍፁምነት ለማጥፋት ለመጉዳት ታስቦ የተፈጠረ ድርጊት እንጂ እውነታ ያለው አይደለም::

Mana Sirreessaa G/Arsiitii
Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

በከፊል ለማጥና በማቀድ የጥፋቱን ሥራ በማቋቋም ት ዘ በመስጠት ወይም ይህን አድራጐት በስራ ላይ በማዋል ነፍስ የገደለ አካል ያቆሰለ ወይም የዚህ ክፍል አባሎች በአንደኛው አፍአዊ እና ውስጣዊ ጤንነት ላይ በማናቸውም ሁኔታ ጉዳት ያደረሰ እንደሆነ የሚለውን በኔ ያልተመሠከረ ስለሆነ የመቅጫውን አንቀጽ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ/ 149/2 መሠረት ውድቅ እዲያደርግልን እለምናለሁ::

የተከበረው ፍ/ቤት በ8/05/95 ዓ.ም የጻፍኩትን ማመልከቻ ጉዳይ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 130/2/ለ የቀረበ መቃወሚያዬን በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 94/1 2ሠ/መ እንዲሁም በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 131/1:2:3:4 ያቀረብኩትን መቃወሚያ ችሎቱ በ8/5/95 ዓ.ም በአጭር ቀጠሮ እንዲያልቅ እናደርጋለን በማለት የሰጡትን እዕዛዝ የተከበረው ፍርድ ቤት እንዲመረምርልኝ አመለክታለሁ::

በድርጊት 9 22 እና 23 የቀረቡት 1ኛ ምስክር ደመረ ይነሱ እና 18ኛ ምስክረ ታደሰ ወርዶፋ 45ኛው ምስክር ወልደሩፋኤል አዘነ ምርመራው በማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት እንደተከናወነባቸው ሲመስክሩም ከዚህ ድርጊት ተለይቶ የማይታየው በ23ኛው የክስ ድርጊት አዳሙ ንጋቱ ሶሬሳ ለብቻው ተለይቶ በ8/12/70 ዓ.ም በእነ ሻምበል ካሳ ወልዴ መርማሪነት ቃሉን ከመስጠቱ በስተቀር እንዳልተገረፈ ለችሎቱ መስክሯል::

ልዩ አቃቤ ሕግ 3ቱ ሚኞችና ደመረ ይነሱ ታደሰ ወርዶፋ እና ወልደሩፋኤል አዘነ በክስ 22 ተበዳይና ከሳሽ አድርጐ ተመሳሳይ እና አንድ አይነት ይዘት ያላቸወና በአንድ የምርመራ ውጤት የተከናወኑትን በመለያየት እና በመቆራረጥ እኔን ተከሳሹን ግራ ለማጋባትና ሕጋዊ የመከላከያ መብቴን ለማጥበብና የፍርድ ቤቱንም ወርቃማ ጊዜ ግልጽነት በጐደለው ክስ ከማባከኑም በላይ እኔም ለረጅም አመታት ፍትሕ እንዳላገኝ በማድረግ ሕገ መንግስታዊ መብቴን በጽኑ ጐድቶታል:: ግልጽነት በጐደለው ክሱን ቆራርጦ ያቀረበው 9ኛ 22ኛ እና 23 ክስ በአንድ ወቅትና በአንድ የወንጀል ሐሳብ በ/ወ/መ/ሕ/ቁ 61/2 ለመከናወኑና ፍርዱም በሞትና በ5 ዓመት እስራት የተሰጠው በአንድ ቀን ውሳኔ መሆኑን ግድፈት ባለበት ከሃገርና ሕዝብ ደህንነት ሚኒስትር ታህሳስ 14 ቀን 1972 ዓ.ም በቁጥር ሀሕደ/2/103/72 በ[illegible]ኔል ተስፋዬ ወልደ ስላሴ የተላለፈው ትዕዛዝ ደብዳቤ ስለሚያረጋግጥ እኔ 7ኛ ተከሳሽ በ3ቱም ድርጊቶች አለመሳተፌን በተጨባጭ የሚያረጋግጥ መሆኑን ፍርድ ቤቱ በጥልቀት እንዲገለዘብልኝ አመለክታለሁ:: የ7ኛው ተከሳሽ የመከላከያ ምስክሮች 1ኛ የ[illegible] አለቃ ሽፈራው ጅሩ 2ኛ የ[illegible] አለቃ ዳዲ ከፈኒ 3ኛ አቶ ሳሕሉ ኃ/ጊወርጊስ 4ኛ ወይዘሮ አየለች ኪዳኔ 5ኛ የ፶ አለቃ ይልማ ኃይሉ በ13/3/95 እና በ8/4/95 በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 142/3 መሠረት እኔም ቃሌን ከሰጠው በኋላ ባስያስኩት የፍሬ ነገር ጭብጥ የተከላከሉልኝ እኔ 7ኛው ተከሳሽ የደህንነት መስሪያ ቤት ሠራተኛ አለመሆኔን በማንኛውም መንገድ በግሌም ሆነ ከሌሎች የደህንነት ሠራተኞች ጋር በመሆን ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ የምርመራ ሥራ ያላከናወንኩ መሆኑን አረጋግጠው ተከላክለዋል:: የልዩ አቃቤ ሕግን የሰውና የሰነድ ማስረጃ አስተባብለው አፍርሰው መስክረውልኛል:: የመከላከያ የሰነድ ማስረጃም እኔ የደህንነት ሠራተኛ አለመሆኔን ከማረጋገጡም በላይ በሦስቱ ድርጊቶች የቀረበብኝ ክስ ምርመራው የተጣራው በሀገርና ህዝብ ደህንነት ሚኒስቴር በ[illegible]ኔል ተስፋዬ ወልደስላሴ ውሳኔ የተሰጠ መሆኑን የሚያረጋግጥ ስለሆነ እኔ 7ኛው ተከሳሽ የድርጊቱ ተሳታፊ አለመሆኔን ማስረጃው ስለሚያረጋግጥ ክቡር ፍርድ ቤቱ ይህንን ሰነድ እንዲቀበለውና የፍርድ ሃሳቤን በጥልቀት እንዲያጤንልኝ በአክብሮት እጠይቃለሁ::

Mana Galmee
መዝገብ ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

በወ/መ/ቁ በ2/89 በ89ኛ ተከሳሽ ከሚያዚያ 12 ቀን 1990 ዓ.ም ጀምሮ እስከ ታህሳስ 1993 ድረስ በድርጊት 9፡ 22 ፡ 23 የወንጀል ድርጊት ፈጽሟል ተብሎ ሲከራከር ከቆየ በኋላ ልዩ አቃቤ ሕግ ተከሳሹን ወደ አዲስ አበባ ፌዴራል ከፍተኛ ፍርድቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት ከሌላ ክሶች ጋር በማጣመር ክስ በመመስረቱ የኦሮሚያ ጠ/ፍ/ቤት ደቡብ ችሎት በ18/10/94 ዓ.ም ክሱ የተነሳለት በማለት የተሰጠው ብይን አቃቤ ሕግ በሰጠው የተሳሳተ መረጃ ካልሆነ በቀር በወ/መ/ቁ 325/85 እና በወ/መ/ቁ 1293/93 ግንቦት 19 ቀን 1993 ዓ.ም በከፈተው ፋይል ከሳሽ ልዩ አቃቤ ሕግ የሴፍ ኪሮስ ተከሳሽ ሻምበል ካሳ ወልዴ በጊዜአዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ምንግስት በደርግና ፖሊስ ሰራዊ ልዩ ምርመራ ውስጥ በመርማሪነት ሲሰሩ የተነደፈውን አጠቃላይ እቅድ በመቀበል በደረጃው በሌላው መዝገብ ክስ ከቀረበባቸው ግብረ አበሮች ጋር በማቀድ የጥፋቱን ሥራ በማቋቋም አድራጊቱን ስራ ላይ በማዋል በፖለቲካ የተሳሰሩ አባላትን እንዲገደሉ አፍዓዊና ውስጣዊ ጤንነታቸው ላይ ጉዳት እንዲደርስባቸው በማድረግ ተከሷል የሚል ሲሆን እኔ በሕገ መንግስቱ አንቀጽ 20/4 መሰረት በመከላከያነት እንዲቀርብልኝ በጠየኩት መሰረት የኦሮሚያ ጠ/ፍ/ቤት ደቡብ ችሎት በቁጥር 2/89 በ23/3/95 ዓ.ም እና በቁጥር 2/89 በ2/4/95 መሰረት በመሸኛ ቁጥር 1293/93 በ3/4/95 ዓ.ም በተጻፈ 8 ገጽ ሰነድ ከፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት ሚያዝያ 10 ቀን 19/94 ዓ.ም የሰጠው የብይን ውሳኔ እና ቅጣት 8 ገጽ ከ/ወ/መ/ቁ 2/89 ጋር የተያያዘው እና በጥር 6 ቀን 95 ዓ.ም ባቀረብኩት የመከላከያ የሰነድ ማስረጃ 1-1-3 2፡3፡3/1 3/2/3/3 5 6 እና 7 በክስ መዝገብ 2/89 ገጽ 54 እና 58 ላይ የማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት መርማሪዎች በመሆናቸው የሚለው አለመሆኔን ከፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን በቁጥር 5/ል/18/2/184/95 በ3/4/95 የመጣውን ሰነድ በመከላከያነት እንዲመረምርልኝ ባቀረብኩት መሰረት የተከበረው ፍ/ቤት በወ/መ/ቁጥር 2/89 የተሰጠውን የልዩ አቃቤ ሕግ 1ኛ 18ኛ 45ኛ የሰጡትን ቃል ሐሰተኛነቱን የሚያረጋግጠው በወ/ቁ 1293/93 1ኛ 2ኛ እና 3ኛ ምስክር ሆነው የቀረቡት ተመሳሳይ ምስክሮች ሲሆኑ በወ/መ/ቁ/ 2/89 ገረፈኝ ያለው 1ኛ ምስክር 1293/93 2ተኛው ምስክር ምርመራውን ከነ ሻምበል ካሳ ውጪ ማንም አላደረገውም ብሎ የመሰከረው ምስክርነት ታዓማኒነት የሌለው ምስክር ከመሆኑም በላይ ንፁሐንን ሰዎች ባላደረጉት እንዲቀጡ የተቃጣ ደባ መሆኑን የተከበረው ፍ/ቤት የሕሊና ግምት እንዲወስድልኝ ስጠይቅ በገጽ 4 በ3ኛው ፓራግራፍ እና ገጽ 5 ፓራግራፍ 1 እና 2 ያረጋገጠውን የተከበረው ፍ/ቤት እንዲመረምርልኝ በድርጊት 22 እና 23 አለመሳተፌን እንዲሁም በድርጊት 9 በሻምበል ካሳ አማካኝነት ሶስቱ ሰዎች ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ መገረፋቸውን በፖለቲካ አመለካከታቸው ሶስቱ ሰዎች እንዲገደሉ ተከሳሽ የጥፋቱን ሥራ አቋቁሞ ምርመራ በማድረግና በመግረፍ ተገልጿል 6ኛውን ድርጊት በሚመለከት መከላከያ ማስረጃ ካላቀረበ ጥፋተኛ ነው የሚለው የ7ኛውን ተከሳሽ የድርጊት ተሳትፎን ያላመላከተና ግብር አበር የሚለውን በማፍረስ መልኩ የተሰጠ ምስክርነት ነው፡፡ ማለቱ እኔን ጥፋተኛ አያደርገኝም በድርጊት 22 በተመሳሳይ የወ/መ/ቁ 2/89 ላይ የተሰጠውን በሚያፈርስ መልኩ 1ኛ 2ኛ እና 3ኛ ምስክሮች የእኔን የድርጊቱ ተሳታፊን ግብረ አበር መሆኔንም አላረጋገጡም ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ የተገረፉት በሻምበል ካሳ ወልዴ እና በረዳቱ በሙቶ አለቃ ታምራት ብቻ መሆኑን በገጽ 2 ገጽ 3 ገጽ 4 እና ገጽ 5 ሲያረጋግጡ እኔ 7ኛ ተከሳሽ የድርጊቱ ተካፋይ ያልነበርኩ መሆኑን በሰጡት ምስክርነት አረጋግጠዋል፡፡

1. 18/10/94 በተሰጠው ብይን በድርጊት 9 በወ/መ/ሕ/ቁ 32/1/ለ እና 281 ሀ ጥፋተኛ በመባል በድርጊት 22 ደግሞ በወ/መ/ሕ/ቁ 32/1/ሀ እና 281/ሀ ጥፋተኛ በመባል በድርጊት 23 ደግሞ በወ/መ/ሕ/ቁ 32/1/ሀ እና 281/ሀ ጥፋተኛ በመባል በሶስቱ ክሶች እንድከላከል በተወሰነው መሠረት በወ/መ/ቁ 2/89 እንዲሁም በወ/መ/ቁ 1293/93 የ7ኛ የመከላከያ ምስክሮች በወ/መ/ቁ 2/89 ድርጊቱን አለመፈፀሜን በሚገባ አረጋግጠው የልዩ አቃቤ ሕግን የምስክሮች የሰዎችና የሰነድ ማስረጃ አፍርሰው መስክረውልኛል፡፡ በተጨማሪም በወ/መ/ቁ 1293/93 የአቃቤ ሕግን ተመሳሳይ ምስክሮች በድርጊት 9 22 እና 23 አዲስ አበባ በፌ/ከ/ፍ/ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት ሲመሠክሩ ሁሉም ምርመራ የተካሄደው በሻ/ል ካሳ ወልዴና መ/አ ታምራት ብቻ የተከናወነ መሆኑን ምርመራውን ከነሻ/ል ካሳ ውጪ በማንም እንዳልተደረገ 2ኛው ምስክር መስክሯል ውሳኔውም በሃገር ውስጥ ደህንነት መ/ቤት የመጣ መሆኑን ሲያረጋግጡ ሶስቱም የኔን የድርጊት ተሳትፎ የሌለኝ መሆኑን ምስክርነታቸውን አቃንተው ከፍርድ በፊት የሰጡት ቃል አላግባብ እንዳይፈረድብኝ ለፍ/ቤቱ የሕሊና ግምት ተወዋለሁ ስለዚህም በወ/መ/ሕ/ቁ 32/1/ለ እና ሀ እንዲሁም በወ/መ/ሕ/ቁ/ 281/ሀ የተጠቀሰብኝ ስለ ዋና ወንደል አድራጊውና ስለ ግብረ አበሮች የተጠቀሰውን በሀ ይሁን በለ እንዲሁም በ281/ሀ ዘርን ስለ ማጥፋት በሰብዓዊ ፍጥረት ላይ ስለሚደረግ ወንጀል (ሀ) ማህበራዊ የሆነ አንድ ክፍል ሕዝብ በሙሉ ወይም

Mana Murtii Walii Gala Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት

Mana Sirreessaa
የኦሮሚያ ማረሚያ ቤት
አስተዳደር

ተከላከል በተባልኩት ግሰረት እኔ እራሴ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 142/3 ኀሰረት በ8/4/95 በችሎት ውስጥ በድርጊት 9: 22 እና 23 ላይ በዎቹን በአይንም ሆነ በስም የማላውቃቸው እንዲገደሉም ሆነ በምርመራም ያልተሳተፍኩ መሆኑን አስረድቼ የቀሩኝን ቅሬታዎች በፍርድ ሃሳብ እገልጻለሁ:: በማለት ያቀረብኳቸው ምስክሮች 1ኛ እና 2ኛ የመከላከያ ምስክሮች 1ኛ ፶ አለቃ ሽፈራው ጅሩ እና 2ኛ ፶ አለቃ ዳዲ ከፊኒ ባቀረብኩት የፍሬ ነገር ጭብጥ መሰረት በድርጊት 9 22 እና 23 ተበዳዮቹ ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ በሥራቸው አጋጣሚ በሚሰሩበት ጊዜ እኔ አርሲ የመጣሁት በጥር 1970 ዓ.ም መሆኑን ሥራዬ በአርሲ ገ/ልማት ድርጅት የትራንስፖርትና ጋራዥ ኃላፊ እንደነበርኩና በክሶቹ የተጠቀሱት ተበዳዮቹ በነሐሴ ወር 1970 ዓ.ም

1ኛው የመከላከያ ምስክር 1ኛ ወ/ሩፍኤል አዘነ፣ ደመረ ይነሱ፣ ታደሰ ወርዶፋ እና ተሻለ በቀለ መሆናቸውን ሲገልጽ

2ኛው የመከላከያ ምስክር ስማቸውን አለማወቁን ከማስረዳት ውጭ 1ኛ እና 2ኛ ምስክሮች በተመሳሳይ ምስክርነት በዚህ ምርመራ ውስጥ ክፍላቸው ውስጥ ሆነው የምርመራው ክፍል ጐን ለጐን በመሆኑ ምርመራው ይከናወን የነበረው በሻ/ል ካሳ ወልዴ ሹሙን የማያውቁት ከአዲስ አበባ የመጣ መኮንን መ/አ ጥላሁንና ግርማ ዳጨው ብቻ መሆናቸውን ተከሳሹ በምርመራ ተሳታፊ ያልነበረ በግቢም ያላዩት የማሰርም ሆነ የመመርመር ስልጣን ሲቪል እንደሌለው ምርመራው የተከናወነው በእነዚህ ሰዎች ብቻ የነበረና ሻ/ል ካሳ እና ግርማ ዳጨው ወደ ደርግ ምርመራ ሳይዘዋወሩ በፊት በ1969 እዚሁ ይሰሩ እንደነበርና እንደሚያውቋቸው በ1971 ነሐሴ ወር መጥተው ምርመራ ያደረጉት እነሱ ብቻ እንደሆኑ በመምሪያው ውስጥ የራሳቸው ማሰሪያ እና ተሽከርካሪ የነበራቸው መሆኑን ምርመራውና እስር ቤቱ 50 ሜትር እንደሚራራቅ ምርመራው በሚስጢር እንደሚካሄድ እንኳን ሲቪል የመምሪያው አባሎች እንኳን የማያውቁት መሆኑን አረጋግጠው መስክረዋል::

3ኛ መከላከያ ምስክር አቶ ሳህሉ ኃ/ጊዮርጊስ በ8/4/95 እንዲሁም 4ኛ ምስክር ወ/ሮ አየለች ኪዳኔ በ13/4/95 ያስያስኩት ተመሳሳይ የፍሬ ነገር ጭብጥ መሰረት በድርጊት 9 22 እና 23 በጥር ወር 1970 ዓ.ም አርሲ መጥቼ በአርሲ ገጠር ልማት ድርጅት የትራንስፖርትና ጋራዥ ኃላፊ ሆኜ እሰራ እንደነበረ መኖሪያ በግቢው እንደነበር 7ኛው ተከሳሽ የኢዘአኮ፣ ቀይ ሽብር፣ የቀበሌ የፓርቲ አባል ካድሬም የመንግስት ሰራተኛ ያልነበርኩ መሆኑን ተሳትፎም የሌለኝና ያልተወከልኩ መሆኑን አስረድተው በነሐሴ ወር 1973 ዓ.ም ለሁለቱም ምስክሮች ግልጽ ባልሆነ ሁኔታ በክ/ሀገሩ አስተዳደርና በግብርና ሚኒስቴሩ በስልክ ትዕዛዝ ከስራ የታገድኩ መሆኑን ገልጸው ከ21 ዓመት በኋላ አሰላ ታስሮ ሲመጣ ተገናኘን በማለት በሚገባ አስረድተውልኛል::

5ኛ የመከላከያ ምስክር ፶አለቃ ይልማ ኃይሉ በ8/4/95 ዓ.ም ባስያስኩት የፍሬ ነገር ጭብጥ አርሲ በጥር ወር 1970 መምጣቴን አርሲ ገጠር ልማት ድርጅት የትራንስፖርትና ጋራዥ ኃላፊ ሆኜ በግቢው ውስጥ እኖር እንደነበር በ1971 ነሐሴ የጭላሎ አውራጃ ፖሊስ አዛዥ ሹፌር ሆነው በሚሰሩበት ጊዜ በኢሕአፓ አባልነት ታስረው ከነበሩ ተበዳዮች የአርሲ ዞን አስተዳደሪ የነበሩት አቶ ታደሰ ወርዶፋ እና ወ/ሪት አበባ ሙሉጌታ ታስረው በነበረበት ጊዜ በሻ/ል ካሳ ወልዴ እና በግርማ ዳጨው አማካይነት ተወስደው ውጪ መርምረው ይመልሷቸው እንደነበር በወቅቱ አውራጃ ምርመራ እንዳልነበረ የቀይ ሽብር ኮሚቴ የሌለና ተከሳሹን በግቢ አይተውት እንደማያውቁ እስረኛ ሲወጣም ሲገባበ በእለት ሁኔታ እንደሚመዘገብ በሚገባ አረጋግጠዋል::

አምስቱ የመከላከያ ምስክሮቼ ዐ/ሕግ እንደመሰረተው የክስ ጭብጥና የዐ/ሕግ አመሰካከር ምስክሮቹ በሚገባ አፍርሰው ያስረዱልኝ መሆኑን ሪከርዱ ያረጋግጣል መከላከያ ምስክሮቼ የሰጡት ቃል ፍ/ቤቱ እንደ ምርመራው በተመሳሳይ የክስ መዝገብ የ10ኛው ተከሳሽ 6ኛ የመከላከያ ምስክር ሻ/ል ተሰማ ዋጋዬ በተመሳሳይ ምርመራው በነሻ/ል ካሳ ወልዴ እና በግርማ ዳጨው ፖሊስ መምሪያ እየተወሰዱ ተገርፈው መልሰው ያስገቡ እንደነበረ የቀይ ሽብር ኮሚቴ ያልነበረና ጭላሎ ፖሊስ ምርመራ እንዳልነበረ ያረጋገጡበት ምስክርነት ለእኔም ስለሚጠቅመኝ የመከላከያ ማስረጃነት እንዲያዝልኝ በ13/3/95 ችሎቱን በጠየኩት መሰረት በማስረጃነት እንዲመረምርልኝ እጠይቃለሁ::

የተከበረው ፍ/ቤት ወ/መ/ሕ/ቁ/ 222 ክስ የማይከፋፈል ስለመሆኑ በአንድ ወንጀል ሥራ ብዙ ተካፋዮች ያሉ እንደሆነ የቀረበው ክስ አንድ ሆኖ ይቆጠራል እንጂ ሊለያይ አይችልም እንዲሁም በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 117/1 በምንም ዓይነት ደረጃ ወይም በልዩ ልዩ ጊዜ ለአንድ ወንጀል ወይም ወንጀሎች ተካፋይ የሆኑ ሰዎች በአንድነት ተከሰው አንድ ላይ ተከሰው ነገራቸው ይሰማል የሚለው 89ኛ ተከሳሽ ተነጥሎ አ/አ መከሰሱ መከላከያዬን አጥብቦታል:: እንዲሁም 23ኛ ተበዳይ ከ22ኛ ድርጊት ተከሳሾች ጋር አብሮ ተገርፎ ሳለ በምን በአንድ ውሳኔ በአንድ ጊዜ ድርጊት በ3 ክስ ተከፍሎ ዐ/ሕግ እንደከሰሰኝ መከላከያዬን ለማጥበብና ለመጉዳት ስለሆነ ወንጀሎች ወይም የሕግ ድንጋጌዎች አንድነት ሆነው በሚገኙበት ጊዜ ስላሉ ጥፋተኛነት በወ/መ/ሕ/ቁ 61/2... የወንጀል አድራጐቶች በአንድ የወንጀል መስራት ሀሳቡ ወይም ጥፋቱ አንድ ግብ ለማግኘት በተደረጉ ጊዜ እንደ አንድ ወንጀል ለተቆጠረው ወንጀል ብቻ ኃላፊ ይሆናሉ በሚለው መሰረት በሰነድ ቁ. ሀሕደ/2/103/72 21/4/72 በ14 ሰዎች ላይ የተሰጠው ውሳኔ ከ1-3 በሞት፣ ከ4-12 አምስት ዓመት እስራት፣ 1ሰው አንድ አመት 1ሰው ስድስት ወር በማለት ውሳኔጽቼው 1 ቀን ሆኖ በድርጊት 9 22 እና 23 የቀረበው የከ/ል ተስፋዬ ወሰኔ በ3 ክስ የተከፈተው ክስ ያለ አግባብ የተመሰረተ ስለሆነ አንድ ክስ መሆኑን የተከበረው ፍ/ቤት ግምት ውስጥ ክሱን እንዲያካትትልኝ በማክበር አመለክታለሁ::

መዝገብ ቤት

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

የሰነድ ማስረጃ

1. በድርጊት 9 ፡ 22 ፡ 23 በወ/መ/ቁጥር 2/89 በተከሰስኩበት የወንጀል ድርጊት 3ወረቀት የሰነድ ማስረጃ የቀረበብኝ ለአርሲ ክፍለ ሀገር ዋና አስተዳዳሪ በአድራሻ በቁ ሀሕደ/2/103/72 ታህሳስ 14 ቀን 1972 ዓ.ም ስለ እነ ተማሪ ሁሴን መሐመድ ሁሴን በ21/12/1972 ዓ.ም የተላከውን የምርመራ መግለጫ በተመለከተ ይህ ሰነድ በእኔ ላይ አስረጂነት እንደሌለው እኔ የፈረምኩበት ወይንም እኔን የሚጠራ ሰነድ ያልሆነና የማይመለከተኝ መሆኑን ሚያዚያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም ያቀረብኩት የሰነድ መከላከያ በአስረጂነት ፍርድ ቤቱ እንዲመረምርልኝ እየጠየኩ በጥር 6 ቀን 1995 ዓ.ም ባቀረብኩት የመከላከያ ሰነድ ማስረጃ በቁጥር 1 1፡1 እስከ 1፡3 ድረስ ያቀረብኩትን ሰነዱን ምንም እንኳን አቃቢ ሕጉ ማስረጃዬ ነው ብሎ ያቀረበው ቢሆንም የእኔን በድርጊት 9 ፡ 22 ፡ 23 የማያስረዳ በአድራሻ የተጻፈላቸውን ብቻ የሚመለከት ሲሆን ድርጊቱ በማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት ለመከናወኑ በገጽ 2 እስረኞቹ አሰላ ስለሆኑ የሚል ሆኖ በገጽ 2 ግርጌ ሻምበል ካሳ በአርሲ ፋይል ውስጥ ይያያዝ የሚለው የሚያመለክተው አርሲ የተሰራ መሆኑን ሳይሆን በማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት መከናወኑን የልዩ አቃቤ ሕግ ምስክሮች በሰጡት ቃል ላይ ሻምበል ካሳ ወልዴ እና መቶ አለቃ ታምራት ያከናወኑት መሆኑን መረዳት አያዳግትም 7ኛው ተከሳሽ የልዩ አቃቤ ሕግ ሰነዱን መልሼ በመከላከያነት ማቅረቤ ይታወቃል። ይህ ሰነድ ሰዎቹ የተገደሉት ታህሳስ 21 ቀን 1972 ዓ.ም መሆኑን ክሱ ያስረዳል። ነገር ግን በ21/12/72 የምርመራ ውጤትን ይመለከታል የሚለው ሰነድ አስረጂነቱ ሦስቱ ሟቾች ከሞቱ ከ8 (ስምንት) ወር በኋላ የተሰጠ የምርመራ ውጤት ስለሆነም ይህንን ሰነድ እንድከላከል መወሰኑ ግድፈት ያለበት ስለሆነ እኔ 7ኛው ተከሳሽ የምርመራው ተሳታፊ መሆኔን በልዩ አቃቤ ሕግ 1ኛ 18ኛ 19ኛ 36ኛ 45ኛ 74ኛ ምስክሮች ባልተረጋገጠበት ሁኔታ በጽሑፍ ማስረጃ በፍ/ብ/ሕ/ቁ 2006/2 በውሉ ውስጥ የተጻፉ ቃላቶች የሰው ምስክር ወይም የህሊና ግምት ማስረጃ ማቅረብ አይቻልም እንዲሁም በፍ/ሕ/ቁ/ 2010/1 ሠነዱን ያዘጋጀው ወይም የተቀበለው ይህንን ለማድረግ የሚችል የመንግስት መስሪያ ቤት ባለ ስልጣል የሆነ እንደሆነ ባለ ስልጣኑ ራሱ ለመመርመር ያልቻላቸውን የውሉን ቃላት ሁሉ 3ኛ ወገኖች እንደ ፈቀዱ ሊቃወሟቸው ይችላሉ በሚለው መሰረት የተከበረው ፍርድ ቤት ህጋዊ ሰነድ አይደለም በማለት የተቃወምኩ በመሆኑ ሰነዱን ውድቅ እንዲያደርግልኝ አመለክታለሁ።

በወ/መ/ቁ 325/85 እና በወ/መ/ቁ 1293/93 ላይ 1ኛ 2ኛ 3ኛ የልዩ አቃቢ ሕግ ምስክሮች ምርመራውን ከነ ሻምበል ካሳ ውጭ ማንም እንዳላደረገው መስክረዋል በማለት ያረጋገጡና ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ ተገርፈው ምርመራው በሻምበል ካሳ እና በረዳታቸው መቶ አለቃ ታምራት ብቻ ተካሂዶ ውሳኔውም ቃላቸውን የተቀበሏቸው መሆኑን እንዲሁም የ3ቱን ሟቾችና የእነሱን 5 ዓመት እስራት የተቀጡት ውሳኔው የተሰጠው አዲስ አበባ የሕዝብ ደህንነት መስሪያ ቤት መሆኑን 1ኛው ምስክር ማረጋገጡ ሕጋዊ ሰነድ አይደለም ብሎ ውድቅ በማድረግ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 149/2 መሰረት እንዲያሰናብተኝ አመለክታለሁ።

2. 7ኛ ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን በሞዴል 6 በወጪ መደብ 6610 ብር 50 ሰኔ 5 ቀን 1971 ፈርሞ ወሰደ የሚለው ሰኔ 5ቀን 1970 ዓ.ም በኢሕአፓ ሳይሆን በድርጅት ሽኩቻ መታሰሩን ከመግለጹ ውጭ በኢሕአፓ የታሰረ መሆኑን አንደኛው ምስክር አላረጋገጠም ከቆየን በኋላ በሐምሌ ወር 1970 ታደሰ ወርዶፋን ሻምበል ካሳ እና መቶ አለቃ ታምራት ሲያመጡት ነው በኢሕአፓ ነው የታሰርኩት ለ3 ሰዓት ያህል የገረፉኝና ቃሌን የተቀበሉት እርሶ ኖዎት ማለቱ በወ/መ/ቁ/ 1293/93 አዲስ አበባ ላይ ሁለተኛ የልዩ አቃቢ ሕግ ምስክር ቃሉን ሲሰጥ 7ኛው ተከሳሽ ከስራ ያዘኝ ባላለበት ምስክርነት ከስራ ተይዞ ቀበሌ 14 መታሰሩን ከማስረዳት ውጭ 3 የተለያዩ ምስክርነት በሰጠበት እኔን ጥፋተኛ የሚያደርገኝ ሕጋዊ መሰረት የለውም በማለት በሚያዚያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም ያቀረብኩትን የሰነድ ማስረጃ መርምሮ አያስጠይቀውም በማለት ሰነዱን በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 149/2 መሰረት ሰነዱን ውድቅ እንዲያደርግልኝ በትህትና አመለክታለሁ።

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ድርጊት:23

ነሐሴ 8 ቀን 1970 ዓ.ም ተገረፍኩ ያለው በሚያዝያ 15 ቀን 1994 ባቀረብኩት የሰነድ ማስረጃ በግልፅ አስረድቼ እያለ ተከላከል የተባልኩት የሕግ ክፍተቱ ስለሌለው ያቀረብኩት ሠነድ እንዲመረምርልኝ ስጠይቅ ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ አልተገረፍኩም ቃላችንን ይቀበሉ የነበሩት ሻ/ል ካሳና መ/አ ታምራት በሆናቸውን አረጋግጦ በግል ሻ/ል ካሳ ቃሌን ተቀበሉ እኔ አልተገረፍኩም ሌሎች ግን ይገረፉ ነበር ሲል እኔ በምርመራው ውስጥ መኖሬን አላረጋገጠም:: እኔ በቀጂ ገርፌው ቢሆን ኖሮ ቃሉን የምቀበለው እኔ መሆን ነበረብኝ ግን አውራጃ ካስገባሁት በኋላ በእኔና በእሱ መካከል ያለው የድርጊት ግንኙነት ተቋርጧል ውጤቱ በእኔ አለመደረጉን በኮ/ል ተስፋዬ ወ/ስላሴ በቁ.ህሐደ/2/103/72በ21/4/72 በተሰጠው ውሳኔ የተገረፈው ከ22ኛ ተከሳሾች ጋር መሆኑን በቁ.4፣በቁ8፣በቁ12 ጋር በተራቁ. 9 ላይ ተማሪ አዳሙ ንጋቱ ሶሬሳ ምስክሮቹ 1ኛና 18ኛ ምስክሮች ማረጋገጣቸውና ፖሊስ መምሪያ አልተገረፍኩም ያለውና በእኔ ላይ በድርጊት 23 ገረፈኝ ያለው በገለልተኛ ወገን ያልተመሰከረና በብይን በ18/10/94 ብቸኛ ምስክር ቢሆንም የኮ/ል ተስፋዬ ወ/ስላሴ ውሳኔ አምስት ዓመት ታስሮ የፈፀመ ስለሆነ የሰጠው የምስክር ቃል እውነተኛነቱን ያረጋግጣል የሚለው በሚያዝያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም. የሀሰት ምስክርነት መሆኑን በገጽ 2 የጠቀስኩትን ማስረጃ እንዲመረምርልኝ ስጠይቅ በ6/5/95 ያቀረብኩትን የሰነድ የመከላከያ ማስረጃ እንዲመረምርልኝ ስጠይቅ በሰጠው ቃል ፖሊስ ጣቢያ ተመረመርን አውራጃ ከዚያ ወህኒ ቤት ወሰዱን ማለቱ ፖሊስ መምሪያ ያን ጊዜ መርማሪ የነበሩት ሻ/ል ካሳ ናቸው ከ/ል ካሳ ጋር መ/አ ታምራት የሚባሉ ነበሩ እነሱ ቃላችንን ይቀበሉ ነበር ማለቱ ቃል የሚቀበለው የመረመረው መሆኑ በዘልማድ ይታወቃል ስለዚህ 74ኛ የል/ዐ/ሕግ ምስክር ፖሊስ መምሪያ አልተገረፍኩም ቢልም በወ/መ/ቁ1293/93 ላይ 3ቱ የዐ/ህግ ምስክሮች በሰጡት ቃልና በክስ ቻርጁ 8ኛው ድርጊት ላይ በ3ኛ ተራ ቁጥር የተጠቀሰው አዳሙ ንጋቱ በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም. ከ22ኛና 9ኛ ተበዳዮች ጋር የተገረፈ መሆኑን በገጽ 6 ፓራግራፍ 4 ላይ 8ኛ ው ድርጊት ከ6ኛው ድርጊት ጋር የተያያዘ ነው በድርጊት 8 የተመለከቱት ሰዎች በተመሳሳይ በተከሳሹ ዋና መርማሪነት በፖሊስ መምሪያ ምርመራ ተደርጎባቸው ከዚያም አልፎ ከፍተኛ የሆነ ግርፋት በመገረፍ በሰውነታቸው ላይ ጉዳት መድረሱ ተመስክሯል የሚለው የተረገፈው፣አምስት ዓመት የተፈረደበት ከሌሎቹ 1ኛ፣18ኛ፣45ኛ እና 74 ምስክሮች በሙሉ የተገረፉት በሻ/ል ካሳ ወልዴና መ/አ ታምራት ብቻ መሆኑን የመጣው የመከላከያ ሰነድ ያስረዳል:: ምስክሩ እኔ በመጠየቁ በቆጂ ያሳሰርኩት መሆኑን ያሰረው የቀበሌው አስተዳደሪ አሸናፊ ኃይሌ መሆኑን እርሱ የታሰረው አሰላ ብቻ መሆኑን በቁጥጥራቸው ስር የነበሩት የሚለው ሀሰት መሆኑን የተገረፈው በአለንጋ እግሩን ብቻ መሆኑን ሲመሰክር ስዩም አሰፋ የቀይሽብር ሰብሳቢ ሲሆን የአቶ ብርሃኑ ገ/መድህን ስራቸውን አላውቅም በማለት የቀይ ሽብር ኮሚቴ መሆኔን አላስረዳም የሃሰት ምስክርነት ስለሆነ የተከበረው ፍ/ቤት 149/2 መሠረት ክሱን ውድቅ እንዲያደርግልኝ አመለክታለሁ::

G/Arsiitii

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

45ኛ ምስክር ወልደ ሩፋኤል አዘነ በ16/5/93 የግል ተበዳይ ሆኖ ከ22ኛ ድርጊት ከታሰሩት ጋር የታሰረ መሆኑን ሰኔ5ቀን 1971 ዓ.ም. ኢሕአፓ ነህ ተብሎ ታስሮ እያለ 2ኛ፣7ኛ፣8ኛ እና 10ኛ ተከሳሾች አውራጃ ፖሊስ ሁለቴ እንደገረፉት ከዚያ ፖሊስ ጠ/መምሪያ ውስጥ ደግሞ ለ3ኛ ጊዜ ከአዲስ አበባ የመጡ ሻ/ል ካሳ ወልዴና መ/አ ታምራት ያባቱን ስም የማላስታውሰው እነሱ ከአ/አበባ መጥተው ፖሊስ መምሪያ ወስደው ገረፉኝ:: ይህ ግርፋት የደረሰብኝ በነሐሴ ወር በ1971 ዓ.ም. ነው ከእኔ ጋር 3ቱ ሚኞች የተገደሉት ተገርፊዋል ምርመራ ከጨረስን በኋላ እንገረፍ የነበረው አውራጃ ነው:: ወህኒ ቤት ግርፍ አልነበረም:: 45ኛው ምስክር ከአንድ ሰው በስተቀር ሌላ አላውቅም ብሎ እኔን በስምም ለማወቅ አልቻለም:: ጉዳት ደረሰብኝ ከጊዜ በኋላ ድኛለሁ በማጣሪያ ከአንዱ በስተቀር የለም ብሎ በችሎቱ እያለሁ የለም ብሏል:: ገርፎኛል አላለም በክስ ጭብጥ 22 ነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም. 19ኛ እና 36ኛ ምስክሮች አልተገረፍንም በማለታቸው ምስክርነቱ በ18/10/94 ውድቅ ሆኗል:: ጠቃሚ የሆኑ ምስክርነት እንዲያዝልኝ እጠይቃለሁ::

1ኛው ምስክር የተያዘው፣የታሰረው፣የተገረፈው በ1970 ዓ.ም. ብሎ የሰጠው ምስክርነት በገፅ124፣125 ሁለት ቦታ 129፣130 ገጽ ላይ እሱም ሆነ 3ቱ ሚኞች የተገረፉት 1970 ዓ.ም. እንጂ 1971 ነሐሴ ያለበት በሪከርዱ የለም:: በወ/መ/ሕ/ቁ. 25 መሰረት ጊዜውን የሳተ ምስክርነት ስለሆነ ውድቅ እንዲያደርግልኝ የሀሰት ምስክርነት በለመሆኑ 4ኛው ምስክር የገረፉት ሻ/ል ካሳ እና መ/አ ታምራት እንጂ 7ኛው ተከሳሽ ደምረው ፊት ገርፎኛል ብሎ አልመሰከረም:: 18ኛ እና 45ኛ ምስክሮች በነሐሴ 1971 ጭብጥ እነሱንም ሆነ 1ኛውን ተበዳይ መግረፌን አላረጋገጡም:: ስለዚህም ያተከበረው ፍ/ቤት 1971 ከ1970 ዓ.ም. ጋር የሚያገናኘው የሕግ ድጋፍ የለም:: ስለሆነም፡ ምስክርነቱ፡ ውድቅ፡ እንዲያደርግልኝ፡ እጠይቃለሁ

በ18/10/94 በተሰጠው ብይን 1ኛው ምስክር ብቻ በተሳሳተ ዓመተ ምህረት በብቸኛ/ገለልተኛ/ ምስክር አብረው ታስረው የነበሩትም ሆነ ሲገርፍ ነበረ ከማለት ውጪ 7ኛው ተከሳሽ መግረፌን አላረጋገጡም በሚኞቹ መግረፍ ያልተከሰስኩና በ1970 ዓ.ም. ለተደረገ ድርጊት እኔን ጥፋተኛ የሚያደርገኝ አይደለም:: መርማሪዎች የነበሩት 18ኛ፣45ኛ፣19ኛ፣74ኛ፣36ኛ ምስክሮች መርማሪ እንዳልነበርኩ አረጋግጠው የመሰከሩ ሲሆን የ7ኛው ተከሳሽ የመከላከያ 1ኛ፣2ኛ፣3ኛ፣4ኛ፣ ምስክሮች በድርጊቱ አለመካፈሌን በድርጊት9፣22 እና 23 አረጋግጠው መስክረውልኛል::በተለይ በድርጊት 22 ላይ ተበዳዮቹ ከ1ኛው ምስክር በስተቀር ረገፈኝ ያለኝ የለም:: የቀሩት አብረው ተመርምረው ገርፎናል ሳይሉ እሱን ብቻ ልገርፍ የምገባበት ምክንያት ይኖራል ተብሎ አይገመትም:: 1ኛው ምስክር በሌላው ወገን በ89ኛ ተከሳሽ በመስቀለኛ ጥያቄ ሲመልስ እኔ በሀምሌ 1970 በኢሕአፓ የታሰርኩት በመጨረሻ እንደውም ቃሌን የተቀበሉኝና ለ3 ሰዓት የገረፉኝ እርስዎ ኖት ምርመራው የተከናወነው በሻ/ል ካሳ መሪነት የቡድኑ መሪ ከዋናው ህዝብ ደህንነት ብሎ ማለቱ የሚያረጋግጠው 7ኛው ተከሰሽ መርማሪ እንዳልነበረ ያረጋግጣል::

18ኛው ምስክር ፖሊስ መምሪያ ምርምር ከጨረስን በኋላ የሁላችንንም ምርምራ የያዙትና ቃላችንን የተቀበሉት በተለይም የሚኞቹ ምርመራ መዝገብ የተዘጋጀውና የምርመራ መዝገቡ የተከናወነው በሻ/ል ካሳ ወልዴ መሆኑን ውጤቱ አ/አበባ በሄዱን እንሰማለን ከዚያ ውሳኔው የመጣው ከሀገርና ህዝብ ደህንነት በክ/ል ተስፋዬ ወ/ስላሴ እና የመ/አ ስለሺ መንገሻ የማይነበብ ፊርማ ያለበት በማለት የመሰከረ ሲሆን በማጣሪያም በክ/ል ተስፋዬ ወ/ስላሴ እና የመ/አ ስለሺ መንገሻ መሆኑን ማረጋገጣቸው እኔን 7ኛ ውን ተከሳሽ ውሳኔ የወሰንኩ ወይም የተግባሩ ተካፋይ መሆኔን አላረጋገጠም::

45ኛው ምስክር ሲመስክር 7ኛው ተከሳሽ አውራጃ ኢሕአፓ ነህ እመን በማለት ተገረፍኩ ያለው ክሱ የሚለው ነሐሴ 1971 ዓ.ም. ፖሊስ መምሪያ የተገረፈ መሆኑን እንጂ በደል ከደረሰበት ውጪ የተሰጠ ቃል ከፍሬ ነገሩ ጭብጥ ውጪ ስለሆነ ውድቅ እንዲያደርግልኝ አመለክታሁ::

በአጠቃላይ 1ኛ፣18ኛ፣45ኛ ምስክሮች የሰጡት የምስክርነት ቃል እርስ በራሱ የሚጣረስ በተያዘው የፍሬ ነገር ጭብጥ ላይ ተመስርቶ የተሰጠ ምስክርነት አለመሆኑን በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 136 ንዑስ ቁ. 1፣2፣3፣4 መሰረት የሰጡትን ቃል እንዲመረምርልኝ እጠይቃለሁ:: 1ኛው፣18ኛው እና 45ኛው ምስክሮች በ7ኛው ተከሳሽ ላይ በክሱ «በግብረ አበርነት» በማቀድ ምን እንዳቀድኩ «ከማን ጋር እንዳቀድኩ» እቅዱን በሥራ ላይ ለማዋል ምን እርምጃ እንደወሰድኩ «ስልጣኑ» የሚለው ሀረግ ምን ዓይነት ትዕዛዝ በጽሁፍ በቃል ለማን እንደሰጠሁ ቀኑ፣ጊዜውና ሥፍራው ያላመለከተ አድራጎቱን በስራ ላይ በማዋል የሚለው ሃረግ የትኛውን ድርጊት እንደሆነ አላስረዱብኝም :: 18ኛ፣19ኛ፣36ኛ፣45ኛ እና 74ኛ ምስክሮች ፖሊስ መምሪያ በተደረገው ምርመራ ገርፎናል የሚል ምስክርነት አልሰጠም በወንጀል ክስ ዐ/ሕግ ሊያስረዳ ይገባው የነበረው 95 በመቶ ሲሆን 1ኛው ምስክር በብቸኝነት የሰጠው ምስክርነት በራሱ ጓደኞች እንኳን ያልተረጋገጠ ሲሆን ምስክርነቱ 7.1 በመቶ ብቻ ስለሆነ በ22ኛ ድርጊት አያስጠይቀውም በማለት ውድቅ እንዲያደርግልኝ ስጠይቅ የ7ኛው ተከሳሽ መከላከያ ምስክሮች 1ኛ፣2ኛ፣3ኛ፣4ኛ፣5ኛ ባስያዝኩት የፍሬ ነገር ጭብጥ የልዩ ዐ/ሕግ 1ኛ 18ኛ እና 45ኛ የሰውና የሰነድ ማስረጃ አስተባብለውና አፈርሰው የመሰከሩልኝ ስለሆነ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 149/2 መሰረት ክሱን ውድቅ እንዲያደርግልኝ በማክበር እጠይቃለሁ::

G/Arsii
Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ነገሮች በሕግ ተደግግገው የወንጀል ሥራ አፈጻጸም የሚያቋቁሙት የሞራል ወይም የግዙፍ ተግባር ጠባዮች ሁሉ በሙሉ አድራጎት ካተፈጸሙ በቀር የሕግ መጣስ ተግባር እንደተፈጸመ አይቆጠርም የሚለውን አያሟላም:: አስቀድሞ በህግ ያልተመለከተውን ጥፋት ፍርድ ቤት እንደ ህግ መጣስ ሲቆጥረውና በሕግም ላይ ተለይቶ ባልተመለከተ አድራጎት ወይም ጉድለት ቅጣትን ሲወስን አይችልም:: በሕጉም ከተወሰኑት ቅጣቶችና ጥንቃቄዎች በቀር ሌላ ቅጣት መፈጸም አይችልም::

በወ/መ/ሕግቁ.2/1 አስቀድሞ ባልተመለከቱት አድራጎቶች ላይ ይመስላል በማለት መፍረድ ክልክል ነው የሚለው ድንጋጌ እና ያድራጊው አጥፊነት ለፍርድ ቤት ካተረጋገጠ በቀር አድራጎቱ አያስቀጣም ማለቱ እኔ ጥፋቴ ሳይረጋገጥ ጥፋተኛ የሚያሰኝ ሕጋዊ [illegible] የለውም እንድከላከል በተወሰነብኝ መሰረት በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 142/3 እኔ ቃሌን ስሰጥ በድርጊት 9፣22እና 23 ሰዎቹን በመልክም በስምም የማላውቃቸው ሟቾቹን ያልመረመርኳቸውና እንዲገደሉም ያላደረኩ መሆኑን በድርጊት 22ኛ፣23ኛ ፣የተጠቀሱትን ተበዳዮች ያልገረፍኳቸው መሆኑን አስረድቼ ባስያዝኩት 3 የመከላከያ የፍሬ ነገር ጭብጥ መሰረት የ7ኛ ተከሳሽ 1ኛ፣2ኛ፣3ኛ፣4ኛ እና 5ኛ ምስክሮቼ ምርመራው በነሻ/ካሳ ወልዴ መ/አ ታምራት መ/አ ጥላሁን አድማሱ ወ/ር ግርማ ዳጨው የተከናወነ እንጂ እኔ መርማሪም ገራፊም ያልነበርኩ መሆኑን አረጋግጠው በተመሳሳይ ተከላ[illegible]የል/ዐ/ሕግን የሰውና የሰነድ ማስረጃ አስተባብለው አፍርሰው መስክረውልኛ:: ይኸውም በወ/መ/ሕ/ቁ. 34 መሰረት አንድ ወንጀል በአንድ ክፍል በተመደቡ ብዙ ሰዎች በህብረት በተሠራ ጊዜ የወንጀሉ ተካፋይ አለመሆኑ የታወቀለት ሰው አይቀጣም ስለሚል በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ.149/2 መሰረት አያስጠይቀውም በማለት በነፃ እንዲያሰናብተኝ ሳመለክት የመከላከያ ምስክሮቼ ለፍ/ቤት የሰጡትን ቃል እንዲመረምርልኝ በማክበር አመለክታለሁ::

<u>የተከበረው ፍ/ቤት</u> :- በድርጊት (9) ዘጠኝ ማጣሪያ ሶስቱ ሰዎች እንዲገደሉ የምርመራ መዝገቡ በሻምበል ካሳ ተከናውኖ የተወሰነው በሀገርና ህዝብ ደህንነት ሚንስትር በኩል ተሰፋዬ ወልደ ስላሴ መሆኑን የልዩ ዐ/ሕግ 1ኛ ምስክር ደመረ ይነሱ ቀርቦ ሲመሰክር በእኔ ላይ (5) አምስት ዓመት ቅጣት የወሰኑብኝሚንስትሩና አስፈፃሚው መ/አ ስለሺ መንገሻ መሆናቸውን አረጋግጦ የምስክርነት ቃሉን ሰጥቷል::እኔን ወንጀለኛ የሚያደርገኝ የህግ ድንጋጌ የለም::

<u>በድርጊት 22 የክስ ጭብጥና ምስክርነት :-</u>

2ኛ፣7ኛ፣8ኛ፣10ኛ፣25ኛ፣30ኛ እና 35ኛ ተከሳሾች ነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም. ሰዓቱ ባልታወቀበት ጊዜ አዲስ የኢሕአፓ የፖለቲካ ቡድን መስርተዋል በማለት ህግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ 1ኛ ወ/ሩፋኤል አዘነ፣2ኛ፣ደመረ ይነሱ፣3ኛ ታደሰ ወርደፋ፣4ኛ ተሸለ በቀለ የተባሉትን አሰላ ከተማ በሚገኘው የጭላሎ አውራጃ ፖሊስ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ እጅና እግራቸውን በገመድ አስረው በማንልጠል ሰቅለው በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ ሰውነታቸውን በማፈራረቅ ገርፈው አካላቸው እንዲቆስል በማድረጋቸው ተከሰዋል ይላል:: የል/ዐ/ሕግ ምስክሮች በዚህ ድርጊት 1ኛ፣18ኛ፣19ኛ ፣36ኛ እና 45ኛ ምስክሮችና 5/አምስት/ ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው::

<u>1ኛው ምስክር ደመረ ይነሱ</u> በ22/5/92 የግል ተበዳይ ሆኖ ከ22ኛ ድርጊት ከታሰሩት ጋር የተገረፉ መሆኑን ሲመሰክር ሰኔ 5 ቀን በ6 ሰዓት ስሬ ወረዳ 2ኛ እና 7ኛ ተከሳሾች ከማያውቀው ፖሊስ ጋር ይዘው አምጥተው ቀበሌ 14 አሰሩኝ ከዚያ ፖሊስ መምሪያ ሄደ በ1970 ዓ.ም. 89ኛው፣35ኛው፣7ኛው፣እና 2ኛ ተከሳሾች ከሶስቱ ሟቾችና ወ/ሩፋኤል አዘነን በመፈራረቅ ገረፉን ከዚያ ወደ አውራጃ ወሰዱን::

<u>18ኛ ምስክር ታደሰ ወርደፋ</u> በ2/9/92 የግል ተበዳይ ሆኖ ከ22ኛ ድርጊት ከታሰሩት ጋር የተገረፈ መሆኑን ሲመሰክር ነሃሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም. ከፖለቲካ ት/ቤት ተይዞ ማዕከላዊ ምርመራ በመ/አ ታምራትና በግርማ ዳጨው ብቻ ተገርፎ አሰላ በ8/12/71 ዓ.ም. ከሌሎቹ ጋር ተቀላቅሎ ፖሊስ መምሪያ እሱ እንዳልተገረፈ ይመረምሩን ይጠይቁን የነበሩት በ89ኛ ተከሳሽ መሪነት በ7ኛ ፣35ኛ እና 2ኛ ተከሳሾች ብሎ በማጠሪያ ደግሞ አርሲ አስመገረፉን የተገረፉት የነገሩኝና የሰማሁት ነው በማለት ማየትን ወደ መስማት መልሷል:

G/Arsiitii
Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

5ኛ ድርጊት ሃያ ስምንት (1) ሰው ግርፍ በሳንጃ እግሩን የተወጋ ከ106 ተከሳሾች 5 ሰዎች የተከሰሱበት የጥቅምት ወር 1969 ዓ.ም ድርጊት ከዚህ በላይ የተጠቀሱት (5) አምስት ክሶች በ18/10/94 ዓ.ም. በተሰጠው ብይን መከላከል ሳያስፈልገኝ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. በ141 መሰረት ፍ/ቤቱ በነጻ ያሰናበተኝ ሲሆን በድርጊት 9፣22 እና 23 እንድከላከል በተሰጠኝ ብይን መሰረት ልዩ ዐቃቢ ሕግ ማስረጃ እንዲያቀርብ ታዞ በርካታ የሰው ምስክሮች አቅርቦ አሰምቷል የቀረቡት ሁሉም የሰው ምስክሮች እንደ ልዩ ዐቃቢ ህግ የክስ አቀራረብና ባስያዘው ጭብጥ መሰረት ጥፋት ለመስራቴ ሊያስረዱብኝ አልቻሉም::

በ18/10/94 እንድከላከል ለታዘዝኩበት ድርጊት 9፣22 እና 23 የልዩ ዐቃቢ ህግ ምስክሮች የሰጡት የምስክርነት ቃል

9ኛ ድርጊት የክስ ጭብጥና ምስክርነት

2ኛ፣7ኛ፣8ኛ ፣10ኛ፣30ኛ፣35ኛ እና 99ኛ ተከሳሾች ታህሳስ 21 ቀን 1972 ዓ.ም. ከቀኑ 12 ሰዓት ሲሆን ፀረ ህዝብ ፀረ አብዮትና የኢሕአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማት ሕግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ 1ኛ ሁሴን መሐመድ (2) አየለ በርሄና ጎርፉ ገላን የተባሉትን በጥይት ደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚለው ሲሆን ወ/ሕግ ያስያዘው የፍሬ ነገር ጭብጥ 1ኛና 18ኛ ምስክሮች በክስ 9 ላይ 2ኛ፣7ኛ፣8ኛ ፣10ኛ፣30ኛ እና 92ኛ ተከሳሾች በተከሰሱበት ወንጀል የል/ዐ/ሕግ ምስክሮች 1ኛ፣18ኛ፣19 45ኛ እና 74ኛ ምስክሮች ለችሎት በ22/2/92 በ2/9/92 በ2/9/92 በ16/5/93 እና በ25/3/94 በሰጡት ቃል እንዳቸውም እኔን በስም አንስተው የወንጀሉ ተካፋይ የነበርኩ መሆኑን አላስረዱብኝም በምርመራው የኔ ተካፋይ መሆን አልተገለፀም:: ምስክሮቹ በተያዘው የፍሬ ነገር ጭብጥ ሲገረፋ ነበር የሚለው በሪከርዱ አልተያዘም:: ከምስክሮቹ ውስጥ አንድም ሰው አላረጋገጠብኝም:: በወህኒ ቤት አብረው ታስረው እያለ ሲወጡ ያዩ እንጂ ፖሊስ መምሪያ አብረው ታስረው የተገረፉ መሆኑን በማለት ል/ዐ/ሕግ ያስያዘው ጭብጥ የለም ሰዎቹን ከወህኒ ቤት ሲወጡ መጥራቴ አልተረጋገጠም:: የከ/ል ተስፋዬ ወ/ስላሴ የውሳኔ ደብዳቤና በመ/አ ስለሺ መንገሻ ፊርማ መሰረት ሰዎቹ መገደላቸውን 1ኛ፣18ኛ ፣19ኛ፣45ኛ እና 74ኛ ምስክሮች የእኔን መወሰንም ሆነ በግበረ-አበርነት በማቀድ የሚለው ዋናው ወንጀል ፈጻሚ ማን እንደነበር አድራጎቱን ሥራ ላይ በማዋል የሚለው ሃረግ ገድለዋል ለማለት ከሆነ እነማንን እንዲገደሉ የሚለው ሃረግ «ተባባሪ» «ትዕዛዝ ሰጪ» የአድራጎቱን ፈጻሚ በሚሉት ሃረጎችና ቃላት ጋር ለማስገደሌ መንስኤው ምን እንደሆነ፣ በማን እንዲገደሉ ማድረጌ፣መሳሪያ መስጠቴ፣ሲታዘዝ በቃል ፣በጽሁፍ በኮሚቴ አባላት፣በግል፣በህብረት ሥፍራና ጊዜው የያዛቸውን፣፣ያሰራቸውን፣የመረመራቸውን የወሰነባቸው ወይም ያስወሰነባቸው ለመሆኑ 1ኛ፣18ኛ፣19ኛ፣45ኛ እና 74ኛ ምስክሮች የነበረኝንም ስልጣን ጭምር አላረጋገጡም::

አንድ ሰው በአንድ በተወሰነ ወቅት ሁሉንም አድራጎቶች የሚፈጽምበት በአብኛው ይፈጸማል ተብሎ አይገመትም የአዝአኮና የቀይ ሽብር ኮሚቴ ሥልጣን የነበረኝና ሥልኔ ተፈጸመ የተባለውን ድርጊት ለማከናወን ሚያስችል እንደነበረ ያላስረዱና 1ኛው ምስክር ደመረ ይነሱ በአርሲ ክ/ሀገር የአዘአኮ ኮሚቴ የሴስና በወረዳ እንደነበረ የቀይ ሽብር ኮሚቴ በአሰላ ሳይሆን በክ/ሀገር ደረጃ ጥር 7 ቀን 1970 ዓ.ም. ከ15 ሰዎች በሚበልጡ ተቋቁሞ በ1970 ዓ.ም. በሚያዝያ ወር በማረኝ አብዮቴ ማብቃቱን ራሱ በክስ 1 ላይ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል በመሆኑ 31 ሰዎች ላይ እንዲገደሉ መወሰኑንና ኢተያ ደግሞ አስፈጻሚ እንደነበር ለችሎቱ ሲያስረዳ እኔ የኮሚቴው አባል እንደነበርኩ ያስረዳብኝ ምስክርነት የለም::

በ18/10/94 በዘጠነኛ ክስ ላይ በተሰጠው ብይን ምስክሮቹ ቃላቸውን በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁ 136/1፣2፣3፣4 ካበቁ በኋላ ምንም እንኳ ሟቾች ሲገደሉ በዓይን አየሁ የሚል የሰው ምስክር ባይቀርብም የሞት ቅጣት እንዲቀጡ መወሰኑ የሚያሳየውና ተከሳሾቹ ሟቾቹን በቀጥታ መገደላቸው ባይረጋገጥም የሚለው ሃረግ ዐ.ሕግ በክስ በቃወሚያ መልሴ ላይ ሲሰጥ ምስክሮቹ ያረጋገጡታል:: ባለው መሰረት በኔ በ7ኛው ተከሳሽ መረዳት እንደሌለበት ግልጽ ሆኖ እያለ እኔ ጥፋተኛ ሆኜ ከተገኘሁ ልቀጣ በዐ/ሕ/ምስክሮች ካልተረጋገጠ ደግሞ ጥፋተኛ አይደለም ተብዬ በነፃ ለመሰናበት ነው የምከራከረው ስለዚህ በወ/መ/ሕ/ቁ. 23/2እና 3 መሰረት ወንጀልን የሚቋቋሙ ሥረ

140

መጋቢት 12 ቀን 1995 ዓ.ም.

ለኦሮሚያ ጠ/ፍ/ቤት ደቡብ ችሎት
አሰላ

የኦ/ጠ/ፍ/ቤት ወ/መ/ቁ: 2/89
የልዩ ዐቃቢ ህግ ወ/መ/ቁ: 108/85

ከሳሽ ልዩ ዐቃቢ ህግ
የመፋረጃ ሃሳብ አቅራቢ በእነ ኮ/ል/ ደበበ ሁሪሴ የክስ መዝገብ
7ኛ ተከሳሽ ብርሃኑ ገ/መድህን ትርፌ(የግል ተከራካሪ)

በተከሰስኩበት የሰው ዘር ማጥፋት ወንጀል የል/ዐ/ህግ ጽ/ቤት በ1949 ዓ.ም. ያወጣውን የኢ/ወ/መ/ህግ ቁጥር 281/ሀ አራት አራት የግድያ ክስና አራት የግርፍ ክስ በአማራጩ የኢ/ወ/6መ/ህግ ቁ. 522 አራት የግድያ ክስና በኢ/ወ/መ/ሕግቁ. 538 አራት የግርፍ ክስ ከ106 ተከሳሾች ጋር ተላልፊህ ወንጀል ፈጽመሀል በማለት ስምንት ክስ በወ/መ/ቁ. 2/89 ክስ መስርቶብኝ በኦሮሚያ ጠ/ፍ/ቤት ደቡብ ችሎት ከሚያዝያ 12 ቀን 1990 ዓ.ም. ጀምሮ በተካሄደው ችሎት የእምነት ክህደት ቃል ተጠይቄ የወንጀል ድርጊት ባለመፈጸሜ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ.132/2 መሰረት የወንጀል ድርጊት አልፈጸምኩም ጥፋተኛም አይደለሁም በማለት የክህደት ቃሌን ሰጥቻለሁ::

የል/ዐ/ሕግ በመሰረተው ክስ ከጥር 22 ቀን 1992 ዓ.ም. እስከ ህዳር 25 ቀን 1994 ዓ.ም. ድርስ አንድ መቶ ሃያ አምስት (125) ምስክር የሚያስመሰክር መሆኑን ገልጾ ያስመሰከረው(75) ምስክሮች ቀርቦ ካስመሰከረ በኋላ የሰነድ ማስረጃ በቁ.028/94 ል/ዐ/ በ4/6/94 መግለጫ መነሻ በቁ/ህሐደ/2/103/72 ዓ.ም. በ አስራ አራት (14) ሰዎች ላይ በድርጊት 9፣22እና23 ላይ በኮ/ል ተስፋዬ ወ/ሥላሴ የህገርና ህዝብ ደህንነት ሚኒስትር የተላለፈውን ውሳኔ በተለይ በተማሪ ሁሴን መሀመድ ሁሴን የተላለፈውን የምርመራ ውጤት «ከፍተኛ ምስጢር» በማለት ለአርሲ ክ/ሀገር ዋና አስተዳዳሪ ሲጻፍ ግልባጭ ለማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት እንዲያውቀት በ2/መ/አ/ደርግ አብዮታዊ ቋሚ ኮሚቴ የህዝብ ደህንነት ጉዳይ ሃላፊዎች አዲስ አበባ የሚልና በገጽ 2 ላይ እስረኞቹ አሰላ የሚገኙ ስለሆነ እርምጃ እንዲወሰድ ውሳኔ የተላለፈበት ሁሉም በገጽ2 ግርጌ ላይ ሻ/ል ካሳ በአርሲ ፋይል ውስጥ ይያያዝ የሚለው 2 ገጽ እንዲሁም 7ኛው ተከሳሽ ብርሀኑ ገ/መድህን በሞዴል 6 በወጪ መደብ 6610 ብር 50 (ሃምሳ) ሰኔ 5 ቀን1971 ዓ.ም. ፈርሞ ደረሰኙም የተከፈለው በኢሐፓ የተጠረጠረውን ሰው ለማምጣት ስራ ወረዳ ፊለገ ብርሃን ለመሄድ ከአሰላ ስሬ ደርሶ መልስ ነዳጅ መግዣ የሚል አንድ(1) ገጽ በድምሩ ሶስት(3) ገጽ የሰነድ ማስረጃ ከቀረበብኝ (21) ሃያ አንድ ገጽ ማስረጃ ውስጥ ቀሪው ውድቅ ለመደረጉ በ15/8/94 ዓ.ም. መቃወሚያዬን ካቀረብኩ በኋላ በ18/10/94 ዓ.ም በዋለው ችሎት በተሰጠው ብይን

1ኛ ድርጊት አንድ (31) ሰላሳ አንድ ሰዎች የተገደሉበት ከ106 ተከሳሾች 82 ሰዎች የተከሰሱበት የመጋቢት 19/7/70 ዓ.ም. ድርጊት
2ኛ ድርጊት ሁለት (17) አስራ ሰባት ሰዎች የተገደሉበት ከ106 ተከሳሾች 75 ሰዎች የተከሰሱበት የየካቲት 2/6/70 ዓ.ም. ድርጊት
3ኛ ድርጊት አስራ ሰባት (12) አስራ ሁለት ሰዎች የተገደሉበት ከ106 ተከሳሾች 36 ሰዎች የተከሰሱበት የጥቅምት 2/2/70 ዓ.ም. ድርጊት
4ኛ ድርጊት ሃያ አራት (1) ሰው ግርፍ የ3 ወር እርግዝና ማስወረድ ከ106 ተከሳሾች 2 ሰዎች የተከሰሱበት የመጋቢት 20/7/71 ዓ.ም. ድርጊት

Mana Sirreessaa G/Arsiitii
Gul/Adiseera
Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

(141)

Bulchiinsa Manoota Hidhaa
Godina Arsii
አርሲ ዞን ማረሚያ ቤቶች
አስተዳደር ጽ/ቤት

ቁጥር [illegible]
ሚያዚያ 13/08/96

የምስጋና ወረቀት

ለአቶ ብርሃኑ ገ/መድህን ትርፌ
አሰላ

በአርሲ ዞን አሰላ ማረሚያ ቤት ውስጥ የሚገኙትን የህግ ታራሚዎች ከህብረተሰቡ ጋር በሚቀላቀሉበት ወቅት ሊጠቅማቸው የሚችል የሙያ እና የቀለም ትምህርት እየተከታተሉ ስለሆነ በተጨማሪ የማረሚያ ቤቱ አባላት እና በአሰላ ከተማ የሚገኙ ተማሪዎችንም ጭምር በቁጥር ከ350 በላይ የሚሆኑ ከየካቲት 19/95 ዓ.ም ጀምሮ በቀንና በማታ ፕሮግራም

1ኛ አውቶ መካኒክ
2ኛ ኮምፒውተር የሚሰጥና ለታራሚዎች በተጨማሪ
3ኛ ትራንስፖርት በቀን ትምህርት በቂ እውቀት ለመስጠት በተደረገው

የመማር ማስተማር ሂደት በማስተማሩ ተግባር ያለምንም ጥቅምና ክፍያ ጊዜያቸውንና እውቀታቸውን ባለመሰልቸትና በቅን መንፈስ አስተዋጽኦ እያደረጉ መሆኑን ይታወቃል ፕሮግራሙ ከአጥጋቢ ሁኔታ እየተካሄደ መሆኑን በመገንዘብ ሞራላዊ ድጋፍ የሚያስፈልጋቸው መሆኑን በመረዳት ይህንን የማበረታቻ የመስጋና ወረቀት ተሰጥቷቸዋል።

ከሰላምታ ጋር!

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

Bulchiinsa Manoota hidhaa Godina Arsii
አርሲ ዞን ማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽ/ቤት

Jawaaroo Dabaa
ጀዋሮ ደባ
መቶ አለቃ
Bulchaa manoota hidhaa
godina Arsii
አ.ዞ ማረሚያ ቤቶች
አስተዳዳሪ

የምስክር ወረቀት

በአርሲ ዞን አስተዳደር በሸኣ ማረሚያ ቤት ት/ቤት በተካሄደዉ የትምሄርት ፕሮግራም

______ በርሄኑ ገብረመድህን ተርፌ ______

የ ______ ትምህርት

ለ ___112___ ሰአቶች ተከታ

ትሎ(ላ) ስለፈጸመ(ች) ፈተናዉን በሚገባ

በማለፉ ይህ የ ምስክር ወረቀት

ተሰጥቶታል(ቷታል)::

መጋቢት 23 ቀን 1992 ዓ/ም

መምህር	የአርሲ ዞን አስተዳደር ማረሚያ ቤቶች አስተዳዳሪ	የት/ቤቱ ር/መምህር

CERTIFICATE

This Certificate has been awarded

to Berhanu Gebremeden Terfe

by successfully passing the examination

on the ------penal code------of

Ethiopia he attended the course for 112 hours on the education programme organized and conducted at Arsi zone Adeministration prison school.

Date may 31 2000

Instructor	Arsi Zone Administration Prison Administrator	School Director

የምስክር ወረቀት
CERTIFICATION

በአዲስ አበባ አስተዳደር ማረሚያ ቤት ት/ቤት
በተካሄደው የትምህርት ፕሮግራም
ብርሃኑ ገ/መድህን ፃርፌ
የ ሕንፃ ሥራ ተቆጣጣሪ ትምህርት
ለ 70 ሰዓቶች ተከታትሎ
ስለፈፀመ ይህ የተሳትፎ የምስክር ወረቀት
ተሰጥቶታል ።

ሐምሌ ቀን 1990

This Certificate of participation has
been awarded to
BERHANU G/MEDHIN TIRFE
On the completion of
BUILDING CONSTRUCTION SUPERVISOR
for 70 hours on the education programme
organized and conducted at the Addis Ababa
Administration Prison School.

Date: 1998

መምህር
Instructor

Samson Chote
የአዲስ አበባ አስተዳደር ማረሚያ ቤት
የትምህርት ክፍል ኃላፊ
Addis Ababa Administration Prison Administrator
Education Officer

የትምህርት ቤት
ርዕሰ መምህር
School Director

-145-

የምስክር ወረቀት

ለ ኪዳ፡ ብርሃኑ፡ ገ/መድህን፡

በማዕከል ማረምያ ቤት ዓለም በቃኝ ላደረጉት ከፍተኛ ማሕበራዊ፡ አገልግሎት፤

በሥራ፡ ሃላፊ፡ ም/ ሰብሳቢነት፤ 1990 ዓ.ም

ይህ ምስክር ወረቀት ከላቀ ምስጋና ጋር ተሰጥቶዋል፡፡

ሐምሌ፡ 24 ቀን 1990 ዓ.ም

ገብረመድህን በርሄ

የሥራ አስ ኮሚቴ ተወካይ

For Executive Committee

Alem Bekagn Correctional Center

CERTIFICATE

This certificate is hereby awarded with thanks to:

In recognition of

Date ________ / 2000

የማዕከል ማረምያ ቤት ተወካይ

For Federal Correctional Center

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

Mana Sirreessaa Bul/Ad/seera

-145

ቁጥር 7/37/2210/05
ቀን መጋቢት 26 ቀን 1993 ዓ.ም.

የምስጋና ወረቀት

ለ ሸኖ ብርሃኑ ገ/መድህን ጎርፉ
አሰላ

በአርሲ ዞን አሰላ ማረሚያ ቤት ውስጥ የሚገኙትን የህግ ታራሚዎች ከህብረተሰቡ ጋር በሚቀላቀሉበት ወቅት ሊጠቅማቸው የሚችል የሙያና የቀለም ትምህርቶች ሲሰጥ መቆየቱ ይታወቃል። ከእነዚህም ውስጥ በ1992 ዓ.ም. ለአውቶ መካኒክስ ተማሪዎች በቂ እውቀት ለመስጠት በተደረገው የመማር ማስተማር ሂደት በማስተማሩ ተግባር ያለምንም ጥቅምና ክፍያ ጊዜያቸውንና እውቀታቸውን ባለመሰልቸትና በቀና መንፈስ አስተዋፅኦ ስላደረጉ የተጀመረው ፕሮግራም በአጥጋቢ ውጤት ስለተጠናቀቀ ይህ የምስጋና ወረቀት ተሰጥቷቸዋል።

«ከሰላምታ ጋር»

Mulaatuu Affafaa
ሙላቱ ኢተፋ
Bulchaa ... Godina Arsii
አርሲ ዞን ማረሚያ ቤቶች አስተዳዳሪ

1450

ጤና ጥበቃ ሚኒስቴር የሕሙማን ማስተላለፊያ ቅጽ

MINISTRY OF HEALTH REFERRAL FORM

→ TO Menelik II Hospital

የጤና ድርጅት ስም Birhanu Gimedihin
Name of Health Institution

From Asella Hospital

Caffee Mootummaa Naannoo Oromiyaa
Biiroo Eegumsa Fayyaa Oromiyaatti
Hospitaala Asallaa
The Council of Regional State of Oromia Health Bureau Asella Hospital

የቤተሰብ የጤና ማህደር ቁጥር 288749/2
Family Folder No.

የተላከበት የመዝገብ ቁጥር
Referral No.

የተላከበት ቀን 29/06/95
Referral Date

የበሽተኛው ስም Birhanu Gimedihin
Name of Patient

ዕድሜ 50 ጾታ M የሥራ ዓይነት Gvt employee
Age Sex Occupation

አድራሻ፡— ከተማ/ገበሬ ማህበር A A ከፍተኛ 12 ቀበሌ 12 የቤት ቁ. 1097
Address: Town/Farmer's Association Higher Kebele House No.

በሽተኛው የተገኘበት የሕመም ሁኔታ ዝርዝር This is a 50 yrs old male pt
Health problem Identified (in detail)

who was a known case NIDD for the last 12 yrs. He was on daonil until 1 months back but since then on dietary control. He developed difficulty of seeing objects and blurred vision at a distance since 8 months.

የተገኘው የበሽታ ዓይነት
Tentative Diagnosis

የተወሰደው እርምጃ Dx. Diabetic retinopathy
Action Taken

በሽተኛው የተላከበት ምክንያት For ophthalmology evaluation and management
Reasons for Referral

የላከው ስም/ Dr. Gulilat Tigiye ፊርማ Signature ቀን 29/06/93 Date
Referred by

Dr Gulilat Tigiye

Name of Patient .... Age ...... Sex ...... Address .... Name of H.I. to get the feed back ....

በሽተኛው ተፈላጊው ሕክምና ከተደረገለት በኋላ ከዚህ በታች ባለው ቦታ በመጠቀም በሽተኛውን ለላከው ጤና ድርጅት መልስ ይጻፍ ▪

Please detach and give Feed-back to the Referring Health Institution.

G/Arsii

Murtii Wailigale Oromiyaa

ፊርማ Signature

ማህተም Seal

18 JUL 1997

ቀን 11-11-89
Date

ቁጥር ል-14/4012/85
Ref. No.

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የልዩ ዐቃቤ ሕግ ጽ/ቤት
Federal Democratic Republic of Ethiopia
Office of the Special Public Prosecutor

ለወረዳ 13 ፖሊስ ጣ/ቤት

<u>አዲስ አበባ</u>

አቶ ብርሃኑ ገብረወልደሀን በአጃቢ ፖሊስ ተጠብቆ በእጃችሁ ያለውን ንብረት ማስረከብ እንዲችል በተደራጁ ወንጀሎች የልደተኞች ክፍልን ጠይቋል::

ስለሆነም አቶ ብርሃኑ ገብረወልደሀን ክፍሉን በሚያቀርበው ወቅት በእናንተ አጃቢ ፖሊስ ሆኖ የሚፈለገውን እንዲረከብ እንዲሆን እስከ የሚያስፈልጋችሁ ወገን ከገለፁ ጋር በት በአጃቢ እንዲወስዱ አስታውቃለሁ::

ከሰላምታ ጋር

ግርማ ዋቅጅራ
በሚኒስትር ማዕረግ
የልዩ ዐቃቤ ሕግ ሹም

<u>ግልባጭ</u>

በተደራጁ ወንጀሎች ድርጅት
ለልደተኞች ክፍልን
<u>አዲስ አበባ</u>

Mana Sirreessaa G/Arsiitii
Bu/Adleeera
Mana Galmee

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

ፋክስ ቁጥር 550574 Fax No. ✉ 6842 ☎55-34-00
አዲስ አበባ - ኢትዮጵያ
Addis Ababa - Ethiopia

መስከረም 21 ቀን 1990ዓ.ምሕረት

ለፌዴራላዊ ዴ.ሪፐብሊክ መንግሥት
ለፍ ዓቃቤ ሕግ ጽሕፈት ቤት
አዲስ አበባ፣

አመልካች...... የሕግ እስረኛ የአቶ ብርሃኑ ገብረመድኅን ባለቤት ወይዘሮ ዓለምነሽ ገረመው፣ ከዚህ ቀጥሎ የተመለከተውን በትሕትና አቀርባለሁ::

1.1 ባለቤቴ አቶ ብርሃኑ ገብረመድኅን ሰኔ 17 ቀን 1989 ዓ.ም. በወደቀው መንግሥት ወንጀል ፈጸመሃል በመባል በሕግ ጥላ ሥር ይገኛል::

1.2 የሕግ እስረኛው ከፍተኛ የስኳር በሽታ ያለበት መሆኑ ቀደም ሲል በዚህ መ/ቤት ታውቆ ከለፍ ዓቃቤ ሕግ ለወረዳ 13 ለአንደኛ ፖሊስ ጣቢያ ተላለፍ ሣለ ሕክምናውን እንደጨረሰ ወደወሕኒ ቤት ከፖሊስ ጣቢያ ተላልፏል:: ይገኛል

1.3 የስኳር ሕመሙ እየጠናበት ከቁጥጥር ውጭ ሆኖ ለሕይወቱ አስጊ በመሆኑ በተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ጉዳይ ቢሮ በሚሰጠው ሕክምና እንዲረዳ የመንግሥት ድጋፍ እንዲደረግለን ነው::

1.4 ለሕክምና በሚወሰድበት ጊዜ ማንኛውንም የአጃቢ ፖሊስ ወጭውን የምንችል መሆኑን እየገለጽን መ/ቤቱ ሕይወት አድን እንዲያደርግልን ነው::

ስለዚህ ጉዳዩ በማስረጃ ተጣርቶ አስፈላጊውን እርምጃ እስከ ተወሰደ ድረስ ከመሥሪያ ቤቱ ውጭ ገንዘብ ከፍሎ ለመታከም አቅም የሌለን በመሆኑና ከአብሬው የተወለዱት ሕፃን ልጆች የሚመገቡት በማጣት ከፍተኛ ችግር ላይ የወደቁ መሆኑን እየገለጽኩ የሕክምና እርዳታ በመ/ቤቱ በኩል የጠየቁሁት የስኳር በሽታው ከቁጥጥር ሥር የወጣ በመሆኑ የገንዘብ አቅም በሌለን የመ/ቤቱ ዕርዳታ ተደርጎልኝ ሕክምናውን በተባበሩት መንግሥታት በስደተኛ ጉዳይ መ/ቤት በኩል እንዲሆን ለአዲስ አበባ ማረሚያ ቤት ትእዛዝ እንዲተላለፍልኝ በታላቅ ትሕትና አመለክታለሁ::

ከሠላምታ ጋር
ወ/ሮ ዓለምነሽ ገረመው
የአቶ ብርሃኑ ገብረመድኅን ባለቤት

G/Arsiitii
Mana Galmee
መዝገብ ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

149

DM 440

(52)

Dr. Wondimeneh Kebede
Internist

BIRHANU G. MEDHIN
No 28874/92
Dx DM II

21 ጥቅምት 1993

22 ጥር 1993
30 ሚያዝ 1993
08 ነሐሴ 1993

Mana Qulqulluu Waliigala Oromiyaa

ቀን: ሚያዝያ 21 ቀን 1995 ዓ.ም

ለክቡር ሚዛን ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይ.ሰ.ሰ. ችሎት

ፊንፊኔ

የአ/ጠ/ፍ/ቤት የመ/መ/ቁ 2/89
የዳሌ ዐቃቤ ሕግ የመ/መ/ቁ 108/85

ከሳሽ: ዳሌ ዐቃቤ ሕግ
ተከሳሽ: በ1ኛ: ሻምበል ገ/ጻ ... የሌለ: መዝገብ
7ኛው: ተከሳሽ: ሰርካ: ገብሬ: መለሰ: ገሮ:
ጉዳዩ: የሰው ግድ: የፍርድ: ማስፈጸሚያ ማመልከቻ: ማቅረብ: ነው::
በተከሳሾቹ: የአሁኑ: ዘር: ማጥፋት: ወንጀል: ክስ: ቀርቦባቸው: አንቀጽ: ቁጥር:
በ18/10/94 በዋለው: ችሎት: በፍርድ: 9:22 እና: 23 እንዲከሰሱ ተወሰነ
ከተከሰሱበት: ቀን: ሚያዝያ: 14 ቀን: 1995 ዓ.ም. በዋለው: ችሎት: በተሰጠው
የቅጣት: ውሳኔ: በእስራት: ተቀጣ: የፍርድ: ማስፈጸሚያ: ዳመና: ያዘጋጀ:
ነበር: ስመለከት: እንደ: በመሠረቱ: መንግስት: ደሴ: ከመደንገጉ: የተሰጠ:
የፍርድ: ውሳኔውን: በአግባቡ: ማስፈጸም: እንዲሁም: ለማመልከት: ስለሚገባው: ነኝ:
ስለዚህ: 12 ቀን: 1995 ዓ.ም: የተቀመጠው: የወንጀለኞች: ቅጣት: በመመርመር:
እንደተገለጸው: በቅጣቱ: ላይ: ገደብ: የፍርድ: መሠረት: ተጣለ: የሚፈፀም:
መሆኑን: በአንቀጽ: መሠረት: በተከሰሱ: ክስ: 9:22 እና: 23 የአንቀጽ: ውሳኔ:
ፍርዱ: መሠረት: ከመሆኑ: እና: በሚገልጸው: የሻ/ብ: ተከሳሽ: ወ/ሮ ...
የወንጀል: ጉዳይ: መርምሮ: በማለት: ሚያዝያ: ከግንቦት: ከተቀጣ: ወር:
በኋላ: በ21/12/72 የተፈረደበት: የዋስትና: መብት: ያለመከበሩ: የሚገባውን:
ሠነድ: በመመርመር: ምስክሮቹም: በዳሌ: ዐቃቤ: ሕግ: የቀረበውን: የሚገልጸውን:
ክስ: 6ኛ: ጋር: ለማመዛዘን: የምስክሮችን: ቃል: ለማጣራት: ከቀረበው: ፍርድ:
ለማየት: እንዲሰጠው: የሚገባ: ግልባጭ: ወረቀት: በማቅረብ: ውሳኔ: ነው: ተቀብለን:
የፍርድ: ውሳኔ: ጋር: ያያዝነው: ገፅ: በማስረጃ: በመ/መ/ቁ/ቁ በ79/1/ሀ እና
በመ/መ/ቁ/ቁ 185/ሀ እና ከመሠረቱ በመ/መ/ቁ/ቁ 86 መሠረት: ቅጣቱ: የተሰጠው: እንደ
ተገለጸው: የቅጣት: ተፈፃሚ: ወደ: መሠረቱ: ገደብ: ክፍያ: ከተከሳሹ: በኩል: የቅጣት: ገንዘብ: ሁለም:
እንዲሆን: ተቀብሎ: ማድረግ: ማስተላለፍ: በመሠረቱ: የተከሳሹ: ፍ/ቤት: የሚገባ: ገዛ: ይህ
የአገር: አመራሮች: መሆኑን: በዕድሜ: 53 አመት: የሚያስከትለውን: እንዲፈጽም ውሳኔ:
ውሳኔ: ለማስፈጸም: ተመልክቶ: ፍርድ: እንዲሰጥ: በተከሳሽ: ላይ: ውሳኔ: ለፍርድ: እንዲፈጸም: እንጠይቃለሁ.

ሰርካ: ገብሬ: መለሰ
7ኛ: ተከሳሽ:

ከጎጠት፡ እስተወሰድ፡ እጅርጊያለሁ፡፡ በለኝ፡ ጠዩ፡ በቆን፡ ሐበና፡ የሕንየፅያን
መንግሥትና፡ ሕዝብ፡ ከማገልገል፡ በስተቀር፡ ከዚህ፡ በፊት፡ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር
149(4) መሠረት፡ በፍትሐብሔርም፡ ሆነ፡ በወንጀል፡ ተከስሼ፡ በፍ ቤተኝነት፡
ተፈርዶብኝ፡ የማላውቅ፡ ከመሆኑም፡ ሌላ፡ በዓለም፡ አቀፍ፡ ደረጃዎች፡ ወስኝ፡
በመሥራት፡ በተዘዋወርኩባቸው፡ የዓለም፡ ክፍሎች፡ የሀገሬን፡ አጠቃላይ፡
ገፅታዎን፡ በማስተዋወቅ፡ ዲፕሎማሲ፡ ስራዎች ሰርቼ፡ ሀገሬን፡ አገልግያለሁ፡፡

በወንጀሉ፡ በቁጥጥር፡ ስር፡ ከዋልኩበት፡ ከሰኔ፡ 17 ቀን 1989 ዓ.ም፡ ጀምሮ
ይህንን፡ ማመልከቻ፡ እስካቀረብኩበት፡ ሚያዝያ፡ 14፡ ቀን 1995 ዓ.ም፡ ድረስ፡ በእስር
ጊዜዬ፡ በዓለም-በቃኝ፡ በቃሊቲና፡ በአርሲ፡ ዞን፡ ማረሚያ፡ ቤት፡ ወንጀል፡ በአስ-
ራቸኝ፡ አቢይ፡ ከመሆኑ፡ በሞራል፡ ስብዕናንም፡ የጠዩ፡ ትምህርቶችን፡ በማስተማር፡
ንሮቼን፡ በመንደፍና፡ በተግባር፡ በማዋል፡ አወንታዊ፡ ገለጻንትርጉና፡ ከዓ-
ርዮተርን፡ በማስተማር፡ የወንጀለኛ፡ መቅጣትና፡ ሥነ-ሥርዓቶች፡ ለ112 ሰዓቶች፡
በመከታተል፡ ዕፀጸያለሁ፡፡ ንግሥተን፡ የሚያሳየው፡ ከላይ ኮንያም፡ ክፍሎ፡ ከ350
በላይ፡ የሚሆኑ፡ የሕግ፡ ታራሚዎችን፡ አገልጋይ፡ የከተማውን፡ ተማሪዎችንም፡ የሚ-
ጠቅም፡ ሊሆን፡ እስር፡ ቤት፡ የመቀነሻ፡ ሥፍራ፡ እንዲመሆን፡ ጠጣን፡ እኔ፡
ከሀሳቡ፡ በላይ፡ በሆነው፡ በልፀምኩት፡ የወንጀል፡ ድርጊት፡ መፀፀቴንና፡ የበተሳብ
ኔክፍ፡ እንዲመሆኔ፡ መጠን፡ የተከበለው፡ ፍ/ቤት፡ ይቅርታ ያደርግልኝ፡ የሠነድ፡ ማስ-
ረጃዎችን፡ በመመርመር፡ በወ/መ/ሕ/ሥ/ቁጥር 40 እና 86 መሠረት፡ እንዲሰጠኝ
ኝዋት፡ የቅጣት፡ ውሳኔ፡ በሚከተሉት፡ ድንጋጌዎች፡ መከተል አለበት፡ በሚለው፡
መሠረት፡ ተመጣጣኝ፡ ሚዛናዊ፡ የሆነ፡ ፍርድ፡ የበተሳቡን፡ መብቶቹን፡ ጣዕም
ወስኖ፡ በማገናዘብ፡ በወ/መ/ሕ/ሥ/ቁጥር 79(1)(ሀ) እና በወ/መ/ሕ/ሥ/ቁጥር 184(ለ)
መሠረት፡ ፍርዴን፡ በማቃለል፡ እንዲወሰንልኝ፡ በታላቅ፡ አክብሮት፡ እለምናለሁ፡፡

ከርሣ ገብረመድኅን
7ኛ ተከሳሽ

Mana Sirreessaa
Bu/Ad/seera
G/Arsiitii
Mana Galmee
መዝገብ ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ቀን- ሚያዝያ፡ 14 ቀን፡ 1995 ዓ.ም

ለኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ችሎት

<u>አቤለ</u>

የኦ/ጠ/ፍ/ቤት፡ የመ/መ/ቁጥር- 2/89

የወዩ ወቃሉ ህግ የመ/መ/ቁጥር- 108/85

ከሳሽ- ወዩ ወቃሉ፡ ሐጋ

ተከሳሽ- በእነ፡ ገ/ሰ ደበበ፡ ሀጌ፡ የክስ መዝገብ

7ኛው ተከሳሽ፡ ብርሃኑ፡ ገብሬ መድህን፡ ገርጮ

ጉዳዩ፡- የፍርድ፡ማቅለያ፡ ልመና፡ መቅረቢያ፡ አቤቱታ፡ ነው።

እኔ፡ 7ኛው፡ ተከሳሽ፡ ብርሃኑ፡ ገብሬመድህን፡ በገ/ሰ፡ ደበበ፡ ሀርሶ፡ የክስ መዝገብ፡ በሰው፡ ሕይ፡ ዘር፡ ማጥፋት፡ ወንጀል፡ ክስ፡ ቀርቦብኝ፡ ስከራከር፡ ቆይቼ፡ በ18-10-94 ዓ.ም፡ በዋለው፡ ችሎት፡ በድር.ጊ፡ 9፤ 226 23 እንደተለከለ ተወስኖ፡ የሠነዱና፡ የሰው፡ መከላከያ፡ ምስክር፡ አሰምቼ፡ ከበቃሁ፡ በኋላ፡ በ14 8/1995 ዓ.ም፡ በዋለው፡ ችሎት፡ የጥፋተኝነት፡ ውሳኔ፡ የተሰጠብኝ፡ በመሆኑ፡ ለተ- ከበረው፡ ፍ/ቤት፡ የሚከተለውን፡ አቤቱታ፡ በትህትና፡ አቀርባለሁ።

እኔ፡ ዕድሜዬ፡ 53 ዓመት፡ በስኳር፡ ቃሮ፡ ሕመም፡ ላለፈው፡ 14 ዓመት ስሰቃይ፡ የቆየሁ፡ መሆኔን፡ ችቶምን፡ 7 ቀን 1994 ዓ.ም ለችሎት፡ ያቀረብኩት ማመልከቻ፡ ያረጋግጣል። እንዲሁም፡ በተጨማሪ፡ ከስኳሩ፡ ሕመም፡ ጋር፡ በተ- ያያዘ፡ ግራ፡ አይኔ፡ ከዩ፡ ችግር፡ በመፈጠሩ፡ ዲግሪዎ፡ ሚኒሊክ፡ ሆስፒታል፡ ከ10-09-93 እስከ፡ 04-06-94 ዓ.ም፡ ለስበት፡ ጊዜ፡ መመላለሴን፡ በስ- ኳር፡ ቃሮ፡ ሕመምተኛ፡ ለመሆኔ፡ የአሰላ፡ ሆስፒታል፡ ካርድ፡ ቁ፤ በ27-09- 94 ዓ.ም፡ በፃፈልኝ፡ ደብዳቤ፡ ለዩ፡ መግለጹ፡ ከመ/መ/ቁ- 2189 ክዩ፡ ዩ- ገኛል። በዚህም፡ ምክንያት፡ ባለፈው፡ ስድስት፡ ዓመታት፡ በእስር፡ ከዩ፡ በቆየሁበት፡ ጊዜ፡ ከፍተኛ፡ ጉዳት፡ የደረሰብኝ፡ መሆኔን፡ እየሰረዳሁ፡ የ8 ቤተሰብ፡ አስተዳዳሪ፡ ስሆን፡ በእሁን፡ ሰዓት፡ ቤተሰቡ፡ በችግር፡ ምክንያት፡ የተ- በተነ፡ ስሆን፡ የተከበረው፡ ፍ/ቤት፡ የሕዝብ፡ ማዕት፡ እንደመስድሌ፡ ስጠይቅ ለኢትዮጵያ፡ መንግሥቱ፡ ሕዝብ፡ ደክመኝ፡ ሰላችኝ፡ ሰሰሰ፡ ያለመታከት፡ ላለፈ- ው፡ ሰላሣ፡ ዓመታት፡ ቀን፡ እንደሰማልኝ፡ አበርክቻለሁ።

ለዚሁም፡ ከላገዴ፡ አዲስ፡ አበበ፡ የተዘረጋው፡ የውሃ፡ ኖሮጀክትና፡ የአሰላ፡ ከቅሉ፡ 4 በርካን፡ የማንበኑ፡ አመሁሮ ከመሠረት፡ መያዬ፡ ማዕታዬን፡ የተመጠሁ፡ ከመሆንም፡ በቆሬ፡ ለአለው፡ አስ ሀለች፡ ዓመታት፡ በተለበሩት፡ መንግሥታት፡ ዴር- ጅት፡ አማር፡ በመሆን፡ ለበዘ፡ ሚሊዮን፡ የአመርካን፡ ዶላር፡ የሚገመት፡ ኖሮጄ- ክቶችን፡ ከማከናወኔ፡ በላይ፡ የተለያዩ፡ አከናውኛለሁ፡ ቃሮ፡ ማንበትዎን፡ እንደ-

153

11/06/94

ዳኞች መኮንን አምባ

ሰይድ መሀመድ

ተመስገን ገ/ስላሴ

አ/ህግ አቶ ሙብሸት ቀርበዋል

ተከሳሾች እነ ገ/መድህን በረጋ ከወህኒ ቤት ቀርበዋል

ተከላካይ ጠበቃ ቀርበዋል

መዝገቡ የተቀጠረው መዝገቡን መርምር ውሳኔ ለመስጠት ነው::

<u>ው ሳ ኔ</u>

አ/ህግ ተከሳሾች ከ1968_1983 ድረስ በአ.አበባ የከፍተኛ 18 ከለለ በህጋዊ ድርጅት ተመሪጥነትና በጥበቃነት በቀይ ሽብር አራማጅነት ተደራጅተው በፖለቲካ ምክንያት ተቋቁሞ የነበረን ከፍለ በመላው ወይም በከፊል ለማጥፋት የታቀደውን በመቀበል ትእዛዝ በመስጠት አድራጊትን በስራ ላይ በማዋል የምርመራና ማሰቃያ የመገደያ አከላትን በማዘጋጀት ዘመቻ መንጥር ነጻ አርምጃ ፣ ቀይሽብር በማካሄድ የፖለቲካ ትስስር የነበራቸው ሰዎችን በመግደል፣ አካል በማቁሰል ዘርን የማጥፋት ወንጀል ፈጽመዋል በሉ በዚህ ክስ የተለያዩ ክሶችን በ68 ተከሳሾች ላይ አቅርቦ ማስረጃ ከተሰማ በኃላ የተለያዩ ብይኖች ተሰተው 1ኛ፣ 2ኛ፣ 3ኛ፣ 4ኛ፣ 5ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 13ኛ፣ 16ኛ፣ 27ኛ፣ 31ኛ፣ ተከሳሾች ቀርበባቸው ከነበረት ለዩ ለዩ ክሶች ውስጥ እንደክሱ አቀራረብ በመመስከሩ እንዲከላከሉ ታዞው ለዩ ለዩ የሰነድና የሰው ማስረጃዎች በማቅረብ ሲከራከሩ ቆይተዋል::

እኛም ተከሳሾች ያቀረቡትን የመከላከያ ማስረጃ ይከላከሉ ከተባለት ክስ አንጻር በመመርመር በየስማቸው አንጻር ተከታዩን ውሳኔ ሰጥተናል::

1ኛ. ተከሳሽ አቶ ገ/መድህን በርጋ ናቸው ተከሳሽ የመከላከያ መከራቻ ንግግራቸውንና ማስረጃቸውን ዘርዝረው ሰኔ 26 ቀን 1993ዓ.ም በተጻፈ ጥሬዝ አቅርበው ተያይዟል::

የ1ኛ ተከሳሽ የመጀመሪያ የመከላከያ ምስክር አቶ ብዙአየሁ ይባግ ሲመሰክር በ1970ዓ.ም ወረዳ 18 ቀበሌ 36 ጽ/ቤት የኢህአፖ አባል ነህ ተብዬ ተይዛለሁኝ ከዚያም ደርግ ጽ/ቤት ታስረያለሁኝ ቀበሌ 36 አርብ ወይም ሀምሳ የምንሆን ለጆች ታስረን ነበር ሁላችንም ተፈተናል. ስንለቀቅ በቀበሌው ከፍተኛ የሆነ ዝግጅት ተደርጉ ነው የተለቀቅነው ስንለቀቅ ወረቀት ተሰቶን ነበረ ብለዋል በስዉ... እየለሁኝ ለለተገረፍከም በአካሉ ላይም ጉዳት አለደረሰም ብለዋል

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ...
Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት
...ል ግልባጭ

ከማረሚያ ቤቱ የላቀ ሽልማት ተሰቶኛል ባለፈው መንግስት ግብቂያ ላይ የፖለቲካ ድረጅት ለታቋቁሙ ነው ተብለን አንድ ከገማሽ በላይ ታስረን ኢህአዲግ ሲገባ ተለቀናል በተፈጸመው ድርጊት ተጸጽቻለሁኝ 62 አመቴ ነው ቅጣቱ ቀሉ ይወስንለኝ ብለዋል ማስረጃዎቻቸውን አያያዘዋል::

4ኛ ተከሳሽ መ/አለቃ ተሰፋዬ ከበደ ጥፋተኛ የተባሉት በድርጊት 1ኛ፣9ኛ፣13ኛ፣እና 17ኛ፣ ክስ ስር ሲሆነ በድርጊት 1 ስር የ22 ወጣቶች ግድያ ላይ ባይሳተፉም ወጣቱን ተቀብለው የራሳቸው አድርገዋል ተብለው በሌሎች 2 ድርጊቶች 2 ሰዎች ገርፍዋል ተብሉ ነው በድርጊት 9ኙ ውስጥ ደግሞ የመገደል ሙከራን ወጧት የራሳቸው አድርገዋል ተብለው ነው::

ዐ/ህግ ቅጣቱ እንዲከበድ አመለከተዋል ተከሳሽ አገሬን ከ17 አመት ጀምሮ በወታደርነት አገለግሎ በርካታ ጉዳት ደርደሰብኛል የቤተሰብ አስተዳዳሪ ነኝ የአስም የልብና የአንጀት ቁስል በሽተኛ ነኝ 5 ጊዜ ኦፕራሲዮን ተደርጎያለሁኝ ከዚህ በፊት በወንጀል ተቀጥቸ አላውቅም በወህኒ ቤትቆይታዬበመለስተኛ የግብርና ትምህርቶች የወተት ከብት እርባታና ግደለብ ፣ አትክልትና ፍራፍሬ የዶር እርባታ ትምህርት ተከታትያለሁኝ በአውቶመካኒክ ትምህርት በሰርተፊኬት ተመርቂያለሁኝ በስራ አመራር ትምህርት በሰርተፊኬት በህግ በሰርተፊኬት በእንግሊዝኛ ቋንቋ ትምህርት በሰርተፊኬት ተመርቂያለሁኝ ስለዚህም ቅጣቱ ቀሉ ይወስንልኝ ብለው አመለከተው የማስረጃቸውን ኮፒ አቅርበው ተያይዟል::

5ኛ ተከሳሽ አሸቱ ዋቁ ናቸው ተከሳሽ ጥፋተኛ የተባሉት በድርጊት 10፣14፣20 ስር ነው በድርጊት 10 ስር በአንድ ሰው ገርፊያ ፣ በድርጊት 20 ስር በወጣቶች እስር ሁኔታ ጥፋተኛ ተብለዋል እንዲሁም በድርጊት 14 በአንድ ሰው ገርፊያ ጥፋተኛ ተብለዋል::

ዐ/ህግ ቅጣቱ ከበድ እንዲወሰን አመለከተዋል ተከሳሽ በበኩላቸው ድርጊቱ ሲፈጸም እውቀቱ ዝቅተኛ ነበር በሰራተኛ ትግል ውስጥ ለዩ ለዩ ተሳትፎ አደርግ ነበር ያለፈው መንግስትን በመቃወም ድርጅት ለማቋቋም በማቀዳችን 18 ወር ገደማ ታስረናል ማረሚያ ቤት ከገባሁኝ በኋላ የ2ኛ ክፍል ትምህርቴን አጠናቅቄያሁኝ የስኳርና ደምግፊት በሽተኛ ነኝ የ3 ልጆች አባት ነኝ ከዚህ ቀደም ተቀጥቸ አላውቅም ከቀለም ትምህርት በተጨማሪም በሙያና በቋንቋ ትምህርቶች ተመርቂያለሁኝ ብለው ማስረጃ አቅርበዋል::

7ኛ ተከሳሽ ኮ/ል ከሳሁን ገሚሳ ሲሆኑ የጥፋተኝነት ውሳኔ የተሰጠው በድርጊት 10 ስር በአንድ ሰው ላይ

ትክክል ግልባጭ

ደበደበ በመፈጸም እና በድርጊት 20 በ57 ወጪቶች ህገወጥ እስሯ ሁኔታ ነው::

ተከሳሽ በአቀረቡት የቅጣት ሀሳብ በፖሊስ ስራ ላይ ለ30 አመታት አገለግያለሁ በአለፈው መንግስት በፖሊስ አደራጅነት ተመርጠ ስርቻለሁኝ ከዚህ ቀደም ተከሰሽ አላውቅም እድሜዬ 60 ነው አንድ አይኔን በአስር ላይ እያለሁ አጥቻለሁኝ የደም ግፊት በሽተኛ ነኝ፣ ተጸጽቻለሁኝ አስተያየት ይደረግልኝ ብለዋል

8ኛ ተከሳሽ ግርቁስ አየለ ናቸው ተከሳሽ ጥፋተኛ የተባሉተ በድርጊት 2 እና 7 ስር በ5 ሰዎች ገድያ ላይ በቃለ ጉባኤ ፈርመዋል ተብለው ነበር::

0/ህግ ቅጣቱ ከብድ እንዲወሰን አመለከተዋል ተከሳሽ በበኩላቸው ከዚህ ቀደም ተከሰሽ አለተቀጨሁም በወህኒ ቤት 10 አመት ቆይቻለሁኝ በዚያ በህግ እና በሌች የሙያ ትምህርቶች ተምረ ተመርቂያለሁኝ በቂ ትምህርት አገኝቻለሁኝ የቤተሰብ አስተዳዳሪ ነኝ ቅጣቱ ቀሉ ይወሰንልኝ ብለው አመለከተዋል::

13ኛ ተከሳሽ አቶ አሊ መሀመድ ጥፊተኛ የተባሉተ በድረጊት 2 እና 7 በ5 ሰዎች ገድያ ቃለ ጉባኤ በመፈረማቸውና በድርጊት 20 በወጪቶች እስር ሁኔታ ነው::

0/ህግ ቅጣቱ ከብድ እንዲወሰን አመለከተዋል ተከሳሽ ከዚህ በፊት ተከሰሽ አላውቅም ፣ ድርጊቱ ሲፈጸም መሀይም ነበርኩኝ የ11 ቤተሰብ አስተዳደሪ ነኝ እድሜዬ 70 አመት ነው በሽተኛ ነኝ ግረባያ ቤት በቂ ትምህርት አገኝቻለሁኝ እስከ 8ኛ ክፍል ደርሻለሁኝ የቅርጸን ትምህርት ተከታትያለሁኝ ተጸጽቻለሁኝ ቅጣቱ ቀሉ እንዲወሰን አመለከታለሁኝ ብለዋል::

16ኛ ተከሳሽ ወ/ዮሀንስ ወልገርሳ ናቸው ጥፊተኛ የተባሉት በድረጊተ 2፣7፣ 20 ስር ነው ::

0/ህግ ቅጣቱ ከብድ እንዲወሰን አመለከተዋል ተከሳሽ በበኩላቸው እድሜዬ 72 ነው በማስተማር ሙያ 30 አመት በላይ አገለግያለሁኝ ተከሰሽ አላውቅም በመሰረቱ ትምህርት ዘመቻ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጊያ ለሁኝ የቤተሰብ አስተዳዳሪ ነኝ አስተያየት ይደረግልኝ ብለው ማስረጃ አቅርበዋል::

31ኛ ተከሳሽ አቶ አለበል አድማሱ ሲሆኑ ጥፊተኛ የተባሉት በድርጊት 2፣7፣እና 20 ስር ነው:

0/ህግ ቅጣቱ ከብድ ይወሰን ሲሉ አመለከተዋል ተከሳሽ በበኩላቸው በቃለ ጉባኤው ላይ የፈረምኩት ተገድጄ ነበር አሁን ተጸጽቻለሁኝ በሌላ ወንጀል ተቀጥቶ አላውቅም እድሜ 70ዎቹ ውስጥ ነው 4 ልጆችና ደካማ እናት አለኝ በወህኒ ቤት ከሙያ ትምህርት በአንበሳት አጠባበቅ አያያዝና በተሸከርካሪ ጥገና በስ ንግሊዘኛ ቋንቋ ተምረ ተመርቂያለሁኝ ብለው ሰርተፊኬቱን አቅርበዋል እኛም የግራ ቀኙን የቅጣት አስተያየት

ስለትክክል ግልባጭ

በእስር ላይ አለነበረም ብለዋል

የ2ኛ ተከሳሽ 2ተኛ መከላከያ ምስክር አቶ አንበሴ ዘቃሌ ሲመሰክሩ ተከሳሽ ከ1969/1971ዓ.ም የቀበሌ ተመራጭ ነበር በ1971ዓ.ም እኔ ታሰረአለሁኝ የከፍተኛ 18 ሊቀመንበር አቶ ሙሉጌታ ነበር ከ/ለ ሽፈራው በፊት እኔ ታስረያለሁኝ ቀድሞ የተፈታሁት እኔ ነኝ እኔ ስፈታ ተከሳሽ የቀበሌው ፅሑ አመራር አለነበረም የተፈታሁት በ1971 ነው ከ/ለ ሽፈራው ተገርፈው ነበር ብለዋል

3ኛ የመከላከያ ምስክር ሲመሰክሩ አቶ ካሳ በ1970መጨረሻ የከፈተኛ 18 ሊቀመንበር ነበር በ1970 እንደተመረጠ አካባቢ ታሰረ ብለዋል

ተከሳሽ የሰው ምስክር አበቃሁኝ ብለዋል የጽሁፍ ማስረጃ አቅርበዋል

መዝገቡን መርምረናል ተከሳሽ ይከላከሉ የተባለው በአግራጭ ድርጊት 13 መሰረት የወ/መ/ህ/ቁ 538/ሀ/ለ ተላለፈው ከ/ለ ሽፈራው መኮንን የተባሉትን ሀምሌ 18 ቀን 1970ዓ.ም በከፍተኛ 18 ጽ/ቤት ገርፈው ጉዳት አድርሰውባቸዋል ተብለው ነው

ተከሳሽ 3 የመከላከያ ምስክሮች አቀርበዋል ጥብቃቸውም ከ/ለ ሲገረፍ ተከሳሽ የቀበሌው ሊቀመንበር አለነበርኩም የሚል ነው ከምስክሮቹ መካከል ተከሳሽ ከ1968_1971ዓ.ም ድረስ የቀበሌ ሊቀመንበር ነበሩ ብለው 1ኛው ምስክረ መስከረው በ1970 እኔ ታሰርኩኝ ስታሰር ተከሳሽ በአመራር ላይ አለነበረም ብለዋል 2ኛ የመከላከያ ምስክርም በተመሳሳይ መስክረዋል 3ኛ የመከላከያ ምስክረ ተከሳሽ በ1970ዓ.ም የቀበሌው ተመራጭ ነበር ወዲያው ታሰረ ብለዋል

ተከሳሽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው በማለት ጥር 24 ቀን 1971ዓ.ም የወጧ የአዲስ ዘመን ጋዜጣ ኮፒ አቅርበዋል እንዲያስረዳላቸው የፈለጉትም ታሰረው እንደነበር ነው::

እኛም መዝገቡን መርምረናል የአ/ህግ ምስክሮች ተከሳሽ ከ/ለ ሽፈራው መኮንን የተባሉትን ከፍተኛ 18 ጽ/ቤት ገርፋለ ተብሎ ተከሷል ተከሳሽ ተገረፈኩኝ ብለው የመሰከሩት ሰኔ 18 ቀን 1970 እና ከዚያ በፊት ነው ተከሳሽ በወቅቱ ተመራጭ እንደነበር በለዩ ለዩ የሰነድ ማስረጃዎች ተረጋገጠበታል:: ባቀረባቸው ምስክሮች ከስልጣን ተነስቷል በማለት ለማስመስከር የሞከረ ቢሆንም ምስክሮቹ በትክክል ተከሳሽ ከስልጣን የተነሳትን ገዜ ለይተው አላስቀመጡም ተከሳሽ ያቀረቡትም ጋዜጣ ቢሆን ጥር 24 ቀን 1971ዓ.ም ድርጊቱ ተፈጸመ ከተባለ ከ8 ወር በኋላ የወጧ ነው ጋዜጣው ተከሳሽ መቸ እንደታሰረም አያረጋግጥም::

ትዝዝል ግልባጭ

በመሆኑም ተከሳሽ የቀረበበትን ክስ አስተባብሏል ለማለት አለተቻለም ይከላከል በተባለበት የወ/መ/ህ/ቁ 538/ሀ/ ስር ጥፋተኛ ነው ብለናል::

3ኛ ተከሳሽ አቶ አበራ ታደሰ ያቀረቡዋቸው 1ኛ የመከላከያ ምስክር አቶ ብዙአየሁ ደባበ ሲመሰክሩ ተከሳሽ በ1970ዓ.ም የቀበሌ ፀሀፊ ነበሩ እኛ በእስር ላይ እያለን ያደረሰብን በደል የለም ከእስረኛች ጋር ጥሩ ግንኙነት ነበራቸው የእስር ቤቱም ሁኔታ ጥሩ ነበረ አያያዙም ጥሩ ነበረ ችግር አለነበረብንም ስነፊታ ኪነት ሁሉ እዘጋጅተን ነበር በደርግ ጽ/ቤትም ታስረአለሁኝ እዛ ብርሀኑ ተ/ማርያም፣ ሀይሉ ዝበሱ፣ እምደጽዮን በቀለ እዛ ነበርን እነን በመጀመሪያ የቀበሌ ተጠሪዎች ሳይሆኑ ሌሎች ሰዎች ናቸው የያዙኝ ሀይሉ ጉሰ እና ብርሀኑ ተ/ማርያም አባ የሚባለ የደርግ ምርመራ ወታደር ነው የወሰዳቸው ከዚየ በኋላ አለየናቸውም እስር ላይ እንዳለን አንደሸው የተደባለ እስረኛ እኛ ካለንበት እስር ቤት እመለጠ መባሉ እና ተገደለ ሲባለ ሰም ቻለሁኝ ግን እንደገደለው አላውቅም ብለዋል::

2ኛ መከላከያ ምስክር አቶ አፋለው መንገሰቱ ሲመሰክሩ ከአቶ አበራ ታደሰ አንድ ቀበሌ ነን በ1970 ዓ.ም የቀበሌ ፀሀፊ ነበሩ አርሳቸው በእስረኛ ላይ ጉዳት አላደረሱም እስረ ላይ እያለን ገርፊያ ወዘተ አለነበረም ጂመሰፍን ተገኔ እና መሰፍን አጅጉ እስር ቤተ ውስጥ ሆነን እንደሞቱ ሰመተናል አንደሸው የተባለም ከሌላ አከባቢ ታስር የመጧ ሰው ሞቷል ግን እንዳመጧው አናውቅም ከእስር ቤት ሲያመለጥ ነው የተገደለው ግን እንደገደለው አላውቅም ብሏል:: የተወሰኑ ወጧቶች ከተፈቱ በኋላ በተከሳሽ አማካኝነት ሊትዮጵያ አየር መንገድ ተቀጥረዋል እነም እዚያ መስሪያ ቤት ተለከ ነበር በአቶ ገ/መድህን ሌላ ሰሬ ተገኝተለኛል ብለዋል::

የ3ኛ ተከሳሽ 3ኛ የመከላከያ ምስክር አለማዝ ርቢ ሲመሰክሩ 3ኛ ተከሳሽ አበራ ታደሰ የቀበሌያችን ፀሀፊ ነበሩ በህዝብ ተመርጠው ነው የሰሩት ቀበሌያችን ውስጥ እስረኛች ይታሰር ነበር እኔ የቀበሌው ፀሀፊ ሆኜ ከመቀጠረ በፊት ደጀኔ ዳዲ ፀሀፊ ነበር ገን ከፍተኛ 18 ታሰር ነው እኔ የገባሁት ከፊተኛዎች ያሰሩት መሆኑን ሰምቻለሁኝ ተከሳሽ በሰፈር ውስጥ መለካም ሰው ነበሩ ቀበሌያችን ታሰረው የነበሩ ልጆች በሙሉ ደገሰ ተደርጉ ተፈትተዋለ ቀበሌ 36 እስር ቤት ውስጥ ከአርሲ የመጧ እስረኛ ነበር ያመጡት ከአርሲ የመጡ ሰዎች ናቸው ከዚያ አንድ ቀን ዘበኛው አባባ ተሰፋዬ ከአርሲ የመጣው እስረኛ እመለጠ ብለው ነገሩኝ ቤት ሄጄ ግምሸው ላይ ተገደለ ሲባለ ሰማሁ ብለዋለ ሀይሉ ወሌ የተባለ ልጅ ከመአከላዊ እና ቀበሌ እምጥተውት መለሰው ወሰደውታለ ለ2 ቀን ይሁን ለ3 ቀን ነው እኛ ጋ የነበረው በአደራ መለክ ነው የመጣው ብለዋል::

4ኛ መከላከያ ምስክር ወ/ሮ ጸገ ዮገሰ ሲመሰክሩ ከተከሳሽ ጋር አንድ ሰፈር ነን እኔ በ1970ዓ.ም ቀበሌ 36 እስሬ ነበር ወጧቶች በቀበሌያችን ታሰረው ነበር ሀይሉ ወሌ፣ ብርሀኑ ተ/ማርያም፣ ደርሬ ዳዲ

ትክክል ግልባጭ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ

የተባለትገን እኛ ጋር አለታሰረም ደብረ/ገጽ/ቤት ናቸው ሲባል እሰማ ነበር እነዚህ ልጆች እንደታሰሩ በመኪና ቀበሌያችን መጥተው የነበረ ቢሆንም 2 ቀን እንዳደሩ መልሰው ወስደዋቸዋል ደጀኔ የተባለውም እኛ ቀበሌ አለታሰረም መስፍን አጀጉ፣ መስፍን ተገኔ የተባሉት ወጣቶች ወደ ከፍተኛ 18 በመኪና ተወስደው እዚያ ነበሩ ከከፍተኛ የሚመጡት ሰዎች በየገዘው እስረኞችን እንፍስደ እያሉ ያስቸግሩ ነበረ የቀበሌያችን ሊቀመንበር ናቸው ይከላከሏቸው የነበረው እዚሁ እስተምሬአሁኝ ነበር የሚሉት ከእርስ የመጪ እንዳሻው የተባለ እኛ ጋር ነበር ከዚ አንድ ቀን ዘሎ አመለጠ ከዚያ በአብዮት ጥበቃዎች ተፈረጠው ተገደለ ተከሳሽ ገድያደ ቁስጥ አለነበረም ብለዋል የተከሳሽ ሰብአናም ጥሩ እንደነበረ መስክረዋል::

ተከሳሽ ለዩ ለዩ የጽሁፍ ማስረጃዎች የመፋረጃ ሀሰባቸውን በጽሁፍ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያየዟል::

እኛም የገሬ ቀኙን ክርክር መርምረናል ተከሳሽ እንዲከላከሉ ብይን የተሰጠው በደየጊት 2፣3፣7፣10 እና 20 ነው::

ተከሳሽ 4 የመከላከያ ምስክሮች አቅርበው አሰምተዋል:: 1ኛ ምስክር ተከሳሽ ጥሩ ሰብአና እንደነበራቸው እስር ላይ እያሉ እያያዙ ጥሩ እንደነበረ ዘገጀት ተደርጐ እንደተፈቱ ሲመሰከሩ ሀይሉ ጉሱ እና ብርሀኔ ተ/ማርያም ወደ ደርግ ምርመራ መወሰዳቸውን ነው ያስረዱት::

2ኛ ምስክርም ወረዳ 18 ቀበሌ 36 ታሰር እያለ ገርፊያ እንዳለነበረ የእስረኞች እያያዝ ጥሩ እንደነበር ተከሳሽ እስረኞች ከሰፈቱ በኋላ ስራ ላይ እንዳስገቧቸው መስፍን ተገኔ እና መስፍን አጀጉ እስር ቤት እያሉ መሞታቸውን እንደሰሙ ነው ያስረዱት ሀይሉ ጉሱ የተባለው እስረኛ ቀበሌ 36 ከመአከላዊ ምርመራ መጥተ ወሰያው ተሟሏል እንደተወሰደ እንደሸው የተባለው እስረኛ ከቀበለ 36 እስር ቤተ እምለጦ እንደተገደለ በማን እንደተገደለ እንደማያውቁ በእስረኞች ላይ ጉዳት አለመድረሱ ተከሳሽ እስረኞች ከተለቀቁ በኋላ ስራ እንዳስገቧቸው መስክረዋል 4ኛ ምስክር ደጀኔ ዳዲ፣ ሀይሉ ወሴ፣ ብርሀኑ ተ/ማርያም ቀበሌ 36 እንዳለታሰሩ ሀይሉ እና ብርሀኔ ከደርግ ጽ/ቤተ ለ2 ቀን ገደማ ብቻ 36 ቀበሌ መጥተው እንደነበር ከዚያ እንደ ተወሰዱ መስፍን አጀጉ እና መስፍን ተገኔ ከፍተኛ 18 ተወስደው መታሰራቸውን እንደሻው የተባለ ከእርስ የመጪ እስረኛ ለገቢው 36 ቀበሌ ታሰር እያለ በማምለጡ በአብዮት ጥበቃዎች መገደሉን መስክረዋል የተከሳሽ መከላከያ ምስክሮች ያነጧፈሩት በድርጊት 2፣3፣እና 7 ብቻ ነው እንጂ በድርጊት 10 እና 20 ላይ አይደለም::

እኛም የመከላከያ ማስረጃውን ተከሳሽ ይከላከሉ ከተባሉት ድርጊቶች ጋር መርምረነዋል::

ለትክክል ገልባጭ

ተከሳሽ በድርጊተ 2 በመስፍን አጀት ፣ መስፍን ተገኘ፣ ደጀኔ ዳዲ ገድያ እንዲከላከሉ የተበየነው የካቲት 09 ቀን 1970ዓ.ም በተደረገው ስብሰባ ተከፍለው ወጧቶቹ እንዲደመስሱ በመፈረሟቸው ነው ወጧቶቹ መሞታቸው በጽሁፍና በሰው ማስረጃ ተረጋግጧል:: በአርግጥ ተከሳሽ የፈረመበተ ሰነድ የውሳኔ ይገባኝ ያዘለ ነው ነገር ግን ከቀበሌው የተሰጠውን የውሳኔ ሀሳብ በመደገፍ በዚያ መሰረት እንዲፈጸም የሚያሳይ መጋቢት 1 ቀን 1970ዓ.ም ሌላ ቃለ ጉባኤ በማስረጀነት ቀርቧል:: ወጧቶቹ ፀረአብዮተኞች ተብለው ነው የተገደሉት እነዚህ ተከሳሾች ቀበሌ 36 ውስጥ ባየናሩም ከፈተኛው ግን እንደነበሩ የራሳቸው የተከሳሽ 4ኛ መከላከያ ምስክር ጥምር አስረድተዋል ስለዚህ ተከሳሽ ሟቾች እኔ ቀበሌ አልታሰሩም ነበረ በማለት ያቀረቧቸው ማስረጀዎች በሰነድ ማስረጃ የተረጋገጠባቸውን ድረጊተ የማያስተባብሉ ሆነው አግኝተናቸዋል በተጨማሪም በድርጊት 7 ውስጥ በሀይሉ ስሰ እና ብርሀኑ ተ/ማርያም ገድያ ተከሳሽ ይከላከሉ ቢባልም ተከሳሽ ለማስረዳት ያሰቡት እነዚህ ተከሳሾች ቀበሌ 36 እስር ቤተ እንዳልነበሩ ነው መከላከያ ምስክሮች ሟቾች ቀበሌ 36 ታስረው እንዳልነበሩ አስረድተዋል ነገር ግን ለ2 ቀን ገደማ ቀበሌ 36 ታስረው ወደ ደርግ ምርመራ መወሰዳቸውን ምስክሮቹ ገልጸዋል በተጨማሪም ሟቾች በመጀመሪያ የቀበሌ 36 ሰዎች መሆናቸው አላከራከረም ሟቾች እንዲገደሉ በተወሰነው ውሳኔ የተከሳሽ ተሳትፍ ቁልፍ እንደነበረ የቀደረበው ማስረጃ ያስረዳል በከፈተኛው የተያዘው ቃለ ጉባኤም ሟቾች ካለበት እንዲመጡከመንገስት እንዲጠየቅ የሚል ነው በመሆኑም ተከሳሽ ሟቾች እንዲገደሉ ሲወሰኑ ሟቾች በቁጥጥራቸው ስር እንዳልነበሩ የዐ/ህግ ማስረጃም መከላከያ ማስረጃዎቹም ይጠቁመናል ነገር ግን ተከሳሽ በቁጥጥራቸው ስር ያልነበሩ ሟቾች መጥተው ቀይሽብር እንዲካሄድባቸው ወስነዋል አርምጃውም ተወስዷል:: ስለዚህ ቁምነገሩ ሟቾች የት ታስረው ነበር የሚለው ሳይሆን እንዲገደሉ የተወሰነው በማን ነው የሚለው ነው ተከሳሽም መከላከል የሚገባቸው ውሳኔውን አለመስጠታቸው ነው ከዚህ አኳያ ተከሳሽ የተመሰከረባቸውን ድርጊተ አስረድተዋል ለማለት አለተቻለም::

ድርጊት 3 ላይ የተመሰከረባቸውን በተመለከተ የቀረቡት መከላከያ ምስክሮች ሟች እንደሻው ወ/ማርያም ከእስር ቤተ አመለጠ ተብሎ መገደሉን ነው የመሰከሩት ምስክሮቹ በሞቱ ሟች ሲገደል በቦታው ያልነበረና ያላዩ መሆናቸው ራሳቸው ገልጸዋል ምስክሮቹ ሟች ሲገደል ባላዩበት ሁኔታ ደግሞ ተከሳሽ በስፍራው አለነበረም ብለው መስክረዋል:: ሆኖም ግን ምስክሮቹ ሟች ሲገደል ካላዩ ተከሳሽ በስፍራው መኖር ያለመኖሩን ሊውቁ ቢባል ስለማይቻል ምስክሮቹ ተከሳሽ ላይ የቀረበውን ክስ አስተባብለዋል ለማለት አይቻለም በተጨማሪም ተከሳሽ የከላከሉ የተባለው ለወረዳ 17 ቀበሌ 19 ጓሬው በተባለው ደብደቢ መነሻነት በድርጊቱ

ቀጤት ተከፋይ ነበረ ተብሎ ነው ተከሳሽ ሰነድን በማስተባበል ያቀረበው ማስረጃ የሌለ ሆና ተገኝቷል ተከሳሽ ድርጊት 10 ላይ አቶ ደሳለኝ ግዮ ጤንነት ላይ ጉዳት አድርሰዋል ተብሎ እንዲከላከል ቢታዘዝም የመከላከያ ምስክሮቹ በጠቃላይ 36 ጳ/ቤት የታሰሩ እስረኞች ላይ ገርፊያ ወዘተ አይፈጸምም ነበር ከማለ በስተቀር ተከሳሽ በተመሰከረበት ጉዳት ያስተባበሉት ነገር የለም በመሆኑም ተከሳሽ ይህንን ድርጊት ተከላክሏል ለማለት አይቻለም::

ድርጊት 20 ላይ ተከሳሽ በህገወጥ መንገድ አስሬት መፈጸሙ በመረጋገጡ እንዲከላከል ቢታዘዝም ተከሳሽ ይህንን ድርጊት አለከላከለም::

በአጠቃላይ ተከሳሽ በድርጊት 2፣3፣7፣10 እና 20 እንዲከላከሉ ታዞው ያለተከላከሉ ስለሆነ በወ/መ/ህ/ቁ 281/ሀ/፣ በወ/መ/ህ/ቁ 416ሰር በወ/መ/ህ/ሰ/ሰ/ቁ 149 መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል::

4ኛ ተከሳሽ ወት አለቃ ተስፋዬ ከበደ ካቀረቧቸው የመከላከያ መሰከሮች መካከል 1ኛ ምስክር ወ/ር አለማዝ ወ/ጻድቅ ሲመሰክሩ ከሚያዝያ 20 ይመሰለኛል 1969ዓ.ም ስለና ተደርጉ ነበር ሰምህና ሲትክስ ሰዎች እነ ተስፋዬን ወረሱአቸው ሲባል ርወ ሄደኩኝ እዛ ሰደርስ ወጪቶቹ ናቸው ሞተው የታዩት ተስፋየን ግን አጧሁት ገ/ወልደ የተባለ ሰው አዚያ አገኘቸ ስጠይቀው በዚህ በማታ ምን ትሰሪያለሽ አለኝ ተስፋዬ ሞተ ሲባል ሰዎች ነው ስለው አይ አለሞተም በ11 ሰአት ነው ከዚህ የወጣው አለኝ ከዚያ ወየቸ ቤቱ ስሄድ ተስፋየን አገኘሁት ብለዋል::

2ኛ የመከላከያ ምስክር አቶ ጸጋዬ ወንዳፍሬሽ ሲመሰክሩ ከተከሳሽ ጋ ጐረቤት ነን ሚያዝያ 21ቀን ተማሪዎች ተሰለፈው ነበር ከዚያም ተሰለፈው ሲመጡ ፍንዳታ ተሰማ ብዙ ልጆች ሞቱ ተስፋዬ ግን ከዚያ በፊት በ12 ሰአት ወደቤቱ ሄዷል እኔ ቀበሌ ነበርኩኝ ከዚያ ወታደሮች መተው ያሉትን ልጆች ጠብቁ አሉ ከዚያም ወታደሮቹ የቀሩትን ልጆች ፈጁአቸው ተስፋዬ ግን አለነበረም ጠዋት ነው የመጣው ብለዋል ተስፋዬ ግን የለም ያሉኩት በገዜ ከቀበሌ ወተ ስለሄደ ነው ጨለማ ደም ስለነበር ሰው መለየት አይቻለም ብለዋል

3ኛ ምስክር ፍቅርተ አበበ ሲመሰክሩ ከተከሳሽ ጋር አንድ ገቢ ነን ልጆች ስለና አደረጉ ተብሎ ግን ላይ ደምጽ ሰምተን ተደናገጠን ስንወጣ ተከሳሽም ከቤቱ አብርን ወጡል ቤቱ ነበረ ብለዋል በተጨማሪም ተከሳሽ ከግንቦት መጨረሻ 1970 እስከ ጥቅምት 1971 ድረስ ታስር ነበር በ1970ዓ.ም ወረ ትዛ አይ እኛም ተከሳሹ ከከተማ አስፈ ወተ ነበር ብለዋል::

4ኛ የ4ኛ ተከሳሽ መከላከያ ምስክር ወ/ር ፀሀይ አወቀ ሲመሰክሩ ባለቤቱ ከገንቦት 30 ጀምር

ስለትክክል ገለባጭ

እስከ ጥቅምት ታስር ተፈቷል 1970 ዓ.ም ነፀ በ1969 ዓ.ም ሚያዝያ 21 ቀን ከ12:30-1:00 ሰአት ባለው ገዜ ውስጥ እቤተ ሳለን ከባድ ፍንዳታ ሰማን ባለቤቱ ወገቹ አሃድ ሲለኝ ኡስብዩ ስሮህ ጓ/ር ቤት መጧና ተው አትሂድ ብሎ ከለከላት ቀርቷል ልጆቹ ፈንጂ ይዘው ፈነዳባቸው ሲባል ሰምቻለሁኝ የካቲት 25 ቀን 1970 ባለቤቱ ለአናት አገር ጥሪ ወደ ባሌ ሃይል መጋቢት 10 ቀን ገደማ ተመልሷል ከመጧ በኋላ ቀበሌ እስር ላይ ያሉ ልጆች ተገደሉ እያለ ይበሳጭ ነበር ብለዋል::

5ኛ ምስክር አቶ አየለ በዳኔ ሲመሰክሩ ሚያዝያ 21 ቀን 1969ዓ.ም ቤቴ ደጅ ላይ ተቀምጠ ሳለሁኝ ከባድ ፍንዳታ ተሰማ ተከሳሽ አሃድ ሲሉ ባለቤቱ ከለከለችው ፍንዳታ ሲሰማ ቤቱ ነበረ ተከሳሽ ግንቦት 30 ቀን 1971 ታስር ነበር የት እንደታሰረ አላውቅም ምን ያህል እንደታሰረ አላውቅም ተከሳሽ ቤቱ የገባው ማታ 3:00 ሰአት ገደማ ነው አንድ ግቢ ነው የምንኖረው::

6ኛ ምስክር ገ/መስቀል ገርማይ ሲመሰክሩ ተከሳሽ ግንቦት 30 ቀን 1970ዓ.ም ታሰረው በጥቅምት ተፈቱ የታሰሩት ወረዳ 21 እና ወረዳ 4 ነው ታሰረው ከተመለሱ በኋላ ቀበሌ አለስረም ሲታሰሩ ባለቤታቸው አለነበረም ብርድልብስ ወዘተ የወሰድኩላቸው እኔ ነኝ ጎረቤት ነበርን ብለዋል::

ተከሳሽ የጽሁፍ ማስረጃ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያየዟል::

የገሬ ቀኙን ክርክር መርምረናል ተከሳሽ እንዲከላከሉ በይን የተሰጠው በአቃቤ ህግ በ1ኛ፣2ኛ:7 9ኛ፣13ኛ፣ 17ኛ፣ እና 20ኛ፣ ክስ ስር ነው

አቃቤ ህግ 2ኛ እና 7ኛ ክሱን ባሰረዳው የካቲት 9 ቀን 1970ዓ.ም እና መጋቢት 1 ቀን 1970ዓ.ም በተጻፉት ቃለ ጉባኤዎች ነው ተከሳሽ ሰነዶቹ ላይ አለፈረምኩም ስሜ የለም ብለው አጥብቀው ተከራከረው ራሱን የዐ/ህጉን ማስረጃ እንደመከላከያ ቆጥረው ተከራክረዋል እኛም ክርክሩን አይተናል ተከሳሽ ይከላከሉ የተባሉትን ሰነድ እንደመከላከያ ማስረጃ አቅርበው ስማቸውና ፊርማቸው እንደሌለ አሳይተዋል::

ስለዚህ ተከሳሽ በክስ 2 እና 7 ይከላከሉ የተባሉበትን ድርጊት ያስተባበሉ ስለሆነ በቃለ ጉባኤውም አለመፈረማቸው የተረጋገጠ በመሆኑ በወ/መ/ስ/ስ/ቁ 149/1/ መሰረት ከእዚህ ድርጊቶች በነጻ ይሰናበቱ ብለናል:: በተጨማሪም ድርጊት 20 ላይ የቀረበባቸውን ክስ በ29/7/70፣ በ23/6/70 በተጻፉት የጽሁፍ ማስረጃዎች ነው ይከላከሉ የተባለው ተከሳሽ በእነዚህ ሰነዶች ላይ አለፈረመኩም ብሎ በመከራከሩ ማስረጃውን አይተናል እንደተመለከትነውም ሰነዶቹ ላይ የተከሳሽ ስም ሆነ ፊርማ የለም ስለዚህ ተከሳሽ በድርጊት 20 ላይ የቀረበበትንም ክስ ተከላከሏል በነጻ ይሰናበት ብለናል::

ለትክክል ግልባጭ

ተከሳሽ በድርጊት 1 ውስጥ ይከላከል የተባለው በ21/8/69ዓ.ም ከምሽቱ12:30 በዐረዳ 18 ቀበሌ 17 ከለለ በክሱ ውስጥ ስማቸው የተገለጹትን 22 ወጣቶች በኅብረአበርነት እንዲገደሉ አድርጓል ተብሎ ነው ተከሳሽ እንዲከላከል ሲበየን የድርጊቱን ውጤት እንደራሱ አድርጐ ተቀብሏል ተብሎ ነው እንጂ ድርጊቱን ራሱ ፈጽሟል ተብሎ አይደለም ከዚህ አኳያ ነበር ተከሳሹ ይከላከል የተባለበትን 1ኛ ክስ መከ ላከል የነበረበት ነገር ግን ተከሳሽ ድርጊቱ ሲፈጸም አለነበርኩም ብሎ ነው ምስክሮችን ያመጣው በመሆ ኑም ተከሳሽ ድርጊት 1 ላይ የቀረበበትን ክስ ተከላከሏል ለማለት ስላልተቻለ በዚህ ክስ ተወቅሶ በቀረበ በት የወ/መ/ህ/ቁ 281/ህ/ መሰረት ጥፋተኛ ነው ብለናል::

ተከሳሽ በዐ/ህገ 9ኛ ክስ ላይ የቀረበበትን ክስ እንዲከላከል የታዘዘው ድረጊቱ የሚሰጠውን ውጤት አራሱ አድርጓል ተብሎ ነው እንጂ ድርጊቱን በስፍራው ሄደ ፈጽሟል ተብሎ አይደለም ተከሳሽ ያቀ ረባቸው ማስረጃዎች ተከሳሽ ከስፍራው አለነበረም የሚሉ ናቸው ስነዱን የሚያስተባብሉ አይደለም ስለዚህ ተከሳሽ በ9ኛው ክስ ተወቅሶ በቀረበበት የወ/መ/ህ/ቁ 27/1/ እና 522 ስር ጥፋተኛ ናቸው ብለናል::

ተከሳሽ በመቀወል እንዲከሉ ታዞው የነበረው የዐ/ህገ 13ኛ ክስን እንዲከላከሉ ነበር ከሱክ/ለ ሽፈራው መኮንን የተባሉትን በከፈተኛ 18 ጽ/ቤት ውስጥ ደብድበው ጉዳት አደርሰዋል ተብሎው ነው ተከሳሽ ይህንን ለመከላከል ያቀረባቸው ምስክሮች ተከሳሽ በ1970 ከግንቦት 30 እስከ ጥቅምት 71 ዓ.ም ድረስ በእስር ላይ እንደነበሩ መስክረዋል ነገር ግን የምስክሮቹ አመስካከር በቀኑ አመስካከር ሁኔታ ላይ አስረገ ጠው የተከላከሉት ነገር የለም ተከሳሹ የት ታስረው እንደነበረም ረገጥ ታደርጉ አለተመስከረም ከዚህ አኳያ ተከሳሽ ክሱን ተከላከለዋል ለማለተ አለተቻለም ተወቅሶ በቀረበባቸው የወ/መ/ህ/ቁ538 መሰረት ጥፍተኛ ናቸው ብለናል::

ተከሳሽ በመጨረሻም ይከላከሉ ተብሎ የነበረው በድርጊት 17 ድርጊት ጥር 14 ቀን 1969ዓ.ም ከቀኑ 12:00 ሰአት ከፈተኛ 18 እስር ቤት ሳሙኤል አንለይ፣ ሰብለ እና ብስራት የተባሉትን የአንድ ለባት ልጆች ገርፈው ጉዳት አደርሰዋል ተብለው ነው ሆኖም ግን ተከሳሽ ይህንን ድርጊት አስመልከቶ ያቀረቡት የመከላከያ ማስረጃ ስለሌለ ይከላከሉ በተባለበት የወ/መ/ህ/ቁ 281/ህ/ መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል:

በአጠቃላይ ተከሳሽ በዐ/ህገ 1ኛ፣9ና፣ 13ኛ እና 17ኛ ክስ ስር ይከላከሉ በተባለበት የወ/መ/ ህ/ቁ 281/ህ/ እና 538/ህ/ መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል:: 2ና 7ኛ፣ እና 20ኛ ክስን ግን ስለተከላከሉ በነጻ ይሰናበቱ ብለናል::

ሰለትዝዝል ገልባጭ

የ5ኛ ተከሳሽ እሸቱ ዋቂ 1ኛ መከላከያ ምስክር አቶ ብዙአየሁ ደባበ ሲመሰክሩ ቀበሌ 36 ጽ/ቤት እስር ቤት ተከሰን ነበር አያያዙ ጥሩ ነበር ሁላችንም ተለቀናል በለዋል፡ 2ኛ መከላከያ ምስክር አቶ አሰፋወሰን ዘነበ ሲመሰክሩ ተከሳሽን አውቃለሁ በቀበሌ 36 ታስረው ለነበሩት እስረኞች የርዮተአለም ትምህርት ሰበዋ ነው የሚውያቸው አረሳቸውም ገብዘውኝ ነበር እስር ቤቱ በጥሩ ሁኔታ የተያዘ ነበር የእስርኞቹም አያያዝ ጥሩ ነበር ብለዋል እስረኞቹ ደስተኞች ነበሩ ስፖርት ይሰራ ይጫወቱና ይማሩ ነበር ብለዋል::

የ5ኛ ተከሳሽ 3ኛ ምስክር አቶ አዉለው መንገሰቱ ናቸው ተከሳሽ እኚህ ምስክር ለ1ኛ ተከሳሽ መከላከያ ምስክር ሆነው የሰጡት ቃል ለእኔም ይጠቅማል ስላሉ እና ይህው የምስክር ቃል በ1ኛ ተከሳሽ መከላከያ ምስክሮች ዝርዝር ላይ ቃሉ ስለሰፈረ ደግመን አላጻፍነውም::

4ኛ መከላከያ ምስክር አቶ ፍሬው ደገፋ ሲሆኑ ምለው ሲመሰክሩ ከተከሳሽ ጋር የከተት 66 የፖለቲካ ትምህርት ቤት የ10ኛ ዙር ኮርስ አዳሪ ት/ቤት ተምረናል ታህሳስ 24 ቀን 1970ዓ.ም ነው የገባነው እነ የካቲት 13 ቀን 1970ዓ.ም የገባሁበትን የ1 ወር ኮርስ ጨርሸ ሰወጣ እርሱ ለስድስት ወር ስለገባ እዚያ ቀየቷል አንድ ገዜ ትምህርት ቤት ከተገባ በኋላ መውጣት አይቻለም ሆስፒታል ብቻ ነው መውጣት የሚቻ ለው በተሰበ መጠየቅም ሆነ እስረኛ መውጣት አይቻለም እንደ ደርም ነበርን ብለዋል በተጨማሪም መለከም ሰው እንደነበሩ አስረድተዋል::

የ5ኛ ተከሳሽ 5ኛ መከላከያ መስክር አቶ መሉገዷታ ደንቄ ሲመሰክሩ ተከሳሽ ከፍተኛ 18 ውስጥ ምንም ስለጧን አለነበሩቸውም ብለዋል::

ተከሳሽ በመጨረሻ የጽሁፍ ማስረጃ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል:: ተከሳሽ ተጨማሪ የሰው ምስክር እንዲያቀርቡ ተፈቅዶላቸው አቶ አሰፋ በርጋ የተባሉትን አቅርበው አሰምተዋል::

ምስክሩ ከተከሳሾች ጋር ከ1965ዓ.ም ጀምሮ እስከ 1981 ዓ.ም ድረስ በወረዳ 18 ቀበሌ 36 ውስጥ ጐረቤት ነበርን ተከሳሽ በ1970 ዓ.ም ከታህሳስ 1970 ግለቂያ ጀምሮ እስከ መጋቢት ድረስ ቤተሰ ቦቹን አደረጃ ብሎኝ ትምህርት ቤት እንደገባ አስታውሳለሁኝ ቤታቸው መጥተው አላየሁቸውም ብለዋል::

እኛም የገሬ ቀኑን ክርክር መርምረናል ተከሳሽ እንዲከላከሉ ብይን የተሰጠው በድርጊት 2ኛ7ኛ10ኛ 14 እና 20 ስር ነው

ተከሳሽበድርጊት 2 እና 7 ስር ሰማቸው በተገለጸው 5 ወጣቶች ገድያ ተሳትፈዋል የተባለው በሰነድ ደሰረጃ መነሻነት ነው እነዚህ ወጣቶች እንዲገደሉ የተወሰነበት ሰነድ መጋቢት 01 ቀን 1970እና

ለትክክለኛ ግልባጭ

የካቲት 09 ቀን 1970 የተፈረሙ ቃለ ጉባኤ ነው ግቶች የተገደሉት በ2/7/70 እንደሆነም ማስረጃ ተያ ያዘለ ተከሳሽ በሰነዶቹ ላይ ስምና ፊርማዬ የለም ብለው በመከላከያቸው አግብቀው በመከራከራቸው ሰነዱ ታይ ቷል::በቃለ ጉባኤያቹ ላይ የተከሳሽ ስም የለም ፊርማቸውም የለም የፖሊስ ቴክኒክ ምርመራ ውጤትም የተከሳሹ ፊርማ እንደነበር አይገልጽም:: በመሆኑም የተከሳሹ የመከላከያ ክርክር ተከሳሽ በድርጊት 2 እና 7 ይከላ ከሉ የተባለበትን ድርጊት አጠራጣሪ አድርጓታል:: ስለዚህ ተከሳሹ በዐ/ህግ 2ኛ እና 7ኛ ክስ ላይ ከቀረ በበት ክስ በነጻ እንዲሰናበት ወስነ ሰጥተናል:

ተከሳሽ ድረገት 10 ላይ የቀረበበት ክስ በዐ/ህግ 10ኛ ክስ ውስጥ በጥር ወር 1970ዓ.ም በከ ፊተኛ 18 ቀበሌ 36 ጽ/ቤት ውስጠ ደሳለኝ ግዑን ደብድበው ጉዳት አድርሰውበታል ተብሎ ነው ዐ/ህግ አን ደክሱ አቀራረብ ያስመሰከሩ በመሆኑ ተከሳሽ እንዲከላከል ታዟል ተከሳሽ ከዚህ ጉዳይ ጋር በተገናኘ መለኩ ያቀረበው መከላከያ ከታህሳስ 20 ቀን ጀምር ለ3 ወር የካቲት 66 የፖለቲካ ት/ቤት በትምህርት ላይ ነበ ርኩኝ የሚል ነው 4ኛ ምስክር አቶ ፍረው ደገፋ ሲመሰክሩ የካቲት 66 የፖለቲካ ት/ቤት አንድ ገዜ ከተገባ ለሆስፒታል ካለሆነ መውጣት አይቻልም ብለው መስክረዋል:: 5ኛ መከላከያ ምስክረ ተከሳሽ የከፍተኛ 18 ተወራጭ አለነበረም በለው መስከረዋል 6ኛ መከላከያ ምስክር ተከሳሽ ከታህሳስ መጨረሻ ጀምር እስከ መጋቢት ድረስ በተሰቦቹን አደራ ብሉኝ ትምህርት በት ገብቷል ስፈር አይቸው አላውቅም ብለዋል ሌሎቹ ምስክሮች የቀ ብሌ 36 እስር ቤት ሞሩ እንደነበር የአሰረኛች አይያዝም መለከም እንደነበር ነው ያስረደት ተከሳሽ ት/ቤቱ ከ20/4/70 ጀምር አየተማሩ ናቸው ያለበት ሰነድ ቀርቧል::አኛም ኬርክሩን መርምረነዋል ተከሳሽ በጥር ወር 1970 የካቲት 66 የፖለቲካ ትምህርት በት ነበርኩኝ ብለው መከላከያ አቅረበዋል ክሱ ደገም በጥር ወር 1970 አቶ ደሳለኝ ግዑን ደብድበው ጉዳት አደረሰበት የሚል ነው ስፍራውም ቀበሌ 36 ጽ/ቤት እንደሆነ ተገልጿል ተከሳሽ የወረዳ 18 ተወራጭ አይደለሁኝም ብለው ያቀረቡት ምስክረ ከዚህ ጋር ግንኙነት ስለሌለው አለተቀበለነውም ከዚህም በተጨማሪ የካቲት 66 የፖለቲካ ት/ቤት እዚሁ አዲስ አበባ ውስጥ የሚገኝ ት/ቤት ነው ስለዚህም ከዚህ ስፍራ ከተወጣ በየትኛውም የአዲስ አበባ ከፊተኛዎች በጥቂት ገዜ ውስጥ መንቀሳቀስ ይቻላል ከትምህርት ቤቱ ለህክምና ካለሆነ አይወጣም ተብሎ የተሰጠው ምስክርነት በሌላ ማስረጀ ካለመደገፉም በተጨማሪም አበባለም አማንም የሚከብድ ነው ለምሳሌ ተከሳሽ በወረዳ 18 ቀበሌ 36 የነበሩቸውን የስብሰብ ግቢ ሊቀመንበርነት ለገዜው ለማስ ታህሳስ 28 ቀን 1970ዓ.ም ሰብሰባ መጥተዋል ከትምህ ርት ቤት መውጣት የማይፈቀድ ከሆነ ታዲያ ተከሳሹ እንዴት እዚህ ሰብሰባ ላይ ሊመጡ ቻሉ? የሚለው ጥያቄ የመከላከያ ምስክሩን ቃለ ተአማኒነት አጠራጣሪ የሚያደርገው ነው:: በመሆኑም ተከሳሽ በድረገት 10

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

ከለትክክል ገልባጭ

ላይ የቀረበባቸውን ክስ ተከላከለዋል ለማለት ስለማይቻል ተከሳሽ ጥፋተኛ ናቸው ብለናል:: በተመሳሳይ ሁኔታ በድርጊት 14 ስርም በጥር 06 ቀን 1970ዓ.ም ስለምን ቀጀላን በቀበሌ 36 ጽ/ቤት ገርፈው ጉዳት አድ ስዋብታል የተባለውን ክስ ተከሳሽ አስተባብለዋል ለማለት ስለማይቻል ተከሳሽ በድርጊት 14 ውስጥ የቀረበባ ቸውን ክስ በተመለከተ ወ/መ/ህ/ቁ281/ሀ/ መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል ድረጊት 3 ላይ

በክሳሽ ላይ በድርጊት 20 ስር ይከላከሉ የተባለው የወ/መ/ህ/ቁ 416 ላይ የተመለከተውን ተላለ ፈው ስማቸው በክሱ ላይ የተዘረዘረውን 57 ሰዎች አስረዋል ተብለው ነው ተከሳሽ ይከላከሉ የተባለው በጽሁ ፍና በሰው ማስረጃ በተመሰከረባቸው መሰረት ነው ተከሳሽ ይህ በሰነድ ማስረጃ የተረጋገወባቸውን ክስ አላስ ተባበለም ለምሳሌ ከታህሳስ 20 ቀን 1970ዓ.ም ጀምር የከተት 66 የፖለቲካ ት/ቤት ነበርኩኝ የበሉ እንጂ ስለ እስረኞች ጉዳይ ~~ልቆወያይተው~~ በ29/7/70ዓ.ም በተወሰነው ውሳኔ ላይ ፊርማቸው ሰፍሯል ~~በ..~~ ተከሳሽ 20ኛውን ክስ ስላለተከላከሉ በወ/መ/ህ/ቁ 416 መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል::

በአጠቃላይ ተከሳሽ በድርጊት 10 እና 14 በወ/መ/ህ/ቁ 281/ሀ/ በደሰለኝ ግሞ እና ሰለምን ቀጀላ ገርፈያ በድርጊት 20 ስር ደግሞ በወ/መ/ህ/ቁ 416 መሰረት በ57 ሰዎች ህገወጥ እስር ክስ በወ/መ/ህ/ስ/ስ/ቁ 149/1/ መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል በድርጊት 2 እና 7 ስር የቀረበባቸውን ክስ ግን የተከላከሉ ስለሆነ በነጻ ይሰናበቱ ብለናል::

7ኛ ተከሳሽ ክ/ለ ከሳሁን ገሚሶ ያቀረቧቸው 1ኛ መከላከያ ምስክረ አቶ ገ/መድህን በርጋ ናቸው እርሳቸውም ምለው ሲመሰክሩ አስቀድመው ተከሳሹ ወየ እና መለከም ሰው እንደነበሩ በመጋለጽ የአብዮት ጥበቃ በመሆን አብረው እንዳሰሩ የቀበሌ 36 የአብዮት ጥበቃ ተራ ከሚቴ አባል እንደነበሩ የአብዮት ጥበቃ ሊቀመ ነበር እንዳለነበሩ በሌላ ከሚቴ ውስጥ ተሳትፍ እንዳለነበሩቸው በምርመራ ስራ ውስጥ እንደሌለበት አስረድተዋል::

የጽሁፍ ማስረጃቸውን አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያየዟል:: እኛም መዝገቡን መርምረናል ተከሳሽ እን ዲከላከሉ የታዘዘው ድርጊት 2፣7፣10፣20 ላይ የዐ/ህግ የተመሰከረባቸው ክስ ነው ::

ተከሳሽ በድርጊት 2 እና 7 ስር በ5 ሰዎች ገድያ እንዲከላከሉ ብይን የተሰጠው በሰነድ ማስረጃ መነሻነት ነው ለዚህ ክስ ጠቃሚ ማስረጀ ተደርገው የሚወሰደት የከቲት 9 ቀን 1970 እና መጋቢት 1 ቀን 1970ዓ.ም ለቶየዘት ቃለ ጉባኤዎች ናቸው በእነዚህ ሁለት ቃለ ጉባኤዎች መሰረት መስፍን አጀጉ፣ መስፍን ተገኝ ደጀኔ ዳዲ፣ ሀይሉ ጉሰ እና ብርሀኑ ተ/ማርያም የተባሉት በቀይሽብር እንዲደመሰሱ ተወስኗል:: የመስፍን አጀጉ፣ መስፍን ተገኑ እና ደጀኑ ዳዲ ገዳዮ መፈጸሙ በሰውና በሰነድ ማስረጃ ተረጋግጧል የብርሀኑ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት
በትክክል ግልባጭ

እና ሀይሌ ገድያ በሰው ማስረጃ ተረጋግጧል በእዚህ ቃለ ጉባኤያት ላይ ስማቸው የተዘረዘሩት ሰዎች አጀንዳ ውን ተወያይተውና ተቀብለው ፈርመዋል ፊርማቸውም በቴክኒክ ማስረጃ ተረጋግጧል ሆኖም ገነ 7ኛ ተከሳሽ በመከላከያ ክርክራቸው አጥብቀው ስምና ፊርማቸው አለመኖሩን ተከራክረዋል እኛም ክርክራቸውን ከማስረጃዎቹ ጋር መርምረናል በቃለ ጉባኤዎቹ ላይ የተከሳሹ ስም ካለመኖሩም በላይ ፊርማቸው ስለ ተብሎ በመስከላዊ ፖሊስ የቴክኒክ ምርመራ ክፍል አለተረጋገጠም በመሆኑም ተከሳሽ በድረገት 2 እና 7 ውስጥ የቀረበውን ክስ በግያ ስረዳው ወ/ኛና ቁልፍ ማስረጃ ላይ ሊከተቱ ይችላሉ ወይ የሚለው በተለቀ ጥያቄ ምልከት ውስጥ የሚቀመጥ ሆኒለ በመሆኑም ተከሳሽ በመከላከያ ክርክራቸው የዐ/ህጉ ቁልፍ ማስረጃ የከሳቸውን ስምና ፊርማ ያለያዘ መሆኑን ያስረዱ ስለሆነ በድርጊት 2 እና 7 ውስጥ የቀረበባቸውን ክስ ተከላክለዋል ብለን ወሰነ ሰጥተናል::

ተከሳሽ በድርጊት 10 ደሳለኝ ግምን ገርፈው ጉዳት አድርሰውበታል ተብሎው በመከሰሳቸው እንዲከላከሉ አዘናል በተጨማሪም በድርጊት 20 ውስጥ የወ/መ/ህ/ቁ 416 ስር የተመለከተውን በመተላለፍ 57 ሰዎችን በህገ ወጥ መንገድ አስረዋል ተብለው ተከሰው ይከላከሉ ብለናል ሆኖም ተከሳሽ እነዚህን 2 ክሶች ፈጽመው አላስተባበሉም ስለዚህ በወ/መ/ህ/ቁ 281/ሀ/ በደሳለኝ ግዎ ላይ ጉዳት በማድረስ እንዲሁም በወ/መ/ህ/ ቁ 416 መሰረት 57 ሰዎች በወረዳ 18 ቀበሌ 36 እንዲታሰር በማድረጋቸው ጥፋተኛ ናቸው ብለናል::

8ኛ ተከሳሽ አቶ ግርቆስ አየለ ናቸው 1ኛ የመከላከያ መስክራቸው አቶ ሙሉጌታ ደነቁ ሲመሰክሩ ተከሳሽን ያወኩት የከፈተኛ ተመራጭ ሆኜ በ1971 ከመጧሁኝ በኋላ ነው እኔ ከመጧሁኝ በኋላ ቀይሽበር የተ ባለው ቀዝቀዝ ነበር ተመራሮችም እርስ በርስ እየተገማገምን ራሳችን ላይ ጥምር ርምጃ እንወስድ ነበር ተከ ሳሽ በስራ ድከመት ለ7 ቀን እንዲታሰር አድረገን ነበር ብለዋል:1

2ኛ መከላከያ ምስክር አቶ ገ/ጻድቅ አብርሃ ሲመሰክሩ ተከሳሽ የቀበሌ 18 ተመራጭ ሆነን አፋቀዋ ለሁኝ አብርን የሰራ የነበረ አንድ ብርሀን ተሰፋዮ የተባለ አይዲያሊስቶች ናችሁ ወዘተ እያለ ከፍተኛ ጫና ይፈጥርብን ነበር ተከሳሽ አለፍ አለፍም ይታሰር ነበር በምን እንደሚታሰርም አላውቅም ብለዋል::

ተከሳሽ የጽሁፍ ማስረጃ አቅርቦ ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል:: እኛም መዝገቡን ምርመረናል ተከሳሽ የከላከለ የተባለው በድርጊት 2፣4፣ እና 20 ስር ነው

በድርጊት 2 ስር መስፍን አጅጉ፣ መስፍን ተገኑ እና ደጀኔ ዳዲ የተባሉት ፀረ አብዮተኞች ናቸው በሚል እንዲገደሉ ሲወሰን ከትምህርት ቤት በሚለው ቓን የተከሳሽ ስም በቃለ ጉባኤው ላይ ሰፍሯል:: ፊርማቸውም በቴክኒክ ተረጋግጧል:: ወጣቶቹ መገደላቸውም በሰውና በሰነድ ማስረጃ ተረጋግጧል:: ተከሳሽ ይህንን ይከላከሉ በማለም የቀረቡት 2 የመከላከያ ምስክሮች ይህንን ድርጊት ፈጽሞ የማያስረዱ ናቸው:

ስለትክክል ግልባጭ

የጽሁፍ ማስረጃዎችን ፊርማውንና ስነድን የሚያስተባብሉ ሆነው አላተገኙም:: ስለዚህ ተከሳሽ ድርጊት 2 ላይ የቀረበበትን ክስ ስላላስተባበለ በወ/መ/ሀ/ቁ 281/ሀ ስር ጥፋተኛ ነው ብለናል:: በተመሳሳይ ሁኔታ በድርጊት 7 ውስጥ በሀይሉ ጉሲ እና ብርሀነ ተ/ማርያም ገድያ ተከሳሽ ይከላከሉ የተባለው መጋቢት 1/1970ዓ.ም በተደረገው ስብሰባ ላይ ተገኝተው እንዲገደሉ ተስማምተው በመፈረማቸው ነው::አሁን እዚያ ያቀረቧቸው የሰው ምስክሮች ተከሳሽ በስብሰባው አለመኖራቸውን ወይም አለመፈረማቸውን ወዘተ ሳይሆን የሚያ ስረድላቸው ተጽእና እንደነበረ ብቻ ነው የሰነድ ማስረጃዎቹም ክሱን ከማስተባበል እኳያ የጐላ ግና አይጪ ወቱም በመሆኑም በድርጊት 7 ላይ የቀረበባቸውን ክስ አስተባብለዋል ለማለት ስላልተቻለ በወ/መ/ሀ/ስ/ስ/ቁ 149/2/ መሰረት ይከላከሉ በተባሉበት የወ/መ/ሀ/ቁ 281/ሀ ስር ጥፋተኛ ናቸው ብለናል::

ተከሳሽ በድርጊት 20 ስር የወ/መ/ሀ/ቁ 416 ላይ የተመለከተውን ተላልፈው በ45 ሰዎች ላይ ሀገወጥ እስር ፈጽመዋል ተብለው ይከላከሉ ተብለዋል:: ተከሳሽ እንዲከላከሉ የተደረገው ዐ/ህግ ባቀረባቸው የሰነድ ማስረጃ መነሻነት ነው ተከሳሽ የቀረቡበትን እነዚሁን የሰነድ ማስረጃ አቅርቦ ስሜ የለም ብሎ ተከራክሯል:: እኛም ተከሳሽ ያቀረባቸውን የሰነድ ማስረጀዎችና የዐ/ህጉን የሰነድ ማስረጀዎች ጐን ለጐን መርምረናቸዋል የዐ/ህግ ቁልፍ ማስረጃ በ29/7/70ዓ.ም የተጻፈው ቃለ ጉባኤ ነው ይህ ማስረጃ በዐ/ህግም በተከሳሽም ቀርቧል:: ተከሳሽ ፊርማዩ የለም ብሎ ተከራክሯል እኛም ሰነዱን አይተናል በቃለ ጉባኤው ላይ የተከሳሽ ስም አለሰፈረም:: ይህም ተከሳሽ በስብሰባው ላይ አለመኖሩን ያሳያል ስለዚህ ይህ ሰነድ በራሱ ተከሳሽ ክሱን እንዳይከላከል ያስቻለው ሆና ስለተገኘ ተከሳሽ በድርጊት 20 ላይ ከቀረበበት ክስ በወ/መ/ሀ/ስ/ስ/ቁ 149/1/ መሰረት በነጻ እንዲሰናበት ብይን ሰተናል::

የ13ኛ አቶ አሊ መሀመድ ተከሳሽ 1ኛ መከላከያ ምስክረ አቶ አሸቱ ዋቁ ተከሳሽ በአብዮቱ ዘመን ተራ አብዮት ጥበቃ ነበረ በ8 ቀን አንድ ቀን ተራ ሲደርሳቸው ይጠብቃሉ መደበኛ ስራቸው አብዮት ጥበቃነት ነው አስታራቂ የተባለ መሀበራዊ ክሜቴ ነበረ እዚያው ውስጥ የተጣላን በማስታረቅ ወዘተ ይሰሩ ነበረ ብለዋል እኔም የአብዮትደ ጥበቃ ሊቀመንበር ነኝ ብለዋል::

2ኛ መከላከያ ምስክር አቶ ገ/መድህን በርጋ ሲመሰክሩ ከተከሳሽ ጋር አንድ ቀበሌ ነበርን ቀበሌ ውስጥ የአብዮት ጥበቃ ተራ አባል ነበሩ ብለዋል::

ተከሳሽ ማስረጃ በቃኝ ብለዋል::

ተከሳሽ እንዲከላከሉ ብይን የተሰጠው በድርጊት 2 እና 20 ስር ነው በድርጊት 2 እና 7 ላይ በተጠቀሱት ጉዳዮች ገደፉ ቃለ ጉባኤ ላይ [illegible] የካቲት 09 ቀን 70ዓ.ም የተጻፈ ቃለ ጉባኤ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
ለትክክል ገልባጭ

ቀርበባቸዋል:: ሪርሻቸውም የራሳቸው መሆኑ በቴክኒክ ምርመራ ተረጋግጧል::

ተከሳሽ ያቀረቧቸው አንድ ምስክረ ያስረዱት ተከሳሽ በሳምንት 1 ቀን ተራ አየደረሳቸው በአብዮት ጥበቃነት ማገልገላቸውን ነው:: ስለሰነድ ማስረጃ ያቀረቡት ማስተባበያ ገን የለም ስለዚህ ተከሳሽ በወ/መ/ህ/ቁ 281/ሀ/ ስር በድርጊት 2 በመሰፍን አጅጉ፣ መሰፍን ተገኑ፣ ደጀኑ ዳዲ ገደያ በድርጊት 7 በሀይሉ እሱ፣ ብርሀኑ ተ/ማርያም ገደያ መሳተፋቸው በሰነድ ማስረጃ እና በሰው ምስክረ ስለተረጋገጠባቸው በወ/መ/ህ/ስ/ስ/ቁ149 መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል እንዲሁ በድረጊተ 20 የወ/መ/ህ/ቁ 416 ተጠቅሶ ስለቀረበባቸው ክስ ማስተባበያ ስላላቀረቡ በዚህም ድርጊት ስር ጥፋተኛ ናቸው ብለናል1

16ኛ ተከሳሽ ወልደዮሀንስ መገርሳ 1ኛ የመከላከያ ምስክር ብዙአየሁ ይባቤ ተከሳሽ የቀበሌ ተመሪጥ መሆናቸውን አላውቅም/በጥበሌው ነበሬቸው ችሎታና አላውቅም አለየኋቸውም ነበሩ::

የ16ኛ ተከሳሽ መከላከያ ምስክር ወ/ር አለሚዝ ደቢ ሲመሰክሩ ደጀኑ ዳዲ ሲያዝ አለነበርኩም አላየሁም ከእርሲ የመጢ እስረኛ ቀበሌያችን ነበረ ሲመጢ አላየሁም ሲያመለጥም ሆነ ሲገደል አላየሁም ሀይሉ የተባለው እስረኛ ደርገ ጽ/ቤተ መታሰሩን ከናቱ ጋ ጉረቤት ስለሆንን በወሬ ሰምቻለሁኝ ብለዋል::

3ኛ የመከላከያ ምስክር አቶዱባለ ለሜ ሲመሰክሩ ተከሳሹን ከ1971 ጀምር አውቃለሁኝ አንድ ቀበሌ ነበርን ተከሳሽ እኔ መሰረተ ትምህርት በማስተምርበት ገዜ የአንድ ዉቢያ አዛዥ ሆነው ነው የማውቃቸው ብለዋል ለዐ/ህገ መሰቀለኛ ጥያቄ የቀበሌ ተመሪጥ የሁኑ አይሁኑ አላውቅም ብለዋል::

5ተኛ ምስክረ አቶ አንዳሻው ካሳዬ ናቸው ምለው ሲመሰክሩ ተከሳሽን አረጅም ገዜ አውቃቸዋለሁኝ አስተማሪ ነበሩ ቀበሌ ውስጥም የመሰረተ ትምህርት ክፍተ ውስጥ ነበሩበት በተመሪጥነት፣ በመርመሪነት መስራታቸውን አላውቅም ብለዋል::

6ተኛ ምስክር አቶ ተሾመ አበበ ምለው ሲመሰክሩ ተከሳሽን በቀበሌ አውቃቸዋለሁ የቀበሌ ተመሪጥ አለ ነበሩም መሰረተ ትምህርት ያስተምሩ ገን ነበር የቤት አበለ የሚበላ ቀበሌ አይመረጥም በመባሉ መሰለኝ ሊመ ረጡ ያልቻሉት ብለዋል ::

7ኛ የ16ኛ ተከሳሽ የመከላከያ ምስክረ አቶ ወለዳ ካሳ ሲመሰክሩ ተከሳሽን አረጅም ገዜ አውቃቸዋለ ሁኝ አስተማሪ ነበሩ ቀበሌ መሰረተ ትምህርት ሲየስተምሩ አውቃለሁ ከዚያ ውጭ ይመረጡ አይመረጡ አላውቅም ብለዋል::

ተከሳሽ የሰው ምስክር አበቃሁኝ ብለዋል

ስለትክክል ግልባጭ

እኛም መዝገቡን መርምረን ተከሳሽ እንዲከላከሉ ትእዛዝ የተሰጠው በድርጊት 2፣ 7 እና 20 ስር ነው::

ተከሳሽ በድርጊት 2 እና 7 መስፍን አጀቱ፣ መስፍን ተገኑ፣ ደጀኒ ዳዲ፣ ሀይሉ እሱ እና ብርሀኑ ተ/ማርያም እንዲገደሉ ወስኗል ተብሎ ነው መስረጃ የቀረበበት በተከሳሽ ላይ የቀረበው ማስረጃ የካቲት 9 ቀን 1970ዓ.ም የተጻፈ ቃለ ጉባኤ ነው በዚህ ሰነድ መሰረት ተከሳሽ ከላይ ስማቸው የተገለጸው ወጣቶች ፀረ አብዮተኞች ናቸው በማለ እንዲገደሉ የሟለ የውሳኔ ሀሳብ ላይ ስማቸው ሰፍሯል ፊርማቸውም ሰፍሯል:: ፊርማው የተከሳሽ መሆኑን በቴክኒክ ምርመራ ተረጋግጧል ውሳኔ በከፈተኛው ጸድቆ ገደያ መፈጸሙ በሰውና በሰነድ ማስረጃ ተረጋግጧል ተከሳሽ ይህንን እንዲከላከል አድለ ተሰቶት የቀበሌ ተመራጭ አይደለሁም ብለው ስባት ምስክሮች አቅርበዋል ምስክሮቹ ተከሳሽ በቀበሌው መሰረተ ትምህርት ከሚታወቁ በስተቀር ተመራጭ አይ ደለም ብለዋል ሆኖም ግን ተከሳሽ ሟቾች እንዲገደሉ ለቀረበው ውሳኔ ሀሳብ ላይ ፈርመዋል ተብለው ማስረጃ ቀርበባቸዋል ፊርማዎም የራሳቸው መሆኑ በቴክኒክ ምርመራ ተረጋግጧል ተከሳሽ በሰነድ የቀረበበትን ማስረጃ ማፍረስ ሲጠበቅበት የቀበሌ ተመራጭ አይደለሁም ብለው ነው ያስመሰከረት ምስክርነቱ ደግሞ ይከላከሉ ሲባለ ለዚህ ውሳኔ የሆነውን የሰነድ ማስረጃ አላስተባበለም በመሆኑም ተከሳሽ በድርጊት 2 እና 7 መሰረት በወ/መ/ህ/ቁ 281/ሀ መሰረት በመስፍን አጀቱ፣ መስፍን ተገኑ፣ ደጀኒ ዳዲ፣ ሀይሉ ጉሱ እና ብርሀኑ ተ/ማርያም እንዲገደሉ የውሳኔ ሀሳብ አቅርበው በዚህ የውሳኔ ሀሳብ መሰረት በመገደላቸው በዚህ ተሳትፍ አቸው መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል::

ተከሳሽ በድርጊት 20 ስር ይከላከሉ የተባለውን ክስ ያላስተባበሉ ስለሆነ ተከሳሽ በወ/መ/ህ/ቁ 416 መሰረት በወ/መ/ህ/ስ/ስ/ቁ 149 መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል::

የ27ኛ ተከሳሽ አቶ ወልደማርያም ሰዮም 1ኛ መከላከያ ምስክር አቶ ከብረት ገላጋይ ምለው ሲመሰ ከሩ ተከሳሹን ከሆምሌ ወር 1970 ጀምር ነው የማውቃቸው ወረዳ 18 ይሰሩ ነበር ከዛ በፊት አላውቃቸውም ብለዋል ተከሳሽ ወደወረዳ 18 የመጡት ከከፍተኛ 17 ሲሆን የመጡት ለስራ ነው ብለዋል::

2ኛ የመከላከያ ምስክር አቶ ሙሉጌታ ድንቄ ሲመሰክሩ ከተከሳሽ ጋር ከታህሳስ ወር 1971 ጀምር እንተዋወቃለን እኔ የከፈተኛ 18 ሊቀመንበር ሆኜ ስመረጥ ያስመረጠኝ ተከሰሽ ነው እኔ ሊቀመንበር እያለ ሁኝ እስረኞች ነበሩ ከ/ለ ሸፈራው የተባለ እስረኛ መስፍንና ለለበለ የተባሉት ገርፈውኛል ብለው ሲነገረኝ ተከሳሽ እንደገረፋቸው አለነገረኝም ተከሳሽ የከተማ ለማት ተወካይ ነው ብለዋል::

ተከሳሽ የሰው ማስረጃ አበቃሁኝ ብሉ ከሆምሌ 1 ቀን 1970ዓ.ም ጀምረ ነው ወረዳ 18 የተመደብኩት

ብለው የጽሁፍ ማስረጃ አቅርበዋል::

እኛም መዝገቡን መርምረናል ተከሳሽ ለ ያከላከል የተባለው በአማራጭ ድርጊት 13 እና 16 ስረ ነው በድርጊት 13 ሀምሌ 18 ቀን 1970ዓ.ም ኰ/ል ሽፈራው ወኩንን የተባሉትን ከፈተኛ 18 ጸ/ቤት ወስዶ አስረው ገርፈው ጉዳት አድርሰዋል ተብለው ተከሰዋል በድርጊት 16 ስር ደግሞ የካቲት 2 ቀን 1970 ዓ.ም አቶ ዳበኩሉ ሀብታሙ የተባሉትን ከፈተኛ 18 ጸ/ቤት ወስደው ገርፈው ጉዳይ አድርሰውባቸዋል ተብለው ተከሰዋል ::

ተከሳሽ የከተማ ልማት ሚኒስቴር ሆነው ከፍተኛ 18 እንዳሰሩ የተወደቡት ከሀምሌ 5 ቀን 1970 ዓ.ም ጀምር መሆኑን ከኢፍድሪ የስራና ከተማ ልማት ሚኒስቴር ሰኔ 25 ቀን 1991 በተጻፈ ደብደቤ አረ ጋግጠዋል ከህብረተሰባዊት ኢትዮጵያ ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግስት የስራና ቤት ሚኒስቴር የተጻፈላቸውን ደብ ዳቤ አያይዘዋል::

እኛም ለተከሳሽ የተጻፈውን ደብዳቤ ከክሱና ማስረጃው ጋር አገናዝበን መርምረነዋል እንደአቃቤ ህግ የክስ አመሰራረት ተከሳሽ በድርጊት 16 ስር አቶ ዳበኩሉ ለለውን ደብድበው ጉዳት አደረሱ የተባለው የካ ቲት 2 ቀን 1970 ነው በታውም ወረዳ 18 ጸ/ቤት ነው ሆናም ገን የስራና ከተማ ልማት ሚኒስቴር ተከ ሳሽ የከፍተኛ 18 ከነማ ተወካይ ሆነው የተወደቡት ሀምሌ 5 ቀን 1970 መሆኑን በቁጥር ሠ ሠ1/10/ 207/91 በ25/10/91 በተጻፈ ሸኚ ሲያረጋግጥ ለተከሳሽ በወቅቱ የተጻፈውን ደብደቤ ኮፒ አባሪ አድርጎ አያይዟል በመሆኑም ይህ ማስረጃ ተከሳሽ በድርጊት 16 ላይ የተገለጸው ድብደባ በዳበኩሉ ላይ ሲፈጸም በከፈተኛ 18 ጸ/ቤት በመርመሪነት እንዳለነበረ ያሳያል ስለዚህ ተከሳሽ በድርጊት 16 ስር የቀረበበትን ክስ በጽሁፍና በሰው ማስረጃ ያስተባበለ ስለሆነ በነጻ እንዲሰናበት ወስነ ስተናል::

ተከሳሽ እንዲሁ በድርጊት 13 ስር ኮ/ል ሽፈራው ወኮንን የተባሉትን ሀምሌ 18 ቀን 1970 ዓ.ም ገርፍ ጉዳት አድርሰውባቸዋል ተብሎ ተከሷል የግል ተበዳይ የሆኑት ኮ/ል ሽፈራው ሲመሰክሩ ገርፈው የተፈጸመባቸው ሰኔ 18 ቀን 1970ዓ.ም ነው ብለዋል ተከሳሽ መከላከል ያለበትን እንደምስክሩ አመሰካከር መሆን ይናርበታል ከዚህ አኳያ ተከሳሽ ሰኔ 18 ቀን 1970ዓ.ም እና ከዚያ በፊት መገረፋቸውን በገለጸ ተናገረዋል ከዚያ በኋላ ወቹ እንደተገረፉ ገለጠው ያስረዱት ነገር የለም ተከሳሽ በበኩላቸው ካቀረቡት አንድ የሰው ምስክር ከሀምሌ ወር 1970 በፊት ወረዳ 18 እንደማይሰሩ አስረድተዋል ከስራና ከተማ ልማት ሚኒስቴር ሰኔ 25 ቀን 1991 ዓ.ም የተጻፈወም ደብዳቤ ተከሳሽ የወ/ቤቱ የወረዳ 18 ተወካይ ሆነው የተመደቡት ከሀምሌ 5 ቀን 1970ዓ.ም እንደሆነ ገለጸዋል ይህም የግል ተበዳይ ገረፋኩኝ

ስለትክክል ገልባጭ

ባለባቸው ገዚያት ተከሳሽ በወረዳ 18 ጽ/ቤት የሚይሰራ መሆኑን ያስረዳል ስለዚህ ተከሳሽ በድርጊት 13 ስር የቀረበባትን ክስ በሰውና በጽሁፍ ማስረጃ አስተባብሏል ማለት ነው ይህም በመሆኑ ተከሳሽ ከ/ለ ሽፈራው ላይ ጉዳት አደርሷል ተብሉ የቀረበውን ክስ ስለተከላከለ በወ/መ/ህ/ስ/ስ/ቁ 49/1 መሰረት በነጻ እንዲሰናበት ወሳኔ ሰተናል::

የ31ኛ ተከሳሽ አቶ አለበለ አደማሱ መከላከያ ምስክረ አቶ ግርቆስ አየለ ተከሳሽን ወረዳ 18 ውስጥ አብረው ሲሰሩ አንደሚሬያውቋቸውና የውሳኔ ሰጭ ኮሚቴ የሚባል እንዳለነበረ ገለጸው ተመለሰዋል

ተከሳሽ የጽሁፍ ማስረጃቸውን አቅረበው ከመዝገብ ጋር ተያየዟል

እኛም የገራ ቀኙን ክርክር መርምረናል ተከሳሽ እንዲከላከል ብይን የተሰጠው በ1/7/70ዓ.ም በውሳኔ ሰጭ ኮሚደተ ሰብሰባ ቃለ ግጉባኤ ላይ መስፍን አጀጉ፣ ደጀኔ ዳዲ፣ መስፍን ተገኑ፣ ሀይሉ ጉሰ እና ብርሀኑ ተ/ማርያም እንዲገደሉ ሲወሰን ተስማምተው ፈርመዋል ተብለው ነው:: በቃለ ጉባኤው ላይ የተ ከሳሹ ፊርማ መዳፍን ሰኔ 26 ቀን 1993 በጻፍት የማስረጃ ጽሁፍ ላይ ጥምር አለከዱም ፊርማው የሬባቸው መሆኑን በቴክኒክ ምርመራ ተረጋግጧል::

ተከሳሽ በመከላከያ ምስክርነት አቶ ግርቆስ አየለ የተባሉትን ያቀረቡ ቢሆንም ሰነዱን የሚያስተባብል ምስክርነት አለሰጡም::

ስለዚህም ተከሳሹ የቀረበባቸውን ክስ ተከላከለዋል ለማለተ አይቻለም በተጨማሪም ተከሳሽ ሰለድርጊተ 20 የቀረበው መከላከያ ምስረጃ የለም

ባጠቃላይ 31ኛ ተከሳሽ አለበለ አደማሱ ከተከሰሰበት ድርጊት በክስ 2፣ 7 በወ/መ/ህ/ቁ281/ሀ እና በድርጊት 20 በወ/መ/ህ/ቁ 416 ስር በወ/መ/ህ/ስ/ስ/ቁ 149 መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለናል::

<u>የቅጣት አስተያየት</u>

<u>የቅጣት አስተያየት</u>

ዐ/ህግ የቅጣት አስተያየት እንዲያቀርበ ታዞ በወ/መ/ህ/ቁ 81 ሀ፣ለ፣ጠ፣መ፣ሠ መሰረት ቅጣቱ ከብድ እንዲወሰን አመለከተዋል 2ኛ ተከሳሽ ካሳ ጀሬት ጀሬቱ በዚህ ጉዳይ 10 አመት ገደማ ታሰረአለሁኝ በዚህ እስር ቤት በዋስ ከተለቀኩኝ በኋላ ሰፈ አገኘቸ አየሰራሁኝ ነው ቅጣቱ ዝቅ ተደርጉ ይወሰነልኝ ብለዋል ::

ሌሉቹ ተከሳሾች በጽሁፍ የቅጣት አስተያየት አቅርበው ተመዝገቡ ጋር ተያየዘለ እኛም የገራ ቀኙን የቅጣት አስተያየት አይተናል 2ኛ ተከሳሽ እንዲከላከል ታዞ ጥፋተኛ የተባለው በወ/መ/ህ/ቁ 538

ክክል ገልባጭ

ስር ስለሆነ ተከሳሹ በክስ የቆየ ስለሆነ 10 አመት ታስረአለሁኝ አሁን ስራ ላይ ነኝ ስለኢ የቅጣቱ ውሳኔ በዛረው አለት ሰተናል::

ቅ ጣ ት

2ኛ ተከሳሽ ካሳ ጅሬቶ ጥፋተኛ የተባለው በወ/መ/ህ/ቁ 32/1/ሀ/ለ እና 538 ስር ነው ቅጣቱም እስከ 10 አመት ሊደርስ በሚችል በጽኑ እስራት ወይም ከ1 አመት የማያንስ እስራት ነው::

ዐ/ህግ ድርጊቱ የተፈጸመው በአስረኛ ላይ ስለሆ፤ ቅጣቱ ይከበድ ብለው ያመለከቱትን የቅጣት ማክበጃ ተመለከተናል::

ዐ/ህግ በተከሳሹ ላይ ያቀረቡት የቀድሞ የጥፋተኛነት ሪከርድ የለም ይህም የተከሳሽ የቀድሞጸባይ መለከምነትን ያሳያል ተከሳሽ በዋስ ከተለቀኩኝ በኋላ ስራ ፈለጌ ገብቻለሁኝ 10 አመት ግድም ታስረአለሁኝ በዚህ ፍ/ቤት በዋስ ከተለቀኩኝ በኋላ ስራ ፈለጌ አገኝቼ እየሰራሁኝ ነው ማለታቸው ከእስር ገቢያቸው የተማረ መሆናቸውን ያመለክታሉ የቅጣት አንዱ አላማው ደግሞ አጥፊን ከጥፋቱ ማስተማር እንጂ በቃል አይደለም በመሆኑም ተከሳሽ ጥፋተኛ በተባለበት ድርጊት በ2/ሁለት/: አመት ጽኑ እስራት እንዲቀጣ ውሳኔ ሰተናል:

ት እ ዛ ዝ

ሀ. የማእከለ ማረሚያ ቤት ቅጣቱን ተከታትሉ እንዲያስፈጽም ታዟል ::

ለ.27ኛ ተከሳሽ ወ/ማሪያም ሥዩም በዚህ ጉዳይ በነፃ የተሰናበተ ሥለሆነ መፍቻ ይፃፍለት ::

ሐ.በሌሎቹ ላይ መርምር ቅጣት ለመስጠት ለየካቲት 20 ቀን 1994 ተቀጠረ ::

ከአብ
2/8/94

ለትክክል ግልባጭ

173

የካቲት 20/1994

ዳኞች መኮንን አሥቦ

ሰሎሞን መሀመድ

ተመስገን ገ/ስላሴ

ዐ/ህግ

ተከሳሾች እነ ገ/መድህን በርጋ

መዝገቡ የተቀጠረው ለቅጣት ውሳኔ በመሆኑ መርምረን ተከታዩን ቅጣት ሰጥተናል::

<u>ቅ ጣ ት</u>

ተከሳሾች ጥፋተኛ የተባሉበት የህግ አንቀጽ የወ/መ/ህ/ቁ 281/ሀ/ እና 416 ላይ የተመለከቱት ናቸው

የወ/መ/ህ/ቁ 281/ሀ ከ5 አመት እስከ አድሜ ልክ ነገሩ ከበድ ሲል በሞት ያስቀጣል የወ/መ/ህ/ቁ 416 እስከ 5 አመት ለሚደረስ በሚችል ጽኑ እስራት ወይም በገንዘብ ያስቀጣል

1ኛ ተከሳሽ ገ/መድህን በርጋ ጥፋተኛ የተባለው የወ/መ/ህ/ቁ 281/ሀ እና 416 ስር ነው. ተከሳሽ ከ1987 ዓ.ም ጀምር በእስር ላይ ነበርኩኝ በወህኒ ቤት የሚታዩ ትምህርቶች አገኝቻለሁኝ ከነዚህም ውስጥ ኮምቢተር፤ እወት መካኒክ፤ ኢኮኖሚክስ፤ ህግ፤ የአንበሳት ህክምና ትምህርት ተከታተዩ ምስክር ወረቀቶች ተሰቶኛል፤ በወህኒ ቤት ውስጥ መለከም ስራዎች ሰርቻለሁኝ ለምሳሌ ከሊያገስ ክለብ ጋር ግንኙነት በመፍጠር ለ16 እስረኞች የአይን ህክምና ሰጥቻለሁ፤ ከሉተራን ፈደረሽን የእስረኞች ፈደረሽን ጋር ግንኙነት በመፍጠር 400 እስረኞች ተጠቃሚ እንዲሆን አድርጌያለሁ የ15 ቤተሰብ አስተዳዳሪ ነኝ እድሜዬ 62 ነው ቅጣቱ ተገድቦ ይወሰንልኝ ብለዋል::

3ኛ ተከሳሽ አቶ አበራ ታደሰ ጥፋተኛ የተባሉት በድርጊት 2፤ 3፤7፤10 እና 20 ስር ነው በድርጊት 2፤3፤7 ስር ለ6 ሰዎች ገደያ በድርጊት 10 ውስጥ በአንድ እስረኛ ገርፊያ በሌሎች የእስር ሁኔታ ነው::

ዐ/ህግ ቅጣቱ እንዲከብድ አመለከተዋል ተከሳሽ በበኩላቸው ከዚህ በፊት ተቀጥቸ አላውቅም 12 ቤተሰብ አስተዳዳሪ ነኝ ለ29 አመት አገሬን ስሸፍ አወርኝላን መተር ሰራተኝነት /አስፒሊስትነት/ ግገለገለ የቆየሁኝ ነኝ የገሬ ጉን ኩላሊቱ ከጥቅም ውጭ በመሆኑ በህክምና እንዲወጣ ተደርጓል፤ የደምግፊት በሽተኛ ነኝ፤ ለ8 አመት ከ3 ወር ታስሬያለሁኝ በእስር ሳለሁኝ በህግና በአንገለዘኛ ቋንቋ ተመርቂያለሁኝ እስረኛውን በለዩ ... በማገልገል ከወህኒ ቤት ... ለሁኝ ከ1990 እስከ 1993ዓ.ም የማስከለ... ቤተ በተመጻህፍት በ...ከር ባደረኩት ገለፃ አስተዋጽኦ

ሰለተከለከለ
ገለፃዎች

መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ... ፍ/ቤት

የ1ኛ ተከሳሽ 2ኛ መከላከያ ምስክር አቶ አሰፋወሰን ዘነበ ሲመሰክሩ ከተከሳሽ ጋር አብረን ሲቢል አቬይሽን እንሰራ ነበር አሰራተኛው ከፈተኛ አገልግሎት የሰጡ ነበሩ ሰላማዊ ሰው ነበረ በወረዳ 18 ቀበሌ 36 እስር ቤት ውስጥ ታስረው ለነበሩ እስረኞች ትምህርት እንድሰጥ በተደጋጋሚ ጊዜ ጋበዘውኝ ሂጄ አስተምሬአለሁኝ እስር ቤቱ ጥሩ ነበር አያያዙም ጥሩ ነበር ልጆቹ ሲፈቱ ገበሄ ተደርጎላቸዉ እነም እዚያ ነበርኩኝ ወላጆቻቸዉም ነበሩ ከተፈቱት ልጆች ስራ እንዲያገኙ የረዳናቸዉ አሉ :: ተከሳሽ ከሰዉ ጋር ተግባቢ ነበሩ ተከሳሽ ላይ ዩሊቨእሰፖ አባላት የመግደል ሙከራ ለማድረግ አሰበው እንደነበር ራሳቸው ባደረጉት ግጋለጥ ቢያረጋግጥም ልጆቹን በደል አላደረሰባቸውም እንዲያውም ስራቸው እንደገቡ ትብብር አድርገዋል ብለዋል:1

3ኛ የመከላከያ ምስክር አፈወርቅ መንገሰቱ ሲመሰክሩ በ1970ዓ.ም ወረዳ 18 በቀሌ 36 ውስጥ ኢህአፖ ተብዬ ታስሬ ነበርኩኝ በእሩ በኩል ችግር አላጋጠመኝም እስር ቤቱ ሸላ ነው የተሟላ ነበር እስር ላይ (እብር ላይ) እያለን የፖለቲካ ትምህርት ይሰጥ ነበር ደራሚ፣ መዝሙሮች እና ሌሎች እናጠና ነበር መሰፍን አጀጉ እና መሰፍን ተገኔ ከእኛ ጋር ሌላ ቦታ ተወሰደው ነበር ሰንፈታ ከፈተኛ ዝግጅት ተደርጉ ነው የተፈታነው ከተፈታን በኋላ ወደ 10 ~~የሆኑትን~~ የምንሆን ወጣቶች በአቶ ገ/መድህን አማካኝነት በተለያየ-የመንግስት መ/ቤቶች ለመቀጠር በቅተናል ብለዋል

4ኛ የመከላከያ ምስክር አሰፋ ካሳዬ ሲመሰክር ከተከሳሽ ጋረ አንድ ሰፈር ነው ጥሩ ግንኙነት ነበራቸው በ1977ዓ.ም የሰፈራችንን ታሪክ የሚያጠና ኮሚቴ ነገር ተቋቁም እሰራ ነበር እና ህዝቡ በቀበሌው ጥሩ ሁነታ እንደነበረው አጥንተናል በኢህአፖ ጊዜም የቀበሌያችንን ወጣቶች አያያዝ ጥሩ እንደነበር የተወሰኑ ወጣቶች ታስረው ከተፈቱ በኋላ በአቶ ገ/መድህን ስራ_እንዳገኙ ሁሉ ጽሁፍ ላይ ሰፍርአል በሰፈራችን ከሌሎች አከባቢያችን ጋር ሲነጻጸር ጥሩ ሁነታ እንደነበረ አጥንተናል በቀበሌያችን መዝናኛ እንድናቋቁሙ ረድተናል በሰፈር በጥሩ ሰውነታቸው ነው የሚታወቁት አሁን እንኳን ቢመጡ ድጋፍ ይመረጧሉ የሚል እምነት አለኝ ብለዋል

5ኛ መከላከያደ ምስክር አቶ ወርቅነህ ገ/ማርያም በ1970ዓ.ም በከፍተኛ 18 ቀበሌ 36 መሰሪያ ደብቀሀል ተብየታስሬ ነበር እስር ቤቱ ሰፊ ሸላ ነበር ጥሩ ቤት ነበር እስረኛቹን በጥሩ ሁኔታ ነው የተያዙት እኔም 8 ቀን ታስሬ ተፈትቻለሁ ነገር ግን ወጣቶች በሙሉ በቀበሌው ድግስ ተደርጉ ሲለቀቁ ነበርኩኝ ብለዋል

ተከሳሽ የተለያየ የጽሁፍ ማስረጃ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

...ክል ግልባጭ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ... ፍርድ ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

የግራ ቀኙን ክርክር መርምረናል ተከሳሽ በድርጊት 2:7፣10፣14፣ እና 20 ስር እንዲከላከሉ ነው ብይን የተሰጠው ::

የድርጊት 2 እና 7 ስር ይከላከሉ የተባለው የካቲት 9 ቀን 1970ዓ.ም ስማቸው በተገለጹት ፀረ አብዮተኞች ላይ በቀይ ሽብር ይደርስሉ ብለው የወሰኑ ሀሳባቸውን በቃለ ጉባኤ በማስፈራቸው ነው በቀበለው የወሰኑ ሀሳብ መሰረት እርምጃው እንዲወሰድ በ11/7/70 የተጻፈ ቃለጉባኤ ቀርቧል መስፍን አጀጉ፣ መስፍን ተገኔ፣ ደጀኔ ጓዲ ላይ እርምጃ ስለወሰዱ የሀገርና የህዝብ ደህንነት ጉዳይ ሀላፊዎች በተጻፈ 24 ሰአት ሪፖርት ተረጋግጧል ሀይሉ ኦሲ እና ብርሀኑ ተ/ማርያም መገደላቸው በሰው ምስክሮች ተረጋግጧል:: ተከሳሾች ሀይሉ ኦሲና ብርሀኑ ተ/ማርያም በስራቸው እንደለሉና ከመንግስት ተወየቀው መጥተው እርምጃ ይፈጸምባቸው ብለው በቃለ ጉባኤው ላይ አስፍረዋል::

ተከሳሽ ገ/መድህን በርጋ የመከላከያ ምስክሮች ያመጡ ሲሆን በአበዛኛው ስለሰብእናቸው ነው ያስረዱት ከዚህ ጉዳይ ጋር በተያያዘ መስፍን አጀጉና መስፍን ተገኔ ከአነርሱ ቀበሌ መወሰዳቸውን በ3 ምስክር ተረጋግጧል::

ተከሳሽ ያደቀረቧቸው የሰነድ ማስረጃዎች በሙሉ በሰነድ ማስረጃ ተደገፍ የቀረበባቸውን ክስ አያስተባብሉም የሰው ማስረጀዎቻቸው ጆጆ ቢሆኑም በሰነድ ማስረጃ ያቀረበባቸውን ክስ የሚያስተባብል አይደለም ተከሳሽ ስለአስረኛች አያያዝ ስለሰብእናቸው ስለእስረ ቤቱ ሁኔታ ለማስረዳት ያቀረቧቸው ምስክሮችም የቀረበባቸውን ክስ ከማስተባበል አኳያ የሚፈይዱት ነገር የለም የተከሳሽ መከላከያ ማስረጃ ድርጊት 10፣ 14 እና 20 ላይ የቀረበባቸውን ክስ የሚያስተባብለው ነገር የለም

ስለዚህ ተከሳሽ ያቀረቧቸው ማስረጃዎች ይከላከሉ የተባለበትን ድርጊቶች በሙሉ አላስተባበሉም በመሆኑም ተከሳሽ በድርጊት 2 በመስፍን አጀጉ ላይ፣ መስፍን ተገኔ፣ ደጀኔ ጓዲ ገድያ በድረጊት 7 በሀይሉ ኦሲ እና ብርሀኑ ተ/ማርያም ገድያ በድርጊት 10 እና 14 በአቶ ደሳለኝ ማሞ ብሩ እና በአቶ ስለሞን ቀጀላ ደብደባ እንዲሁም በድርጊት 20 ስር በ57 ሰዎች ህገወጥ የእስር ሁኔታ በወ/መ/ህግ ቁጥር 281/ሀ/እና 416 መሰረት ጥፋተኛ ናቸው ብለን ወስነናል:

2ኛ ተከሳሽ አቶ ካሳ ጅሬቱ ሲሆን 1ኛ የመከላከያ ምስክር ድርጊት አድርገው ያቀረቧቸው አቶ አርቀይሁን ዳምጤን ነው ምስክሩ ያለው ሲመስክሩከተከሳሽ ጋር ከ1968_1971አብረን ቀበሌ 17 ውስጥ እንሰራ ነበር በ1971 እኔ ታሰርኩኝ ከዚያ በፊት ሽፈራው ከኔ ቀደመው ታሰረው ነበር እኔ ስታሰር ተከሳሽ

ትክክል ግልባጭ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ለ5ኛ አራት 5ኛ እና 7ኛ ተከሳሽ ለ2 አመት መታገዳቸው ተገለጾ ለሚመለከታቸው አከላት ይጻፍ

ለ. የይግባኝ መብት ተጠብቋል

መ. መዝገቡን ዘግተን ወደ መዝገብ ቤት መልሰናል

ሠ. 2ኛ ተከሳሽ ከስ ጅራተ ላይ ቅጣት የተሰጠ ስለሆነና መዝገቡ ስለተዘጋ በቀ.85 ደረሰኝ ቁጥር ______ በወስትና ያስያዙት ብር አምስት መቶ እንዲመለስላቸው አዘናል::

የዳኞች ፊርማ

አከነን አዎቦ

ስኢድ መሀመድ

ተመስገን ገ/ስላሴ

ትክክለኛ ግልባጭ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ... ከፍተኛ ፍርድ ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

የኢትዮጵያ ፌደራል ... ፍርድ ቤት

የዐ/ዐ/ ቁጥር 1293/93

ሚያዝያ 10 ቀን 1994 ዓ.ም

ዳኞች ፦ • መደሀን ከርሰ

• ደጓቸው መናር

• ደበበ ኃ/ገብርኤል

ለዩ ዐቃቤ ሕግ ጽጌፍ ከርሰ

ተከ ሣሽ ሻ/ለ ከሣ ወልዴ

መዝገቡ የተቀጠረው ዐቃቤ ሕግ ያቀረበውን ክስና ማስረጃ መሠረት ብይን ለመስጠት በመሆኑ የሚከተለው ብይን ተሰጥቷል ::

ብ ይ ን

ዐቃቤ ሕግ በ ቁጥር 325/85 ግንቦት 19 ቀን 1993 ዓ.ም በተፃፈ የክስ ማመልከቻ ተከሣሹ ከ1967_1983 ዓ.ም ድረስ በጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ወንግሥት በደርግና ፖሊስ ሠራዊት ለዩ ምርመራ ውስጥ በመርማሪነት ሲሰሩ በፖለቲካ ተሣሥሮ የተቋቋመውን የሕብርብሔር ማህበራዊ የሆነ አንድ ክፍል ሕዝብ በመሳው ወይም በከፊል ለማጥፋት የተነደፈውን አጠቃላይ ዐቀድ በመቀበል በደረጃው በሌለ መዝገብ ክስ ከ ቀረበባቸው ግበረአበሮች ጋር በማቀድ የጥፋተኛ ሥራ በማቋቋም አድራጊነትን ሥራ ላይ በማዋል በፖለቲካ ተሣሥራ አባላትን እንዲገደሉ በአፋኣዊና ውስጣዊ ጠነንታቸው ላይ ጉዳት እንዲደርስባቸው በማድረግ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 281/ሀ/ እና 32 /1/ሐ/ የተመለከተውን ተላልፍአል" በሚል በሰምንት ድርጊቶች የተከፈለ ክስ አቀርቧል :: ይሄውም 29 ሰዎች እንዲገደሉና 11 ሰዎች እንዲገረፉ አድርጓል የሚል ነው ::

ዐለትክክል ግልባጭ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ... ፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa ... ጠቅላይ ፍ/ቤት

ይህ ክስ ለተከሣሽ በችሎት ደርሶትና ተነበለት ተከሣሽ ድርጊቱን አልፈፀምኩም ጥፋተኛም አይደለሁም በማለት ክደ ተከራክሯል ። ዐቃቤ ሕግ በክሱ መሠረት ያስረዳልኛል በማለት 5 ምስክሮችን አቅርቦ አሰምቷል ፡፡

1ኛ/ የዐቃቤ ሕግ ምስክር በክሱ በ6ኛውና 8ኛው ድርጊት ለመመስከር ጭብጥ ተይዞላቸው በሰጡት ቃል ቀኑን በማያስታውሱት በሰኔ ወር 1971 ዓ.ም ከአሰላ ከተማ በአብዮት ጥበቃዎች አማካኝነት ተይዘው ቀበሌ 14 ውስጥ ደመረ ይነሱ ከሚባል ሰው ጋር መታሰራቸውን ፣ ወደ አውራጃው አስተዳደር ጽ/ቤት ከሰዓት በኋላ መወሰዳቸውንና መታሰራቸውን ፣ በዚህ እስር ቤት በቆዩ ሽብር ከሚቴ አማካኝነት ምርመራ እየተጠራባቸው የኢሕአፓ አባል ናችሁ እመኑ ተብለው መገረፋቸውን አብረው ከታሰሩት ውስጥ ደመረ ይነሱ ፣ ታደሰ ወርደፋ ፣ ንጉሤ አርጋው ፣ ሁሴን መሐመድ ፣ አየለ በረዬ፣ ገርፋ ገላን ፣ ዓረየ ነጋሽ ፣ ታደሰ በጀቃዱ ፣ አበባ ሙሉጌታ የተባሉትን እንደሚያስታውሱ ፣ ከሐምሌ ወር በኋላ ወደ ክፍለ ሀገሩ ፖሊስ መምሪያ መወሰዳቸውን ፣ የወሰዳቸው ሻ/ል ካሣ እና በስም የማያስታውሱት አንድ መቶ አለቃ መሆናቸውን ፣ በመምሪያው ለአራት ቀናት መቆየታቸውን ፣ በተጠቁት ሰዎች ተራ በተራ እየተጠሩ በእስር ቤቱ መደብደባቸውን ፣ ከእሣቸው ፊት አየለ በርሄ ፣ ገርፋ እና ደመረ ይነሱ መጠራታቸውን ፣ አጀለ በርሄ ከምርመራ ክፍሉ ሲመለስ እራሱን ስቶ መውደቁንና ምክንያቱን ሲጠይቁት በኤሌክትሪክ ሾክ መደረጉን እንደነገራቸው ምስክሩ ከደመረ ይነሱ ቀጥሎ ተጠርተው ወደ ምርመራ ክፍሉ ሲሄዱ ደመረ ተደብድቦ ፊቱ ደም ብቻ ሆኖ ምላሱን አውጥቶ መሬት ወድቆ ማየታቸውን ተከሣሽና መቶ አለቃው ምስክሩን ደመረን እያሣዩ ልክ እንደጋደናሀ ነው የምናደርግህ በማለት እራሳቸውን እስኪስቱ እንደደበደቧቸው ቃላቸውንም እንደተቀበሏቸው ፣ ምርመራውም የኢሕአፓ አባል መሆንህን እመን የሚል እንደነበር ፣ ከፖሊስ መምሪያ ወደ አውራጃው ጽ/ቤት ተመልሰው እንደገና ወደ ከርቸሌ መወሰዳቸውን ጥር 21 ቀን አብረዋቸው ታስረው ከነበሩት አሥራ ስድስት እሥረኞች ውስጥ ሁሴን መሐመድ ፣ አየለ በርሄ፣ ገርፋ ገላን ጃት ባሉት ተጠርተው መወሰዳቸውን ፣ ገርፋ ገላን የተባለው እስረኛ ሲወጣ የደርግ መጋዝ ጥርስ ዛሬ እንኳ ለበላን ነው ሲል [illegible] ተመቷቶ መደማተን ፣ በስተገም

ግልባጭ

..//

አስረዳቸው ሰዎቹ መፈክር እያሰሙ ከወህኒ ቤት ደርባ እንደወሰዷቸው ከ15 ደቂቃ በኋላ የተከታተለ የተኩስ ድምጽ መስማታቸውን ፣ በማግሥቱ ወደ ቦንት ቤት ሲሄዱ የእየለ በረኑ ሸሚዝ በጣቂውን እንደዚሁም የገራ እጁ መዳፍ ማየታቸውን ሰዎቹ ሲወሰዱ ተከሣሹ እንደሌለ ፣

በቀሪዎቹ እስረኞች ላይ ፍርዱ ተበሉ እስራት ለንደ ተፈረደባቸው ፣ ሁለት ሰዎች መለቀቃቸውን ውሣኔው የተሰጠው አዲስ አበባ የሕዝብ ደህንነት መ/ቤት መሆኑን እሣቸው በ1976 ሰኔ ወር መፈታታቸውን መስከረዋል::

2ኛ የዐቃ ዐቃቤ ሕግ ምስክር በ8ኛውና 6ኛው ዱጉት ለማስረዳት ቀርበው የሰሙት ቃል ከ1ኛ ምስክር ቃል ጋር ተመሣሣይ ሆኖ ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም በሥራ ላይ እንዳለ ከበሬ ወረዳ ተይዘው አሰላ ቀበሌ 14 እስር ቤት መታሰራቸውን ፣ ከታሰሩት ውስጥ ዓርዶ ነጋሽ ፣ ሁሴን መሃመድ ፣ ጉርፋ ገላን ፣ ንጉሤ አርጋው ፣ ተሻለ አዳው የተባሉትን እንደሚያስታውሱ ፣ ታደሰ ወርደፋ የተባለውን ተከሣሹና መ/ቀ/አ ታምራት በመሆን ከአዲስ አበባ አምጥተው በፋሻ ደም እየወረደው ከእነሱ ጋር እንዲቀላቀሉት ተከሣሹን መቶ አለቃው እስረኞቹን ወደ አርሲ ክ/ሃገር ፖሊስ ጽ/ቤት ወስደው እንደደበደቧቸው ምስክሩ በመጀመሪያ ተጠይቀው ስለ ኢህአፓ አባልነታቸውን ቃል መስጠታቸውን በሁለተኛው ቀን ተጠርተው እጅና እግራቸውን አስረው ለ4 ሆነው በተከሣሹ መሪነት በኤሌክትሪክ ኬብል እና በጉማሬ አለንጋ እንደገረፏቸው ፣ በግርፋቱ ደም እንደፈሰሣቸውና ከ3 ሰዓት ተኩል ላላነሰ ጊዜ እቀዩተው መሬት ላይ በማስተኛት የእንቅሳለ መያዣ ቁልፍ ቀርጥት በጥንቀላታቸው በማስገባት በሸበ ውስጥ ምላሣቸውን አውጥተው እንዲቋጥቹ ማድረጋቸውን በመቀጠል ሌሎቹን እስረኞች እየለ ዘርዟ ፣ሁሴን መሃመድ ፣ ጉርፋ ገላን ወ/ ሩፋኤል አዘነ አምጥተው እሣቸው አያዩ እንደሴ ነው የምናደርጋችሁ በማለት እንደደበደቧቸው እስከ 6 ወር ድረስ የተደበደበው እግራቸው እንደማይሰራ ከፖሊስ መምሪያ ወደ አውራጃው ተወስደው ከዚያም ወደ ወህኒ ቤት መላካቸውን ፣:

ታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ 10 ሰዓት ላይ የወህኒ ቤት በሮች መዘጋታቸውን ፣ አካፋና ዶማ ሰዎችና ወታደሮች መታየታቸውን ፣ ከምሽቱ 1 ሰዓት ላይ

ግልባጭ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

አየለ ፣ ሁሴን መሃመድ ፣ ጌርፋ ገላን ተጠርተው መወሰዳቸውን እነሱን ገደሉ የጥይት ድምፅ መስማታን ፣ በማግሥት የወህኒ ቤት አዛዦች ቀሪዎቹን እስረኞች በመቅረት ሁሉም ነገር ከአቅማችን በላይ ነው ሁሉም ቢናረሳን ደስታችን ነው ለሞቱት እናዝናለን ለእናንተን የተወሰናችሁት በ5 ሰዓት የተወሰናችሁት ደግሞ በነፃ ተለቃቃላችሁ ። በማለት እንደገለፁላቸው አየለ የተባለው ሟች እጅ ብቻ መገኘቱን ፣ ከለበሰው ልብስ እንዳወቀቀት ፣

የተገረፉት እጃቸው እስከሁን ድረስ እንደማይሠራ ፣ ምርመራውን ከእነ ሻ/ል ከሣዉም ማገም እንዳሳደረገው መስክረዋል ።

35/ ምስክሬ በ6ኛዉና 8ኛው ድርጊት በመመስከር ቀርበው በሰጡት ቃል ነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም ከየካቲት 12 የፖሊስ ጣቢያ ት/ቤት በመማር ላይ እንዳሉ በማናዉቃ- ቸው ሰዎች አማካኝነት ተይዘው ወደ ማዕከላዊ ምርመራ መምሪያ መወሰዳቸውን ፣ ለብዙ ሰዓት ከተገረፉ በኋላወደ ሻምበል ካሣ ወሰደው እንደቀረቡቸዉና የኢህአፖ አባል ነህ ግንኙነት ያለህ ከነማን ጋር ነው ? ከሁሴን መሃመድ ጋር ያለህ ግንኙነት ምንድነው ብለው ጠያቀዋቸው ግንኙነት እንዳላቸዉ ስለነገሯቸው ወደ እስር ቤትከሉሷቸ እስረኞች ጋር እንደቀላቀሏቸው በሚቀጥለው ቀን በተከሣሽ ሹፌርና እና በመቶ አለቃ ታምራት አጃቢነት የተጎዳው እግራቸው በፋሻ እጃቸውን በሰንሰለት አስረው ወደ አሰላ በመወሰድ እንዳሠራቸው የታሰረት ከእነ ሁሴን መሃመድ ፣ አየለ በርሄ ፣ ጌርፋ ገላን ፣ ንጉሤ አርጋው ፣ ዳርቻ ነጋሽ ደመር ይነሱ ፣ አበበ ጌጡ ፣ ተሻለ ሺለሺ ወ/ረፋኤል አዘነ ፣ ታደሰ በፍቃዱ ፣ አዥፋር ካሣዬ ፣ በርሄ በላይ በጠቀላላው 16 ከሚሆኑ እስረኞች ጋር እንደሆነ ፣ አሰላ አውራጃው ፖሊስ መምሪያ በታሰረበት ጊዜ ተከሣሽና መ/ቶ ታምራት ምስክሬንና ሁሴን መሃመድን በጋራ ጥያቄ እንደጠየቋቸው በመቀጠል ወደ ክ/ሀገሩ ፖሊስ መምሪያ እስረኞች ተወስደውተራ በተራ እየተጠሩ መጀመሪያ ቀን ላይ የቃል ምርመራ ከዚያም ማታ ላይ ደግሞ ገርፍ እንደተገረፉ ፣ ምስክሩ ተጎድተው ስለነበር እሣቸው ባይገረፉም ሌሎች ገንቢገረፉ ዉሽታቸውን መስማታቸ- ዉና ተገራፊዎቹም እንደነገሯቸው ፣ በዚህ ግርፋት ውስጥ ተከሣሽ የተሣተፉ መሆናቸውን

ለትክክለኛ ግልባጭ

..//

እንደነገሯቸው ከላይ የጠቀሷቸው እስረኞች መገረፋቸውን ፣

ከክፍለ ሀገረ ፖሊስ መምሪያው እስላ ወህኒ ቤት መወሰዳቸውንና ከዚሁ ወህኒ ቤት እንዳሉ ሁሉን መሃመድ፣አየለ በርሄ ፣ ገርፉ ገላን የተባሉት ቁጥር ተው መወሰዳቸውን ተጠርተው እንዳመጡ ወዲያውኑ የተኩስ ድምፅ ከወህኒ ቤቱ ደርባ መስማታቸውን በማግስቱ የወህኒ ቤቱ አስተዳደር ቀሪዎቹን እስረኞች በመጥራት በስ ሰቱ ላይ አብዮታዊ እርምጃ መወሰዱን ገልፀው በእነሱ ላይ የተወሰነውን የእስራት ቅጣት መጠን እንደገለፁላቸው መስክረዋል ::

4ኛ የዐቃቤ ሕግ ምስክር በ4ኛው ደርጊት ላይ ለመመስከር ቀርበው በሰጡት ቃል " ተከሣሹን እንደማያውቁት ባላምባራስ በዳኛ ገለልቻ ግንቦት 5 ቀን 1970 ዓ.ም ከሌሊ ደበር ቀበሌ በማያውቋቸው ሰዎች አማካኝነት ተይዘው ወደ አዲስ አበባ 3ኛ ፖሊስ መጥተው መታሰራቸውን ፣ ከእስር ቤት አምጥተው ቤታቸው ተፈትሾ መሣሪያቸው መወሰዱን ፣ ተረቤ በዛው ወደ አዲስ አበባ መጥተው ወህኒ ቤት መታሰራቸውን እንደሰሙ ሰኔ 28 ቀን ወደ ፍቼ ፖሊስ ጣቢያ እንዳመጧቸውና በ29 እንደተገደሉ ፣ አስከሬኑ እስከ ቀኑ 7 ሰዓት ድረስ መቆየቱንና ሜዳ [illegible] ላይ መቅረቱን መስክረዋል::

5ኛ ምስክር በ4ኛው ደርጊት ላይ በሰጡት ቃል ባላምባራስ በየነ ገለልቻ - ሲገደሉ ማየታቸውን ሰዎችን እንደማያውቋቸው ፣ በጠጉጥ ተከሣሽ የገደላቸው ሴት መሆኑን መስክረው ተመለሰዋል::

ዐቃቤ ሕግ በዚሁ ማስረጃ ማጠናቀቁን ገልጿል::

እንግዲህ የዐ.ሕግ ክስና ማስረጃ ከላይ የተመለከተው ሲሆን ፍ/ቤቱም መርምሮታል:: በመግቢያው ላይ እንደተጠቀሰው የዐ.ሕግ ክስ በስምንት ደርጊቶች የተከፈለ ሲሆን ዐቃቤ ሕግ ምስክር ያቀረበው ስምንት ደርጊቶችን ማለትም ደርጊት 4 ፣ 6 ኧና 8 ለማስረዳት ነው በቀሪዎቹ ደርጊቶች ላይ ምንም አይነት ማስረጃ ያላቀረበ ስለ ሆነ በ1ኛ ፣ 3ኛ ፣ 2ኛ ፣ 4ኛ እና 7ኛ ደርጊቶች ተከሣሹ ሊጠየቁ አይገ. ባም በማለት አዘናል::

የ4ኛው ደርጊት ይዘት በአጭሩ ተከሣሹ በክሱ ላይ የተመለከቱትን ባላምበራስ

ትክክል ግልባጭ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

በየነ ገለሰቹ እንዲገደሉ አድርጓል የሚል ነው:: ይህንን ድርጊት ለማስረዳት ዐቃቤ ሕግ 4ኛ እና 5ኛ ምስክሮች ጭብጥ አስይዟል:: ምስክሮችበሰጡት ቃል በክሱ ላይ የተመለከቱት ተበዳይ የመሬት ከበርቴ በሚል ምክንያት መገደላቸውን መስክረዋል:: ነገር ግን በዚህ የግድያ ተግባር ውስጥ ተከሣሽ የነበረው ተሳትፎ ምን እንደሆነ አልተነገረም:: ምስክሮች ተበዳዩን የገደሏቸው ሰዎች አያውቋቸውም ተከሣሹንም አያውቁትም::ስለዚህ ዐቃቤ ሕግ 4ኛውን ድርጊት ከተከሣሹ ተሳትፎ አንጻር ያላስረዳ ስለሆነ ተከሣሽ በዚህ ድርጊት ሊጠየቅ አይገባም ብለናል::

6ኛውንና 8ኛውን ድርጊቶች በማመለከት ፠ ዐቃቤ ሕግ ሰባት ምስክሮችን አቅርቦ አሰምቷል::. ምስክሮች በሰጡት ቃል በስድስተኛው ድርጊት የተመለከቱት ሰባት ሰዎች ከአሽከሩ ጋር በአሰላ አውራጃ እና ከ/ሃገር ፖሊስ መምሪያ መታሰራቸውን ፣ በተከሣሹ አጣሪነት ምርመራ እንደተደረገላቸው ፣ በምርመራው ጊዜ መገረፋቸውን ከዚያም ወደ ወህኒ ቤት ተልከው በእስር ላይ እንዳሉ ከአዲስ አበባ ህዝብ ደህንነት መ/ቤት በተላከ ወሣኔ ከእስር ቤት ተጠርተው ተወስደው መገደላቸውን እና የተገደሉት በፖለቲካ አመለካከታቸው የኢሠአፖ አባላት ናቸው በሚል እንደሆነ መስክረዋል::

በ6ኛው ድርጊት የተመለከቱት ሰባት ሰዎች እንደገደሉ ተከሣሹ የጥፋትን ሥራ አቋቁሟል:: ይህም ምርመራ በማድረግና በመገረፍ ተገልጿል:: ስለዚህ ተከሣሹ 6ኛውን ድርጊት በማመለከት የመ/ማስረጃ ካላቀረበ በቀር ጥፋተኛ የሚባል ስለሆነ መከላከያ ካለው ያቅርብ ብለን አዘናል::

8ኛው ድርጊት የተፈጸመው ከ6ኛው ድርጊት ጋር በተያያዘ ነው::በዚህ ድርጊት ላይ የተመለከቱት ሰዎች በተመሣሣይ በተከሣሹ ፍና መርማሪነት በአርሲ ከ/ሃገር ፖሊስ መምሪያ ምርመራ ተደርጎባቸው ከዚያም አለፍ ከፍተኛ የሆነ ገርፋት በመገረፍ በሰውነታቸው ላይ ጉዳት መድረሱ ተመስክሯል::

በተለይም ደመረ ደነሱ የተባለውን ተበዳይ ተከሣሹና ረዳት ደበደበው እግርና እጁን ሰብረው መሬት ላይ በመጣል በጭንቅላቱ ላይ የአንቀልባ መያዣ ቅርጫት ደፍተው ምላሱን እንዲያወጣ ካደረጉ በኋላ ሌሎቹ እስረኞች እናንተም እንደሱ ትሆናላችሁ በማለት እያስፈራሩ እነሱንም መገረፋ በዐቃቤ ሕግ ምስክሮች ተመስክሯል:: ስለዚህ በዚህም ድርጊት

ወልደሚካኤል ገልባጭ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
ገልባጭ ቢሮ

ተከሣሽ የመ.ማስረጃ ካለው እንዲያቀርብ በሙሉ ድምጽ አዘናል::

ተከሣሽ የመ/ማስረጃ የለኝም ውሣኔ ይሰጠኝ አለ::

ፍ/ቤቱም የሚከተለውን ውሣኔ ሰጥቷል::

ው ሣ ኔ

ተከሣሹ ከላይ የተመለከተውን ብይን ከተነበበለት በኋላ የመከላከያ ማስረጃ ካለው እንዲያቀርብ ስጠየቅ.. የማቀርበው የመ/ማስረጃ የለኝም ሥራው የምርመራ ስለሆነ ማስረዳት አይቻለም ፍ/ቤት ውሣኔ ይስጥ ብሏል:: ስለዚህ ተከሣሹ ክስ በቀረበበትና እንዲከላከል ብይን በተሰጠበት የሕግ አንቀጽ የወ/መ/ሕ/ቁ 281/ሀ/ ሥር ጥፋተኛ ነው ብለን ወስነናል::

ዐቃቤ ሕግ ስለቅጣት በሰጠው አስተያየት ተከሣሽ ድርጊቱን የፈጸመው የግለሰብ ሥልጣኑን ከመጠን በማሣለፉና በመመኪት በሌለት ሰሆን ድርጊቱም የተፈጸመው የተለየ ጥበቃ በሚያስፈልጋቸው እስረኞች ላይ በመሆኑ ቅጣት በወ/መ/ሕ/ቁ 81 መሠረት ከበድ ሊወሰን ይገባል ብሏል::

ተከሣሹ በጽሑፍ በአቀረበው የቅጣት አስተያየት ከዚህ በፊት በሌላ ወንጀል ተከሶ በጥፋተኛነት ተፈርዶበት እንደማያውቅ ፣ የሚስተዳደሩ ቸው ዘመድ ቤተሰቦቹ እንዳሉት የወገራ እና የደም ግፊት ሕመም እንዳለበት ፣ በማረሚያ ቤት ቋሚ ተው ታዛዥና ሥርዓት አክባሪ እንዲሁም የዳኝነት ኮሚቴ አባልና የቤት ም/ አስተዳዳሪ በመሆን ማገልገሉን በተፈጸመው ድርጊት መጸጸቱን ፣ ለወደፊት በሌላ የወንጀል ተግባር ውስጥ እንደማይሣተፍ በመግለጽ ቅጣት በገደብ እንዲሆን ወይም ከመደበኛው ቅጣት ዝቅ ብሎ እንዲወሰንለት ጠይቋል::

ፍ/ቤቱም የግራ ቀኙን የቅጣት አስተያየት መርምሮ የሚከተለውን ቅጣት ወስኗል::

ቅ ጣ ት

ተከሣሽ ጥፋተኛ የተባለበት የወ/መ/ሕ/ቁ 281/ሀ ከአምስት ዓመት እስከ እድሜ ልክ በሚደርስ ጽኑ እስራት ወይም ነገሩ ከባድ በሆነ ጊዜ በሞት ሊያስቀጣ ይችላል::

ትክክለኛ ግልባጭ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

በ ተከሣሽ ላይ የቀደም ጥፋተኛነት ሪከርድ ያለመቅረቡ ጥፋት ከመፈጸሙ በፊት የነበረው የሕይወት ታሪክ መልካም እንደነበር ያስገነዝባል:: ተከሣሹ በፈጸመው ድርጊት መጸጸቱና የቤተሰብ ኃላፊ መሆኑ ምንም እንኳን በሕጉ እንደተገለጸው ቅጣት ለማቅለል በቂ ምክንያት ባይሆንም ከግምት ውስጥ ሊገባ ይችላል::

በአንጻሩ ተከሣሽ አድራጎትን የፈጸመው በሥራው አጋጣሚ ያገኘውን የሥልጣኑን መጠን በማለፍ ነው:: የተከሣሽ ሥራ በጊዜው ፖሊስ ሲሆን ከሌላው ሕብረተሰብ በተሻለ ስለ ወንጀል አድራጎት ያውቃል ተብሎ በሚታሰብ ጽሕፈት ከሙያው ሥራ ውጭ እስረኞችን በመገረፍ ማስቃየቱና በአካላቸው ላይ ቋሚ ጉዳት እንደደረሰ ማድረጉ ሊወሰን የሚችለውን ቅጣት ያከብድበታል::

ስለዚህ የግራ ቀኙን የቅጣት አስተያየት መርምረን ተከሣሽ ለሰራው ጥፋት ይመጥናል ብለን ያሰብነውን ተከሣሹ በዚህ ጉዳይ እጅ ከተያዘበት ጊዜ አንስቶ በሚታሰብ በ13/ አስራ ሶስት/ ዓመት ጽኑ እስራት እንዲቀጣ ወስነናል::

ትዕዛዝ

1/ ቅጣቱን ተከታትሎ እንዲያስፈጽም ለማረሚያ ቤት ይጻፍ

2/ በተከሣሽ ላይ የተወሰነው ቅጣት የጽኑ እስራት በመሆኑ ተከሣሽ ካለው ማህበራዊ - መብቶች ከመምረጥ ፣ መመረጥ ፣ ምስክር ወይም ዋስ ከመሆን መብት ለ3 ዓመት ጸንቶ በሚቆይ ታግዷል:: ለሚመለከተው ይተላለፍ::

3/ ግራ ቀኙ የይግባኝ መብት እንዳላቸው በችሎት ተነግሮ መዝገቡ ተዘግቷል ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ::

ከልወጣ
4/4/95

ስለትክክለኛ ግልባጭ
4/4/95

የዳኞች ፊርማ

መድህን ከርስ

ደጓቸው መናር

ደበበ ኃ/ ገብርኤል

የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

1-7-186

23-3-92

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] – [illegible]
ተከሳሾች [illegible] 38 [illegible]
[illegible] ተከሳሾች [illegible] –
[illegible]
ተከሳሾች [illegible]

Bole Printing Enterprise

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 106 ተከሳሾች [illegible]
[illegible] 1992 [illegible] –
[illegible] 106 ተከሳሾች
[illegible]
[illegible] ተከሳሾች
ከ 42 ተከሳሾች [illegible]
[illegible] ተከሳሾች
3, 5, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19,
23, 25, 27, 30, 32, 34, 37, 38, 44,
50, 54, 55, 56, 57, 60, 61, 62, 63,
65, 68, 75, 77, 78, 86, 87, 88, 89
92, 93, 95, 100, 101, [illegible] –
[illegible] –
[illegible]
[illegible]
[illegible] –
[illegible] ተከሳሾች 5, 7, 10, 32
68, 101 ተከሳሾች [illegible]
[illegible] –
3, 5, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 23, 25,
27, 30, 32, 34, 37, 38, 44, 50, 54, 55,
56, 57, 60, 61, 62, 63, 66, 68, 75, 77,
78, 86, 87, 88, 89, 92, 93, 95, 100, 101 –
[illegible]
[illegible] –
[illegible]

-2-

Fuula 112
Lakk.Gal. 2/85
Guyyaa

MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

1. 24,515,528 [illegible]

[illegible] 223 [illegible]

[illegible]

2 - [illegible] 35,8__

106 [illegible]

[illegible]

x [illegible] 92,100 [illegible] 63 [illegible]

[illegible]

* 1015 [illegible]

[illegible] 78 [illegible]

[illegible] 101 [illegible]

[illegible]

[illegible]

1 - [illegible] 24,152 [illegible]

[illegible] 223 [illegible]

Bole Printing Enterprise

Fuula 114
Lakk.Gal. 2/188
Guyyaa

MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

2. በዚሁ ፍ/ቤት ክስ - 35 ና 106 ተከሳሾች እንዲቀርቡ ለፖሊስ [illegible] [illegible] የቀረ [illegible] ትዕዛዝ እንዲተላለፍ ታዟል - ቀጠሮ - 8-5-92

3 - 75 ተከሳሽ በዋስ [illegible] [illegible] ለአቶ [illegible] እንዲቀርብ [illegible] [illegible] -

4. 92, 100, 101 ተከሳሾች [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 8.5.92 =

5 የዐቃቤ ሕግ ምስክሮች [illegible] [illegible] [illegible] ለመስማት [illegible] እንዲቀርቡ - [illegible] [illegible] -
ለመስማት [illegible] - 22-5-92 ተሰጠ

-115- -4-

የወ/መ/ቁ. 2/09

8-5-92

ኅኖች ሥሬጋ ቡባ

ፉቁ ስነበ

ጀደሰን ጀማል

ከሣሽ ሐቆ ዐቃቤ ሕግ አቶ ሰየለ ፍገበ ቀርበዋል::

ተከሣሾች በሰነ ደበበ ሁሬሳ ጋር ባሰሬው ቁጥር በ ቀረቡት ተከሣሾች ውስጥ 42 ተከ ሣሾች በሰበሰ ወህኒ ቤት በወ/ር ገብሬ ሃት ሰባደሬ ሰንቡነት ቀርበዋል::

ተከሳሽ ጠበቃ ቤና በሳሳ ቀርበዋል::

መዝገቡ ያደረው በእነ በስ 35ኛ እና 106ኛ ተከሣሾች በሰል ቀረቡ በጋዜጣ እንዲጠሩ እና 92ኛ፣100ኛ እና 101ኛ ተከሣሾች ያቀረቡትን የዋስትና ጥያቄ እደት ብይን ለመስጠት ነው::

ብይን

92ኛ፣100ኛ እና 101ኛ ተከሣሾች ያቀረቡት የዋስትና ጥያቄ ጉዳይ በዚህ በፊት ሚያዝያ 12 ቀን 90 ዓ.ም ብይን ተሰጥቶ ነበር እንደገና ደግሞ ታህሣሥ ወር 1991 ዓ.ም በዚህ ስበሰ ባይ በሰበታለው ችሎት ጳጌን ተጠየቀ ነበር የተሰጠውም ብይን

ተከሣሾች የቀረበባቸው ክስ ከባድና ዋስ የማያስቀጣቸው በመሆኑ ተከሣሾች ወህኒ ቤት ቆይተው እንዲከራከሩ የሚል ነው::

...ሁለተኛ ደጋ ጥያቄ ሊነሳ አይችልም በዚህ ያንን ጊዜ ተከሳሳቀስ ወህኒ ቤት ቆይተው እንዲሟገሉ በተሰጠ ስሁን ጥያቄው ሊነሣ አይገባም::

101ኛ ተከሣሽ በዚያን ወቅት የቀረበ ቢሆንም በአንድ መዝገብ ላይ ሁለት ፍ/ ነት ትዕዛዝ መስጠት ስለማይቻልና የቀረበበት ክስ የወ/መ/ጠ/ቁ. 201 አንቀጽ ሰበና ሰበበ ዋት በሰሚል ደ ጂ እንዲቀጽ ደግሞ የዋስ መብት በሰማያስጠብቀ የዋስ መብት በዚህ ባይ ተከለከሏል በዚህ ወህኒ ቤት ቆይታችሁ እንድትከራከሩ ታዟል::

35ኛ እና 106 ተከሣሾች በጋዜጣ ተጠርተው ሰለ ቀረቡም::

ዐ/ሐግ ጉዳያቸው በሌሉበት እንዲታይ ፍ/ቤት ብይን እንዲሰጥለት ለመሰበታለሁ ብሏል::

ትዕዛዝ

...ዝ 35 35ኛ እና 100ኛ ተከሣሾች በእነ ሕበ ዘመን ጋዜጣ 595 ዓመት ቀጥር ዐዐ ታህሣሥ 14 ቀን 92 ዓ.ም በወጣው ለነበ ዘመን ጋዜጣ በገጽ 4 ላይ እንዲቀ ...ቡ ባልቀረቡ ጉዳያቸውበሌሉበት ታይቶ ውሳኔ ይሰጣል በተባለው መሠረት ተጠርተው

116 -5- 116
2189

- ፪ -

በሳልፋረበ ጉዳያቸው በሌሉበት በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁ.101 እና 103 መሠረት በሌሉ
በት ታይቶ ውሣኔ ለነሐበግ ቀ/ቤቱ ለዚሁ::
መዝገቡ ያደረው ለምስክር ነው::

ስለዚህ የዐቃቤ ሕግን ምስክር ለመስማት ለጥር 22 ቀን 92 ተቀጥሯል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

190

-117- -6- የወ/መ/ቁ. 2/89

ጥር 22 ቀን 1992 ዓ.ም.

ዳኞች መርጋ ቦካ

ፋፋ ሶገቦ

ጀይላን ጀማል

ከሣሽ ሌዩ ዐ/ሕግ አየለ ቃገሰ ቀርቧል ::

ተከሣሾች እነ ኩ/ሌ ደበበ ሁሪሳ 106 ሰዎች መሃከል 42 ተከሣሾች ከለበሳ ወህኒ ቤት ቀርበዋል ::

ተከላካይ ጠበቃ አቶ ቢኖ በዳዳ ቀርቧል ::

የኩ/ሌ ከተማ ገ/ማሪያም የግል ጠበቃ አቶ በቀለ ገ/ማሪያም ቀርበዋል ::

ዛሬ መዝገቡ ያደረው የሌዩ ዐ/ሕግ ምስክሮችን ለመስማት ነው::

ዐ/ሕግ ዛሬ 6 ምስክሮች ስለቀረቡ ይሰሙልኝ የቀሩትን በሚቀጥለው ቀጠሮ ጸን እና ቀርባለን ብሏል ::

የግል ተከሣሽ ተከላካይ ጠበቃ ተቃውሞ የለንም ብሏል ::

የተከሣሾች የመንግስት ጠበቃ ተቃውሞ አለን ብሎ የቀረቡት ምስክሮች ቢሰሙ የተከሣሾችን የመከላከል መብት ስለሚነካ እቃወማለሁ ቀሪ ምስክሮችን የሚይፈለጉ ቸው ከሆነ ቢሰሙ አልቃወምም ብሏል ::

ፍ/ቤቱ የግራ ቀኙን ክርክር አዳምጦ ብይን ሰጥቷል ::

<u>ብይን</u>

ፍ/ቤቱ የተከላካይ ጠበቃ ያቀረቡትን ተቃውሞ አልተቀበለውም ምክንያቱም ዛሬ የቀረቡ ምስክሮች ሁለት ብቻ አይደሉም ገና ብዙ ምስክሮች ስላሉ እነዚህ የቀሩት በእነዚያ ጋር ሊመሰክሩ ይችላሉ :: እነዚህ ዛሬ የመጡት ቢያመሰክሩ ቢመለሱ ጉዳዩን ያጓትቷል እንጂ አይጠቅማቸውም ስለዚህ ዐ/ሕግ በጠየቀው መሠረት ምስክሮቹ እንዲሰሙ ፍ/ቤቱ አዟል ::

ፍ/ቤቱ የሌዩ ዐ/ሕግ ምስክሮች ከመስማቱ በፊት ዐ/ሕግ ሚስጥር ባለው ተጠይቆ ... ምስክር አለን ብሎ በመጀመሪያ በተመለከተ አሁንን ወደ ፊቱም ለሚቀርቡ ማስረጃዎች በወ/መ/ቁ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ/136 መሠረት አጠር ያለ መግለጫ እቀርባለሁ በዚህ ክስ ላይ ቀርቡ የሚችሉት ማስረጃዎች የሰውና የሰነድ ቢሆኑ ተከሣሾች በወቅቱ በነበረው የጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ዘመን የአብዮ ብጡርን ማህበረ ኮር እና የከፍለ ሀገር በበሬል ሹም በመሳው በማፈጸት በነበረው መንግስት የነደሬ

...urtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ውጊያ በአገር አቀፍ ደረጃ በሰለጠነ በሽፍታ አንጃዎች የተወጠነውን አቅዶ በመቀበል በከባቢን ላይ የገለጸና ቸውን የፖለቲካ ቡድን አባላት ና ቸው ያሏቸውንና የጠረጠሯቸውን በሙሉ በየመንገዱና በየቤታቸው ያለ አንዳች የፍ/ቤት ትዕዛዝ በመያዝ በየእስር ቤቱ በማሰርና አፈና አገርን እስር በማንገላጠል ለአይን የሚ ቀፍ ለአፍ የሚገለማ ለአፍንጫ የሚተነፍግ ሽታ ያለው ቆሻሻ ጨርቅ አፈ ቸው ውስጥ በመጠቅጠቅ በገርፍ በማሠቃየት በሞት ደም በአፍንጫቸው ቢፈስ የራባቸውን ደም እንዲጠጡ በማድረግ አለኮሌ አጠጥቶ እስከ ማሰቃየት መኝታቸው ላይ ሚጥሚጣ አርከፍክፎ እንዲተኙና እንዲቃጠሉ ማድረግ እቤት ጣራ ላይ መስቀል በሳንጃ አካላቸ- ውን በመውጋትና በማቀስል በእሳት ፊን በውስጣዊ ጤንነታቸው ላይ ጉዳት በማድረስ የወንጀል ድርጊት የተፈጸመባቸው ለመሆኑ ተራ በተራ ምስክሮች አያቀረቡ ያስረዳሉ የአካል ስቃይ ደርሶባቸው በመሠረቱ ኢህአፓ ኢዴዩ ወንጀሎቻ ናቸው በማለት (.....) በከፍተኛ ሃገርና ወረዳ በአውራጃ ደረጃ የተቋቋመው የቀይ ሽብር እና የአብዮት አበ ላት ውሣኔ የተገደሉ ለመሆኑ የጽሑፍና የሰው ማስረጃ የሚቀርብ ይሆናል :: በዚሁ ዐሉ

1ኛ ምስክር አቶ ደመረ ይነሳ የሚመሰክሩት 1ኛ/በጥር ወር 1970 ዓ.ም. በከፍተኛ ሃገር ደረጃ የቀይ ሽብር ኮሚቴ መቋቋሚያ በዚሁ ኮሚቴ ውሣኔ በድርጊት ወይም በክስ 1 ላይ የተጠቀሱት ሟቾች መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም. የተገደሉ መሆኑን 2ኛ/ በድርጊት ወይም በክስ 9 ላይ ከተገደሉት ሟቾች ጋር አብረው አበሳ ወህኒ ቤት ታስረው አያሉ ታህሣሥ 21 ቀን 72 ዓ.ም. ከወህኒ ቤት ቢወጡ ያለ ም መገደላቸውን የሰሙ ፣ 3ኛ/ በድርጊት ወይም በክስ 22 ላይ የቀረበው ክስ የግል ተከሳይ በመሆና ቸው በደባቸውና በሌሎች ላይ ስለደረሰባቸው አፈና ውስጣዊ ጉዳት ያስረዳሉ:: 4ኛ/ በድርጊት ወይም በክስ 31 ላይ የተጠቀሱት ሟቾች በአበሳ ከተማ መታሰራቸውን እና በመጋቢት ወር ?0 ዓ.ም. አዲስ አበባ ተወስደው በዚያው ባየመለሱ የቀረ ለመሆኑ ያስረዳሉ ::

የፊቅ 0/ሕግ ጭብጥ በስያዝ በኋላ 1ኛ ምስክር ተጠርተው በእውነት ለመመስከር ከማሉ በኋላ ማንነታቸውን ተጠይቀው በመለሱ ፣

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ሥም ደመረ ይነሳ

ዕድሜ 43

ሥራ አስተዳደር እና ፋይናንስ ኃላፊ ፕሮጀክት የሚሰ ድርጅት

አድራሻ አዲስ አበባ ወረዳ 9 ቀበሌ 20

ከእነሂህ ተከሣሾች ውስጥ የማስታውቃቸው 50ኛ ተከሣሽ [illegible] ፣ 61ኛ ተከሣሽ [illegible] 62ኛ ተከሣሽ [illegible] 63ኛ ተከሣሽ [illegible] 65ኛ ተከሣሽ [illegible]፡ እና 93 ተከሣሽ ለሰማዘ አበራ በስተቀር ሌሎችን በመቀላል አውቃቸዋለሁ በስምና በመልክ አውቃቸዋለሁ ከእነዚህ ከማውቃቸው ጋር ያለኝ ዝምድና የለኝም የሚጣሉበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ። እነዚህ ተከሣ ሾች የተከሰሱበትን ጉዳይ አውቃለሁ የቀይ ሽብር ተዋናይ ናቸው ተብሎ ነው ካሉ በኋላ በአበሳ ከተማ ውስጥ ውሣኔ አሰላፊው አርማኝ እንዲወስዱ ያደረጉ ናቸው እኔ ውሣኔ ሲያስተላልፉ አይቻለሁ ።

የለ ፪ 0/ሕግ ዋና ጥያቄ ውሣኔውን ሲያስተላልፉ ያወኩት እኔ በወቅት የኢህአፓ አባል በመሆኔ ኢህአፓ ደግሞ በወቅት በህዝባዊ ድርጅቶችና በመንግስታዊ ድርጅቶች ውስጥ በሚቸለው አቅም አባላቶችን በርካ ያስገባ ስለነበር በዚያ አማካኝነት የቀበሌ 02 ሊቀመንበር ሆኜ ተመረጥኩ በ1969 ዓ.ም. የቀበሌ ሊቀመንበር ሆኜ ተመረጥኩኝ ዋናው የድርጅት ዓላማ በወቅት እኔ የገባሁበት የሚፈለጉትን የኢህአፓ አባሎች በ1970 ዓ.ም. ከሀዳር ወር ጀምሮ በማሊፊያ ድርጅት አማካኝነት የህዝብ ድርጅት ውስጥ አገባ ለሁ እዚያ ህዝብ ድርጅት ውስጥ እያለሁ የሚፈለጉ የኢህአፓ አባላቶች የስም ዝርዝር ሲደርሰኝ በሚመለከተው ክፍል አማካኝነት ለአባሎቹ በማስለፍ የሚያመልጡ እንዲያመልጡ አደርግ ነበር በዚሁ መሃል በ1970 ዓ.ም. ውስጥ ታህሣሥ ወር መጨረሻ አካባቢ ላይ በአበሳ ከተማ አንዱ ከፍተኛ ስብሰባ ይደረግ ነበር ከዚያ በፊት ስብሰባው የህዝብ ድርጅት ዋና ሊቀመንበር የነበረው አቶ እሸቱ ገመዳ እሷብ ስብሰባ ለ8 ቀን ያህል ከመጣ በኋላ የሥራ ኃላፊ በመሆኑ እዚሁ ከተማ ውስጥ በአሁኑ ሰዓት ኢህአፓና አባላቶቻቸው እንደዚሁም ቢተበበቻቸው ሞራር እየተመናበሩ ስለሆነ ነጭ ሽብርን በቀይ ሽብር በአጭር ጊዜ ማጥፋት አለብን ብሎ ነገረኝ ይሄንኑ ለእኔ የነገረኝን ለአባላቶቹ በስብሰባ ማለት ከህዝብ ድርጅት ውስጥ ላለነው ሠራተኞች በሙሉ አበረዳን ከዚያ በኋላ በወቅት የከ/ ሃገሩ የደርግ ተጠሪና የበላይ ጠበቂ የነበረው መ/አ ፍስሐ አንደታ በእና አሸቱ ገመዳ፣ አማኑ ቱፋ፣ ሌሎችም ከህዝብ ድርጅት ጋር ነት ኮርተር እነዚህ በመሆን አሁን በለኩት ታህሳስ መጨረሻ ላይ አንዱ ከፍተኛ ስብሰባ እንዲደረግ ይወሰናል ። ኢህአፓንና ቢተበበቻቸውን ለመያዝ በዚያን አለት ሁኔታውን አስቀድሚ ስለ አውቀሁ ከዚያ ሚስጥሩን በማውጣት ለኢሕአፓ አባሎች በቸዩኔ አማካይነት አበረዳሁ በእለቱ ከቀኑ ከ12 ሰአት ጀምሮ በአበሳ ከተማ የሚገኙት ከፍተኛ 1ኛና 2 ሊቀመንበሮች በወቅት የነበሩት 2ኛ የቀበሌ ተመራጮች ማለትም የ14 ቱም 3ኛ የአብዮት ጥበቃና የጠጣቶች ማህበራት

የቢተቾ ማህበረተ አባላቶቹ በሙሉ እንዲገኙ ይደረግና ጥሪው ተሰራ የድርጅቱ ራስ ጸርጊ
ተ/ቢት ከቀኑ 12 ሰአት ሰብሰባ ይደረጋል :: ከተለያዩ ወረዳዎችም ሀይል በሎሌ
ወታደሮች መጥተው ጥበቃ ያደርጉ ከዚያ ከሌሊቱ 9 ሰአት ላይ አስቁሙ ይጀመራል ይህ
ይህ አበባ ቢጻመር ከገጠር ወደ ከተማ ነው በአለት በማግስት ተማሪዎቹ ተ/ቢት አይሄዱም
ነበር በዚያን እለት ከሌሊቱ 9 ሰአት የተጀመረው አባባ ከጧት 1 ሰአት ላይ ቢያ
በቃ 1ኛ ቀደም እንደአለሰት ሲንፎርሜሽን ወጥቶ ስለነበር ምንም ስው ሲያዝ አልቻለም
ይሄ ሰከ ካመከነ በኋላ ከጥር 7 ቀን በከ/ሀጸር ደረጃ የቀይ ሽበር ኮሚቴ ይቋቋ
ማል ይህ የቀይ ሽበር ኮሚቴ ሲቋቋም 1ኛ የከ/ሀገሪ የበላይ ጠባቂ የመ/አለቃ ፍስሀ
እንደተረሰተ አሸቴ ገመዳ በሕዝብ ድርጅት ከከተማ ለማት ረጋብ ጉበና እና (ስ ዩም)
ስ ዩም አበራ በሕዝባዊ ኑር አደገት ለተ ዳባ ሲደስ ከፖሊስ የሃ አለቃ አበሬ አበራው
ወ/ር ተሰሣ ጀማ ወ/ር ደመላሽ ተፈባ ከወሁኒ ፖሊስ ከከፍተኛ 1 ጭገበ ወርቁ ከከ
ፍተኛ 2 ሌሎች ያሉ ይመሰርቱል ከምክር ቢት አማኒ ቶሌ እና ለተ ካሣ ሙሊሣ ፣ ከሣሁን
በየነ ከከፍተኛ 2 እንዲሁም በወቅቱ የኢሕአፓ አባል የነበረና ከድተው በጸርገ ጉዩ
ሙሴማ የገቡት 1ኛ ወርቁ መንገሻ 2ኛ/ ከበደ ገዛው ይሳሳ 3ኛ/ ዳንኤል የሚባል የአባትን
ስም የማላውቀው በመሆን ከዚያ በሕዝብ ድርጅት ደገፍ አለታየ ደመቢ በመገኘት ከሕዝብ
ድርጅት የእኛ የስራ ሀላፊነት በወቅቱ የሕዝብ ድርጅት የስራ ሀላፊነት የነበረው
ሕብረተሰቡን ማንቀሳቀስ ማደራጀት ቢሆንም የኢሕአፓ አባሎችን በቀንደኛነት ተቀንያን
ስለነበረ አበዛኛዎቹ ከዚያ እንዲወጡ ተደርጉአል ይህ ከሆነበኋላ የሃ አለቃ አበሬ
አበራው ፣ ወ/ር ተሰሣ ጀማ፣ ወ/ር በላይ ይተባረክ በሊታናል ኮ/ል ጨሉነህ
የምርመራው ሰብሳቢ በመሆን ስራው እንዲከናወን ይደረጋል ይህ ከሆነ በኋላ ባለቢቶቹ
በዩቹ አማካይነት ሌሳ ከተማ ደብተ እናም ለሌሎችም ስማቸውን በወቅት ለዘገጁቹ
የ[illegible]ቹ በዩቹ ሰሉ :: ይህ በመሆኑ ወደዚያው ጥር መጨረሻ አካባቢ ይመሰርቱል
በየ ከፍተኛው በየ ቀበሌው በየ አውራጃው በየ ወረዳው ካሳ በኋላ በ1970 ዓ.ም.
በየ ተምህርት ቢት በአለት ያስበሰ ከሸሬ በምሳሌሁ ጊዜ እንዴ ሰዎ ነው ያተያዘው
ወገኒ ከፈለው የተባለው የተያዘው ከዚያ በኋላ ነው እነ ከበደ ገዛው እነዚህ ሌሎቹ
ከመጡ በኋላ 1ኛ አሁን የተገርቢቾሁ እነ ፲ አበራ አበራው ስለ ድርጅት መቀጸር
ሰዙም የሚያውቁት ነገር በለመሬ በእነዚያ አማካይነት ምርመራዎቹ የወባቶቹ ይገረፈሉ
እየሬ ገደል ይባላል አሁን ጥሪው አውራጃ ፖሊስና የአውራጃው አስተዳደር በአንድ ላይ
ነበር እዚያ ውስጥ ከተማሪዎቹ ወጣቶቹ መምህራኖቹ ሌሎቹም የመንግስት ሠራተኞች እዚያ

ውስጥ ይደበደባሉ ቃላቸውን ይሠጣሉ ይሄ በሚሆንበት ጊዜ ሌሎች እና ዷባ ሲደርስም እሱ በሕዝባዊ ኑሮ አድገት የመጡት እነሱ ቃላቸውን አብረው ቃላቸውን በነዚህ ጋር በመሆን ያጠናከሯና ይሄ እየቀበሉ ያለው ሲገጓበት የሚወስኑት የቀበሉት ሀሳቦቻች ናቸው:: መመሪያዎች የሚመጡት በከፍተኛ ሊ/መንበሮችና አንደገነ ደግሞ በበላይነት የአጠቃላይ ምክር ቤት ከዚያ በኋላ ምርመራውን አስቃዩ ተበሉ ተለቀ ነገር ያለው መርማሪዎች ገርፈው በሚያባምኑት መሠረት በአንዱ ወቅት የ68 ዝርዝር ይቀርባል የ68 በዎች ዝርዝር የቀረበው ቀደም የጠረጓቸው በዎች በሙሉ ባሉበት ዝርዝራቸው ይቀርብና 1ኛ እዚህ አካባቢ ነጭ ሽብሯም ብዙ አለተባ ሄደም ነበር ሀዝቡም አሮሮና ቀጣ ሊያስነባብን ቆች ላለ በዛ ተባለ ለከ የጤፍ ገገፉ ይመስል የበው ህይወት 68 በው በዛ ተባሉና አንዳ ገና ይቴይ ተበሉ በሬይቴሪያ ወጥቶ ቀንደኛ አመራር ላይ ያሉና አበቢዶ አባሎች በኃላፊነት ተዐዝዞ የሚበሙት አባላት ያሉት በሬይቴሪያ ይውጣ ተብሉ መርማሪዎች በአቀረቡት መሠረት ይቀርብና መጋቢት 18 ቀን በመ/አ ፍስሐ አንደቶ አማካኝነት በበባቢነት ከምሽቱ 1 ሰዓት በኋላ ወደ 3 ሰዓት አካባቢ አጠቃላይ ውይይት ይደረግና 1ኛ/ በዐለቱ 33 ዝርዝር ነው የቀረበው ከ33 ውስጥ ሁለቱ በመርማሪዎች ምርመራቸው አለተጠና ቀቀም ተብሉ ደመረው ለገብና ወርቁ ታከለ ምርመራቸው በላለተጠና ቀቀ አንዷቀዩ ምክንያቱም የደመረው አምኛ የነበረቸው ጠፍቷ ስለሄደች ተርቢት በኋላ ላይ ተያዘች ሁለተኛ ደግሞ ወርቁ የደመረው ጋደኛ ስለሆነ ምርመራቸው በላለተጠና ቀቀ የአናዚህ ይዘገይ ተባለ አንዱ ደግፍ ከጠር ገገባር የጠባ ሚሊባ አለ ከሲቲያ አካባቢ በሙ ጋና የአባቱን ስም የማላውቀው ከ30ዎቹ ተማሪዎችና ሌሎች ጋርዐበላማኞች ስለ 1ኛ/ አንዳለካቸው ጊቲሁን: ሙስፍን ገዛው: ወገኔ ከፍለው: አጠናፉ ቡለቡላ: ቡፋ ገና: ደበበ ሽበሽ: ጌጸሉ ተፈራ: ቡና ተፋ: ከማል ከዷር: ከማል አበዷላሂ ፀጋዬ ወርቁ: ፀጋዬ አሸቱ: ጥላሁን የሚባል አንደገና ደግሞ መኩንንና ሌሎች 30 ተማሪዎች እና ሌሎችም መምህራኖች እሉ ~~ዳኛ~~ ጌደሉ ተፈራ እና ቡፋ ገና የመሣበሉ ወጣቶች እናዚህ ወሀኒ ቤት ከሉት ጋር አንዷቀላቀሉ ይደረጋል በመሃል ደሀ ሁኔታ ካመካሄዱ በፊት ገን በመጋቢት ወር ውስጥ 1ኛ/ መ/ር ተበፋዩ ታዬ: ቶማስ ወ/አማኑኤል: ፀጋዬ ደቼ: ተገባለ በቀለ: እና ሌላ አንዷት ነርስና ሌሎች ሠስት ስማቸውን ለጊዜው የዘነጋኋቸው ከአዲስ አበባ የመጣው ቀለባሣ ነጋዎ የሚባል በውዬ አማካኝነት የከxሃገሬን የበላይ ጠበቂ የመ/አ ፍስሃ አንደቶን አበራቀደው እነዚህ በዎች አዲስ አበባ ሄደው በሙሉ እዚያው ቢገደሉ ተባለ በቀለና ነርሷ በቻ ተርፈው ይመጣሉ እነዚህ በዎች በሚለቀቡበት ጊዜ መቷበራቸውንና መላከቸውን ያዐኩት እኔ እዚያው ስለነበርኩ

ነው በዕለቱ ተበዳዩን ጠርተው ቢወስዱት ከዚያ ተገለገን አንዱ ቀበሌ ስለነበርን
እሱንም ቢወስዱት እና እነ ቶማስንም ቢወስዷቸው ፀጋዬ ደቻንም ቢወስዱ በቤቱ ነበርኩ
ከዚያ እነሱ ወደ አዲስ አበባ ይሄዳሉ እነሱ ከሄዱ በኋላ አዲስ አበባ ተገደሉ
ቢባል በማሁ ተባለ በቻ ተርፍ ወጣ ከመቀለ ቀለ ቸው በሬቱ ከምሽቱ 3 ሰዓት አበበ
ተደርጉ በሳዛዎች ላይ ውሣኔ ቢተላለፍ ውሣኔውን ያስለፈው ቀይም የጠ ቀበሌ ቸው የ•
የኮሚቴ አባሎች አቶ መ/አ ፈበጠ እንደተ ሰበባቢነት የኮሚቴው አባላት ቢሉበት
ቀይም እንዳለቡት 68 ሰዎች በዚ ተባለ ከዚያ ከ68 ሰው ወደ 33 ወረደ ከዚያ ሁለት
ምርመራ አለመረሱም ተበሉ ቀሪ እንዳሮው እና ች ሃገሩን የከዳ ክሶር ሚዳ የመጠ ሱው
የተባለው ከሲቲዩ የመጣ ሚሊሻ ገበሬ ነው እሱ አንድ ላይ እንዲገደሉ ቢባል እነኚ
ዚህም አበረው ያሉት በሙሉ ይምፀ ያጸድቁሉ በዚያው መሠረት 19 ከቀኑ 0 ሰዓት
ላይ አበሳ ወህኒ ቤት ባሉት ጊር ከዋሉሉ አውራጃ ፖሊስ መምሪያ ወጥቶ አስተዳደር
ውስጥ ታስረው የነበሩት ከቀኑ 9 ሰዓት ላይ አበሳ ወህኒ ቤት ይወስዷሉ በማግስቱ
ማለት በ19 ከምሽቱ 3 ሰዓት ላይ የኮሚቴ አባላት በሙሉ ያሰበሰሩ 1ኛ/ በአበሳ
ወህኒ ቤት 17 ሰዎች እንዲገደሉ 2ኛ/ 10ሰዎች በአበሳ ከተማ ውስጥ ተገደለው
እንዲጣሉ 3ኛ/ 4ሰዎች በሲቲዩ ከተማ ውስጥ ተገደለው እንዲጣሉ ተበሉ ይወሰንና
ከሌሊቱ 6 ሰዓት ላይ ከአበሳ ወህኒ ቤት ምክንያቱም በዚያን ወቅት የሰዓት እላፊ
ከስድስት ሰዓት ስለነበር ከ6 ሰዓት በኋላ እነዚህ ቀይም የጠ ቀበሌ ቸው አበረኞች
እኛ ቸው በባቴና ታስር እንደሚም ተ ሰለወቱ መሬክር የሚያሰማው መሬክር አያሰማ ከዚያ
በኋላ ሁሉም በየምድቡ ቹ ደሀ ቢያረግ የአበሳ ምክር ቤት ለየቀበሌዎች ተዕዛዝ አስ
ተላለፈ ቀለ ያስተላለፉት ተዕዛዝ ዛሬ ከፍ ተኛ ጥበቃ ከተማው በለሚያሰፈልገው (በመሆኑ)
የአብዮት ጥበቃ ሁነ የሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴዎች አባላቶች በየቀበሌያችሁ ነቅታችሁ
ጠብቁ ፀር አብዮተኞች አደጋ ሊያደርሱ ይችሉ ይሆናል የሚል በጋተ አድርጋቸው በ"
በዕለቱ የአብዮት ጥበቃና የቀበሌ ተመራጮች በየቀበሌያቸው ተገኝተቀለ ከዚያም በኋላ
ከሌሊቱ 6:30 ሰዓት ጀምሮ በእነዚህ አበረኞች 17ቱ እዚያው ወህኒ ቤት ይገደላሉ
ያንን ሰነር ፒደዘር የሚያደርጉት አቶ መ/አ ፈበሃ ና ቸው ሌሎች ሁሉም በው እስሌ
አስሊን ይዘ ይሄዱ ተበሉ በለተወሰነ አቶ አበሬ አበፈው ተሉሣ ደማም የእየሬሳ ቸውን
በየመኪና እየተደረጉ በየከተማ ውስጥ የሚገደሉትም ተገደላቀለ ሲቲዩ ውስጥም የሚ
ገደሉት ተገደለ ቀለ ገዳዩውን ደግሞ የሚፈጸሙት በከተማ ደስታ አቀራቢነት ታማኝ
የሆኑ ከከፍሉ ሃገሩና ሌሎችንም ከየት እንደሚያመጧቸው አላውቅም ወታደሮች ና ቸው

106

=~~123~~= 12 = 2/189

ወታደሮች ማስክ ያደርጋሉ ከጆሮት ያደርጋሉ በአብዛኛው አገልግል ፲፫ ነው የሚይዙት
እነዚህ ተመደበው ነው ገዳዮቹን እንዲደራጅሙ የተደረጉት ይሄ ከሆነ በኋላ በማግስት
ሁሉም ከወህኒ ቤት በተለምዶ ቡኮሮ ማሪያም እየተባለ የሚጠራው ቀወህኒ ቤት ጉዱ
ጉዱ ነው እንዳንዱ ጊዜ እዚህ ከተማ ውስጥ የሚደረጉትን የቀይ ሽብር ገዳዮች
ከማሪያም ጋር በሃዩ አንዱ ይውል ስለነበረ ቡኮሮ ማሪያም ይባላል እዚያ ተገደሉ
ለምሣሌ አንቶ ከፍሌ ማናህሌ ቢተሰብ፣ እዚያው አካባቢ ና ቸው እዚያ አካባቢ ያሉ
ገበሬዎች በተለያዩ ጊዜ ሰዙ በቆዩና መከራ ያዩሉ ሊሉ፣ ከሊቷዩ ይመጡና እስሳ
ያሉት ከተማ ውስጥ ያተባሉት በተለምዶ እዮር ማረሪያ የሚባለው ም/ቤት ውሻ እዩ
ወበዩ የሚቀበርበት ጉዱጓዱ ስለነበረ እዚያው ውስጥ እንዲቀበሩ ተወዝዞ ተለፍ
እዚያ ውስጥ ተቀበሩ የሰው ልጅ ከውሻ ጋር መቀበሩ ያሳዝናል እኔ ገዳዩ ቢሬዕም
ያየሁት እነገና ከተማ ደስታን ሊቷ ሃይሌ ተባለን ሊቷ ደበበ ሽበሺ፣ ኃይሉ ተፈሪ፣
ቡፋ ገናና፣ ፈቢ ቡባበ የሚባሉትን ቀደም ያሉቢቸውማን ነቷቸውን በውሉ የማለውቋቸው
ወታደሮች በአገለገል ፲፫ ከጃርባቸው አናቷቸውን በጥይት በመምታት ቢገደሏቸው አይ-
ቻለሁ በዓት በገምት ፱ በዓት አካባቢ ይሆናል እሰሳ ከተማ ውስጥ በማግስት
እሬባቸው ተጥሉ እስከ 4 እና 5 ሰዓት የቆዩ ሰሉ የእነ መበፍን ገዛው፣ የሽ
መለስ ከፍሌና የሃይሉ ጥበቡን የእነዚህን አሬባ አይቻለሁ ከዚህ በኋላ ይሄ ሁኔታ
ከለለቀ በኋላ የቆረተ የተረፉት አብዬቱ ማሪኝ በማለት ወደ ሚያዝያ ሳይ በሙሉ
እንዲፈሩ ይደረጋል:: በአጭሩ እኔ ደግሞ ከነሐሴ 1 ቀን ጀምሮ በአገር አስተዳደር
ሚኒስቴር በወቅቱ በማሊሪያ ዱርጅት ውስጥ ኩታ ስለነበር 12ኛ ከፍል የጨረሱትን
የወረዳ አስተዳደሪነት ኮርስ ለ1 ወር ይሰጥ ነበር በ1970 ዓ.ም. ከነሐሴ
1 ጀምሮ በአገር አስተዳደር ሚ/ር ይካሄዱ ነበር ያንን ኮርስ ከጨረስን በኋላ
ከጥቅምት 1 ቀን ጀምሮ የሙኒሣ ወረዳ አስተዳደሪ ሆኜ ተሾምኩ ሙኒሣ በአርቢ
ክፍ/ሃገር ቁርሣ ከተማ ጭላሎ አውራጃ የነበረ ከአሰሳ 58 ኪ/ሜ ላይ የሚገኝ
ከተማ ነው እዚያ ከሄድኩ ከጥቅምት 1 ጀምሮ እዚህ የሚበሩ ሰራዎች 1ኛ/ በወቅቱ
እሬቦ መንገበት የሚያወጧቸው መመሪያዎችን የጣቡ ነበሩ በደረሰኩበት ቦታ ከአብዬት
በፊትም ሆነ በሃይለ ስላብ ጊዜም ሆነ በደርግ ውስጥ ከፍተኛ ሊቦች ተበለው
የሚያስቸገሯቸሁን ሰም ዝርዝር ሳኩ ይሉ ነበር እኔ እዚያ በምደርስበት ጊዜ የ68
ሰዎች ስም ዝርዝር እንዲጠቃ የሚል ነበር ያየሁት ያንን በወቅቱ የወረዳው የአብ
ዩትና ዘመቻ አስተባበሪ ኮሚቴ ነው የሚያዘው ደረቅ ወንጀል እንደሆነ ነው የሚያ

..//8

ደርጉት ስለሞቱም አይደለም ይህን ያነበሁበት ምክንያት በኮሚቴ አቋቋም በዐለት
ሁለት ሰዎች ብቻ እጅ ከፍንጅ ስር ቀጥ ቢገኙ ተደጋገሚ ሌቦች ስለሆኑ ጉዳያቸው
ለፖሊስ ቀርቢ በማለት አውራጃ አማካኝነት ሦስት ዓመት እንዲታሰሩ ተደርጎ ያንደ
አይነት መመሪያ ለሁላችንም ለ11 ወረዳ ከማለት አውራጃ የተላለፈለን ቢሆን በዚያ
መመሪያ መሠረት ሣጉሬ ላይ 11 ሰዎች እንዲገደሉ ተደርጓል ። ያንን ተግባራዊ
ያላደረጋችን በአንዳንዶች ወረዳ አስታዳደሮች ላይ ብዙ ችግር ተነሣና እኔ ጁጁ
ወይ ስሬ ወረዳ ተዘዋርኩ ስሬ ሬለገ ብርሃን እንዳስተዳደር ተላኩኝ ስሬ የሚገኘው
እዚህ አርቢ ወስተዳደር ዘን ውስጥ ነው የሚገኘው እዚያ እየሰራሁ እያለ በኔ 5 ቀን
ከቀኑ 6 ሰዓት 1ኛ/ ቶመ/ሰ ጥላሁን አበማሱ ስልክ የህዝብ ደህንነት ክ/ሃገሬ
ኃላፊ የህዝብ ድርጅትን ሥራ የሚሠራው አስተዳደር ጽርቢ ነው እኔ ባለሁበት ክ/ሃገር
በባለቤት ውጭ ስለሆነ ባለቤት እንዲሰጠው ለማንኛውም የመ/ሰ ጥላሁን አበማሱ ፣
ብርሃኑ ገ/መድህን በሬሳ ፍላጎት ለምሮ ነው የቀይ ሽብር ኮሚቴ ውስጥ የገባው
ከተማውን ሲያምስ ነበር በፊት ከአርሶ ወቭቢት ቢበጠበጠን የነበረው ገበገበ ገ/መስቀል
ነበር እሱ እንዲበር ሄደ ሰው ቢወርስ ይሂው ጸገም በእሱ አገር ተተከተ ስንቱ እሱ
ነው ሊላው ሰውን የማለውቀው ፖሊስ ነው ይዞን አስረውን ይዞውን ይመጣሉ በወቅቱ
የድርጅቶች ሽኩቻ ስለነበር ማለት ማሌሪዶች፣ በደዶ እንቁ በእንቁ መቆጥ ስለነበረ
እኔ ብዙያ ሁኔታ ነበር ይዘውኝ የመጡት እዚህ አበላ ቀበሌ 14 በወቅቱ ዘውዴ የሚ
ባል ያስራው እስር ቤት ስለ እዚህ ውስጥ ባይ ቤት ውስጥ ለብቻዬ እታሰራለሁ በኋላ
የእኔ ዓላማዬ ሊሆኑ ውስጥ ሆኜ ሊገኖርሚሽን ማውጣት ነበር አሁን እዚህ ማህላቹሁ
ይገኛል ተጠመ ለለታዩ በወቅቱ እንደ ዛሬ ማታ ሊታሰር ሲል በድርጅቱ ችን አማካኝነት
ስም ዝርዝሩን አስተላለፎ ያተረፍኩት ሰው ነበረ እሱ ከጉንደር ሽሲንበ ያሁሉ ቆይቶ
ከመጣ በኋላ 1ኛ/አኔን መቋቋሚ ይህንን ሁሉ ሚስጢር ሊሆኑን የሚያዚዙት ይመረ ሰላስ
ነው ስለ አነ ሊርምያስ ወ/አማኑኤለን ከዚያ ወለደረፋሊለ አዘነን በእሱ አማካኝነት
ከማጣ በኋላ ከመተ የማያንስ ሰው ነው የጠቀው መንገደኛውንና ጉረቢትን ሁሉ ነው
ያሰተረፈው ይሄ ከሆነ በኋላ በሚዳሌ ወር ውስጥ 1970 ዓ.ም. 1ኛ/ አቶ ታደሰ
ወርደፋን ከአዳስ አባባ ሲያመጡ ግ/ሰ ገሣ ወለዴ፣ የመ/ሰ ታምራት፣ ከዚህ አሁን
እንዳለቢቻሁ የመ/ሰ ጥላሁን እና ብርሃኑ ይሆኑና ይዘውት ሲመጡ ከአቶ ታደሰ ጋር
የአገሬ አባባቢ ልጆች በመሆናችን ታለቁም ስለነበር ስለማውቀው ኪመጣ አገሬ በጣም
ደምታሪ በዚያ በባንዳጅ አለፍ ይደማል ታዞሉ ነው የመጣው እነዚህ አሁን የ/

በቃቸ አዝለውት ነው ያመጡት መንቀሣቀስ አይችሉም መሄድ አይችሉም ጠምሊ ዉር መጀመሪያ ላይ 1970 ዓ.ም. ያመጡት ባ/ል ባሣ ዉልዴና የመ/ሾ ታምራት ናቸው በዚሁ መሃል እንዳለን ደገማዊ ሊሀአፓ ለተመሠረት ነው ተበልን ንጉሴ አርጋው፣ ዳርቼ ነጋሽ፣ አበባው መሉጌታ ወ/ፃድሊል አዘነ ፣ ተባለ ሀ/ማሪያም፣ ጉርፉ ገላን፣ ሙሀማዱ፣ አየለ በርሄ ፣ ተባለ አዳሙ ንጋቱ ታደበን ጠቀባለሁ ሊሉቸም በማቸውን የዘነጋኝ ቸው ታበረው ይመጣሉ በሙሉ የመጡት ተደበደበዋል አሁን የመጡት ፖሊስ መምሪያ ጭላሉ አውሬኝ ዉዴ ከ/ሃገሩ ፖሊስ መምሪያ ይሰባቸዋል እዚያ ይዉበዉናል እዚያ ዉበዳዉን በመጀመሪያው ቀን አኔን ይጠራሉ አኔን ከተጣሩ በኋላ ተዉማሪ የምተነገረን ነገር አለ ዉይ አሉኝ አኔ ያ ከመሆኑ በፊት የማሊሪዉ ኃላፊ የነበረው መንግስቱ ተፈራ እና እ አሸቴ ገመዳ ባሉበት በርጊ እንደገባሁ እነ ቢባይ ሀበቴ አይነት ባሉ በቃቹ በርገው ገበተው አፊሮ ደርግ የመታቸው ናቸው ከዚያን በኋላ ማታውኑ ጠራኝ የበራኝ በርሄኑ ገ/መድህን፣ ባ/ል ባሣ ዉልዴ እና የመ/አ ታምራት ሊሉቸም አሉ በጊዜው :

አንዱ አምበተ በቃቸ ናቸው ሊሳ የምትነገረን ነገር ባለ ንገረን ከሊለ ያው ሊሉቸ የቀመጡተን ተቀምሣለህ ፍርቸ አሉኝ ከዚህ ዉጭ ምንም የምነገረው የለም አልኳቸው ሀጋቸው በአነዚያ ከ30 ዓቸ ቢያ ትም ቃላቸውን በፍቃዳችነት የበጡም ያለበጡም ፍርቸ ከተደረገ በኋላ የበጠ በለው ዉንጃሉን በለሚያጠብቁ ነው አጄን አበራኝ በአጂና በአገሬ መሃበል ጼላ አስገበተው በጠረጴዚ መሃበል አንጠልጥለው ከሠሥት በዓት ያላነበ አሁን የጠ ቀበጡላቸሁ በቃቸ በሊሊከተሪክ ዱላል ዉሎጥ አገሬን ደርባዬን መላ ገላዬን ደበደቡኝ አገሬም ደማ አደበም የ፣ ነርሷቸው ነገር የለም የምትነግረው ነገር ባለ ይሀቺን ጣተሀን አውጣ በለው አሉኝ አርሷ ከ/ሃገር ፖሊስ መምሪያ ነው 1970 ዓ.ም. ነው ዉዲያው ቀጣጣ ባልሲ አፈ ውስጥ ጠቅጥቀው ነው የደበደቡኝ ከዚያም በኋላ አውርደውኝ እንደገና በሸጉጥ አፈ ሙዝ አያደበደቡኝ አያለ የአንቀሳል መያዣ በረት አፊቢ ላይ ተደፋ በኋላ 1ኛ/ ጉርፉ ገላን ዉልደ ፃድቃን ተራ በተራ አያጠሩ እነ አየለ በርሄን ሁሴን መሃመዱን ተራ በተራ አያጠሩ አበቴ አባቴቸሁ ያድኑቸሁ ቀጥ በሏል አያሉ እኔ በአንቀሳል መያዣ ውስጥ ምላበሀን አውጣ አያሉ አነሱን ይደበደቧቸው ነበር ከመደበደ ባቸው ሊሳ አየለ በርሄን ሊሊከተሪክ ሽቦ አፍርው ላይ አዶርገውበተ ቃሉን ተቀበሉተ መመሪያ ይህ ከሆነ በኋላ ሊሉቸም እንዳዚሁ ተራ በተራ ከተደረጉ በኋላ እኔ በውቂት [illegible] መበሉተም አላቻሉም ለአንዱ ዉር [illegible] እዚያው ያሉተ አነ ሊርዎያበ፣ እነ ... አርጋው ተራ በተራ አያዘሉኝ ያገቡኝ ነበር ሊሉቸም አንደዚሁ እነ አየለ

199

15

= 186 = 2/189

በርሄ ነበሩ እንደገና መልበሱ ወደ ጥላሁ አዉሬሻ ፖሊስ መምሪያ አመጡን በ1972
ዓ.ም. ጥቅምት መጀመሪያ ላይ አበሳ ወህኒ ቤት የተወሰነዉ በንሄዉ ኢርሚያስና
ሌሎች በቻ በጥላሁ አዉሬሻ ፖሊስ ይቀራሉ ወህኒ ቤት የሄዱነዉ 1ኛ/ ታደሰ ወርደፋ
እና እሬሳ ፡ደመረ ይነሱ፡ አየለ በርሄ ፦ ሁሴን ወ ዘዉዱ፡ ጉርሙ ገላን፡ ጸር ቆ
6 ነጋሽ/ አበባዉ ሙሉጌታ ፡ ተሻለ ሀ/ማሪያም፡ አ ዳሙ ገጀቴ፡ ወልደረፋኤል አዛነ እና
ሌሎችም ነበሩ ሄዉን ለክ ታህሣሥ 21 ቀን ከቀኑ 10 ሰዓት የዉጭዉ በር ይዘጋበናል
በሉ ካለ በኋላ ገራ እጁ በነበረዉ ዱብደብ ለይበራም እጥንቱ በቃሉ ወደ በጋነት
ተለዉጧል ሌላም ጫማና ልበሱን አዉልቁ ባባይ ገለቆ ቀበሉና ጠበባ ነዉ ጥፍሮቹ
ሁሉ በወቀቱ ተነቅለዋል:: በ60 እና እስከ 80ዎቹ መግቢያ ድረስ የነበረ ወጣት
የመንግስት ሠራተኛና ለእቅመ አዳም የደረሰ ወጣት ያደርግ ማህተም በላዩ ላይ
የሚለበት የለም ከዚያ ነዩ ሲሆኑ የሚችሉት እነዚሁ ተከሣሾች ሊሆኑ ይችላሉ
ለክ ታህሣሥ 21 ቀን ከቀኑ 10 ሰዓት ጃምር ወህኒ ቤት ያለተጠመደ ይዘጋበናል
በሚዘጋበት ጊዜ የገደነዉ በወቀቱ የነበሩት እስረኞች ለበ ቀሉ ለ ቀም አቡሬ ሄደ ቀል
ደበዉ ሄደለ በለሌላቸዉ ይሆናል በለን ዝም እለን በኋላ ገን እባፋና ደግ ይዘዉ
4 ከወህኒ ቤት ጋር ሲዘሩ ወደጓዉኑ በሆለቱ አርሸና እንደሚገር ከነበረዉ ለምዱ
አወቀን ወደ ማደሪያቸን ቤት ማለት የፖለቲካ እስረኞች ማለት የተለያዩ እስረኞች -
ሉ ከኢህአፓ ከኦርዮ ከሌሎች ድርጅቶች በለ ነበሩ ሦስት ከፍሎች እሉ ከበስቱ
እንዱ ዉስጥ እዚያ እጥር እሉ በእጥር ዉስጥ ገብተን የምን ቀጥረዉን ለበስ ቀየርን
የምንጸሬዉን ማስታወሻ ጫማርን ከዚያ ከምሽት ሦሥት ሰዓት በኋላ ይመስለናል የሺግር
ጦጬ ይሰማ ጀመረ በመ ቀጠለ እና ባለሁበት ከፍለ ቀጥሉ የተራ ወታደር ደመላሽ ታረሰ
ዱመቼ ነዉ እንደኛ ጉርሙ ገላን፡ ሁሴን ወ ዘዉዱን፡ አየለ በርሄን በስም ሲጠራ ስማህ
እግደ ወጡ በሩም ሲበሬታም አስማለሁ የክቲና የበረት ዱምፅ ይሰማ ነበር ወጣቶቹ
አደሃሪዎች እነዚህ በዘባኞች ይዋጋሉ ኢህአፓ ይለመልማል የሚል መፈክር አጉበሙ ዱምፃቸዉ
በጋር ዘር ሲመጣ ዱምፃቸዉን እንሰማ ነበር ከጥቂት ጊዜ በኋላ ገን ዱምፃቸዉ እየራ ቀን
እየራ ቀን መጣ ከዚያ ቀጥሎ የቁጭት ተኩስ ዱምፅ ሰማን በመገስቱ ከሊሊት ወደ 12
ሰዓት ገደማ ሰለኛል ወሏጅ እና ቱ ቀበሌ 02 ተረር በለ ነበር የፒያ ጊቢሁን የዘበ
ለለፉዉ እቃቱደ ነገጥ እነተሀ መጥታቸ እንደ ታያት በለዉን የዘበ ጓሏዉ ነገሩን
እና ቱንም ዘዉዱ ነዉ ያደናት እና የቀተሉ መሰሏት እንገቱ ዉስጥ ገመዱ አርጋ

...urtii Waliigala Oromiyaa

//11

እዚያ ያሉት ናቸው ያሏት ከዚያ በኋላ ቤት ላይ የዐለት ተራዳ ዘብ ኃላፊ የ50
አለከበደ አጉናፍር ከገቢ በላለወጣን እዚያው ውስጥ ያለው አበረና በሰዎቹ ማቆት
በመደርገው በተጠራው ይመሰለኛል የተወሰኑትን ሰዎች ለበስ ደም ነክ ቶቹ ደጋ ጣልቶቹ ነው
መበለጣ አጥር ስር ሁሉ ታዩ ወደያው የ50አ/ከበደ ጠራን..እና ገንቢ አርጋው ቀድም
የጠራጓቸውን እኔን፣ ታደሰ ወርቅፋንን፣ ተገለ፣ አዳሙ ጉጉትን፣ ዳርቄ ነጋሽን፣ አበባው
ሙሉጌታን፣ አበበ ጉርሙን፣ እነዚህን ከጠራ በኋላ የወህኒ ቤት ም/ኃም ኃላፊ የነበረት
የም/አ/-አጠቀ ገብ ያሁ አማካኝነት እና በዘብ ሃላፊው የወሀኒ ቤት አዛዡ ሻ/ቃ
ጊታቸው ተፈራ የነበረት (ምቶተገም) (በሞተተም) አዝነናል መንግስት የወሰነው ውሣኔ ነው አሉን፡፡
ከዚያ ዕይ አለፈል ቀጥሎ የተወሰኑትን ስም ጠርተው እናንተ የታሰራችሁት በቂ ነው
ተብሎ የተወሰኑ ሰዎች ይወጣሉ እንደወጡ ይደረጋሉ እኔም ታደሰ ወርቅፋም፣ ተገለ
በቀለ፣ አበበ ጉርሙ፣ ወለደፃፋኪል አዘነ፣ አዳሙ ጉጉቱ፣ ዳርቄ ነጋሽ ፣ አጉናፍር ካሣዬ
10 የምንሆን ወጣቶች በወቅቱ የነበር ነው 5 ዓመት እስራት እንደፈረደብን ተወስኖ እስ
ራት የሚለው አንቀጹን ከተያዝንበት ጊዜ ጀምሮ ነው የሚለው የ5 ዓመት እስራቱን ከ1971
ዓ.ም. ከሰኔ 5 ቀን የታሰርኩ አንዴ መጀመሪያ እስሳ ወህኒ ቤት ከዚያ አዳስ አበባ
ወህኒ ቤት ጨርሼ 1976 ሰኔ 5 ቀን ተፈታሁ ከዚያ በፊት ገን የመገለፀው 83ኛና 84ኛ
ያሁ፡ መንገቁ ተገኘ እስቸጋሪ በሌነበር ጠረር አገር በሌነበር እዚህ መጥቼ በወቅቱ ቃሉ
ለሚቀበሉ ቃሌን ሰበጥ አሁን ያለቡቸሁ በወቅቱ ያጓንኩት ተገመ ስለታዩ በተለያዩ
በነ(ኪ)ፍጀች ላይ እናን በማቢያዝ አበለ የበላበተን ሰነዶች አልቻሁ ፍርዱና ቁ ከራሲ
በበሬ ነበት ሀገር ሆኖ ነው እንጂ የበው ምስክርም አበፈላጊ አልነበረም ያለኩበትም
ዋና ምክንያት መንግስት በዋና ማስሚደያ በጋዜጠኞች በቴሌቭዥን በተለያዩ ቋንቋዎች
ሣይ ቀር እንዲሁም በወቅቱ በነበረት ደርግ በፈጠራቸው ፈርጃቸው አማካኝነት በማሳደዱ
በወዝሏድን ሰባና ቸው ላይ ነጭ ሽብር በቀይ ሽብር ይፋፋማል የሚለው ባነድ ላሉ
በመንግስት ደረጃ የሚወጡ ጋዜጦች ናቸው እነዚህ ሁሉ አራባቸውን የቻሉ ናቸው እና ጉርፉ
ጊሳን ወጥተው የተገደሉት መርማሪያቸው ገሚያ ቀርቡት መሠረቱ እና ሻ/ለ ካሣ ወልዴ፣ በእነ
ብር ሃት በስ ቀረቡት ውጤት መሠረት ከዚያ በኋላ በክ/ሀገሩ በእነ ስለቬ መንገግ በአገር
ውዝብ ጸዐግ በእነ ታበፈቶ ወ/ሰላሴ ዐጼቀ ነው የመጣው ይፈንቃ ደብዳቤ ለማያት
የቻልኩት ከእስር ወህኒ ቤት ወደ አዳስ አበባ ወህኒ ቤት በ ሂደ ዝርዝሩን በአጠቃላይ
አይታቀስኩ አለፈልም እንደዚያ ነው ከዛ በኋላ የለቁ ዓ/ኦን ዋና ጥያቄ አበቃ ፡፡

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ ወ/ሮ ያየ በነጻቸው መኖሪያቸውን ያወኩት ስንዴ አስሬና ከስንዴ ወህኒ ቤት ወደ ሌላው ወህኒ ቤት ቢሄዱ የታሰረበት ተከሳሰኛ መዝገብ ኩፒ ተደርጉ ነው ወደ ሚሄዱበት አስር ቤት የሚሄደው በዚያ መሠረት የእኒ ፋይል አበሳ ወህኒ ቤት ውጥቶ ቢሄዱ እኛም እንዳንዴ ስራ በለምገረዳቸው የአራባችንን ፋይል ያእኒ እጅ በለማይበሪ ሌሎች ገለበጠው ቢበሩ ነው ያየሁት እዚያ ወህኒ ቤት የታሰርኪት ህገዊ ወህኒ ቤት ነው ለዷስ ለበባም የታሰርበት በወራንቷ ነው ስወጣ 5 ሰመት ታስሯል የሚል ተበጀ ቶኝል በተለምዶ ከወህኒ ቤት የሚሰጠው ወረቀት ""ወራንቷ"" ነው የሚባለው:: የቀይ ሽብር ኩሚቴ በዘታቸው ከአስረ አምስት በላይ ናቸው :: በዚያን ጊዜ ነጭ ሽብር በቀይ ሽብር እንለውጣለን ምክንያቱም ኢህአፓ የሚያካሄዱት ነጭ ሽብር ነው የሚያካሄዱት ቃል ነው በቀይ ሽብር እንለውጣለን ቢሉ እንገድላለን ማለት ነው በዚሁ መሠረት ተግባራዊ ተደርጓል:: በመሠረት ነጭ ሽብር የሚባል የለም ደርግ በማስሚዲያ ቢለፈልፉ ነው እንጂ በታሪክም የለም ቀይ ሽብር ነው የሚታወቀው እኒ ያሉኩት እጅግ ገመዩ በአዲስ አበባ አንደ መጣ ነጭ ሽብርን በቀይ ሽብር መለወጥ አለብን እዚህ ያሉት ኢህአፓና ቢተባበሯቸው ወላጆቻቸውን ጭምር ማጥፋት አለብን ነው ያሉኩት የነጭ ሽብርን ተርጉም አሳውቀም ቀይ ሽብር ማለት ሰዎችን መግደል ነው:: እርታሪን ያመጣውን ነው በወቅቱ የአራሽያ ውስጥ የነበረ ነው እኛ ሀገር ውስጥ እኩ ደርመን ያለደረገውን ነው በሲታ የጸያ ዘጋ ላይ የተ ሬዕመው በራባችን ዚጉች አዘርለሁ ያ..ሠ በወቅቱ የወህኒ ቤት አዚሽ የነበረት ሻ/ቃ ጌታቸው ተሬሬ ናቸው በዎ.ቶቶ እርዝርሰን በእኛ ላቀም በላይ ነው የመንግስት ውሣኔ ነው ተግባራዊ የሆነው ነው ያሉት የኩሚቴ አባሎች ናቸው ያሉኩት እኒ የኢህአፓ አባል በለ• ሆንኩ ነው ቶሪቢቸው የኢህአፓ ፓርቲያ ደግሞ በህዝባዊና መንግስታዊ ድርጅቶች ውስጥ ሰርጎ መግባት ነው ሲደርሱ የሚችሉትን አደጋዎች ቀጥታ ሆነ ሌሎችን አደጋዎች ማዳን የሚችለውን ሣዳን ማስመለጥ የሚችለሁን ሣስመለጥ ነው ያ ስለሆነ እኒ ሰርጌ ነው የገባሁት ይህንንም ላይ የቻልኩት በዚህ ምክንያት ነው በተለያዩ ጊዜ እና ቦታ ውባኒ እንደሚታሳለፉ ነሁ የገለፀት ያጓን ያወቀሁት ቃሉ ራሱ ሰርጎ ገቦቶ የአንዱን ኦርጅት ወይም መንግስት ሚስጥር ሣውጣትና ማወቅ ነው ስለዚህ እኒ በዝን ወቅት የኢህአፓ አባል ሆኜ በድርጅቶች አማካይነት ሰርጌ ገባሁኝ ስለዚህ በዚያ ምክኒያት የሚደረጉ

18

~~130129~~ = 2/89

በራሳቸውን ስበሳ ይቅርና በአርሲ ክ/ሀገር ውስጥ የተደረጉትንም አውቃለሁ የምክር ቤቱ ጉዳይ ነበሩ ያሉት ተዕዛዙን ሲያስተላልፉ በወቅቱ ያዩት በ1970 ዓ.ም. ለተ ካሳ መሊሳ በዛን ወቅት ጉዳይ ነበሩ ያስተላልፉት በወሰኑ ለየቀበሌው ለዕክ ፎ ተቸው ተዕዛዝን ማስተላለፉ ነበር የሰበሩት ጥበቃዎች በጥበቃ ላይ እንዲገኙ ፈለው ተዕዛዝ ማስተላለፍ ቸውን አውቃለሁ ከተማ ቀንም በበላይነት ነው የሚመሩት አቶ ካሳ መሊሳ በዚያን ጊዜ የምክር ቤት ጉዳይ የሰለጠን ደረጃቸውን አውቃለሁ ጉዳይ ና ቸው በወሂኒ ቤት ውስጥ 17 ሰዎች ሲረሸኑ የነበሩትን ሰዎች በግለጽ አላውቅም ክ/በ

* መሉነህ ... በዚያን ዘመን በበላይነት እንደሚመሩ ተዕዛዝ ተሰጥ ተ...ሰስ አዲስ አበባ ፎረስ አየሄዱ ሰዎችን መያዝ ቸውን አውቃለሁ እኔ የማውቀው ይህንን ነው::

ተገመ ለለተ ...ደር ቀይተው በ ... ቀለ ብዩ ነበር ይሄውም በ1970 ዓ.ም. በግንቦት ወርውስጥ ነው ቢጠ ቀም አሳለ ከተማ ቀበሌ 04 ቀበሌ አበር ቤተ ውስጥ ታስሮ ነበር በዚያን ጊዜ ነው ተ ቀማውን ያገኘው በወቅቱ የሊህአፓ አባል ስለ ነበረ እንዲያምለጥ መረጃ በመሆኑ እንጂ አበሬው አለበሬሁም የበመሆኑም በጅርጅቱ ቹን አማካኝነት ነው መረጃው እንዲደርሰው ተደረገ ከዚህ አካበቢ ሄደ ዩ ሄን አላም አይከደም ድርጅቱና የጋር ቲ አበሬር ነበር በዚያን ወቅት ተከሳሽ በበቂ ጥያቄዎን ወርጣለሁ :ብሏል ::

በገለ የሚከራከሩት 89ኛ ተካሣሽ ጥያቄ ያለኝም ካሉ^[ብሏል] ጥያቄ አለኝ ብሉ ምስክሩ ሲጠየቅ ጥያቄ አቅሬኝ ፖሊስ ታደሠን ይዘው ሲመጡ ነው እኔ የታሠርኩት በሊህአፓ አባልነት ነው በመጠረጥ እንደውም ቃሉንም የተቀበሉት ከበር ሃት ገ/መድህን ጋር አርቦ ሩት የተቀበሉኝ ለ3 በአትም ያሁለ የገረፉኝ አርሶ መሆንዎን አውቃለሁ ከዚህ በፊትም አውቀታለሁ በአንዱ ወቅትም የአበላ ከተማ ፖሊስ አዛዥ ነበሩ በቋሚክስና በደገበ የማውቀት 1ኛ ታደሰ ወርደፋን ከመቶ አለቃ ታምራት ጋራ አዘላቸሁ በመኪና እያገቷቸሁ በር በታሰገሩ ነው ከዚያም ሌሎችን እና አየለ ብዩ ሄን እያያዛቸሁ በታመጡ በእርቦ መርማሪነት እንደውም መርማሪ አርቦ ሩት የሱዳት ወሬ ከዩናው የቁዘር ደህንነት ነው የሙጡት በገለ የሚከራከሩት ጥያቄ በቃኝ ብለ ዋል::

ሌሎች በገለ የሚከራከሩት ተከሣሾች መስቀለያ ጥያቄ የለንም ብለ ዋል ::

የሰ ፬ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አለኝ ብሉ ቅጽም ወሬዳቱ ያለኩት ከወህኒ ቤት የሚሰጥ የምስክር ወረ ቀት ነው እና የተወሰነበን ከፍ/ቤት አቀደለም እኔ መጠረጠ

..../.../14

ላይ የተሰጠኝ ወረቀት ከአዲስ አበባ ወህኒ ቤት የ5ዓመት እስራትን እስራት ጨርሼ ስወጣ የተሰጠኝ ወረቀት የሚለው እስራታቸውን ጨርሰው ለሚወጡ እስረኞች የሚሰጥ የምስክር ወረቀት ነው የሚለው የዐ/ሕግ ደጋፊ ጥያቄ አለ ቃል::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ 31 ሰዎች መገደላቸውን አስረድቻለሁ:: እነዚህ ሲገደሉ የካሣ ሙሊሣ ስልጣን ምንድነው በዚያ ሰዓት የለም ሌሎች ተዐዛዞችን ያስተላልፉ ነበር ያልኩት 31 ሰዎች ሲገደሉ የሉም ጥበቃ የሚያስፈልጋቸውን ቀበሌዎች በሣቸዉ መመሪያ መሠረት ተዐዛዝ ያስተላልፉሉ በ31 ሰዎች ሞት ላይ እጃቸው የሉበትም:: ፈለቀ አበቱን እንደዚሁ ነው የማውቃቸው እንጂ በ31 ሰዎች ሞት ጊዜ የሉም በወቅቱ የማውቀው ነገር የለም ብርሃኑ ገ/መድህን የቀይ ሽብር ኮሚቴ ውስጥ የተቀላቀሉ ናቸው ኮሚቴ ውስጥ ስሉ የፈፀሙት በመጀመሪያ እኔን አጥተው አስረኛ ከዚያ በኋላም ደብድበውኛል እና እየሉ ብርሃኑን የምትተን ሁሴን መሃመድን እና ጉርፉ ገላንን፣ ንጉሴ አርጋውን አራቱ ከእኔ ጋ/ሰ ካሣ ጋር አብረው ሲገርፉ ነበር አይቻለሁ አራቱንም ገርፈውኛል አስረውኛል 1970 ዓ.ም በኒ 5 ቀን ለመ/አ ጥላሁን አደማሱ ጋር አብረው ሆነው መጥተው አስረውኛል ከአንድ ወር በኋላ ታስሬ ወደ ፖሊስ መምሪያው በምሄድበት ጊዜ ቶርቸር ያደረጉኝ አቶ ብርሃኑ ገ/መድህን ናቸው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ ለ31 ሰዎች ሞት ምክንያት ተሣትፎ ያላቸው ሰዎች የ50አ አለቃ አስፋው ወ/ር ቶሎሣ ጅማ ምርመራ ማካሄድና ቃል መቀበል የተሰጣቸው ኢህአፓዎችና የአተትን ቃል ሲቀበሉ ምርመራ ሲያካሄዱ አይቻለሁ''አምራ ገደል'' የሚባል የምርመራ ክፍል አለ ሌሎችም ክፍሎች አሉ ቃላቸውን በፍቃደኝነት የሚሰጡትን በፍቃደኝነት ይቀበላሉ ፍቃደኛ ያልሆኑትን አስረው ይገርፏቸዋል:: ሌላም በላይ ይተባረክ ከሚባለው ጋር አስረው ይገርፏቸዋል:: ሌላው እኔ አበቱ ገመቹ፣ አሣኒ ታፋ ወ/ር ደመላሽ ታሪክ ካለ በኋላ እዚህ ካሉት ተከሣሾች ውስጥ ቢባል ምስክሩ የ50አ አለቃ አስፋው እና ወ/ር ቶሎሣ ጅማ መመርመርና ቃል መቀበልና ለበላይ ማስተላለፍ ነው በዚያ መሠረቱ ነው የፈፀመው ብርሃኑ ገ/መድህን፣ ጋ/ሰ ካሣ ወልዴ ይገኙበታል ሥራ ነው የሚሰሩት መመርመር ቃል መቀበል ያን ቃል ደግሞ ለበላዮቻው አቅርበው ማስወሰን ነው በዚያን ጊዜ በ31 ሰዎች ሞት ላይ ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ ያለተሣተፈ ከመቀበሌቻው ውጭ ሌሎች እነዚህ የቀፉት እንደዚያ ናቸው አሁን ከመቀበሌቻው ውጭ ያሉት ከዚያ ውስጥ ያልተሰተፉ ናቸው 17ቱ ወህኒ ቤት ነው የተገደሉት 10ሰዎች በአለሳ ከተማ ውስጥ ~~4 ተደግሞ ሊቱዩ~~ ከተማ ውስጥ ነው::

= ~~131~~ 20 ፡ 2/89

አንደገደሉ የተደረገው እነዚህ የወ ተተን ሰዎች አረባቸውን አይቻለሁ ደበበ፣ ሰፋ፡ገና ፑኚ ፋቤ ቦባሰ፤ሀይሉ፡ ተፈረፐመሰፍን ገዛው አሬት ቢገደሉ አይቻለሁ የሊሎቹን ገን ሬሳቸውን ነው ያየሁት ማን እንደገደላቸው አላውቀም ወታደሮቹም ማሰከ ነው የሚያደርጉት ባገርት ነው የነበሩት እነዚህ የወ ተተን በዎቹ፡ የያዟቸው የቀበሌ ተመራጮች ና ቸው ስማቸውን ለስታውስ አልቻልም የተያዙት በቁሳያየ ጊዜ ነው ያን እለት አሠባ ቢደረገ የተወሠዱት እነ ቡፋ ገና በቻ ናቸው ሊሎች ገን በተለያየ ጊዜ ነው የተያዙት እንደገደሉ የወበ ኑተ ቀውም ያለቢ ቸው የከሚቴ አባላቸ ፀደቀ አዛው ዝርዝሪቸው ወጣ ሚሊሽያ በቻ ነው እዚህ ተዪዘ የሊለው አውም እንደዚሁ ተወመረና 31 ሆኑ በታው ማላሉ አውራጃ ፖሊስ ነው

* አውራጃ አስተዳደር ጸ/ቤት ውስጥ ቀውም የጠ ቀስቢ ቸው የከሚቴ አባሉቸ በሙሉ ባሉበት እነ በየም አበፋ የፓለለቃ አበሬ አበፋው ተሉሣ ጀማ፣ አበቴ ገመዳ ፣ አማኒ ተፋ ቸር ነተ ሊርተር መ/አለቃ ፋበሀ እንዳተ የከሚቴው የበላይ ጠበቂና በበባቢ ሬጋባ ጉማዳና ፣ ደቢ ሊዳስ ታየ ደምቢ፣ ደመሳሽ ተፈበ ፣ በላይ ደተባረከ እነዚህ ና ቸው ለጊዜው የማስታውስቸው ሊሎችን ስማቸው ሬዘ ነጋ እችላለሁ የወበ ኑተ እነዚህ ና ቸው ማታ ላይ ተወሰዱ መጋቢት 18 ደሃ ተወበ ነና መጋቢ 19 ከ6 ሰአተ በኋላ ነው፤ የተገደሉተ 1970 ዓ.ም. በሰአተ በኋላ ነው የተገደሉተ ወሀኒ ቤተ ያሉተ ፍዛው እነጻሉ እንዲቀየ ከዚህ ሊሎቸ በባቴ ታሰረው እንዲሄፉ ተደረገ ከለሊተ በ በ6 ሰአተ ገደማው ተፈፀመ ፲ እኒ ያዛን እለተ ቢወበን እዛው ነበርኩ አውራጃው አስተዳደር ውስጥ አበረለቸው ነበርኩ ውባኒውን ቢወበኑ ቀጭ በዩ ነበር ሲወበን በቃሳ ጉባኤ አይደለም ዝርዝር ተነበበ በዘ ዝርዝር ላይ በቻ ውሣኔ ተሰጠ እንጂ ቃለ ጉባኤ ተዪዘ አልተፈረመም በመጨረሻ ላይ ወሀኒ ቤተ በሚሄደው ላይ የመጨረሻው አባል የደርገ ተወካይ ፊርማ ነው የሚሞረው እንጂ ቃለ ጉባኤው ላይ ፊርማ የለም እንደገደሉ ቢወበን ቃለ ጉባኤ አልተያዘም ያን ቀን በዘ በው ተሰበሰቡ ነበር፡፡ እነዚህ በዎቸ እንዲዋሉ ሁሉም በዎቸ በአንደ ቃለ ነው የወሠኑተ ወደስ ማነው ሰበሰበ ከተቀመጡተ ውስጥ እነዚህ በዎቸ ይመቱ በሉ የወበነው የማስታውሰው የስም ዝርዝሩን እቤቴ ገወደ ይመሰለኛል ያነበበው ከዚያም በኋላ ከዚህ በፊት በለነው መሠረተ እነዚህ የስም ዝርዝሪቸው ከዚህ በታቸ ያሉ ና ቸው በከሬዩ ቴፈያው መሠረተ የሚዋ ተተ ተባለ በጭበጨባ ፀደቀ አበተ ገመዳ እነበበ ፍበሀ እንዳተ ሊሎቸም የሬሳቸውን ሀበበ በጡ ፍና ቀቸ ይመቱ በሉ ሀበበ የበጠ እነ አበቴ ገመዳ፣ መተ

205

= ~~1326~~ 21 = 2/89

ስለሆ ፍሰሀ አንዳቀ ይህንን አቀረቡ ከዚያን በኋላ ያሉት ኮሚቴዎች ያለ ምንም ተቃውሞ አፀደቁት :: በዚውፀደቀ በዚው ቀጠለ ሁሉም ተስማምተውበታል ምክንያቱም በማገበት ያ ነገር ተገባሪዊ ሆነ ያባለፉት በቃል ነው ለክ አንደ ሰንበቴ ቤት በቃል ነው እኔን የገረፉኝ 1ኛ ሽምበል ከባ ወሰኔ፣ 2ኛ/ በር ሃት ገ/መድህን ፣ 3ኛ/ መ/አለቃ ታምራት ያባተን ስም ለሳውቀም የከ/ሀገሩ የሕዝብ ደህንነት ሀላፊ የነበረው የመ/አ ጥላሁን ኡደማሉ በተራ በተራ እየተፈራረቁ ነው የገረፉኝ መጀመሪያ እጄን አስረው ነው በሊላክተሪክ ካብል ደበደቡኝ እነዚያ ሠበት የቆተኑ በዎች እና ጉርፉ ገላን እንዲገደሉ ከበላይ የመጣ ወረቀት አይቻለሁ እኔ ወደ አዲስ አበባ ወህኒ ቤት ስሄድ ከበላይ አባል የመጠውተዐዛዝ በጠቋ ደብዳቤ ላይ 1ኛ/ ጉርፉ ገላን፣ 2ኛ/ ሁሴን መሃመድ፣ 3ኛ/ አየለ በርሄ... የተባሉት ከሀገርና ከህዝብ ደህንነት ጥበቃ ሚ/ር በተላለፈለን ትዕዛዝ መሠረት ከበየቷ እርምጃ እንዲወሰድባቸው ቢሆን የተቀፈተ ከዚሁ ጋር አባሪ ሆኖ በለው መሠረት እንዲፈፀም ነው የሚለው ፊርማ የመ/አ ስለሺ መንገሻ ነው የሚለው ከዚያ አባሪ የሆኑት ከበሬ ያሉት የወህኒ ቤት ማህተም ያረፈበት ከ/ሃገሩ ከፍናው የደህንነት ቢሮ ቀ...ም የጠቀስኳቸው በዎች አየለ በርሄ ጉርፉ ገላን እና ሁሴን መሃመድ ከበየቷ እርምጃ እንዲወሰድባቸው የተወሰነ በለሆነ እንዲፈፀም ሊሎቹ ተበሉ የእኔና የታደሰ ወርቁ፣ ...ቀድም የጠቀስኳቸው በሙሉ 5 ዓመት እንዲታሰሩ የሚል ደሳለ ፊርማ የሚደ ነበበ

61 ኮ/ለ ተበፋዩ ወ/ሰላባ ደሳለ እዚያ እጠገቤ ደብዳቤ ላይ የዚያን ገለባቸ ነው አዲስ አበባ ወህኒ ቤት ደዝ፡ የሄዱት የሄዱትም ለሕክምና ነው አስራቴን እዚያው ሳወርስ የ5 ዓመት አስራትን ወርቧለ የሚል ደብዳቤ ተበጠኝ የእነሱ የተወሰነው እዚያ ነው እኔ አዲስ አበባ የሄዱት ለሕክምና ነው በወቅቱ ዉሣኔ ያለ ተበጠው ተበዩ ከአበላ ሆበፒታል ተለከ ነው በወህኒ ቤት በኩል ነው የተላኩት በመጀመሪያው ላይ ዉሣኔ ለሳገኘም ተበዩ እንዲለሳክ ተደርጎ ነበር ዉሣኔ ካገኘሁ በኋላ ተላኩ ወደ እዚህ ባለመለበ እዚያው አስራቴን ወርሺ ወጣሁ ዉሣኔ በእኔ ላይ የወሰኑት እኔ የማውቀው ኮ/ለ ተበፋዩ ወ/ሰላባ በበባቢነት ይመስለኛል በተከከለ ለሳውቀም አዲስ አበባ ነው ምክንያቱም የሃገር አስተዳደር ሚ/ር በለጠን ለሆገርና ደህንነትን በለጠን በለያዘ ነው የ5 ዓመት ዉሣኔ የወሰነብኝን ለሳውቀም በእኔም ሆነ በሚቶች ደብዳቤ ላይ ሊ/ኮ/ለ ተበፋዩ ወ/ሰላባና የመ/አ ስለሺ መንገሻ የሚደነበብ ፊርማ አለበት ይሆን ነው ያየሁት ::

እኔ የዚያ ጊዜ ሥራዩ ውሣኔው ሲወሰን አባል ነበርኩ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል ነበርኩ አበላ 10 ሰዎች፣ወሀኒ ቤት 17 ሰዎች፣ሲቲያ 4 ሰዎች፣ሲገደሉ ውሣኔው የተሰጠው በአንድ ቀን ነው ገደላው የተፈፀመው ግን በተለያዩ ሰዓት ነው እኔ የዚያን ቀን ሲቲያ የሄድኩት ከከተማ ደብተ ጋር የሄዱት ሰዎች ሲገደሉ እንድገኝ ተሳክን 17 ሰዎች ወሀኒ ቤት እንዲገደሉ ተበሏል ነው ያልኩት እኔ የዚያን ዕለት ::. እዚያ አልተገኘሁም ሌሎች ያችው እዚያ እንዲገኙ የተባለው እኔ የእነዚህን የ17 ሰዎች አረጋቾውን ነው እንጂ ያየሁት ሲገደሉ አላየሁም አዲስ አበባ የተወሰኑ ሰዎች ሄደው ለለቀ ያለ ቀትን አላየሁም መቀታቸውን ያወኩት ተባለ ከዚያ መጥቶ ስለነበር እሱ ነው የነገረኝ እና ጽስ ታሁንም ሰዎች በሀይወት የሉም ብሉ ምስክሩ መለሰ የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አበቃቶ ምስክሩ ተመለሷል ::

ፍ/ቤቱ 2ኛ የሌዩ ዐ/ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ዐ/ሕግ ጥበቃ ካለው ተጠይቀ ጥበቃ አለኝ ብሎ 2ኛምስክር አቶ ዘሪሁን መኩንን ሲሆኑ የሚመሰክሩት መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም. ለሊት በአበላ ከተማ ውስጥ ከከበ ወይም በፎርጌት 1 ሳይ የተጠቀሱ ሟች መስፍን ገዛውና አንድ ለጊዜው ማንነትን ያላወኩት ሰው ሲገደሉ ያዩና በሌለም ቀበሌያች ሌሎች ሰዎች ተገድለው አረጋቸው መጣሉን የሰሙ ናቸው ::

2ኛ ምስክር በእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ ማንነትን ተጠይቀ ሲመልስ ፣

ሥም ዘሪሁን መኩንን

ዕድሜ 58

ሥራ ጡረተኛ

አደራጊ አርቢ ከ/ሃገር ቢፍ ወረዳ ቀበሌ 06 የቤት ቁ. አዲስ ከእነዚሁ ተከሣሾች ውስጥ የማለውቃቸው 7ኛ ፣ 30ኛ 34ኛ፣ 44ኛ፣ 50ኛ፣ 54ኛ፣ 55ኛ፣ 56ኛ፣ 57ኛ፣ 60ኛ፣ 61ኛ፣ 63ኛ፣ 65ኛ፣ 75ኛ፣ 78ኛ፣ 88ኛ፣78ኛ፣ 77ኛ፣ 87ኛ፣ 89ኛ፣ ከእነዚሁ ተከሣሾች በስተቀር ሌሎችን አውቃቸዋለሁ ፀብና ዝምድና የለኝም የመጠሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ተከሣሾች የተከሰሱበትን ጉዳይ አውቃለሁ በምን እንደተከሰሱ የማውቀው ወ/ር ተሰሣ ደማ፣ የመ/አ አበራ አበራውን፣ በከንዳን እና ቆንገስ ወር ቀን አውቃለሁ በገዳይና በቀይ ሽብር አባል በመሆን ነው አበራ አበራውንና ተሰሣ ደማ ሰው ሲገሉ አይቻለሁ በከንዳን ደገሞ በጥፋር ነት ፣ ቆማስ ፡ ወር ቀን በቀይ ሽብር ኮሚቴነት አውቃቸዋለሁ ሌሎች በምን እንደተከሰሱ አላውቅም ::

የሰ ፍ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ሲገፉሉ ያየሁት አበሳ ከተማ ውስጥ በመጋቢት 19 ቀን 1970 ነው እንዴት እንደተገደሉና እንዴት ሳይ እንደቻልኩ የማውቀው እኔ የቀበሌ የሮንደ ተረኛ ነበርኩ ሃምሌ 16 ቡና ቤት በረንዳ ሳይ ቆሜ አያለሁ አሁን ላንድሮቨር በበክንዷ የሚነዳ መኪና መጣ ከሳይ በኩል በጊለ አባባቢ መጣ ልክ እኔ የቆምኩበት አካባቢ ልክ በእኔና በቻሉት ዳኛች ፊት ለፊት ባለው አር ቀት ሳይ መጥቶ ከፊቷ ቆመ ከመሃከል ወጡ ኋላ መኪና ውስጥ ያሉትን ሰዎች ጉትቶ አወረዱቻው ከመሃከል የወጡት አበራና ተሰሚ ነቻው ከዚያ በኋላ በአውቶ ማቲክ መሣሪያ ነው ።። አማዩ አማዩ ።። ቢሉ ወዲያውኑ ጥጥ አረገቻው እነዚያ የተገደሉት ሁለት ሰዎች ናቸው ለዳኛ እንቶ መስፍን ገዛው ነው እንደኛውን አላውቅ ቀውም የተገደሉት በጊት በዓት ነው ከሌሊት ነው ሊሉች ከእነሱ ጋር በዓች ነበሩ ላንድሮቨሩ ተንቀሣቀስና በቴዎድሮስ በመስከረም ቡና ቤት መሃከል መኪነው ቢቆም የከተማ ለማት ሠራተኛ ነው ስዩም የሚባል የአባትን ስም አላውቀውም ሁኔታው አደናገጦን ወደ ቤት ልንሄድ ስንል ጠሬኛ ጠላቶቻችንን እዚሁ ገድለናል በጥንቃቄ እንድትጠበቁ ብሉ ተዕዛዝ በጠን እነሱ ሄደ ዎን አቻው ሳይ እንደተወተ ጠቀሬ እን ደማንኛው በው ከቤታችን መጥተን በንይ ሚንቀሳቃቻው ሁሉ ፊርቢል እንጉላቸውን ሚለፊት ሁሉ ጠዋት ይወስዳው ነበር በዚያን ዕለት የተገደሉት የአሚ ስሚ ቀበሌ 08፣ሊቱ፣ጀ፣ወሀኒ ቤት ይባላል አርዎኛዎች ተወስዶ ዋል የሚባል ወረ ነው የበጦ ነው የቀይ ሽበር ኮሚቴዎች በዚያን ወቅት እዚሁ አስተዳደር ገቢ ውስጥ ጄል ቢሮ ውስጥ ነበር ይገቡ ይወጡ ነበር የነበሩትም ጥገስ ወርቁ ፣ አማኑ ተፈሪ የቢ በለቤቷ እጠቱ ገመዱ ፣ ስዩም የተባለው ከተማ ልማት የሚሰራ ፣ ገበርና የሚሰራ ብር ሃኑ የሚ ባል ነበር እዚሁ ውስጥ አሁን መሬኩን ለመለየት አልቻልኩም እና የተወሰነ ከተማ - ውስጥ በመቢና እየተንቀሣቀሰ ሰዎችን እየጫነ ያጋዝዝ ነበር በፊትም እንቀቅለሁ መልኩ ጠይም ነው ብሉ ምስክሩ መሰለ የሰ ፍ ዐ/ሕግ ጥያቄ ጨርሻለሁ ብሏል ።።

የተከሣሾች የተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ ካለው ተጠይቀ ጥያቄ አለኝ ብሉ የቀይ ሽበር ኮሚቴ አባል መሆናቸውን ያወኩት በኢህአፓ አባልነት ተበረው የነበረት በዚሁ በከ/ሃገር አስተዳደር ገቢ ነው እና ማንም በው አይገባም እዚያ ገቢ ውስጥ ተወና ዋኛ ሆነው የሚንቀሣቀሱት እነሱ ናቸው ።። ይሄ ከሆነ ኮሚቴዎች እነሱ ናቸው በማለት ነው እንደሚናገሩና እንደሚወራው ስለሆነ እንጂ እኔ ቆጥሬ ብዬ አብሬ ዋሬርምኩትና ያሬረምኩት ነገር የለም እንቅስቃሴው በእነሱ ውስጥ ነው።።

= 19~~135~~ 242/89 =

በአራቢ ገዎት ነው አነሱ መሆናቸውን ያውቃት በተወበነ አርቀት ላይ ነው ያለነው መብራትም ስለ ጨረቃም ስለ በገዎት አርቀቷችን ከ7 እስከ 8 ሜትር አርቀት ላይ ነገ ማን በመጀመሪያ ማን በፊት እንደመታ አላውቅም እሩምታ ነው ተኩሱ አዚያው ቀሚ በዓይኔም አይቻለሁ በጆሮዬም ሰምቻለሁ ገን ቀደም፣ እንደመታ ወለየት አልቻልኩም፣ ብሎ ምስክሩ መልሶ የተከላካዩ ጠበቃ ጥያቄ ጨርሻለሁ ብሏል ፡፡ ——//——

10ኛ በገለ የሚከራከሩት 10ኛ ተከሳሽ የመ/አ አበራ ወ/ጥያቄ ባላቸው ተጠይቀው ጥያቄ አለኝ ብለው እኔ የዚያን ጊዜ ተራር ቀን ነው እንጂ በቃች ሰሎ እነ ሁቢን የሚገል አሁን አርባ ጉጉ ባንክ ቤት ዐለሙ በሩ ስለ አንተ የዚያን ጊዜ ፊለዌ ኝቤት ደርበሁ ነበር የመሣሪያውን ዓይነት አላውቅም ፡፡ ለፎቶ ከመኪናው ውስጥ ወጥተው ተቀለ ከመኪናው በስተኋላ የወደ ቀበቱ ቢቱ በአውቶማቲክ ነው የተረጨባቸው ከመኪናው ውስጥ ቢወጡ ሁሉ ቷበረቀለ ያወጣቸውቸው አናንት ናቹሁ ብሎ ምስክሩ መለሰ ተከሳሽ ጥያቄ ጨርሻለሁ ብሏል በገለ ጠበቃ የሚከራከሩት 78ኛ ተከሳሽ ጥያቄ የለኝም ብለዋል ፡፡

በገለ የሚከራከሩት 5ኛ፣ 7ኛ፣ 32ኛ፣ 34ኛ፣ 68ኛ፣ 101ኛ ተከሳሾች ጥያቄ የለንም ብለዋል ፡፡ ——//——

የሌፃ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ ካለ ተጠይቀ ጥያቄ የለኝም ብሏል ፡፡ የፍ/ቤት ማብራሪያ ጥያቄ እነዚህ የተገደሉት ሁለት በቃች ከየት እንደ መጡ ያዩት በላይርጠር ይዘቀቸው ቢመጡ አየሁ እንጂ ከየት እንደ መጡቸው አላውቅም ላንድርበሩ የከ/ሃገሩ ፖሊስ ነው በበከንጻ አበበ ፔፊር ነት ነው እያነጸ የመጠ ኣሱ ነው ያንን መኪና አበዛኛውን ጊዜ ይገጸቀለ ሥራው የፖሊስ መምሪያ ፔፊር ነው ፡፡ በለጣን አለው ሻ/ባሻ መበለኝ የተገደሉትን በቃች ከመኪነው ውስጥ ያወጧቸው ሁለት ነቻው ወጡ ሟቾቹን ያወረዷቸው ተሉሣና አበራ ናቸው ጉትቱው ያወረዷቸው እነዚህን የነ ቶትን የገደሏቸው ተሉሣና አበራ ናቸው በከንጻ ከመኪነው ውስጥ አላወጧም ጠምሊ 16 ጠጉስ ፋንታ በረንዳ ላይ ተደገፊ ቀሚ ነበር እኔ የመጠሁት ለርገድ ነው ያን ሰለትም የመጠሁት ውጦ ተበለን በአበዬት ጥበቃ ታዘን ነው ተፊ ተፊ አለን የዚያን ዕለት ገን ታዘን ነው አበረሬ ያለነቸው 3 በቃች በበቀቶ ነው እንጂ ቢገድሉ አይተቀለ ከ7 እስከ 8 ሜትር ባለ አርቀት ላይ በቃችን መለያት ችያለሁ እኔ በበኩሊ አበራና ተሉሣ መሆናቸውን ለይቻለሁ ዘደገበ አይቻለሁ ላንድርበሩን ተጠገቷ ነበር ተዐዘዘ የተበጠኘ የጠራኘ በዩም ነው እዚያ ገቢናው ውስጥ ገበከንጻ ጊሬ ነበር አሁን በዩም እዚህ የለም ያን ጊዜ ነው ወደ ላንድርበሩ የተጠጋሁት በዩም እዚህ ጠላቶቹንን ጥለናለና በደንብ ጠበቃ አለን ፡፡

...//20

ያን ጊዜ አበራና ተሎሣ ለንጌወበር ውስጥ ገብተዋል ፡፡ የተሎሣና የአበራ ስለሟን
መቶ አለቃ አበራ ይባላል የተሎሣን ማዕረግ አላውቅም የሚሠራው ፖሊስ መምሪያ ነው
አሁን ፖሊስ ነው የፍ/ማጣሪያ ጥያቄ አበቅቶ ምስክሩ ተመለሰ 3ኛ የሰ'ዩ አቃቢ
ህግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት አቃቢ ህግ ጥያቄ አንዲነሰው ተጠይቀ ጥያቄ አለኝ
ብሎ 3ኛ ምስክር ወ/ሮ አበከለ ወ/ጠዋር ዩት የሚመሠክሩት በዶርጊት ወገም በከስ
19 ላይ በክሱ ላይ የተጠቀሱት በክሱ ላይ በጠቀሱት አመት ምህረትና ቦታ ሟች
አንዳገኘው ሀ/ማር ዩም ቢገደል ያዩ መሆኑን ይመሠክራሉ ፡፡ ---/---

3ኛ ምስክር በአውነት ለመመስከር በደንቡ መሠረት ምለው ማንነታቸውን. ተጠይቀው
ሲመልሱ ሥም አበካለ ወ/ጠዋር ዩት

ዕድሜ 80

ስራ ጡረተኛ

አድራሻ አበሳ አርሲ ከ/ሀገር ጢዩ ወረዳ አበሳ ከተማ ቀበሌ 05 የቤት ቁጥር
200.02 ---//---

በአነዚህ ተከሣሾች ውስጥ በከንዳንና ረጋሳን አውቃለሁ ሌሎችን አላውቅም
ከሁሉቱም ጋር ፀብ ዝምድና የለኝም የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ።
ነው ሁሉቱ ተከሳሾች የተከሰሱበትን ጉዳይ አውቃለሁ በው መገዳላቸውን አውቃለሁ

የሰ'ዩ አቃቢ ሕግ ዋር ጥያቄ ተከሣሾች ሲገደሉ ያዩት አዷስ አበባ ነው
በ1970 ዓ.ም. ነው የገደሉት የተገደለው አንዳገኘው ሀ/ማር ዩምን ነው ሲገደል
ያዩት ሰፈ በሲሀአፓ ታሰር አዲስ አበባ ነበር አኔ ሲገደል ያዩት ለሻም
በሲሀአፓ ታስር አዲስ አበባ በለነበር በንቁ ይዤ ለመጠየቅ ከሄዌ ነው ያዩት
የሰጇ ስም ንጉቢ አበፋው ይባላል የታሠረውም ቦሌ ቀበሌ 36 አ.አበባ የያዙትን
በንቁ ምች ተቀብሉኝ ለሰጇ አድርስ ቢመለስ አነሱ መኪና ይዘው ቢመጡ አይቷቸው
ወደጋር ቢገቡ አገኙት መስለኝ ገደሉት ሲገደሉ በአይኔ አይቻለሁ አር ቀቀ ከቤት
ጋር ቦርቦር ውስጥ ነው የገደሉት በአቶ በንቶ በአት ይሆናል በገምት 7 በአት
ይሆናል በክንዳና ረጋሳ አይነው የሚያሩት አበሳ ነው አዚያ የሄዱት የአበሳ ሰፎች
ታስረዋል ብለዋቸው የአበሳን ሰፎች ለንወስዴ ነው የመጣነው ብለው ሊመንበሩን
ሲያነጋግሩት ይሄን ለፎ አመለጠን ብለው በሱ ተከሱ ገደሉ አኛም ወደ አበራለገን
ቦታ ሄደን የተገደለው ሰፎ የአበሳ ሰፎ ነው አዲስ አበባ በምን አንደታሰሩ አለው
ተማከሉ በኋላ በዚህ በሲሀአፓ ቢንበራተት ይሆናል ተብሏ የተሠረው የኔም ታሠረ

አንዱ ገደናውም ታሠሬ የኒ ለጅ የታሠረው ንጉሲ አስፋው ይባላል ከዚያ አኒ ንጉሲ አስፋውን ተመለበው ጭነቀቸው ጽሰላ አመጡአቸው ያመጧቸው እኒ ራጊብ ናቸው እሰላ ከመዉጧቀቸው በኋላ ወደ ፖሊስ መምሪያ ወሰዱአቸው ከታሠሩ በዘመን ቀኑ መለሰው አዲስ አበባ ወሰዱአቸው ንጉሲንና አንዱን ሰውን የማለውቀውን ለጅ አሁን ዉጪ ነው ያለው የሲቃቢ ህግ ዋና ጥያቄ አበቃ :: ——— // ———

ተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ በከንዱንና ረጋብን አውቃለሁ በለቀል የገደሉት በሽጉጥ ነው አስቀደም የመታው አቶ ረጋብ ነው መደወሪያ አለወደቀም ያደደ ቀበቶ በቶ በከንዴ ነው የደገሙው እኔ የመታበትን በቶ አላውቅም የመተው በሽጉጥ ነው የሽጉጡን ዓይነት አላውቅም ሽጉጥ መሆኑን ያወኩት ከቢሮ አውጥቶ ስለመታው ነው :: ተከሳካይ ጠበቃ ጥያቄ ጨርሻለሁ ብሏል :: ——— // ———

ለቆ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ የለኝም ብሏል ::

የ፩/ቢት ማጣሪያ ጥያቄ የእኔ ለጅ በሙ ንጉሲ አስፋው ይባላል የታበረው ቦሌ እዚያው አበረው ነው ቀበሌ 36 ከፍተኛ 18 ነው ቀበሌ 36 ቀበሌ ነው የታበረተ ቀበሌ ውስጥ ነው ከንጉሲ ጋር የታበረተ ከበደ ይባላል አሁን ውጭ ወጥቷል የገደሉት ሻንቃጩ ሀ/ማሪያምን ነው በፊትም አውቀዋለሁ እዚህ እሰላ እውቃለሁ የእዚያው ቀበሌው ገደውን አጥር የለውም በዚያ ሽርተቶ ቦሎ ቢሸሽ ነው የገደሉት በቃቹ በፊት መኪና ላይ ነበሩ የመጡት በቃቹ ማለት ተከሣቾቹ የእበላን ለጆች ለንወሰዱ ነው የመጣ ነው በለው ሲ/መንበሩን ጠየቀት ቢጠይቁት እጤ በንተ ናቸው ሠበት ከሣበቱ ሁለቱ ቀረቡ እቡ ፯ን ጊዜ ዛቻው አያቢዛም እኔም የእኔ ለጅ እዚያው ተደፋ በቆ ደንገጡ ምኒንም አላውቀውም እሰላ እስከመገብ ድረስ የሙት ያህል ነኝ አቡም አርጫ ምርተር

ሲ/መንበሩ ለእኔ ረጋሣ ለጆቹን አለሰረከበዋ ገና ቢመራ ቶው የገደሉት ቀበሌ ውስጥ ሣይሆን እዚያው ጋር ነው እኔ መገደላቸውን በተከከለ አውቃለሁ ያቀበሌውን ከለል አለሳፈውም እዚያው ነው የገደሉት ቢገድሉ አይቻለሁ ቀጫ ነው ያየሁት ረጋሣ ነው አበዛኛ የደበደበው አንዳንዱ ቢሮጥ ረጋሣም ርምጠ ነው የገደለው አቡን እዚያ ጥለው እኒ ንጉሲን ይዘው መጡ ዓመተ ምሀረት 70 ዓ.ም. ወሩ መጋቢት ነው የ፩/ቢት የማጣሪያ ጥያቄ [illegible] ተመለሰ :: ——— // ———

4ኛ ለቆ ዐ/ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ለቆ ዐ/ሕግ ጥብቅ ካለው ተጠይቆ ጥበቅ አለኝ ብሎ [illegible] ይለማ ይዞ የሚመሰከሩት እሰላ ወሀኒ ቤት የማሠሪያ ገንዘብ ቤት ሆነው ቢበሩ [illegible] በድርጊቱ [illegible] በበበ 3 ላይ የተጠቀሱት ማቾቹ ሚያዝያ 24 ቀን 69 ዓ.ም.

Waliigala Oromiyaa

ታዬ አበበና መሃመድ አበራው የተባሉትና በመቀሳቀስ 10 እስረኞች በአዲስ ወህኒ ቤት ለሊት ወደ ሚገደሉበት በታ ተወሰዱ የጥይት ድምፅ የሰሙና መገደላቸውን የሰሙ 2ኛ/ በድርጊት ወቅት በክስ 17 ላይ የተጠቀሰቸው ሟች ማነን/አዲስ ወህኒ ቤት መጀመሪያ በጥቅምት ወር 1970 ዓ.ም. እሷን ጨምሮ 12ት እስረኞች ከእስር ቤት ወጥተው መገደላቸውን የሰሙ 3ኛ/ በድርጊቱ ወቅት በክስ 24 ላይ የተጠቀሱት እስረኞች የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም. ከአዲስ ወህኒ ቤት ወጥተው ሲገደሉ የጥይት ድምፅ የሰሙ ለገዳይ ከወጡት እስረኞች መሃከል ቡፋ ተፋና ከሌሎች አንድ ሰው ጋር ማምለጣቸውን ቡና ተፋ የተባለው እንደነገሩ ተደዘ መተባሩን ገዳይ ከመፈፀሙ በፊት በዚያ ዕለት ገዳይ ለማፈፀም ወታደሮች መሣሪያ ከግምጃ ቤት አውጥተው ማ ማደላቸውን ይመሰክራሉ ::

4ኛ/ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ከመመስከር ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤት ሲመልስ

ሥም የሺእ ይልማ ይመኒ

ዕድሜ 66

ሥራ ጡረተኛ

አድራሻ አርሲ ክ/ሃገር በጢዮ ወረዳ አሰላ ከተማ ቀበሌ 02 የቤት ቁ.150.03 በእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቃቸው መ/አለቃ አበራ፣ አበራውቅ ገብ ወርቁን፣ ረጋሳን፣ በሻ በከንቲን፣ በዘበሁ እሸቱ ፣ አበቻግርን ፣ ሻ/ቃ አበራውን ፣ በርሄን መ/አለቃ ከተማ ገ/ማሪያም ፣ቢሰይ በጠኝን፣ ሀይሉ ረጋሣ፣ ደምበሩ በሩን ፣ ለበነ ወርቅን፣ ለለማዘን 23፣27፣34፣38፣ 44፣ 50፣ 75፣ 78፣ 77፣86፣87፣ 92፣ 100፣ 101፣ ተከሣሾችን አውቃቸዋለሁ ::ፀበ ዝምድና የለኝም የመጣሁበት ምክንያት ለምስክርነት ነው :: የተከሠሡበትን ጉዳይ አውቃለሁ በዚሁ ጉዳይ እኔ ለምስክርነት የመጣሁበት የማውቀው ደንበሩ በሩ ቢሰይ በጣኝ፣ በርሄ ወ/ጻድቅ ከተማ ገ/ማሪያም እኔ የማውቀው በነዚሁ ጉዳይ ነው እነዚሁ ሰዎች የተከበሱት በሰው ጉዳለ ቀለ የተከሠሡት መገደላቸውን ገን እሳ ያሁም ሌሎችንም የቀሩትን የተከበሰ በትን እሳቀም ተበሬቸውን ነው የማውቀው ::

መቶ አለቃ/አገ ቀና ጥ ይቂ ቀደም ብዬ የምሠራው አሰላ ወህኒ ቤት መሣሪያ ግምጃ ቤት ነው እኔ ከመጀመሪያ ጊዜ 1969 ዓ.ም. ሰለቂሾሩ ሻ/ቃ ፍቡሃ ተበማ የሚ የደርግ ጽ/ቤት የሚገደሉ ሰሬ አበ ጸተኞች ለሎር ይበጻ ይደርስ ሃለ

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa

መሣሪያ አዘጋጅ አሉኝ መሣሪያውን ለማን ሊማን ለለቢቾው ለአገሪና ለአገሊ አውቶማቲክ
መሣሪያ እንደገና ደገሞ አቧቢ ለሆኑት ለአገሊ ለአገሊ ብለው መሣሪያ አዘጋጅ
አሉኝ አውቶማቲክ፣ ምንሽር፣ ቸክዝ፣ አዘጋጅ አሉኝ አዘጋጀሁ ከዚያ ደብዳቤ ይደርስሃል
አሉኝ አንተም እራስህ መሣሪያ አውጣና አሉኝ እኔ እንደዚት ገምጃቢት ጥቂ እሄዳለሁ
አለሁኝ አዬ አውጣ አሉኝ አወጣሁ ከዚያ በኋላ ጊደኛዬም እኔም አወጣሁ ሁለታችንም
አወጣን መሣሪያ አዘጋጀን ለክ በጸበዓት ላይ ወታደሮችም መጡ መኪናም መጣ ከዚያ
በኋላ አስረኞችን አስወጡ ተባለ አስረኞችን አወጣን ከወጡ በኋላ ካቲናም ገመዱም
አዘጋጅቸለሁ ከዚያ በኋላ እጃቸውን በካቴና አሠሯቸው ከዚያ በኋላ አንገዳቸውን
ሚተር ገመድ ተቆርጦ ወደያው እጃቸውን ታስሯ ያሉትን ምስክሩ አስተባበሩን ለቾ·
ሉት አባይቀዋል ከዚያ የምክር ቤት መኪና መጣ እዚያ መኪና ላይ አየደገፉን አወጣ
ናቸው ከአወጣን በኋላ እዚህ ከ/ሀገር ገርጊ በንደርስ ዝናብ ዘንቦ ስለነበር መኪናው
አለ ሄደም አለ ከዚያ አውርዷቸው አሉ አያደገፍን አወረዷቸው ለንዶሮቨር መኪና
በኋላ አለ አሬት አሬት እጃቸውን አየጉተቱን ወደ ሜም ቶበት በታ ሄደን አስረኞቹን
በመጀመሪያ ይዘው የሄዱት ማለት መሣሪያ ያወጡት ግንቦል ባቢ ቀቀጅሬ ደበላ፣
ሉዚ አውቶማቲክ፣ የ50አ ከበደ አጉናፍር ሉዚ፣ ወ/ሮ ሜሮ ጥላሁን፣ ሉዚ ወ/ሮ
ታደሰ ጉርሙ ሉዚ፣ ቢባይ ሰጣኝ ምንሽር፣ ወ/ሮ ዳንበሬ በሬ ምንሽር፣ አያሌው በቀለ
ምንሽር ፣ አበቴ ገዛው ምንሽር፣ እኔ ካርቢያን፣ ኪዳኔ ካርቢያን፣ አየለ ወርቁ
ምንሽር ይዘን ሄደን ከባለስለጣናቱ ባ/ቃ ፍሰሃ ተሰማ፣ የመ/አ ደበላኝ በለጠ፣
የመ/አ ከተማ ገ/ማሪያም እነሱ ገን መሣሪያ አልያዙም መሣሪያ የያዝነው እኛ በቻ
ነን ከመኪና አውርደን አስረኞቹን ይዘን ስንሄድ የገበሬ ማህበር ለጅቹ ከከተማ
ይመጣሉ የሰካር መንፈስ አለባቸው ቆመው አሉን መንገድ ላይ ቆምን ምንድነው ብን
ላቸው መሬታችን ላይ አይገደሉም ዳገን አገባችሁ አዬ አይቻልም አሉ እነሱም አልቻሉም
በቃቸ ተመ ★ ከዚያ በኋላ እጃቸውን ሰጡ እነዚያ እመሬታችን ላይ አይገደሉም ሚሉት
የመ/አ ደሣለኝ እነዚህም ዐሬ-አበ ዉተኞች ናቸው አበረው ይመጡ አሉ በዚሁ ገዜ ፣
ባ/ቃ ... ደኝነት ይታያል እንጂ አይረበኑም አሉ :: እኔን የ10አ ወታደሮች
ይሀ እነዚህ ... ጠበቅ አሉኝ እኔ ፣ አየለ ወርቁ ቶሎ ኪዳኔ፣ አንድ ሰውን የማለው ቀው
ወታደር ዝናብ ይዘንባል አጫባው ውስጥ ጠበቁን እነዚያ ይዘው ወረዱ ከዚያ በኋላ
ሉዚ አውቶማቲክ መሣሪያ ያያዙ በቻ የገዳይ ሰቻቸ ናቸው እነኛ አቧቢ ናቸው አንዱ
ሃያ ደቂቃ የሚያስኬድ መንገድ ነው ዝናብ ዘንቧል የጥይት ድምፅ ይሰማናል እዚያ

Mana Murtii Walgaala Oromiyaa

ቀይተን 11 ሰዓት ሲመጡ እኛ ጋ ሲደርሱ አቦቲ ገዛኸው ቸጠዝ ይዞ ነበር ከዚያ
ደገፉ ኦዚ ጠመንጃ ሁለተኛ ይዞል ምን እንደነካው አናውቅም ባረቀ ጀምበሬ በሩን
በቂጡ በደገደሱ ላይ ወደ አምስት ጥይት ገባበት ከዚያም ደገፉ ፊለፉ የተባለ ከገበሬ
ማህበር የመጣ ሌጅ ጥይት ቀለጥመን መቷው ሁለት እዚያ ወደቀ ከዚያ ሻ/ቃ ፍስሃ ገፊ
ሩን ሰቶ ሃ/ማሪያምን ወታደሮችም እነዚህን ሃብም ቤት አድርስ ለሉ እነሱም ሄዱ
እኛም በ11 ሰዓት ወደ ቤታችን መጣን ከለሊቱ 8 ሰዓት ነው እስረኞቹ የወጡት ከዚህ
ውስጥ የማውቃቸው መሃመድና ታዬ አበበን አውቃቸዋለሁ በባቱና እና በገመዱ ተበሩ ቆለ
ገመዱ ያስፈለገው እንዳይነቃነቁ ነው ብለው በገመዱ እንዲት እንዳታበሩ አባይተቀሉ::
እነ መሃመድና እነ ታዬ በጠም ገዜዬ ሰዎች ነበሩ እኔ ፣ ቢዳኒና አየለ ወርቁ ላለ
አንዱ ወታደር እዚያ ገበሬዎቹን እንጠብቅ ነበር የቀረት እዚያ ሄጄ እኔ ማን እንደ
ገደሉ የማውቀው በመሣሪያው ነው ከፖሊስ አስታጥቄ ገ/ህይወትና ተጠመ ጌታነህ የሚ
ባሉ ነበሩ አበረን በገሄዱ ተጠመ ጌታነህ የተባለው ክላሽ ይዞ ነበር ሲመለሱ ቻውዝና
ምንሽር ያያዙት ሰዎች ጥይታቸው አለጉደለም ከኦዚው ውስጥ አንዱ ቢርታ ዉርቦ ሁለተኛም
ያገመሰ አለ አንዱ ካርታም ዉርቦ የመጣ አለ እኔ መግደል አለመገደሉቸውን የማውቀው
በጥይት መጉደል ነው "ካህዱ" ተቀነበ የሚባለው በስራ ላይ ቢውል ማለት ነው የሥራው
ዓይነት ይገለፃል ለእንደዚህ ዓይነት ሥራ ውሏል ተብሎ ነው:: ለምሣሌ ሰው ተገ
ደሎበታል ወይም ደገም እንደዚሁ ተኩስ ወቶ ቶሰል ተብሎ ይገለፃል ::

ሌላ ያየሁት ታዬ አበበ እጁ ሲታበር ቢል ወደ እኔ ተጠጋና እኔ በበሁት ሻ/ቃ
ፊስሃ ለምንድነው የሚከተለህ ቢሉኝ እቃ አስቀምጥልኝ ነው የሚለኝ ስለቢቸው የጣት
ወርቁ፣ ያንገቹ ሃብል፣ የእጅ ሰዓት አስቀምጥልኝ አለኝ ታዲያ ተቀበለው አሉኝ ታዲያ
አንተ ያልተቀበለከ ማን ይቀበል ቁል አሉኝ ተቀበልኩኝ ተቀበዬ ለአለቃዬ ነገርኳቸው
አንተ ጋ ይመጥና ዘመዱ ሲመጣ ይሰጣል አሉኝ አስመጥኩኝ አንተ ደቀ ሲመጡ ያንን
ንብረት አስረከብያለሁ መንገዱ ቢሄዱ ጭቃ የያዘው መኪና የመዘጊኝ ቤት ነው ሁለቸንም
በዚያ መኪና ነን ሳንዴርበርም ለለ እሱ የባለስልጣኖች ነው እነ ሻ/ቃ ፍስሃ ወ/አ
ወ/አ ደባለኝ ናቸው ::

ከዚህ በ1970 ዓ.ም. እነ መነን በዚሁ ዓይነት ዐቃ አዘጋጅ አሉኝ
ማለት መሣሪያም ሆነ ባቱና እንዲዘጋጅ ከአለቃዬ ታዘዙ ያዘዙኝም ደበላቢ መቶ አለ
ደበላቢ በእንዲሁ በእንዲሁ ዓይነት ስለደረሰኝ እንተም በእንዲሁ ዓይነት ደበላቢ
ቶፖር ... አውጣ አሉኝ መሣሪያም ሆነ ባቱና ገመዱም እንደበው በዚት እያቀረብኩ
አስቀምጠለሁ ወታደሮቹ እየፈረሙ ይወስዱ ከወሰዱ በኋላ ገመዱ አይመለስም ባቱናው

Murtii Walligala Oromiyaa

በቻ ነው የተሰበረውንም ባቴና አገልቶና አመለከታለሁ ከዚያ ካህዱ ይቀነበለኛል ::
እነ መቶን ቢያስወጧቸው ይሞት ነበር ባቴናም እያዘሩ ቢያበሯቸው ይሞት ነበር
" የደርግ ፋሽስት ቢወርበን ዝም በላቸሁ ታያላቸሁ ወይ" እያለቸ መነን ታስሞኝ ነበር
በጣም ይጨነሃሉ እነሱ ወደ ፊት ለፊት አለመጡም ወደ ጎር በዚያው በኩል ወስዷቸው
ሂወጡ ለለ የሁም እኔ መሣሪያ ግምጃ ቤት ነበርኩ የመነንን ጾምፅ ስተሞኝ ነው
የበማሁት ባቴናም በጥቻለሁ መነንን ቀደም ብዬ በለማውቃት ነው እናትዩቁም ከሐረር
ስለክ ቢደውሉ እኛ መለከት እንቀበላታ ነበር በኋላ እነሱ ከቆተ በጊቴኛው ቀን
እናትዩቁ ስለክ ደውሉ በኋላ ለእለ ቃዬ የመነንን እናት እቀርቡለኝ ይላሉ ዎን
ይገላል ለልጊቸው ለጊ/ቃ ፋበሃ ስለኩን ዝጋው አሉኝ እኔም ስለኩን ዘጋሁት እኛ
ተዩቁ መጥተው የለቫቸውን ገበረት ይዘው ሄዱ እነ መነን የሞቱት በ1970 ዓ.ም.
ነው በጥቅምት ወር ነው :: —

በእነዚህ በዓቻ ግድያ ላይ ያየሁትና የማውቀው ከገደያው ቦታ ሁለት በዓቻ
አመለጡ እንዱ ቡና ይባላል አንደኛው አመለጠ እሱ ተደዘ መጢ ተመጢ በኋላ እኔ
የምሠራበት ቦታ የመሣሪያ ግምጃ ቤት አመገብ እዚህ አንተ ጋ ይሁን በለው ሽአስረኞቹ
እንዳይቀየጥ ተብሎ እኛ በባቴና ታስሮ ነበር ባቴነውን ፈተውለት አገኙን አስረት
እኔ ጋግ ለበስ የሚመጣበቻ አንዱ ሦስት ጆኒያዎችን አስሬ ላይ አንጥፈለት ይተኛ
ነበር ከበውም እንዳይገኙኝ ተብሎ ነበር ወታደርም እኔም እጠብቃለሁ እራት ለእኔ
ቢመጣልኝ አበላው ነበር ቡና አመለጠ የተባለው በየካቲት ወር 70 ዓ.ም. ነው ያን
ግዜ ሲገደሉ የወጡትን በዝታቸውን አላውቅም በየካቲት ወር 70 ዓ.ም. መሣሪያ
ይዘው የወጡት የ50አ ከበደ [46] አንጎነፍር፣ ፋ/ር ማሞ [41] ጥላሁን ፣ ወ/ር [82] ስያለው በቀለ
፣ወ/ር አጦ[76]ቲ ገዛው ወ/ር አዱኘ[84] ደበቲ፣ ወ/ር [42] ገበሬ የሱስ ወልቆ፣ እነዚህን
አስታውቃለሁ ሌላ የማስታውሰው የለም እኔ መሣሪያ የሰጠኋቸው እነሱ[7] የሚያመጡት በው
ቢተኛ እርሞ ቢል በ8 በዓት ነው እነሱ ቢሞት በው እንዳይበጣ ባይሆን እይቀርም
ከዚያ ቡና መጥቶ ከታሰረ በኋላ ዮተ የሞተው 70 ዓ.ም. በመጋቢት 19 ቀን ነው
ሁኔታው ቀደም ብሎ እዚያ ወህኒ ቤቱ የታሰሩ ተማሪዎች ነበሩ ከዚያ ደግሞ ከከፍላ
ሃገር ይሁን ከየት እንደመጡ አላውቅም ተማሪዎች መጡ ገቡ የገቡት ቀን ነው ቡና
ተፈገም. ከእነኛ ጋር ተቀላቅሎ እንዲገደል ተበሏል መሣሪያ፣ ባቴና አዘጋጁ አሉኝ
ከዚያ ተማሪዎች እንዲወጡ ተደረገ ገመድም ባቴናውም ተዘጋጀ ከዚያ መታሰር ጀመሩ
እኔ ባለሁበት በፊት ለፊቴ ወደእከ ተወ ነው የሚገደሉት በው እንዲያቸው ጠቅ በር .

ነው ተብሎ ወጡ ከዚያ ፊት ለፊት ባለው ይም ሃሉ ይፈገማሉ"የደርግ ፋሽስት ወረበላ እያሉ ይም ሃሉ"ከዚያ ይዘዋቸው ሄዱ ከዚያ ከተቱል ጀምር እስከ እቶ ተደላ ወናም - ደረስ ተገደለው ተጣሉ የሚል ወሬ በሙሁ በዓይኔ አላየሁም ከእነዚህ ተገደለው ተጣሉ ከተባሉት ውስጥ የማስታውሳቸው ወገኔ ከፍለው፣ አበበ ተመስገን፣ሽመልስ ከፍሌ ፣ መስፍን ገዛው፣ ከፍሌ ማናህሌን እውቃለሁ ያሰደቧቸው ለቦች የቸው ቤር የተገደለው ከእነቡ ጋር ነው ለቦች የተገደሉትና ወህኒ ቤት የታሰሩት ሊህቦች ናቸው ተብሎ ነው ከተማ ውስጥ ተገደለው ተጣሉ የሚል ወሬ ከበማሁ በፊት መባሪያ ያወጡት ታሪብ ባዩ፣ ከበደ ሀ/ሚካኤል፣ ሽፈራው ከበደ፣ በር ሃኑ ወ/ጻድቅ፣ ገብሬ የቡሉ ወልቄ፣ ተዘ የሚሉትን እነዚህ ናቸው መሣሪያው ባመለስ ጥይት ይጉደሳል በመገቢት ወር 70 ዓ.ም. በተገደሉት ለቦች ጊዜ መሣሪያ አውጣ ቢሉት አላወጣም አለና የመ/አ ደባለን እዚያ ነበር አበር ይመቱ ብሉ ተዐዘዘ በጠ ኮ/ል ታደሰ ቁርቁ ይህ እንዴት ይሆናል ብለው በይሆን ይታበርና ጉዳዩ ይጠራ ብለው ለለ ሀ/ማሪያም ጠር ተው በመኪና ወሲደውት አበላ 1ኛ ፖሊስ ጣቢያ ወበደውት እዚያ ታስሬ ባለ ቤተ የቀ ኮ/ል ታደሰ ቁርቁ ላይ እያሄደች እንደ ላይ አውቶ ነበር አሁን እሱን የመ/አ ፍስሃ እንደቱ ጋ ወስዷት ከወር ከሁለት ወር በኋላ ከታሰረ በኋላ ተፈታ በሙ ወ/ር ደርቤ ሀ/ቀንስ ይባላል ::

፣በዚያ ጊዜ ወ/ር ታረስ ባዩ መሣሪያ አላወጣም ያባደቧቸው ለቦች ናቸው ብሉ ሽጉጥ ከሃደ በኋላ ደርቤ ሀ/ቀንስ ተወስዶ ታሰረ ለምት ነው ቢሉት ተመለስ መጥቶ አወጣ ቤር በመለጠበት ጊዜ በየካቲት ወር 70 ዓ.ም. እና በመገቢት ወር ውስጥ የወህኒ ቤት አዛዥ ኮ/ል ታደሰ ቁርቁ ነበሩ መሣሪያ እንዲወጣ ያዘዙን ኮ/ል ታደሰ ደብዳቤ ተጽፈለ ደብዳቤው በመ/አ አበተ ገብ የሁ በኩል ደረሰን የመ/አ አበተ ገብ ያሁ መሣሪያ ስጥ ብሉ አዘዘን ደብዳቤዎን ተቀበዬ መሣሪያ አዘጋጅቼ ሰጠሁ የሬቹ ዐ/ሕግ ቁና ጥያቄ ወርሻለሁ ብሏል ::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa

…ስት ተከሳሾች ጠበቃ መ/ጥያቄ የለኝም ብሏል ::

በገለ የሚከራከሩትም 5ኛ፣ 7ኛ፣ 10ኛ፣ 32፣ 34፣ 68፣78ኛ፣ 89ኛ፣ እና 101ኛ ተከሣሾች መስቀለኛ ጥያቄ የለንም ብለዋል ::

የዐ/ሕግ የማጣሪያ ጥያቄ 10 በደቻ ተገደለ ቀለ ብዬ አለሁ በመጀመሪያ የታሰሩት አበሳ ወህኒ ቤት ነው የታሰሩት ፀረ አብዮተኞች ናቸው ተብለው ነው ከደርግ ተዐዘዘ ይመጣል እና መሣሪያ አዘጋጅ ያለን አለ ቁ... ኮ/ል ታደሰ ቁርቁ

216

= ~~፲፲፯~~ 32 = 2/89

የመ/ለ ፍብሃ ተበሚ ና ቸው የመ/ለ አፓት ገበየሁ በአቶ ቡ[ጊዜ ለዛዜ፡
... ሁሉቱ ና ቸው የሚያዙን አነበ ና ቸው ለዘገጀ ያሉን መሣሪያውን ለዘገጀቱ
አንም ዐዢ ነው የወጣሁት አነዚያን ሚቶችን አነ መ ሃመዱን ያወጣው ዘበኛ ወታደሮች
ና ቸው በሚቸውን ለሳውቃም የተገደሉትን የ10 ሰዎችን በያቸ ዝርዝር ለሳ የሁም የሁ-
ለቱን ብቻ ነው አኔ በለማውቃቸው አገኛ አኔ ዝርዝራቸውን ለሳውቃም በዘታቸውን
ብቻ ነው ጉሳፊ ኦቲ መሣሪያ ቦቻ ነው አኛቸውን ያበራቸው ወታደሮች ና ቸው ማን
አንዳበረ አኔ ለሳውቃም ሁለት መኪና ነው አንቶ የምክር ቤት ገለባጭ ነው አንቶ
ሳንጅርጠር ነው :: የገበሬ ማህበሮች ለያቸ አዚሀ አለገደሉብንም የደም መሬት
አይሆንም በለው ከለከሉ የተገደሉበት ቦታ ሄጄ ለሳ የሁም የጥይት ድምፅ ብቻ
በምቻሉሁ ማን አንደተኩስ ማን አንደለተኩስ ለሳ የሁም አሬባም ለሳ የሁም አበታቸውም
ለለ ሄደኩም በሳንጅርጠር መ፡ኪና የሚሄዱት ባለበለባኖች መ/ለ ደባለን፣ የመ/ለ
ከ ተማ፣ባ/ ፅ ፍብሃ ና ቸው መሣሪያ አነበ ለለ ያዙም መሣሪያ የያዙት ቀድም የተና ገ
ሮቢቸው ባ/ባባ ቀቅጀሬ ደበለ፣ የ50ለ ከበደ፣ አጉናፍር፣ ታደሰ ጉርሙ ፣ አኔም
አሬቢ፣ ቢባዬ በጠኝ፣ ደገበሬ በሩ አፓት ገዛው ላሳ በው መጥቶ አንዳያበለቀቀ
አሰረኛቹን አናደበ ነበር ብሉ መለሶ መስከሩ ተመለሰለ ::

ፍ/ቤት 5ኛ የለ ቶ ዐ/ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ዐ/ሕግ ጥብቅ ባለው
ተጠይቀ ጥብቅ ለለኝ ብሉ ዐ/ሕግ 5ኛ ምስክር የሚመስከሩት የአሰረኞቹ የዘበ
ኃላፊ ሆነው አየበሩ በዶርጊት ወይም በከስ 3 ላይ የተጠቀሱት ታቶ አበበ ያተባ-
ለውን ጨምሮ በመቀሳለው 10 አሰረኞች ሚያዝያ 24 ቀን 69 ዓ.ም. ለሊት ...
ከአበላ ወህኒ ቤት ለገዶያ ቢወጡ ያበረከቡና መገደላቸውን የበሙ 2ኛ በዶርጊት
ወቅም በከስ 17 ላይ የተጠቀሱቸው መነንን ጨምሮ በመቀላለ 12 አሰረኞች በየ
ቀምት ወር 70 ዓ.ም. ለሊት ለገዶያ ቢወጡ ያበረከቡና መገደላቸውን የበሙ ቢሆን
3ኛ/ በዶርጊት ወቅምበከስ 15 ላይ የተጠቀሱት ፑገስ በ ቀለ የተባሉት በው ከአበላ
ወህኒ ቤት ወጥተው በ1971 ዓ.ም. ወህኒ ቤት ጊር ቢገደሉ ያቶ
5ኛ/ የለ ቶ ዐ/ሕግ ምስክር በ... ለ...ከር ከማሉ በኋላ ተጠይቀ ቢመለሰ

ሥም የ10ለ ጊታቸው ሀ/ወለዴ
ዕድሜ 67
ሥራ ጡረተኛ
አድራሻ አርቢ ከ/ሀገር ... ከቀማ ወረዳ ጪቶ ቀበሌ 02 የቤት
ቁጥር አይበ ነው ::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው ሻ/ቃ አበራው ገ/ህይወት 2ኛ/ ባሣዬን፣ አስቻገር፣ የ10አ በዛብህ ከእነዚህ ጋር ፀብ ዝምድና የለኝም የመጣሁት ለምስክርነት ነው የተከበ-ሩበትን ጉዳይ አውቃለሁ ሰዎች ገደሉ ተብሉ ነው ሲገደሉ ቸውን አላየሁም::

የሰ፬ ዐ/ሕግ ቁና ጥያቄ የምሰራው የአበላ ወህኒ ቤት የዘብ ኃላፊ ነበርኩ እኔ ያየሁት ሰዎች በ1969 ዓ.ም. 10 ሰዎች ሲወጡ ከእነዚህ ውስጥ የማውቀው የአገሬ ልጅ ስለሆነ ታዬ ይባላል አንቱን በሙን በደንብ አላውቅም አበላም ነው ከርቢ ከአገሬ ስለመጣ ነው እነሱንም ያወቢቸው ሌሎቹን አላውቅም የወጡት ግን 10 ና ቸው የእስረኞች አስተዳደር በዛሬ ህ ፊና የሰጠኝ በነጭ ወረቀት ዝርዝራቸውን ጽፎ ሰጠኝ በዝርዝራቸው ከ1 እስከ 10 አምጥቼ ጽ/ቤት አስረክቢያለሁ በተዐዘዝ መሠረት ለእሱ በተዐዛዝ መሠረት ፈጽም ብለው አዘዙት እሱ ደግሞ ያንን ደብዳቤ ኳውጥቶ ለእኔ በነጭ ወረቀት ጽፎ ሰጠኝ ከፎቼ ከበው አይገ!ኙም አምጥቼ ለእሱ አስረከብኩ በ6 ሰዓት ጀምረን በ8ሰዓት ነው የወሰዷቸው በኋላ እዚያው እስር ቤት እንዳለሁ የጥይት ድምፅ ዘምቻለሁ ከሰማሁ በኋላ ቢነጋ ሰዎችን ፊጃቸው ያ እኔ የማለውቀው ልጅ አናቱ በፊቱም አንዱ ልጅ ሞቷቸው ለለነበር እኔ አዝንኩና ምን አደርጋለሁ ብዬ ዝም አልኩ ሌላ ከእነዚህ ውጭ ያየሁት እቶ መንገሻ የሚባሉ ሰውዬ ቀን በቀን በገዛ ንብረታቸው ጋር አውጥተው ቢያበቁ አንዱ ከማላውቀው እስረኛ ጋር ጉድጓድ ቆፍረው አንዱ የ50አ ደመላሽ ታሪክ የሚባል ከፖሊሶች ተሻምቶ በሁለት ጥይት በገንባራቸው ከተተባቸው በገዛ ንብረታቸው ለብቻሌ ሰጡ ተበለው ነው ሰማቸው መን-ገሻ በቀለ ይባላል ሌላ ደግሞ 1970 ዓ.ም. እንደዚሁ የዘብ ኃላፊ ነበርኩ 11 ሰዎች አወጡና ቢያበቁ አንዱ ቤት ልጅ አመን ቢሏት አላምንም አለች ኩ/ል በቀለ ቆርቶ መጡና አዛው አወጡ እመን ቢሏት እቢ አለች በለክ መሣይ ደውለው ቢያበቁ አውጡ አሉ አወጡ 11 ሰዎች እንጋር ሬሳቸው ሰሜ መነን ነው ከእስር ቤት የወጡት ማታ ጊዜ ነው አረስቻለሁ ብሎ ምስክሩ መሰሰው ዐ/ሕግ ጥያቄ አስቃሁ ብሏል ::

የመጓገብት ተከሳኩ ጠበቃ ጥያቄ የለኝም ብሏል ::

5ኛ፣ 7ኛ፣ 32ኛ፣ 68ኛና 78ኛ 89ኛ፣ እና 101ኛ ተከሣሾች ፣ ፡ . መስቀ ለያ ጥያቄ የለኝም ብለዋል ::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa

የፍ/ቤቱ የማጣሪያ ጥያቄ እኔ ስራዬ በዚያን ጊዜ የዘብ ኃላፊ ነኝ ደብዳቤ የሚመጣው አስተዳደሩ ጋ ለሻ/ቃ ሬሳ ጋ ነው ደብዳቤ ገለጸ ከፍተ ነው የስም ዝርዝር ለለው እዩትን ነው እኛ ፈትሸን ነው የምናስገባው ደብዳቤው ፈርማም ማህተ

ምም አለው ፊርማው የወ/ሉ በለጤ ደሳለ የዚህ አገር የሊበን ጉሳሬ ነው ይህ አገር የሚባለው አበሳ ነው ደብዳቤው በእኛ ጋ ነው ወደ ጉሳሬው ጋ የሚተላለፈው ከዚያ ወደ እኔ የመጣው በቀሬጭ ወረቀት ነው ። ደብዳቤው ማለት በመጀመሪያ የሚመጣው የሚለውን በደንብ አላየሁም የወ/ሉ በለጤ ፊርማን በቻ አይቼ አበገባ ነው የምለው 10 በሬቻ ቢገደሉ እኔ ዱምፅ ነው የበመሁት የተገደሉበትን ቦታ አላየሁም የጥይት ዱምፅ የሰማሁት ለሊት 8 ሰዓት ተኩስ ይሆናል እኔ ያሰረከበኩት ለ10ሉ በዛበህ ነው የእስረኞቹ አስተዳደር መዝገብ ቤት ነበር ለአቶ ነው ያሰረከበኩት እስረኞቹን በ70 ዓ.ም. 10 በሬቻ የተገደሉት ከወህኒ ቤት አጥር ውጭ ነው እኔ ያሰረከብኩት ለእስረኞቹ አስተዳደር ነው ታሰረው በርቄ አይቻለሁ ያበረቹው ወታደሮች ና ቸው አንቀ የ50አ ደመላሽ ነው ከእኛ የሚውቀው ፖሊሶችን አላውቃቸውም 11 በሬቻ የተገደሉት ማታ አካባቢ ነው በዓቱን አረብቻለሁ ወህኒ ቤት በው የሚታሰረው ፀረ አብዮተኞች ያሏቸውን ከሆነ በዚህ በክ/ሃገሩ በሊሠጋ ጉሳሬ ነው ነበር ከሆነ በፍ/ቤት ነው ደብዳቤውም የተላያዩ ነው አስተዳደር በነፍስ አደገኛ እነዚህ የሞቱት በሬቻ እንዲገደሉ የተደረገው በበለጤ መንገሻ ነው በሉ ምስክሩ መሰበ የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አበቂቷል ።

የፍቤቱ የሊዩ ዐቃቤ ሕግ 6ኛ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ዐ/ሕግ ጭብጥ ከለው በጽሮጓት፡2፡ላዩ፡የተገኘሉት፡መቻቻ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ በሉ 6ኛ ምስክር የሚመሰክሩትም ተወሰደው ቢገደሉ ቀመው የተመለከቱና ከሚገደሉት እስረኞች መሃከል ቡና ቀሬና ተጠመ የሚባሉ ያመለጡ መሆኑንና ቡና ቀሬ እንደገና ተይዞ ወጥቶ መጋቢት 1970 ዓ.ም. በዱርጊት ወደም በከሰ 1 ላይ ከተገደሉት እስረኞች ጋር አብሮ መገደሉንና እስረኞቹን እንዲገድሉ ታዘው አለገደሉም በማለታቸው ፖሊስ ጣቢያ የታሰሩ መሆኑን ይመሰክራሉ ።

6ኛ የሊዩ ዐ/ሕግ ምስክር በእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ሲማለስ

ሥም ወ/ር ደርሰ ሀ/ዋጋን

ዕድሜ 60

ሥራ ጡረተኛ

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

አድራሻ ሆሮ ጉ/ሀገር ወረዳ ጪሬ ከተማ አበሳ ቀበሌ 02 የቤት ቁ.አልቦ

ጎጽ ነዚህ ተከሳሾች ውስጥ የማውቀው በዛበህ አሊበን በቻ ነው ። የማውቀው ሌሎችን አላውቃም ከበዛበህ አሊበ ጋር ዕቦና ዝምድና የለኝም የመጣሁት ለምስክርነት ነው በዛበህ አሊበ የተከሰሰበትን ጉዳይ አውቃለሁ በኔ ገደሉ ተብሎ ነው ቢገደል

219

= ~~146~~ 35 = 2/89

አይቻለሁ ::

የሌቱ ዐ/ሕግ ፋና ጥያቄ የተገደሉት ሰዎች አቡሳ ወህኒ ቤት የታሰሩ ነበር ዓ.ም. 1970 ነው የካቲት 21 ቀን ነው አስረኞች የወጡት በሻ/ቃ ብርሃኑ ተዐዛዝ ነው አዘረውት የነበሩ ሰዎች ነበሩ የወህኒ ቤት አዛዥ ናቸው የነበሩትም ሰዎች ማለት ከአሱ ከአዛዥ ጋር የነበሩት ደመሳሽ ታፈሰ፣ ታመነ ለገሰ፣ የ50አ ከበደ አንተነፍር ገብረ ያሱስ ወልዳ፣ ታደሰ ጉርሙ ፣ ማሞ ተሰሁን እነዚህ ነበሩ ሲሉኝ በዙ ሰሉ ሰለ ተቃቸውም አስረኞች የወጡት ለሊት 7 ሰዓት ነው ከዚያ አስረኞች እግሬቸውን እጃቸውን በገመዶና በካቴና አስረ ቀቸው ከወህኒ ቤት አጥር በታች ወንዝ አለ ወደ ዚያ ይዞ ቀቸው ሄደ ከሄደ በኋላ እኔ አስር ተበ ቶ አሳስርም ብቶ ነበር አካፋና ዶማ ተሸክሚ ሄደው እኛን አቆፍሮ ቦቶ ከሄዱ በኋላ ጉደጓድ ባይገሉ ሁለት አስረኞች አመለጡ ሙና እና ታሽመ የሚባሉት ሐመለጡ እነዚያን አንዳሉ መታቸው እሬምታ ተኩስ ነው ገደሏቸው ከዚህ በኋላ ተገሽ አፈር እንደ ተመለበኝ ቸው እኛን ፍለጋ ወታደሩ ተበተነ እኔም ስካፋዬን ይዤ ተመለሰሁ አስረኞች በሚገደሉ ጊዜ የነበሩ የወህኒ ቤት ባላ ስልጣኖች ሠይሁ ወ/ሰ ደሳለኝ በፊት የጠራሁት ሰው የተባበተኝ እሸቱ ገብየሁ ሰለ በፊት በርሃት ያለኩት ነው እነዚህ ናቸው ያሉት በማታት የተገደሉት 18 ይሆናሉ ስማቸውን ለሰውቃም አንዳንድም የጠፉት እነማን ቸው ተቦሉ በገቡው ውስጥ ያሉትን ስማቸውና መለያቸውን የማያውቋቸው አስረኞች ወሽታሉ በገቢ ውስጥ አውጥተው አመጧቸው እነዚያን የተመቱትጋር የሞቱትን አያገላበጡ አንዳያዩ ተደረገ አገላበጠው አዩ እገሌና እገሌ ማለት ተሸመና ሙና ናቸው የጠፉት ተበለ ከዚህ ውጭ ደገም በመጋቢት 19 ቀን 70 ዓ.ም. ነው 32ቱ በዚህ ጊዜ ነው እነዚህን ገደሉ ስሉኝ ለለገውልም ለሰሉኝ ምክንያቱም ሕፃና ፋቸ ናቸው (ሰበዛኛው ሰራ) እቢ በሰጣቸው ወደያውኑ ታሰርኩ እኔ እዚያው ታስሬ እንዳለሁ ወታደሮቹ በሰሌፍ ነበሩ እዚያው ከወታደሮቹ ጋር መሣሪያ ይዞ የቄጦ ሃይሉ ረጋሣ የሚባል ሰው አለ አሱ ይገደፋ አይገደል አላየሁትም በሰልፍ ተሰለፈው የነበረ የመሳሽ ታፈሰ፣ በዛበ, አዲስ ሻ/ቃ ቀፀዎ ብርሃኑ ያለኩት፣ የ50አ ከበደ ማሞ፣ ተሰሁን ፣ ታመነ ለገሰ እና ታደሰ ጉርሙ በዛ ናቸው ቀደም የጠራኋቸው ሁሉ ተሰልፈው ነው እኔ አለገባም ሰሳቸው ታሰርኩ ከዚያ ቸኮዝ መመገኛ ይዞ ነበር ተቀባሉን ሰብተ ወታደሮቹ እዚያ ተሰለፉ እነን ወደ ማቢያ ወሰቀኝ አስረኞች ገን እጅ እግራቸው እንደታሰረ አንዳንዱ ቤት ውስጥ ተዛግ ተባ ቸው ይም ሞሉ አስረኞች የወጡት ገማሽ ከዚያ ከሰ/ሃገር የወጡት ገማሽ ከዚያው ከወህኒ ቤት ነው እነዚያ

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት

...///31

220

= ~~147~~ 36 = 2/89

በዩቸ ሞ ቱከ ተባለ በፊት የሰማሁት ከሟቾቹ ውስጥ አንዱ ማዶ የሚናሁል ልጁ ነው ስማቸውን አላውቀውም እና ከአስረኞቹ ጋር ግንኙነት የለንም ለበታቹ ነው የሚዘ ጋባቸው አጥር በበሬ ለከ ተበርቶ ማንም ሰው አይደርስም ለለዘበ ኃላፊው ሽንተም ሷውጡ በዘበ ኃላፊ ነው ሌሎቹ አሽረኞች ሽንተው ሷመለሱ ነው እነዚህ ለበታቸው የሚወጡት ስለዚህ ለመለየት አንችልም ሁር አምለጠ ከተያዘ በኋላ አበር ተመቶ በ32 ልጆች ጋር በሉ ምስክሩ መልስ ዐ/ሕግ ጥያቄ ጠርቻለሁ በሏል ::

የመንግስት ተባባሪ መስቀለኛ ጥያቄ የለኝም ብሏል ::

በገል የሚከራከሩት 5ኛ፡ 7ኛና 10ኛና 32ኛ፡ ተከሣሾች ጥያቄ የለንም በለዋል ::
34ኛ ተከሣሽ መስቀለኛ ጥያቄ አለኝ ብሉ እኔ አሁን ምስክርነት በሰጠሁት ቃል ጊዜ እኔ የምሠራው ዘበ ቤቷ ነበር የዘበ ቤቶቹ በዛ ናቸው እኔ ያን ጊዜ ውጭ ነበርኩ እነዚህ ልጆች ይገደላሉ ተብሉ ተጠርቼ ነው የመጣሁት የጠሩኝ የመ/አ አጥቱ ገብየሁ ነው ከቢሮ ነው ያስጠሩኝ ፍ/ቤት አስረኞች ይዠ ውጭ ተመለሺ ነው ወዩ ቤቱ የገገሁት በዚያን ጊዜ አስረኞችን የሚጠብቀው ጊቶቸው ማነሉ ይባላል :: ያስረከበ አሱ ነው እንዲያስረክበ ያዘዘው አጥቱ ነው መ/አ አጥቱ ገብየሁ ነው አሱ የዚያን ጊዜ የወታደሮች አዛዥ ነው ጊቶቸው ያለው አበር ላይ ነው ያስረከበው አዚያው ግቢ ውስጥ ነው ከ3 ቀጥር አውጥቶ ነው ልጆችን ያስረከባቸው እኔ እዚያ ነበርኩ መሣሪያ ይዤ ቆሚያለሁ የዚያ ጊዜ አስረኞቹ እንደታሰሩ ነው እኔ አንዷ ማን አንደሰ ራቸው አላየሁም እኔ ታስረው አልቻልሁ አንተ የያዝከው መሣሪያ ቶምቦን ነው የዚያን ጊዜ የዐቃ ገመጃቤት የ50አ ይለማ ይመኔና ሷባይ ሰጠኝ ናቸው :: ሁለተኛ አንዱ ጋር ይሰራሉ በዚያን ቀን ሁለተም ይሰራሉ:: አስረኞችን አንቅጋቱ ውስጥ አንዳሉ አስገቢቸው አረዳቷ ተተኩሰ ከዚያ ሁለቱ አመለጡ በዚያን ጊዜ እኔ አባፋር ይማ ይዤ አዚያው ነበርኩ ተፈቀ ባውዝ ነበር ያን ጊዜ አስረኞቹ አጁ አገራቸው ተበር ነው የተበለፈት ሁለቱ አስረኞቹ አንዱ ወታደር ነው የሚመደቡት አንተ የተመደበከበትን አስረኞች ስም አገሌ በዩ አላውቀውም ግን አዚያ መመደብከን ነው የማውቀው በተለይ በተለይ አንተ ... ቀይ ሽበር ለሚቀርቡ አስረኞች በዚያ ቤቱ አዛሪ ቀና ቀደሚ ነበረሁ በ69 ዓ.ም አንተ እዚህ ነበርክ ብሉ ምስክሩ ከመለሰ በኋላ ፍ/ቱ ጥያቄው ተሰፈለ ::

በየካቲት 21 ቀን 70 ዓ.ም. በዚያን ጊዜ ዘበ አይደለሁም ተጠርቼ ከቤት ነው የመጣሁት የካቲት ... ቀን 30 ሰዎቹ በመቀጋለ እዚህ የተበሩ አይደሉም ::

Mana Murtii Wallagala Oromiyaa
ፍርድ ቤት

.../132

ገሚሾቹ ከከ/ሃገር ወጥተው አፎ አገራቸው ታቦር አቦር ላይ አየጡኮ አያሉ እና ከበዴ የፍርዱ አስረኞችን ለሳከመን ለንመጣ አቦር አገኘናቸው ከዚህ በኋላ ማንም ወታደር ወደ ውጭ መሄዱ የለበትም ብሉ አፓት አዘዘ አዚያው ለንጠብቅ ቆያን በዚያን ጊዜ አንተና ደፅሳሽ ነው ያሳቸሁት እኔ ስታዘዝ ከቀኑ 9 ሰዓት ይሆናል ያን ጊዜ በያቹ ቆጭ ብለ ቀለ በሳሣያቹ የት አንደተገደሉ አላየሁም ምክንያቱም ~~እኔ ታስሬ~~ ወደ ጣቢያ ሄጻለሁ በማገስት ነው ተገዶለው በየመንገቀ መጣላቸውን ነው የሰማሁት ብሎ ምስክሩ መለስ 34ኛ ተከሣሽ መስቀለያ ጥያቄ ፎርጃለሁ ብሏል ::

በገለ የሚከራከሩትና በገል ጠቢቀ የሚከራከሩት 68ኛ፣ 78ኛ፣ 89ኛ፣ እና 101ኛ፣ ተከሣሾች መስቀለያ ጥያቄ የለንም ብለዋል ::

ለዐ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ ካለው ተጠይቆ ድጋሚ ጥያቄ የለንም ብለዋል ::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ የወህኒ ቤቱ አዛዥ በዚያን ጊዜ በ32 በያቹ በተገደሉ ጊዜ ኮ/ል ታደሰ ቁርቹ ነበር አዷስ መጥተው በሌሎቹ በ20 እስረኞች ወጥተው ሁለት አምለጠው 18ት በተገደሉ ጊዜ አዛዥ ሻ/ቃ ፍስሃ ናቸው የወጡበት ቀን የካቲት 21 ቀን 70 ዓ.ም. ነው እኔ በዚያን ጊዜ እነዚህ ቢወጡ ነበርኩ ማለት እኔ ተጠርቼ መኖቹ እስረኞቹ አፎ አገራቸው ታቦር ወህኒ ቤት ውስጥ ነበሩ፣ ያን ጊዜ አቦር ቢሉኝ አዳን አቅሮል አለበርዎ አለኩ አካፋና ደማ ይዤ ሄድኩ አዚያ አካፋና ደማ ይዤ ሄጄ እኔ ለበያቹ በጠሁ የተገደሉት ከወህኒ ቤት አጥር በታቹ ነው ከወህኒ ቤት እስረኞች ሁለት ጊዜ ነው እኔ የማውቀው ሄደሉ ረጋሣ አዚያ ነበር እው ፋማ ቷከ መሣሪያ ይዞ ተበለፍ ነው ያየሁት እንጂ ምንም ቢያደርግ አላየሁትም ቢባይ በጠኝና ዱለማ ዱመኔ መሣሪያ ገምኝቤት ነው የሚሠሩት ሁለትም አብረው ነው የሚበሩት እየተፈረረቁ ::

በዝበህ አዷስ ተኩስ ቢገዶል አይቻለሁ አዚያው ቆሚያለሁ የተገደሉትን በያቹ ስም የማውቀው የኩና እና የተጠመን ብቻ ነው የማውቀው 32ት እስረኞች ቢወጡ ለላ የሁም ቢወጡ ነው ያየሁት እኔ አለመታም ብለ ቻሌን ተቀብለው ወደ ጣቢያ ወበቶኝ እስረኞችን ተፈተሸ ስንገዱ ነው ለሁለት እስረኞች አንዱ ወታደር ነው የቀመው ለ18ት አስሪ ለምንት ወታደር አለቀመም አንዷገደሉ ተዐዘዝ የበጠው የመ/አ አፓት ገበየሁ ነው መዝገብ ቤት ቦቹ ተኩስ ያለው እቡ ነው ጉዱጓዱ ውስጥ ነው የቀሙት እስረኛ አፓት በለጣኝ አዚያው ወህኒ ቤት ፀጥታ ክፍል ነበር የዚያን ጊዜ የነበረ በለበሰኝ አላየሁም ያን ጊዜ በታበርኩ ጊዜ የከበ ቹርቹ አለደረበኝም ቅጣት ገን

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

222

2/89

= ~~149~~ 38 =

ተ.ቋ.ሚ ቻለሁ ከወር ደመወዚ የ14 ቀን ያለበራሁበት ተመለሷል በ24 ሰዓት ከዚህ እንዲዘወር ቱበ ዩ ወደ ጢቶ ተዘወርኩ ፀረ አበዩተኛ ነው እዚህ መበሬት የለበተም ተበ ዩ ወደ ጉንደር ተዘወርኩ ይህፀን ደበዓቢ ለገኘ የቻሉት ሲህለደገ ወታደሮች ቢገበ ማህደረ ወፎቀ አገኘቹ ነው የያዙት 10ሉ በዛበህ የዚያን ጊዜ በለጣኑ የአበረኛች እስተዳደር ነበር የሚበራው በሰው ምስክሩ መሰበው የፍ/ቤት መጣሪያ ጥያቄ አብቶቶ ምስክሩ ተመልሷል ::

የሰ ዩ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችን ለማበማት ቀጠሮ እንዲጠን ለመለከታለሁ በሏል ::

ትዕዛዝ

1ኛ/ በሰ ጡረታ ጉዳይ ያመለከቱት የአርቢ ዘን የጡረታ መ/ቤት ኃላፊው በዚ ጊዜ ተከሣሾቹ በለአርቢ ዘን በለሚያመለክት እና በለዚህ ኃላፊው በቻሉት ቀርቦ ለምን ይህን ያህል ማጉላላት እንዳደረበ ይጻፍ በለናል ::

2ኛ/ ለይኒን ለማኛል በሰው ለአመለከቱት የአርቢ ዘን ፖሊስ መመሪያ ከዐህቂ ቤት ተከሣሹን ተቀበሉ ሚኒልክ ሆስፒታል እቢክም እንዲመለከ ታዚል ::

ለወህኒ ቤቱም ለሚኒሊክም ሆስፒታል ለዘኑ ፖሊስም ይጻፍ ::

3ኛ/ የሰ ዩ ዐ/ሕግ የቀሪትን ምስክሮችን ለመበማት ለመጋቢት 1 ቀን 92 ተቀጥሯል ::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ገጽ ~~150~~ 39 223

ቁጥር 2/89

ቀን 01/7/92

ዳኞች፡- ሙላቱ ገለታ

መሐመድ አስማኤል

ጀይላን ጀማል

ከሣሽ ለ6 ዐቃቤ ሕግ አቶ ሞገስ ቀርቧል ::

ተከሣሾች እነ ቢ/ለ ደበበ ሁሪሳ 106 ሠዎች ውስጥ 43 ተከሣሾች በወ/ር ረጋሣ ጀሞ አጃቢነት ከአሰላ ወህኒ ቤት ቀርበዋል ::

መዝገቡ ያደረው ቀሪ የለ6 ዐቃቤ ሕግ ምስክሮችን ለመስማት ነው ::

ለ6 ዐቃቤ ሕግ ለዛሬ የተጠሩት ምስክሮች የቀረቡ ስለሆነ ይሰሙልን ብሏል ::

ፍ/ቤቱ የምስክሮቹን መቀረብና ማንነት ካረጋገጠ በኋላ እንዲሰሙ አዟል ::

7ኛ የለ6 ዐቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ዐቃቤ ሕግ ምስክሩ የሚመሰክርበትን ጭብጥ እንዲያሲዝ ተጠይቆ፤ ዐቃቤ ሕግ 7ኛ ምስክር አቶ ከፈለው መኮንን ሲሆኑ የሚመሰክሩት በዶርጊት ወይም በክስ 1 ላይ ከተገለጹት ሟቾች ውስጥ የሟች የወገኔ ከፈለው ለተባለው ወላጅ አባት ሲሆኑ ከቤታቸው ሲያዝ ያዩና እዚሁ አሰላ ከተማ ውስጥ ፖሊስ ጣቢያ ታስር እያለ መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ለሊት ከሌሎች ሰዎች ጋር መገደሉን ያስረዳሉ ::

ምስክሩ ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ሲመልስ፤

ሥም ከፈለው መኮንን ዱረሰ

ዕድሜ 63

ሥራ ጡረተኛ

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 08 የቤት ቁ.018.00 ከእነዚሁ ተከሣሾች ውስጥ የማውቃቸው አቶ ካሣ ሙሊሣ፣ አቶ ፈለቀ፣ የመ/አ አበራ አበፋው፣ ተሎሣ ጀማ፣ አቶ ረጋሣ፣ አቶ ካሣ ዱ፣ ወ/ር ለሜቶ ደጉ፣ አቶ ሞገስ ወርቁ፣ በከንቲ አቶ ኒሮርሣ፣ አቶ ሙሉጌታ ዐጋዶ፣ አቶ ደረሰ፣ ቢ/ለ ወሉነህ፣ አቶ ተገኘ ሃ/ማሪያም፣ ለለማ አበፋ ወሰዶ እነዚህን አውቃለሁ ሌሎቹን በዓይኔ ነው እንጂ በሥም አላውቃቸውም ከእነዚሁ ተከሣሾች ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም የማውቅበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው እነዚህ አውቃቸዋለሁ ያልኳቸው ተከሣሾች የተከሰሱበት ምክንያት ሰው ገድለዋል ሰው አስረዋል ተብሎ ነው የገደሉት የእኔን ልጅ ወገኔ ከፈለውን ነው እኔ ሲገደሉ በዓይኔ አላየሁም በጋራ ነው መገደሉን ያወቅሁት ::

~~151~~. የወ/መ/ቁ. 2/89 224
40

የሌ ቁ ዐ ቃቢ ሕግ ቁና ጥያቄ ለኛ የተያዘው ጥር 8 ቀን 1970 ዓ.ም ነው የተያዘውም ከመኖሪያ ቤቴ ከቀኑ 11 ሰዓት ነው ከመኖሪያ ቤቴ አሰላ ከተማ ቀበሌ 08 ነው የያዙት 1ኛ ወ/ር ተሱማ ደማሙ 2ኛ ወ/ር ለሣቶ ደጉ፣3ኛ፣ አሁን እዚህ ያለ የሌሉት አለሙ በቀለ፣4ኛ፣ የፖሊስ ባለደረባና ሠራተኛ የሆነች ዐሊይ አበራ ጠቡዬ 5ኛ፣ ጸጊ አበተርዕ ፣ 6ኛ አጥናፉ ጸሀፍ ሆነው ነው ለኛን የወሰዱት ዐሊይ አበራ/አሁን እዚህ ውስጥ አለች በለው ተከሣሿን ካሳ ጸም በኋላ ተከሣሿ ስሟን ስተጠይቅ አለማዝ አበራ ጠቡዬ ነኝ በሳለች ምስክሩ መለሷን አውቀዋለ ጉበኛ ነች አንድ ቀበሌ ነን ያለ ነው ነበር አባ አራዳ ነች ከዚያ በኋላ ሽ ነዚህ ሠያች ቤቴ ገቡ ከበሱ በኋላ ለኛን ወገኒ ከፈለውን አገኙ ይዘውት ሂዱ የት እንደወሰዱት አላው ቀም ከአጥሬ ገቢ አስወጥተው ነው የወሰዱት ከዚያ በኋላ መከታተል ጀመርን እኔም እና ተም ከዚያ እዚሁ ከተማ ቀበሌ 14 አስረውት አሣደረውት አሁን እዚሁ አውራጃው አስተዳደር ወይም ፖሊስ የቀይ ሽብር ኮሚቴ ያለበት መ/ቤት አምጥተው አሰሩት ከዚያ ጥቂት እንዳሰሩት ሕዝብ ፩ ዶርጅት ቢሮ ወሰዱት እዚያ ደግሞ አሰሩት ከዚያ በኋላ ቀጥታ ወህኒ ቤት ወሰደው አሰሯቸው ከወህኒ ቤት መልሰ አውራጃ አስተዳደር ወይም ፖሊስ አሰሯቸው በመጋቢት 19 ቀን 1970 ከሰዓት በኋላ ከእሱ ጋር ያሰሯቸውን ሁሉ ። ወደ ወህኒ ቤት መለሷቸው ማታውኑ ሁኔታው ለወጥ አለ የሚል ነገር ሰማን ለወጥ ያለ ነገር ማለት ሊገድሏቸው ነው ተባለ እኛ ወደ ቤታችን ተመለስን 19 ለ20/70 ዓ.ም አጥቢያ ለሊት ወደ 8 ሰዓት ላይ ከፍተኛ የአውቶማቲክ መሣሪያ ጥይት ተኩስ ወደ ወህኒ ቤት ተሰማ ወዲያው 8 ሰዓት ከሩብ ሲሆን እኔ ቤት አጠገብ ማከሰኛ ገበያ ተብሎ የሚጠራበት ቦታ ከፍተኛ የአውቶማቲክ ተኩስ ተተኩሰ ተገሸ ቆይቶ ከተማ ውስጥ ጠሳት ገብቶ ተኩስ እንደሚደረግ ደብለቀለቀ ወጣ መኪናው ይሮጣል ጥይት ይተኩሣል እኛ በንጋት ነቅና በንረበሽ አደርን ነጋ ተኩሱም ቆሞ ወደ 9 ሠዓት ላይ እቆመ ወደ 11 ሰዓት ተኩሰ አጠገቢ የተተኩሰው ምን እንደሆነ ለማጣራት ወጣሁኝ ማከሰኛ ገበያ ስደርስ አንዱ ልጅ አጠገቢ ነው የአባ ባሉ ልጅ ጠብታሙ ካሣ የሚባል ተገዶሉ እዩሁ ተገሸ ዝቅ ቢሉ በግምት የ13 ወይም 14 ዓመት አይሚ ያሉ ይመስላል በጥይት ተመቶ ጥበጥ ብሎ ሞቶ አየሁ ከዚያም ይሄ ብቻ አይደለም የሚል ሰማሁ ወደፊት ስሄድ ከቀበሌ 14 ሚሽን የሚባል አካባቢ መንተያ መንገድ ላይ ሠበተ ሰዎች በጭየት ጥንቅሳቋቸውን ተመተው ሞተው አየሁ አሁንም ተገሸ ወረድ ስል ይሄ ብቻ አይደለም ወደ ሚካኤል በታች ብዙ ሰው ገድለዋል የሚል ወሬ ሰማሁ እኔ ይሄን ሁሉ የምሆነው ለኛን ለመፈለግ ነው ። ከዚያ ወደ ሚካኤል ወረደ ብዩ ከተታሉ በላይ መንተያ መንገድ ላይ ሰሙ የጠፋን ሰውዬ መኖሪያ ቤት በር ላይ ሠበተ ሰ ሰዎች ገድለው ደረስኩ እዚያም የእነን ልጅ አጣሁ እንደገና ደግሞ ፍናው ከተማ ውስጥ ብዙ ሰው ገድለዋል የሚል ወሬ ሰማሁ ወደ ኸቆበር ሂደኩ ጠምሊ 16 የሚባለ ቡና ቤት አለ እዚያ

ጡና ቤት ፊት ለፊት ሁለት ሰዎች ተጋድለው አየሁ ከዚያም የእነን ሰው አጣሁ ወደ ቤቴ ስመለስ ቤተሰቦቼ ቤት ዘግተው ድምጽ በሌለው ሁኔታ እያለቀሱ ደረስኩ ምንድነው አኔ ተዘዞረ ሰዎችግሬለን አጣሁ አናንተ ምን ሆናቹሁ ብዬ ጠየቁ አዩ ባጃለ በሃይሉ ደመቀ ሰው የተገደለው ወህኒ ቤት ነው እርማቹሁን አውጡ ብለው ለባለቤቷቸው ሳሉ ተባለሉ አኔም ከእሱ የበለጠ ምን ማስረጃ ይገኛል እሱ የአውራጃ ፖሊስ ባልደረባ ነው ብዬ አኔም ተስፋ ዬን ቆረጥኩ ጉዳዬም በዚሁ ዕቦቃ ለኋንም እስከ ዛሬ አላገኙሁትም ብሉ ምስክሩ መሰከሩ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾቸ ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ ሰጂን ማን እንደገደለ አላውቅም ሰጂን ይዘውት ከሚወጡ በስተቀር ለምን ይዘውት እንደመጡ አላውቅም ብሉው ምስክሩ መሰከሩ ተመለሱ ::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾቸና የግል ተከሣሽ ጠበቃ የሁኑት መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

የሰዩ ዐቃቢ ሕግ ድጋሚ ጥያቄ የለኝም ብሏል ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም ::

8ኛ የሰዩ ዐቃቢ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ዐ/ሕግ ጭብጥ ባለው ተጠይቀ ጭብጥ አለኝ ብሉ ያስያዘው አበራ ገ/ስላሴ ሲሆኑ እሣቸው በዚህ በአሰላ ከተማ ውስጥ የደርግ አባል ለሆነው ለፍስሃ እንደታ ፀጠሬ ሆነው ሲሰሩ በድርጊት ወይም በክስ 1 ላይ የተገለጹት ሰዎቸ መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ከቀኑ 11 ሰዓት ሲሆን አሰላ ወህኒ ቤት መኖሪቸውን እንዲያረጋግጡ ታዘው ሃይው መኖሪቸውን ያረጋግጡና በዚያኑ እለት በሙሉ የተገደሉ መሆናቸውን የሰሙ እና ከመሃከላቸው ሃይሉ ጥበቡ የተባለው ከሟቾቸ ውስጥ እንዳለበት 2ኛ/ በድርጊት ወይም በክስ 17 ላይ በተጠቀሱት ሟቾ አነ መነን ሃይሉ ላይ አበዩታቸ አርምጃ, ተወሰደባቸውል የሚል ጹሑፍ ተበጥቷቸው ፋይል ማንነትን ተጠይቀ ለፍ/ቤት ሲመለስ፦

ስም አበራ ገ/ስላሴ ገ/መስቀል

ዕድሜ 50

ሥራ መንግሥ እርሻ ሠራተኛ

አድራሻ አሰላ

ከእነዚህ ተከሣሾቸ ውስጥ የማውቃቸው የ፯ ለ አበራ አበፋውን ምገስ ወር ቁን ፊለቀ ወለዱን የመ/አ አበፋው ገ/ሕይወት ቶሎሣ ጅማን አቶ ታዩ ሀ/ጊዮርጊስን፣ እነዚህን አውቃለሁ ከእነዚህ ጋር ፀብና ዝምድና [illegible] ሁበትን ጉዳዩ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ተከሣሾች በቀይ - ሽብር ኮሚቴነታቸው ሰው አስረው የተከበቡት ያሰሩት ወገኒ ከፈለውንና ሀይሉ ጥበቡን ነው ሲገረፉ ሰማቻለሁ ሳላውቅ [illegible] ::

የሰዩ ዐቃቢ ሕግ ዋና ጥያቄ ሥራዩ በዚያን ጊዜ የከ/ሀገር የደርግ አባል ቋሚ ኮሚቴ ጸ/ቤት ፀጠሬ ነበርኩ የፍስሃ እንደታ ፀጠሬ ነበርኩ በዚያን ጊዜ ያዩሁት እዚያ ጸ/ቤት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

በምሰራበት ጊዜ በሥራዬ አጋጣሚ ያየሁት ከተማ ደስታ፣ የጂል አበራ አበፋው፣ ለቶ ቃገስ ወርቁ ለቶ ታዬ ሃ/ጊዮርጊስ፣ ሬለቀ ወለዷ፣ መለሀቀ ሙሴ፣ ወ/ሮ ፋሉሣ ፑማ፣ በላይ ይተባረክ፣ አማኒ ተፋ፣ አበቴ ገመዳ የተባሉት የከ/ሀገር የቀይ ሽብር ኮሚቴዎች እንደነበሩ አውቃለሁ ። እኔ ጎውቀ የቻልኩት የከ/ሀገሩ የደርግ አባል ቋሚ ኮሚቴ ፍሰሃ እንደቶ የሚባሉት በ1970 ዓ.ም የከ/ሃገር የቀይ ሽብር ኮሚቴ በእሱ የበላይ ጠባቂነት ለቃቀው እዚያ ቢበሩ አውቃለሁ የሚበሩት ሲሀአፖ፣ ወረ አበዩተኞች ናቸው እየተባሉ የሚጠረጠሩትን በማቸ ጸየበበበሉ ምርመራ ያባሩ ነበር ምርመራ የሚያባሩት የጃርው የጥሳሉ አውሬዎ አበተጓደር ጸ/ቤት ደባል ነበር በኋላ የመበተጓደሩ ዘገ ጰ/ቤት የሀነው ገቢ ውስጥ ነው ምርመራ የሚያካሂዱት እዚያ ፀረ አበዮተኞች ያሏቸውን እየበበበሉ የሚያበሩበት እበር ቤት ለለ እበር ቤትን ያቋቋሙ ደሂው በፍሰሃ እንደቶ የሚመራው የቀይ ሽብር ኮሚቴ ነው ከዚያ በሏኩ በ1970 ዓ.ም መጋቢት 19 ቀን በግምት ከቀኑ ወደ 11 ሰዓት ይሆናል የመ/አ ፍሰሃ እንደቶ የ33 ሠዎች ስም ዝርዝር ሰጥቶኝ ወደ ወሀኒ ቤት የሚገቡ የፖለቲካ እስረኞቹ ናቸው መኖራቸውን ሄዶና አረጋግጥና ና ብሉ ሰጠኝ ወሀኒ ቤቶች ጸሃቤት በራፍ ላይ ሆኜ የ33 ሰዎች ሥም ዝርዝር የተሰጠኝን ጠርቼ መኖራቸውን አረጋግጬ ወደ ወሀኒ ቤት እስር ቤት ቢገቡ ተመለሺ መጥቼ ለሉ የሰጠኙ የሥም ዝርዝር በቁ ለእሣቸው መለስኩላቸው እስረኞቹ ጋ በሄድኩበት ጊዜ ባለሥልጣን ነበር እነሱም የወሀኒ ቤት አበተዳዳሪ የመ/አ አበፋው ገ/ሕይወት እና የወሀኒ ቤት እዝዝ ኮ/ል ታደሰ ቆርቼ መኖራቸውን አረጋግጧለሁ ከዚያ በግምት ያን እለቱን ማታ በ19 ለ20 አጥቢያ በግምት ከ9 ሠዓት እስከ 11 ሰዐት ይሆናል በከተማው ውስጥ ከፍተኛ የሆነ የጥይት ድምጽ ይሰማ ነበር ጠዋት ቢሮዬ ስገባ የመ/ቤቴ ሠራተኞች ከተማው ውስጥ ፀረ አበዩተኞች ተብሉው ተረሸነው ሰዎች ያያቸቀል ተብሉ ሲነገር ቢሮዬ ውስጥ ሰማሁ

ከ33 ሰዎች ውስጥ የማውቃቸው ሃይሉ ጥበቡ እና ወገኔ ከፈለው የሚባሉትን አውቃለሁ ከዚያ እነዚሀ ሰዎች ፀረ አበዩተኞች ናቸው ተብሉ ከተማ ውስጥ ተረሸነው አሬሣቸውን ሕዝብ እያየው ነው የሚል ወሬ ሰማሁ እነዚሀ ሰዎች የተገደሉት በፍሰሃ እንደቶ ትእዛዝ እንደተፈፀመ ነው የማውቀው ውሣኔ የወሰኑ ሰዎች መኖር ለለመኖራቸውን አላሰማሁም በውዩው መቶ ለለ ቃው እንዳሉት በከ/ሀገር ኮሚቴዎች እንደሆነ ነው የሰማሁት ከዚህ ውጭ የማውቀው በጥቅምት 71 ዓ.ም ደግሞ እነ መነን ሃይሉ የሚባሉት ወደ 10 አበሬ እንዶ የሚጠጉ ሰዎችን ስም ዝርዝር የመ/አ ፍሰሃ እንደቶ ፀረ አበዩተኞችና አበዮታዊ እርምጃ የተወሰደባቸው ናቸው ይሄንን ፋይል እርገ በለውኝ በጥ ተወ ኝያንን ይከመጓት እርጊ አበቀምጧለሁ ያን ጊዜ መነን ሃይሉ ወሀኒ ቤት ፀረ አበዩተኞች ተብሉ ታስሬ የነበሩ ነበረች እነዚሀ በመጋቢት 19 ቀን በጥቅምት 2 ቀንም የተገደሉት ሰዎች ሲሀአፖዎች ፣ ፀረ አበዩተኞች ናቸው ተብለው ነው ብሉ ምስክሩ መለሰ የዐ/ሕግ ጥያቄ አበቃ ።

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ የቀይ ሽብር ኮሚቴ የተቋቋመው በጥር ወር 1970 ዓ.ም ነው ብሎ ምስክሩ መለሰ የተከላካይ ጠበቃ ጥያቄ አበቃ

በገለ የሚከራከሩት 1ሀኛ ተከሣሽ መ/ጥያቄ ቋሚ የደርግ አባል ፀሐፊ ከመሆኔ በፊት የምጽራብት መጋቢት የከ/ሀገሩ ፖሊስ መምሪያ ሠራተኛ ነበርኩ የሥራ ድርሻዬ ፖሊስ መምሪያ የሂሣብ ፀሐፊ ነበርኩ ምርመራ ይካሄድበት የነበረው ቦታ ጥሳሉ አውራጃ አስተዳደር ጽ/ቤት ነበር የሚገለው በዚያ ገቢ ውስጥ ያለው የጥሳሉ አውራጃ አስተዳደር ጽ/ቤት ነው ብሎ ምስክሩ መለሰ የተከሣሽ መ/ጥያቄ አበቃ

ሌሎች በገለ የሚከራከሩና በገለ ጠበቃ የሚከራከረው መስቀለኛ ጥያቄ የለንም ብለዋል ::

የሊቁ ዐቃቤ ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም አልተነሣም

9ኛ የሊቁ ዐ/ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ዐቃቤ ሕግ የሚያስረዳው ጭብጥ ካለ ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ ብሎ 9ኛምስክር አቶ ሙሳ ገ/ሕይወት ሲሆኑ የሚመሰክሩት መጋቢት 19 ቀን 70 ዓ.ም በአሰላ ከተማ ለሊት በዘብ ሥራ ላይ እያሉ በድርጊት ወይም በክስ 1 ላይ ከተገለጹት ሟቾች መካከል እንዳልካቸው ጌታነህ፣አበበ ተመስገንና አንድ ሰው የማያውቁት ቢገ-ደሉ ያዩ መሆኑን ይመሰክራሉ

9ኛ የሊቁ ዐቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ ማንነትን ተጠይቆ ሲመልስ

ስም ሙሳ ገ/ሕይወት ወ/ጊዮርጊስ

እድሜ 50

ሥራ መምህር

አድራሻ አሰላ ቀበሌ 14 የቤት ቁ 040.04

ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቃቸው አቶ ካሣ፣ የመ/አ/ አበራ፣ አቶ ካሣዬ ይገዙ፣ ፀጋዬ ሙሉጌታን፣ የሺእ በቢንዳን፣ እነዚህን ነው የማውቀው ከእነዚህ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው አሁን የጠራኋቸው ተከሣሾች በቀይ ሽብር ኮሚቴነታቸው ጊዜ ሰው ገድለዋል ተብሎ ነው የገደሉትም እንዳልካቸው ጌታነህ፣አበበ ተመስገንና አንድ ሰው የማላውቀው ወጣት ነው ሲገደሉ አይቻለሁ ማን እንደገደለ አላውቅም ማንነታቸውን የማላውቃቸው ወታደሮች ናቸው

የሊቁ ዐቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ በወቅት በቀበሌ ጥበቃ በናካሄድ ያን ጊዜ ቀኑ መጋቢት 19 ቀን 70 ዓ.ም ነው ከለሊቱ 9 ሠዓት ገደማ ነው ጥበቃ ላይ እንዳለን ወደ ቀበሌ 08 የተኩስ ድምጽ በማን ቀበሌ 08 ከእኛ ቀበሌ አጠገብ ነው ከዚያ ስንወጣ የኛ ሊ/መንበር አቶ

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ዘውዱ አየለ ዘሬ ቀይ ሽብር ይፈፀማል ምንም ችግር የለም ኑ.ወይዘሮዋ እንዲያ ብሎ ወደ ቀበሌ 8 ተከታትለን አብረን ሄደን እዚያ ቀበሌ 8 ተኩሱ እንዳለ ላንድሮቨር መኪና መጣች እኛን አለፉ ወደ እኛ ቀበሌ ስትሄድ በ20 ሜትር እርቀት ላይ እኛ ቆመን ላንድሮቨሯም መብራት ያለበት ቦታ ቆመች ሊ/መንበሩ ከእኛ ተነጥሎ ሄዶ ከመኪናዋ የወጡትን ሰዎች ካነጋ ገረ በኋላ ተመልሶ ወደ እኛ መጣ ከዚያ በኋላ ማንነታቸውን የማላውቃቸው ወታደሮች ናቸው ከኋላ ከመኪናዋ ውስጥ የተቀሩት ሦስት ሰዎች ወጡ ሰዎቹ እንደ ቆሙ በእሩምታ መሣሪያው ተተ ኮሶ ሰዎቹ ወደቁ የመሣሪያውን ጽድነት አላውቀውም እኛ በ20 ሜትር እርቀት ላይ ነን ከዚያ በኋላ የከተማ ልማት ሠራተኛ አቶ በቀም አበሩ የተባለ፣ ፀጋዬ በለጠና የሚባል በከንዱ የተ ባሉ ሦስት ሰዎች ከወደቁት ሰዎች ላይ የተቀሩትን ገመድና ካቴና ፈትተው ወደ መኪናዋ ውስጥ ገብተው ሄዱ እነዚህ ገመዳቸውን ካቴናቸውን የፈቱት አ.ቶ በወሬ ደረጃ የማውቀው በቀም አበሩ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል ነው፣ ፀጋዬ በለጠም የቀይ ሽብር አባል ነው ቢባል አውቃ ለሁ የፓ አለቃ በከንዱ የመኪና ሾፌር መሆኑን አውቃለሁ ከዚያ ቀበሌ 08 አብረን መው. ይቀን በምተናል ሌላ ተኩስ ቢተኩስም ሰምቻለሁ ከዚያ በኋላ ቢነጋ በበር ሄን ያየሁት አበ ከረን እንዳለባቸው ጌታነህ፣ አበበ ተመስገንና አንዴ በመን የማላውቀው ወጣቶች እና ቀበሌ ተመተው መውደቃቸውን አይቻለሁ እነዚህ የተገደሉት ወጣቶች ፀረ አብዮተኞች ናቸው ተብሎ ነው ብሎ ምስክር መሰከ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ የፓአ በከንዱ አበበ በዚያን ጊዜ ቢበሬ ያየሁት መኪናዋን ወስጄ መብራት ጋ ካቆመ በኋላ ወጣቶች ቢገደሉ ከመኪናዋ ውስጥ አልወጣም ብሎ ምስክሩ መለሰ, የተከላካይ ጠበቃ ጥያቄ አበቃ፣

በገለ የሚከራከረው 32ኛ ተከሣሽ መ/ጥያቄ ፀጋዬን አውቃለሁ ብያለሁ እኔ ፀጋዬን ሙሉጌታን በምንም ውስጥ ቢሣተፉ አላውቀም እንዳለ ነበረም ነው የማውቀው፣

በገል ጠበቃ የሚከራከሩና ሌሎች በገላቸው የሚከራከሩ ተከሣሾች መስቀል ያ ጥያቄ የለ ንም ብለዋል ::

የሌ ዐቃቤ ሕግ ድጋሚ ጥያቄ በከንዱ አበበ ገመድ ቢፈታ ያየሁት ሰዎች ተገድለው ከወደቁ በኋላ የመኪናዋን በር ከፍቶ ቢፈታ ነው ያየሁት ፀጋዬ ሙሉጌታን ደሃ ወንጀል ቢፈ ፀም አላየሁትም እንጂ በሌላ ቦታ ወንጀል ይፈጽም አይፈጽም የማውቀው ምንም ነገር የለም . ብሎ ምስክሩ መለሰ የሌ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አበቃ

የፍ/ቤቱ ማብራሪያ ጥያቄ አልተጠየቀም

10ኛ የሌ ዐቃቤ ሕግ ምስክር በመመስከሩ በፊት ዐ/ሕግ የሚያስዘው ጥበቅ ካለ ተጠ ይቀ ጥበቅ አለኝ ብሎ 10ኛ ምስክር አቶ ታደሰ ገበሬ ቢሆኑ የሚመሰከሩት 1ኛ በድርጊቱ ወቅም በከ 1 ላይ የተገደሉትን ሟቾች እንዲያስ ቀብሩ ታዘው መጋቢት 19 ቀን 70 ዓ.ም

ማስቀበራቸውንና በሌም ጉድጓድ እንዲያስቆፍሩ ታዘው ማስቆፈራቸውንና ሲቀበሩ ያዩ መሆኑን በመጠርጠም በ1984 ዓ.ም በቦታው ሂደው አፅማቸው እንዲወጣ ያስደረጉ መሆኑን 2ኛ በዶርጊት ወይም በክስ 4 ላይ የተጠቀሱት ሟች ማስቀበራቸውን 3ኛ በዶርጊት ወይም በክስ 3 ላይ ስለተጠቀሱት ሟቾች ወደ ሚገደሉበት ቦታ መውሰጃ መኪና እንዲያዘጋጁ ታዘው ያዘጋጁና ሚያዝያ 24 ቀን 69 ዓ.ም ታዬ አበበና ተሰማ ሊሳሳ የተባሉት በዚሁ ቀን የተረሸኑ መሆኑን ይመሰክራሉ

10ኛ የሌቁ ዐቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ ማንነታቸውን ተጠይቀው ለና/ቢቱ ሲመልሱ

ስም ታደሰ ገብሬ ሃ/ማሪያም

እድሜ 62

ሥራ ጡረተኛ

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 10 የቤት ቁ.35

የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው እነዚህ ተከሳሾች ውስጥ የማውቃቸው አቶ ባሻ መሊሣ፣ መ/አ አበራ፣ አቶ ተሴማ፣ አቶ ረጋሣና በከንዳ ስበብ/አቶ አሰፋ ወልዴ፣ እነዚህን አውቃቸዋለሁ ከእነዚህ ጋር ጸብና ዝምድና የለኝም ተከሳሾች የተከሰሱት ሰው ገድለውና አስገድለዋል ተብለው ነው እኔ ግን እንዳስገደሉና እንደገደሉ አላውቅም።

የሌቁ ዐቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ እኔ የማውቀው በመጋቢት ወር 1970 ዓ.ም ለስብሰባ እንደተጠራሁ ከስብሰባ ቦታ ተጠራሁ የበረንና የከፍል አለቃዬ አቶ ረጋሣ ጉበና ጠረንር እንድ ፀረ አብዮተኛ ተገድሏልና እንድታስቀብር አሉኝ እኔም በዚያ መሠረት ለሚመለከታቸው ቡራተኞች ትእዛዝ በጠሁና ተመለሱ በማግስቱ ግን እንደምቀብር ሰጠይቀ ሀያለ ወ/አማኑኤል የገራዝማቾ ወ/አማኑኤል ልጅ ነው መባሉንና መቀበሩን ሰማሁ ከዚያ በኋላ አሁንም አቶ ረጋሣ የሚባሉት ጠርተውኝ ፀረ አብዮተኞች ይገደላሉ ጉድጓድ እንድታስቆፍር አሉኝ እኔ የት ነው የማስቀብረው ብዬ ስል በከተማ ውስጥ እንዳንድ ተለከለካሽ በበሽታ ምክንያት የሞቱ ውሾች የምናስቀብርበት አይደርንላን ማረፊያ አለ እዚያ እንድታስቆፍር ብለው አዘዙኝ ከተማው አሰላ ነው እዚያ ቦታ ጉድጓድ ተቆፍሮ ማለቁን ከአቶ ረጋሣ ጋር መጥተው አረጋገጡና ዩሁ የዚያን እለት ለሊት የተረሸኑት ተኩስ ሰማሁ ቀኑ መጋቢት 19 ቀን ለ20 አጥቢያ 70 ዓ.ም ነው ከዚያ በኋላ እንደዚያው አድርገን እኔ እና ቲን ለመጠየቅ በለሊት ተነስቼ ወደ ሚኖሩበት ቤት ሄዱኩ ከሄዱ ጉድጓድ ላይ ማለት ጉበ ፋንታ ጡና ቤት በር ላይ አንድ ሁለት አስከሬን ቀበሌ 08 አራት አስከሬን ቀበሌ/ቤት ሦስት አስከሬን እንደዚሁ ወዴቁ አየሁ ከዚያ እኔ ወደ ስራዬ ገባሁ

Murtii Waligala Oromiyaa
ጠቅላይ ፍርድ ቤት

ስራዬ ከገባሁ በኋላ አስከሬን የሚያነሣ መኪና እንዲታዘጋጅ በሉው የመ/አ ፍስሃ አንደቶ በበለከ ለዘዙኝ ሠራተኛ ለዘዝኩር ሸፍሩ የሚቀበሩ ሠራተኞችን ይዞ አስከሬኑ ወደ አለበት ሄደ ከዚያ ተመለሶመጥቶ አስከሬኑ ተበላሽቷል እንጉላቸው ሚዳ ተበታትኗል ምን ላድርግ ብሎ ቢለኝ ውጣ እንዳይበላው የበው አካል ነው በተቻለ መጠን ባገኛም ቢሆን አንስታቸው ውስዳና ቀብሩ ብዬ ትእዛዝ ሠጠሁ ሠራተኞቹ ሄደው ከዚያ በኋላ ጉዳጓድ አፈር እንዳይመለስ በተ ሌላ አስከሬን ስላለ ተብሎ በበለከ ተነገረኝ እንዳይመለስ እኔም ትእዛዝ ሰጠሁና ቀዩ በመጠረግ 4 አስከሬን በአንድ ቢገኝ መኪና ተጭኖ መጣ የመጣው ከሲቲዩ ከተማ ነው. እሱ በጊዜው የወረዳ አስተዳዳሪ የነበረ ሰው ነው አስጭኖ መጣ እዚህ ቦታ ሳስ ቀብር. ነው ታዝዤ ነው የመጣሁት አለ እኔ እዚህ ቦታ አታስቀብርም ለሉኩት ትእዛዝ ካለደረሰኝ አለኩት አስከሬኑን ይዞ ወደ ደርግ ጽ/ቤት መጣ ከዚያ የደርግ አባል የነበሩት የመ/አ ፍስሃ አንደቶ በለከ ደውለው ይቀበር አፈር እንዳይመለስ ያለው ለዚህ ነው ወሚያው አተ ረጋሣ ጉበና የከተማ ልማት ሥራ አስኪያጅ የነበረው መጥቶ አስከሬኑን ይዞን በመኪና አብረን እንሂድ ብሉኝ አብረን እንጓጓድ አጠገብ ስንሄድ ቀደም ቢል የተቀበረው አስከሬን እሳዩ ላይ ቀጠለ አለበት አፈር አለተመለሰም እኛ ደርሰን አራቱንም አስከሬን እጅና እግራቸውን አየያዙ ወደ ጉድጓድ ቢወረውሩ አየሁ ከዚያ ውስጥ መ/ር ሃይሉ ተፈራ የሚባል መምህር አውቃቸዋለሁ የወታደር ጫማ አድርጎ ፊልድ ጃኬት ለብሶ ነበር ከነለበሱ ይታወቃል አወኩት ከዚያ አፈር መለሰንና መጣን ከተማ ውስጥ ከተጫኑት አራሣ ውስጥ ሰዎች በምጠይቅበት ጊዜ አበበ ተመስገን፣ አምዴ አየችሉህም፣ሽመልስ ከፍሌ የሚባሉ እነዚህ ሰዎች መገደላቸውን ነገሩኝ እነዚህን ሰዎች አውቃቸዋለሁ እኔ ሁኔታው ስለዘገነነኝ በተከከለ, እሳ የሁም ረጋሣ ጉበና ከከተማ ልማት ሥራው ውጭ የሚሠራው የቀይ ሽብር ኮሚቴነት ነው የሚባለው ለሲተን ሲገዷቸው ቢሉ በዚያን እለት ምሽት ቡሪሬቴ ከእነ አበቴ ገመዳ ጋር. ሆነው እኛ መብራት አጥፍተን ስንመለከት እነሱ ቴን ከፍተው በዞ ቢያስፍከሩና ቢያዙፍ ነበር አራቱን በዚያን እለት በመብራት አይቸዋለሁ ከዚህ ውጭ እዚህ አይርጋለን ማረፊያ የተቀበሩት በ1984 ዓ.ም አጽም እንዲወጣ በሚቆከርበት ጊዜ ሁለት ቀን ቁፋር በሚያካሄድበት ጊዜ በመጠረጋው በ3ኛው ቀን ተገኘ ምልክቱ ሃይሉ ተፈራ የተባለው ጫማውና የለበሰው ልብሱን ስለማውቀው [illegible] ሰናገኘው እንቻለን ብለን በ3ኛው ቁፋሮ ቀን የአሱ አጽም ላይ ጫማው [illegible] ተገኘ [illegible]ጣው የሱ በቻ አይደለም የብዙ ሠው ነው ሌላ. ከዚህ ውጭ ያየሁት በ1969 ዓ.ም በ[illegible] 23 ቀን ነው የሚደዳ በዓለ ሰናከበር በኝርገራም ንግግር እንዲያደርጉ ከተፈ ቀደሞቻቸው በፊት ውጭ አንድ ሰው ቢፍቱ የሚባል ሰውዬ ንግግር እንዲያደርጉ [illegible] በጊዜያዊ አስተዳዳሪነት ቢ/ለ ደበበ ሁሪሳ

Murtii Wahiigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ጠር ተው ነገሩኝ ጊዜው መሽቷል ከቮርገሪም ውጭ እንዴት እንደናገር አደርጋለሁ ብዬ ብል መድረክ ላይ ወጥቶ እነዚህን ሊህአፓያች እስከ መቼ ይረስ ነው መገገስት የሚቀለባቸው ለምን አይረጡትም ብሉ ተናገረ ከዚያ በኋላ ስብሰባው እስኪና ሚኒሻ ተሰብስቦ መቶ ፖሊስ መምሪያ እንዳለ አራት ለናበሳ እንደተቀጠን በድምጽ ማጉሊያ ተጠርቼ ሂዱኮ ቢ/ሰ ከበደ ተሰማ እና የወህኒ ቤት አዛዥ የነበሩ ሻ/ቃ ፍስሃ የተባሉት አብረው ቁመው እንዳሉ ለሻ/ቃ፡ፍስሃ መኪና ተባብረው ቀርበ ቦታ ሂጅ አንዴ የሚያደርስው ነገር ለለ ለሉኝ አይ ነዳጅ ካለተገዛ ነዳጅ የለውም አሉኝ ቸው ነዳጅ ይገዛል ሃለ መኪናውን ፍቀዱለት አሉ ከዚያ መኪናና ፖሊር አዘዙለቸው ፖሊሶ ከሻ/ቃው ጋራ አብሮ ሂዳ ሀቴል እንዲያደር ተደረገና በዚያው ይዘውት ሂዶ እነም ወደ ቤቴ ሂጄኮ በማግስቱ ፖሊሩ መጣና የላከኝ ቦታ ደርሺ መጣሁ ነገር ግን ሰው ሊገደሉ ነበር የሚሄዱት ጭኝ በሂዶ መኪናው ርዱቷ ስለሌለው ዳገቱን ጭቃው አላስወጣ አለኝ እኔ ተመለሽ መጣሁ በሊላ መኪና ይዘው ሂዱ ብሉ ነገረኝ ከዚያ በዚያ አስናበቱኩት ፖሊሩ በዬም አበበ ይባላል ከዚያ በኋላ ሰዮች መገደላቸውን ሰማሁ ከተገደሉት ሠዮች ውስጥ የታሰሩ ሰዮች ነበሩ የኩና ቤት ሠራተኞች <u>ተሰማ ሊላሳ፣</u> <u>እነ ታዬ</u> የሚባሉ አስተማሪዎች ነበሩ እነዚህ ተገደሉ መባሉን ሰማሁ ኩና ቤት የሚሠራው ተሰማ ሊላሳ ነው ታዬ አስተማሪ ነው እኔ አላውቀውም ስሙን ሲጠሩ ነው የሰማሁት ብሉው ምስክሩ መለሰው ዐቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ እኔ በዚያን ጊዜ <u>የአበሳ ከተማ ፖም ነበርኩ</u> ብለው ምስክሩ መለሰው ተመለሱ የተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አበቃ

በገላቸው የሚከራከሩትና በግል ጠበቃ የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል ::

ለዬ ዐቃቤ ሕግ ድገሚ ጥያቄ የለኝም ብሏል ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም

ፍ/ቤቱ የለዬ አቃቤ ሕግ 11ኛ ምስክር የሚመሠክሩበት ጭብጥ እንዲያቢዝ ተጠይቀ አቃቤ ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ 11ኛው ምስክር አለሙ በሩ የሚመሠክሩት በደርጊት ወይም በከበ 1 ላይ የተጠቀሱት ሟቾች መስፍን ገዛውና ጓደቸው ውቤ የተባሉት መጋቢት 19 ቀን ለሊት በ1970 እ.ም ሲገደሉ ያዬ መሆኑን ይመሰክራሉ::

11ኛው የአቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ማንነቱን ተጠይቀ ለፍ/ቤቱ ሲገልጸ

ስም አለሙ በሩ በዳሣ

እድሜ 55

ሥራ የገለ

አድራሻ አበሳ ቀበሌ 06 የቤት ቁጥር 177.00

የመሠከርኩትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የመቶ አለቃ

አበራ አበፋውንና 2ኛ ከሳሽ ሙሊሣን ነው የማውቀው በእነዚህ ተከሣሾች ጋር ደም ዝምድና የለኝም እነዚህ ተከሣሾች በቀይ ሽብር ገዳዮች ፈጸመዋል ተብለው ነው የገደሉትም መስፍን ገዛውንና ጌታቸው ውቤን ገድለዋል ተብለው፡ነው የመ ፉ አለቃ አበራ አበፋው እንዴ ከማላውቀው ሠው ጋር ሲገድል አይቻለሁ ካሣ ሙሊሣ በዚህ ሥም መጠራቱን እንጂ ወንጀል ሲፈጸም አላየሁም የለ ዩ አቃቢ ሕግ ዋና ጥያቄ ሲገድሉ አይቻለሁ ያየሁትም መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ነው፡ እኔ ላይ የቻልኩት በቀበሌ ነዋሪነቴ በ15 ቀን ሮንዴ በየተራ እንዘር ነበር, በዛን እለት እኔ ተረኛ ስለነበርኩ ከምሽቱ 7 ሰዓት አካባቢ 6 ሆነን ሁለት ሁለት ሆነን ተከፋፈለን ሮንዴ በመጠበቅ ላይ እያለን አንዴ ላንዴሮቨር መኪና ከለሊቱ 7 ሠአት በኋላ ጥናኦ ከላይ ወደ ታች ይመጣል መኪናው ከመጣ በኋላ የመ ፉ አለቃ አበራ አበፋውና አቶ በዩም አሰፋ ለጊዜው እዚህ ውስጥ አሳየኋቸውም የሉም ከላንዴሮቨሩ መኪና ውስጥ ወጥተው እናንተ ዎ ምንዴናቹሁ አሉን እኛ ተረኛ ሮንዶች ነን ቀበሌ አዛን ነው ስለነው እናንተን ማን መደባቹሁ ጥፉ ከዚህ አሉን እኛም ወደ ኋላ አፈገፈገና ተበታተንን ከዚያ በኋላ አንዴ መቶ ሜትር ያህል ከሸሸን በኋላ ከኋላ በር በኩል የመኪናውን በር በመክፈት ሁለት ሰዎችን አውጡ በሩ ቁ ቀሚ ላይ ንበርሁለቱን ሰዎች ካወጡ በኋላ ላንዴሮቨሩ ወደ ታች ቢያፈገፍግ እንዴ ለጊዜው ያላወኩትና በውና የመ/አ አበራ አበፋው በአውቶማቲክ ጥይት እሩምታ ተኩሰው እነዚያ ሰዎች ሲወድቁ አይቻለሁ እዚያ አካባቢ ሲያሣይ የሚችል የመንገድ መብራት ስለ ቀኑም ጨረቃ ነበር እ ገደያው ቦታ እንደ እኔ የሚጠብቁ ሰዎች ነበርን ሁለት ሁለት ሆነን ነበረ የምንጠብቀው እነሱም አቶ ዘሪሁን መኮንን፤አቶ ታሉ ጉዩ፤አቶ ደረጀ ለሣቱ፤አቶ በለሁ ማሽሬ፤አቶ ሁቤን በዳሶ እና እኔም ነበርን ከዚያ ገደያው ከተፈፀመ በኋላ መኪናው ተገሽ ዝቀ ብሎ ሽቀበር በሚባለበት ቦታ በኩርባው ላይ ዞሮ ወደ ቴያጆርስ ሆቴል ወደ ላይ ዞረ ከዚያ በኋላ በሩ ቁ ይታየኛል አቶ በዩም አሰፋ የከተማ ለማት ሠራተኛ ናቸው አቶ ዘሪሁን መኳንን የጠራው ይመስለኛል ድምጽ ግን አይሰማኝም አቶ ዘሪሁን መኮንን ወደ በዩም አሰፋ ሂዶ ሲነጋገሩ አይቻለሁ የዘሪሁንና ሰዎቹ የተገደሉበት ቦታ ቅርበት ነበረው የተገደሉትን ሰዎች ለላይ የቻልኩት በንጋታው ነው በሌላ አካባቢ የተገደሉ ሰዎች መኖራቸውን አውቃለሁ በእለቱ ከተኛሁበ ቦታ ተኩስ ይሰማ ነበር በንጋታው ከታች በኩል አስከሬን ተጥሮ መጥፉ እኛ ቀበሌ ሲደርስ በአበሳ ማዘጋጃ ቤት መኪና እነዚያ ሁለት አስከሬኖች በዚያ ላይ ሲጫኑ አይቻለሁ ብሎ ምስክሩ መሰከ የለ ዩ ዐቃቢ ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ።

የተከሣሾች ተጠሪ መስቀለኛ ጥያቄ የለንም ብለዋል በግለ የሚከራከረው 10ኛ ተከሣሽ የመ/አ አበራ አበፋው መ/ጥያቄ በአንዴ መቶ ሜትር እርቀት ላይ የሚያውቁትን ሰው ለይቶ ማወቅ ይቻላል ምክንያቱም ጨረቃም መብራትም ስለ የሚያውቁትን ሰው በትክክል ማወቅ ይቻላል

ማታ የተገደሉትን ሠዎች ለማየት ያልቻሉት ከዚህ አካባቢ አጠፋም ማን መደባቸሁስለተባለን በዚህ ምክንያት ፊርቼ ነው ጠጋ ለማለት ያልቻሉት ብሉ ምስክሩ መልሰ ተመለሰ ።

ሌላ አቃቤ ሕግ ዱጋሚ ጥያቄ የለኝም ብሏል

የፍ/ቢቱም ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም

ፍ/ቤቱ የልዩ አቃቤ ሕግ 12ኛምስክር የሚመሠክሩበትን ጭብጥ እንዲያብራራ ዐቃቤ ሕግ ተጠይቆ ዐቃቤ ሕግ ጭብጥ ስለኝ ብሉ 12ኛው ምስክር አቶ አፈወርቅ ወርቁ የሚመሠክሩት በደርጊት 3ኛ በክስ 1 ላይ የተጠቀሱት ሃይሉ አበበ እና ሌሎች ሠስት ሰዎች መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ሲገደሉ ያዩ መሆኑን ይመሰክራሉ

12ኛ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ሲመልስ

ሥም አፈወርቅ ወርቁ ደበበ

እድሜ 60

ሥራ ጡረተኛ

አድራሻ አሰላ ቀበሌ 07 የቤት ቁ 009

የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው ካሣ ሙሌሣ፣ ገ/ባሻ በከንዳ፣ ፀጋዬ ሙሉጌታ፣ አቶ ፊለቀ፣ አቶ አስቻገር እነዚህን አውቃለሁ ፣ ካሁን ከጠራቸው ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ተከሣሾች በቀይ ሽብር አስገድለዋል ተብሉ ነው የሰማሁት አስገደሉ የተባሉት ሃይሉ ጥበቡን ነው ሃይሉ ጥበቡን የገደለውን በው አላ ውቀም ::

የልዩ ዐቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ ሃይሉ ጥበቡ የተገደለው መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ነው እኔ የማውቀው የቀበሌ 07 ሊቀመንበር ነበርኩ መንግስቱ ተፈራ የሚባል ሰው ስልክ ደወለልኝ እሱ የቀይ ሽብር ባለሥልጣን እንደነበር ነው የማውቀው ፀጠፊው እነን ለቀርቦ እገናኙ ዛሬ ማታ ከሌሊቱ በ11 ሰዓት እናንተ ቀበሌ ቀይ ሽብር ይፈፈማል ይሄንን ለአብዮት ጥበቃ ጓዶች ንገር ስሉኝ እኔም በተቀረዱ ለአብዮት ጥበቃ ተጠሪው ሰው ነገርኩ እሱም በሰሩ ጎትጎቶቹ ተናገረ በ11 ሰዓት እንመጣለን እንዳሉት በሰዓቱ በ11 ሰዓት አካባቢ ተኙ ስለነበር አቶ አበቤ አርአያና አቶ አጉቸው የሚባሉ ሰዎች መጥተው ቀስቀሱኝ የተባለው ቦታ ላይ ሄጄ ቆምኩ ከዚያ በላንድሮቨር መኪና መጡ አለፉ ከአለፉ በኋላ ጥይት ተተኩሶ ተመቱ ሰዎቹ"ወርቡኝ ወርቡኝ" የሚል ድምጽ እሰማ ነበር ይሄን እድርገው ከተመለሱ በኋላ አሁንም በላንድሮቨር ሲመጡ እኔ ጋ ላንድሮቨሩን አቁሙ አቶ መንግስቱ ተፈራ እንደገና መመሪያ ሰጠኝ

ቁጥር 2/89

50

እስከ ቀኑ ድረስ አረሣው እስኪነሣ ድረስ ጥበቃ ጓዶች ጥበቃውን እንዲያካሂዱ መመሪያ ሰጥ እላኝ ስብዬት ጥበቃዎች ከዚህ እንዳትነቃነቁ በቀኑ የማዘጋጃ ቤት መኪና መጥቶ አስ. ከረን እስከሚያነሣ ድረስ ብዬ መመሪያ ሰጥቼ ወደ ቤቴ ሄድኩ መንገስቱ ተፈራ ከተገደሉ በኋላ የነገረኝ ከመኪና ወርዶ ሲያሰ ገደያው ከተፈፀመ በኋላ በመኪናው ውስጥ ነበር በመኪና ነው የመጣው ሃይሉ ጥበቡ መሆኑን ያወኩት ጠዋት ጥበቃው መኪኖቹን ለማየት ስሄድ ኩበት ጊዜ ነው ተመቶ እየሁት ተማሪዬ ስለነበር አወኩት እዚያ ቦታ ከእሱ ጋር አራት ሰዎች ተገድለዋል በሚገባበት ጠዋት ደግሞ አረሣውን ከተመለከትኩ በኋላ ወደ መ/ቤት ወደ ሥራ ስሄድ ሃጐስ ፋንታ ቡና ቤት ጋ ሁለት ሰዎች ተመተው አይቻለሁ እኔ ከቀበሌ 07 ወደ ቤቴ ስሄድ ቀበሌ 06 ውስጥ ተመተው ያየሁት እነዚህን ነው አረሣቸው በእኛ ቀበሌ/06 ውስጥ/ ያለው በእስላ ማዘጋጃ ቤት መኪና ተጭኖ አይርግላን ግሪፊያ እንደተቀበረ ሰምቻለሁ የቀይ ሽብር. ኮሚቴዎች በወረ አቶ አበቴ ጫሙ ባለቤቱ አማኑ ቱፋ ይሄው መንገስቱ ተፈራ በፀጠፊነት ደግሞ አቶ ሞገስ ወርቁ ያገለግላሉ የሚባለን ሰምቻለሁ ብሎ ምስክሩ መልሶ የልዩ ዐቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አሁን በቀይ ሽብር ኮሚቴነት አውቃቸዋለሁ ያልኳቸውን የማውቀው ሲባል ሰምቻለሁ ነው ያልኩት እንጂ በተከከል አውቃቸዋለሁ አላልኩም ብሎ ምስክሩ መልሶ የመስቀለያ ጥያቄ አበቃ ምስክሩ ተመለሰ ::

በገል የሚከራከሩትና በገል ጠበቃ አቁመው የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል ::

ልዩ ዐቃቤ ሕግ ድጋሚ ጥያቄ የለኝም ብሏል ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም

ልዩ ዐቃቤ ሕግ ቀሪ ምስክሮችን እንዳቀርብ በቂ ቀጠሮ ይሰጠኝ ሲል ጠይቋል ::

በገል የሚከራከረው 5 ተከሣሽ የ7 ዓመት እስረኛ ነኝ ጊዜው በተራዘመ ቁጥር የዚያን ያህል ጉዳት እየደረሰብኝ ነው ስለዚህ ቀጠሮው እንዳይርቀብኝ አጭር ቀጠሮ እንዲሰጠኝ ከብር ፍ/ቤቱን እለምናለሁ ብሏል ::

ትእዛዝ

ቀሪ የልዩ ዐቃቤ ሕግን ማስረጃዎችን ለመስማት ቀጠሮ ለመጋቢት 22 ቀን 1992 ዓ.ም ተቀጠረ ::

834

162 51

የወ/መ/ቁ. 2/89

ቀን 22/7/92

ዳኞች ፈፋ ለገሰ

መሀመድ ጀማል

ጀይላን ጀማል

ከሣሽ ልዩ ዐ/ሕግ አየለ ፆገሰ ቀርቧል::

ተከሣሾች እነ ኰ/ል ደበበ ሀሪሳ :106 ሰዎች/ ውስጥ 42 ተከሣሾች በወ/ር አከሊለ ፍቀሬ አማበነት ከአበሳ ማረሚያ ቤት ቀርበዋል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቆች ሁለቱም ቀርበዋል::

ይህ መዝገብ ለዛሬ የተቀጠረው የልዩ ዐ/ሕግ ምስክሮችን ለመስማት ነበር የተጠሩት ምስክሮች ቀርበዋል::

ልዩ ዐ/ሕግ የቀረቡት ምስክሮች ይሰሙልኝ ብሏል::

ፍ/ቤቱ የምስክሮችን መቀረብ ካረጋገጠ በኋላ 135ኛ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ 135ኛ ምስክር አቶ ገርማ አሰቴ ሲሆኑ የሚመሰክሩት በክሱላይ በተጠቀሰው ገዜ በቢቆጂ ከተማ በክስ ወይም በዶርጊት 13 እና 18 ላይ የተገለጹት ሟቾች ሲገደሉ ያዩ መሆኑን ይመሠክራሉ::

135ኛ የአቃቢ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በደንቡ መሠረት ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ሲመልስ::

ስም ገርማ አሼቴ

ዕድሜ 63

ስራ ጡረተኛ

አድራሻ አርሲ ክ/ሀገር ወረዳ ሉጮና ቢለቢሉ ከተማ ቢቆጂ ቀበሌ 01 የቤት ቁጥር 116.

ከእነዚህ ተከሳሾች ውስጥ የማውቀው የ50አለቃ በከንዴ አበበን ብቻ ነው ከ50አለቃ በከንዴ አበበ ጋር ፀብና ዝመድና የለንም ዛሬ የመጣሁበትን ምክንያት አውቃለሁ ለመስክርነት ነው 50አለቃ በከንዴ አበበ ለምን እንደተከሰሱ አውቃለሁ ሰው ገድለዋል ተብሎ ነው:: መግደላቸውን አውቃለሁ [illegible]

የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክር ሟቾች ሲገደሉ ያየሁት በቆጂ ከተማ ነው:: በ1971 ዓ.ም ሚያዝያ 13 ቀን ነው:: [illegible] በዎቹ አቶ ተሰማ ዳዲ እና ጫላ አርሰዲ የሚባሉትን ከዚህ ከአበሳ ወመረና [illegible] ሁሉ ቶም እጃቸው ወደኋላ ታስሮ ነበር:: ቀኑ ቀዳሚ የገበያ ቀን ነበር በቆጂ ከተማ [illegible] ይለ ጎደይ አለ አዘጋጅ ሁለ ተገመ

Maana Murtii Walligala Oromiyaa

አስቀመጡ ከአስቀመጡ በኋላ አቶ ከተማ ካሳዬ የተባሉት ስለነሱ የሕይወት ታሪክ ፀረ ሕዝብ ናቸው ሌቦች ናቸው የሚል የሕይወት ታሪካቸውን አነበቡ እሳቸው ካነበቡ በኋላ ይህ የአሁኑ በከንቱ አበበ እና አንዱዓለም ስማቸውን የማላውቀው ፖሊስ ይቀነው ቆመው ነበር እሁንም አንዱ ሻለቃ ፕባሻ ንጋቱ ካለፉ በኋላ ቆጥር ቁጠሩ አንዱ፣ ሁለት፣ሶስት በለው ቁጠሩ መቷቸው:: ተሰማ ጸጺ የተባለውን የመቷው በከንቱ ነው በከንቱ ሥራቸው የፖሊስ ኰሬርም ፖሊስም ናቸው ከዚም በኋላ ያው እነሱ ምቱ እዚው እንደወደቁ ጫሳ አርሰዲ የተባለው አልጫት ቤል አበቆሳሂ አበደሳ እንደገና ጥንቆሳትን መተቶ ገደለው ከዚያ አሬሳቸውን እኔ የበቆጂ ማዘጋጃ ቤት ገንዘብ ያዥ ነበርኩ አለቃዬ ጠርቶ አሁኑኑ ጉድጓድ አስቆፈረህ ለክ በዓሰዓት ይሄንን አስከሬን አስነስተህ እንዲታስ ቀበር ብሉ እዚዝን ወዲያው ሠራተኛ ፈልጌ በዓ ሰዓት ወስጄ አስቀበርኩ ያስቀበርኩት በቆጂ ከተማ ባህርዛፍ ውስጥ ነው የተ[illegible] ገደሉት 5 ሰዓት ይሆናል በግምት ነው::

ሌላ ከዚህ ውጭ ያየሁት ሰኔ 9 ቀን 1971 ዓ.ም ሁለትን ስማቸውን አላውቃቸውም እንዱ መገርሣ ተራ ይባላል መገርሣን በዓይኔ አውቀዋለሁ እነሱንም በዚያው ዓይነት እንደዚሁ ከአሰላ በመኪና ይዘዋቸው መጡ እነና የተገደሉበት ዱልዱሌ ሰር ነው እዚያው አስቀመጧቸው የሕይወት ታሪካቸውን እንደዚያው እንደበራቱ አቶ ከተማ ካሣዬ አነበቡ ከአነበቡ በኋላ ፖሊሶች፣ ማን እንደሆኑ አላውቅም ስማቸውንም አላውቅም በዓይነም አላውቃቸውም እነሱን ሶስት ፖሊሶች መቷቸው ወደቁ እዚያው ከወደቁ በኋላ አበቆሳሂ አበደሳ እና በከንቱ አበበ ማን ማን እንደመቱ አላውቅም በሽጉጥ መቷቸው እዚያው የወደቁበት ቦታ አልሞቱም ቤሉ ከዚያን በኋላ ያን ዐለቱኑ እንደዚያው አንድ በሬ ቱ ታዘዙ ተራክተር ፈልግ በትራክተር አስከሬናቸውን አስነስቼ የበሬዎቹ የተቀበሩበት ቦታ አስወስጄ ቀበርኩ ብሎ ምስክሩ መልስ ዐ/ሕግ ጥያቄ አበቃሁ ብሏል::

የተከሣሾች የተከሳካይ ጠበቃ ዐ/ጥያቄ የ50 አ. በከንቱ ተሰማን ሲመታ አይቻዓለሁ በማን አይነት መንገኝ እንደመታው ለይቼ አላውቀም እንዴት የቀጠረላቸው ሻ/ቃ ባሻ ይባላሉ ስማቸውን አላውቀም ሰዎቹን ይዘዋቸው የመጡት ከአሰላ ነው በመኪና ነው ኩሬሩም በከንቱ ነው ከሻለቃ ባሻ ጋር ነው አስቀመጧቸው እኔ እዚያ የሄድኩት የማዘጋጃ ቤት ገንዘብ ያዥ ነበርኩ አለቃዬ ከዚያ እንዳትጠፋበሉ እዚዝን ከዚያው አካባቢ ገበያ ስለነበር ሄጄ ቆሜ ነበር [illegible] የቻልኩት ዛሬ እንደዚሁ ዶል ከአስተዳደር ታዘናልና የማዘጋጃ ቤት ሠራተኞች ከዚ[illegible]ታጡ ብሉ እዚዝን አለቃዬ አስቆፈረም ሰዎቹ ከመመጣታቸው በፊት ያዘዝን [illegible] ጉርድ [illegible]ባሳል አላፊ ከእኔ ሌላ ሰው የገበያው ሕዝብ ሁሉ አለ ገበያው እዚያው ነው ገ[illegible] ከዱልዱሌ ወደህ ሜዳና ወደያ ሜዳ ነው እነሱ የተገደሉት ዱልዱሌ [illegible] ነው [illegible] እንደመጡ ዱልዱሌ ሰር አስቀመጧቸው ወደ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

5 ሰዓት ነው ያመጧቸው::

ሰኔ 9 ቀን ደግሞ ሌሎችን አምጥተው መቷቸው እነዚህን የ50 አ. በክንዱ የመቷቸው ጠመንጃም ሽጉጥም ይዞዋል እሷቸውና አብዱላሂ አብደላ ሁለቱ ማን ማን እንደመቱ አላውቅም እንጂ ከሰበቱ ሁለቱ አሰምተዋ በሉ እንዳንደቸን መቷቸው ከ ሄዱ በኋላ ተመለሰው ነው በዚ ፖሊሶችም መሣሪያ ይዘው ከበዋል እሷቸውን ደደንብ አውቃቸዋለሁ መምታታቸውንም ያዩኩት አጠገባቸው ነኝ የተመቱት ወይቀዋል ገርገር ነበር መገርሣን ነበር በጣም የሚውቀው ማንኛውን እንደመቱ ገን አላውቅም መምታቱን እና መተኮሱን አውቃለሁ እር ቀታቸን ከ10 ሜትር በላይ አይርቅም አሁን ካሉት ምስክሮች ውስጥ እዚያ የነበረ ገን አላውቅም ደሄ መገርሣ የሚገለው ገን እዚያ ፍቶ ያነሣ ነበር ፍቶ ገሬፍ እንዲያነሣ ማን እንደሬ ቀደለት አላውቅም በክንዱ የያዘውን ሽጉጥ ለይቼ አላውቅም ሽጉጥ መሆኑን ነው እንጂ በ2ተና ጊዜ ያያዛቱ ጠመንጃውን ለይቼ አላውቅም በሁለቱም ጊዜ ጠመንጃ መሆኑን ነው የሚውቀው የለበሰው ለብስ ፊልደ ጃኬት ነው ሱሪም ታጥቀዋል ፊልደ ጃኬቱ አረንጓዴ አይነት ነው ሱሪው የፖሊስ ዓለቹ መስክ ነው በሉ መሰለ የተከሳካይ-ጠበቃ ጥያቄ አበቃሁ ብሉ::

በገል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም በለዋል::

የዐ ዩ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አለተነሣም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ በዓቼ የተገደሉበት ዴሰዴ ከገበያው ማሀል ነው ዴሰዴ የ እሬሱ ገበያ ነው ከዴሰዴ ፍ ማይ ለማይ ገበያ ነው በክንዱን ከዚያ ቀን በፊት አውቃቸዋለሁ እዚሁ አበሳም አውቃቸዋለሁ የፖሊስ መኪና ሹፌር ነበሩ ንግግሩ የለንም እንጂ አውቃቸዋለሁ በፊት አበሳ አበሬ ነበር በኋላ ነው በቀጂ ተዛውሬ የምሰራው በዚኛን ጊዜ እሱን- አውቀዋለሁ በሉ ምስክሩ መልስ ተመለስ::

145 የዐ ዩ.ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ እንዲያ- ሲዝ ተጠይቀ. ዐ/ሕግ ጭብጥ አለን በሉ 145 መሰክር አቶ ሚደቀሣ ደገፋ ሲሆኑ የሚመስከሩት በቀጂ ከተማውስጥ ባድር ጊት ወይም በከበ13 እና 18 ላይ የተገደሉት ሟቾች ሲገደሉ ያዩ መሆናቸውን ይመሰክራሉ::

145 [...] መሠረትከሙሉ በኋላ ማንነታቸውን ተጠይቀው ለቸሉት ሲመልሱ:_

ስም ሚደቀሣ ደገፋ

ዕድሜ 40

ሥራ መምሁር

አድራሻ እርሲ ክ/ሃገር ለሜና ቢለቢሉ ወረዳ በቀጂከተማ 01 ቀበሌ

ከእነዚሁ ተከሣሾች ውስጥ የሚውቀው 235 ተከሣሽ የ50አ. በክንዱ አበበን አውቃለሁ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

[signatures] 2/14

239

165 54

ሌሎችን አሳውቀው ከእሳቸው ጋር ፀብና ዝርፊያ የለገመ የሚሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስ
ክርነት ነው የ50 አ. በከንዴ አበበ ሰው ገዶለዋል ተብለው ነው ሲገደል አይቻለሁ::

የሰቀ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ሲገደሉ ፩የሁት በቀጄ ከተማ ነው በ1971 ዓ.ም ሚያዝያ 13 ቀን እና ሰኔ 9 ቀን ነው:: ሚያዝያ 13 ቀን 1971 ዓ.ም በእሳቸው ሹፌርነት ሁለት ሰዎች ተሰማ ዳኜና ጧሳ አርሰዴ የተባሉትን ይዘው መጥተው ወንዝ አለ ፊልፊ ሰር አስቀመጧቸው ከዚያ አጠፉ በለተባለው ወንጀላቸው ተነበበ ከዚያ ቀጠሉና አንዱ የፖሊስ መኩንን እንዲመታቸው ትዕዛዝ ሰጡ ከዚያ ከተገደሉት ሰዎች ኋላ ሁለት ፖሊሶች ቆመው ነበር የሚደመሩ ያውን ተኩስ እነሱ ተኩሰው መቱቸው ሰዎቹ ወደቁ ከዚያ ደግሞ የ50 አ በከንዴ ሽጉጥ አሳቸው የወደቀበት ቦታ ደረት ደረታቸውላይ መቱቸው የሕይወት ታሪካቸውን ያነበቡት ከተማ ካሣዬ ናቸው ከዚያ በኋላ ሁለቱም ሰዎች አዚቀው ሞተ ተገኘ ከቆየ በኋላ ከገበያ መልስ ነው በወዛደሮች እንዲቀበሩ ተደርጎ ተቀበሩ::

ከዚህ ሌላ በዚሁ ከተማ ሰኔ 9 ቀን 1971 ዓ.ም እንደዚሁ በሳቸው አሽከርካሪነት በሳንደርቦር መኪና ሰባት ሰዎችን ይዘው መጡ ከዚያ እንዲመጧቸው እነዚህ የተቀመጡበት ቦታ እንደዚያው አስቀመጧቸው በለሰባቱም ሰዎች አጠፉ በለተባለው ወንጀል የሸይወት ታሪካቸው ተነበበ ወንጀላቸው ከተነበበላቸው በኋላ አሁንም ሰባት ፖሊሶች ተመድበውላቸዋል መቱቸው ከዚያ በኋላ የ50አ. በከንዴ የወደቁትን ሰዎች የሚጣሪያ ተኩስ : ተኩሰው ሰባቱም ደረት ደረታቸውን መቱቸው ሌላም ሰው አበጻለሁ አበደለ የሚባል የሚጣሪያ ተኩስ ተኩሶ መቶ አንዱ አልሞተ በሉ ቢል ሌሎች ፖሊሶችም ተመልሰው መጥተው መቱቸው ሰኔ 9 ቀን የተገደሉት 15 መገርሣ ተራ 25 ጃሳ ዳኜ 35 አዳኝ ይባላሉ ናቸው እነዚህ እነዚያ የበሬቶቹ የተቀበሩበት ቦታ አጠገብ ነው የተቀበረት በሉ ዐ/ሕግ ጥያቄ አበቃ::

[illegible]
የተከሣሾች ተከሳካይ ጠበቃ(መ)/ጥያቄ የ50 አ. በከንዴ እና ተሰማ ዳኜን በመኪና አመጥተው ሲገደሉ አይቻለሁ ዐለት ገበያ ቀን ነው ሰዎችን ከዚህ ከአሰሳ መሰለኝ ከበከንዴ ጋር ይዘው ሲመጡ አሳውቃቸውም እንጂ ፖሊሶችም አሉ በከንዴ ሽጉጥ ነው የያዘው ሌላ ነገር አላየሁም ሁለቱንም ሰዎች ነው የመቱቸው በአንዳንድ ጥይት ነው የመቱቸው መደመሪያ ተሰማ ዳኜን ቀጥሎ ጧሳ አርሰዴን ነው በቅደመሪያ ሰዎችን የመቱቸው ፖሊሶችና ቸው ፖሊሶች እንደ መቱ እሳቸውም ተንጠ በደቂቃ የሚቆጠር ጊዜ ቆይተው መቱቸው ሰዎችን የመቱቸው ከኋላቸው ቆመው ደርባቸውን ነው የ50 አ. በከንዴ ደግሞ ደረታቸውን እንደወደቁ ነው የመቱቸው የወደቁት ወደ ኋላ ነው ሰዎቹ በደርባበኩል ተመተው በደርባቸው ነው የተኙት ወደ ኋላቸው ተንተው ተንጠ ጊዜ ቆይተው ሞቱ ወዛደሮች እንደመቱቸው እሳቸውም ደግሞቸው ከዚያ ሞቱ አርቀታቸን አዚያው አካባቢ ነው ቀርበ ነው የተነበበው የሕይወት ታሪክ መንፈስ በዘረፋና በሌብነት ሀብረተበጡ ያስቸገሩ ናቸው የሚለው ከሁለቱ ሰዎች ገመደሬያ ቀደም ሞተውን መለየት :

ያስቸግረኛል የ50 አ. በክንዱ ከመቱትዉ በኋላ አንቀሳቃሲያቸዉ ቁሙ ዋ ቱ::

በ፤ 9 ቀን ደግሞ የ50 አ. በክንዱ ቦስተንም አየዘሩ ለከታተለው መቱቸዉ እነሱንም በደረታቸዉ ነዉ እኔ እዚያ የሄድኩት ግርግር ነበር ጥቂት ያጠፋበያቸ ሊገደሉ ነዉ ሲባል ወረዉን ለማየት ሄድኩ እኔም ቤቴ እዚያዉ አካባቢ ነኝ እዚያዉ ከተማ ዉስጥ ወሬ ይወራል በምቹ ሄድኩ የ50አ. በክንዱ በሁለቱም ቀን ሽጉጥ መያዛቸዉን በቻ ነዉ ያየሁት የለበሱት የፖሊስ ልብስ ቅጠላያ መልክ ነዉ የለበሱት ክሱ በሬት ተመተዋል እሱ ቢመታቸው ሹገዉታቸዉ አላለፈም በአቀ ስቃቤ ላይ ናቸው ብሎ የመስቀሉ ጥያቄ አልቋል::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መስቀለያ ጥያቄ የለንም ብለዋል::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄም አልተነሣም::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ የ50 አ በክንዱን ከዚዮ በሬትም አዉቃቸዋለሁ:: ሚያዝያ 13 ቀን 71 ዓ.ም የዐበያ ቀን ቀዳሚ ቀን ነዉ ወንዙ የሚያለፈዉ በገበያ መሃል ነዉ በግምት ወንዙ ከገበያ ከ20 እስከ 30 ሜትር በግምት ለይርቃም የ50 አ. በክንዱ ሚያዝያ 13 ቀን በእጃቸዉ ላይ ሽጉጥ ነዉ የያዙት በ፤ 9 ቀንም ሽጉጥ ነዉ የታጠቁት ሌላ ነገር አላየሁም ሚያዝያ 13 ቀን የተገደሉት ሰዎች የሸፍወትታሪካቸዉ ቢነበብ ዘራፊዎች ሌቦች ናቸዉ ተብሎ ነዉ የበ፤ 9 ቀን የተገደሉት ደግሞ ህብረተቡን በማስቸገር ሌቦች ናቸዉ ደን ጨፍጫፊ ቀል ቤት አቃጥለዋል ተብሎ ነዉ የተነበበዉ ሚያዝያ 13 ቀን እና በ፤ 9 ቀን የተገደሉት 5 ሰዎች ፍ/ቤት መቅረባቸዉን አላዉቅም ብሎ መስክሮ ተመለሰ::

15 የሌ፩ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነ የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ 15ኛ ምስክር አቶ ከበደ ተፋ ሲሆኑ የሚመሰክሩት በድርጊት ወይም በክስ 18 ላይ የተጠቀሰዉ የሟች ተሰማ ዳኜ ዘውዱ በጥሁና ቸው ከጫላ አርሰዶ ጋር በሚገደል ቦታ በዓት ፖሊስ ጣቢያ ተወስደዉ ታስረዉ ከዚዮ በ11 ሰዓት ዘመዳቸዉ ተሰማ ዳኜ እና ጫላ አርሰዶ የተገደሉመሆኑን የበሙ ናቸዉ::

15ኛ ምስክር የአማርኛ ቋንቋ አልችልም ስላለ የፍ/ቤቱ አስተርጓሚ ለሞክፍሊ መርጊያ እንዲተረጉምላቸዉ ፍ/ቤቱ አዋሳ ቸሎ ምስክሩ ከመመስከሩ በፊት በደንቡ መሠረት ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ሲመልስ:_

ስም ከበደ ተፋ

ዕድሜ 66

ሥራ ነጋዴ

አድራሻ አርሲ ክ/ሃገር ወረዳ በቆጂ ቀበሌ 01 የቤት ቁ.035

እነዚህን ተከሣሾች አላዉቃም ዛሬ የቀረበኩበትን ምክንያት አዉቃለሁ ለምስክርነት ነዉ::

የሌ፩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ስለ ተሰማ ዳኜ ስለ ጫላ አርሰዶ ጉዳይ የማዉቀዉ በዚያ

በተገደሉ ዕለት እነ ፖሊስ ጣቢያ ታስሬ ነበር ተከማ ጳጳ የታሳቀ አሁቴ ለፑ ነው በዚህ ምክንያት ታስሬ ፖሊስ ጣቢያ ነበርኩ ከዚያ ፖሊስ ጣቢያ ከታሰርኩ በኋላ ጫላ በዳዳ የወረዳው አስተዳደሪ ጫላ አርብሳንና ተከማ ዳዲን ገዱለናል አቢታቹሁ ገብታቹሁ እንዳትሰቃዩ የአዘን ልብስ እንዳትለብሱ ብሉ አስጠነቀቀን ጫላ በዳዳ የወረዳ አስተዳደሪ ነው ከ20 ዓመት በላይ ነው 71 ዓ.ም ይሆናል፡፡ከእኔ ጋር የታሰሩት ሚሊሻ አርብሳ ገዳ ደገገ፣ ከእኔ ጋር ሰሶት ሆነን ነው ሚሊሻ አርብሳ የጫላ አርብሳ ወንድም ነው ገዳ ደገገ የተከማ አባት ወንድም ነው ሚሊሻ አርብሳ የጫላ ወንድም ነው ገድለናቸዋል ያለን በቀጥታ ከተማ ነው ብሉ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ፡፡

የተከሳሾች ተከላካይ ጠበቆች መ/ጥያቄ የለንም ብሏል፡፡

በግል የሚከራከሩ ተከሳሾች መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል፡፡

የሌዩ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሳም፡፡

የፍ/ቤቱም ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሳም፡፡

16ኛ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ባለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ 16ኛምስክር አቶ በዳዳ አብዲ ሲሆኑ የሚመሰክሩት በደርጊት ወይ በክስ 5 ላይ በተገለፀው ቦታ ላይ እና ዓመተ ምህረት ሟቾች ሲገደሉ ያዩ መሆናቸውን ይመሰክራሉ፡፡

16ኛ ምስክር የአማርኛ ቋንቋ አልችልም ስላለ የፍ/ቤቱ አስተርጓሚ አቶ ክፍሌ መርጊያ እንዲተረጉምላቸው ታዟል ምስክሩ ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር በደንቡ መሠረት ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ መለሰ፡፡

ስም በዳዳ አብዲ

ዕድሜ 65

ሥራ ለብስ በሬ

አድራሻ አርሲ ክ/ሃገር ሙኒሣ ወረዳ ቆርሣ ከተማ ቀበሌ 01 የቤት ቁ.516

እነዚህን ተከሳሾች አላውቃም የቀረበበትን ምክንያት አውቃለሁ ለምስክርነት ነው፡፡

የሌዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ መኖሪያ ዩቅ ቆርሣ ነው ቆርሣ እያለሁ ያየሁት ሊፈረጅም ቀቀ በሚሞት ጊዜ አይቻለሁ ባሞት ያየሁት ቆርሣ ከተማ ነው ቀኑ የገበያ ቀን ቀዳሚ ነው በ1972 ዓ.ም ነው የተገደለው ሰው ገዳሏል ተብሉ ነው የታሰረው ቆርሣ ፖሊስ ጣቢያ ነው የቆርሣ ፖሊስ አዛዥ በቃለ ይባላል አንጻዱሉ ለገበያ የወጣውን ህዝብ ሁሉ ሰብስቦ በለው በድምፅ ማጉሊያ ጠሩ ከዚያ ህዝቡ ከተጠራ በኋላ እዚያ አስቀምጠውት ሲመቱት ነው ያየሁት በዓቱ ወይ 8 ሰዓት ነው ከዚያ በኋላ አረሳው እዚያ ቀይ አስረኛ ጉድጓድ ቆፍሮ ተቀበረ የሙቱውን አላውቃም ከአበሳ ነው የመጣው ይባላል እኔ አላውቀውም ሟቹ ፍ/ቤት መቅረብ አለመቅረቡን አላውቃም ብሉ የሌዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ፡፡

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ የለንም ብሏል::

በግል የሚከራከሩትም ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄም አልተነሣም::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም::

17ኛ የሉፍ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ 17ኛ ምስክር አቶ ሂርጳ ቢራ ሲሆኑ የሚመሰክሩት በዱርጊት ወይም በክስ 5 ላይ ከተጠቀሰው ሊፍረም ቀቀ አብረው ታስረው እያለ ለገዳይ ሲወጣ ያዩ በኋላ መገደሉን የሰሙ ናቸው::

17ኛ ምስክር የአማርኛ ቋንቋ አለቻለም ስላለ የፍ/ቤቱ አስተርጓሚ አቶ ከፍሊ መር- ጊየ እንዲተረጉምላት ተመድቦላታል ምስክሩ በደንቡ መሠረት ከማለ በኋላ ማንነትን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ሲመልስ:-

ስም ሂርጳ ቢራ

ዕድሜ 60

ሥራ ገበሬ

አድራሻ አርቢ ከ/ሀገር ሙኒሣ ወረዳ ደቢ አሼ

ዛሬ የቀረቡትን ተከሣሾችን አላውቅም በዓይኔም ማየት አልቻልም ዛሬ የቀረብኩበትን ምክንያት አውቃለሁ ለምስክርነት ነው::

የሉፍ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ እኔ በዚህ በፊት የምኖረው ከሙኒሣ ወረዳ ወደ ዞቂ ቀግዳ ተጉዳኝ እዚያ ነበርኩ ከሊፍረም ጋር ሙኒሣ ነበርኩ ከዚያ ሊፍረም ቢረጠን የወጣው ከጧቱ ነው ያን ዕለት እኔም እስር ቤት ነኝ የታሰርኩትም የሊፍረም ተወላጅ ናችሁ ብለው ነው ያሰሩን ሊፍረም የታሰረው ጻንሊስ በምነት የተባለውን ሰው ገድሏል ተብሎ ነው አንተም የእሱ ዘመድ ነህ ተብዬ ነው እስር ቤት እያለን ብዙ ድብደባ ነው የደረሰብኝ የደበደቡን ሻ/ለ በቀለ እና ወ/ር ባሕሊል የሚባሉ ናቸው የደበደቡን ሊፍረም የወጣው 6 ሰዓት ሲሆን ነው ከዚያ እኛ እስር ቤት እንደለን ቀኑ ቀዳሚ ነው የኖረት ተኩስ ሰምተን ምንድነው ብለን ስንጠይቅ ሊፍረምን አረሸነውታል አሉን አደኑ ከዚያ ወዲህ ነው ቦስት ዓመት ይሆናል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

በግል የሚከራከሩትም ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

የሉፍ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም::

የፍ/ቤቱም ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም

ሉፍ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችን ለሚቀጥለው ጊዜ እንዲቀርብ እንዲፈቀድልኝ ብሏል::

241

– ~~169~~ 58 –

ትዕዛዝ

1ኛ 6ዐኛ ተከሣሽና 87ኛ ተከሣሽ የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ ከአሰላ ወህኒ ቤት ወስዶ አሳክሞ እንዲመልስ ትዕዛዝ ለአሰላ ወህኒ ቤትና ለዞኑ ፖሊስ ይጻፍ ብለናል::

2ኛ ቀሪውን የዐ/ሕግ ምስክር ለመጠባበቅ ለግንቦት 2 ቀን 1992 ዓ.ም ተቀጠረ::

26/7/92

~~[illegible]~~

ዳኞች [illegible]
[illegible]
[illegible]

ከሳሽ --- የፌ ዐቃቤ ሕግ – አልተቀረቡም.

ተከሳሾች --- አልተቀረቡም::

ይህ መዝገብ [illegible] 19 ተከሳሽ [illegible] በቁጥር [illegible]/18/92 ~~[illegible]~~ በ11/07/92 በተጻፈ ደብዳቤ [illegible]::

ትዕዛዝ.

የአሰላ [illegible] ~~[illegible]~~ 19ኛ ተከሳሽ [illegible]:: [illegible] ትዕዛዝ ይጻፍላቸው

ቀጠሮው አልተለወጠም::

2/9/92

ዳኞች፡- ታፈ ለገሠ

ሠርቁ ገቢሣ

መጠመዱ ሊበማሊሳ

ከሣሽ ሰ፣ ዐ/ሕግ አ የሰ ምገስ ቀርቧል ::

ተከሣሾች እነ ኩ/ል ደበበ ሁሪሳ ከ106 ሠዎች ውስጥ 42 ተከሣሾች በጂ አለታ ደረሰ ሰርቢሣ አደባባይ ከአበሳ ወህኒ ቤት ቀርበዋል ::

የተከሣሾቹ ተከላካይ ጠበቃ አቶ ለወሰ አሰደ ቀርቧል ::

ይህ መዝገብ ለዛሬ ያደረው የሰ፣ ዐ/ሕግን ቀሪ የሠው ምስክሮችን ለመጠባበቅ ነው ::

ዐ/ሕግ ለዛሬ የተጠሩት ምስክሮች፣ ቀርበዋል ብሏል ::

ፍ/ቤቱ ለዛሬ የተጠሩት ምስክሮች/ /መቀረብና ማንነት አረጋግጦ 4ቱም ምስክሮች ቀርበዋል ::

ዐ/ሕግ የቀረቡት ምስክሮች ይሰሙልን ብሏል ::

15ኛ ተከሣሽ ለሣኑ ሠርቀ ደጉ በመጋቢት 22 ቀን 1992 ዓ.ም በተጻፈ ማመልከቻ እኔ ተከላካይ ጠበቃ አያስፈልገኝም በጠበቃ በክርክር ሕሊና፥ ላይ ከፍተኛ ጉዳት ሊደርስ ስለሚችል ያለ ተከላካይ ጠበቃ እኔ እራሴ እከራከራለሁ ስላሉ ፍ/ቤቱ ትእዛዝ ሰጥቷል ::

ትዐዛዝ

15ኛ ተከሣሽ በራሳቸው ለመከራከር መብታቸው ስለሆነ ከዛሬ ጀምሮ በራሳቸው ያለ ተከላካይ ጠበቃ ሊከራከሩ ይችላሉ ::ብለናል

ፍ/ቤቱ 18ኛ የዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና ምንም ካለው ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጫኔ አለን ብሎ 18ኛ የዐ/ሕግ ምስክር አቶ ታደሰ ወርደፋ ሲሆኑ የሚመሰክሩትም በደርጊት ወይም በበሀ ፅ፣9፣እና 11 ላይ በተገለፁት ሰዎች ጋር አብረው በአበሳ ወህኒ ቤት ታስረው እያለ በበሉ ላይ በተጠቀሰው ዓመተ ምህረት ለገድያ ሲወጡ ያዩ መገደላቸውን የሰሙ፡

2ኛ በደርጊት ወይም በበበ 22 ላይ ከተጠቀሱት ውስጥ በበር ቤት ሆነው የእካሉ ሰቃይ የደረሰባቸው መሆኑን ለፍ/ቤቱ ያስረዳሉ ::

18ኛ የዐ/ሕግ በእውነት ለመመስከር በሃይማኖት መሠረት ምሎ ማንነታቸውን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ሲገልጹ፡

...///2

ሥም ታደሠ ወርደፋ አያኔ

ዕድሜ 45

አድራሻ አርሲ ክ/ሃገር ጢቾ ወረዳ አሰላ ከተማ ቀበሌ 07 የቤት ቁ. የለም

ሥራ የአርሲ ዞን መስተዳደር የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባል

ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው 35፣75እና 895 ተከሣሾችን ለውቃለሁ ከእነዚህ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም የመጣሁበትን ምክንያት ለውቃለሁ ለመስከርኝት ነው።

እነዚህ አውቃቸዋለሁ ያሰሩቸው ሠያቶ የተከሰሱበትን ምክንያት ለውቃለሁ ሠው ገርፈዋል ተብለው ነው።

የሰቆ ሀ/ሕገ ዋና ጥያቄ ሲገረፋ ያየሁት በ1971 ዓ.ም ነሐሴ ወር አዲስ አበባ የክፍተ 12 የፖሊስ ጣቢያ ት/ቤት ክርስ ላይ ነበርኩ የማላውቃቸው ሰሌስ የለበሱ ሠያቶ መጥተው ከዚያ በምማርበት ክፍል አበጠር ተሠ ሠሰዱኝ የሠሰዱኝም ማዕከላዊ ዕዝ ምርመራ መምሪያ ነው እዚያ በር ለበገቡን መ/ለ/ ታምራት የሚባል መርማሪ እና ገርማ ጻጠው የሚባሉ መርማሪ ያቸ ነበሩ በወቅቱ እዚህ የታሰረ ሁሴን መሀመድ ሁሴን የሚባል ነበር ታውቀዋለህ ወይ አሉኝ ለያ አውቀዋለሁ አልኩኝ ተውውቃችንን ጠየቁኝ በወቅቱ በኢሀአፓ መዋቅር ውስጥ ግንኙነት እንጓ ሰን ነገር ግን የፖሊስ ጣቢያ መስመር ግንኙነት በኣረገም ምንም አንጻሰፈፀምኩ ገለጽኩ ከዚህ የበለጠ ሚስጥር ታውቃለህ አውጣ አሉኝ ከዚያ የተለየ ሚስጥር እንደሌለ ገለጽኩላቸው አይኔን አሰረውኝ ምርመራ ክፍል ለሰገቡተው የመ/አ ታምራት እና ገርማ ደጠው አይኔን አሰረው ስቃ ሰው ከቀኑ 4 ሠዓት ጀምረው እስከ 10 ሠዓት ድረስ ከገረፉኝ በኋላ ሐይሠቱን ሰበት አውርደው መደመሪያ ወደ ወሰዱኝ ክፍል አስገቡኝ እዚያ ሻ/ለ ጋሣ ቁጭ በለው ነበር እሣቸውም ጠየቁኝ አዲስ ነገር እንደሌለና ገለበጡን እንደደማው ገለጽኩላቸው ከዚያ በኋላ አበረኛ ጠርተው አበረኛ ተጠከመው ወደ አበረኛ ቀኅ ቀሉን ደሀ የነጠሱ // 7 ቀን ድር ጌት ኒው ነሐሴ 8 ቀን 1971 ዓ.ም ወደዚሁ ለመጡን እዚሁ ለምጥተው እዚሁ አሰላ ከተማ በወቅቱ ጭሰኑ ለሠ ራዲ ፖሊስ ነበር ለሁን አርሲ ዞን አስተዳደር ጽ/ቤት የሆነው ጋ ለመጡን እዚሁ ብዙ ሠዎችን ለገኙሁ እነ ደመረ ደነሱ፣አየለ በር ሂ፣ርፋ ገሰገ፣ሁሴን መሃመድ ሁሴን እና ተሾለ ጢበሴ፣ አዳመ ገጋቶ፣ነገሴ አርጋው፣ዳር ቶ ነጋሽ እና በርሻ ፅ የታሰሩ ውስጥ ቀሪ ቀሉን ለነዚሁ የታሰሩት የኢሀአፓ አባላትና አዲስ መዋቅር በመዘርጋት ላይ ናችሁ ብለው ነው ያሰሩቸው ከዚያ ከሁለት ከሣምንት ቀን በኋላ ፖሊስ መምሪያ ወሰዱኝ በጨም ጠባብ በሆነ ክፍል ውስጥ አሰሩ ሰደ ደበት አሰሩ በመገኘት እንገሀናለን እዚያ ውስጥ አሰረውን ቀን ቀን የታሰ ጥያቄያቸ በሻ/ለ ጋሣ መሪነት የታሰ ጥያቄያቸ ይደረጋሉ ከእሱ ጋር የሚጠይቁን ብርሃኑ ገ/መድህን ገርማ ጻጠው የመ/አ ታምራት እና የመ/አ መሰለኝ ጥላሁን የሚባሉ የክፍሃገሩ የደህንነት ኃላፊ የነበሩ

ና ቸው ከዚያ ቀን ቀን የኃይል ምርመራዎችን በማካሄድ ማታ ማታ የመገረፍ ምርመራዎችን ያካ ሄዱ ነበር የምንተኛበትና ምርመራ የሚያካሂዱበት ጉን ለጉን ነው በወቅቱ እኔን ስለገረፉኝም ምክንያቱም በከፍተኛ ደረጃ በመደብደቤ ምርመራ ጊዜ ተጉዳቹ ስለነበር እና ደመረ ይነሱን፣ ንጉሴ አርጋውን፣ ኣርዶ ነጋሽን፣ ጉርሜሳ ገላናን፣ አየለ በርሄን በዚያ ገርፍ ሙሰጥ ቢገ ርፏቸው የሰቃይ ድምጽ ሲያሰሙ እንሰማለን ከዚያ ፖሊስ ተጠርም አምጥቶ ያስገባል (ተጠርም አምጥቶ ያስገባል) ተጠከመን እናስተኛ ቸዋለን ይህ ምርመራ ካለቀ በኋላ በመጨረሻ ታሳቾችን ገ/ሊ ካሣ የተቀበሉን ወደ ወህኒ ቤት ተወሰድን ወህኒ ቤት ቆይተን ታህሣሥ 20 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ 9 ሰዓት እስረኞች ወደ ገቢ እንዲገቡ ተደረገ ወደ እስር ቤት ማለት ወደ ማደሪያቸን ክፍል እንድንገባ ተደረገ በሩ ከኋላችን ተዘጋበን ለከ 12 ሰዓት ሲሆን የሰም ጥሪ ተጀመረ ሁሴን መሀመድና አየለ በርሄ ሌላ ክፍል ነበሩ ሲጠሯቸው እሰማለሁ ከፍሉ ጉን ለጉን ስለነበር ከዚያ በኋላ እነሱ ሁሴን መሀመድ ሲሉ ዝገቹ ነኝ ስለ አየለ በርሄ ሲሉ አለሁ. ስለ እነሱን ካሰወጡ በኋላ ወደ እኛ ክፍል መጥተው ጉርሜሳ ገላን አለጋ ላይ ጋደም ብሎ ተኝቶ ነበር ጉርሜሳ ገላን በለው ጠሩ አሉሁ ብሎ ተነሳ ቀጥሎ ያለው ሃኬ ስም ስለሀነ ብቻ ጉርሜሳ ገላናን ሲጠሩ ቀጣይ እኔ ነኝ ብዬ፣ ተነሳሁ ጉርሜሳ መሬከር ማሰማት ሲጀምር በሩ ከፍት ነበር ደመላሽ ታሪስ የሚባል የወህኒ ቤቱ ፀጥታ ክፍል ሃላፊ ነበር ከዚያ በኋላ ጉርሜሳ መሬከር ሲያሰማ ወደ ታች ሰቦ ገንባሩ ላይ በአሬ ሙዝ መተው ከዚያ የእኔ በር ተዘጋ እነሱ መሬከር አያሰሙ ነቀ ከዚያ በኋላ ያሰስተንም ድምፅ እሰማ ነበር ከወህኒ ቤቱ ጋር የጥይት ድምፅ ሲተኩስ እሰማ ነበር በንጋቱ አጀበው የሂቀ ወታደሮቹ እንደተገደሉ ነገሩን እኛንም የወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ ገ/ሊ ጌታቸው የሚባሉ ነበሩ የቀረነው ን ሁላችንንም ጠሩን ከጠሩን በኋላ አብዮታዊ መንግስት የሰጠውን ውሣኔ ለነገራቹሁ ነው ከ1 እስከ 3 ተራ ቁጥር ያሉት ሁሴን መሀመድ ጉሁሴን፣ አየለ በርሄ እንደለ እና ጉርሜሳ ገላን በሞት የተባሉት ተናንት ማታ ተገድለዋል እናንተ የቀራችሁ ደግሞ አምስት ዓመት አንዱ ሰው ደግሞ አንድ ዓመት አንዱ ሰው 6 ወር ሌሎቹ በነፃ እንዲለቀቁ ተደርጋል ብሎ እኔን ጨምሮ ስምንት የምንሆን አንዱ ሰው ለአንዱ ዓመት አንዱ ሰው ደግሞ 6 ዓመት ሌሎቹ እን ዲለቀቁ ተደርጋል አምስት ዓመት የተፈረደባቸው የማስታውሣቸው አንደኛ እኔ ንጉሴ አርጋው፣ ተሻለ ሽበሺ፣ አበበ ጉርሙ፣ አዳሙ ገገቶ፣ ኣርዶ ነጋሽ፣ ወለደሩፋኤል ስዚያ፣ ደመረ ይነሱ እነዚህ ናቸው እና የተፈቱነው በ1976 ዓ.ም በነሐሴ ወር ነው ቀደም ተከተሉ ነበር እኔ የተፈታሁት ነሐሴ 7 ቀን 76 ዓ.ም ነው እነዚህ ሰስት ሰዎች የተገደሉት በወቅቱ የሁላ- ችንንም ምርመራ የያዙት ገ/ሊ ካሣ ናቸው የምርመራው ውጤት አዲስ አበባ እንደሄደ እንሰማለን በኋላ ፊርማው በህገር ውስጥ ደህንነት በነበሩት በተስፋዬ ገ/ሰላሴ ነው የሚባለው እኔ ስለ የሁም ፊርማው ከእነሱ እንደመጣ ነው የሰማሁት ከዚያ እስር ቤት ሆኜ የማውቀው እስር

ቤት ሆነን ባይወሰንብን በሬትም ሆነ ከተወሰነብን በኋላ ሰዎችሲገደሉ ነበር ከዚያ በሬት ሃጂ ደግ የሚባሉ ለኛቸው ደግሞ ወለይ ሃጂ ደግ የሚባል እኛ ሁሴን ከመገደላቸው ከሁለት ሳምንት በሬት ታህሣሥ ወር 72 ዓ.ም ወጥተው ተገድለዋል ሁለቱ አባትና ልጅ ተገድለዋል ትብሉ ጠዋት ተነገረ ከዚያ በኋላም ሰመንገበት እኛቸውን ሰጥተው ከባላ የመጡ ሃጂ ብርመጃ የሚባሉ ሰው ከልጃቸው ጋር የታሰሩ ሌሎች ከሳቸው ጋር የታሰሩም እነ ቡሉ ፊተ እና ኢጋኖ የሚባሉ ሰዎች እነ አየለ በርሂ ከተገደሉ በኋላ አሣሣ ከተማ ተወስደው ተገድለዋል 1ኛ/ ሃጂ ብርመጃ ሲወጡ ""አቨ ኦሉሳህ""እያሉ እየፀለዩ የወጡት አሣሣ ተወስደው ነው የተገደሉት ትብሉ ጠዋት ሰማን ተገኘ ልጅ ከአባቸው ጋር የታሰረ አስራ ሰዉስት ስራ ቢያት ዕድሜ ያለው ቢተበብ እውን ለመጠየቅ መጣ መገደሉን ነገሩት ከዚያ ልጅ ቀይቶ ተፈታ እነ ቡሉ ፋተ የተገደሉት በ1972 ዓ.ም ነው ብሉ ምስክሩ የዐ/ሕግ ፩ኛ ጥያቄ አልቋል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ የለንም ብሏል::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄም አልተነሣም::

የፍ/ቤት:ማጣሪያ ጥያቄ ከፖሊስ ቃል 66 ተ/ቤት ወጥተው የያዙኝን አሳውቃቸውም ሲበል የለበሱ ናቸው ከዚያ ተይዞ መአከላዊ ምርመራ ክፍል ወሰዱኝ እዚያ ሁሴን መሀመድን ታውቃለህ ብሉ የጠየቁኝ የመ/አ. ታምራት እና ገርማ ጣሰው ናቸው ዛሬ እዚህ ውስጥ የሉም እነን የገረፉኝ ሁለቱ ናቸው የገረፉኝ የኢህአፓ አባል ነህ መቀበሩን አውጣ እያሉ ነው በአጠቃላይ ደመደቀኝ የነበረው በአ/አበባ፣ በአሰላና በሌሎችም ክ/ሃገር ቶሉትን የኢህአፓ መቀር አውጣ ነው እነ ደግሞ የዚያ ደረጃም አይደለሁም የድርጅቱ አባል ነኝ ነገር ገን ገንኙነት የማደርገው ከሁሴን መሀመድ ጋር እንደሆነ ገለጸኩላቸው እነ በወቅቱ የኢህአፓ አባል ነበርኩ የዚያን ጊዜ ሲገርፉኝ ሁለት እግሬ ሲፈነዳ ነበር እግሬ.እንዲፈነዳ ነው ከእስረኞች የቀላ የሉኝጠ ዋትም መ ቆም ስለማልችል ሻ/ል ካሣ ይዘውኝ ሲመጡ እንዲታሰርለት ተብ ቢፋሻ ታሰር በመኪና ውስጥ አስገብተው በካቴና አስረው ነው ያመጡኝ ለረዥም ጊዜ ሕክምናም ሣላገኝ ቀስሉም ሳይድን ወደ ጠንት ቤት የምሄደው እስረኞች ተሸክመውኝ ነበር ከእኔስ አበባ ወደ እዚህ ያመጡኝ እነን ብቻ ነው ያመጡኝም የመ/አ ታምራት እና ሻ/ል ካሣ ናቸው ከዚያ እንደመጣሁ በመጀመሪያ ያስገቡኝ እዚህ አስተዳደር ጽ/ቤት በወቅቱ የጭሉሉ አውራጃ ፖሊስ ጽ/ቤት ነበር እዚያ ነው ያስገቡኝ እዚህ ሰዎችን የገረፉት እነ ሻ/ል ካሣ አቶ ብርሃኑ ፣ጥላሁን ገርማ ጣሰው እና መ/አ. ታምራትም ናቸው የገረፉን እያሉ የተ ገረፉት ሰዎች ይነግሩን ነበር ቀኑን ምርመራ የሚያካሂዱ ሰዎች ማታም ተመልሰው እንደሚገርፉ ነው የነገሩኝ እና የሰማሁት ከዚህ ከመጀመሪያ በታወይ ወሀኒ ቤት የወሰዱን መታደሮች ናቸው ዛሬ እዚህ ውስጥ ቢኖሩም አላስታውሳቸውም በዚያን ጊዜ በእኔ ላይ 5 ዓመት በሌሎች ላይ 6 ዓመት

....//3

ውሣኔ ያስተላለፈው በሃገር ውስጥ ደህንነት ተፈርዶ እንደመጣ ነው የሰማሁት እንጂ ከፍ/ቤት የመጣ ነገር የለም እኛም ፍ/ቤት ቀርበን እናውቃም እነዚያ የሞቱ ሰዎችም በምርመራ መዝገቡ በጎ/ል ካሣ ነው የተከሄደው የምርመራ መዝገቡ ወደ አዲስ አበባ ሄዷል ነው የተባለው ውሣኔው የመጣው በታህሣሥ ወር ነው ውሣኔው የመጣው በሃገር ውስጥ ደህንነት ሚኒስቴር ተፈርዶ መጣ ነው የተባለነው በወቅቱ በሰማሁት መሠረት የተገደሉት በሃገር ውስጥ ደህንነት እንደሆኑ ነው እንጂ ከፍ/ቤት አይደለም ፍ/ቤትም ቀርበው አያውቁም ብሉ ምስክሯ ተመለሰ::

ፍ/ቤቱ 19ኛ የዐ/ሕግ ምስክርማን እንደሆነና የሚመሠክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ 19ኛ የዐ/ሕግ ምስክር አቶ ኢርምያስ ወ/አማኑኤል የሚመሰክሩት 1ኛ በጁርጊት ወይም በከስ 28 ላይ የአባል በታይ የደረሰባቸው መሆኑን ያስረዳሉ 2ኛ በጁርጊት ወይም በከስ 4 ላይ የተገደለው የሃያል ወ/አማኑኤል እና በጁርጊት ወይም በክስ 31 ላይ ከእስር ቤት በሃይል ተገደ እንዲሰወር ወይም እንዲገደል የተደረገው የተማስ ወ/አማኑኤል ወንድም ቢሆኑ በክሱ ላይ በተጠቀሰው ጊዜ ከእስር ቤት ውጥቸው መገደላቸውን የሰሙ መሆኑን ይመሰክራሉ::

3ኛ በክስ 1፣3፣እና 17 ላይ የተጠቀሱት ሟቾች በክሱ ላይ በተጠቀሰው ቦታና ዓመተ ምህረት መገደላቸውን የሰሙና 1984 ዓ.ም አፅማቸው ሲወጣ ያዩ መሆኑን ይመሰክራሉ::

4ኛ/ በጁርጊት ወይም በክስ 9 ላይ ከተጠቀሱት ሟቾች ጋር አብረው ታስረው እንደነበርና በኋላ መገደላቸውን የሰሙ መሆኑን::

5ኛ በክስ ወይም በጁርጊት 22 ላይ ከተጠቀሱት የገሉ ተበዳዮች ጋር አብረው ታስረው አያለ የተገረፉ መሆኑን ይመሰክራሉ ብሉ ዐ/ሕግ ጭብጥ ካሲያዘ በኋላ 7ኛ ተከሣሽ የሚመለከተው አለ ብሉ የዐ/ሕግ 19ኛ ምስክር የአቶ ኢርምያስ ወ/አማኑኤል ምስክርነት በወ/መሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 146 መሠረት በ22/5/92 ዓ.ም በቀለው ችሎት የመጀመሪያው ቀን ምስክር አቶ ደመረው በማመስከሩበት ወቅት እዚህ ከሰዓት በፊት በቃለው ችሎትም ሙሉ ቀን እንደ ተመለከቱ ውለዋልና ሊመሰክሩ አይገባም በ28ኛው ክስ ላይ ገን እኔ በተከሰሰኩበትም ቢሆን ሊመሰክሩ ይችላሉ ስላለ ተመስከረበት ብለው ተከሣሹ በአቀረቡት ተቃውሞ ላይ ዐ/ሕግ መልስ እንዲሰጥበት ታዞ:-

ዐ/ሕግ በመሠረቱ ምስክሩ በዐለቱ [illegible] ይምጣ አይምጣ የምናውቀው ነገር የለም ችሎት ላይ ቀርቦ የማጠየቅ [illegible] በው መብት [illegible] አይከለከለም አሁንም ቢሆን እንደሚታየው እዚህ መስተ ህዝብ አለ [illegible] ምስክር [illegible] የሚል ነገር ካለ ነው እንጂ በዚያ ተቃውሞ ሊነሣ የሚችለው ቀደም [illegible] ሰምቷል [illegible] ባለመጣበት ጉዳይ ችሎት የሚከታተል ከሆነ ይሄ ተቃውሞ ሊቀርብ አይችልም [illegible] በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 146 መሠረት ደግሞ በክርክር ሂደት ላይ ይሄ ጥያቄ ሊጠየቅበኝ አይችልም ወይም መጠየቅ አለበት የሚለው ነው መነሳት የሚችለው ስለዚህ የቀረቡት የክርክር ተቃውሞ ጉዳዩን ለማጣራት ከሆነ

..../6

ፍ/ቤቱ ይሄንን አይቶ አንድ ብይን እንዲሰጥለኝ የማመለከተው ብሏል::

ፍ/ቤቱ በቀረበው የተቃውሞ ክርክር ከሕጉ ጋር አገናዝቦ ከዚህ የሚከተለውን ብይን ሰጥተናል::

ብይን

7ኛ ተከሳሽ 19ኛ የዐ/ሕግ ምስክር በ22/5/92 ዓ.ም በተሰማው ምስክር ላይ ችሎት ላይ ቆም ብሉ የሰማ ስለሆነ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 146 መሠረት ዛሬ ሊሰማበት አይችልም የዚያን ቀን ሙሉ የምስክርነት ቃሉን የሰማ ስለሆነ አሁን ሊሰማበት አይችልም ብሎ ተቃውሞ አቅርቧል::

ዐ/ሕጉም በዚህ ላይ መልስ እንዲሰጥ ፍ/ቤቱ ጠይቆት ከላይ የተመዘገበውን መልስ በመስጠት ተከሳሹ ያቀረበው ተቃውሞ ውድቅ መሆን አለበት ብሏል::

እኛም ይህን ጉዳይ እንደመረመርነው ምስክሩ 19ኛ የዐ/ሕግ ምስክር የዚያን ዕለት የመጡት ሊመሰክሩ ሳይሆን እንደማንኛውም የአገሪቱ ዜጋ በችሎት ላይ ቁጭ ብለው ሊያዳምጡ እንደሚችሉ መሆኑን ምስክሩም የዚያን ቀን የተጠራው እንደ አንድ ዜጋ መጥተው የሰሙ ስለሆነ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 146ትም በክርክር ላይ እያለ ምስክሩ ሊጠየቁ ይገባል ወይ? ተከሳሹ ሊጠይቁ ይገባል ወይም ዐ/ሕጉ ሊጠይቅ ይገባል በሚለው ክርክር ላይ ሊነሣ የሚችል ተቃውሞ ስለሆነ ዛሬ ዐ/ሕጉ ያስያዘው ጭብጥና የዚያን ዕለት ያሲያዘው ጭብጥ ላይ የተነሣው ክርክር ስለሌለ 7ኛው ተከሳሽ ያቀረበውን ተቃውሞ ፍ/ቤቱ አልተቀበለውም::

19ኛ የዐ/ሕግ ምስክር እንዲመሰክር ታዟል::

ፍ/ቤቱ 19ኛ የዐ/ሕግ ምስክር በሕጉ መሠረት ምሉ ማንነቱን ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ:_

ሥም አርሚያስ ወ/አማኑኤል

ዕድሜ 43

አድራሻ አርሲ ክ/ሃገር ጢቾ ወረዳ አሰላ ከተማ ቀበሌ 07

የቤት ቁጥር 0380.00

ሥራ ውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ኢንስፔክተር

ከእነዚህ ተከሳሾች ውስጥ የማውቀው 3ኛ፣ 5ኛ:7ኛ፣10ኛ፣11ኛ፣14ኛ፣15ኛ፣17ኛ፣18ኛ፣19ኛ፣23ኛ፣25ኛ፣27ኛ፣30ኛ፣32ኛ፣37ኛ፣38ኛ፣89ኛ፣92ኛ፣95ኛ፣እና 100ኛ ተከሳሾችን አውቃለሁ ከእነዚህ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ዛሬ የመጣሁበትን ምክንያት አውቃለሁ ለምስክርነት እነዚህ ሰዎች የተከሰሱበትን ምክንያት አውቃለሁ ሰውን በጠቃሚነት በመያዝ ሰው የገደሉ መሆናቸውን አውቃለሁ::

ጳ176.65

248

የለቁ 0/ሕገ ዋና ጥያቄ የማውቀው ሁኔታ 1ኛ በ1969 ዓ.ም 2ኛ በ1971 ዓ.ም የተከናወኑትን በተራ እናገራለሁ በ1969 ዓ.ም ቀኑ በጥር 24 ቀን ይመስለኛል በዚህ በአሰላ ከተማ ውስጥ ወጣቶች ሰላማዊ ሰልፍ አርገው ነበር በዚያን እለት የተካሄደው ሰላማዊ ሰልፍን በተመለከተ አቶ ኤሪርሣ ደጮ የተባሉ ጉሪቢታችን የነበሩ በአቶ አበራ ወልዴ የሚነዳ ቢጋን የእርሻ መኪና ይዘው መጡ ወጣቶች እላዩ ላይ ጭነዋል ከተጫኑት ወጣቶች ውስጥ ወ/ር ዘለቀ ተቀሀይን አስታውሳለሁ ሌሎችም ብዙ መሣሪያ የያዙ ታጣቂዎች በአቶ ኤሪርሣ ደጮ መሪነት አሰላ ከተማ ቀበሌ 13 ቤታችን መጡ በዚያን ጊዜ እኔ ተማሪ ነኝ ከዚያ መጡ ቤታችንን ወረሩ ያዙ፣ ብለው ገደለው ይሉ ነበር ሁሉም ወንድሞቼ በየአቀጣጠው ጠቡ, ሁለት ወንድሞቼ ም ተቀለ ማለት ተማስ ወ/አማኑኤልና ሃያል የሚባሉት በኃላ ተገደለ ዋለ ሁለቱንም በየአቀጣጠው አንጠለጠለ ዋቸው ይዘው መጡ እኔንም እዚያው ተሰቁ ቤት አጠገብ, ያዙኝ ወ/ር ዘለቀ ተቀሀይ የሚባለው አውቶማቲክ መመንጃ ይዟል አንዱ ገንባሬን አንዱ ደረቴ ላይ አቀባበሉ, ይይዟል ሌሎች በዱላ ይደበድቡኛል እኔም ስወድቅ ስነሣ በመጨረሻ እዚህ ታፋዬ ላይ ዘለቀ ተቀሀይ ወጋኝ በመሣሪያው ላይ ሣንጃ ውጊ ይዟል ከዚያ በኃላ አባቴ ቀላ ሲበዛብኝ አይተው"ትገደሉ ዋለሀ ውሰደው እዚያ ሕገ ቦታ ለምን, ተገደለ ዋለሀ" እሉት እሱም አንተ ሕዳሃሪ አንዱ አንተ ቀር ተሃለ ብሉ ቀደም አለው አባቴ አዛውንት ናቸው ከዚያ እኔን፣አባቴን እና ሁለት ወንድሞቼን ቀደሙ ብሉ ይዘን ሂደ መኪናው ጋ ቤንደርስ እኛ ወጣን አባቴ ሽማግሌ ስለሆኑ አለቻለም እሱ እነሱም በገዱ እጃቸውን ይዘው ጉትተው መኪናው ላይ አወጧቸው ገማሽ ገቢና ይገቡ ይሉ ነበር ከዚያ አሰላ ከቶማ ቪል አካባቢ የነበረው ፖሊስ ጣቢያ አመጡን እንደኛው ታፍሰው ታፍሰው የመጡ ብዙ እሉ እዚያ እንደቆምን እኔ ወጣቶች ስለሆን እኛ አንታሰር, አባቴ ሽማግሌ ስለሆኑ ለምን, አተለቁለኝም ብዬ ስጠይቃቸው ተንደርደር ወጥቶ አይኔን በጥፊ, መታኝ የመታኝ ዘለቀ ተቀሀይ መታኝ መለሰ ስለ መሣሪያ ገንባሩ ላይ ደቀናብኛል መለቢ ብማታ ለመገደል ነበር እንደሁኔታው ሣየው እለቦት ሁሉ ነበር የቀጣ መንፈስ ነበረው ከዚያ በኃላ ሌሎችን እዚያ ባሉወ አውቶቢሶች አመጡ መናኸሪያውም እዚያው ነበር እየሄዱ አመጡ በዚያን, እለት የተያዘው ወደ 900 ለጅ ነው ይባላል ሁሉታችንንም በአውቶቢስ ወደ ከር ቸሌ አወረዱን እታች ወህኒ ቤት አወረዱን ከዚያ እሱ ማለት, ዘለቀ ተቀሀይ ለበሱን, ቶደር መጥቶ መገባታችንን ተመለከተ እዚያም ፖሊስ ጣቢያም እያለን እየተመላለሰ, ከሊጎም ቦታ ያመጣ ነበር ከዚያ በኃላ ተፈትሸን ገባንና በየሚኖው, ላይ አሣደሩን ወህኒ ቤቱ አለ ቦታ ብሉ ሜዳ ላይ ሁሉ ነው ያደር ነው ፖሊስ ጣቢያ በጥፊ ሲመታኝ እንደነ መለሰው ለጥናፉ አይነት ምስክሮች በቦታው አበረው, ታበረው የነበሩ ነበሩ ሌሎችም ብዙ ምስክሮች በቦታው ነበሩ ከዚያ ወህኒ ቤት ከገባን በኃላ ተማሪዎች ከተወሰነ ቀን በኃላ ያለአገባብ ታበረናለ ብለው እሁለ እንበላ እሉ በገዱ መብላት አለባቸሁ ተባለ በኃላ ኮሚቴ አቋቁመው ሳኩ እንደነ በሙ[illegible] የ[illegible]ባለ የገበሬ ማሕበር ሊ/መንበር የነበረ እንዱ ሌሊቦ ካያ የሚባልና እነዚህን የሣሠሉ

ኮሚቴ ሆነው መጥተው መያዣን ስጠብም ማቀረደም ነበር ያንን.ጥያቄ አቻውን.ከጠየቁን በኋላ የተወሰኑ ሰዎች.እንኳፊት ተደረገ ያገዐለት ጠላ ሻጭ ሁሉ ታስራ ነበር የተበተነው ወረቀት እንበራሸ ላይ ተገኘ ዠጠቧል ተይ እየተባለ ያን ዐለት ውሃ ሊቀቀ ቢሄቀ የያዙትን ወረቀት በዚያ በያዙት ወረቀት ምክንያት ጠላ ሻውንም መኪና ተራ። የሚሰራውንም ምኑንም ሁሉ ሰበ ሰበው ነው ያሰሯቸው ወረቀቱን እኔ አላየሁትም ገን ቢባል የሰማሁት የኢህአፓ ወረቀት ነው የተባለው በኋላ የተወሰኑትን ፊታቸው የእኔን አባትና ታናሽ.ወንድሜን አንዱ.አጎት ነበረኝ ከላይ ከአደስ አበባ ደረሰ ተዐዘዝ አምጥቶ አዚህም አቀለኩቶ እነሱን አስፈታቸው እና ቶማስ ወ/አማኑኤል የሚባለው ወንድሜ ወደ ቦሰት ወር ታሰረን ተፈታን በዚያን እስሸር.ላይደ በነበርነበት ጊዜ የጥላሁ አርጋ ለማት ድርጅት ሰራተኞች እነ ተስፋዬ ተረፈ፣ ታደለ.ታዬ እና ብዙ ነበሩ እነዚህ ወህኒ ቤት ነበሩ ለጊዜው ስማቸውን ያስታወስኳቸው ናቸው ከተፈታን በኋላ ደግሞ ሰላምን ዘገዬ ታሰረ እዚያ.ሄጄ ጠይቂቀለሁ በምጠይቀው ጊዜ እሱም ኢሬርስ ደም እንዳይሲያዘው ነገርኛል እኛ ከተፈታን ከተወሰነ ጊዜ በኋላ እነ ሲበራሂም ጓውዴ ፣ ሰሊ.አብዱርሕማን፣ እነ ቀሀመድ አሰፋው የሚባል.ከርቢ የመጣ ታዬ የሚባል መ/ር ከርቢ የመጣ እነዚህን እዚያ እያቸ አውርደው ከወህኒቤቶ ወረዱ ብለው ገበሬ ማህበር ሰሙን አላ- ውቀም እዚያ ውሰደው አገደረጧቸው ከሌሎች እስረኞች ሰማሁ ዓመት ምህረት በሚያዝያ ወር 1969 ዓ.ም ይመስለኛል ይሀ የሆነው::

ከዚያ በኋላ ደግሞ ተገኘ ቀይተን እየተመላለስን እንጠይቃቸው ነበር የታሰሩ ጊደኞቻችን ሰለነበሩ እነዚህን.የጥላሁ አርጋ ለማት ድርጅት ሠራተኞች የነበሩትን እያቸ ከተረሸኑት ዉስጥ ለይገም አሸቶ ዓለሙ፣ ከተማ አርቲ የሚባሉ ከበቀሺ የመጡ እነሱም እዚቸው እያቸ ነው የተረሸኑት ወደ 10 ይሆናሉ የተረሸኑት.ከዚያ በኋላ ሌሎችን ጥቅምት 70 ዓ.ም ይመ ሰለኛል.የረሸኗቸው እነሱን ደግሞ ከወህኒ ቤቱ ወረዱ አርገው ነው የተረሸኑትም መነን፣ ካሱ፣ ተስፋዬ ተረፈ፣ ታደለ ታዬ የሚባሉና ሌሎችም እዚያው ወህኒ ቤቱ በታቹ ጋ ወረዱ አርገው ረሸኗቸው የሚል ነገር ከዚያው ከእስረኞቹ.እንዳወጡቸውና እንደ ረሸኗቸው ነገሩኝ ይሀንንም አሁን ኢህአፓን ከገባ በኋላ እዚያው በታው ደረስ በመቷሚያቸ አማካኝነት አስበሬ . ሄጄ ቁፍረን አጽማቸውን አውጥተን ቀበረናል እዚሁ ክርቾሌ በታቹ ጋ ከገደሏቸው ጋር ሌሉ- ቸን ከተማ ጥለዋቸዋል እነዚሀ ከተማ የጧሏቸውን.ወሰደው አደርገሳን ማረፊያ ቀበረዋቸዋል ከተማ የተጣሉት በኋላ ነው በ1970 ዓ.ም ነው ቶማስና እኔ በ1969 ዓ.ም ታስርንና ተፈታን በ1970 በየካቲትወር በመጀመሪያ ሃያል ወ/አማኑኤል በኋላም በዚያው በየካቲት 20 ቀን ወንድሜን ቶማስን ያዙት ከየት እንደያዙት አላውቀም እኔ ሥራ ቦታ ነበርኩ

....//9

ሃይለን የያዙት እዚሁ አቦሳ ከተማ ውሃ ፍሳሹ ጋ ከ/ባቧ ዘመኔ ቤት ፊት ለፊት 1ኛ ፈለቀ ወለኔ እንደያዘውእራሱ ሃይለ ነው የነገረኝ ከመምቱ በፊት. ስመይቀው ፈለቀ ወለኔ እንደያዘው ነግሮኛል በኋላ አቶ አበራ ወለኔኛ አቶ አስቻገር ጊቷቸውን እራሳቸውን ስመይቷቸው እኛም አብረን ነበርን ሲይዘው ወስዶ ህዝብ ጽርጁት ሲያስረክበው ሁሉ አብረን ነበርን ተው በኀለው አምቧ አለን. ከዚኛ ወስዶ አስረከበው በዚህ ምክንያት ነው ይሄ አደጋ የደረሰበት ብለው ነገረውኛልከመምቱ በፊት ሃይለን እቤት እያመጡ ይመለሱት ነበር ቤት የሚያመጡት ፈለቀ ወለኔና ሌሎች የቀይ ሽብር ኮሚቴዎች አብሳት ነበሩ ስማቸውን ማስታወስ አልቻልም በጣም ቶር ሳሙኤል እኔስ አብሮ አይቀርም ነበር. ቸኩዝ መሪ ጓጓኝ ይዩዝ ነበር እነዚህን ነገሮች በየጊዜው ሲቀይሩን ከቆዩ በኋላ አንዱ ቀን ማታ ጥይት ሲተኩስ ሰማን እና ተኛተን ነበር በዚኛን ጊዜ እና እነሱ እየመጡ ፍተሻ ያደርጉ ስለ ነበር በገዱ ካሳገቧ በር.አንከፈተም ነበር በማግስቱ እኔ ወደ መ/ቤት ሂኛ ከመ/ቤት ወይምህ ተገደሉ ቀበሌ 07 ተጥሏል የሚል ወሬ ሰማሁ ከመ/ቤቴ ሮጬ ስመጣ ይገደሉሃለ ብለው ሰዎች መለሱኝ ሌሎች ሰዎችንም አያስቀርብም አሉኝ እኔም እዚኛ እነማን አሉ ስል 1ኛ/አቶ እሽቱ አርአያ እዚሁ አቦሳ ሬስ ሆቴል የሚሠራ አስከሬኑን ይጠብቁ እንደነበር 2ኛ/ የ50አ. በከንቲ አበበ እና ሌሎችም እዚኛ ይጠብቁ.እንደ ነበር ሰምቻቸው ከዚያ በኋላ ደግሞ አሁን ሊህአቂን ከገባ በኋላ ሚካኤል አባቢቢ የተቀበረበትን ቢቶብቶኝ እና የተቀበረበትን ሲጠቁሙ እነ ታደሰ ተክሌ እነ አጋዥ ጉበዚ የሚባሉ ሰዎች ተወስደው መቀብራቸውን በአቶ ታደሰ ገብረ ሰማባኝነት መቀብራቸውን ያለ ውሣኔ የቀይ ሽብር ኮሚቴም በስነስርዓት ይሄ ነው ወንጀሉ ብሎ ሳይወሰን ነው ወንዝ ውስጥ የገደሉት በገዱያው ወቀትም የ100አ. አበራ አሰፋውን መይቲ.እንደ4ረዳሁት በአንዱ .ጥይት. የመታው ሣሙኤል ሊሳቡ ነው ያሉን ቀደም ሲልም ለዐ/ሕግ ስጥታለ አሁም ሲታይ ይችላል በሁለተኛ ጊዜ ማን እንደመታው እንደማያውቅ ነግሮኛል ገን በሁለት ጥይት መምቱን ነግሮኛል በዚያ ቦታ.ላይ ይመጣሽ ታፈስና በላይ ይተባረክ አብረው እዚኛ ቦታ ሂደው እንደነበር እንዲሁም አማኑ ቱፋም እዚያ ቦታ አብረው ሂደዉ እንደ ነበር ነግሮኛል ይሄው ለዴ ቀይም የጠቀሰኩት ሣሙኤል ሺዳሉ በዚያን ዕለት የመታበትን ቸኩዝ መመኝኛ ይዞ እንደተገኘ እሱም እራሱ ያሉን መስጠቱን ራሱ ነግሮኛል አሁን ከተያዘ በኋላ መይቱ መመኝኛ ይዞ ተገኝቻለሁ ገን አልገደልኩትም ብሉ ነግሮኛል ይህንን ተናገሮ በአሁኑ ጊዜ ሳሙኤል [illegible] በየካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ተያዘ በያለሁ እና እንደያዙት አሳ የሁም [illegible] ቀለቢሣ ነጋሽ አማባኝነት ከእነ ተሻለ በቀለ ፀጋዬ ደቼ እና ከሌሎች አሁን ስማቸውን ከማላስታውሳቸው ጋር ተይዞ አዲስ አበባ መወሰዱን እና እዚያ ተገድሏል የሚል ወሬ ነው የሰማሁት ተገድሏል የሚባል ወሬ የሰማሁት ከፀጋዬ ደቼና ከሌሎች ጋር ነው ስማቸውን አሁን ያላስታውሳቸው ፀጋዬ ደቼ አብሮ መሄዱን አስታውሳለሁ ከዚኛ በ1970

ዓ.ም ሌሎች እዚሁ ታስረው የነበሩት ቀደም ከተማ ተጣሉ ያሏቸው እነ ወገኔ ከፈለው ፣ ብር ዮት ጊታነህ፣ እንዳለቸው ጊታነህ የአንድ ሰው ልጆች ናቸው እና ሌሎችም በአጠቃላይ ወደ በሳሣ ልጆች ይሆናሉ እነሱን እስር ቤት እየሄዱ አጠይቀ ነበር ከተማ ውስጥ አስከረኑን ጥለቀቸቀለ እኔ ቀርቢ ገን እላየሁም ምክንየቱም ጥበቃ ጓደች ስለነበረ ሰራቢ በመፍራት በዚያው ለለፌ ወደ መ/ቤት ሄኛለሁ በበርሺስ መኪና ወደ አርቀ ስሄድ ነው ከተማ የገደሏቸውን አይርኘሳን ማረፊያ ቀደም እንደለኩት ቀበሯቸው ይሀንንም ሏህአዬን ከገባ አጸማቸውን ሰውጥቷል:: ማለትም ገበሬ ማህበር ከር ቸሌ አካባቢ እና ይሀንንም አይርኘሳን ማረፊያ ቦስት ቦታ የተቀበረውን አጸማቸውን አውጥተናል በ1970 ዓ.ም የሆነው ይህ ነው በዚሁ ላይ አቤት ይመጡ የነበሩ የኢህአፓ አባሎች መቁጥር የሚያሰመተ ናቸው, ተብሉ ወንድሚን ፅዘው ከሚመጡት, ጋራ አበረው የሚመጡ ከበደ ገዛውንና ወርቁ,መንገሻን አስታውሣለሁ,መቀቀር አስመች ናቸው ተብለው ቢመጡ አስታውሣለሁ ሁለት ቀን መጥተቀለ ከቀይ ሽብር ኮሚቴዎች ጋር ማቀቀር ማለት የኢህአፓን መቆቀር ማለት አደረኛዊቶን ከፖሊስ ጋር ሆነው ምርመራ ያካሂዳሉ በዚሀ ዓይነት መቀቀሩን ያስመታሉ ማለት ነው ይሄንን, ነው እኔ የሰማሁት እንደገና ደግሞ እኔ 1971 ዓ.ም በሰኔ ወር በአቶ ስዩም አሰፋና በአቶ ብርሃኑ ገ/መድህን ሰማካኝነት ከምስራቡት ከአርሲ, ገጠር ለማት ድርጅት ከቢሮ ተይዠ አውራጃው ፖሊስ አመጡኝ አቶ ብርሃኑ ገ/መድህን የመ/ቤቱ ባለደረባ ነው አቶ ስዩም አሰፋ የከተማ ለማት ሠራተኛ ይመስለኛል ከቢሮ ይዘው ሽመጡኝ እዚቁ ሰገባ ደመረ ይነሩን፣ ንጉሴ በዳሶን፣ ዳርቁ አበባው ሙሉጌታ እና ሌሎችንም እዚቁ ታስረው አገኘሁ እኔ በሰኔ ታሰርኩና እስከ ጠምሌ ስቀይ በማህል ወንድሙ፣ ከንፉ ወንድሙ የሚባለው እዚሁ ድረበር ሀስፒታል የሚሰራ ነበር ከንፈን ከዲከቢሰመንገበት አርሻ ነው ያመጡት እዚቁ, ነው የሚሰራው ነበር ደመረ ይነሩን ፣ከንፈን እኔን፣ ሁሴን መሀመድንና ሌሎችንም የጠመን ተሽመ አስታቁ ,እንደ ሆነ ነው በመርማሪዎቹ ፖሊሶች አማካኝነት የተነገረን ከዚያ ቀበሊ 14 ወሰዱን ከምሽቱ 4 ሰዓት ላይ ከቀበሌው ደርባ እንደማይ ቤት ነገር, ነበር ያፊባል እርስ በርሳችን ተጠበጠን ለተወሰነ ጊዜ እንደአደር ነበር የወሰዱን ከለሊቱ 4ሰዓት ስለሆነ ሊገድሉን ነው ብለን ፈርተን ነበር መልሰው እንደገና አውራጃው ፖሊስ አመጡን ከዚያ እኔን ሌላ ጊዜ ተመጣለሁ ብለው በዋስ ፈቱኝ እንደገና ይሄው ተሽመ አስታቁ የተባለው እሱ ባለተያዘለኝ እኔ አለፈታም ያስገደለኛል የኢህአፓ አባል ነው በኋላ ስለዚሁ መያዝ አይቀርም ብለው መጥተው በድጋሚ ወሰዱኝ በነሐሴ 5 ቀን 1971 ዓ.ም ይመስለኛል የታሰርኩት እዚሁ አውራጃው ፖሊስ ነው እዚሁ አውራጃው ፖሊስ ስመጣ እስረኞች ተበራክተዋል ከባሲ የመጡ እነ, ጡኚ በርመኚዱ ሊለሚ፣ፈቂ በርመኚ፣ ጡኚ ከዳር የሚባሉ ከወዲህ ደግሞ እነ ውዱ ደመና፣, ተክሉ ከተማ፣ ከጓደኞቹ ደግሞ ጸመረ ይነሩ፣ አቶለ በርሄ፣ ሁሴን መሀመድ፣ አበባው ሙሉጌታ ፣ ዳርቁ ነጋሽ ፣ ጉርሙ ዴ

ገሳገና ሊቾም ነበሩ ወዲ ዳመና ጠበቃ ናቸው ተክሉ የተባሉት ነጋዴ ናቸው ከዚያ የተወሰነ ቀን እዚህ ካቆየን በኋላ ወደ መቀሌ ፖሊስ ወሰዱን መቀሌ መምሪያ ማለት እዚህ አሰላ ከተማ ያለው አሁን ፖሊስ መምሪያ የሚባለውን እዚህ ያሉትን ማለቴ ነው ከዚያ እዚያ አንድ ትንሽ ቤት ውስጥ ብዙ ሆነን ታፍገን ተኛን የምንለብሰው አይፈቀድም ነበር አንሶላውንም ምን ኑንም ተደራርበን ነበር የምንለብሰው እኔን አለመሩኝም ነበር እያንዳንዳችን በተራ እየመሩ ማታ ይወስዷቸው ነበር የሚጠሯቸው 1ኛ ሻ/ል ካሣ ወልዴ፣መ/አ ታምራት ተስፋዬ፣መ/አ ጥላሁን አይማሉ የዚህ የደህንነት.ኃላፊ የነበረው አብዛኛቾንም ያሰረው ይህ.መ/አ ጥላሁን.አይማሉ የሚባለው ሠው ነው ከማለቴ በፊት ያለመራሁት ነው የረሣሁት ብሉ ከታሰሩት ውስጥ አቶ ታደሰ ወርቅዬፋም.ነበር እሱን ያመጡት ከአዲስ አበባ ነው እሱን ሙለጭ አድርገው ገርፈውት ከእግሩ ደሙ እየተንጠባጠበ ነበር ገርማ ዳጠው የሚባል ሰውዬ ነው እግሩን አንጠልጥሉ ነው እሳያችን ላይ የወረወረው ምርመራ የሚካሄደው እነዚህ ከላይ ስማቸውን የጠራኋቸው ናቸው ቀን ቀን አንዳንዱ ጥያቄ ይጠይቋቸውና ማታ ማታ እያንዳንዳቸውን እየመሩ ይገርፏቸዋል ::ጀ:ጀ የሚል ድምጽ እንሰማለን ያጣጥራሉ እስከ ሚደክማቸው ይደበድቧቸውና እምጥተው በሩ ላይ ይጥሏቸዋል እኛ ተሸክመን እናስገባለን ሽንት ቤት መሄድ አይችሉም.እጃቸው እግራቸው ሽባ ሆኖ ነበር ከእኔ እና ከንጉሲ በዳቦ በስተቀር በሙሉ ተገርፈዋል በተለይ አየለ በርሄ ጀርባው መቁረል ስንጠይቀውም እንደመቀባዝር ይላል ጀርባውም በተከከለ አይመለስም ለሊትም ይቃዣል የሚገርፏቸውም የኢህአፓ አባል ናቸው ብለው ነው ያሰሩንም የኢህአፓ አባል ናችሁ ብለው ነው ሌሎቹ ተለለቀ ሰዎች እነ ጠጂ ብርመጂዱ የመሣሠሉት ከዚሁ አለሂቃም ምርመራቸውን እዚያ ከጨረሱ በኋላ አንድ ቀን እኔን ጠየቁኝ እኔም አንድ ሰው የኢህአፖ አባል ነኝ ፀረ አብዮተኛ ነኝ ብሉ አምኖ ካለፈረመ የግድ ወደ ቅጣም ሆነ ወደ ሌላ ነገር ስለሚሸጋገሩ ስላወኩ ነኝ ብለህ ፈርም አሉኝ አሺ ነኝ ብዬ ፈርሚ.ወጣሁ ከዚያ ከሌሎቹ ጋር አብሮ ወደ አውራጃው ፖሊስ አመጡኝ ከዚያ እዚህ ካመጡን በኋላ የተወሰነ ጊዜ ቆየን ከዚያ ሌሎቹን በሙሉ ወደ ወህኒ ቤት ሲያቦርዷቸው. እኔን አስቀሩኝ ቀደም ከጠቀስኳቸው ሠዎች ውስጥ ውዲ ዳመና ተክሉ እና ከተማ የተባሉ ተፈቱ እና ሃጂ ቢርመጂዱ እና እነ ፈቱ ቀደም ካጠቀስኳቸው ማለት ተገረፉ ካልኳቸው ጋራ ከር ቾሌ ተወሰዱ እኔን እዚህ አቆዩኝ ከዚያ ተፈታተው መጥተው የነገሩኝ ሠዎች ታህሣሥ 21 ቀን 1972.ዓ.ም ጉርፋ ገሳገን፣ሁሴን መሃመድና.አየለ በርሄ መረሸናቸውን ሰማሁ ከአበባው ሙሉጌታ በስተቀር የቀሩት ደግሞ 5 ዓመት እንደተወሰነባቸው ማለት እነ ታደሰ ወርቅዬፋ እና ቀደም ያጠቀስኳቸው በሙሉ 5 ዓመት ሲቀጡ አበባው ሙሉጌታ ግን ሁለት ዓመት እንደተፈረደባቸው ሰማሁ ::

ይህ.ፍርድ የተወሰነባቸው ፍርድ ቤት ቀርበው ሣይሆን ከህዝብ ደህንነት ነው ተብሎ ደብዳቤ ተነበበላቸው ቢባል ብቻ ነው የሰማሁት ከአዲስ አበባ የተላከ ነው ከዚህ ደግሞ የመ/አ ሰለጢ መገንጢ.እና ከላይ በመጣ ውሣኔ እንደሆነ ነው የሰማሁት እኔ በ1972 ዓ.ም ወደ ጥር አካባቢ ተፈታሁ ከዚያ መ/ቤቴ ስሄድ አትገባም ተብዬ በውሣኔ ወደ ዱራ እንድዛወር ተደረኩ ከዚያ እዚያ ከቆየሁ በኋላ ወደ እዚህ መጣሁ ብሎ ምስክሩ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አለ ቋል ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ በሣንጃ ተወግቻለሁ ብያለሁ የተወጋሁት ታፋዬ ላይ ነው ማሣየት እችላለሁ እኔ ሻለቃ ተሾመ እንዳቢያዘኝ እና ሻ/ለ ካሣ ወልዴ ቢመረምሩን ከ ተሾመ አለቃዬ ጋር የሰራከው ምንድነው ጠቁሞ ያቢያዘክ እሱ ነው ምን እንደምተሰሩ በደንብ ተናገር አሉኝ በሰኔ.ወር 1971 ዓ.ም በ2ኛ ጊዜ ነሐሴ 5 ቀን 1971 ዓ.ም ነው ብሎ ምስክሩ የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አለቋል ::

የገለ የሚከራከሩት 7ኛ ተከሣሽ መ/ጥያቄ በጥር 24 ቀን 69 ዓ.ም ነው በመጀመሪያ የታሰርኩት ከዚህ በፊት በተመሣሣይ በሌላ ቦታ በተከሰሱት ሠዎች ላይ አዲስ አበባ የምስክር ነት ቃሌን ሰጥቻለሁ 1970 ዓ.ም እዚህ አሰላ ነበርኩ በዚህ ጊዜ የምሰራውም እዚህ አሰላ እርሻ መ/ቤት ነበር ብድርና ሽያጭ ክፍል እሰራ ነበር ::

ሌሎች በገለ የሚከራከሩት ተከሣሾች.መ/ጥያቄ የለንም ብለ ዋለ ::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ ስለ ተነሣም ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ እኔን በመጀመሪያ ለምን እስደያዙኝ አላውቀም :: 31 ሠዎች ቢረሸኑ አላየሁም ማን እንደረሸና ቸው አላውቀም 31 ሠዎች ቢረሸኑ እኔ የ21 ዓመት ወጣት ነበርኩ 31 ሠዎች ቢያዙ አላየሁም እስር ቤት ነው ያየኋቸው ብርሃኑ ገ/መድህንና ስ ቆም አበፋ የያዙኝ ኢህአፓ ነህ በሚል ምክንያት ነው እኔ ኢህአፓ አይደለሁም በነሐሴ 5 ቀን 1971 ዓ.ም የያዙኝ አቶ ብርሃኑ ናቸው እንደኛውን አላስታውስም :: የያዙኝም በዚያው በበፊቱ ጉዳይ ነው አላለቀም ብለው ነው የያዙኝ ብሎ የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አለቀ ምስክሩ ተመለሰ ::

ፍ/ቤቱ 20 የዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ ስላኝ ብሎ 20ኛ የዐ/ሕግ ምስክር አቶ ጥበቡ ዳኜ ቢሆኑ በዱርጊት ወይም በክስ 1 ላይ ከተገደሉት ሟቾች ጋር አብረው ታስረው እያለ በመጋቢት ወር 1970 ዓ.ም ለግድያ ቢወጡ ያዩና በኋላም መገደላቸውን የሰሙ ናቸው ::

2ሠኛ የልዩ ዐ/ሕግ.ምስክር በእውነት ለመመስከር በደንቡ መሠረት ምሉ ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ከዚህ እንደሚከተለው ሲገልጽ

ሥም ጥበቡ ዳኜ

ዕድሜ 42

ሥራ ሠዓሊ

አድራሻ አርሲ ክ/ሃገር ጢዮ ወረዳ አሰላ ከተማ ቀበሌ 04 የቤ.ቁ. 294.02

ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ 3ኛ፣10ኛ፣11ኛ፣14ኛ፣15ኛ፣17ኛ፣18ኛ፣19ኛ፣23ኛ፣25ኛ፣27ኛ፣30ኛ፣32ኛ፣35ኛ፣37ኛ፣38ኛ፣56ኛ፣57ኛ፣67ኛ፣68ኛ፣93ኛ፣95ኛ፣100ኛ እና 101ኛ ተከሣሾችን አውቃለሁ ከእነዚህ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ዛሬ የመጣሁበትን ምክንያት አውቃለሁ ለምስክርነት ነው እነዚህ ተከሣሾች የተከሰሱበትን ምክንያት አውቃለሁ ነፍስ ገድለዋል ተብለው ነው እኔ እሳ የሁም /::

የልዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ እኔ በ1970 ዓ.ም ታስሬ ነበር በየካቲት ወር መጨረሻ ነው የያዙኝ የያዙኝ ቀበሌ ቢነት እየሰለጠንኩ እያለሁ, ነው ከዚያ, በመጀመሪያ የያዙኝ ማለት ከእኔ ጋር ሌላ ለጅም ከፋለ በቀለ የተባለ ነበር ሁለታችንን መጥተው, የያዙን የፒ/አ በላይ ይትባረክ ጠሩን ከዚያ በኋላ ውጭ ደግሞ የ100/አ አበራ አሰፋውና ተሰሣ ጅማ ውጭ ይጠብቁን ነበር ተፈለጋሳችሁ ብሎ የወጣን በላይ ይትባረክ ነው ከዚያ እነሱ ደግሞ ለጥያቄ ስለ ምንፈለጋችሁ አብረን እንሂድ አሉን ከዚያ አብረን ሄድን ሁለታችንንም ቦስቱ ና ቸው ይዘውን መጡ አሁን የዞኑ አስተዳደር ጽ/ቤት የሆነው ጋ ነው ይዘውን የመጡት ከዚያ በኋላ እዚያ ውስጥ ስንገባ ሌሎችም (ሌችም) ልጆች ነበሩ እዚያ ስንገባ ሌችም መርማሪዎቹም ነበሩ ከዚያ እራሣችሁን አጋልጡ አሉን ኢህአፓ ውስጥ የነበሩ እዚያ ደግሞ መርማሪዎች ሆነው የነበሩ ነበሩ እነሱም ከበደ ገዛው፣ወርቁ መንገሻ እና የአባቱን ስም የረሣሁት ዳንኤል የሚባል ነበሩ እነሱ በፊትም እናውቃችኋለን ነበራችሁበት እራሣችሁን ማጋለጥ አለባችሁ ብለው ጠየቁን እኛም ለጊዜው ለመካድ ሞከረን ሰበር እኛም ያው እነሱ ያውቁ ስለነበርና ተጠቁመንም ስለነበር "የ "የሊግ የኢህወሊ" አባል እንደነበርኩ ነገርኳቸው ኢህወሊ በኢህአፓ ስር ነው ያለው የኢህአፓ የወጣቱ ክንፍ ነው ከዚያ እኛ አስር ቤት እንደገንባ ተደረገን ታሰረን በመጋቢት 1970 ዓ.ም ቀን ሳይ መኪናዎች መጡ ካለ በኋላ ከዚያ በፊት ዘቦቹ ሁሉ ተቀያየሩ ሁኔታው

ሁሉ እየተሰወጠ መጣ በመጋቢት 19 ቀን.8 ሠዓት ላይ ረዥደም ሳንቋርበር መኪናዎች መጡ እኔ ከነበርኩበት ክፍልና ከየክፍሉ እየተጠሩ የተወሰኑ ልጆች ወጥተው ወደ ወህኒ ቤት. ተወሰቀ ከተጠሩት ልጆች ውስጥ የማስታውሰው ወገኔ.ከፊለው፣መስፍን ገዛው አንዳለካቸው ጌታነህ ታደሰ ሃ/ማሪያም፣ ሃብታሙ የአባትን ሥም ያላስታወስኩት ካለ በኋላ ከእኔ ክፍል.12 ልጆች ነው የወጡት ከሌላውም እንደዚሁ ወጥተቃለ ከዚያ ወደ አበሳ ቀህኒ ቤት ነው የተወሰዱት ከዚያ በኋላ ለሊት በገን በዩ ስነሣ ተኩስ ሰማሁ ወዲያውኑ ተኛሁ በመጀመሪያም ጠርጥረናል ይህ እንደሚሆን ማለት እንደሚገደሉ ጠርጥረናል እኔ ያለሁት ክፍል ፊት ለፊት ይታያል ውጭው ይታያል መስኮቱ መስታወት ነው ወላጆች ለሊት መጥተው ከበቀል ማለት የእኛ ወላጆች ከዚያ እኛ ወዲያውኑ እንደተገደሉ አወቅን አሁን የጠራኋቸውና ከሌላም ክፍል የወጡት ልጆች ናቸው የተገደሉት ። ተገድለው ተጣሉ የተባሉት ወደ 30 አካባቢ ይሆናሉ በዚያን ጊዜ አወቃቀሩ የከተለ ለማት ኃላፊ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አመንበር ነው እኔ የማያቸው የቀይ ሽብር ኮሚቴዎች ረጋሣ ጉበና የከተማ.ልማት ሥራ አስኪያጅ የነበሩ የመ/አ አበራ አበፋው፣ ተሉሣ ጅማ፣ሰቦም የከተማ ለማት ሠራተኛ፣ አበቱ ገመዳ እና ስሜኒ የአባቷን ሥም የማላውቃት የአበቱ ገመዳ ባለቤት ነበረች ብሎ ምስክሩ መልሶ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አለቋል ።

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ የለንም በለዋል ።

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም በለዋል ።

መስቀለኛ ጥያቄ ስላልተነሣ የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ በእኔ ላይ.የደረሰ ጉዳት የለም እነን ያያዙኝ ሠስት ናቸው ።ከላይ ይተባረከ፣ የመ// አበራ አበፋውና ተሉሣ ጀማ ናቸው ይዘው አምጥተውኝ ሌሎች የሚጠይቁ ነበሩ እነሱ ቢጠይቁኝ ለመካድ ሞክሬ ነበር ገን ሁሉታው የተበላሸ ስለሆነ አልቻልኩም እነን ያመጡኝ እዚህ አስተዳደር የሆነው ገቢ ውስጥ ጥላሁ አውራጃ የነበረው ጋ አመጡኝ የመቶችን ሠዎች ማ እንደገደሏቸው አላውቅም የመቶቹ ሠዎች ፍ/ቤት.አልቀረቡም ያስመቀረባቸውን ያወኩት አንዱ ላይ ታስረን ነበር ያን አለቀን ወጡ ያን አለቀን ተገደሉ ከማህላችን ፍ/ቤት የቀረበ የለም እነን የያዙኝ የኢሠአፓ አባል ነህ ብለው ነው እኔ በወቀቱ የኢሃወሊ የኢህአፓ አባል ነበርኩ ብሎ የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አለቀ ምስክሩ ተመለሰ ።1

.ፍ/ቤቱ 21ኛ የሰቁ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቀ ዐ/ሕግ ጭብጥ ለሰኝ ብሉ 21ኛ የዐ/ሕግ ምስክር ወ/ሮ ተቀቦች ተፈራ የሚመሠከሩት.ለዶርጊት ወይም ለበሰ 1ኛ ቢሆን ልጃቸው ወገኔ ከፋው የተባለው ከአበሳ ከተማ መናሪያ ቤታቸው ቢያዝ ያዩ እስር ቤት ቀይቶ በ1970 ዓ.ም በመጋቢት ወር መገደሉን የሰሙ ናቸው ።

21ኛ የሰቁ ዐ/ሕግ ምስክር በደንቡ መሠረት በእውነት ለመመስከር ምለ ማን ነታን/15ኛ

ዳኛ ሰፍ/ቡቱ በተገለጸ

ሥም ተዋበች ተፈራ

ዕድሜ 52

ሥራ ባለተዳር

አድራሻ አርሲ ክ/ሃገር ጢዮ ወረዳ አሰላ ከተማ ቀበሌ 08 የቤት ቁጥር 018

ከእነዚህ ተከሳሾች ውስጥ 3ኛ፣11ኛ፣15ኛ፣እና 93ኛ ተከሳሾችን አውቃለሁ ከእነዚህ ጋር፣ ፀብና ዝምድና የለኝም ዛሬ የመጣሁበትን ምክንያት አውቃለሁ ለምስክር ነት ነው እነዚህ ተከሳሾች የተከሰሱበትን ምክንያት አውቃለሁ ሠው አስገድለዋል ተብሎ ነው ማስገ ደላቸውን አላውቅም ::

የሌቄ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ለኜ የተያዘው በ1970 ዓ.ም ጥር 8 ቀን ነው የተያዘውም አሰላ ከተማ ባለው መናሪያ ቤቶችን ውስጥ ነው የተያዘውም ወገኔ ከፋለ ው ነው የተያዘው ከቆዬ 11 ሠዓት ነው መጥተው የወሰዱት ወ/ር ቶሎሣ ጀማ፣ጸጊ አስተር ጸ ዬ፣አለማዝ አሰፋ ወ/ር ለሣ ደጉ እና ሌሎችም ስማቸውን ያማላውቃቸው ሠዎች ለሉ ይዘውት የሄዱት ከቤት ወደ አሰላ ከተማ ቀበሌ 14 ነው እዚያ ታስሮ አደረ በማግስቱ አውራጃ ፖሊስ መጣ እዚህ ታ ታስሮ ከዚያ ሕዝብ ደህንነት ታወስደው ታስሩ እኔም ስንቅ እያመላለስኩ ነበር በመጋቢት 19 ቀን 70 ዓ.ም ከቆዬ በ8 ሠዓት ተወስዳ ለሊቱን የተኩስ ድምጽ ሰማን የተኩስ ድምጽ የሰማነው በአሰላ ከተማ ውስጥ በየ አካባቢው ነው ከዚያ እኛም የልጃችንን መሞት ለማረጋ ገጥ ስንፈልግ ቀየን በማግስቱ በ20 ማለት ነው ከዚያ እኛ እሱን ስናጣ ሻ/ለ ደመቀ ባለ ቢታቸውን ቤት ለከውብን እንዳይፈለጉ ለጃቸው የሞተው ወሀኒ ቤት ነው የተቀበረውም እዚያው ነው ብለው ካኩበን ከዚያ እኛም የልጃችንን መሞት አረጋገጥን የተገደለው የኢሀአፓ አባል ነው ተብሉ ነው አብረውት የተገደሉ ልጆች እሱ ከበፊራቸውም ተወስደው የተገደሉ እሱ ስማ ቸውም ኢለያስ ባትሩ፣ ሐብታሙ ወ/ማሪያምና ታምሩ ኃይሌ የተባሉትን አስታውሳለሁ ተቆ በሩ ቢባል የሰማሁት የእኔ ልጅ ወሀኒ ቤት ነው አጽማቸው አሁን በኢሀአዲግ ወቅት ተቆ በፎለ ብለው የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አለቋል ::

የተከሳሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አለማዝ አሰፋ በዚያን ጊዜ በቀበሌያችን ተመ ራጭ ነበረች ሥራዋ ፖሊስ መምሪያ ነበር ቢያዙ አብራ ነበረች እነን ምንም ያለቸኝ ነገር የለም ልጄን ወስደው ቀበሌ 14 አድርሰው ነው የመጡት በመኪና አደጁ አሙው ልጄን መውሰዳቸውን ነው የማውቀው ሌላ የተናገረችኝ ነገር የለም የሷን የሥራ ድርሻ አላውቅም ፖሊስ መምሪያ መስሪታንና ቀበሌ ተመራጭ መሆኗን ነው የማውቀው ሥራዋ ምን እንደሆነ አላውቅም የተከሳሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አለቋል ::

የ15ኛ ተከሳሽ መ/ጥያቄ በዚያን ጊዜ ለኜ ቢያዝ ቢተበቢ ሁሉም እሱ የተያዘው

ከቢት ውስጥ ነው ከዚያ ቀበሌ 14, ተወስዶ እሱ ወደ ቀበሌ 14 ሲወሰዱ እኔ ቤቴ ነበርኩ ወደ ቀበሌ 14 ተወስዶ መገባቱን በቀጥታ አይቻለሁ እርሷን ቀበሌ 14 እሳየሄትም ጥሳሉ አውሪጃ አይቻያታለሁ ሕዝብ ደህንነት ገን እሳየኒትም ለኛ ሲወሰዱ ያለበሱትን ልብስ አላስታውስም ነገር ገን ሁላቸሁም መሣሪያ ይዛቸኋል የመሣሪያ ዓይነቱን አላውቅም የት መሰሪያ ቤት እንደሚሠሩ አላውቅም እንተቀወያለን ጉረቤት ነን ብለው የ15ኛ ተከሣሽ መ/ጥያቄ አልቋል ::

በገለ የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል ::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም ፡፡

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ ለኛን መጥተው የያዙት በዱስት ሠያች ና ቸው የታሠሩ ደማ፣ ሰሣቱ ደጉ፣አለማዝ አበራ እና ጸጊ አስተርዐቁን በለጫና ቸውን አላውቅም ተሠሩ እና ሰሣቱ ደጉ ወታደሮች መሆና ቸውን ነው ጸጊ አስተርዐቁ የቀበሌ ተመራጭ ነው የአለማዝን ቀደም መለጃለሁ ለኛን ማን,እንደገደሉው አላውቅም በምንም ውሣኔ እንደሞት አላውቅም የሲህአፖ, አባል ተብሉ ከቤት ተይዞ መወሰዱንና መገደሉን ነው የማውቀው እኔ የሲህአፓ አባል መሆኑን የማውቀው ነገር የለም ነው ብለው ቢይዙት ነው የማውቀው ብለው የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አለቀ ምስክሯ ተመለሰቸ ::

ለዩ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችን እንዲያሰጣ ቀጠሮ ይሰጠን ብሏል ::

ትዕዛዝ

1ኛ) የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ የምርመራ ክፍል ኃላፊ 87ኛውን ተከሣሽ ከአሰላ ወህኒ ቤት ወስዶ አዲስ አበባ ወስዶ በነጻ አሣክሞ እንዲመልስና ከዚህ በፊት በፍ/ቤቱ ትእዛዝ መሠረት ያላፈፀመበትን ምክንያት ደግሞ ተከሣሹን ወስዶ አሣክሞ ይዞ ወጥቶ ቀርቦ እንዲያስረዳ ትእዛዝ ይጻፍ ብለናል ::

√2ኛ) 19ኛ ተከሣሽን አሰላ ሆስፒታል የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ በነጻ አሣክሞ ወደ ወህኒ ቤት እንዲመልስ ታዟል ::

3ኛ) የአርሲ ዞን, ፖሊስ መምሪያ 61ኛ ተከሣሽን ከአሰላ ወህኒ ቤት ተረክቦ ሣንባ ወስዶ ቡረታውን አሰርቶ ተብሎ እንዲመልስ እና ከዚህ በፊትም በፍ/ቤቱ ትእዛዝ መሠረት ያላፈፀመበትን ምክንያት የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ የወንጀል ምርመራ ክፍል ኃላፊ ቀርቦ እንዲያስረዳ ትእዛዝ ይጻፍ ብለናል ::

4ኛ) ቀሪውን የዐ/ሕግ ማስረጃ ለመጠባበቅ ተቀጥሯል ቀጠሮ ለጥቅምት 7 ቀን 1992 ዓ.ም

258

~~186~~ 75

የወ.መ. ቁጥር 2/89

ቀን 07/02/93

ዳኞች አለማየሁ ተገኔ

ወርቁ ገቢሣ

አመለማል አለማየሁ

ከሣሽ ልዩ ዐቃቤ ሕግ አየለ ምገስ ቀርቧል::

ተከሣሾች እነ ኩ/ል ደበበ ሀሬሳ ከ106 ሰዎች ውስጥ 42 ተከሣሾች ከአሰላ ማረሚያ ቤት በአጃቢ ፖሊስ ቀርበዋል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ አቶ አወል አለይ ቀርቧል::

ለዛሬ እንዲቀርቡ ከተጠሩት 12 የልዩ ዐ/ሕግ ምስክሮች ውስጥ 11 ምስክሮች በዛሬው ዕለት ቀርበዋል::

ዛሬ የቀረቡት ምስክሮች ማንነት ከተረጋገጠ በኋላ እንዲሰሙ ታዟል፡:

225ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ዐ/ሕግ ጥብቅ ካለው ተጠይቆ ጥብቅ አለኝ ብሎ 225ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር አቶ ፅጉ ደመረው ሲሆኑ የሚመሰክሩት በደርጊት ወይም በክስ 2 ሲሆን ወንደማቸው ለማ ደመረው በጥቅምት ወር 70ዓ.ም ከሚኖርበት ሣጊሬ ከተማ ሲያዝ ያዩና ሣጊሬ ፖሊስ ጣቢያ እና አሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ በመጨረሻ የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ::

ፍ/ቤቱም 225ኛው የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር በሕጉ መሠረት ምሎ ማንነቱን ከዚህ እንደሚከተለው ሲገልጽ:_

ስም ፀጉ ደመረው

ዕድሜ 40

ሥራ የቀን ሠራተኛ

አድራሻ አርሲ ዞን ሣጊሬ ወረዳ ቀበሌ 02 የቤት ቁ.556

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው::

የልዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ሁሉም ወንድሞቼ በሕይወት የሉም ለሚ ደመረው የተባለው ነው:: አሁን በሕይወት የሌለው የተገደለው ኢህአፓ ነው ተብሎ ነው የተያዘው ከቤት - ውስጥ ከሣጊሬ ከተማ ከእናቱ ቤት ነው:: የተያዘው ጥቅምት ወር 70 ዓ.ም ነው የተያዘው በግምት ጠዋት 12 ሰዓት ሲሆን ነው የያዘው 1ኛ/ካባ ታሙ ከበደ 2ኛ/ከፋር ጃሬ 3ኛ/ ዘበዴሩ አበራሬ 4ኛ/ በቀለ ደማነህ የሚባሉ ናቸው አያያዙም በመደመሪያ በሩን

..../2

አንቧሩ እዚያ አባቴ ቤት ተኝተናል ወሰዱ እና ቴ ተነስታ ከፊቶች እቧ ስትከፍት እነሱ ገቡ ልጅን በጉታንታ ብቻ ይዘው ወደ ፖሊስ ጣቢያ ይዘውት ሄዱ ይዘውት ሰወጡ እና ቴ ምነው ስትል ከውጭ ልብስ ሰጡት በመጀመሪያ የወጣው በጉታንታ ብቻ ነው በመጀመሪያ የታሰረው ፖሊስ ጣቢያ ነው እኔ ማታ ልብስ ይዤለት ፖሊስ ጣቢያ ስደርስለምን መጣህ ብለው ጉታ አርጋ የሚባሉት በጥፊ መትተውኝ እዚያው ለአንድ ቀን ሙሉ ታስሬያለሁ ከቤቱ ተወስዶ ሣጉሬ ፖሊስ ጣቢያ ነው የታሰረው ከዚያ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት አስገቧቸው ከዚያ አራት ወር በኋላ የካቲት 20 ቀን በ70 ዓ.ም አለቃ ብለው አቶ በየነ ወልዴ ቤት ሰማን አለቃ ሰብል የሰማሁት አለምገና በየነ እና የአቶ ወርቁ ነህ ልጅ ና ቸው እዚያ ፖሊስ ጣቢያ ታስረው እያሉ እየተመላለስኩ መይ ቁአ ቸፃለሁ በዚያን ገዜ በአካሉ ላይ ያየሁት ጉዳት እሱ እንዳለኝ ተገርፌያለሁ ብሎኛል በአይኔ ግን አላየሁም የተገ-ደሉት አሕአፓ ናችሁ ወረቀት በትናችኋል ተብለው ነው ብሉ ምስክሩ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አሁን አውቃቸፃለሁ ያልካቸው ተከሣሾች አሁን እዚህ አሉ እነሱም ካብታሙ ከበደ የወጣቶች ም/ሊቀመንበር ይሁን ሊ/መንበር በግምት ይመስለኛል ዘበደሩ አሰፈረም እዚያው ወጣቶች ውስጥ ሥራ አሳት ብሉ ምስክሩ የተከሣሾች ጠበቃ መ/ጥያቄ አበቃ::

የልዩ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ ቤት መጥተው የያዟቸውን ሰዎች ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ ካብታሙ ከበደ፣ዘበደሩ አሰፈረ እና ከዳር ጀራ የተባሉት ና ቸው ብለው ተከሣሾቹን ምስክሩ በትክክል ለቸሉቱ አሳይቷል::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አበቃ ምስክሩ ተመለሰ::

ፍ/ቤቱ 23ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ዐ/ሕግ ጭብጥ ካለው ተጠይቀ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ 23ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ወ/ሮ ፋንቱ ቷያደርስ ሲሆኑ የሚመሰክሩት በደርጊት ወይም በክስ 2 ላይ ስሆን ልጃቸው ለሚ ደመረው ሣጉሬ ከተማ ከመኖሪያ ቤታቸው ሲያዝ ያዩና እዚያው ከተማ ፖሊስ ጣቢያ እና አሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ መገደሉን የሚመሰክሩ ና ቸው::

ፍ/ቤቱ 23ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በሕጉ መሠረት በእውነት ለመመስከር ምለው ከዚህ እንደሚከተለው ለቸሉቱ ማንነታቸውን ሲገልጹ:_

ሥም ፋንቱ ቷያደርስ

ዕድሜ 65

ሥራ ገበሬ

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa መዝገብ ቤት

~~1884~~ ~~77~~ 2/89

አደራሽ አርሲ ዞን ሣጉሬ ወረዳ ቀበሌ 02 የቤት ቁጥር 200
ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ በስም የማውቀው እሱ ለይቼ ለማሳየት አልችልም አይኔ አያይም ከማውቃቸው ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው፡፡

የሌዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አለቁ ያለኪቸው ለሚ ደመረው ነው ለሚ ደመረው ለጅኔ ልጄ ነው የተያዘው ቤት ተኝቶ እንዳለ ጠዋት ሊነጋ ስል ወገግ እንዳለ መጥተው እጁን ይዘው በመጉተት እና በመምታት አወጡት አይደ- ቁመ እነሱ ቤት ይበረብራሉ በዘበዙ ወዲያ ወዲህ እሉ ሁሉም ነገር አልቀራቸውም አይደ ደረባውም አልቀራቸውም ወረቀቶችን ሁሉ አረጋገፈው ፈተሹ ከዚያ እሱን እጁን ይዘው ጣቢያ ወሰዱት ከቤት መጥተው የወሰዱት በቀለ ደማነህ፣ካበታሙ ከበደ፣ዘበደፉ አበፊሬ እና ከዷር ኳራ ናቸው ሣጉሬ ፖሊስ ጣቢያ አስሩት ከዚያ ፅጉ ደመረው ልብስ ይዞለትለሰጠው ሲሄድ እና ቀበሌም በለው አንቢ አሉት እኔም እንደገና ሄደኩ እሱም እዚያው ታስሯል እኔ በሄድ እጣሁት ማታ ገዝ ለዘበኛው ጉቦ በጥቼ በንቀን ሰጠሁት ጉቦ የሰጠሁትን ሰው አሁን አረሳሁት ከዚያ እዚያው ሣጉሬ ደብደብዋቸው እግራቸው ሁሉ ተቆራርጧል ጥፍራቸውም ተበጣጥሷል እንዲህ እንዳሉ ወደ አሰላ አመጧቸው እኔም ለጠይቀው ሄጄ ምንድነው የሆንከው እንተ ስለው ዝም በይ ምን ትናገሪያለሽ እግዚ አብሔርና መንግስት ይፍረደው ተይ በሉኝ ተመልሽ ወደ ቤቴ ገባሁ ከዚያ አሰላ ወህኒ ቤት እየተመላለስኩ አይ ቻልሁ በንቀን እንቀበልም እያሉን ገንዘብ እየሰጠን ነው የምንጠይቀው ለዚያውም በተከከለ በንቀን እያደርሱልንም እዚያው እንደሁ እየቀረ እኛ እያለቀስን ውለን እንገባለን በኋላ እግዚታ አንበል ተባለና አሰላ ወህኒ ቤት ሄደን እግዚኦ ልንል ስንል ከነጭራሹ በጥይት ለጨርሱን ነበር ሸሸን ከዚያ በኋላ ልጆቼ ማርያም እንደነጋ እንደሆነች በ20 ልጆቼ ተረሸኑ እሱን ጋሽ ወየቻ ሄደ መጡና ልጆቼ ተረሽነዋል ሰማቸሁ ወይ እሱን ተነሣሁና ከፊተኩና እንዴት ነው ስሳቸው አልቀዋል ተረሽነዋል እሱን አሳለ ቀስንም ዝም አለን አባትዬው እዚህ ፍለጋ መጣ እዚህም ፈለገ አጣ እና ወደ ቤቱ ገባ ማልቀስ ቁርቶ ምራቶቻችንንም አልተፋንም ምክንያቱም ፖሊሶች ከለከሉን ቤታችንን ከበው የተገደለው እኔ ሰመስለኝ 23 ዓመት ይሆነዋል ከሞተ የተገደለው አህአጋ ነው ተበሉ ነው ወረቀት በተንከ ተበሉ ነው ከእሱ ጋር የተገደሉት አለምገና እና ሌሎችም የማላውቃቸው ብዙ ናቸው የሺገሉ ልጆች እነ በጋለም ናቸው፡፡

ወህኒ ቤት ይጠቁምባቸው የነበረው ልብሱ እዚያው ቀረ አልተመለሰልንም በለው ምስክሯ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ፡፡

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ ልጆቼ የተያዙት በቤት ነው ብያለሁ ጥቅምት ውስጥ ነው የተያዙት ይመስለኛል ተዛዛተኝ ዓመት ምህረቱን አላውቅም የተያዙት ሣጉሬ

Mana Murtii Walligala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

/፲

ነው ብያለሁ ሣገሬ ፖሊስ ጣቢያ ተወስዱ ከዚያ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ተወሰዱ የተረሸኑት እዚሁ ወህኒ ቤት ነው ሣገሬ ምን ያህል እንደቆዩ ትዝ አላለኝም ጥቅምት 26 ቀን ይመስለኛል ማሪያም ነገ ነች ሰባል የካቲት 20 ቀን ነው የተረሸኑት አሁን የጠራኋቸው ተከሣሾች ያዙ ከምል በስተቀር ያደረጉትን ነገር አላውቅም እነዚህ ማለት ዘቢደሬ ወጣቶች ውስጥ ነው የምትሰራው ይመስለኛል ያን ጊዜ ተማሪ ነች በለው ምስክሩ የመስቀለኛ ጥያቄ አበቃ::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሽ መ/ጥያቄ አልተነሣም::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም

የፍ/ቤቱ ማብራሪያ ጥያቄ አልተነሣም::

ፍ/ቤቱ 245ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆኑ እና የሚመሰክሩበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ 245ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር አቶ አበደላ ገመዳ የሚመሰክሩት አሰላ ወህኒ ቤት ታስረው እያለ 15/ የካቲት 20 ቀን 70ዓ.ም ከወህኒ ቤት በከስ 2 ላይ ~~[illegible]~~ ያታገዷቸውን ሟቾች ታደሰ ተሰ፣ለሚ ደመረው፣ታዬ ድጋፌ እና ሌሎችም ለግድያ ሲወጡ የተመለከቱና የተኩስ ድምፅ የሰሙ ናቸው 25ኛ መጋቢት 19 ቀን 70ዓ.ም በከስ ወይም በዶርገት 1 ላይ የተመለከቱት ሟቾች ለግድያ ሲወጡ ያዩና መገደላቸውን የሰሙ ናቸው::

ፍ/ቤቱ ምስክሩ ከመመስከሩ በፊት በሕጉ መሠረት በእውነት ለመመስከር ምሎ ከዚህ እንደሚከተለው ማንነቱን ለችሎቱ ሲገልጸ:_

ሥም አበደላ ገመዳ

ዕድሜ 36

ሥራ የመንግስት እርሻ ልማት ፀሐፊ ገረዳሳ::

አደራሻ አርሲ ዞን ገደበ አሣሣ ወረዳ ገሬደላ መንግስት እርሻ ልማት ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የ50 አለቃ አበራ አሰፋውን ብቻ ነው የማውቀው ከእሱ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው::

የልዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ እኔ በዚያን ጊዜ ተማሪ ነበርኩ አርባ ጉጉ አውራጃ በቀድሞው አርበኞች አጠቃላይ 2ኛ ደረጃ ት/ቤት እማር ነበር እዚያ እየተማርኩ እያለሁ ያጋጠመኝ ጥቅምት 21 ቀን 70 ዓ.ም ከምማርበት ት/ቤት ከሌሎች ጓደኞቼ ጋር ተይዤ ወደ አውራጃ ፖሊስ ጣቢያ እስከ ህዳር ወር መጨረሻ ላይ በቆይ እየተገረፍኩ ተመረመርኩ በ10አለቃ አበራ አንደበው አማካኝነት በሳንደርሸር መኪና ተጭኜ አሰላ መጥቼ እዚሁ ገቢ ውስጥ እነ በለጠ መንገሻ ፍሰሀ እንደተ ባለበት ቦታ ቀርበ ወዲያውኑ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ተወሰኝ አሰላ ወህኒ ቤት ታስሬያለሁ በህዳር ወር መጨረሻ 70 ዓ.ም

ነው እሰላ ወህኒ ቤት ታስሬ እያለሁ ያየሁት ነገር የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም እኔ ከነበርኩበት ቁጥር 2 እስር ቤትና ቁጥር 1እና 3 ፀረ-አብዮተኞች የታሰሩበት ክፍል ነው ከዚያ ውስጥ በግምት ወደ 12 እና 13 የሚሆኑ ልጆች ከእኛ ከዚያ ክፍል ተጠርተው ከምሽቱ 8 ሰዓት አካባቢ ከአጥሩ ጀርባ ተኩስ ሰምተናል መጀመሪያ ከቀኑ ወደ 12 ሰዓት አካባቢ ለሽንት ስንወጣ ከአጥሩ ጀርባ ጉድጓድ ተቆፍሮ አየን በዚያ ወቅት ዛሬ ከእኛ መሃል የሚረሸኑ ወይም የሚሞቱ ሰዎች ይኖራሉ ብለን ስንጠባበቅ በመጀመሪያ ወደ 8 ሰዓት አካባቢ መጥተው ታደሰ ቶሎሳ የሚባል ልጅ አጠገቤ ነበር እሱን በመጀመሪያ ጠሩት ከዚያ ታደሰ ቶሎሳ፣ለሚ ደመረው፣በና ቱፋ፣ፀጋዬ ተሾመ፣ኤሊያስ ገና የሚባሉ ልጅ ታደለ ወርቀነህ፣ በለጠ የሚባሉ ልጆች እና ሌሎችን አረስቻቸዋለሁ በግምት ወደ 12 እና 13 ይሆናሉ እነዚህ መውጣታቸውንና ከዚያ በኋላ ተኩስ ሰምቻለሁ እኔ ካለሁበት ክፍል ነው የወጡት ከሌሎች ክፍሎች የወጣም ነበር ድምፅ እሰማ ነበር በር ሲከፈት ሲዘጋ እሰማለሁ እየጠሩሁ ልጆቹ መፈክር ሲያሰሙ እሰማለሁ 1፣2እና 3 ክፍሎች ውስጥ የሚታሰሩት ፀረ-አብዮተኞች ናቸው እነዚህ የኢህአፓ አባሎች ናቸው፡፡

እኔ በወቅቱ የኢህአፓ የወጣቶች ክንፍ አባል ነበርኩ ከዚያ 8 ሰዓት አካባቢ ከወጡ በኋላ ተኩስ ከሰማን በኋላ ትንሽ እንደቆየን ተመልሶ በር ተከፈተ አሁን ወታደሮች ገቡ ሁለት ልጆችን ስማቸውን የማላስታውሰውን ጠሩ ይዘዋቸው ወጡ ከወጡ በኋላ ከትንሽ ጊዜ ቆይታ በኋላ ቢያንስ 1 ሰዓት ይሆናል ልጆቹ ተመልሰው መጡ ለምንድነው ተጠርታችሁ ከወጣችሁ በኋላ የተመለሳችሁት ብለን ጠየቅናቸው እነሱም ልጆቹ የሞቱት አካባቢ ወስደውን ከዚያ አረቡ ተጋድሞአል አስቆጠሩን አከሉ አከሌ ናቸው ብለን ነገርናቸው ከጉድጓድ ራቅ ብሎ ጸግም ሁለት ሰዎች ነበሩ እነዚህ ሰዎች እነማን ናቸው ብለው ጠየቁን ከእኛ ክፍል የወጡትን ሌሎችን አይተናቸዋል እነዚህ የተኙት በና ቱፋ እና ተሾመ ፀጋዬ ይሆናሉ ብለን መለስንላቸው ከዚያ ምንም ያደረጉን ነገር የለም መለሱን ልጆቹ ተመልሰው ከእኛ ጋር ገቡ ከዚያ ትንሽ ከቆየን በኋላ በና ቱፋና ፀጋዬ ተሾመ አምልጠው ሄዱ የሚል ወሬ ሰምተን በና ቱፋ በ3ኛ ቀን ይሁን በ4ኛው ቀን ታስሮ መጣ እና ተሾመ ፀጋዬ ግን አመለጠ እሱ ግን ገበሬዎች ይዘው እንደገና አመጡት ብለው ወሬ ሰማን በእኔ ግምት ልጆችን አስተኝተው የጠየቁት ወታደሮቹ እነማን እንደሆኑ ስላላወቋቸው ነው ወታደሮቹም አዲስ ናቸው በፊት እኛን ሲጠብቁ የነበሩት አይደሉም በና ቱፋ ተመልሶ መጥቶ ከታሰረ በኋላ መጋቢት 1970 ዓ.ም ሁለተኛ ነዓ ምርምጃ በሚባለው ልጆች የሚረሸኑበት ቀን አብሮ ወጥቶ ከእነሱ ጋር ሞቷል [illegible] ቀን ከ7 ሰዓት ጀምሮ ልጆቹ ይታሰሩ ነበር በዚያ ወቅት 1 ቁጥር እና 2 ቁጥር የ[illegible]ር ነጡን እስረኞች በሙሉ ወደ 3 ቁጥር ካጋጋዙ በኋላ ያን ክፍል ባዶ አድርገው ልጆችን እየጠሩ ያስገቡ ነበር በእዚያን ወቅት በና

Mana Murti Waligala Orom...

ተመልሶ ከእነ ታዬ ጥላሁን፣ ወገኔ ከፈለው፣ ብርሃኔ ጌታነህ ሁለት ወንድማማቾች ነበሩ
ብርሃኑና እንዳለካቸው ጌታነህ እነዚህ ልጆች አባታቸው ጌታነህ እሳቸውም ታስረው ነበር
ጠበቃ ናቸው ከእነዚህ ልጆች ጋር ተመልሶ ሊገደል ተወስዶአል ሁሉም እስረኞች የዛን እለት
ከተለያዩ ቦታ ነው የመጡት በላንድሮቨር መኪና ተጭነው ሰምጡ ልጆች ሰሙኮ መፈክር ሲያሰሙ
እሰማለሁ እዚያ ውስጥ ከነበሩት እነዚህ አሁን ስማቸውን የጠራኋቸው እንዳለካቸውም ለተወሰነ
ጊዜ ከዚያ አውጥተውታል በፊት ከእኛ ጋር ታስሮ ነበር እሱ እዛ ክፍል ከነበሩት ውስጥ
ታዬ ጥላሁን ብርሃኑ ጌታነህ እነኝህ እነኝህ ነበሩ እንዳለካቸውን ከሌላ ቦታ ያመጡአቸው
ከደርግ ጭላሉ አውራጃ አስተዳደር የማቤል እስር ቤት እለ ከዚያ አካባቢ ነው ያመጡአቸው
እዚህ አስተዳደር የነበሩትን እስረኞች ወህኒ ቤት ያመጡአቸው ከቀኑ 7 ሰአት ጀምሮ
እያጓዙ እዚያ ቁጥር 1 እና 2 እስር ቤትውስጥ አገሯአቸው ከዚያ ሰአት ጀምሮ ልጆቹ
እዚያው ሽንትም ሰገራም እና ጠዋት ክፍሉ ተከፍቶ እዚያ እንዲንመለስ ሰደረገ ሽንታቸውንም
ሰገራቸውንም እዛ ውስጥ አደ ተናል እስከ ምሽቱ 9 ሰአት ደረሰ ቆይ ቶአል ከዚያ በኃላ
ደርግ ነጻ አርምኝ ወሰዶአል ልጆቹ ተገለው ተጥለዋል በተለያዩ ቦታዎች ከተማ ውስጥና
የተለያዩ ቦታዎች ወደ ሊቱያ አካባቢ ጉንዴ ተጥለዋል የሚል ወሬ ሰማን እና እስር ቤት
ውስጥ ሆነን የሰማነው የጥይት ተኩስ ሰምተናል ከየት አቅጣጫ እንደሆነ አላውቅም በአጠ
ቃላይ በመጋቢት ወር 70 ዓ.ም ተገደሉ ሰባል የሰማሁት በወሬ ደረጃ 33 ልጆች ናቸው
የተረሸኑት እነሱ ከተገደሉ በኃላ እኔ እዚህ ጭላሉ አውራጃ አስተዳደር እምደር ቤት ውስጥ
ታስሬ ከዛ አምጥተውን ለጥያቄ አቀረቡን በዚን እለት የ50 አለቃ አበራ ነበሩ በአባ
ቸው አማካይነት እነ አማኔ ቱፋ አሸቴ ገመዳ የተባሉም ነበሩ እነዚህ ባሉበት ለተወሰነ
ጊዜ ተጠየቅን የተጠየቅነውም የኢህአፓ አባል ነበርክ የ50 አለቃ አበራ እንዴ የተጠረዘ
ወረቀት አሳዩቶኝ ይህ ወረቀት ምን ይባላል ብሎ ጠየቀኝ እኔ ደግሞ ጸሁፍ ነው ወይስ ,
ሌላ የሚለውን ጠየቅሁት ጸሁፉም በግልህ ይታያል ደርግፎ ፋሽዝም እንዴ ነው ይላል ጸሁፉ
እሱ ከሆነ ይሄ ነው በእኛ ጥሬዝ ይባላል በእኛ አማካይነት ይህን ወረቀት አሰበተንክም
ወይ ብለው ጠየቁኝ እኔ የማውቀው ነገር የለም የበተንኩት ወረቀትም የለም ብዬ ስለው
ከላሽ ያባየናል ከዚያ እኔ ይህን የማውቀ ብሆን ኖሮ አጭሽን ተሻገሬ ባለመጣሁ ነበር
እና የማውቀው ነገር በኖር እዛው እናገር ነበር አሁን ግን ~~[illegible]~~ እኔ ቤተሰቦቼ ከማስ
ቃየና እኔን ለመጠየቅ ደከማ እና ተ([illegible] ለመጠየቅ) ከዛ እዚህ ከምተመላለስ ብተገላገ-
ለኝ ይስታውን አልቻለውም [illegible] እዚያ ምደር ቤት ውስጥ አደርኩ ተመለስና
በማግስቱ ወህኒ ቤት ሳከትና [illegible] ካላችሁ በ[illegible] ካላችሁ ያዙና አምጡ ተዘጋጁ አሉን
ከዛ እና እንገቧህ ለመምጣት ነው የምን ሄደው የሚ[illegible] ገምት ስለነበረን ምንም ይዘን ሳንሄድ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

264

= 80 2/89

ተመለስን መጠን በሳንደርቨር ተጭነን በ50 አለቃው አማካይነት ተጭነን አርባጉጉ ወስዱንና ግንቦት 5 ቀን አቦምሳ ተወሰደን እዚያ ቀይ ሽብር ኮሚቴ የሚባሉት ጋ አቀርበውን ብዙ ከተወያዩ በኋላ የ50 አለቃ አበራ እኛንም አስገብቶ አብዮት ልጆቹን ተበሳለች እናንተ እንደውም ብዙ አይላኖች ናችሁ በስህተቶ የመቶ ሰዎች እሱ ባትመቶ ለዚህ በቀታችኋል ከእ ንግዲህ በሰላም ከህዝቡ ጋር ተቀላቀላችሁ ኑሩ በሚል ከሌሎች ሰዎች በዛን ሰአት በጠቀቶ ከነበሩት ባለስልጣኖች ጋር ለቀቁን አበራ አስፋው፣አማኑ ቱፋ፣አሸቴ ገመዳ በዚያን ጊዜ ስልጣና ቸው ቀይሽብር ኮሚቴዎች ና ቸው ሰብል ነው የሰማሁት አሸቴ ገመዳና አማኑ ቱፋ አሸቴ የሕዝብ ደርጅት ጉዳይ ምክትል ሀላፊ ነው አማኑም እንደዚው የቀይሽብር ኮሚቴ አባል ሰብል ነው የሰማሁት የስልጣን እርከኑን አላውቅም ብሎ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ እንዳለው ተጠይቆ የለኝም አለ::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም::

25ኛ የሰዉ አቃቤ ህግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ማንነቱንና የሚመሠክርበት ጭብጥ ካለው አቃቤ ሕግ ተጠይቆ አቃቤ ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ የሰዉ አቃቤ ህግ ምስክር አቶ በየነ ወልዴ ለደርጊት ወይም ለከስ 2 ሰሆን ለኛቸው አለምገና በየነ ሣጊ ፖሊስ ጣቢያና አሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ በመጨረሻም መገደሉን ይመሠክራሉ::

25ኛ የሰዉ አቃቤ ህግ ምስክር በእውነት ለመመስከር በሕጉ መሠረት ምለው ማንነ ታቸው ከዚህ እንደሚከተለው ለፍ/ቤቱ ሰገለጹ :-

ሥም በየነ ወልዴ

ዕድሜ 78

ስራ ነጋዴ

አድራሻ ሳጊ ከተማ ቀበሌ 02 የቤት ቁጥር 272

ተከሣሾችን አላውቃቸውም የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው::

የአቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ ልጆቼ ሁለቱም በህይወት የሉም እንደኛው ምትኩል የሚ ተወም አለምገና በየነ ይባላል የሚ ተወም በ1970 ዓ.ም አስረውት ነበር (አሣሪውም) ለጅ ታም ነበር ሀኪም ቤት ላከሁት ከሀኪም ቤት አቶ ታፈረ ሰከ አስመጣቸው አቶ ታፈረ አይማሩ ወረዳ አስተዳዳሪ ነው እሱ መጥቶ ከአሰላ ይዘው መጡና ልጅ ሳገባ ያሙው ነበር ከብዙ ልጆች ጋር አስሯአቸው ከአሰላ ማስመጣቱን ያወቁሁት መጥተው እነን ጠየቁኝ የጠየቁኝም አቶ ታፈረ ነው እኔም ልጁን አሰላ ለሀኪም ልኬ ዋለሁ አለቱት ወ[illegible] ሄዱና ተማሪዎች ና ቸው ብዛት አሏቸው ይዘው መጡ ይዘውት ከመጡ በኋላ ሣጊ ፖሊስ ጣቢያ አስሩ ከዚያ አንድ ሀያ ቀን ከታሰረ በኋላ አሰላ በፖሊስ መኪና አፍሰው ወሰዱአቸው [illegible] ከአለምገና ጋር ታሰረው ወደ አሰላ የመጡት የማውቃቸው የእነ ዳባ ልጆች የእነ [illegible] ብዙ ናቸው ከዚያ እዚህ አሰላ መጥተው ወህኒ ..../8

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

ቤት ገቡ ወህኒ ቤት እያሉ ከታሰሩበኋላ በፊት አንቧን አንጠልፃቸው ነበር በኋላ መጨረሻው ላይ ሣይ ቁርጡን ቁፉ ያልቀረበነውም ወህኒ ቤት ነው ያልቀረበንበት ምክንያት ቀይሽበር ወረቀት ጥሳቸኋል በለው ነው ይዘዋቸው ያመጡትእዛ ፖሊስ ጣቢያ ለሊት እየተገረፉ ለምን እንደተገረፉ በንጠልፃቸው ለሊት ጧጣ ወስደው ገረፉን እንሽራ መቁረስ እቀቱናል ማነው የገረፋቸሁ በለን በንጠልፃቸው አንገላቸኋለን እንዳትናገሩ በለውናል እሉ በኋላ ለልጆች ቁርባቸውን እየላኩ ልጆቹ እያጉረሱአቸው ተነስተው እዛው ቆዩ በኋላ እዚሁ እስሳ መጡ እስሳ መጥተው ታሰሩ የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ልጆቹ እለቁ በለው ነገሩን እለቁ የተባሉት 1ኛ የኔ የራሴ ልጅ አለምገና 2ኛ የአቶ ወርቁነህ ልጅ በዙ ናቸው ወህኒ ቤት ይጠቁምበት የነበረው ልብስ ከምት በኋላ ወህኒ ቤት መጣህና መክንን ዳበበ የሚባል አሰረኛ በዙ አመት ነው የተፈረደበት ጋሽ በየነ እንዳትቁርብ አንተንም ይገድሉሀል እና ልብሱ ያዉና እሉና ልብሱን ሰጡኝ ሄደሁ እንደ ፖሊስ መሳሪያ ያዘና ወደ እኔ ገበገቦ መጣአሉ ያዘልኝ እኔ ሸሸቹ ገባሁ ለቀብም አልተቀመጥንም እንዳንቀመጥ ሁለት ሰራተኞች ነበሩኝ እነሱን ለምን አለቀቃቸሁ በለው ቀበሌ አሰረቀቸው በማገስቱ ተለቀቁ እና ዘመዶም አልመጣም አላለቀሰንም ቁረ ቁረ የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ነው የምኔ ልጅ የታሰረው ወረቀት በተነሀል ተብሎ ነው ወረቀት ቀይሽበር ነው ምንድነው ተብለው ነው እኔ ወረቀቱንም አላየሁም ያን ቀን የእኔም ልጅ የተያዘው አቶ ታፈረ መጥቶ ቀስቅሶን ልጁ አቤት ተኝቶአል አቶ ታፈረ ይሄውና የእኔም ልጅ አቤት አለ አልጋዬን ፈተሹ ምንም አንገኝም የለም ልጁንም አሣየኝ ቸው ተነስተው ሄዱ ተነስተው ከሄዱ በኋላ ጠዋት ሰበሰባ አደርገው ይሄ ነገር እንዴት ነው እንዴት ነው ተባባሉ ልጁንም ለህክምና ወደ እዚህ ወደ አሰሳ ሳከሁት ከዚያ እራባ ቸው አቶ ታፈረ ~~ለክው ከ~~ወሰዱት አሰሩት

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ አልተነሣም

የአቃቤ ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም አልተነሣም

265ኛ የሰዉ አቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ማንነቱንና የሚመሠክሩበትን ጭብጥ ካለ አቃቤ ሕግ ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ በሉ የሰዉ አቃቤ ህግ ምስክር ወ/ሮ በለጡ ማሩ ስሆኑ የሚመሠክሩት ለከስ ወይም ለደርጊት 2 ስሆን በ1970 ዓ.ም ልጃቸው ታደለ ወርቁነህ ሣገሬ ከተማ ፖሊስ ጣቢያና እስሳ ወህኒ ቤት ታስሮ በመጨረሻም የተገደለ መሆኑን ይመስ ክራሉ::

265ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ምስክር የአማርኛ ቋንቋ አለቸልም ስለሱ የፍ/ቤት አስተርጓሚ

..../19

266

~~194~~ 82_ 2/89

እንዲተረጎምላቸው ተመደበው ምስክሬም በእውነት ለመመስከር በሕጉ መሠረት ምሎ ከዚህ እንደ
ሚከተለው ማንነቱን ለችሎት ሲገልጽ:_

ሥም በለጡ ማሩ

ዕድሜ 60

ሥራ ባለትዳር

አድራሻ አርሲ ዞን ሣጉሬ ወረዳ ቀበሌ 02 የቤት ቁጥር 830

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው
የለም::

የፌዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ልጄ ስለሞተ ለምስክርነት ነው የመጣሁት የእኔ ልጅም
ስም ታደለ ወርቅነህ ይባላል የተያዘውም አሰላ ተ/ቤት እየተማረ ነበር ከዚህ ከአሰላ
ነው ይዘውት የመጡት አሁን 23 ዓመቱ ነው ከአሰላ ተይዞ መጥቶ የታሰረው ሣጉሬ ፖሊስ ,
ጣቢያ ነው ከቡ ተሰማ የተባለቸው ከአሰላ ታስሮ መጥታለ ብሎኝ እኔ ከዚያ በኋላ ሄጄ
ጠየኩት እንዴት መጣህ ብለው ከአሰላ ይዘውኝ ነው ያመጡኝ አለኝ ይዘውኝ የመጡት ጌታቸው
በሽርጉ፣ጉዲሣ ፋና፣ብሩ ሃይሉ፣ታፈረ አደማሱ የተባሉት ናቸው ይዘውኝ የመጡት ብሎ
ነገረኝ እኔ ምንም አላጠፋሁም ከትምህርት ቤት እንደዚሁ ይዘውኝ ነው ያመጡኝ አለኝ በመ
ኪና ውስጥ አስገብተውኝ ነው ይዘውኝ የመጡት አለኝ ታስሮ እያለ የደረሰበት ጉዳት ጠየቅት
ጠየቅት በንቀ ልናደርስለት ስንሄድ ምንድነው ብለን ስንጠይቃቸው እግራቸው ሁሉ የለም ምን
ሆናችሁ ነው ብንላቸው እግሮቻችንን ዘቅዝቀው እግሮቻችንን ሁሉ ደበደቡን ብለው ነገሩን ከዚያ
እዚያ ከታሰሩ በኋላ ህዳር 26 ቀን ከዚያ ይዘዋቸው መጥተው አሰላ ወህኒ ቤት አስሯቸው
ከእሱ ጋር አባቱ ወርቅነህ አብሮ መጥታለ በመጀመሪያ ጠቅላይ ፖሊስ አስገብተዋቸው ጠቀ ,
ላይ ፖሊስ እና ጋ እስር ቤት የለም ብለዋቸው አሰላ ወህኒ ቤት አወርደዋቸው ብሏቸው አሰላ
ወህኒ ቤት ገቡ ብሎ አባቱ ወደ ቤቱ ተመለሰ ከዚያ ወህኒ ቤት እንዲሉ አባቱ አሰላ ለጠ
ይቀው ተመልሶ መጥቶ ዘመድ ቤት አድሮ እንዳለ ለሊት ተኩስ ሰማ ወይ ልጆቻችንን ጨረሷ
ቸው ብሎ ደንግጦ ከአልጋ ላይ ወድቆ ከዚያን ገዜ ጀምሮ በሽተኛ ሆኖ ነው ያለው መገደላ
ቸውን ያወኩት ጠዋት ተነስቶ ወህኒ ቤት ሲሄዱ የአቶ ከፈለው ሚስት ልጆቻችን አለቁ ብላ
ወህኒ ቤት አካባቢ እየጮኸች ስትከባለል አንዱ ፖሊስ መጥቶ እሚቴ የእንቺ ልጆች አላለቁም
ያለቁት የሣጉሬዎቹና የአ.ታ ተቦርት ልጆች ናቸው ብሎ ነገራት ከዚያ በኋላ ልጆቻችን
አለቀዋል ሁኔታውን ለማጣራት ብዬ ነው የቀረሁት ብሎ ደብዳቤ ጽፎ ላከልኝ ተገደሉ የተባ
ሉት ልጆች እነማን ለማ የተረደቡቸው በፖሊስ ነበሩ የእነሱ ዘማዶች እነሱን ለመጠየቅ ሲሄዱ
በአጠቃላይ የሳጉሬዎቹ ልጆች በሙሉ አለቁ እሉ እናንተም ከሄዳችሁ እዚያው ታሰቃላችሁ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

83 _2/89

በለው በዚያው ምክንያት ነው እኔ ወረውን ለስማ የቻልኩት በዚሁ ምክንያት ነው የተገደሉት ልጆች ስማቸው 1ኛ/ አለማየሁ ዳባ 2ኛ/ ጩና ቱፋ 3ኛ/ ሀይሉ ተሰማ 4ኛ/ አለምገና በየነ 5ኛ/ ታደለ ወርቅነህ የራሴ ልጅ ነው ሌሎቹ አሁን ስማቸውን የጠራኋቸው ሰዎች ናቸው ሰው ሲሞት ይለቀሳል እኛ ግን አላለቀስንም እንዳናለቅስም ተከልክለን እርም ተከልክለናል ሬሳቹ ወህኒ ቤት ይጠቀምበት የነበረው ገብረቱ የታደለ ወርቅነህ ልብስ ነው በለው ቁራጭ ሳመናም አልቀረም መለሰውልናል ከወህኒ ቤት የሟቹ አባት ነው ይዞ የመጣው ከወህኒ ቤት ነው የተሰጠው ልጁ የተገደለው ኢሕአፓ ነው የሚባለው ለምን እንደገደሉት እኔ ምንም የማውቀው ነገር የለም::

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ የለም::

የግል ተከራካሪ 68ኛ ተከሣሽ መስቀለኛ ጥያቄ አለኝ ብሎ ወ/ሮ በለጡ ልጄ ከአሰሳ ነው ያዙ ያሉአቸውን ሰዎች ጠቀሰዋል እርሶ ልጆ ሲያዝ አይተዋል ወይ ተብለው ሲጠየቁ አላየሁም ታደለ ወርቅነህ ከአሰላ እንዴት መጣህ በለው እነሱ ናቸው ይዘውኝ የመጡት ብሎ ነገረኝ በየነ ደርሰህ ጌታቸው በሻርጉ ብሩ ሀይሌ ታፈረ አይማሉ የተባሉት እነዚህ በሙሉ ናቸው ከትምህርት ቤት አስጠርተው ይዘውኝ የመጡት አለኝ እኔ ግን ሲያዝ አላየሁም የነገረኝ እሱ ነው::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም::

ልዩ አቃቤ ህግ ጭብጥ አለኝ ብሎ 27ኛ ምስክር የሚመሰክሩት በደርጊት ወይም በክስ 2 .. ሲሆን ወንድማቸው ነጋሽ ቡንሳ ሲያዝ ያዩና ሣጉሬ ፖሊስ ጣቢያና አሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ በመጨረሻም የተገደለ መሆኑን ይመሠክራሉ::

27ኛ ምስክር አቶ ቶሎሣ ቡንሳ በደንቡ መሠረት ምለው ማንነታቸውን ለችሎት ሲገልጹ፡-

ሥም ቶሎሣ ቡንሣ

ዕድሜ 54

ሥራ ገበሬ

አድራሻ ሣጉሬ [illegible] ጉጉርሳ

ተከሣሾችን አውቃቸዋለሁ:: [illegible] 2ኛ/ ፈለቀ አሸቴን አውቃለሁ ከእነዚህ ከማውቃቸው ተከሣሾች ውስጥ 1ኛ/ ተከሻ አለ[illegible] ተከሣሾች ጋር ፀብ ዝምድና የለኝም የመጣሁበት ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

....//11

ተ96 84 _ 2/89

የሰዉ አቃቤ ህግ ዋና ጥያቄ ወንጀሎች አሉኝ ሁሉም ወንጀሎቹ በህይወት የሉም አልቀዋል ያለቁት ወንጀሎቹ ነጋሽ ቦንሳ አለማየሁ ዳባ የተባሉትና ናቸው ነጋሽ ቦንሳ የተገደለው ጥቅምት 4 ቀን 1970 ዓ.ም በግምት 9 ወይም 10 ሰአት በሚሆንበት ጊዜ ለሊት ነዉ የእኔ አባት ቤትና የእኔ ቤት አንድ ጊቢ ስለሆነ መጥተው አንኳኩ መጥተው ሲያንኳኩ ምንድነው የሚያንኳኳው ብለን ስንወጣ የገቡትን በር ገፍተው ሰብረውት የዚያ የተያዘውን ልጅ አንድ ፎጣና አንድ ጋቢ ይዘው ከቤት አስወጡት ከቤት መጥተው ያስወጡት 1ኛ ፊለቀ አሸቴ 2ኛ ተበጀ አለነ 3ኛ/ ገመቹ ጃማ ናቸው ከዚያ በኋላ ቀዳሚ ወሰደዋቸው ቀዳሚ አንድ ቀን አሳደረዋቸው ከዛ በማግስቱ ወደ ሳጉሬ ወስደአቸው ከዚያ ወደ እዚህ ወደ አሰሳ አስተላለፉአቸው ቀዳሚ የሚባለው ከተማ ነው ነጋሽ ቦንሳን ከቤት ሲይዙት ሁለቱ ሰዎች መሣሪያ ይዘዋል ገመቹ ጃማ ከዚራ ይዟል ምንድነው ብለን ብንጠይቃቸው ኢሕአፓ ነው ብለውን እትሄዱም ወይ አሉን እና ፈርተን ከአጠገባቸው ቀረን ሳጉሬ ከተወሰደ በኋላ ተመላለሶ የሚጠይቀው እና ነበር ስንጠይቅ የነበርነው ፊለቀ አሸቴ ተበጀ አለነ፣ገመቹ ጃማ የሚባሉት በእዚያን ጊዜ የነበራቸው ስልጣን ፊለቀ አሸቴ የወረዳው ገበሬ ዋና ፀሃፊ ነው ተበጀ አለነ ስራው ምን እንደሆነ አላውቅም ገመቹ ጃማ በዚያን ወቅት ገበሬ ህይል ነው የሚባለው ሣጉሬ እየሄዱ ስንጠይቀበት ጊዜ በልጁ ላይ ያየሁበት ነገር እዚያ ሄደን ስንጠይቃቸው ለሊት ለሊት ውስጥ እግራቸንን እንገርፋለን ማን ነው የገረፋችሁ ብለን ብንጠይቃቸው አንገሪፋችሁም ይገርፉናል በለው አሉን ለሊት ለሊት ይደበድቧቸዋል ቀን ቀን ሀኪም ቤት ይወስዷቸውና በደረቅ መርፌ እንደተወለደ እህያ በዳዴ ይሄዳሉ ምንድነው እንደዚህ ያደረጋችሁ ብንላቸው አንነግርም አሉን ከዚያ በኋላ ወደ አሰሳ ተወሰዶ አሰሳ ሄደው ወህኒ ቤት ታስሩ ከዚያ በኋላ ቡና ቱሩ የሚባለው የካቲት 22 ቀን አምልጠአቸው ከዚህ ወደ እዚያ ሲሄዱ መንገዱ ላይ ተይዞ ወደ ቀዳሚ ሲሄዱ ምንድነው ይሄ ጨጨታው ብለን ጠየቅናቸው አጠገባቸው ስደርስ ልጁን አወቅሁት ምንድነው በዬ ብጠይቅ ልጁ ይከዎላል መናገር አቃተው፡፡ መቼም ወንደ መንደር እያስጠጉአቸውም እህልና ውሀ ስጥተነው ይከም የነበረው ልጅ ከአገገመ በኋላ ምንድነው ብለን ብንጠይቀው እና ከአሰሳ የተለቀምነው ተማሪዎች በሙሉ አልቀዋል ተወርሰዋል አለን እኔ በዚህ ነው ልሰማ የቻልኩት ከዚያ በኋላ ቡና በገለሰብ መከናበወታደር ተገደው ተጭነው መጥተው አሰሳ እስረከቡአቸው ከነጋሽ ቦንሳ ጋር አብረው ተገደሉ ስብል የሰማሁቸው ሰዎች አለምገና በየነ የአቶ ደመረው ልጅ የአቶ ወርቅነህ ልጅ አንተሁን አለሙ የሚባሉትን ነው የማውቀው፡፡

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለና ጥያቄ አነ ተበጀ ኸለነ ሲይዙት አይቻለሁ በእለቱ አቶ ተበጀ የያዘው መሣሪያ አይነት አላውቅም ሌሊት ማያዛቸውን አውቃለሁ በዚያ በሌሊት አቶ ተበጀ መሆኑን ያወቁሁት ጨረቃ ለሉ ነጋት ሳይ ነው እቤት ገብተው ሲያንኳኩ ኳኳታ ሰምቼ ነው ከቤት የወጣሁት የወጣውን በር ሳይሆን የሚያንኳኩት የቤቴን በር ነበር ወንጀሉ እኔ ከመደረሴ በፊት ከእቤት

....//12

ጉትተው በራፏ ላይ ነው ያመጡት በፊት ያቢዱ የነበረው ግርግር ነበረ ይገፋፋሉ በሩን ገፍቶ የከፈተው ግን ማን እንደሆነ አላውቅም::

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ አበቃ::

የ5ኛ ተከሣሽ ፈለቀ አሸቱ መስቀለኛ ጥያቄ የምስክሯ መልስ በወንጀሙሀ ወቶ ምክንያት በተመሣሣይ በሌሎ ፍ/ቤት በምስክርነት አዲስ አበባ ፍ/ቤት መንግስት ጠርቶኝ ሄጄ የምስክርነት ቃሌን ሰጥቻለሁ አዲስ አበባ የሰጠሁት የምስክርነት ቃል ላይ ከአራሱ ቤትነው ተያዘ ያልኩት በወቅቱ ለለት መጥተው በር ሰበረው ሲወስዱት ግርግር ነበር በግርግሩ ላይ የነበሩት ሰዎች እኔ ስስቱን ሰዎች ነው ያየሁት ሌሎች ሰዎችን አላየሁም ከቤትም አባቴ ምንድነው ብሎ ከቤት ወደ ውጭ ገር ብለው ሲወጡ እኔ ምንድነው ስል እንተ ቁም ብለው አስቁሙኝ በዲገሉና ጠፓ ወረዳ የገበሬ ማህበር ፃና ፀሀፊ ሆነህ ትሰራ ነበር ከሣጉሬ ከተማ እኔ ያለሁበት ዴረስ ሁለት ሰአት ይሁን ሶስት ሰአት እኔ ገበሬ ስለሆንኩኝ አላውቅም ሶስትና ሁለት ሰአት ካሰኪይ ከሣጉሬ ተነስቼ በዚያን ሰአት በ10 እና በ11 ሰአት ለትደርስ እንዴት እንደቻልክ አላውቅም ወደ ቀዳሚ ነበያ ከወሰዷቸሁት በኋላ ያሰራቸሁት በዚያን ወቅት ቀበሌው ከገለሰብ ላይ የወረሰው የዳነሷ ቀበሌ ገበሬ ማህበር ጽ/ቤት አለ በዛን ሰርአት የግለሰብ ቤት ወርሰው ጽ/ቤትም አድርገውት እንዱቀንም አስረውነት ማስተሳለፋቸሁን አውቃለሁ እዚ መታሰሩን ያወቁሁት እናንተ ይዛቸሁ ሄዳቸኋል እና ለነፍሰቸንም ፈር ቱና እንዴት ከእና ቱ ጋር እንሄ ዳለን እዚ መታሰሩን ያየሁት በማግስቱ ተከትለን ስንሄዱ ወደ ሣጉሬ አሳለፈዋቸዋል ብለውን ሣገሬ ስንቀ አደርሰንለት ስንቆን ተቀበሉንአል ወደ ሣጉሬ ወሰዳቸሁት እናንተ ራሳቸሁ ናቸሁ ይዛቸሁት የሄዳቸሁለት እኔ አላየሁም ለጆ እነሱ ናቸው ይዘውን ዉጡት ነው ያለን የተከሳሸ መስቀለና ጥያቄ አበቃ::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም የለም::

28ኛ የለዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቁርጢሳ መስክሩ ከመመስከሩ በፊት ለዩ አቃቤ ሕግ ጭብጥ እንዳለው ተጠይቆ ለብጥ አለኝ ብሎ 28ኛ ምስክር አቶ መኮንን ዳባ የሚመሠክሩት በደርጊት ወይም በከስ 2 ላይ የተገደለው የሚቻ አላማየሁ ዳባ ወንድም ሲሆኑ ሳጉሬ ከተማና አስሳ ወህኒ ቤት ታስረው መገደሉንእንዲሁም በደርጊት ወይም በክስ 14 ላይ የተ ገደለው የሚቻ በቀለ ዳባ ወንድም ሲሆኑ ሚቻ መናሪያ ቤታቸው ሲያዙ ያዩና ሳጉሬ ከተማ ወስጥ መገደሉን የሰሙ መሆኑን ይመሰክራሉ::

ፍ/ቤቱ 28ኛ የለዩ አቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር በሀጉ መሠረት ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ሲመልስ:_

ስም መኮንን ዳባ

ዕድሜ 39

ሥራ ገበሬ

270

~~198~~ 86 — 2/89

አደራሽ ዲገሳና ጪፎ ደገሉ ቀዳሚ ቀበሌ ገበሬ ማህበር

ተከሣሾችን እንዳገኟችን አውቃቸዋለሁ ፀብ ዝምድና የለኝም የመጡሁበትን ጉዳይ አውቃዋለሁ ለምስክር ነት ነው::

የለዩ አቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ የተገደሉት ወንድሞቼ በቀለ ዳባና አለማየሁ ዳባ ሁኔታው ጥቅምት 4 ቀን 1970ዓ.ም የዛሬ 23 አመት ሌሊም በውጭ አገር በስደት ወጥቶ የሞተም ወንድሜ አለ አሱን ጭምር 3ቱን ከሌሎች ጋር አንዱን ቀዳሚ ከተማ ውስጥ ጥቅምት 4 ቀን አሰሩት ቀዳሚ ከተማ ውስጥ የታሰረው አየለ ዳባና ታምሩ ቱሉ ይባላሉ ያኛው በውጭ አገር በስደት ላይ አያለ ሞተሰል ሌላው ሁለተኛውንም ይይዙታል ብለን በቀለ ዳባ ማታ ማምሻውን መጡ ከምሽቱ 1 ሰአት አስከ 2 ሰአት ይሆናል እነዚሁ እዚህ ጋ ያሉት ተከሣሾች መጡ ይደበቅበናል በማለ ነው መሠለኝ 3ቱ 4ቱ ሆነው ወደ ቤት በርገደው ገቡ በርገደው የገቡት 1ኛ ተከሻ አለነ ፈለቀ አሸቴ በቀለ መርጊያ እና ሌሎችም ጥበቃ ጓዶች ውጭ ነበሩ ጭለማ ነው ከገቡ በኃላ ና አንገፈልግሀለን አሉት ለኝም በርደብበስ በጣ ጣል አደርጉ ነበር ተከትሉአቸው ወጣ ይዘውት ሂዱ እና ተደናገጠን እዛው ቀረን ይዘውት ወደ ከተማ ቀዳሚ ገበያ የቀበሌ እስር ቤት አለ ወይ እዛ እንዳጠብቁአቸው ነው ግን እና አል ተከ ተሰና ቸውም ልጁ የተያዘው ከቤት ነው ቤታችን የሚገኝበት ቀበሌ በዚያን ገዜ ሸመጌ ይባላል አሁን ግን ዲገሉ ቀዳሚ ይባላል ከዚያ በኃላ ታው አባታችንም ወጡ ሌሎችም ታሳሪዎች እሉ ቀኑን ከየትም ከየትም አመራ ቃቀመዋል እነ ጤና ቱፋን ሲያመጡት አይቻለሁ በለመ ወ/አረጋይንም እነዚሁ ተከሣሾች ሲያመጡ አይቻለሁ ከአጋጋዙ በኃላ በነጋታው ወስዱት በ6 እኔ ስንቀ ይዤ ወደ ሣጉሬ ሄጀነኝ ከሳም ወንድሜ ደግሞ አለማየሁ ዳባ ጥቅምት 3 ቀን ሣጉሬ ከተማ ታሰርኦል ነዋሪነቱም እዚያው ሣጉሬ ከተማ ነው የታሰሩት ወንድሞቼ 3 ና ቸው ለእነሱ ስንቀ የሚሆን ቄቢ ይዤላቸው ሄደኩና ፖሊስ ጽቤቢያ ጠየቁኩኝ እንደኛው አለማየሁ ዳባ ፖሊስ ጣቢያ ታሰርኦል ሌላው አየለ ዳባ የሚባለው ደግሞ የንጉሴ እንዳለ መጋዘን የሚባል አለ እዛ አስረውት ለማስለቀቱ ሚሊሻዎች አንጡት በፊለጥ ነው ያገኘሁት 3ኛ በቀለ ዳባ የአሁኑ ዲገሉና ጤፎ ወረዳ አስተዳደር ውስጥ የተለየ ክፍል ጥበቅ ብቻውን አስረውታል አሁን እዛ ሰመይቅ እዛ ሂዶ አያሉኝ ስንቀን ለአዛኛው ስጥ እኔ አለኝ አያሉኝ እኔ ምግቡን ለየተኛው ልስጥ ማከፋፈልም አቃተኝ ለዛኛው ስጥ ለዛኛው ስጥ ይሉኝ የነበሩት ወንድሞቼ ና ቸው ለዛኛው ውሰድ እና አምንበሳው አለን ሁሉም ምግቡን አልቀበል ኢሉኝ አሁን ምግቡን ወስጄ ለወንድሜ ሰጥት ሰቃዎቹ ብዬ ሰመንታና ወጣሁ የዛን እለት ማታ በቀለን ደበደቡታል ጥቅምት 5 ቀን ነበር ሰፊት ፊት ላይ የገሽ ቁስና ሁኔታ ይታያል ለምን ሽጉጥ አለህ በዛን ወቅት ሣጉሬ ከተማ ውስጥ አንድ ሰው ራሱን አጥፍቶ ነበር ለሆነ አንደ እጠሰኝ ብሎ በእነሱ ሽጉጥ ነው የቀሰበ ሽጉጡን አምጣ እስተባባሪና ሊቀመን

..../14

271

በርም ነው በለውኝ ነው ስለዚህ በለጠ አልተያዘም ነበር በለጠ እንዳይያዝ ጥረት አድርገ
በዚህ ላይ በጣም የከፋ ነው በና ቋም አዚህ ክፍል ታስርአለ ሀይሉ ተሰማም በአያእንዳንዱ
ክፍል ውስጥ ነው ያሉት እና ላይ ነገሩ ጠንከርአለ በለጠንም ወደዚህ እንዳይመጣ::
በለው አለኝ እኔም ያንን መልእክት ይዤ ስገባ መሸቶ ነበር በንጋታው እኔም የ65ና ክፍል
ተማሪ ነኝ ወደ ት/ቤት ሄድኩኝ ማታውኑ ከወንጀሎቹ ወረቀት አሰባስቦ መጣ ብለው አንደገና
ወረቀት ተበተነ ስበተን እኔንም ከት/ቤት ውስጥ አሰሩኝ ያሰሩኝም ኮሚቴዎች ናቸው እነ
ፈይሳ ሮቢ እነ ባዩ አበጼ ናቸው እነዚህ ሰዎች ሲያስሩኝ በ7 አሰሩኝ እዛው አደርኩኝ በን
ጋታው ወንጀሉ ምትአለ የሚል መርፌ ጥቅምት 8 ቀን ተነገረኝ ከዚያ በኋላ እንደሰማሁት በር
ስበር ስወጣ በጥይት ተመትቶ ነው የሞተው የሚል ሰማሁ በማግስቱ በ9 እዛው ቀለኩ ሌሎችም
እኔ ቁበር ላይ አንድገኝ ጥረት አደረጉ በቀስ እንድወጣ ግን አልፈቀዱልኝም በ10 ቀበሩ
ነበረ በዚሁ ቁበር ላይ የሆኑ ካድሬዎችአንዱ ካድሬ ተስፋዬ የሚባል አለ አንደገናሃ አንዱ
ዳኛ ነህ ተበዳው ካድሬ አለ በቀለ ጀማነህ ይባላል ስለጣኑ የወረዳ ፍ/ቤት ዳኛ ነው ግን ,
ካድሬ ነው ታጥቆ መጣ ይሄኛውም ይሸሸባቸሁል ጥንቃቄ አድርጉ ወደ ሣጥኑ አምጡአቸው ነገ
በሚል እዚ ደረሱ ከዚያ ወዲህ ወደ ቁበርም ሄይአለ የሚል ወሬ ነው የሰማሁት እኔ በእለቱ
እስር ቤት ነበርኩ እኔ ራሴ ፍ/ቤት ነበርኩኝ በር ሰበር ሰወጣ እኔ ራሴ አይ ቻለሁ
ጥፋቱን ለማወቅ የአሠአፓ መጥቀር እንዳይበጠበጥ ለማድረግ ነው ሰበር የወጣው ራሴም ሰም
ቻለሁ ብሉ እዛው አቤት የምንልበት ሰውዬ እዛው ፍርዱ ሰጥቶ አሕአፓን አውግዞ እነሱ ጠመ
ንጃ ይዘው በሚመጡበት ወቅት ከቁበር ላይ ሰዎች እናንም ይጠርሩል ብለው አንደሸሹ አባቱ
ነገርናል አባቱ ግን አሁን በህይወት የለም በቀለ ዳባ ጥቅምት 8 ቀን ተገደሉ እኔ የሰ
ማሁት ጥቅምት 9 ቀን 1970 ዓ.ም ነው ከዚያ በዚሁ ወር በ11 ወደ ቢጊሬ ፖሊስ ጣቢያ
ወሰዱኝ ፖሊስ ጣቢያ ወስደውኝ ምን ምን ይሰራሉ ማን ይመጣል እንዴት የሚል ጥያቄ አ.ዘ.
አ.ቡ የሚባሉ አባላት አሉ እነሱ ጠየቁኝ ኢትዮጵያ ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴዎች የሆኑት ፀጠ
ፈው ጊታቸው በሻርጉ ታፈረ አይማሩ ወረዳ አስተዳዳሪው በየነ ደርሰሽ ፈለቀ ባሉበት የወን
ጀልህ እጣ ይደርስሀል ያየሀውን በትናገር እንተ ገና ልጅ ነህና ምንም አይደርስብህም ያለ
ውን ሀቅ አስቀምጥ ምን ምን ይሰራሉ ወዴት ይሄዳሉ ማታ ቤት ያማሻሉ ወይ ማን እዚ ይመ
ጣል ሸጉጥና ቴፕ እንተጋ እሳስቀመጠም ወይ የሚለውን ጥያቄ ነው የጠየቁኝ እንጂ አለደበ -
ደቡኝም የእኔን ወንጀሎች እንቀስቀስ ነበር የሚጠይቁኝ ከዚያ እኔ ወንጀሜ ምቶ ነበር እስር
ቤቱ የተያያዘ ነበር ወረቀት እያተዳደረ ያስ ተለቀልኝ ነበር እኔም በዚያን ሰአት የ6ና
ክፍል ተማሪ ነበርኩ ወረቀቱ የሚለው እንተ ያየሀው ነገር እንኳን በናር ሌሎችን ማጥፋት
የለብህም የሞተው ሞቶአልና ይበቃህም በሞጣና በበሰበህ እንኳን በበቀለ እንተን ቢል የሚል
መልእክት ደርሶኝ ነበር ከዚያ ያው እስር ቤት በር ነበር እሰራሩ የበቀለ እንቶ ቤት

272

- 00088 2189

ነው ለሽንት ሰያጡ ይታያል ማታ ማታ እያስወጡ ይገርፋሉ ጠዋት ሲያነክስ ብቻ ነው የም
ነው ለሽንት ሰያጡ ይታያል ማታ ማታ እያስወጡ ይገርፋሉ ጠዋት ሲያነክስ ብቻ ነው የም
ና የው ሌላው እነ በለጠ ሀይሉ ተሰማና ቡና ላይ ከፍተኛ ዱብዳብ ነበር በዚያን ወቅት
በተለይ እነዚህ 3ቱ ላይ ከዚያ እነዚህ ሰዎች እዛው እስር ቤት እያለሁ አንዱ የወረዳው
ፖሊስ ስለ ሁሉንም ጠር ተው እኔን ለስፋፉ እንደም እንደዚሁ የፖሊስ ማር ቸዳስ መኮና
አቶ ፊሊቃ ባለቤት በዚያን ወቅትም ስለ ከፖሊስ የወረዳው የ50 አለቃ በቀለ ሚጊል ስለ
ጨካኝነታቸውና ወደየት እንደወሰዷቸው ስለማውቅም እኔ በዚያን ሰአት እስር ቤት ነበርኩ
ከዚያን በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ወሰዷቸው ሰሞል ሰማሁ ከዛ እኔ በጦር ከ15 ቀን
በኋላ በዋስ ተፈታሁ ከተፈታሁ በኋላ የት መታሰራቸውን አወቁሁ እኔ መጥቼ ለጠየቅአለሁ
አየለም ታስሮ ነበር የሆነ መጠጥ ቤት በእንግሊዝኛ መንግስትን የሚዘለፍ ነገር ተናግ•
ረህል በለው ነበር ያሰራት ገመቹ በቀለ የሚባሉት መስከረውጎታል ተበሉ 3 ወር በኢ
ዘሰክ ተፈርዶበት መጥቶ እዚህ በ6ኛው ወር ነው የተፈታው እየለ አለማየሁ ስለ ሁለቱ
ንም ለመጠየቅ መጥቼ ነበር ከዚያ ያኛው የ3 ወር እስራን ጨርሶ ወጣ ያኛው እዚሁ ቆዩ
ስለ እኛም ታስሮእል በለን ቆዩ ሰንል አንዱ ከግድያ ያመለጠ ቡና ቱፋ የሚባል ነበር
ከግድያ አምልጦ ሰንበለት እጅ ላይ ተቆርጦ መጣ አንዱ ቀበሌ ነገ መጣና ልጆች ሁሉ
አልቀዋል የሉም ስለ ሁሉም ተረበሸ ለማልቀስም አስቸጋሪ የነበረበት ወቅት ነበር ቤት
ውስጥ ስለቀሰን በዚህ ለንሰማ ቻልን ወህኒ ቤት ውስጥ ተገደሉ የተባሉት ታደሰ ቱሳ
ንጉሴ መሸንን በለጠ ወ/አረጋይ ቡና ቱፋ አለማየሁ ወንድሜ ነው ነጋሽ ቦንሳ ከዛጉሌ
አለምገና በየነ ታደለ ወርቅነህ አምልጦ አሁንም በህይወት ስለ ተሾመ ጨጋዬ ይባላል
ለሚ ደምረው ወንደወሰን አበበ እውሬ ጉዳና የሚሰራ እነዚ እነዚህን አውቃቸዋለሁ ቡና
ቱፋ ከግድያው አምልጦ ከመጣ በኋላ እሱ ነው ለአካባቢው የነገረው ከዚያ በኋላ ቡና
ቱፋን ወዲያውኑ አንድ የሆነ ሰው ጠቁመውና የቀበሌውን ሊቀመንበር አሁን በህይወት የሉም
የ10 አለቃ ዘና ገ/ስላሴ የሚባሉት ጠቁመው ወንዝ ቢተበበ አጠራልሀለሁ እዚሁ ጠበቁኝ
አለው ቢተበበ አጠራልሀለሁ እዚሁ ጠበቁኝ ብሎ የቀበሌ ታጣቂዎችና ሊቀመንበሩን ጠርቶ
ይሄው ፀረ ሕዝብ እዚህ ተኝቶአል ብሎ አስያዘው እነሱም ሰውየው ፖሊስ ነው ሰንበለቱን
አሳሳተ እሱ ሰጊል በመሬ ሰማሁ እኔ እሳየሁም አሳሳለትና በቀበሌው ሲያቆየው ፖሊሶች
ተከታተለው መጡ እንዱ ፖሊስ የእኛ አገር ሰው ነው ደመሳሽ አበበ ይባላል ከዚያ መጡ
አንዱ አስተማሪ አቶ መኮንን ወርቁ የሚባሉ መኪና ያሳቸው እሱ እሱን አስገደዱት መኪና
አውጣልን አሉት ከዚያ ይዘውት ወደዚህ መጡ [illegible] ጠር በኋላ መንገድ ላይ አርዱ አካባቢ
መገደሉን ሰማሁ::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

የፉክሳኪዩ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ በንጉሙ ቸን እንፈልጋቸኋለን በለው መጥ ተው
ከቤት ሰይዘቸው እንፈልጋቸኋለን ያሉት ፊሊቃ ተበያ በቀለ ሊሉቸ ታጣቂዎችም ውጭ ስለ

~~2ሀ 89~~ 2/89

ከእነዚህ ውስጥ እንፈልግሀለን ብሎ የተናገረው ማን እንደሆነ አላውቅም ድምፁን ከመስማት በስተቀር እከሌ ነው ብዬ ለማስታወስ አልችልም እነዚህ ሰዎች የመጡት ከምሽቱ 1 ሰአት አስከ 2 ሰአት በሚሆንበት ጊዜ ነው እኔና ወንድሞቼ የምንኖረው አንድ ቤት ነው ከአባታ ችን ጋር አብረን ነው በቀለና እንፈልግሀለን ብለው ስሙን ጠርተው ነው እንዲያውም አንዱ ማከል የምፈልገው ነገር በንጋታው በ5 ተመልሰ ቤት አፈትሻለሁ ብሎ እጉታቸው ከውጭ አገር የላከላቸውን በእንግሊዝኛ የተጻፈ ደብዳቤ ገና ዩሄ ዩሄ ዩረ ተሻል ብሎ በአራሱ መብት ቢቶን መዝብር ነው የሄደው ወንድሞቼን ይዘው ሲሄዱ በእጃቸው ጠመንጃ ይዘው ነበር የጠመ ንጃውን አይነት አላውቅም 3 ቱም መሣሪያ ይዘው ነበር ወንድሜን ወደ ቀጳሜ ገበያ ይዘውት ሄዱ ይዘውት ሲሄዱ እኔ አብረው አልሄድኩም በንጋታው አባቴ ተከታትሎ ስለነበር አባቴ ወደ ሣጉሬ መወሰዳቸውን ነግሮኛል ወደ ሣጉሬ የወሰዱአቸው እነዚሁ ሰዎች ናቸው ከሚነገ /ረኝ በስተቀር እኔ የማውቀው ነገር የለም::

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ አበቃ::

የግል ተከራካሪ ፊለቀ አሸቴ መስቀለኛ ጥያቄ እኔ በዚያ ሰአት አማር የነበረው ጊጊሉ ተ/ቤት የ6ኛ ክፍል ተማሪ ነኝ ሌሊት ከእነ ተበደ ጋር አቤታችን በተመጡ እና አንድ ቤት ውስጥ ነበርን ቀደም የጠራው ማን እንደሆነ አላውቅም በዚያኑ ቀን በጥቅምት 7 ቀን 70 ዓ.ም እኔ ታስሬ ነበር ከታሰርኩ በኋላ ወደ ወረዳ ይዘውኝ የሄዱት እነ ቱሉ አይኤ ናቸው አሁን የተጥል የታሰርኩት የአቴ በቀለ አገቴ ቤት የነበረው ፖሊስ ጣቢያ - (ውስጥ) ውስጥ ታስሬ ነበር በዚያን አለት አቶ በቀለ ዳባ በዚያን ጊዜ የተከሰለ እኔ የታ ሰርኩት እሱ ከሞተ በኋላ ነው በቀብሩም ላይ አልተገኘሁም እኔ በእዚን አለት ጊጊሉ ነበርኩ በቀለ በጥቅምት 7 ተይዞ በጥቅምት 9 ነው የሞተው እስር ቤት ሆኜ እኔ እንዴት እንደሞተ አላውቅም እኛን እስር ቤት ይጠብቁን የነበረው እነ ስለሺ ዘለቀ የሚባሉ አብዮት ጠባቂዎች የነበሩ እሱ እርሰም በለጠን እምጥተው እና ጋ ነው ያስሩት በለጠን ይዘው ሰምጡ ያዩሁት ጊጊሉ እስር ቤት ሆኜ ነው ጊጊሉ ተሰባሰብቻሁ ነበር እኔ ከታሰርኩ በኋላ እርሰዎን ላይ የቻልኩት በለጠ ወደ ኃላ ቆሬት ብሎ ነበር የታሰረው ከእነዚህ ጋር አለወረደም በዚያን ጊዜ ከታሰርን በኋላ ከእነ ታፈረ ጋር ሆነው እርስዎ ቃል ሲቀበሉኝ ነበር ከወረዳ አስ. ተጻጻፊው ጋር አስተዳደር ጽ/ቤት ውስጥ ሆናቸሁ ነበር ተጠይቀኝ የነበረው እኔን እዚያ ቦታ ያመጡኝ ፖሊሶች ናቸው ፖሊሶችን አላውቃቸውም ተጠርቼ በስብሰባ ላይ የጠየቁኝ ጉዳቸውና በየነ ናቸው እርሰዎ ግን የሰበሰቡ አባል ስለሆኑ የጠየቁኝ ነገር የለም አባል መሆንህን ያወቁት አብረህ [illegible] ጋር ተቃውመህ ነበር እንጂ ሌላ ታደርግ የነ በረውን እንቅስቃሴ አላየሁም የገበሬ ማህበር በለጠን ምን እንደነበረና በሬና ደርሻውን አላውቅም የወረዳ ገበሬ ማህበር ተወካይ መሆንህን ነው የማውቀው ::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa

1.

– 110 – 2189

የግል ተከራካሪ የፌለቀ አሸተመቀለኝ ጥያቄ አበቃ::

የልዩ አቃቤ ሕግ ድጋሚ ጥያቄ በቀለ ዳባ ሲገደል እኔ ዲገሉ ነበር የታሰርኩት እሱ ደግሞ የታሰረው ሣጊሬ ነበር::

29ኛ የአቃቤ ሕግ ምስክር ቁርበዋል አቃቤ ሕግ ምስክሩ ከመመስከራቸው በፊት ጭብጥ እንዳለው ተጠይቁ ጭብጥ አለኝ ብሉ ጭብጥ ሲሰጥ 29ኛ ምስክር ወ/ሮ የሺ ፀጋዬ የሚመሰክሩት በድርጊት ወይም በክስ 2 ላይ የተገደለው የሟች አለማየሁ ዳባ እናት ሲሆኑ ሣጊሬና አሰሳ ወህኒ ቤት ታስሮ መገደሉን 25ኛ በድርጊት ወይም በክስ 14 ላይ የተገደለው የሟች በቀለ ዳባ እናት ሲሆኑ ከመኖሪያ ቤታቸው መያዙን ያዩና ሳጊሬ ከተማ መገደሉን የሰሙና ሬሳው ሲቀበርም በቦታው የነበሩ ናቸው::

ፍ/ቤቱ 29ኛ የልዩ አቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር በህጉ መሠረት ካማለ በኋላ ማንነትን ተጠይቁ ለፍ/ቤቱ ሲመልስ:-

ስም ወ/ሮ የሺ ፀጋዬ

ዕድሜ 75

ስራ ገበሬ

አድራሻ በሳጊሬ ወረዳ ዲገሉ ቀዳሚ ቀበሌ ከተከሣሾች ውስጥ የማውቃቸውም የማላውቃቸውም አሉ:: ገዜው አረጅም 23 አመት ነው አውቃቸዋለሁ ከአለቧቸው ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው የልዩ አቃቤ ህግ ዋና ጥያቄ ያለቀት ልጆቼ በቀለ ዳባ አለማየሁ ዳባ አየለ ዳባ ናቸው አየለ ዳባ በጄ አሥራ ተም 5 ወር ታስሮ ነው የተፈታው ከልጆቼ ውስጥ ሲያዝ ያየሁት በመጀመሪያ ቀዳሚ ከተማ ውስጥ ከሌሊት አየሱ አያሉ አየለ ዳባንና ታምሩ ቱሉን አስደው ገበያ ውስጥ ያዙአቸው እነሱን ይዘው ማታ ደግሞ ተመልሰው መጡ አየለ ዳባ ልጄ ቀዳሚ ገበያ ውስጥ ሲያዝ እኔ ነበርኩ ፀሀማቸ በንቀ በቦ አዘጋጅ ተበለን ወገሬት ይዤ በሄድ እነሱ አባረው በይዙት አይቼ ተመለስኩ በቀለ ዳባ ደግሞ የተያዘው ማታ በ3 ሰአት አራቱን አየበሳ አያለ ተበጆ አለነ ፈለቁ አሸቱ በቀለ መርጊያ የሚባሉት መጥተው በቀለን ደበደበው ወስደው አበረው አቀላቀለው ቀዳሚ ገበያ አንድ ላይ አስሩአቸው የያዙት ኢሕአፓ ነህ ብለው ነው እሱ የተያዘው ጥቅምት 4 ቀን ነው ከአጠገቤ ይዘውት የወጡት በጥቅምት 5 ሣጊሬ ወሰዱአቸው ከዚያ እኔ በ60ው በ7 ሰንቀ ይዤሳቸው በሄድ አዛ ሣጊሬ ውስጥ የተለያዩ ቦታ አስረዋቸዋል እዛ ዘሬ እነሱን ጠይቁ በቀለ ተደበደበ አንድ ቀኑ ጠፍቶ ... ምን ሆንክ ብለው አንተ የኢህአፓ ዋና አባል ነህ ሽጉጥ አለህ አውጣ ብለው ደበደቡ ... ቀጠው ሰባበሩኝ መለሰው በ8 ለሊቱ ገደሉ-ታል በባል ሰማሁ እነሱ የሚሉት ከእስር ቤት ሲያመልጥ እንደተገደለ ነው እሱ ከዚያ መውጣት ቁርቶ ተሰባብሮአል መንቀሳቀስም አይችልም:: ተገርፎ እንደ አይኑ ሁሉ ጠፍቶ

..../118

225

- 203 ዓ/- 2/89

ለመደ ቀው በሄዱ አይ ቻለሁ መገረፉን አላየሁም በቀለ መርጊያና ፈለቀ እሸቱ እነዚህሁለቱ ሰዎች ናቸው ደብ አውጥተው የደበደቡኝ ያስደበደቡኝ እኔ ስንቀም ምንም ከእንቺ ተቀባዩ አለበሳም አለኝ ከተገደለ በኋላ አረሳውን አሰፋ ገረሱ መጥቶ ለጓችሁ ተገድሉአል ብሉ ነገረን ባለቤቱ ከዚያ ጉረቤትኪምና ሄዶ ሬሳውን እንሰጥም ብለው ገንዘብ አሰባሰቢ ሬሳውን አስወ ጥቼ መጣሁ ብሉ ነገረኝ ሬሳውን ለማስወጣት ባለቤቱ ከሬሉኮ ያለኝ ገንዘብ 300 ብር ነው ከዚያን በኋላ ያለንን ሸጠን እና ዶሮዎች ነን ገንዘቡን አሰባሰበን እሷ አንጣት ሸጨ ነው የምናረው ልጆቹንም በደህነት ነው ያስደገኳቸው ፈለቀ ነው እንጂ ተገሸ ከና እለፍ የሚለው አቶ ተበደ በቀርብ የእኔን ሁኔታ ያውቃል ሬሳው ከዚያ መጥቶ ምሪጥ ሚካኤል የሚባል ቦታ ተቀበረ ለቀብ አላለቀብንም በቀለ ደማነህ የቀበረ እለት መጥቶ 4 ሰዎች ሆነው መጥተው የመሣሪያውን አይነት አላጥቅም መሣሪያ ይዘው መጥተው ዳባ ደቻዛ አንቢጋ ይስ እለህ ለጆህ እንደዚህ ወንደል ፈጽሞአል እና ወንደሉ እንዳይገኝበት እኔ እዛው እያለሁ በሩን ሰበበር ነበርኩ ብሉ ሰናገር እና በፊት ከምታለቀሱ መደመሪያ ልጆችህን መቁጠር ነበረብህ ብለው እሉ የቀረውንም ልጅህን አለማየሁ ዳባን እዚህ እለሳ አምጥተው ከሌሎች ሰዎች ጋር ገደሉት ከአለማየሁ ዳባ ጋር የተገደሉት ሰዎች ታደሰ ቶሎ፣በለጠ አረጋው፣ንጉሴ መኮንን፣በና ተፋ፣ ነጋሽ ቦንሳ፣ አለምገና በየነ፣ለሚ ደምረው፣ታደለ ወርቅነህ ከሚባሉት ጋር ነው ተገ ደሉ ሲባል የሰማሁት ሁለቱ ልጆቼ ተገድለዋል አየለ ዳባ ደግሞ ተፈቶአል ከዚያ ውጭ የታሰረ ልጅ መኮንን ዳባም የ6ኛ ክፍል ተማሪ ነበር ለ3 ሳምንት ታስሮ ነው የወጣው::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ 3ቱ ልጆቼ ታስረዋል ወር ቀን አመተ ምህረት መቁጠር እችላለሁ ልጄን ሣጉሬ ውስጥ ከገደሉት ዛሬ 23 አመቱ ነው'አመት እንጂ አመተምህረት የሚባለውን አላውቅም ወር መቁጠር እችላለሁ ልጆቹ የተያዙት አለማየሁ ጥቅምት 3 ቀን በቀለና ዳባ ደግሞ ጥቅምት 4 ቀን 1970ዓ.ም ነው በ5 ሣጉሬ ወስዱአቸው አለማ የሁን የያዙት ሀሙስ ቀን ነው በቀለንና ዳባን ቅዳሜ ቀን ነው በቀለ ዳባን እቤት መጥተው ነው የያዙት እነሱን የያዙአቸው ተበደ በቀለ መሪጊያ ፈለቀ እሸቱ አጃቢዎች አከሌሉ ክፍሌ ተካፋዩ ጉታነህና ሌሎችም ብዙ ናቸው የያዙት ሊሕእገ ነው ና በቀለ ብለው ነው ከእነዚህ ሰዎች ውስጥ እንደፈለገሁለን ያለው ቶበደ ነው ተበደ መንጧሪ ነው ሲባል ነው የሰማሁት እንጂ እኔ የማውቀው ነገር የለም ተበደ ጉረቤት ነው የሱን የስራ ድርሻ ግን አላውቅም፡:

የተከላካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ አበቃ::

የግል ተከራካሪ 5ተኛ ተከሣሽ ፈለቀ እሸቱ መስለኛ ጥያቄ በቀለ ዳባን ልጄን ከመያዙ በፊት እኔና እርሶ እንተዋወቅ ነበር እንተዋወቅ ነበር ያን እለት ከምሽቱ 3 ሰአት መጥታችሁ ልጄን ወሰዳችሁ ልጄን ሲወስዱ ስተመጡ እርሶ ወደ ውስጥ ገብተዋል ሌሎቹ ውጭ ቆመዋል የያዙት መሣሪያ ይዘዋል/የመሣሪያውን አይነት ግን ለይቼ አላውቅም

..../19

የእኔ ልጅ መከንን ዳባ በዚያን ጊዜ አልተያዘም በማግስቱ ከትምህርት ቤት ነው የያዝቸሁት ከዚያ ቀዳሚ ገበያ 15 ቀን ታሰረ በቀለ ዳባ ሳጌሬ ሰሞት መከንን ዳባ በዚያን ወቅት አልታሰረም ስንቅ ሲያመላልስለት ነበር በቀለ ዳባ ሰሞት እየሸለሳቸሁ እየተደበታቸሁ ሬሳውን በጫካ ስተደበድቡ እኔ እዚያ ቦታ የለሁም አዚ መሞቱን የነገሩኝ ሰዎች ናቸው እንደዚህ እን ደዚህ አደርገው ይጥወ ቲገቸዋል በለው የነገሩኝ በወሬ ነው እንጂ የሰማሁት እኔ የማውቀው ነገር ጾም ስንቅ ይዤ ስወርድ ስጠይቀው አይኑ ጨፍቶ ነበር በዚያን ጊዜ እንድጠይቀው የፈቀ ደልኝ የለም እኔ ልጄ ነው እናገርኩት ሰው ስጠገቡ አልነበረም እንደዚህ እንደዚህ አደረጉኝ ሊገድሉኝ ነው እኔ መሞቴ ነው ሸጉጥ አምጣ ጋደኛህ መስከርበህል አሉኝ እኔ ሽጉጥም የለኝም አለኝ ከልጄ ጋር እንድነጋገር የፈቀደልኝ አንድ ቀይ ልጅ ነው ማንነቱን አላውቅም እሕአፓ ተብለው በሚገደሉት ሰዎች ላይ ገንዘብ ይከፈል ነበር የአለማየሁን መሞት እና የሰማነው ከሳምንት በኋላ ነው የሰማነው የተአንደገደሉት አላወቅንም አሬሳውን ለመውሰድ 300 ብር ከፍዬ ነው የወሰድኩት ገንዘቡን ስከፍሉ እኔ አላየሁም የነገረኝ ባለቤቴ ነው በዚያን ጊዜ የሚሰራበት 300 ብር ወስዳቸሁ ሬሳ ለመስጠት::

ድጋሚ ጥያቄ አልተነሳም

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም::

30ኛ የልዩ አቃቤ ሕግ ምስክሮች ከመመስከራቸው በፊት ልዩ አቃቤ ሕግ ጭብጥ እንዳሰው ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ ብሉ 30ኛ ምስክር ወ/ሮ ከበቡሽ ተሰማ የሚመሠክሩት በድርጊት ወይም በክስ 2 ላይ የተገደለው ጅች (በቀለ ዳባ) አስሳ ከተማ ተወስደ የተገደለ መሆኑን ይመስክራሉ::

በድርጊት 14 ላይ የተገደለው ጅች በቀለ ዳባ ሬሳ ተገደሉ ያዩ መሆኑን ይመስክራሉ::

ምስክሯ የአማርኛ ቋንቋ አልችልም በለአለች የፍ/ቤቱ ቋንቋ አስተርጓሚ ተመድቦላታል::

30ኛ የዐቃቤ ሕግ ምስክር በእውነት ለመመስከር በደንቡ መሠረት ምላ ማንነቷን ለፍ/ቤቱ ስትገልጽ:_

ሥም ከበቡሽ ተሰማ

ዕድሜ 46

ስራ ቤተኛ እዳሪ

አድራሻ አርሲ ዞን ዲገሉና ጢጆ ወረዳ ቀበሌ ዲገሉ ቀዳሚ

ተከሣሾችን የማውቃቸውን አውቃለሁ የማውቃቸው በየነ ደርሰሰ፣ ለሚቻ ዳዲ፣ ዘውዴ ቦጋለ፣ በቀለ ጀማነህ የሚባሉትን አውቃለሁ ከእነዚሁ ተከሣሾች ጋር ፀብም ሆነ ዝምድና የለኝም::

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ::

..../20

276

— 205 93 — 2/89

የልዩ አቃቤ ሕግ፡- ዋና ጥያቄ ባለቤቴ አለማየሁ ጻባ ደባሳል ነበር ለሀአገ ነው በለው ከአጠገቤ መውሰዳቸን አውቃለሁ ጥቅምት 3 ቀን በግምት 2 ሰአት ተኩል ይመስለኛል ከሣጉሬ ከተማ የወሰዱት በዩኒ ደርሰብ ለሚሣ ዳዲ፣ዘውዴ ቦጋለ በቀለ ደማነህ አንዱም በቀለ ደባሳል የአባቱን ስም አላውቅም እነዚህ 5 ሰዎች ሆነው መጥተው አቤት ታጉረብን ከዚያ በኃላ አቤት ከገቢ በኃላ ወረቀቶቻችንን ፈተሹ ይሄ የሀይለስላሴ ፎቶ አለ ለምንድነው እዚህ ያስቀመጣችሁት ውስጧና አቃጥይ በለው አሉ እሱን ሳቃጥል ሄዶ ሰመለስ እነሱ እሱን ይዘው ሄዱ ወደ ሳጉሬ ፖሊስ ጣቢያ ይዘውት ሄዱ ከዚያ በኃላ ለ2 ወር ያህል እዚያ ስንቅ ሰንስ መላለስ ቆይተን ከዚያ በኃላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ተወሰደ ተገለን ወህኒ ቤት በታሰረ - ጊዜ እኔ አራስ ስለነበርኩ ለአንድ ቀን ብቻ ነው የጠየቅሁት ከዚያ በኃላ ሞተ ሰባል ሰማሁ ሞተ ሰባል የሰማሁት ታደሰ ቶሳ፣ታደለ ወርቅነህ ነጋሹ ቦጋባ ቦና ቱፋ አመለጠ ሰባል በለጠጸወልደአረጋይ ከሚባሉት ጋር ነው ተገደለ ሰባል የሰማሁት፡፡ ከዚያ ሌላ በሣጉሬ ከተማ - ጥብጥ ቀየሁት የባለቤቴ ወንድም በቀለ ጻባ የሚባለው ታስሮ ስንቅ ሳመላልስለት ቆይቼ በመጨረሻ እንዳዘዙ አህል ሳይደርስለት በሄዱ ከዚያን በኃላ እኔ ስንቀን አደርሺለት ለሰጠው ስለ ሰውነቱ ተደበደበ ቆስሎአል ልሰጥህ በለው አለበሳም ተደበደብኩአለሁ ምን አበላለሁ አለኝ የታሰረው ሣጉሬ ከተማ ጣቢያ ነው ከቤቴ በስተጀርባ እሱ ደግሞ የታሰረው ጥቅምት 4 ቀን ነው ሰሰዚ አላየሁም መናሪያው ዲገሉ ቀዳሚ ከተማ ነው ከዚያ ተይዞ መጣ ሰባል ነው የሰማሁት ከዚያ በኃላ ሰንቅ ይቺለት በሄዱ ተደበደብኩአለሁ አለበሳም አለኝ ማነው የሚደበድባችሁ ስል የአኛው ሰዎች ናቸው እነዘውዴ ቦጋለ ናቸው ብሉ ነገረኝ ከዚያ እኔ አቤት ተመልሼ አበፋ ገረሱ የሚባል ዘመዳችን ነው ከሱ ጋር የዚሁኑ ሁኔታ እያወራን እያለን በኃላ ተኩስ ተከፈተ ተኩስ የተከፈተው ከምሽቱ 1 ሰአት ተኩል ይመስለኛል በግምት ከዚያ በኃላ ያየሁት እኔ ቤቴ ከዚያው ከፖሊስ ጣቢያው በስተጀርባ ስለነበረ እሱ ይሆናል ብዬ እኔ ሮጬ ስወጣ በቀለ ገረሱ እቴ ሂጂ አንቺንም ከልጆች ሳይ ይገሉሻል ስለአለኝ ተደብቄ በበሀርዛፍ ውስጥ ሄጄ ስደርስ ንጉሴ ለሜ ረሊሳ አሸቴ በቀለ ደማነህ የሚባሉት ሰዎች እዚ ቆመዋል ተደብቄ ከሰው ጋር በኃላ ጨሁት ነበር ሕዝቡም ወጣ ሕዝቡም ስለበዛ እኔ ሬሳቼ ተመለስኩ ተኩስ ሰምቼ ከወጣሁ በኃላ አሁን ስማቸውን የጠቀስኳቸውን ሰዎችአጠገብ አሬሳ አለ እነሱ በእጃቸው መሣሪያ ይዘዋል ንጉሴ የተባለው እየጉተተው አፖሊስ ጣቢያ በሬፍ ሳይ አደረገው ያየሁት አሬሳ የበቀለ ጻባ ሬሳ ነው እነሱ አመለጠ ነው የሚሉት እሱ ግን ሊያመልጥ የሚችል አይደለም ከዚያ ሬሳው ግማሹ አለል ይሳል ይወ[illegible] ሬሳውም ወደ በቀለ አገቱ ቤት በዚያን ወቅት ፖሊስ ጣቢያ ነበር እ.

....//21

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

አዚያ ወስዶት እሷ በዚያን ወቅት ሸሸቼ ወደ አህቴ ጋ ገጠር ሄጄ ስመለስ ዋት ከዚያ በኋላ እኔ እዚ ደርሼ ስመለስ በቀለ ደቻሣ የተባለው ወጥቶ ሬሳ ውስጥ የተባለበት ቦታ ሄደን እዚ ሬሳው ጋ ደርሰን ስንመለስ አቶ ፈለቀ 300 ብር ካላመጣችሁ ሬሳውን እተው ሰጠም ብሉ ከለከለን ብሉ ተመልሶ መጣ ከዚያን በኋላ ተበደሬ አመጣለሁ ብሉ ሄዶ ይዞ መጣ ይሁንጂ ገንዘብ ግን እንዴት እንደሰጠው አላውቅም ከዚያ ሬሳው ጊንቢ ማካሉ የሚባል ቤተክርስቲያን ተቀበረ አላማየሁ ዳባ ሲሞት ለቀብ አላለቀስንም በደብቅ እቤታችን ውስጥ ነው የተቀመጥ ነው፡ ፱

የፊዩ አቃቤ ሕግ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መስቀሌ ጥያቄ እና በቀለ ዳባ ሲያዙ ማን እንደያዛቸው ላውቅ አልቻልኩም አላየሁም አላማየሁ ዳባ ሲያዝ ነበርኩ የያዙትም 1ኛ በየነ ደርሰሰ 2ኛ ለሚሣ ዳዲ 3ኛ በቀለ ጀማነህ 4ኛ ዘውዱ ቦጋለ 5ኛ በቀለ ደባሌ ሆነው ቶጎ ስም አላውቅም የያዙት እነዚህ ስማቸውን የጠራኋቸው ሰዎች ና ቸው የያዙት ተፈላጋለህ ና በለው ነው ይዘውት የሄዱት ተፈላጋለህ ብሉ የተናገረው አቶ በየነ ደርሰሰ ነው እሱ በዚያን ሰአት ሊቀመንበር ነው ሌሎቹ የተናገሩትን አልሰማሁም ወረቀትን አቃጥይ ያለው በቀለ ጀማነህ ነው ሣጂሬ ተይዞ 2 ወር ታስሮ ነው ወደ እስላ የመጣው እመተምህረት መቆጠር አልችልም ገዜው የዛሬ 23 አመት ነው እሱ የተያዘው ጥቅምት 3 ቀን ነው የሞተው የካቲት 20 ቀን ለ21 አጥቢያ ነው በቀለ የተገደለው ሣጂሬ ከተማ ነው ሲገደል የጥይት ድምፅ ሰምቼ ተደብቄ አይቼቀለሁ ፖሊስ ጣቢያው ፊት ለፊት ሬሳውን አይቻለሁ ሬሳው የሱ መሆኑን ያየሁት በትንሽ ርቀት ላይ ነው ያየሁት ተደብቄ በሁርዛና ውስጥ ነው ዘውዱ ቦጋለና በየነ በእዚያን እለት አላማየውን ይዘው ሲሄዱ በአጃቸው ጫካያ ይዘው ነበር የጫካያውን አይነት መለየት አልቻልኩም እቤት መጥተው ሲይዙት ከእኔና ከአላማየሁ በስተቀር ሌላ ሰው አልነበረም እሱም ውጭ ዐዥንእየታጠበ ነበር እነሱ መጥተው ሲገቡ ማንም አልነበረም ከእኛ በስተቀር እነዚህ ሰዎች የነበሩቸው ስልጣን በየነ ደርሰሰ የሚባለው ሊ/መንበር ነበር ዘውዴ ቦጋለ ጥበቃ ጋዴ ነው ለሚሣ ዳዳም ጥበቃ ጋዴ ነው በቀለ ጀማነህ — የፍ/ቤት ነው ብላ ጥያቄ አበቃ::

የ5ኛ ተከሣሽ ጠ/ጥያቄ እንተን በዚያን ገዜም ሆነ በፊት አውቅሀለሁ ዱገሉ ነበርክ ሣጂሬ በገበሬ ማህበር መመረጥህን ነው የማውቀው እንጂ በምን እንደተመረጣችሁ አላውቅም በዚያን ገዜ ገበሬ ማህበር በፖሊስ ጣቢያ ለማሰር የምታለክሉ ማን እለ ስልጣናችሁ ነው በቀለ ዳባ መጀመሪያ ታስሮ የነበረው ፖሊስ ጣቢያ ነው ብያለሁ የሞተበት ቦታና የጣቢያው ርቀት እኔ አሁን በቦታው ላይ ብሆን ነው እንጂ ይሄን ያህል ነው ብዬ መናገር አልችልምሚቼ የተገደለው ከተማ ውስጥ ነው በዚያን ገዜ እለለቻና ገበሬ በዚያን ገዜ እኔ እዚ ቦታ በደርስ በፊትም ጥርጣሬና ፍርሀት ስለነበረን ውጭ አንሰጣሁ ሄደኑ ደረስኩና እናንተን ብቻ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

አገኘሁ በኋላ ሕዝቡ ተከታትሎ ወጣ (እነም ከዛ ሕዝብ ተከታትሎ ወጣ) እኔም ከዛ ሕዝብ ውስጥ ነው ተደብቄ ወደ ቤት የተመለስኩት እኔ እዛ በምደርስበት ገዜ አንተ ~~ወረዳ~~ና በቀለ ጀማነህ ሁላችሁም ተማችኋል ንጉሴ ደግሞ ሬሳውን ምን እንደሚያደርግ አላውቅም ይጎትተዋል ማን ተኩስ እንደገደለው አላውቅም እኔ የተኩሱን ድምፅ ነው የሰማሁት እንጂ እንዴት እንደተተኩስ አላውቅም በዚያን አካባቢ ብዙ ሰዎች ነበሩ ገንዘብ 300 ብር ተሰበሰበ ለአርሶ አንዳስጥ የነገረኝ የባለቤቴ አባት ነው እኔ ከእነሱ ነው እንጂ የሰማሁት በአይኔ አላየሁም ብሏ ጥያቄ አበቃ::

የልዩ አቃቤ ህግ ድጋሚ ጥያቄ የለም

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ የለም::

ምስክሩ ከመመስከሩ በፊት ለዩ አቃቤ ሕግ ጭብጥ እንዳለው ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ ብሎ 31ኛ ምስክር ሁሴን ዱካ ሰሆኑ የሚመሰክሩት ለከሰወይም ለድርጊት 1 ሰሆን ጫቸ ጠጅ ቱሉ ሲያዝ ያዩና በኋላም አበሳ ወህኒ ቤት መገደሉን የሰሙ መሆኑን ይመሰክራሉ::

31ኛ የልዩ አቃቤ ህግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር በህጉ መሠረት ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ሲመልስ:_

ሥም ሁሴን ዱካ

ዕድሜ 65

ሥራ ገበሬ

አድራሻ ዲገሉና ጢጆ ወረዳ ዲገሉ ቀበሌ

ከአየሁአቸው አውቃቸዋለሁ ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ ፈለቀ አሸቱ፣አርጌ በዳዳ፣ተበጀ አለነ፣በቀለ መርጊያ፣ጉንፋ በዳዳን አውቃቸዋለሁ ከእንዝህ ጋር ፀብም ሆነ ዝምድና የለኝም::

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው::

የልዩ አቃቤ ሕግ ፍና ጥያቄ ~~አ~~ውቃቸዋለሁ ያልኳቸውን ሰዎች ያደረጉት ነገር በእኔ ግምት የዛሬ 23 አመት ይመስለኛል ጥቅምት 4 ቀን መጥተው የተያዘው ለጅ ቤት መጥተው የተያዘው ለጅ - ቡና ቱሉ ይባላል የያዙት አርጌ በዳዳ፣ፈለቀ አሸቱ፣ተበጀ አለነ፣በቀለ መርጊያ የተባሉት ናቸው አቤት መጥተው እና እናቱ ቤት 4 ሆነን እያለን ፉ በለው መጡ እና ደግሞ ሰለምናውቃቸው ወደ በለንወጣን ከዛ በኋላ ወደ ቤት ገብተው ቡና ቱሉን አይታቸሁታል ወይ ብለው ጠየቁን አላየነም አልናቸው ከዚያ በኋላ እና ወደ ውጭ ወጥተን ያሉም ሰዎቹ ሊሄዱ ካሉ በኋላ አርጌ ለኙ ወደ አለበት እለፍኝ ሄደ ጋሽ ኑ ብሎ ጠር ቶ ተመለሰው ጠር ደርሰው ናውጣ በሉት እሱ አለወጣም አለ አርጌ ይዟቹሁት አውጡ ብለው እነ ፈለቀ ይዘውት ጡ ይዘውት የሄዱት ወደ ቀበሌ ነው የመጡት በ4 ሰአት ነው ከዚያ ቀዳሚ ወሰደው አስረውት አንድ ቀን እዛ አሳደረውት በነጋታው ወደ ሣጉሬ ወሰዱት ከሣጉሬ በኋላ ወደ አሰላ ወሰደቸዋል ተባለ እና ግን አበረን አልሄድንም ከዚያ በኋላ አሰላ የከቲ 20 ቀን አለቀየል ሰባል ወሬ ሰማን ከዚያ በፊት

2291

- /2081 96 - 2/89

አልቀዋልከመባሉ በፊት በና ቱፋ ልጆቼ ቢያልቁ እሱን አግዞኝ ሄር አውጥቶት አምልጦ ሲሸሽ በፊትም ይታመም ስለነበር መንገድ ላይ ተከፋቶ የሚባል ዕዘት ቀዳሚ አስረውት አያለ ሰምተን ሳንሄድ ከቤት አውጥተው በመኪና ወደ አሰላ ወሰዱት ከጦመለጠና ከተያዘ በኋላ 1 ወር ቆይቶ ሞቶአል ሲባል ሰማን ብሎ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ በና ሲያዝ እኔ አጠገቡ ነበርኩ የያዙት እነ ፈለቀ ፀረ-ሕዝብ ነው የሚሉትፀረ-ሕዝብ ነው ብሎ የተናገረው አርጊ በዳዳ ነው ሌሎች እውነት ለመናገር መሣሪያም ስለያዙ እንደዚሁ ነው አበረው የሚሄዱት እንደ አዜዝ ሆነው እነሱን የሚመራው ሀሳባቸው ፈለቀ አሸቴ ነው አመት መቁጠር ካልሆነ በስተቀር ወር ቀን አመ ተምህረት መቁጠር አልችልም በግምት 23 አመት ይመስለኛል የተያዘበትን ቀን ለለየው የቻ ለሱት ያንን ቀን አስታውሳለሁ የተያዘው ከጠዋቱ በ4 ሰአት ነው ብለው ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የ5ኛ ተከሣሽ መስቀለኛ ጥያቄ በእዚያ ጊዜ እኔ የቀበሌ ተመራጭ አልነበርኩም የቀበሌው ሊቀመንበር የነበረው አበበ ጠንካ ነው የዛን ጊዜ የገበሬ ማህበር ተመራጭ የሰውን ቤት መፈተሸ ይችላል እኔ አጥቼ እንዲህ ይላል ብዬ ማወቅ አልችልም ግን በቀጥታ ምን ጥቅም እንዳለው አላውቅም በቀጥታ ,ሄዶ የያዘው ራሱ ነው ሁሴን ደንካ ወይም ሊቀመንበሩና እኔ ዘምደና ነበረን ጉዳ ነን ልጁ ሲያዝ ሁሴን ደንካ እዛ አልነበረም የእኔ ቤትና የቡና እናት ቤት እንዴ ቁርጥ እንቢን አይራራቅም ብሎ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የልዩ አቃቤ ሕግ ድጋሚ ጥያቄ የለም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሳም::

325ኛው የአቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት ልዩ አቃቤ ሕግ ጭብጥ እንዳለው ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ ብሎ 325 ምስክር አቶ ሀጂ ቱፋ የሚመሰክሩት በክርጊት 1 ላይ የተገደለው የሟች በና ቱፋ ወንድም ሲሆን ከመኖሪያ ቤቱ ሲያዝና [illegible] ተወስዶ ታስሮ በመጠረሻም አሰላ ወህኒ ቤት የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ::

ምስክሩ የክርስትና ቋንቋ አልችልም በማለቱ ፍ/ቤቱ የኦሮምኛ ቋንቋ አስተርጓሚ አቁሞላቸዋል::

325ኛው የልዩ አቃቤ ህግ ምስክር በደንቡ መሠረት ከማሉ በኋላ ማንነታቸውን ተጠይቀው ሲመልሱ:_

ስም ሀጂ ቱፋ

ዕድሜ 40

ስራ ገበሬ

አድራሻ አርሲ ዞን ዲገሉና ጢጆ ወረዳ ቀበሌ ዲገሉ ቀዳሚ

ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው ፈለቀ አሸቱ፣ አርጌ በዳዳ፣ ተበጀ አለነ፣ በቀለ መርጊያ፣ ጉንፋ በዳዳ የተባሉትን አውቃለሁ ጉንፋ በዳዳ ግን አሁን በህይወት የለም ከእነዚህ ተከሣሾች ጋር ፀብም ሆነ ዝምድና የለኝም የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው::

የሰዩ አያቤ ሕፄ ፋና ጥያቄ ወንድሞች ነበሩኝ ሁሉም በህይወት የሉም የሞተው ተማሪ ቡና ቱፋ ነው 1970 ዓ.ም ነው አሟሟቱ 1ኛ ፈለቀ አሸቱ 2ኛ አርጌ በዳዳ 3ኛ በቀለ መርጊያ 4ኛ ተበጀ አለነ 5ኛ ጉንፋ በዳዳ የተባሉት መጥተው ይዘውት ሄዱ ይዘውት የሄዱት ከእናት ከአባቱ ቤት እሱ ከሚማርበት ቦታ በዚያን ጊዜ ጨሎ ቀበሌ ይባል ከዚያ ይዘውት ወደ ቀበሌ ወሰዱት ከዚያ በኋላ ወደ ዲገሉ ቀዳሚ የሚባል ከተማ ወሰዱት የያዙትም ትፈለጋለህ አንተ ቀይ ሽብር ውስጥ አለህ ብለው ነው ይዘውት የሄዱት ከዚያ ቀዳሚ 1 ቀን አሣደረውት ወደ ሣጉሬ አመጡት እዚያ ማደሩን ያወቁት ዝምድና ስለአለን ስንቅ ሳደርስለት ሄጄ አለሁ ቀዳሚ ገበያ መታሰሩን አይቻለሁ እዛ የታሰረው ለ2 ቀን ብቻ ነው ከዚያ በኋላ ወደ ሣጉሬ ወሰዱት ከዚያ በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ወሰዱት እየተመላለስ የሚጠይቀው እኔም ወንድም ስለሆንኩ እጠይቀዋለሁ ወህኒ ቤት ታስሮ ከቆየ በኋላ የካቲት 20 ቀን ጨረሷቸው የሚባል ወሬ ሰማን ከዚያ በኋላ አለምገና የሚባለው እዛው ዲገሉ ከተማ ውስጥ ነው ዘመዶች ሲያለቅሱ ሄደን ስንጠይቅ ልጆች አለቀዋል አሉን::

ቡና ቱፋ ወህኒ ቤት ከተወሰደ በኋላ እሱ ከአንዱ ስሙን ካማላውቀው ተማሪ ጋር አመለጡ የአመለጡት የካቲት 20 ቀን ነው ከዚያ ወደ አገሩ ሊገባ እየሄደ ደክሞ መንገዱ ላይ ተኛ ከዚያ ተበፋዬ ጌታነህ የሚባለው እሱም የዚያው የዲገሉ ልጅ ነው ሰው ጠርቶ አስይዞት ቀዳሚ አሰሩት ከዚያ በኋላ በትቨር መኪናን መከና ፖሊሶች መጥተው ወደ አሰላ ወሰዱት ከዚያ መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ከሌሎች ተማሪዎች ጋር ተረሸነ ሲባል ሰማን ብሉ የአቃቤ ሕግ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ ቱና ቱፋ ሲያዝ ነበርኩ የያዙትም ትፈለጋለህ ብለው መጥተው ያዙት ይህንን ያለው አርጌ በዳዳ የዚያ አካባቢ ጥበቃ ጓድ ሀላፊ ነው ከእሱ ሌላ ትፈለጋለህ ና ያሉት ሁሉም ናቸው መሽመሪያ አርጌ በዳዳ፣ ፈለቀ አሸቱ ወረዳ ገበሬ ማህበር ውስጥ ነው የሚሰራው ተበጀ ከእነሱ ጋር ነው የሚሄደው ግን ምን እንደሚሰራ አላውቅም በእጃቸው ላይ አርጌ በዳዳ አጭር ምንሽር ይዟል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አበቃ::

የ5ኛ ተከሣሽ መስቀለኛ ጥያቄ በዚያን ጊዜ እናንተ በመጣችሁበት ጊዜ ከእኛ ጋር የነበረች ሁለት ዳክ 25/ የሰጁ እናት እህት እኔም ነበርኩ ከአርጌ በዳዳ በስተቀር በዚያን ቀን አመራር አካላት እኔ በዚያን እለት ያየኋቸው አሁን የጠራኋቸውን ሰዎች ብቻ

..../25

281

2/89

ነው አዚያ ደረስ የመጣችሁት በአገሪቻሁ ነው ብሉ ምስክሩ መ/ጥያቄ አሰቀቀለ::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም የለም::

ለዩ አቃቤ ሕግ ለዛሬ የቀረቡት ምስክሮች እነዚሁ ስለሆኑ ሌሎችን ለወደፊት አገኘን አቀርብ በቂ ገዜ እንዲሰጠን አመለከታለሁ ብሏል::

ትዕዛዝ

15/ 77ኛ እና 87ኛ ተከሣሾችን የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ ከቀነ ቀጠሮው ቀን በፊት በነፃ አጓጉዘው አዲስ አበባ ወስደው አስፈላጊውን ሕክምና እንዲያገኙ እንዲያደርግ ትዕዛዝ ይጻፍ የአርሲ ዞን ማረሚያ ቤትም ተከሣሾችን እንዲያስረክብ እንዲያጡቀው ይጻፍለት::

25/ 34ኛ 38ኛ፣50ኛ እና 92ኛ ተከሣሾችን በተመለከተ ጉዳያቸውን በማመልከቻቸው ላይ ለገለጹት መ/ቤት በጠየቁት አይነት እንዲፈፀምላቸው የተበበር ደብዳቤ ለሚመለከተው መ/ቤት ይጻፍላቸው ቀጠሮ ለጥቅምት 30 ቀን 1993 ዓ.ም ተቀጠረ::

የወ.መ.ቁጥር 2/89

ቀን 30/02/93 ዓ.ም

ዳኞች አለማየሁ ተገኔ

ወርቁ ገቢሣ

አመለማል አለየማሁ

ከሣሽ ልዩ ዐ/ሕግ አየለ ምገስ ቀርበዋል::

ተከሣሾች እነ ኩ/ል ደበበ ሁሪሳ ከ106 ሰዎች ውስጥ ባለፈው ቀጠሮ የቀረቡት ሁሉም ተከ ሣሾች ከአርሲ ዞን ማረሚያ ቤት በአጃቢ ፖሊስ አማካኝነት ቀርበዋል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ ቀርበዋል::

ይህ መዝገብ ለዛሬ የተቀጠረው ቀሪ የልዩ ዐ/ሕግን ምስክሮች ለመስማት ነው በዚሁ መሠረት ለዛሬ ከተጠሩት 12 የዐ/ሕግ ምስክሮች ውስጥ 7 ምስክሮች ቀርበዋል ዐቃቤ ሕግ የቀረቡት ምስክሮች ይሰሙልኝ ብሏል ከዚህ በመቀጠልም ለዛሬ የተጠሩት የልዩ ዐ/ሕግ ምስክሮች ማን እንደሆኑ መቀረባቸው ከተረጋገጠ በኋላ እንዲሰሙ ታዟል::

ፍ/ቤቱም 33ኛ የዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሠክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ 33ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ወ/ሮ አሰለፈች መኩንን የሚመሰክሩት ለድርጊት ወይም ለክስ 1 ሲሆን ለኛቸው ሸመለስ ከፍሌ ከአሰላ ከተማ ከመ ኖሪያ ቤታቸው ሲያዝ ያዩ እና እዚሁ አሰላ ከተማ ውስጥ ታስሮ ከሌሎች ሰዎች ጋር የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ::

33ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቀርበው ማሀላ ፈፅመው ከዚህ እንደሚከተለው ለፍ/ቤቱ ማንነታቸውን ሲገልጹ:_

ሥም አሰለፈች መኩንን

ዕድሜ 58

ሥራ ሥራ አጥ

አድራሻ ናዝሬት ከተማ ቀበሌ 05 ከፍተኛ 1

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ተከሣሾችን ለመለየት አልችልም::

የልዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ሁሉም ሰዎች በሕይወት የሉም ሸመለስ ከፍሌ ተገድሏብናል የልጄ የአገዳደሉ ሁኔታ የተያዘው ከአሰላ ከተማ ቀበሌ 14 ከመኖሪያ ቤታችን ልዩ የመኝታ እና የማጥና ክፍል ነበረው እዚያው እንደተኛ ከዚያ ነው የተያዘው በመጀመሪያ በሩ ተንኳኩቶ ነው ያስከፈቱን በሩ የተንኳኳው በግምት ከምሽቱ 5 ሰዓት ይሆናል ተንኳኳ ከዚያ በሩን እኔ ከፈትኩ በመጀመሪያ በሩ ሲንኳኳ ማነው በዚህ ሰዓት በር የሚያንኳኳው ብዬ ስጠይቅ

ህዝብ ደህንነት ነን እኔ ፈቃዱ ነጋ፣ዘውዱ አየለ እና ፀጋዬ ሙሉጌታ ነን ብለውኝ በር አስከፈቱኝ ገቡ በሚገቡ ጊዜ ብዙ ታጣቂዎች አሉ አላውቃቸውም በሚገቡ ጊዜ የማውቃቸው ዘውዱ አየለን፣ፍቃዱ ነጋ እና ፀጋዬ ሙሉጌታንም አውቅ ነበር ከገቡ በኋላ ሸመለስን ነው የምንፈልገው ቀስቀሱለን ልሱኝ ለጅም እንቀልፍ ይዘት ተኝቶ ነበር ቀነስ ተነስ ይፈልጉሃል ብዬ ስለው ተደናገጠ ተነሣ ከፍል ውስጥ ያለው መብራት ጠፍቶበት ነበር ልብሱንም መልበስ አልቻለም ተደናግጦ ሲቻኩል ተነስ ውጣ ምን ያደናግጥሃል ብለ ተነስ ውጣ ብሉ ፀጋዬ ሙሉ ጌታ ለጁን ይዘት ከቤት ወጣ የታጠቁ ብዙ ሰዎች ከደጅ አሉ ፀጋዬ ሙሉጌታ የተባለው ልብስ እንኳን እስከምሰጠው ልጄን አስቸኩሉ እየገፈታተረ ይዘት ሲሄዱ የእናና ልጅ የሚተኛበት ከፍል መስኮት ይቀራረባል ጋቢ ወረወርኩለት ከዚያ ይዘት ሄዱ ቀበሌ 14 ውስደ አሰርፍ በማግስቱ በለሊተ ሠራኝ ፍ/ቤት አምጥተው አሰሯቸው የሚል ወሬ ሰምተን ጠዋት ስንቀ ይዘን መጣን አውራጃ ፍ/ቤት ያሉት እዚህ አካባቢ ማሰሪያ ነበር ጠዋት ስንቀ ይዘን ስንመጣ ብቅም አሳለ በ2ኛው ቀንም ለጁ ብቅም አሳለ ከዚያ ተነሸ ከዘገዩ በኋላ ቁም መሄድ አይቻ ለም አገሩ ተገርፍ እያነከሰ ትከሻው ላይ ልብስ ነገር ጥሉ አደርጉ በአጥር ቀዳዳ አናገርኝ ተመለስ ያናገረኝ ነገር የለም መጠጋጋት አይቻለም ነበር የተያዘው መጋቢት 6 ቀን ቀኑ ሐሙስ ሆኖ ወደ 6 ሲነጋ 70 ዓ.ም ነው ከዚያ ለ15 ቀን ያህል እዚሁ ታስሮ ቀኑ ገብ ርኤል ሆኖ ለ20 ለሊት ገብርኤል አስቀደሽ ስመጣ ወህኒ ቤት አካባቢ ጉድጓድ ተቆፍሯል ልጆቼ ወደ ወህኒ ቤት ተወስዶ ልጅሽም ተወስዷል ብለው የሄደውም ዐፊት ተመልሷል ብለው አሉኝ ከዚያ ወዲያም መሄድ አልቻለም ወደ ቤቴ ገባሁ ለሊቱን ተኩስ ተጀመረ የማናውቀው ተኩስ ነው ሲተኩስ አደረ ከዚያ ነጋ እኔ እራስ ልጅ ይዤ ስለነበር አለወጣሁም ጉረቤቶቼ እየሄዱ አይተው ለመናገር ፈሩ ተው የእናቴ ልጅ ወንድሜ በላይ ነህ መኩንን ይባላል መጥቶ ልጅሽ አለሳ ከተማ ቀበሌ 07 ወድቆለሻል ፍርጥሽን አውቂ ብሉ ነገረኝ እናለቅባለን ብለን ብንሞክር ማንም የሚያስለቅስ የለም ለቅሶ ሊደርሱ የመጡትን ዘመዶቻችንን ወ/ሩ ባደብ የነፍስ አባታችንን ፣አበልጃችንን አቶ ታደሰ ገ/ስላሴ የተባሉትን ቀበሌ 14 ወሰደው አሰረው በማስጠንቀቂያ ለቀዋቸዋል እኛም ማልቀስ አልቻልንም በአብዮት ጥበቃ ታጅበን እዚ ያው ከቤታችን ሳንወጣ ዋለን ልጅ የተያዘው እና የተገደለው እናርኪስት እህአፓ ነው ተብሎ ነው ሌሎችም ልጆች አብረው የተገደሉ አሉ እንዳለካቸው ጌታነህ፣ብርሃኑ ጌታነህ፣ አብርሃም ሀይሉ፣አሸናፊ ጡሉጡላ የሚባሉ ልጆች ናቸው አብረው የወደቁና የተቀበሩ 16 ናቸው ተብሏል አጽሙ የወጣው ሰምሌ 5 ቀን በኢህአዴግ መንግስት ከአየር ማረፊያ ነው የወጣው ቀደስት ማሪያም በስተጀርባ ከለማት ወ/ቤት በታች ነው ውሻ መጣያ ጉድጓድ አለ

....//3

284

2/89

አዚያ ከከባድ መኪና ከቀኑ በ7 ሰዓት ጥነው አዚያ የጫኗቸው በሌላ መኪና ደግሞ የሟቾችን ሬሳ ሰብስበው ወሰዱ እንዳያየው ብለው በላያቸው ላይ የሟቾችን ሬሳ ጥለው በላዩ ላይ ደግሞ አሸዋ አድርገው እንደቀበሩ አይቻለሁ ከተቀበሩ በ7ኛው ቀን ከጓደኛዬ ጋር ሆኜ በለሊት ተደብቀን ልጆቹም የሟቹ ሬሳውንም አሸሁም አይተናል ምልክት አድርገንበት ተመለስን ያንን ቦታ እኔ ነኝ ያሳየኋቸው አሁን አስከሬኑ ሲወጣ ከናዝሬት ተጠርቼ ያንን ዕለት ተለቀ ባህርዛፍ ምልክት አድርጌ ስለነበር በህርዛፍ ተቆርጦ ጉቶው አያቀጠቀጠ ነው ያን ዕለት እንዳየሁት ነው ቆጥ ብዬ ምልክቱን ሳየው የጸረው ምልክት ያደረኩበት ተዝ ብሎኝ ገረደሩን በዚህ አቀጣጫ ገባ አሰኩት ሲገባ በመጀመሪያ አሸሁን ቆጥሎ የሟቾችን ሬሳ አጥንት አወጣ ያን ጊዜ ገማ ሕዝቡ ጮኸ በ3ኛ ጊዜ ሲገባ ልብስ ይዞ ወጣ ከልብሱ ቀጥሎ አጽማቸውን ጧማቸው እንደተደፉ አጥንቱ እንደተከሰከሰ የልጁን ልብስ አይቼ አጥንቱንም አስለቀሜ አስከመጠረሽ አይቼ ተነስቼ ወደ መጣሁበት ተመለሽያለሁ ብለው ምስከሯ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አለ ተነሣም::

በገለ የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄም አለ ተነሣም::

የፍ/ቤቱ ማብራሪያ ጥያቄም አለተነሣም::

ፍ/ቤቱ 345ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነ እና የሚመሰክሩበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ 345ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ምስክር ወ/ሮ በየነች አሊ የሚመሰክሩት በደርግ ጊዜ /በከስ/ 3 ሲሆን ለጃቸው አብራሃም ዓውዱ አሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ ከሌሎች ሰዎች ጋር የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ::

345ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ምስክር ቀርበው በደንቡመሠረት እውነት ለመመስከር ምለው ማንነታቸውን ተጠይቀው ለፍ/ቤቱ ሲገልጹ:-

ሥም በየነች አሊ

ዕድሜ 55

ሥራ ሥራ አጥ

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 04

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ አይቼ የምለየው የለም ጊዜው ስለቆየ::

የሰዉ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ሁሉም ልጆቼ በሕይወት የሉም አብራሃም ዓውዱ፣ አብማአለ ዓውዱ፣ መሐመድ ዓውዱ ናቸው አብ ሃም ዓውዱ የምተው ከቤት ወስደው ከእነ ወንድሙ ወህኒ ቤት አሰሩት ያሲን ዓውዱ ጋር ነበር በጥብቅ የታሰሩት ሁለቱን ደግሞ አባረው ነው የረሸኗቸው ይባላል መንግስት ነው ያሰረዳኝ እንጂ እኔ ከታተዬ አላየሁም አብራሃም እና ያሲን ዓውዱ

....//4

ና ቸው እዚህ የታሰሩት (የታሰሩት) እስሳ ወህኒ ቤት ነበር አብራሂም ዓውድ ተገደለ ያሉን
ዓውድ ደገም በ11 ወሩ በስንት መከራንቃት ይሰጠዋል ተብሎ እንዳልሆነ ሆኖ ተፈታለ አብራ
ሂም ዓውድ ተገደለ ሲባል የሰማሁት እሌ አብዱራህማን፣ናወሰናው አባተ፣ከድር የመጡም እሉ
በአንድ ጊዜ 12 ሰዎች ና ቸው የታሰሩት ከሰዎቹ ጋደኞች ጋር ለ6 ሰዎች አቤቱታ አቅርበ
ያለሁ ያቀረብኩትም እዚህ እስተዳደር ኩ/ል ደበበ እና ስለሺ ጋ ነበር አቤቱታ ያቀረብኩት
እነሱ ሲያዙ እለ ነበርኩም መሰከ በጺ ለሥራ ሄጄ ነበር ከለሊቱ በ8 ሰዓት ነው የተያዙት
እሉኝ ተሰኩበኝ ነው የመጣሁት ጣቢያ ሰዎቼን ፍለጋ ስሄድ እኔንም ያዙኝ ሰዎቼን ፍለጋ
ነው የመጣሁት እለኩኝ የመ/አለቃው አይቻለም እለኝ በገዱ ከምሽቱ 2 ሰዓት ሲሆን ሰዎቼን
እሳዩኝ ሲያሳዩኝም እነሱ እሁኑኑ ወደ ወህኒ ቤት መውረዳቸን ነው እሉኝ አቤቱታ ይቻላል
ወይ ስላቸው በእበዩቱ አቤቱታየም እሉኝ ተመለስኩኝ የያዝኩትንም እቃ ጣልኩኝ የምህነውን
እጠሁ እጥሩ ካቡ ስር ወደኩ ከዚያ ለሊቱን እያስጮሁ አወረዷቸው ጣቢያውም ጠበ ነበር ከዚያ
እኔ ያው ስንቀ ማመሳለስ ጀመርኩ ቀደም እነ ደበበ ጋ አቤቱታ ቀርቤ ነበር አቤቱታውን
ሳቀርብ ቆይ ተገኝ ቆዩ ተባልኩ ከዚያም ቆይ ተን ወደ 3 ወር ሆነን ከዚያም ጦር ፍ/ቤት
እጼስ እበባ መንግስቱ ሀ/ማሪያም ጽ/ቤት አቤቱታ ቀረብን ቆይ እንጽፈ ት እና ደርጋለን የእ
ነሱ የመጣለን ምንም ወንጀል የለባቸውም አጋጣሚ ነው የታሰሩት የታሰሩት በቂ ሆኖ ይለቀቃሉ
እሉን በዚህ ተስፋ አድርገን ለ5 ወር ያህል አቤቱታ እንደቀጠለን ቀየን አብረን አቤት
የምንለ የነበረነው ሻ/ቃ አለማየሁ፣አቶ ገዛወንጠቀሳሳ 5 ሆነን ነው አቤት የምንለ የነ
በር ነው እንጸሁ ነው የምትደክሙት በእበዩቱ አቤቱታ የለምእሉን እኔም ተስፋ ባለመቁረጥ
አንድ ሶስት ጊዜ ጦር ፍ/ቤት ተመላለስኩ ከዚያ የታሰሩት በቂ ሆኖ አብራሂም ዓውድ፣አሊ
አብዱራህማን እና ሌሎችም ለ8 ሰዎች እንዲለቀቁ ትዕዛዝ ተላለፈ ይሀ ከሆነም በኋላ 6 ወር
ሆነ በ6ና ወር እካባቢምገበ እንቢ እሉ ምገበ ከለከሏቸው ተባለ ከዚያ ለደርግ አባሎቸ
ለአቶ ስለሺ ለኩሊነሩ በጠረጴዛ ዙሪያ እንደተቀመጡ እረንጋዳ እረንጋዳ ለለበሱት ለ4
ሰዎች አቤቱታ አቀረብን አሁን ገን እሳውቃቸውም እኛም እባካችሁ እህል እንስጣቸው እህል
እንቢ ካሉ 8 ቀና ቸው ነው እለን እነሱም እህል አይሰጧቸውም ለእነሱ ጥይት ነው ምገባቸው
ጥይት ነው የሚሰጧቸው እሉን በዚህን ጊዜ እኔ ጮኩኹኝ ካደረና ፖሊስ መጥቶ ሲገፈትረኝ
በሩ ላይ ሲሚንቶ ላይ ወደኩ ከዚያ ወደ ሆስፒታል ወሰዱኝ በ5ኛው ቀን እንደገና ተመለሽ
አቤቱታ መጣሁ አሁንም ስንቀም እንዳትወስዱ እነሱ አይለቀቁም እሉን አቤቱታቸን ተቀባይነት
እላገኘም ከዚያ 6 ወር ታሰሩ ከዚያ ሰዎቹ ሰኖ ለማክሰኖ እጥቢያ ለሊት ወረዷቸው ከተገደ
ሉ በ16 ዓመት በእሁኑ መንግስት እጽም እነሳን በለው ምስክሮ ቁና ጥያቄ እበቃ::

....//5

286

— ~~215~~ 403 — 2/89

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አበቃ::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አለተነሣም::

ፍ/ቤቱ 35ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆኑ የሚመሰክሩበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ 35ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ምስክር ዶ/ር ብርሃኑ አይችሉህም የሚመሰክሩት ሹዴር ጌታ ወይም ለከስ 1 ሰሆን ወንደማቸው አምደሚካኤል አይችሉህም ከአሰላ ከተማ ውስጥ ሲያዝ ያዩና ታስሮ ከሌሎች ሰዎች ጋር የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ::

35ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ምስክር ቁርበው በደንቡመሠረት ምለው ከዚህ እንደሚከተለው ማንነታቸውን ሲገልጹ:_

ሥም ዶ/ር ብርሃኑ አይችሉህም

ዕድሜ 60

ሥራ የእንሰሳት ሃኪም

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 07

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው የ50 አለቃ በከንዓን፣የ10 አለቃ ከተማ አበበን አውቃለሁ ከእነሱ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም::

የሰዉ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ እንደኛው ወንደሜ/ሙ/ሚካኤል አይችሉህም የተገደለው የካቲት 27 ቀን ተይዞ መጋቢት 20 ለ21 አጥቢያ በቀይ ሽብር ተይዞ ተገድሏል አያያዙም ሟቹ የሚኖረው ከእህቱ ጋር, ቀበሌ 07 አሰላ ከተማ ውስጥ ይኖር ነበር እሷ ተገላገላ ከእሷ ጋር ነበር ያለው የካቲት 27 ቀን በገምት 2 ሰዓት ሰሆን እዚያው ገቢ ውስጥ የሚኖሩ ወ/ሮ አረጋሽ አባዩ የሚባሉ አሮጊት ቤት መጥተው ወንደምህን እነ ከከንዓ ይዘውት ሄዱ ከታተለ ብለው ሲነገሩኝ አየሮጡ መጡ እኔም ጋቢ ለብሼ ከነታተዩ ወጣ ብዬ እንደሄዱ የመንገዱ መብራት እለ 50 አ.. በከንዓንና የ10 አለቃ ከተማ አበበን እና ሌላ የማላውቀው ሰው ጋር ልጁን ይዘው በመንገዱ ላይ ሲሄዱ ጋቢ ለብሼ በአንድ በኩል አለፍኳቸው ልጁ እሱ መሆኑን ካረጋገጥኩ በኋላ ከኋላ ከኋላ ተከታልኳቸው ለመጠየቅ ብሞክር ችግሩ ወይ እኔ ያለፋለ ብዬ ዝም አልኩ ይዘውት የሄዱት ወደ ገንዘብ ሚኒስቴር አቅጣጫ ነው በማግስቱ መጥቼ ሳዩው ስለ የ10 አለቃን አንድ ከወከለ ጥገ ቁም አገኘቸው ማታ ባላውቅ ወንደምህን ወስደውት ስለኝ ምን ሰርቶ ነው ብለው አይ አንዱሁ ነው የታሰረው አታስብ በአመከሮ ሊፈታ ይችላል ችግር የለውም ያለው አስተዳደር ነው ብሎ አለኝ እኔ ገን ቀደም ብዬ አስተዳደር መኖሩን አረጋግጫለሁ ከዚያ ከታሰረ በኋላ እየሄድኩ ስጠይቀው ልጁ አያደር በጣም በደብደብ እየተንገላቱ እንዳለ ለንጠይቀው አለቻለንም ምቀንያቱም አያስጠይቁም በሩቅ ነው እያነከሰ መጥቶ ፊቱን አይ ተነው ይመለስ ነበር ለእህቱ ገን ብዙ ስቃይ የሚደርስበት መሆኑን ለእሷ ነገሯታለ ለእኔ ገን ለላማያስቁርጥኝ አልነገረኝም ከዚያ በኋላ በ20 ለ19ኝ አጥቢያ

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ጥይት ሲቶኩስ አደረ ቀደም ብለው እህቴና ባለቤቴ እየተዘዋወሩ በብዙ ቦታ የወደቀውን ሬሳ ሲፈልጉ ቀበሌ 08 አንዱ የገበያ ቦታ አለች የእኔን ወንድም ከአንድ ሌላ ሰው ጋር ሁለት ሬሳ ተጥሎ ወድቆ አገኙክዚያም እየተሳቀሱ ሲመጡ እኔን አገኙኝ ተነስቼ ለየውየወደቀበትን, ቦታ ብለ የአካባቢው ሰው ምንም ሳትፈይዱ አትችለም አሉኝ እኔም ምንም ማረግ ስለማልችል በቤቴ ውስጥ ታፍኜ ብቻዬን ቀረሁ ሌላ ሰውም መምጣት አይችለም ለቀብም የለ ከዚያ ሬሳቸው እዚያው ውሎ ማታ የት ቦታ እንደተቀበረ አላየሁም ከዚያ አህአጼገ ከገባ በኋላ አጽማቸው ተቆፍሮ ሲጧጣ የወንድሜን አጽም ከነለበሱ ጥቁር ቱትሮገና ቀይ ቱትሮገ ሱሪ እንደለበሰ አጥንቱን እነው ሬሳውን ሰበሰቢ ያው ስጥቱል ብለው ምስክሩ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ ወ/ጥያቄ አለተነሣም::

በገል የሚከራከሩት ተከሣሾች ወ/ጥያቄ አለተነሣም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ ወንድሜን ያን ገዜ የያዙት የኢሠአፓ አባል ነህ ብለው ነው የተያዘው በየካቲት 27 ቀን በ70 ዓ.ም ነው 35ውን ሰውዬ እህቴን ስጠይቃት ኃይሉ በዳዳ እንደነበር ነገሩኛለች እሱም የእኔ ተማሪ የ10ኛ ክፍል ተማሪ ነበር ብለው ምስክሩ የፍ/ ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አበቃ::

ፍ/ቤቱ 365ኛ የዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አሸንበሉ 365ኛ የዐ/ሕግ ምስክር አቶ ተሻለ በቀለ የሚመሰክሩት በደርጊት /በከስ/ 31 ላይ ከተጠቀሱት ሟቾች ጋር ከአሰላ ከተማ አዳስ አበባ ከተማ ተወስደው ታስረው የእነሱን መሰወር ወይም መገደል የሰሙ መሆናቸውን 2ኛም በጽርጊት ወይም በከስ 22 ላይ በገል ታስረው በደል የተፈፀመባቸው መሆኑን ይመሰክራሉ::

365ኛ የሰዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቁርበው በደንቡ መሠረት ምለው ማንነታቸውን ሲገልጹ

ሥም ተሻለ በቀለ

ዕድሜ 45

ሥራ ገበርና ወ/ቤት

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 10

ዛሬ የመጧሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው የ50 አለቃ አበራ አሰፋውን ፲የ10 አ. ቶሎሣ ጅማን ፲ታዬ ሀ/ጉርጊስ የተባሉትን አውቃለሁ ከእነዚህ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም::

የሰዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ በ1970 ዓ.ም በእኔ ላይ የካቲት 22 ቀን ገበርና አሰላ ከተማ ሥራ ላይ ነበርኩ በ10 ሻምበል አበባው በሉስ ሸገገ መኪና ለገዜው የማስታውሳቸው ሰዎች የ50 አለቃ አበራ አሰፋውና 10 አለቃ ቶሎሣ ጅማ እና ሌላ የማላስታውሰው

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

ሰው ስለ ከበር ይዘውኝ ወጡ ፖሊስ መምሪያ በመጀመሪያ ወሰዱኝ እዚህ ፖሊስ መምሪያ ከደ
ረሱኝ በኋላ አቶ ሰዩም እሰፋ የሚባሉ ነበሩ ሌሎችም የማላስታውሳቸው ነበሩ ከዚያ ምን
ድርጅት ውስጥ እንዳለሁ የተደረሰበኝ መሆኑን እና እነሱ ከመናገራቸው በፊት እኔ መናገር እን
ዳለብኝ ተነገረኝ እኔ ግን የማውቀው ድርጅት ኦርሲ ገጠር ልማት ድርጅት ነው ያልሁት
ብቻ ነገርኳቸው እነሱም ከ5 ደቂቃ በኋላ ችግር ውስጥ ትገባለህ ብለው ዛቱኝ ከዚያ በኋላ
ወደ አንድ ክፍል ውስጥ አስገቡኝ ክፍል ውስጥ ስገባ በ69 ዓ.ም ጥናት ክበብ ውስጥ አብረን
የነበርነው ከበደ ገዛሙ ይባላል ሌላ አንድ ወርቁ የሚባል ልጅ ስለ 3ኛውን አላስታውሰውም
ኢህአፓ ውስጥ በየትኛው መዋቅር ውስጥ እንዳለሁ እራሴን እንዳጋልጥ የታተሙ ወረቀቶች ነበሩ
እነዚያ ላይ ቲክ አድርግ የሚሉትን ፍርም ሙላ ተባልኩ እኔም አንተ እራስህ ከዚህ ድርጅት
ስታገለ ወይም ሸሽተህ ስትሄድ እኔም ከጥናት ክበቡ ራሴን አውጥቻለሁ ብዬ ለከበደ ገዛሙ
መለስ ሰጠሁት የዚያን ዕለቱ ምሽት ብዙ ልጆች ተያዙ በአናው ዓይነት (ከዚ) ከዚያ ለሊት
ላይ እዚህ ፖሊስ ይመስለኛል እሁንእስተዳደር ገቢ የሆነው ውስጥ ነው እዚያ ለ2ት ቀን ,
ታስሬ ከ2ት ቀን በኋላ ወደ አዲስ አበባ ተወሰድሁ ወደ አዲስ አበባ ይዘውኝ የሄዱት
እነዚህ ሰዎች ናቸው አዲስ አበባ ከፍተኛ 09 ቀበሌ 09 ነው ከዚያ እዚያ የተወሰድኩበት
ምክንያት በመዋቅራችን ማለት በኢህአፓ መዋቅር አንድ የበላይ አካል ሶስት የኮሚቴ አባሎች
ነበሩ አንድ የምናገኘውና ሶስት አንድ እኔ እና ወ/ር ትርሲትና ወ/ር እታለማሁ ይባላሉ
እኛ እንደ ኮሚቴ ነው የምንሰራው እና ደግሞ ወደታች ወርደን እንደመለመልን በእኔ ስር ,
ያለው አንድ መብራት ሃይል የሚሰራ ኤክስፐርት የነበረ ወርቁ ይባላል እሱ ለስብሰባ
አዲስ አበባ ተወስዶ ነበር አዲስ አበባ መብራት ሃይል ሰራተኛ ነበር በዚያን ጊዜ የነበረው
አሰራር ከስብሰባ በኋላ ማጋለጥ ነበር እና ይሄ ልጅ አዲስ አበባም ኢህአፓ ነበር እዚህም
መጥቶ ከእኔ ጋር ይሰራ ነበር አዲስ አበባ ከስብሰባ በኋላ ሲጋለጥ የት ነበርኩ ሲባል
ቀበሌ 09 ነበርኩ ይላል እዚያ ተወስዶ ይታሰራል ከፍተኛ ወስደው ሲገርፉት አሁን የት
እንዳለህ ሲሉት እሰላ ከተሻለ ጋር እና ሌላም ነርስ አለች አብረን እንሰራ ነበር ሲል
ና አሰዚ በለውት ይዘውት መጥተው ከሆስፒታል ነርሷን ይዞ እኔ ጋ ወ/ቤት ሰምጡ ታስሯል
ብለው ይነግሯቸዋል እኔ የካቲት 20 ተያዝ ይሄ ሁኔታ የተፈጠረው የካቲት 22 ቀን ማለት
ነው ከወ/ቤት ወደ እዚህ ይመጧሉ እኔ ታስሬ ነበር ከእስር ቤት ይዘውኝ ከፍተኛ 09
ይዘውኝ አዲስ አበባ ይዘውኝ ሄዱ ሊደረግ የሚገባው ምርመራ ማለት ዱላው ሁሉ ተደረገ ፀጋዬ
ደቼ ከላይ ነበር ሌላ ሰው ደግሞ ተከትሎን ነበር ስሙን አላውቀውም በኩል ነው እንዲ
እሱን እንደማገኝ በጉን ደግሞ ወ/ር ትርሲትና ወ/ር እታለማሁ ጋር አብረን እንደምንሰራ
ከሰሩ ደግሞ ይቺ ያጋለጠን ልጅና ነርሷ ጋር አብረን እንደምንሰራ ስትራተጂን ሰጥቼ ባለሁ
ለተወሰነ ጊዜ ዱላ ከደበደቡኝ በኋላ መምህርቹና ከበላይ የማገኘውን ልጅ እንዳስዝ

አሰሳ መምጣት ነበረብን እሱ መጋቢት አጋማሽ ላይ ወደዚህ ወደ አሰሳ መጣሁ ያመጡኝ ቀበሌዎ
ነው እነሱን እንዳሉዝ ያመጡኝ ይዘውኝ ከማምጣታቸው በፊት 4 የኩዱ ሰዎች አምጥቶ እነዚህን
ማወቂ፣ አለማወቁን ጠየቁኝ እኔም አላውቅም ነበር የኩዱ ስምም የጠየቁኝ እዚያ አዲስ አበባ
ከፍተኛ 19 ውስጥ ሌላ የኢሀአፓ አባል በለአርቢ የሚያውቀ ሰው ይመስለኛል ምክንያቱም
ታውቀዋለህ ታውቀዋለህ ወይ ተባበለው ሁለታችንን አቀራርበው ሲያስተያዩን ሁለታችንም አንተዋ
ወቅም ከዚያ መጋቢት አጋማሽ ላይ ቤተቹን ለማሲያዝ አሰሳ አመጡኝ አሰሳ መጣን እንደመጣን
የያዙት ሽለስሽገን መኪና ነበር የያዙት በመጀመሪያ ወ/ሮ ትርቢት ቤት ሄደን እሷ ጠፍታለች
ወ/ሮ እታለማሁ ቤት ሄደን እሷ ታስራለች ከዚያ ቤት ሄጄ ፈተሹ ምንም አላገኙም ወ/ቤት
ሄዱ ፈተሹ ምንም አላገኙም ከዚያ በኋላ ወደ እዚህ መጣን መኪና ቸውን አቁሙ ማለት ፊበሬት
ታስረበት የነበረው እስር ቤት መጣን እና መኪናው ውስጥ ተቀምጠን አቶ ቀለቢሳና አብረውት የነበረ
ሌላ አባል አለ ወጥተው የ50 አለቃ አበራ ፣10 አለቃ ፡ ተሉዛ ፣አቶ ምገስ ወርቁ፡ከበደ ገዛው
የተባሉት ነበሩ እነዚህ ሰዎች አብረው ሆነው በር ገብተው የተወሰነ ገዜ ቆይተው ወጡ እና
መኪና ውስጥ ነበርን ሰወጡ ወ/ሮ እታለማሁም መጡ ሌሎችም ፀጋዬ ደቼ፣ ቶማስ፣እየለን ተክሌ ዩ
የሚባሉ እስረኞች ከእስር ቤት ወጡ ከዚያ እነዚህን ታውቃቸዋለሁ ወይ አሉ፤ፀጋዬን አብረን
እንደምንሰራ ተናገሬያለሁ ሌሎቹን ገን እንዲሁ ነው የማውቃቸው እስኪቸው ለምን አላውቃቸውም
ብለህ ቀለደህ ብለው እዚያው መኪና ውስጥ በቦክስ ተመታሁ እዚያ የጠየቁኝ የኩዱ ስም ነው እዚህ
ገን በስም ስለተጠሩ ነው ብዩ አልኳቸው ከዚያ ይዘውን ሄዱ አዲስ አበባ በመጣንበት መኪና ይዘ
ውን ሄዱ አዲስ አበባ ከደረስን በኋላ እኔም ወደ ነበርኩበት ክፍል ገባሁ እነዚያ አብረን
የሄዱነው ልጆች አብረን አለታሰርንም የታሰር ነው ከፍተኛ 09 ቀበሌ 09 እስር ቤት ነው የታ
ሰር ነው ከመኪና ወርደን ገቢ ውስጥ ገባን ከዚያ እኔ ወደ ነበርኩበት ክፍል ገባሁ ከዚያ እነ
ሱን ምን እንደደረጊቸው አላወኩም ከዚያ በኋላ ከተፈታሁ በኋላ በዚያ አካባቢ አንድ የሚባል
ደንቋ ነበር አስደገፈዋቸዋል ተባለ ማለት አስደገፈዋቸዋል ማለት ግን አስደገፈው ስለሚረሽኑ
ነው እኔ የሚያዝያ ወር ውስጥ በ70 ዓ.ም ነው ተፈትቼ የመጣሁት ከዚያ ወደ ስራዬ በሃምሌ
ወር ውስጥ ተመለስኩ እንደገና በጥቅምት ወር 71 ዓ.ም ላይ አቶ ብርሃኑ ገ/መድህን ይባላሉ
የመ/ቤቴ ባለደረባ ናቸው አቶ ታዬ ሀ/ጊዮርጊስ የመ/ቤቴ ባለደረባ ነው ከሥራ ቦታ ወስደውኝ
እዚህ አምጥተው ማለት በፊት የታሰርኩበት እስር ቤት አምጥተው አስሩኝ ለምን እንደታሰርኩ
አላውቅም እነ ብርሃኑ ገ/መድህንና ታዬ ሀ/ጊዮርጊስ ሰራቸው ባይደሬነት ስለነበር ሰውን ያስሩ
ነበር ከዚያ ከ4 ቀን እስራት በኋላ ማታ መጥተው አንድ ሹፌር ቶብ መኪና ነበር የሚይዙት
ከእዚህ እስር ቤት አስወጥተው ወደ ቀበሌ 04 እስር ቤት ወሰዱኝ ቀበሌ ሁለትና ሶስት ቀን
ከታሰርኩ በኋላ አቶ ታዬ ሀ/ጊዮርጊስ አንድ ቀን ምሽት ላይ መጥቶ እራስህን ለምን አታጋልጥም
መዋቅርህን ለምን አታስመታም አለኝ እኔን ለምን በዚህ ትጠይቁኛላችሁ አዲስ አበባ ከፍተኛ

09 ቀበሌ 09 የሰጠሁት ቃል አለ በቀላሉ ቁያንን ማግኘት ትችላላችሁ እኔን ለምን ትጠይ ቁኛላችሁ አለኩኝ ይሄን እንጂ አትፈገረኝም ብሉ በአለንጋ መገረፍ ለጀምርሰሽ ተከፋ - የቆረጥኩበት ገዜ ስለነበር አትመታኝም ብዩ አለንጋውን ይዤ አትመታኝም ብዩ አለንጋውን ያዝኩበት ከዚያ መገረፉን ተውኝ ከዚያ ከአንድ ቀን በኋላ ጠር ተው እዚያው ቀበሌ 04 ውስጥ አስገበ ተውኝ የሆነች የተከራይነች ቤት ነበረች ገለጠው እሷን ታቃታለህ ወይ ብለው ሲጠይቁኝ አዎ ወ/ሮ ትርሲት ነች አለኩኝ እሷም እንደምታውቀኝ ነገረች በእኔ ቃል አሰጣጥ ልዩነት የለም መሰለኝ በማገስተወደ ቤትህ ሂድ ተብዬ ወደ ቤቴ ሄጃለሁ ብሉ ምስክሩ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አለተነሣም::

የ10ኛ ተከሣሽ መ/ጥያቄ በቢከስ የመታኝ ከአቶ ቀለቢሣ ጋር ከአዲስ አበባ የመጣ የደርግ አበጋዴ የነበረው ነው የመታኝ ከኢጄሰ አበባ ስገመጣም ሆነ ስገሄዱ ከአቶ ቀለቢሣና ከእሳቸው ጋር የነበረው የደርግ አባልና ሌሎችም ታጣቂዎች ነበሩ ብሉ ምስክሩ የ10ኛ ተከሣሽ መ/ጥያቄ አበቃ::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አለተነሣም::

የፍ/ቤቱም ማጣሪያ ጥያቄ አለተነሣም::

ፍ/ቤቱ 37ኛ የሰው ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቀ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ 37ኛ የሰው ዐ/ሕግ ምስክር አቶ አሰፋ ወልደየስ የሚመሰክሩት በደርጊት ወይምበከስ 30 ላይ የተጠቀሱት የግል ተበዳይ ሲሆኑ በአሰላ ፖሊስ መምሪያ ታስረው የአካል ስቃይ የደረሰባቸው መሆኑን ይመሰክራሉ::

37ኛ የሰው ዐ/ሕግ ምስክር ቀርበው በደንቡ መሠረት ምለው ማንነታቸውን ከዚህ እንደሚከተለው ሲገልጹ:-

ሥም አሰፋ ወልደየስ

ዕድሜ 73

ሥራ ጡረተኛ

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 09 ከፍተኛ 1

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው ሸፈራው ጂሩን አውቃለሁ ከእሱ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም::

የሰው ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ነሐሴ 22 ቀን 1971 ዓ.ም ከአለሁበት በወታደር ተይዤ በቀበሌው ሊ/መንበር ከተማ ገበየሁ፣ የወታደር አባል የሆነ ወንድሙ በቀለ ከሚባል ጋር ሁለት ሆነው በመሣሪያ አስገደደው አሰላ ከተማ ቀበሌ 04 ወሰዱኝ እዚያ ከቆየሁ በኋላ

ከንጋቱ 2 ሰዓት አካባቢ ስሆን አሁንከ/ሃገር አስተዳደር የሆነው ያኔ ገዜ አወራጃ አስተዳደር ነበር እዚያ ወሰዱኝ እዚያ ውስጥ ወደ 12 ሰዎች ገደማ ሰዎ እየጠሩ በማርቸዲስ መኪና ወደ ፖሊስ መምሪያ ወሰዱኝ እዚያ ከደረስኩኝ በኋላ ከሌሊቱ ወደ 3 ሰዓት ይሆናል ከእስር ቤት ጠርተው ከሌሎች እስረኞች ነጥለው በመሣሪያ አጅበው ወደ ምርመራ ክፍል ይወስዱናል ወሰዱኝ ምርመራ ክፍል ገብቻለሁ ከዚያ ተቀመጥ አሉኝ ተቀመጥኩኝ ከዚያ *የቀበርከውን መሣሪያ አውጣ አንተ የኢዲዩ አባል የቀበርከውን መሣሪያ አውጣ አሉኝ እኔም ያለኝን መሣሪያ አስረክቢ ያለሁ ደረሰኝም አለኝ የኢዲዩ አባልም አይደለሁም ብዬ ብሏቸው አንተ የኢዲዩ አደራጅ 13 መትረየስ አለህ ይሄንን ካላወጣህ መከራ ይደርስብሃል ብሉ ሽፈራው ጂሩ አለኝ እኔም መትረየስም ይዤ አላውቅም ብአለኩኝ እሱም ቆይ ታወጣለህ ብሎ ከተሾመ ሀ/ማርያም፣ ከወ/ር ወንድሙ በቀለ ጋር ሆነው እንደሰው ባህሪ ሳይሆን በገፍ እጅ እግሬን አስረው በመገልበጥ እንጨት ላይ አጠለጥለው ገርፋታቸውን ቀጠሉ የገረፉኝም ሽፈራው ጂሩ፣ ተሾመ ሀ/ማሪያም ፣ወንድሙ በቀለ አሁን ያለ ተያዘት የተሾመ ታላቅ ወንድም ዳመና ሀ/ማሪያም በአሰዳገው ነው የሚጠራው በለ ዋለ ዳመና አካሉ ይባላል የወሳጅ አባት ስም ሀ/ማሪያም ነው ባሏ ገዳ ሆነው ያሰሩኝም የገረፉኝም ገርፋታቸውም በሃይል አከማተረው ነው ማህል እግሬን ተራ በተራ ገለበጠው ነው የሚገርፉኝ ለብዙ ሰዓት ነው የገረፉኝ ከዚያም ስደክም ፈቱኝ እግሬ መቆም አይችልም ሰውነቴ ደገዘዘል ከዚያ የፊጥኝ አስረውኝ እነዚሁ ሰዎች ከፊቴ ተለቅ ጠረጴዛ አቅርበው ወደ ጠረጴዛው ላይ መውጣት እንደችል ወንበር አቅርበውልኝ ወንበር ላይ ቆሜ ጠረጴዛ ላይ ወጣሁ ከጠረጴዛ ላይ ወንበር አይዱርገው እዚያ ላይ ደጋገፊው አወጡኝ በቤቱ ጣራ ስረገላ አገዳሚ አለው እዚያ ስረገላ ላይ የፊጥኝ ከኋላ አስረውኝ እዚያ ላይ ~~አንጠልጥለው አስረውኝ ዘገ ተወበኝ~~ ሂዱ እግሬ መሬት እንዳይነካ ያዘጋጁትን ጠረጴዛና ወንበር አንስተው እንደጠለጠል አደርገውኝ ዘገ ተወበኝ ሂዱ ነፍሴንና መጽሐፍ ካያተኝ በኋላ ምት ብለው ከቆይታ በኋላ መጡ ፈቱኝ መንቀሳቀስ አልቻልም የታሰርኩበት ገመድ ስንጋን ጠለቀ ገብቶ ነበር ከዚያ አወርደው ጉትተው ጓደኞቼ ከነበሩበት እስር ቤት በራፍ ላይ ጣሉኝ ከላይ ዝናብ ይወርድብናል ከስር ብርድ ይለናል ከዚያ ከእኔ በኋላ ገራዝማች ገንሣን የተባሉትን አዛውንት ሽማግሌ ወስደቸው እሳቸውንም እንደዚያው ሲያሰቃዩቸው ሰሙኑ የወደኩበት ሆኜ ይሰማናል ይህ ስቃይ የደረሰበኝ በ22 ሐምሌ ለእርብ አጥቢያ ነው ከዚያ ደግሞ እሁድ ዕለት ከታሰር ነው ጓደኞቼ ነጥለው በሽፋኘገን መኪና የህዝብ ዳህንነት የነበረው የመ/አለቃ ጥላሁን አይማሉ ጠዋት መጥቶ ከእስር ቤት አወጣኝ እና እኔን መኪና ውስጥ አስገቡኝ ከዚያ እግሬም እጄም ስራ አይሰራም ምንም ሰው ነው የሚያስሳኝ በመኪናው ውስጥ ከፊት የመ/አ. ጥላሁን አደማሱ ከኋላ መሩንታ ስበስቢ የነበረው የሚሉሉ አወራጃ አስተዳዳሪ ተገኝ ኣዜ መሣሪያ ይዞ በገራዩ በኩል ተቀምጦ በአሬመዘ ጉኔን ወገቴ በአንዴ በኩል ደግሞ ከአዳስ አበባ

 2/89

የመጣ ካድሬ ነው እሱ አሳውቀውም እሱም ከአንደኛው ጉኔን በአፈሙዝ ወግተው ይዘውኝ ሄዱ የምትሄዱበትን ቦታ ታውቀዋለህ ወይ ሲሉኝ አሳውቀውም አልኳቸው ለተገደለ እኮ ነው በለው ከተማውን ሶስት ጊዜ አዞረውኝ ወደ 8 ሰዓት ገደማ ይሆናል እዚያው ምርመራ ክፍል በር ላይ በጀለስ ባገን መኪና ወስደው አውርደውኝ በሰው ሸክም ለ3ት ተሸክመው ወደ እስር ቤት አስገቡኝ ስገባ ሰማቸውን አሳውቃቸውም ብዙ ሰዎች እሱ እዚያ ምርመራ ክፍል አስገብተውኝ በል እውነቱን ነገር አውጣ የነዚዜ ጊዜህን አታባክን ብሎ ሽፈራው ጅሩ ጠየቀኝ እኔም ከበፊቱ የተለየ ቃል ያለኝም አልኳቸው ቆይ መከራውን ሲያይ ነው የሚያምነው ብሎ ሽፈራው ጅሩ እሱና ከተሾመ ሀ/ማሪያም ጋር ሆነው ወንደሙ በቀለም እሉ አስተኝተው አስረው እንጨት አስገብተው እንጠለጠሉኝ ማንጠልጠያ ነገር እሉ ያንኑ ቁስሌን ደገመው ደበደቡኝ እኔም ምንም የተናገርኩት ነገር የለም ከዚህ አንዱ የሆነ ሰው እሱ ነው የነገረንለማለት ነው መሰለኝ አንዱ የሆነ ሰው ጉትተው አምጥተው ከጉኔ አስቀመጡትና ባየው ቀደም ብዬ በወረ ኛነት ቀሬታ የነበረኝ ሰው መሆኑን አወኩት ከዚያ ባሉኝ ብስቁ ሽፈራው ጅሩ የው አን ደተጋለጠ እውቁ ይስቃል ብሎ በል እውነቱን ተናገር ብሎ ደገገመ ጠየቀኝ በአንተ ላይ - ያለውን ማስረጃ ሰበሰብናል በል ተናገር አለኝ እኛ እሱን እንጠይቀም አሌኝ አንተ ጠይ ቀህ ተረዳ ብለው ሰውዬውን ለጠይቀው ብዬ አንተ ሰውዬ እኔና አንተ ቁመኞች/ኩርፈኞች/ ከሆን ስንት ዓመታችን ነው ብዬ አልኩት ብዙ ዓመት ነው አለኝ ከ10 ዓመት በላይ ይሆናል አለኝ እኔም አንተ ቤት አንተም እኔ ቤት ዉጣሀበት ጊዜ እለ አይ ሰለው የለም እለ በመ ንገደም ላይ ሰንገናኝ እንነጋገርም አለኝ ኩርፈኞች ነን አለኝ እኔም ለእነሱ የማታደርጉትን የማታውቁ ባለጋራዬን ምስክር ነው ብላችሁ ያቀረባችሁት ለምንድነው ብዬ ተናገሬ ነገሬን አቆምኩ ከዚያ የመ/አ. ጥላሁን አደማሱ የሀሰተኛ ምስክር መሆኑን ተገንዘቦ ያሉትን ሰዎች መለስ ብሎ ተመልከቶ ሲያሾክሹክ ከቆየ በኋላ አቶ አሰፋ መሄድ ይችላሉ አለኝ እኔም መሄድ አልችልም ብዬ ስናገር እዚያው በሕክምና እንዲረዳ ብለው ሲያበቁ ሐሙስ ዕለት እስር ቤት ወደ ነበረው ቦታ መልሰውኝ በሰበሰባ ጠርተው አስወጡኝ ማለትም ሐሙስ ተይዤ በሳምንቱ ሐሙስ ገደማ ነው መሰለኝ እኔ ስራዬ ገበሬ ነበርኩ ሃብታም ነው ብለው መሰለኝ ያሰቃዩኝ ብለው ምስክሩ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

በገል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ ሽፈራው ጅሩ በዚያን ጊዜ የምርመራ ክፍል ፖሊስ ነው ጢሃር ገዳ የሚባለው አለወማ ነው እዚያ መጣው ለተበበር ነው ደመና አካሉም የአለወማ

......//12

አባል ነው ተሸመ ሀ/ማሪያምም የምርመራ ክፍል ሰራተኛ ፖሊስ ነው እነዚህ ሰዎች ደበደቡውን ፈፀመውብኛል በለው ምስክሩ የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አበቃ::

ፍ/ቤት 385ኛ የለቁ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ በሉ 385ኛ የዐ/ሕግ ምስክር አቶ ነጋሽ ጉበኔ የሚመሰክሩት በዱርጊት ወይም በክስ 30 ላይ የተጠቀሱት የገለ ተበዳይ ሲሆኑ አበሳ ፖሊስ መምሪያ ታስረው የተገረፉ መሆኑን ይመሰክራሉ ::

385ኛ የለቁ ዐ/ሕግ ምስክር ቀርበው በደንቡ መሠረት ምለው ማንነታቸውን ከዚህ እንደሚከተለው ሲገልጹ:_

ስም ነጋሽ ጉበኔ

ዕድሜ 73

ሥራ ነጋዴ

አድራሻ አበሳ

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው ሽፈራው ጀሩን ብቻ ነው ከእሱ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም::

1005ኛ ተከሣሽ በምስክሩ ላይ ተቃውሞ አለኝ በለው ያቀረቡት ተቃውሞ የዚህ ምስክር ሰዶች በተደጋጋሚ በነፍስ ገዳይ ወንጀል ማለት በ16/11/84 ዓ.ም እዚሁ ወለኪሳ ወንዝ ወጣት አዳነ ማሞ የተባለውንበሽጉጥ መትተው ገደለው እንገተን በበሳዎ አርደው ጥለው በዚህ ወንጀሳቸው በፖሊሳዊ ሥራዬ ምርመራ አጣር ቼባቸዋለሁ እኝሀም ያሁኑን ምስክር በዚያ ጉዳይ ተጠርጣሪ ሆኖ ታስሮ ስለነበር እና በእሱ ልጅ ላይ ቀለጥ በምትባለው ልጅ ላይ ምርመራውን አጣርቼ የሞት ፍርድ እንዲፈረድባት በወንደሟ በጣሰው ነጋሽ ላይ ደግሞ የእድሜ ይፍታህ ተፈርደባቸው በአሁኑ ጊዜ አብረን ታስረን ስለምገኘን ስለዚህ ከምስክሩ ጋር ቂም ስላለን ለመስከሩብኝ አይችሉም በሏል::

ዐቃቤ ዐ/ሕግ የሰጠው መልስ ተከሣሹ የሚለው በ84 ዓ.ም ምርመራ አጣራሁ ነው የሚለው እሳቸው ተይዘው የተገረፉትና የገረፋቸው በ1971 ዓ.ም አሁን ከመሰከሩት ምስክር ጋር ተይዘው የተገረፉት ስለዚህ እሳቸው የሚመሰክሩት በዚያን ጊዜ ያደረሰባቸውን በደል ነው የሚመሰክሩት እንጂ እሱ እንደሚለነው ስላልሆነ ምንም ዓይነት ግንኙነት በሌላው ጉዳይ በእሱ ላይ እንዳይመሰክር ፈልጉ በዚህ ለማዳፈን የሚደረግ ሙከራ ሃሳብ ስለሆነ ክቡር ፍ/ቤት ተከሣሹ ያቀረበውን ተቃውሞ ውድቅ እንዲያደርግልኝ አመለክታለሁ በሏል::

ፍ/ቤቱም በምስክሩ ላይ የተሰጠውን ተቃውሞ እና የዐቃቤ ዐ/ሕግ የሰጠውን መልስ ተመልክተን የሚከተለውን ብይን ሰጥተናል::

Mana Murtii Walii Gala Oromiyaa ፍርድ ቤት

<u>ብይን</u>

ምስክሩ ከ ተከሣሹ ጋር የገለ ፀ ወንጀል ስለመኖሩን ምስክሩን እንዲመሰክር የሚከለክለው አይደለም በመስቀል ያ ጥያቄ የሚጠራ የሚሆን ጉዳይ ስለሆነ ተቃውሞውን አልፈናል የሊዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ እንዲጠይቅ ታዟል::

የሊዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ እኔ አሰላ እያለሁ በ71 ዓ.ም የአስራት ችግር አጋጥሞኝ ነበር የተያዝኩት በ ነሐሴ ወር ከደጄ ከስራ ላይ የወረዳ ሊ/መንበር ኦሰ የሚባለው መጥቶ ከስራ ቦታዬ ላይ ይዞኝ ከመኪና መንገድ አልፍ ብለው የቆሙ ብዙ ሰዎች አሉ እዚያ መኪና አቁመው ነበር በመኪናው ውስጥ አስገብተው ይዘውኝ ሄዱ ከዚያ አቶ በቀለ ገ/ስላሴ የሚባሉ ነበሩ እዚያ ወሰዱኝ እዚያ እነሱም አቶ ቀበለ ገ/ስላሴም ፣የ50 አለቃ ይመኑ ወ/ጻዲቅ ፀጋዬ አቻም የለሀ፣አቶ ፀደቀ የሚባለው አምስታቸውም ተያዘን ከዚያ እዚህ አወራኝው ፖሊስ በ9 ሰዓት አምጥተው አሰሩን ቀኑ ማክሰኞ ነው እርብ ቀለገና ሐሙስ ለክ በ6 ሰዓት የምሣ ሰዓት ሲሆን የፖሊስ ማርቸሳ የ10 አለቃ ሽፈራው በዘርዝር 8 ሰዎች ተነሱ ብሎን መኪናው ላይ እንድንወጣ አደረገን መኪናው ላይ ወጣን ወደ ዙኔ ፖሊስ ጠቅላይ መምሪያ ወሰደን እዚያ ገባን እዚያ ከገባን በኋላ ማታ ከመሸ በኋላ 1 ሰዓት ሲሆን አቶ አሰፋን ወሰዷቸው ከዚያ እና በር ተዘግ ቶበናል ተንሾ ተንሾ ጩኸት ይሰማል ወደ 3 ሰዓት አካባቢ ተመለሰው መጡ ዘቦች ደጋግፈው አመጧቸው እግቸው ሰውነታቸው ይንቀጠቀጣል እጅ እግራቸው አይሰራም ተደበደበው ነው ከዚያ ገራዝማች ገገሣ ሄዱ ከዚያ ከ ሄዱ በኋላ ከለሊት ወደ 7 ሰዓት ሲሆን እግቸውም እንደዚሁ ተደበደበው አየኋቸው ከዚያ እኔ ደግሞ ወደ 10 ቀን ሲገበት በዩ ወታደር ካኖ የተባለው ወሰደኝ እዚያ የ50 አለቃ ተኩሳ እና <u>10 አለቃ ሽፈራው</u> እና የ10 አለቃ አተከለተ የሚባሉ የዘበ ኃላፊ ነበሩ እኔን ወደ ኃላ አሰረው የ50 አለቃ ተኩሳ በአርገቧ መትቶ ጣለኝ ከዚያ ገለበጠው እጅና እግሬን አሰረውኝ በአንገቴ በኩል 10 አለቃ አተከለቱ ያዘኝ ከታች ደግሞ ካኖ አወራ፣ ጫቱ፣ላይ ገመድ አበቶ እግሬን ወደላይ ገለ ብጠው ያው የ50 አለቃ ደበደቡኝ ቀጥሎ <u>የ10 አለቃ ሽፈራው ቀጠቀጡኝ የሚደበደቡኝ</u> መውዘር <u>ጠመንጃና ሽጉጥ</u> አለሀ እያሉ ነው ሽጉጥ ነበረኝ ያስረከብኩበትም ደረሰኝ አለኝ ጠመንጃውንም የቀበሌ ተመራጮች በአደራ አስቀምጠው ነበር እሱንም መለሼ ሰጥቻለሁ በእኔ ምንም የለም አለኳቸውቀጥሎም የአቶ ውዱን መሣሪያ ታውቃለህ አውጣ አሉኝ እኔ ለማውቀም ጥሬ ብዬሬ ነኝ አልኳቸው ከዚያ ደበደቡኝ በነሳ የጠቆሙኝን ሰው ጠሩ የጠቆመኝ ተሾመ መሸሻ ይባላል ረጠን ከገሬ ምን ብለህ ነው እዚህ በውዬ ላይ ሁለት መሣሪያ አለው ብለህ ፈርመህ አይደለም ወይ ብለው ጠየቁት እሱም ጥንቁ ይዞኝ ነው ጽንጀም የለውም ብሎ መሰከረ አንተ ነህ አባባች አንተ ነህ ይ ሄን ሁሉ የምታባስተን ብለው አንድ ሁለት በጅራፍ ደበደቡት እነን

ተመለሼ ወደ እስር ቤቱ ገባሁ ከእኔ ቀደም የተፈታው ተከሱ ቡራ ቄ ይመስለኛል አላስታውስም ከዚያ እኛን ዋስ እምጡ ብሉ የ50 አለቃ ተኩላ አለን ከዚያ ወደ አውራጃው ፖሊስ አመጡን እዚያ በማገስ ተ በዋስ ቻችን እማኳኝነት ምክር እየተደረገልን ተቋቀቀሁ የተፈታሁት ነሐሴ 20 ቀን ተይዤ መስከረም 28 ቀን 72 ዓ.ም ነው እቶ እስፋን አቂይ ተዋቸቁለ መቼ እንደሆነ አላስታውስም ብሉ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ እኔ ታስሬ የተመረመርኩት ፖሊስ መምሪያ ነው እኔን የመረመረኝ ሽፌራው ነው ሽፌራው የተያዘኩለት የመጣው በቻውን በማር ቸዳስ መኪና ነው ሹፌር አለ የሹሬፉን ስም አላውቀውም እበረን ይዘን የሄድነው 8 ሰዎች ነን ከቤት የያዘኝ አስ ነው እኔ ብቻዬን ነበርኩ እቶ በቀለ ገ/ስላሴ ቤት ወደ 5 ሰዎች ነን የተሰባሰብነው ስምንቱን ሰዎች ታስረው ነው እስር ቤት ያገኘኋቸው እምስታቸንን ያመጣን እስ ነው ብለው ምስክሩ መ/ጥያቄ አበቃ::

በገለ የማከራከሪያ ተከሣሾች መ/ጥያቄ አለተነሣም::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አለተነሣም::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አለተነሣም::

ፍ/ቤቱ 39ኛ የሰዩ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመስክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ 39ኛ የዐ/ሕግ ምስክር የ50 አለቃ እስፋ በላቸው የሚመሰክሩት በደርጊት ወይም በክስ 1 ላይ የተጠቀሱት ሟቾች ኃብታሙ ወ/ማርያም ከሌሎች ሁለት ወጣቶች ጋር ሲገደሉ ያዩ መሆኑን ይመሰክራሉ::

39ኛ የሰዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቀርበው በደንቡመሠረት ምለው ከዚህ እንደሚከተለው ማንነታቸውን ለፍ/ቤቱ ሲገልጹ:_

ሥም የ50 አለቃ ፈበፋ በላቸው

ዕድሜ 70

ሥራ ጡረተኛ

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 08

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው የለም::

የሰዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ቀደም ብዬ ሥራዬ ፖሊስ መምሪያ ኀብረት ክፍል ነበርኩ ከተጠማሪ በአሰላ ከተማ ቀበሌ 08 በህዝብ ምርጫ አገለገል ነበር ከዋና ሥራዬ ተመለሼ በ70 ዓ.ም መጋቢት 19 ቀን ወደ ማታ ወደ ቀበሌ ስራ ሰገባ የቀበለው የበር ሰራተኞች ሰለክ ተደውሉ ነበር እሉኝ እኔም ምን የሚለ በላቸው ዛሬ ፀጥታው እስጊ ስለሆነ ያሉትን የጥበቃ ጓደ ች አሰባስበህ እራስህን ጭምር ጥበቃውን በታኪሄዱ እንድታደር ተብለ ሃለ እሉኝ የደወለው የደርግ አባል የነበረው ፍስሃ እንደቶ ነው ብሉ የቀበለው ተሳሳኪ ገነረኝ ከዚያ በተዕዘዙ

መሠረት የጥበቃ ጓደኞችን አሰባስቤ ስጠብቅ አደርኩ ከዚያ በገምት ከሌሊቱ በ9 ሰዓት ሲሆን ቀበሌ 08 ማከሰኞ ገበያ እየተባለ ይጠራል አሁን ሼል ማደያ ሆኗል እዚያ አካባቢ ከታች ሳንደርሸር እየተሽከረከረ መጣና አራት መአዘን ላይ አቁሞ አንድ ቡስቱን አወረደ የለበሱት ልብስ ፊልድ ጃኬት ነው ቆብ አደርገዋል መበራት ያባያል ከዚያ ቡስቱን ረሸኑ ከረሸኑ በኋላ ወደ ቀበሌ 14 ደገም አመራ አንደኛውም አልሞተ ብሎ ሲያጣጥር አንድ የወሀኒ ቤት ጃለስ ሰሙን አላወቀም ከእነኛ ማሀል የቀረው ጥንቅሏት ላይ መትቶ ገደለው ከዚያ ተነስተው ሄዱ እዚያም ደገሞ ሲተኩሱ ሰማሁ ማገም አስከሬኑ ጋ እንዳይጠጋ ብለው ተዐዝዝ ሰጥተውና ከዚያ ተነስቼ ወደ ቀበሌ 14 ስሄድ እዚያም ተኩሰው ሲገድሉ ደረስኩ እዚያም አንድ ቡስቱን ገደለው አይቻለሁ ከዚያ በኋላ ሄጄ አኔ ፊት ከተገደሉት ሰዎች ውስጥ የማውቀው ሀብታሙ ወ/ማሪያም ይባላል በዚያን ጊዜ ፊልድ ጃኬት ለበሰው ከመጡት ወታደሮች ጋር አብሮ የነበረ ባለሰልጣን ላይቼ ማወቅ አልቻልኩም ጥለማ ስለሆነ ከዚያ ሬሳቸው እስከ 9 ሰዓት ደረስ ተዘርሮ ቆየ እኔም ከዚያ ወደ ሥራዬ ሄድኩ ምን ጊዜ እንደተነሣ አላወኩም ብሎ ምስክሩ የዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከሳካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አልተነሣም::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ አልተነሣም::

የፍ/ቤቱም ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም::

ለዩ ዐ/ሕግ ለሚቀጠለው ጊዜ ቀሪ ምስክሮችን እንዳቀርብ ጊዜ እንዲሰጠኝ አመለከታ ለው ብሏል::

<u>ትዕዛዝ</u>

1. ለዩ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችን በርከት አርጉ እንዲያቀርብ ቷዘ ቀጠሮ ለታህሣሥ 10 ቀን 1993 ዓ.ም ተቀጠረ::

የወ.መ. ቁጥር 2/89

ቀን 10/04/93 ዓ.ም

ዳኞች አለማየሁ ተገኜ

ወርቁ ገቢሣ

አመለማል አለማየሁ

ከሣሽ ልዩ ዐ/ሕግ አየለ ወገስ ቀርበዋል::

ተከሣሾች እነ ኩ/ል ደበበ ሀሬሳ ከዚህ በፊት ከሚቀርቡት ተከሣሾች ውስጥ ተከሣሾች ከእስሩ ማረሚያ ቤት በአጃቢ ፖሊስ አማካኝነት ቀርበዋል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ ቀርበዋል::

ይህ መዝገብ ለዛሬ የተቀጠረው የልዩ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችን ለመስማት ነው::

38ኛ ተከሣሽ እስሩ ሆስፒታል በህመም ምክንያት ስለተኛ አልቀረበም::

89ኛ ተከሣሽ ሻ/ል ካሣ ወልዴ ወደ አዲስ አበባ ስለተወሰደ አልቀረበም::

ልዩ ዐ/ሕግ 38ኛ ተከሣሽ በሚቀጥለው ጊዜ ከተሻለው ማረሚያ ቤቱ እንዲያቀርበው 89ኛ ተከሣሽ ሻ/ል ካሣ ወልዴ ግን እዚህ ችሎት ተመልሰው አይመጡም የማይመጡት ምክንያት በዚያ ጉዳይና በሌላም ጉዳይ አዲስ አበባ ክስ የተመሠረተባቸው ስለሆነ በዚያው በኩል ችሎቱን እንዲከታተሉ ተብሎ ስለተወሰዱ በዚህኛው ክስ ክሳችንን ያነሳን ስለሆነ ከዚህ መዝገብ እንዲሰረዙ አመለከታለሁ በዋናው ጉዳይ በተመለከተ ዛሬ ምስክሮች ቀርበዋል ነገር ግን 38ኛ ተከሣሽ ሆስፒታል በተኛው ላይ የሚመሰክሩ ወይም እሱ በተከሰሰበት ጉዳይ የማይመሰክሩ ስላልሆኑ ምስክሮቹ ቀርበው እንዲመሰክሩልን ነው የሚመለከተው ብሏል::

<u>ትዕዛዝ</u>

1ኛ/ 38ኛ ተከሣሽን አስመልክቶ ሆስፒታል ተኝቷል ስለተባለ የቀረቡት ምስክሮች እሱን የማይመለከት ስለሆነ ምስክሮቹ እንዲሰሙ ብለናል::

2ኛ/ 89ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ዐ/ሕግ ክሳችንን ያነሳን ብሉ ስላለ በእሱ ላይ የቀረበው ክስ ከዛሬ ጀምሮ ተቋርጧል::

ፍ/ቤቱ ለዛሬ የተጠሩትን ምስክሮች መከረብና ማንነታቸውን ካረጋገጠ በኋላ እንዲሰሙ አዞ 40ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ማን እንደሆኑና የሚመሰክሩበት ጭብጥ ባለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ 40ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ወ/ሮ ጥሩነሽ መርሻ የሚመሰክሩት ለድርጊቱ /ለክስ/ 1 ሰሆን ልጃቸው [illegible] ከሌሎች ሰዎች ጋር እስሩ ከተማ ውስጥ የተገደሉ መሆኑን ይመሰክራሉ::

40ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቀርበው በደንቡ መሠረት ቃለ መሃላ ፈፀመው ማንነታቸውን ለፍ/ቤቱ ሲገልጹ:_

Mana Murtii Waligala Oromiyaa

ሥም ጥሩነሽ መርሻ

ዕድሜ 60

ሥራ የቤት እመቤት

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 07

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው የለም::

የሰ ዱ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ለጂ ጌታቸው ውቤ የተገደለው በቀዩ ሽበር ነው የተያዘው በዚያን ጊዜ አባቱ ነበር አዲስ አበባ ሄዶ ነበር እዚያ አዲስ አበባ ስራ እናስቀጥርሃለን አምጥው በለውት ይዘውት መጡ ቀዳሚ ማታ ገባ እሁድን ውሎ ሰኞ ዕለት ጠፋት ከዚያው አሰላ ከተማ ነው የታሰረው አሰላ ከተማ ፖሊስ ጣቢያ ነው ከታሰረ በኋላ ወደ ወህኒ ቤት አወረዱት ከዚያ አሰራአምስት ቀን እንደተቀመጠ ምሽቱ አሉ ሬሣውን አላገኘንም አሁን ይህቺን ከገባ አጽሙን አውጥተን መደሀኒአለም ቤተክርስቲያን ተቀበረ የተገደለበትን አመተምህረት አላው ቀም ወሩ በነሐሴ ወር ይመስለኛል በለው ምስክሯ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ የለኝም ብሏል::

በግል የሚከራከሩ ተከሣሾችም መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ ስላልተነሣ ምስክሩ ተመልሰዋል::

ፍ/ቤቱ 41ኛ የአቃቤ ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ ብሉ 41ኛ ምስክር ወ/ሮ አስገደች ዘገዬ ሰሆኑ በደርጊቱ ወይም በክስ 17 ላይ ወንድማቸው ስለምን ዘገዬ ቢያዝ ያዩና ከሌሎች ሰዎች ጋር የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ::

41ኛ የዐ ዐ/ሕግ ምስክር ቀርበው በደንቡ መሠረት ምለው ማንነታቸውን ለፍ/ቤቱ ሲገ ለጹ:_

ስም አስገደች ዘገዬ

ዕድሜ 50

ስራ የቤት እመቤት

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 13

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው ዴሪርሳ ደም ነው ወንዶሜን ስለያዘው አውቀዋለሁ ሌሎቹንም በአገር ሰውነት አውቃቸዋለሁ ከነሱ ፀብና ዝምድና የለኝም::

የሰ ዱ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ወንድሜ ስለምን ዘገዬ ይባላል የተያዘውም ከዲሪርሳ ደም ጋር ቂም ስላለን ማለትም እሱ የቀበሌ 13 ሊቀመንበር ስለነበረ ከህዝብ ባለመግባባት የቀበሌ ንብረት በማጥፋት በሀርዝና በመጠፍጠፍና በመሸጥ ከሕዝብ ባለመስማማቱ የቀበሌው ሕዝብ ሕጋዊ በሆነ መልኩ ስብሰባ ጠርቶ ከማመልከቱ ክፍል አስፈቅዶ እኔን አስገደች ዘገዬ

...Murtii Waliigala... ...ቤት

....//

ከአሲሳማ፣ከአስአወማ ሰላም ዘገዬን ከበደ አሰረስን ከአአወማ መለሰ ወልደየስን ከከነማ
ገብረስላሴ እንደሻውን ከከነማ አሁን በህይወት የሉም እና ተመረጥን ተመርጠን ቦር ተሰጥተን
ስለአደራጁን ተከከለ ጥቆማ እየተሰጠን አቶ ደሬርሳ የቀበሌ ገብረት በሁርዛፍ ጠፍጭፍ ለገሉ
አውቃለ 2ኛ ከአቶ ገዛው ተጫኔ የተወረሰ የትርፍ ቤት መንግስት የወረሰውን አፍርሶ አቤቱ
ላይ ቀጥሏል ይሄም ሰሆን የቀበለው ፀሀፊ ታደሰ ተሰማ እለ ተባባሪ ነው ዲሬርሳ አቤቱ
ላይ ስር ታሉ የሚል ጥቆማ ቀጥሎም ሕዝቡ ለወጣት ማደረጃ የሰበሰበውን ገንዘብ ወደራሱ አዶ
ርጓል የሚል ጥቆማ ከህዝብ በተከከለ ደረሰን ያን ያን አደርገን አጣርተን ጉዳዩን ለገኛ
ፖሊስ ጣቢያ አደረስን ፖሊስ እንደገና ይህን ጉዳይ፡ አጣርቶ ወደ ፍ/ቤት አደረሰው አቶ
ታደሰ ፀሐፊው 10 ዓመት ተፈረደበት ወህኒ ገባ አቶ ዲሬርሣ ደሞ የህዝብ ድርጅት በመሆኑ
በነፃ ተለቀቀ ከዚያ በኃላ ደሬርሳ ደሞ በኛ ላይ ከትትል ጀመረ በመጀረሪያ ሙከራ ያደረገበን
ሰሎሞን ዘገዬ እኔን ከበደ አሰረስን የቀበለው ገንዘብ ያዘ የነበሩትን አቶ ጥላሁን ገመቹን
ቤቱን አቃጥለዋል በማለት አሰሳ ፖሊስ ጣቢያ ወሰደን ይሄንኑ አደራጉትን ጮኸን ለፖሊስ
አዛዡ አመለከትን ገፍ ነው በቃም በቀለ ነው በለን ስናመለከት አዛዡ ፖሊስ ሄደ ጉዳዩን
እንዲያጣራው ሲያደርግ ቀጠል በደንያ ቁርበከላዩ ላይ ወሰለ እንጂ ምንም አይነት ቃጠሉ
የለም በሉ ፖሊሱ በነፃ ለቀቀን ተፈታን ተለቀቀን ተቋጥን ከዚህ በኃላ ከአለታት አንድ
ቀን ከሰሎሞን ዘገዬ ጋር ወደ አሰሳ ባንክ ስንሄድ ከሰአት በኃላ ነው ገዜው 69 ዓ.ም
ነው ስንሄድ አቶ ዲሬርሳ ደሞ የሕዝብ ድርጅት ከሆኑት ወጣቶች ጋር አስፓልት ላይ ቆሞ
ነበር አስፓልቱን አቋርጠን ወደ ባንክ ለንገባ ስንል ለወጣቶቹ ትዛዝ ሰጥቶ ያዙ በሉ እሁ
እፓ ነው በማለት ነው ከዚያ እኛ እኛን ይዘው ቀደም እያሉ ወደጣቢያ ሲያጣድፉት የፖሊስ
መኪና ከላይ ወደታች በአስፓልቱ ላይ የሚሄደውን አስቁሞ ለኛን በዚህ መኪና አደርጉ ወደ
ጣቢያ ሄደ ይዞት ገባ እኔም በገሬ ተከታትዬ ሄድኩ ለኝ ለወጣ አለቻለም እኔም ከዚያ ወደ
ቤቴ ሄድኩ ማታ አራት ደኺ ሄድኩ ስሄድ የለም ወደ ወህኒ ወርዷል በለው ቀበቶውን ሰጡኝ
ከዚያ ወህኒ ቤት ሄጄ ራተን ሰጠሁ ከዚያን ገዜ ጀምሮ ስንፈን እያመላለስኩ አደጠየኩ
ታስሮ ሰኖር 70 ዓ.ም ማለት ነው ጥዬቃ ስሄድ ወደ ስሬ ሄዷል የለም እሲን ጥቆምት ወር
ነው ከዚያ በጣም ባሰጠንቃቸው አሁን ሄጂ የለም እሉኝ ገባሁ ወደ ቤቴ ገብቼ ወዲያው
በአለት በ50 አለቃ ይልማ ይመኔ በኩል የለም ምታል ብለው ነገሩኝ እኔም አለቀሸ ዝም
አለኩ ተገደለ የተባለው ከመነገ [illegible] ጋር ነው አሉኝ እኔም በቃ ቁጭ አለኩ ተወኩት ማለት
ነው ለረዥም ገዜ እና አሁን አጸማቸው እንዲሰበሰብ/በገዜው መንግስት በፊ ቀደው ቢ. በፊ ቀደው
መሠረት እንገዛህ አጽማቸው ሰሰበሰብ ለገዜው በታውን ባለማወቁ ተቸገሬ ነበር አንድ በጠሪታ
የተገለሉ አዚዮው አካባቢ የሚኖሩ አዘውንት ሰሎሞን እና መነገ አንድ ላይ ነው የተገደሉት

Waliigala Oromiya

....//4

ያኔ በሆርዛፍ ቢቀረጥ አጽሙ ይወጣል ብለው ጥቆማ አደረጉልኝ በዚያ ጥቆማ መሠረት መንግስት ባቀረበው መሣሪያ መኪና የቀበሌው ነዋሪ በመተባበር በመጥረቢያ እንጨቱን በመቁረጥ በመቆፈር በወቅቱ ሰለሞን በህይወት እያለ የለበሰውን ልብስ ስለማውቅ በልብሱ አወቅሁት ማለት ነው ብለው ምስክሯ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አቶ ጻፊርሳ ደጮ የቀበሌ ተመራጭ የሆኑት አበዩት ከፊንፃ ጀምሮ ም/ሊቀመንበር ሆነው እስከ 68 ዓ.ም ድረስ እንቅስቃሴ እስከሚደረግባቸው ጊዜ ድረስ ስር ተዋሉ የመጀመሪያው የቀበሌ ተመራጭ ናቸው ካሉ በኋላ ህዝቡ እስከ 69 ዓ.ም ድረስ ,ጮሆ አወረዳቸው ድረስ ይሰሩ ነበር የቀበሌ ስራ በሚሰሩበት ጊዜ በጀዬ ኔ ያየሁት የእኔን ጠንደም ሰይዙ ነው ያየሁት ወንድሜን በያዙት ቀን ከሰፆቹ ያለን አርቀት ከዚህ እስከ ግድግዳው ድረስ ነው ጻፊርሳ ወንድሜን ሰይዘው የተናገረው ነገር ያዘው ያዘው እያሉ ሲነጋገሩ በግልፅ ሰምቻለሁ በዚያን ጊዜ የሚፈሩት ነገር የለም አንድ ቦስ እየተቀባ በሉ ነው የያዙት ከጻፊርሳ ደጮ ጋር በዚያን ዕለት የነበሩት ካድሬዎች ናቸው በሀዘብ ፊርጀት ውስጥ ነው የሚሰሩት ስማቸውን አላውቅም ስለጧናቸውን ነው እንጂ ብለው መ/ጥያቄ አበቃ::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

የዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም ምስክሯ ተመለሰ::

ፍ/ቤቱ 42 የ''ዐ/ሕግ ም''ስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቁ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ 42ኛ የዐ/ሕግ ም''ክር አቶ በቀለ ነጋሽ የሚመሰክሩት በድርጊቱ ወይም በክስ 3 እና 17 ላይ ከተገደሉት ተከሣሾች ጋር በአሰላ ወህኒ ቤት አብረው መታሰራቸውንና በኋላ መገደላቸውን ይመሰክራሉ::

42ኛ የሰው ዐ/ሕግ ምስክር ቃርበው በደንቡ መሠረት ምለው ማንነታቸውን ለፍ/ቤት ሲገልጹ:_

ሥም በቀለ ነጋሽ

ዕድሜ 54

ሥራ መምህር

አድራሻ አዲስ አበባ ወረዳ 5 ቀበሌ 06 የቤት ቁ.1170

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው ሰው የለም::

የሰው ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ በ1969 ዓ.ም እዚሁ አሰላ ነበርኩ አሰላ እየኖርኩ በ1969 መስከረም 3 ቀን ታስሬ ነበር ፖሊስ ጣቢያ በዚያ በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ሄጄ እስከ የካቲት መጨረሻ አካባቢ ድረስ እስር ቤት ነበርኩ እስር ቤት እያለሁ አብሬ የታሰርኳቸው

ፍቃዱ ገ/መስቀል፣አምዴ ሰለሞ፣ገርማ ደስታ አሰፋ አርጋ አብራሃም ጳውሎ እና ብሩክ በዛብ ከተባሉት ጋር አብረን ታስረን ነበር ከዚያ በ69 ዓ.ም ሚያዝያ ወር አካባቢ አሰፋ አርጋ መሀመድ አሰፋውና አብራሃም ጳውሎ እና መለኩን የማላውቀው ወጣት እዚያው እንደ ታሰሩ መገደላቸውን ሰምቻለሁ ከዚህ ውጭ እንደገና ተመልሼ 69 ዓ.ም ግንቦት ወር ቲዩዝ ተመልሼ ወደ እስር ቤት ገባሁ በምገባበት ጊዜ አሁን የጠራኋቸውን ሰዎች በህይወት አላገኘኋቸውም በዚያን ሰዓት ፍቃዱ ገ/መስቀል ብሩክ በዛብህ፣ገርማ ደስታ ሰለሺ አምዴ እና መነን የምትባል እዚያው እስር ቤት ነበሩ እነሱ ደግሞ በ1970 ዓ.ም ጥቅምት 2 ቀን አካባቢ ደግሞ መገደላቸውን ሰምቻለሁ እኔ በግንቦት ወር እንደገና ታስሬ የተለቀኩት መስከረም መጨረሻ ገደማ ነው የተፈታሁት ብሩክ በዛብህ ከአሰበ ተፈሪ ነው ቲዩዝ የመጣው እስር ቤት ፖለስ ጣቢያ እያሳሁ በግር ብረት ታስሮ ነው የመጣው ከዚያን በኋላ አብረን ወደ ወህኒ ቤት ተወሰድን ፍቃዱ ገ/መስቀል ቀደም ሲል አርባ ጉጉ ደኖር ነበር ከአርባ ጉጉ ተዛውሮ ጳካ ደኖር ነበር ከዚያ ነው ቲዩዝ የመጣው አምዴ ሰለሺና ገርማ ደስታ ግን ከጉንዴ ነው መነን የተባለችው እዚሁ ጭላሎ አርሽ ልማት ድርጅት ሰራተኛ ነበረች ከዚሁ ከአሰላ ነው የተያዘችው ብሎ ምስክሩ ዋና ጥያቄ አበቃ።

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አልተነሣም።

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾችም መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል።

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ የታሰሩት ሰዎች ፀረ አብዮተኞች ናቸው ተብለው ነው ብለው ምስክሩ ጥያቄ ስለበቃ ምስክሩ ተመለሱ።

ፍ/ቤቱ 43ኛ የልዩ አቃቤ ህግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ አቃቤ ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ 43ኛ የአቃቤ ሕግ ምስክር ወ/ሮ ጠበያው አበበ የሚመሰክሩት በደርጊት ወይም በከስ 15 ላይ የተጠቀሰው ሟች አሰላ ወህኒ ቤት የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ።

43ኛ የልዩ አቃቤ ህግ ምስክር ቁርበው በደንቡ መሠረት ምለው ማንነታቸውን ተጠይቀው ለፍ/ቤቱ ሲገልጹ:-

ስም ጠበያው አበበ

እድሜ 48

ስራ የቤት እመቤት

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 05

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከተከሣሾች ውስጥ የማውቀው የለም።

የልዩ አቃቤ ህግ ዋና ጥያቄ .... በቀል ባለቤቴ ነበር አሁን በህይወት የለም በቀይ ሽብር ተገድሎአል አሰላ ወህኒ ቤት ነበር የታሰረው እኔ ባለቤቴ ነበር እንዱ ሰው

ወልጄለት ለገዛው ተለያይተን እኔ ከዚህ ወደታች ያለው ገጠር ከተማ ነበር ወላጆቹ ያሉት
የ7 አመት ልጅን ይዤ ቤተሰቦጋ ሄጄ ነበር እሱ የሚኖረው ቦሬሌ ከተማ ነበር እና ወላጆቹ
ጋ እንደሄደኩ እሱን እዚህ አስረው አምጥተውት ነበር አሁን በማላውቀው ነገር ታስሬአለሁ
ብሎ ስላከበኝ ስንቅ እያመላለስኩለት ነበር ስንቅ እያመላለስኩለት በዚህ ቀን ልጅን ይዘሽ ነይ
አየዋለሁ ብሎ ልጅን በነሀሴ ወር ዝናብ ይጥል ነበር ልጅንና ስንቁንም ይዤለት ስመጣ ወታደሮቹ
የለም አዲስ አበባ ከርቸሌ ሄደአል አሉኝ አሁን ስሉኝ ቆርብሉኝ ልጄም አባቱን ለማየት ጓጉቶ
የ7 አመት ልጅ አባቱን ለማየት አየጓጠ ነበር የማመጣው የለም ስሉ አንዱ ወታደር ነይ ወዲህ
ብሎ ጠርቶ እሱ ከተገደለ 3 ቀኑ ነው ልብሱ ያለው ጽ/ቤት ነው ሂጅና አመልክቺና ልብሱን
ይዘሽ ተሄጂ እንደሆን ነው አንጂ እሱ ሞ ተሰል 3 ቀኑ ነው አለኝ አሁን እኔ ደንገጠ እዚያ
ባለቀስ ያስሩሻል አለና አንደኛው ወታደር ገፋፋኝ እኔም ልጅን በቃ ለህጻኑ አትንገሪው ብሉ
ስለኝ አለቀስኩ ለልጄም ሞት አላልኩትም የለም ስለው ልጁ በጣም እየተንደፋደፈ እያለቀሰ
ነበር እኔ ልብስ አልፈልግም ንብረቱንም በፊት እዛ ትቼ ነው የወጣሁት እንዲያው ልብሱን ብቻ
ልጅን አባብዬ በዚያው በነሀሴ ወር በ1971 ዓ.ም ሄጅኩ እዚያ ስሄዱ ቀበሌ የገበሬ ማህ
በር ነበር አድርም ነበረኝ አለቅባለሁ ስል እዚያም ያሉት ወታደሮች ይዘውኝ ወደ ቀበሌ
ሄዱ አላለቀስም ብዬ ወደ ቤቴ ገባሁ ጥቁር ልብስ ለብሼ አንድ ሳምንት አባለፍኩ ንብረቱም
እዚያው ቦሬሌ ነው ያለው አንድ ከውጭ የወለደችለት ይዛ ቀጭ ብላለች እኔ ከዚያ ወዲህ
ሀመምተኛ ነኝ አልጋ ላይ ነኝ የምኖረው እኔ እንደምታዩኝ በሽተኛ ነኝ::

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ የለም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም የለም::

44ኛ የሰው አቃቤ ህግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐቃቤ ህግ
ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ ብሉ 44ኛ የሰው አቃቤ ሕግ ምስክር ወ/ሮ መሰፍን አለሙ የሚመሰክ
ሩት በደርጊት ወይም በክስ 3 እና 17 ላይ ከተገደሉት ሟቾች ጋር አብረው ታስረው እያለ
ለገዳዩ ሰወጡ ያዩና መገደላቸውን የሰሙ መሆናቸውን ይመሰክራሉ::

44ኛ የሰው አቃቤ ህግ ምስክር ቀርቦ በደንቡ መሠረት ምሉ ማንነቱን ተጠይቆ
ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ:_

ሥም መሰፍን አለሙ

እድሜ 40

ሥራ ጡረተኛ

አድራሻ አዋሳ ከተማ ቀበሌ 04

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ሰበር ነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው
ቦ/ሌ ደበበ ሀይሶ፣ ስለሺ ወንገሻ፣ ፍስሀ አያሌው፣ መቶ አለቃ ደሳለኝን ነው የማውቀው

ከእነዚህ ከማውቃቸው ሰዎች ጋር ፀብም ሆነ ዝምድና የለኝም::

የሰዩ አቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ እኔ በ1968 በ1969 ዓ.ም አሰላ ከተማ ነበርኩ በ1968 ዓ.ም የኢ.ሕ.አ.ፓ አባል ነህ ተብዬ ታስርኩኝ ከእኔ ጋር የታሰሩት ተረሽነዋል እኔን በመኪና እቤት መጥቶ የያዘኝ የ10 አለቃ በላይ ይትባረክ ይባላል ከሌሎች የፖሊስ አባሎች ጋር ለሊት መጥተው ነው የወሰዱኝ ለሊት መጥተው ይዘውኝ ሄዱ ጣቢያ ገባሁ ከቤቴ ወጥቼ ሳንደርበሩ ውስጥ ስገባ እንደእኔ የታሰሩ አብራሃም ብናይ አባተ፣ዘገየ ገዛው ለሊት አበረን ተይዘን ነበር አበረን ጣቢያ ሄድን ከዚያ ተነጋና ፎ የደርግ አባሎች የሚባሉ እሱ እነሱ መጡ ቃል ተቀበሉን ወደ ወህኒ ቤት ወረድን የደርግ አባሎችን አላውቃቸውም ከዚያ ወደ ወህኒ ቤት ወረድን በ1969 ዓ.ም ሚያዚያ ወር አካባቢ እነ አብራሃም ዓሉዱ፣አለ፣አሽተ፣ መምህር ታየ መምህር መሀመድ 12 ሰዎች ከወህኒ ቤት ቀጥር ገቢ ውስጥ እና ከታሰርንበት እየተወሩ ወጡና በወህኒ ቤት ቀጥር ገቢ ውጭ ተረሽኑ የተረሸኑት ለሊት ነው እቃቸውን ጠዋት አምጡ አሉን አንድ እስር ቤት ስለሆንን እኛም እቃቸውን አስረከብን:: እና ወደ ውጭ ከማገኘውም ሰው ጋር እንጻንገናኝ ተከለከልን ከሌሎች እስረኞች በተለየ ደበበ ሁሪሳ መቶ አለቃ ይሣለኝ የዚያን ገዜ የክልሉ ባለስልጣኖች ና ቸው ወህኒ ቤት በመመጡበት ገዜ ብዙ ገዜ የመሪታትን ጥያቄ እና ቁርብ ነበር በተለይ ከ/ል ደበበ ሁሪሳ ስለሺ መንገሻና ፍሰሀ እንደቶ በተደጋጋሚ መጥተው ከበላይ አካላት የሚሰጠውን ትዕዛዝ ከምንጠብቅ በስተቀር መፍትሄ እንደሌለን ነበር የሚሰጡን መመሪያ ከዚያ በኋላ እኔ ከርሸናው በኋላ በ1969 ዓ.ም ተፈታሁ በምህረት አህአፓና ኢዲዩ የሚባል ነበረ ከእነሱ ከእነሱ ጋር ራሳቸሁን አጋልጡና ተፈቱ ተባለን ተፈታሁ ና ሁብናይ አባተ ጋደኛዬ ነበር እሱን ለመጠየቅ በጥቀምት ወር ብሄዱ እንደት ሳገትና ተረሽና ደረሰኩኝ በ1970 ዓ.ም እሱ የተረሸነው ካሳ መነን ሌሎችም እሱ በገዜ ቆይታ በኋላ ስማቸው ተረሳኝ እነሱም የኢ.ህ.አ.ፓ አባል ናቸሁ ተብለው ነው የተገደሉት::

የተከሳካይ መ/ጥያቄ የለም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም የለም::

ለዩ አቃቤ ህግ ወ/ሮ ወይንሸት ተፈራ እንደተቁርብ መጥሪያ ስጥተናፎ ለተቁርብለን ፈቃደኛ ስላልሆነችበፖሊስ ተገዳ እንድትቁርብ ትዕዛዝ ይሰጥልኝ ብሏል በሚቀጥለው ቀጠሮ ምስክሮችን በርከት አርገን እና ቁርባለን::

ትዕዛዝ

ለዩ አቃቤ ህግ ቀሪ ምስክሮችን በርከት አደርገው እንዲያቁርቡ ታዟል::

2ኛ መጥሪያ በገለ ደርሶት አልቁርብ ሳለቸው ምስክር የአርሲ ዞን ፖሊስ ወ/ሮ ወይንሸት ተፈራን አስገድዶ እንዲያቁርብ ቀጠሮ ለጥር 16 ቀን 1993 ዓ.ም ተቀጠረ::

የወ.መ.ቁ.2/89

ቀን 16/05/93

ዳኞች አለማየሁ ተገኔ

ወርቁ ገቢሣ

አመልማል አለማየሁ

ከሣሽ ልዩ ዐ/ሕግ አየለ ሞገስ ቀርበዋል::

ተከሣሾች እነ ኰ/ል ደበበ ሁሬሳ ከ106 ሰዎች ውስጥ ከ 38ኛ ተከሣሽ በስተቀር ከዚህ በፊት ሲቀርቡ የነበሩት ሁሉም ተከሣሾች ከአርሲ ዞን ማረሚያ ቤት በአጃቢ ፖሊስ አማካኝነት ቀርበዋል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ ቀርበዋል::

ይህ መዝገብ ለዛሬ የተቀጠረው የልዩ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችን ለመስማት ነው ልዩ ዐ/ሕግ 38ኛ ተከሣሽን ስለማይመለከት ምስክሮቹ ይሰሙልን ብለዋል::

በዚሁ መሠረት ለዛሬ 7 የዐ/ሕግ ምስክሮች ስለቀረቡ ማንነታቸውን እና መቅረባቸው ከተረጋገጠ በኋላ እንዲሰሙ ታዟል በመቀጠልም 45ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነ እና የሚመሰክሩበት ጭብጥ ካለ ዐ/ሕግ ተጠይቀው ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ 45ኛ የዐ/ሕግ ምስክር አቶ ወልደረፋኤል አዘነ የሚመሰክሩት በክስ /በደርጊት/ 9 ላይ የተጠቀሱት ለግድያ ሲወጡ ያዩ መሆኑን እንዲሁም በደርጊት /በክስ/ 22 ላይ በእስር ቤት ታስረው የአካል ስቃይ የደረሰባቸው መሆኑን ይመሰክራሉ::

45ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቀርበው በደንቡ መሠረት እውነት ለመመስከር ምለው ማንነታቸውን ተጠይቀው ለፍ/ቤቱ ሲገልጹ:_

ሥም ወልደረፋኤል አዘነ

ዕድሜ 40

ሥራ ሽመና

አድራሻ አዳማ ከተማ ከፍተኛ 1 ቀበሌ 20 የቤት ቁጥር 01019

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ አንድ ሰው አውቃለሁ ብሉ በችሎት ላይ ስሙን የጠራው ተከሣሽ ሌላ ሰው ነው::

የልዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ ከ1971 ዓ.ም ሰኔ ጀምሮ እዚሁ ጊቢ ውስጥ አውራጃ አስተዳደር እስር ቤት ውስጥ ነበርኩ የታሠርኩት ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም ነው ከዚያ ቀበሌ 14 ጽ/ቤት ውስጥ ለተወሰነ ሰአት ቆየሁና ረፋድ ካለ በኋላ ወደ ቀይሽብር ጽ/ቤት እዚህ አውራጃ አስተዳደር ጽ/ቤት ነበርና ከሌሎች ጓደኞቼ ጋር አንድ ላይ እዚህ አምጥተውን

..../2

የ10 አለቃ የ08 ቀበሌ ነዋሪ ናቸው አባቸው ተቀበሉን እና እዚህ ቆየን እዚህ ከቆየን በኋላ ተገረፍን የገረፉኝ የ50 አለቃ አበራ አሰፋው የ50 አለቃ አበራ ቀይም ያሳየኗቸው ናቸው በዋም አሰፋው ከተማ ለማት የሚባሉ በርሃኑ ገ/መድህን ወይም በቀጨሉ ሰው እሼ. ቦባሳ የሚባል ሻምበል ጥላሁን አደማሱ የደህንነት ኃላፊ የነበሩ እነዚህ ሰዎች ናቸው የገረፉኝ የኢ.ሕ.አ.ፓ አባል ነህ ብለው ነው የተገረፍኩትም እዚህ አውራጃው አስተዳደር የነበረበት ቦታ ላይ ሁለት ጊዜ ተገርፌአለሁ ለሶስተኛ ጊዜ የክፍለሀገሩ ፖሊስ መምሪያ ከአዲስ አበባ የመጡ ሻምበል ካሳ ወልዴ እና አንድ መቶ አለቃ ታምራት የአባቱን ስም የማላስታውሰው እነሱ ከአዲስ አበባ ከማእከላዊ ምርመራ መጥተው ፖሊስ መምሪያ ወስደው ገረፉኝ ይሄ ግርፋት የደረሰብኝ በነሀሴ ወር 1971 ዓ.ም ነው ከእኔ ጋር ታስረው ተገርፈው የነበሩ ሰዎች የተገደሉ ሶስት አሉ 1ኛ ሁሴን መሀመድ ሁሴን 2ኛ/ ጉርፉ ገላን 3ኛ አየለ በርሄ ናቸው ከተገረፍን በኋላ ከእኔ ጋር የነበሩት 1 ታደሰ ወርደፋ 2/ ደመረ ደነሱ 3/ ዳርቻ ነጋሽ 4/ ተሻለ ሾብሺ 5/ ንጉሴ አርጋው የተባሉት ናቸው የታሰርነው ምርመራውን ከጨረስን በኋላ እዚሁ አውራጃው አስተዳደር ጽ/ቤት ነው እንገረፍ የነበረው በነሀሴ ወር ነው መስከረም ወር 1972 ዓ.ም ወደ ወህኒ ቤት ወረድን እዚ ወርደን ወህኒ ቤት እያለን ግርፋትም የለም ምርመራውን ላይ ጨርሰን ስለነበር ታህሳስ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ውሳኔ መጥቶለ ተብሎ ቀይም የጠራቻቸው የተገደሉ ሰዎች 9 ሰአት ላይ በር እንዲዘጋበን ተደርጎ 12 ሰአት ላይ ሶስት ሰዎች ተጠርተው ወጥተው ተገደሉ ተጠርተው የወጡት እና ከእኔ ጋር የነበሩት እኔ የነበርኩት 1 ቁጥር ውስጥ የወጡት ሁሴን መሀመድና አየለ በርሄ ከእኔ ጋ ወጥተው ሄደዋል ጠርቶ ያስወጣቸው ሁለት ሰዎች በር ላይ ይታዩኛል ሻለቃ ተሰማ ቆንጆ የ10 አለቃ ደመላሽ የወህኒ ቤቱ ወታደር የነበረ ስለ በሩ በመጠኑ ተከፍቶ ስም እየተጠራ ነዉ ይወጣ ነበር የወህኒ ቤቱ ወታደር የ10 አለቃ ደመላሽ ነው የሻለቃ ተሰማ ቆንጆ የአውራጃው ፖሊስ አዛዥ ነበሩ ሁለቱ በግልጽ ይታዩኛል አየለና እኔ አብረን አንድ አንሶላ ነበር ለብሰን የምንተኛው ሲጠራ አንሶላውን ለእኔ ጥሎልኝ ወጣ ከሁለተኛው ክፍል ከእነ ታደሰ ወርደፋ ጋር ጉርፉ ገላን ነበር እሱንም ጠርተው ከእዚያ ሲያወጡት ይሰማኝ ነበር ከወጡ በኋላ ሰዎቹ መፈክር እያሰሙ ታስረን ከነበርንበት ክፍል ጀርባ ይዟቸው ወደታች ወረዱ ወደ ካስ ሜዳው ይዟቸው ከሄዱ ከተኩሽ ደቂቃ በኋላ የጥይት ድምፅ ሰማን ከዚያ በማግስቱ ታህሳስ 22 ቀን 1972 ዓ.ም ጠዋት የወህኒ ቤት አስተዳደር ጽ/ቤት ተጠርተን ሄደን የቀረነው ሰዎች የወህኒ ቤት አስተዳደር ውሳኔአችሁ መጥቶለ ተሰጥቶናል ጓደኞቻችሁ አብዮታዊ እርምጃ ተወስደባቸዋል እናንተ ደግሞ የቀራችሁት እስከ እስከ 5 አመት እንዲት መምህር ደግሞ 1 አመት እንዲ ለጅ ደግሞ 6 ወር ለሌሎቻችሁ ደግሞ የታሰራችሁት በቂ ሆኖ እንድትፈቱ ተወስኖአል ብለው የውሳኔ ደብዳቤውን አነበቡልን እኔ 5 አመት ተፈርዶብኝ ነው የወጣሁት ውሳኔውን የሰጠው ፍ/ቤት

ሳይሆን እየተደበደብን በሰጠነው ቃል ነው የተፈረደብን ፍ/ቤት አልቀረብንም ፍ/ቤት ብቀርብ ኖሮ በገለ ምንም ማስረጃ አይገኝብኝም እኛን ጠቁሞ ያስያዘን እኔ ከሌሎች ቀደም ብዬ ነው የተያዙት የተያዙበት ምክንያት ከእኔ ጋራ በኢ.ሕ.አ.ፓ እስትራክቸር ሴት አኝ ውስጥ የሰራ የነበረ ተሾመ አለታዬ የሚባል ልጅ ነበር እና ያ ልጅ በ1969 እና 1970 ዓ.ም አካባቢ ላይ ነው ልጁ በተገኘበት እንዲሞታ ሪፖሊዩ ተደርጎበት ነበርና ያ ልጅ ገራውንድ ገብቶ ነበር እና እንደምንም አድርገን ልጁን ከዚህ እንዲወጣ አደረግነው አዲስ አበባ ደርሶ ጐንደር ጸሰጋባ ገባና ከዚያ ከሰራዊቱ ጋር ተቀላቀለ ሰራዊቱ ሰመታ ሱዳን ገባ እና በ1971 ዓ.ም መጨረሻ ላይ ተመልሶ በጎንደር በኩል ይገባል የት እንደነበር ሰጠየቀ አሰሳ እንደነበረ ይናገራል መልሰው እዚህ አሰሳ አመጡት አሰሳ እንደመጣ በአንድ ቀን ለሊት የ60 ልጆች ስም ዝርዝር ሰጠ ከዚያ ውስጥ ከተማ ውስጥ ያሉን ልጆች በሙሉ ከየአለንበት ተይዘን ወደ እስር ቤት ገባን እና በተሾመ አለታዬ ጠቋሚነት ነው ተሾመ አለታዬ ከጠቆማቸው ልጆች ውስጥ ጕርፉ ገላን ከሞቱት አንዱ ነው እሱ ይህንን በማድረጉ ያገኘው ጥቅም እሱ ቀበሌ 04 ውስጥ ተቀምጦ እኛን በመጠቆሙ እንደተለቀ በነፃት ተቀጥሮለት ገንዘብ እየተከፈለው ይኖራል የሚል ወሬ አለ ከዚያ እኛ ወደ ከርቸሌ ከወረድን በኋላ ኢቲያ የመንግስት እርሻ ውስጥ ተመድቦ እንደሚሰራ ሰምቼአለሁ እሱ በዚያን ሰአት የሚሰራው ኢቲያ ነበር::

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ አልተነሳም::

የግል ተከራካሪዎች መስቀለኛ ጥያቄ የለም::

የፍ/ቤት ማብራሪያ ጥያቄ በግርፋት የደረሰብኝ ጉዳት የእግሮቼ ጥፍሮች ወልቀዋል አሁንም ማየት እችላለሁ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ሽፍን ጫማ አላደርግም አሁንም በነጠላ ጫማ ነው ያለሁት ምክንያቱም ሽፍን ጫማ ካደረግኹ በጣም ያለበኛል ለሀያ አመታት ያህል በነጠላ ጫማ ነው ያለሁት ጥፍሮቼም እንደወለቁ ናቸው በተፈጥሮ አበርኝ ከነበረው ጥፍር ሁለት አወራ ጣቴ ብቻ አለ ሌላ ውስጥ እግሬ ቁስል ነበር ሽንት ቤት ለመሄድ ሁሉ በጣም እቸገር ነበር ግን ቁጻው እየተነሳ ከጊዜ በኋላ ድኜአለሁ ከገረፉኝ ሰዎች ውስጥ ከአንዱ በስተቀር ሌሎቹ የሉም ብሎ ጥያቄ አበቀቶ ምስክሩ ተመለሰ::

46ኛ ምስክር ወ/ሮ ወይንሸት ተፈራ ከመመስከራቸው በፊት ዐ/ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሎ ጭብጥ ሰጠ ምስክሯ [illegible]ክሯት ለደርጊት 7 ሰሆን ወንድማቸው አየለ ተፈራ አሰሳ ወህኒ ቤት የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ::

....//4

Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ኦሮሚያ ጠቅላይ

46ኛ ዋ የዐ ዩ አቃቤ ህግ ምስክር ከመመስከሯ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለች በኃላ ማንነቷን ተጠይቃ ለፍ/ቤቱ ስትገልጽ:_

ሥም ወይንሸት ተፈራ

እድሜ 50

ስራ የቤት እመቤት

አድራሻ አሰላ ቀበሌ 02 የቤት ቁጥር 081.00

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከተከሳሾች ውስጥ የማውቀው ሰው የለም::

የዐ ዩ አቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ አየለ ተፈራ ታላቅ ወንድሜ ነው አሁን በሕይወት የለም ጫቶሰል የተያዘው በሀምሌ ወር 71 ዓ.ም ነው የታሰረውም እዚሁ አሰላ ከተማ አንደኛ ፖሊስ ጣቢያ ነው እኔም ሄጄ እጠይቀው ነበር በምጠይቀውም ጊዜ በእሩቀ ነበር የምንተያየው እንጂ አያነጋግረኝም ነበር ባየው በአካሉ ላይ የደረሰው ጉዳት ፊንክትውታል ራሱ ቆስሉአል ከዚያም ደግሞ ምግብ በምወስድበት ሰሀን ውስጥ ወረቀት ፅፎ እየገረፉ እንደሚያሰቃዩት ይገልጽልኝ ነበር ሊገድሉኝ ነው ያሰራቹ ገርፈው አቁስለውኛል ይለኝ ነበር የታሰረው በምን እንደሆነ ከእሱ አለሰማሁም በጊዜው የጣቢያው አዛዥ ከነበሩት ከሻምበል በፍቃዱ የሰማሁት እና ሳከመው ስላቸው አይታከምም ቀጥር ነፍስ ገዳይ ነው ብለው መለሱልኝ ከዚያ ከፖሊስ ጣቢያ ነሀሴ 29 ቀን ጠዋት ለገጠይቀው ስንሄድ ወህኒ ቤት ወደእለ አሉን በግምት 11 ሰአት ይሆናል የጥይት ተኩስ ድምፅ ሰማን ከዚያ በኃላ ጸመገደሉን ሰማሁ ከዚያ ወዲህ አላየሁትም የተኩስ ድምፅ ለሰማ የቻልኩት ወህኒ ቤቱና ቤታችን ቀበሌአ 02 ስለሆነ ነው ይቀራረባል የዐ ዩ አቃቤ ሀግ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄም የለም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም አልተነሳም

47ኛ ምስክር ከመመስከሩ በፊት አቃቤ ህግ ጭብጥ እንዳለው ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ ብሉ ጭብጥ ሰጥ 47ኛ ምስክር አቶ ሰራጅ በርመጂ የሚመሰከሩት ለደርጊት 11 ሲሆን አባታቸው ሐጂ በርመጂ አለሚ አሰላ ወህኒ ቤት ታስረው ከቆዩ በኃላ እዛዛ ከተማ ውስጥ ተወስደው ከሌሎች ሰዎች ጋር የተገደሉ መሆኑን ይመሰክራሉ::

47ኛው የዐ ዩ አቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለ በኃላ አማርኛ ቋንቋ አለችልም ስለአለ የፍ/ቤቱ አስተርጓሚ ተመድበለት ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ:_

ሥም ሰራጅ በርመጂ

237

\- 125 -

ዕድሜ 38

ስራ ገበሬ

አድራሻ ገደብ አሣሣ

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከተከሳሾቹ ውስጥ የማውቀው ሰው የለም

የለዩ አቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ አባቴ በህይወት የሉም ስማቸው ሀጂ በዶመጂ ኢሊሚ ይባላል የሞቱት ተረሽነው ነው የተያዙት በደርግ ጊዜ ለህይወታቸው ፈር ተው ከዚህ ጠፍ ተው ሄዱ በዚያን ጊዜ በወረዳ ደረጃ ያሉ ሰዎች ሄደው ከዚያ መለሱአቸው ሄደው የነበሩትም ወደ ባሌ ነው ያመጡአቸውም 1ኛ ሀጂ በከሮ ኦብሳ 2ኛ አስማኤል አህመድ 3ኛ አለሙ ሰሙ 4ኛ ደሱ ዳሱ 5ኛ መሀመድ ጉራቻ የተባሉት ናቸው ከዚያ አምጥተው ያሰሩአቸው አሣሣ ፖሊስ ጣቢያ አንድ ቀን አሳደሩዋቸው ከዚያ ወደ አሰላ ፖሊስ መምሪያ አመጡአቸው ከተገደሉት ሰዎች ጋር አብረዋቸው የመጡት 1ኛ ሀጂ በዶመጂ 2ኛ ሀጂ ከቢር 3ኛ ፊቂ በዶመጂ ከተባሉት ጋር ነው ቲዩዘው የመጡት ከዚያ ቲዩዘው ከመጡ በኋላ እዚህ አሰላ 9 ወር ከታሰሩ በኋላ ነው እንደገና ወደ አሣሣ የወሰዱአቸው ከዚያ በኋላ በገደብ አሣሣ ውስጥ ቀኑ ማክሰኞ ነው መጋቢት 9 ቀን 1972 ዓ.ም ገደሉአቸው የተገደሉት ሰዎች 1ኛ ሀጂ በዶመጂ ኢሊሚ 2ኛ ሀጂ ከዲር ቃበቶ 3ኛ ቡሎ ፊቶ 4ኛ አጉ ገሹ የተባሉት ናቸው ፊቂና ሀጂ በዶመጂ አባትና ልጅ ናቸው ፊቂን በዚያን ወቅት ለ7 ወር ያህል ካቆዩት በኋላ ለቀቁት አሁን ፊቂ ናይሮቢ ነው ያለው አባቴ የተገደሉት ባለመሬት ነው አድሀሪ ነው ከወጣ ህዝቡን ይጉዳል መገደል አለበት ብለው ነው የገደሉት ሲገደሉ አጠገባቸው ነበርኩ ብሉ ምስክሩ አስቃ::

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ የለም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም አልተነሣም::

48ኛ ምስክር ከመመስከሩ በፊት አቃቤ ህግ ጭብጥ እንዳለው ተጠይቀ ጭብጥ አለኝ ብሎ ጭብጥ ሰጠ 48ኛው ምስክር ከዲር በዶመጂ የሚመሰክሩት 47ኛው ምስክር በሚመሰክሩት አይነት ነው::

48ኛ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ የአማርኛ ቋንቋ አለቻልም ስለአለ የፍ/ቤቱ አስተርጓሚ ተመድቦለት ማንነቱን ተጠይቀ ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ:_

ሥም ከዲር በዶመጂ

ዕድሜ 37

ሥራ ገበሬ

አድራሻ አሰላ ወረዳ ቦሬ 01 ቀበሌ

308

....//6

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከተከሣሾቹ ውስጥ የማውቀው ሰው የለም።

የልዩ አቃቤ ህግ ዋና ጥያቄ ያባቱ ስም በርመጂ ሊሊሚ ይባላል አሁን የሌም ገደለዋ ቸዋል የተያዙት ባለ ሄደው ከዚያ ባለቤቶቻቸሁ ሚስቶቻቸሁ ተራ ቁተዋል ተርበዋልና ተመለስ ብለው መለሱት ከመለሱት በኋላ አባባ ገሙ የታሰሩት 1ኛ ሀጂ በርመጂ ሊሊሚ 2ኛ ሀጂ ከዲር ቃበቶ 3ኛ ፊቂ አባ ሻጊ የተባሉት ናቸው አሣሣ መጥተው የታሰሩት ከዚያ አሣሣ አንድ ቀን አስረው አባረዋቸው ወደ አሰላ አመጡአቸው አሰላ ለ9 ወር ካሰሩአቸው በኋላ ወደ አሣሣ ወስደው ወሰደዋቸው እዚያ ገደሉአቸው።

አሣሣ ላይ የተገደሉት 1ኛ ሀጂ በርመጂ ሊሊሚ 2ኛ ሀጂ ከዲር ቃበቶ 3ኛ ቡሎ ፊቶ 4ኛ አጉ ገሺ የተባሉት 4 ሰዎች ናቸው የተገደሉት መጋቢት 9 ቀን 1972 ዓ.ም ነው ቀኑ ማክሰኞ ነው እኔ እዚያ የሄድኩት ሸዘሙ ብዙ ነው ሕዝቡ ተሰባስቦ እያለ እኔና ሰራጁ እየ ሄደን እያለ ደርሰንበት እያለ ለዚያ ነው ለናይ የቻልነው ሕዝቡ እዚያ የሄደው እነ እለሙ ሰው ውጡ ብለው አስተባበረው በኋላ አስወጡአቸው ፊቂ ተለቀአለ ብሉ ምስክሩ ተመለሰ

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ የለም።

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም የለም።

49ኛ ምስክር ከመመስከሩ በፊት አቃቤ ህግ ጭብጥ እንዳለው ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ ብሉ ጭብጥ ሰጥቶ 49ኛ ምስክር ማማ ሀምዳ የሚመሰክረው ለደርጊት 11 ሰዎች ሲገደሉ ያዩ መሆኑን ይመሰክራሉ።

49ኛ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ አማርኛ ቋንቋ ባለመቻሉ የፍ/ቤቱ አስተርጋሚ ተመድበለት ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፡_

ስም ማማ ሀምዳ

እድሜ 50

ስራ ገበሬ

አድራሻ ገደብ አሣሣ በይማ ቀረንሣ ቀበሌ

ዛሬ የመጣሁትን ጊዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከተከሣሾቹ ውስጥ የማውቃቸው የለም።

የልዩ አቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ ሀጂ ከዲር ቃበቶን አውቃለሁ አሁን ምተዋል ሰምቶ አይቻለሁ የሞቱት በበው እጅ ነው የተገደሉት አሣሣ ከተማ ውስጥ ነው እኔ አሣሣ ከተማ ውስጥ ሲገደሉ ላይ የቻልኩት ቀኑ ገበያ ስለነበረ ለገበያ ሄጄ ነው ሕዝቡ ተሰብስቦ ከሕዝቡ ጋር ነው ያየሁት የተገደሉት 1ኛ በራንበራስ በርመጂ ሊሊሚ 2ኛ ሀጂ ከዲር ቃበቶ 3ኛ ቡሎ ፊቶ 4ኛ አጉ ገሺ የተባሉት ናቸው ሀጂ ከዲርን የገደለው የ10 አለቃ ለዐለበገዶ አሰፋ ነው እሱን አውቃለሁ የሌሎቹን ግን አላውቃቸውም ወታደሮች ናቸው የተገደሉት እጃቸውን ታስረው ቆሞ አርገው ነው በጥይት የገደሉአቸው ከተገደሉ በ1972 ዓ.ም ነው ብሉ ምስክሩ ተመለሰ። 309

..../7

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ የለም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም አልተነሳም::

50ኛ የልዩ አቃቤ ህግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት አቃቤ ሕግ ጭብጥ እንዳለው ተጠይቆ ጭብጥ ሲሰጥ 50ኛው ምስክር ጀማል ሰይዱ የሚመሰክሩት ለድርጊት 11 ሲሆን እነ ቡሉ ፈቶ አሣሣ ከተማ ውስጥ የተረሸኑ መሆኑን ይመሰክራሉ::

50ኛ የልዩ አቃቤ ህግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ አማርኛ ቋንቋ አለችለም ስለአለ የፍ/ቤቱ አስተርጓሚ ተመድቦለት ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/.ቤት ሲገልጽ:_

ስም ጀማል ሰይዱ

እድሜ 32

ስራ ገበሬ

አድራሻ ገደብ አሣሣ ወረዳ ሲጋሉ ቀበሌ

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሳሾች ውስጥ የማውቀው ሰው የለም::

የአቃቤ ህግ ዋና ጥያቄ እነቡሉ ፈቶን አውቃቸዋለሁ በህይወት ያሉም በደርግ ጊዜ ተገድለዋል የተያዙት በሉ ፈቶን የያዙት ካለንበት ከሲጋሉ ቀበሌ እቤቱ ነው ሲጋሉ ቀበሌ የሚገኘው በአሣሣ ወረዳ ውስጥ ነው ከተያዘ በኋላ ቀበሌ፡፡ ወስደው ከቀበሌ በኋላ ወደ አሣሣ ተወሰደ ከዚያ ወደ አሰላ እንደወሰዱት አውቃለሁ አሰላ ታስረው ከቆዩ በኋላ ተመልሶ አሣሣ ከተማ መጥቶ ማክሰኞ ቀኑ ገበያ ነው ገበያ ላይ መገደሉን አውቃለሁ ተገደሉ ሲባል የሰማሁት መታሰሪያውን አውቃለሁ መገደያቸውን ግን ማክሰኞ እለት ሰዎች ናቸው የነገሩኝ የተገደሉት 1ኛ ቡሉ ፈቶ 2ኛ ሀጂ በርመጂ አለሚ 3ኛ አጉ ገሾ 4ኛ ሀጂ ከድር ቃበቶ የተባሉት አራት ሰዎች ናቸው የተገደሉት መጋቢት 9 ቀን 1972 ዓ.ም ነው ብሉ ምስክሩ ተመለሰ::

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ የለም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም የለም::

51ኛ ምስክር ከመመስከሩ በፊት አቃቤ ሕግ ጭብጥ እንዳለው ተጠይቆ ጭብጥ አለኝ ብሎ ጭብጥ ሲሰጥ 51ኛ ምስክር አቶ ከዲጎ ገነሞ የሚመሰክሩት ለድርጊት 12 ሲሆን አላይ ገለገሉ አሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ::

51ኛ የልዩ አቃቤ ህግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመናገር ምሎ የአማርኛ ቋንቋ አለችለም ስለአለ የፍ/ቤት አስተርጓሚ ተመድቦለት ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤት ሲገልጽ 310

....//8

_ ~~፳፻፱~~ ፩ 128 _

ስም ከቶ ገነሞ

እድሜ 38

ስራ ገበሬ

አድራሻ ገደብ አሳሳ ወረዳ አሩባ ወለ ቁጤ ቀበሌ

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከተከሳሾች ውስጥ የማውቀው ሰው የለም::

የልዩ አቃቤ ህግ ዋና ጥያቄ አለይ ገለገሉን አውቀዋለሁ ወንድሜ ነው አሁን የለም በደርግ ዘመን ወሰደው ረሸነውታል ግንቦት 8 ቀን 1971 ዓ.ም ከአሣሣ ይዘውት አዚህ አሰላ አምጥተውት በ1972 ዓ.ም ረሸኑት አስቀድሞ እኔን ይዘውኝ ከአሰሩኝ በኋላ ወቶ ብር ቆጥ ተው ለቀቁኝ እስንም አቀርብ ብለው አስቀረቡኝ ቀበሌ ውስጥ የቀበሌ ቁይሸበር ቦሚቴ ሰዎች እሱ ካሳቀረባችሁ ብለው ጫና ሲያደርጉብን ጊዜ እሱ ሄደ እጅን ሰጠ ዩተጋይ ሰው የእና ወንድም የሸፌት አለ ቢያ ገለገሉ ለእሱ ምግብ አቀብለሀል ብሉ ነው እጁን ከሰጠ በኋላ አሣሣ 14 ቀን ከታሰረ በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት አምጥተው አሰሩት ወህኒ ቤት እየተመላለስኩ እጠይቀው ነበር አባቱታም ለወረዳው ገበሬ ማህበር አቀርቡኝ ብሉ ከእናቱ ጋር ፅሬን በንአቀርብ ሀጂ በከር ቱ አንቀበልም ብለው አባረሩን ከዚያ በኋላ በታህሳስ 7 ቀን 1972 ዓ.ም ምት ሰብሰ ሰማሁ ተገደለ ሰብሰ የሰማሁት እዚህ አሰላ ወህኒ ቤት ከእነ ሀጂ ደማ ጋር ተገደለ ሰብሰ ነው የሰማሁት ብሉ ምስክሩ ተመለሰ::

የተከሳካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ የለም::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሳም::

ልዩ አቃቤ ህግ ቀሪ ምስክሮችን ለሚቀጥለው ጊዜ እንዳቀርብ ይታዘዝልኝ ብሏል::

ትዕዛዝ

ልዩ አቃቤ ህግ በሚቀጠለው ቀጠሮ ቀሪ ምስክሮችን በርከት አድርገው እንዲያቀርቡ ታዘ ምስክሮችን ለመስማት ለየካቲት 20 ቀን 1993 ዓ.ም ተቀጠረ::

311

የወ.መ.ቁ. 2/89

ቀን 20/6/93

ዳኞች መስጠፋ አህመድ

አህመድ አመር

ጠሪ ቁናባ

ከሣሽ ልዩ ዐ/ሕግ አየለ ዋገስ ቀርቧል::

ተከሣሾች እና ኮ/ል ደበበ ሁቴሳ ከ106 ሰዎች ውጭ ባለፈው ቀጠሮ ሲቀርቡ የነበሩት ሁሉም ተከሣሾች ከአርቢ ዘን ማረሚያ ቤት ቀርበዋል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ አቶ ዲሬባ አራርሳ ቀርቧል::

መዝገቡ የተቀጠረው ቀሪ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክሮችን ለመስማት ነው በሌላ በኩል 30ኛ ተከሣሽ ቷመ አሰታዬ በግሌ እከራከራለሁ ስላለ ከዛሬ ጀምሮ በግሉ እንዲከራከር ተፈቅዶለታል::

38ኛ ተከሣሽ በሕመም ምክንያት አሰላ ሆስፒታል ተኝቶ መገኘቱን ከማረሚያ ቤት በኩል በችሎት ላይ ስለተነገረ አልቀረበም::

ልዩ ዐ/ሕግ ዛሬ የቀረቡት ምስክሮች 38ኛውን ተከሣሽ ስለማይመለከት የቀረቡት ምስክሮች እንዲሰሙልን ብሏል::

ፍ/ቤቱም በዚሁ መሠረት 52ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥን እንዲያስመዘግብ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ያስመዘገበው ጭብጥ 52ኛ የዐ/ሕግ ምስክር አቶ ተከልዬ በቀለ የሚመሰክሩት በድርጊት /በክስ/ 1 ሲሆን በድርጊት 1 የተገደሉት ሰዎችን ሬሳቸው ከየጉድጓዱ ሰበሰበው የቀበሩና ለእነሱ ወ ቀበር. ጉድጓድ የቆፈሩ መሆኑን ይመሰክራሉ::

52ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቀርቦ በደንቡ መሠረት ቃለ መሃላ ፈፅሞ ማንነቱን ለችሎት ሲገልጽ:_

ሥም ተከልዬ በቀለ

ዕድሜ 60

ሥራ የመዘጋጃ ቤት ፅዳት ሰራተኛ

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 03

እነዚህን ተከሣሾች አላውቃቸውም ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው::

የልዩ ዐ/ሕግ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ከዚህ በፊት የምሰራው መዘጋጃ ቤት ነው መዘጋጃ ቤት የፅዳት ሰራተኛ ነበርኩ የምንሰራውም የከተማ ቆሻሻ እንጥናለን ብዬ እንሰራለን ከተማ ውስጥ የወደቁትን የሞቱትን እና ነባላን የሞቱትን በሌ ከየቤታቸው ለሥራ ጉዳይ ተፈለጋሏችሁ ተብለን በደርግ በየቤታችን ወስዶን በንሄድ ቀበሌ 06 ሬሳ አለ ይሄ ነው ሥራው

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

መዝገብ ቤት

ጠቅላይ

አንሱ ተባለን ያንን አነሳን ከቀበሌ 14 እንደዚሁ አነሳን ከቀበሌ 08ትም አነሳን ከዚያ ወደ አየር ጤና ይዘን ሄደን እዚያ ወደ ጉድጓድ ጠጋ አርጉ አንስቶ መከናው ገለበጠ የተገደሉት በ70 ዓ.ም በመጋቢት ወር ነው በቁጥር በግምት ወደ 10 /አስር/ ይሆናሉ ከዚያ ሌላ ከሌላ ቦታ ከኢቲያ አካባቢ የመጡ ሬሳ አለ አራት ሬሳ ይዘው መጡ እነሱንም ጨመርን ከዚያ አፈር መለስን ከዚያ ወደ የቤታችን ገባን ጉድጓዱ ቀደም ብሎ ውሻ ይቆፍራል ብሎ ተቆፍሮ ነበር ከዚያ በከተማ ውስጥ ተኩስ እሰማ ነበር ለሊት ከዚያ ጠዋት ማለዳ አቶ ተስፋዬ የሚባል የምክር ቤት ሹፌር ይዘን ሄደ ሥራው ይሄ ነው አንሱ ተብለን ያነሳነው ጉድጓድ መጀመሪያ ነው የተቆፈረው የተገደሉበትን ምክንያት አላውቅም ከተገደሉት ውስጥ ትዝ የሚለኝ ቀበሌ 14 እንደኛው አንጉሉ ፈርሶ ያንን ባባፋ ጥናና ከተገደሉት ውስጥ ስማቸውን አላውቅም፡ ብሎ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አላተነሣም::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ አላተነሣም::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ አላተነሣም ምስክሩ ተመለሰ::

ፍ/ቤቱ 53ኛ የሰው ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበትን ጭብጥ ዐ/ሕግ እንዲገልጽ ተለው ሲያስመዘግብ 53ኛ የዐ/ሕግ ምስክር አቶ አሸቱ አሪያ የሚመሰክሩት ለደርጊት /ለከበ/ 1 ስሆን ሟቾች ተገደለው ሬሳቸውን የጠበቁና ከዚያም በኋላ ሲቀበሩ ያዩ መሆኑን ከመሃከላቸው የሃይሉ ጥበቡን ሬሳ ተገደሉ የጠበቀ መሆናቸውን ይመሰክራሉ::

53ኛ የሰው ዐ/ሕግ ምስክር ቀርቦ በደንቡ መሠረት ቃለ መሃላ ፈፅሞ ማንነቱን ሲገለጽ:_

ሥም አሸቱ አሪያ

ዕድሜ 53

ሥራ የመንግስት ድርጅት ሰራተኛ

አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 07

ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ ሁለት ሰዎችን ብቻ ነው የማውቀው ከእነዚህ ከማውቃቸው ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው::

የሰው ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ በ1970 ዓ.ም ከመደበኛ ሥራዬ - ውጭ ተመርጬ በቀበሌ 07 የጥበቃ ጋዴ ነበርኩ በዚያን ጊዜ የጥበቃ ጋድነቴን ሥራ እሰራ ነበር ከንጋቱ 11 ሰዓት ስሆን የቀበሌው ተጠሪ የነበሩት ሁለት ሻምበል በሻ በከንቱ አበበና የ50 አለቃ ከተማ ዳበ ቀን ለስራ ከ...ኩ በኋላ በረፋት ላይ እንገኛለሁ ለሊቱ ና ብለው ጠርተውኝ ቀበሌ 07 ከሰተ ወጣተ ...ተገኘሁ ማን እንደገደላቸው ግን አላውቅም ከተገደሉት ውስጥ እንዱን ለይቼ ... አውቃለሁ እርሱም ሃይሉ ጥበቡ የሚባል ነው ከዚያ ስጠብቅ አርፍጃለሁ እኔ ተገደለው ነው ያየኋቸው ከቀበሩ በኋላ ጠብቅ ብለው አዘውኝ ስጠብቅ አደርኩኝ በማግስተ

313

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

እነዚህ ሶስት ረዳቶች በመዘጋጃ ቤት መኪና ሹፌሩ ተከፊ ቲ ይባላል በአረንጓዴ ገለባጭ መኪና እነዚያን ማለትም ከቀበሌ 07 ሶስቱን ለቀበሌ 6 አንዱ እሳይ ደገመ ከፍ·· ብሎ ወደ ቀበሌ 06 መካከል ላይ ያለውንም ሰበበበን ወስደን አየር ማረፊያ አሲርፋና በገዘው የተቀፈረ ጉድጓድ ነበር ዓመት ምህረት ሰለቀየ ተዝ አይለኝም ወሩ መጋቢት ነው ተከፊ ቲ ያሰኩት የመዘጋጃ ቤት ሹፌር ነው እኔ ተከፊ ቲ አያሉ ሰጠሩት ነው የማውቀው የአባቱን ስም አላውቅም ከሌላ ቦታ ከሊ ቴያ አካባቢ በላንድሮቨር መኪና የመጣ ረዳ ነበር ከኃላ ገልቻ የሆነ መኪና ነበር የመጡት አንድ መምህር ነበር ሁለት ረዳ ነው የመጣው አሠአፓያች ና ቸው ተበለው ነው አየር ማረፊያ ሜዳ በአንድ ጉድጓድ ነው የተቀበሩት ቁጥራቸውን ያስቀበረውን ባለስልጣን ማየትም አልቻልኩም ብሎ ጥያቄው አበቃ።

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አልተነሣም።

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ አልተነሣም።

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም ምስክሩ ተመለሰ።

ለዐ ዐ/ሕግ ለዛሬ የጠራና ቸው ምስክሮች ብዙ ነበሩ ለገዜው አልቀረቡም ለሚቀጥለው ጊዜ እንዲያ ቀርብ ቀጠሮ እንዲሰጠን ነው የምጠይቀው ብሏል።

<u>ትዕዛዝ</u>

ለዐ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችን በርከት አድርጎ እንዲያቀርብ ታዞ የምስክሮችን ቃል ለመስማት ለመ ጠባበቅ ለመጋቢት 18 ቀን 93 ዓ.ም ተቀጠረ።

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

132

ገጽ Fuula 244
የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2/89
ቀን Guyyaa 18-07-93

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ትዕዛዝ

[illegible] 16-08-93 [illegible]

24-07-93

[illegible]

ትዕዛዝ

1. [illegible]

2. [illegible]

3. [illegible]

315

~~246~~
133

2/89
16_08_93

ዳኞች:_ መስጠፋ አህመዱ

አህመዱ አመር

ጡሪ ቆናባ

ከሣሽ ለዩ ዐ/ሕግ አየለ ምገስ ቀርበዋል::

ተከሣሾች:_ እነ ኩ/ለደበበሀሪሳ ከዘህበፊትሲቀርቡየነበሩት ሁሉም ተከሣ

ሾች ከ38ኛ ተከሣሽበስተቀር ከአርሲ ዘን ማረሚያ ቤት ቀርበዋል:

የተከሳካይ ጠበቃ ጸት ዲሪባ አራርሶ ቀርበዋል::

ይህ መዝገብሊቀርብየቻለው ቀሪ የለዩ ዐ/ሕግን ምስክሮችንመቀረብና የሚቀርቢትን ምስክሮች ቃል ለመስማት ነው ::

በዚሁ መሠረትለዛሬ የተጠሩትየለዩ ዐ/ሕግምስክሮች ቀርበው እንደሆነ ተጠር ተው የተጠሩት ምስክሮች ቀርበዋል ከተባለ በኋላ ለዩ ዐ/ሕግ ምስክሮቹ ከመመስከራ ቸውበፊት የማሳስበው አለ:: የማመለ ሷው በቃሌነው ቡሉበ37ኛ ተከሣሽ አሰፋ ወለዴ እና በ38ኛ ተከሣሽአስቻገር ጌታቸው ላይ ያቀረብ ነበ ማንሣታችንም ን ከስላለከበር ፍ/ቤቱ እጸገለፅለሁ ብሏል::

ፍ/ቤቱም 37ኛ ተከሣሽንውጭ እንዲቀዩ ትዕዛዝ ሰጥቷል ፡:: የለዩ ዐ/ሕግ 8 ምስክሮች ቀርበዋለበመ ቀጠልም 54ኛ የለዩ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበትን ጭብጥ ለዩ ዐ/ሕግ እንዲያስዝ ተጠይቀ በሚከተለው ዓይነት ሲያስመዘግቡ 54ኛ የለዩ ዐ/ሕግ ምስክር ወ/ሮ ሣራ ዋቆ ስሆኑ የሚመሰክሩት ለደርጌ5 ስሆንወንደማቸው አፍሪም ዋቆ ቆርሣ ከተማ ሲገደል ያዩ መሆኑ ይመሰክራሉ ::

54ኛ የለዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቀርበው በደንቡ መሠረትቃለ መሃላ ፈጸመው ማንነታቸውን ሲገልጹ፣

ሥም:_ ሣራ ዋቆ

ዕድሜ 35

ሥራ:_ ባለትዳር

አድራሻ :_ ሙኒሣ ወረዳ ቆበሌ ሄበኖደጋጋ

የለዩ ዐ/ሕግ የመጀመሪያጥያቄ የምስክሯ መልስ አፍሪምዋቆ ወንደሜነው ::አሁን በሕይወት የለም ሞቷል ::ሁኔታውም ዳንኤል በአምነትን ገደለ በማለት ታስሮበገርፋትና በደብደባ በ72 ዓ.ም መጋቢት6 ቀን ተገደለ ታስረን የነበረው ከአና ተ ከ... ገለገለ ______ ከኢዳሻ ሰሩ ፣ ከእኔ ጋር አብረን ታስረን ነበር እኛ የታሰር ነው የእሱ ዘመዱ ናቸሁ ተብለን ነውታውቃላችሁ አይ ታቾኃለለውጡ በለው ተገርፈናል እኛ የታሰር ነውመጋቢትወርበ72 ዓ.ም ነው እሱ የተገደለው ለሀሳት ወር ያህልአብረንከታሰርን በኋላ የተገደለው እስር ቤትእያለን እሱምእኔም ተገርፈናል የተገፋ ነው። እኛቸንን አሰረውብበርሚል ውስጥ ጠምረው ወስጥ አገራችንን ነው የምንገረፈው ሲገደል

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

316

አይ ቻለሁ መገደሉን ያየሁት እኔ መጋቢት 04 ቀን ከእስር ቤት ወጥቼ በ72 ዓ.ም ነው እሱ መጋቢት 07 ቀን 72 ዓ.ም በገበያ ውስጥ ተረሽኖ ዕለተ የገበያ ቀን ነበር፣ ሲረሸን ያየሁት ገበያ ውስጥ ነው ከአባቴ ጋር በገ ለገሸጥ አብረ መጥቼ ነው ከዚያ የገባም እንዳይወጣ የወጣም እንዳይገባ ብለው ታጣቂዎች ሰበሰበው ተሰለፉ ቀመን እንዳለን መጥቶ ተገደለ እሱን ያመጡት ከቀርሣ ፖሊስ ጣቢያ ነው የተገደለው ቀርሣ ከተማ ነው የተገደለው እጅን ወደ ኃላ አስረው ነው የገደለውን እሳው ቀውም ንግግር ያደረገው ገዛኸኝ ወ/ጻድቅ ነው ገዛኸኝ ወ/ጻድቅ ሥለጣኑ እስተዳደሪ ነው ከዚያን በኋላ ሃይስክሉ የተሰራበት በታ የወሻ ጉድጓድ እስ እዚያ ነው የተቀበረው እዚያው ቀርሣ ከተማ ነው ብለው ዋና ጥያቄ አበቃ::

የከሳሽ ጠበቃ/ጥያቄ አልተነሣም ::

በገለ የማከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ አልተነሣም::

የፍ/ቤቱ ማብራሪያ ጥያቄ የምስክሮ መልስ ንግግር ያደረገው ከዚህ በፊት ፀረ_አብዮተኛ ነበር አሁንም ያለው ነፍስ ያጠፋ ስለሆነ እንዲረሸን ተበይኖበታለው ነው ንግግር ያደረገው ገዛኸኝ ወ/ ጻድቅ ነው አስተዳዳሪ ነው እሱን ንግግር እንዲያደረግ ያዘዘውን አላውቅም ::
ወንጀሉን ከፖሊስ ጣቢያ ወደ እርሻ ነው ቦታ ያወጣው የጁ. አለቃ በቀለ ታደሰ ነው ያወጣውነሚ ረሸን በተወቀተ በቦታው የነበሩ ባለሥልጣናት አስተዳዳሪው እና የቀርሣ ፖሊሶች ነበሩ::ሲረሸን አይ ነበር ፖሊሶች ፣አስተዳዳሪው እና ሌሎችም ሰዎች በቦታው ነበሩ፣የጁ. አለቃ በቀለም ነበር፣ እኔ በትክክል ያየኋቸውና የማውቃቸው 1ኛ የጁ. አለቃ በቀለ ታደሰ 2ኛ/ አስተዳዳሪው ገዛኸኝ ወ/ጻድቅ 3ኛ/ሣሙኤል እና ታዬ የሚባሉ ፖሊሶች ነበሩ እኔ ሲረሸን በቦታው ለገኘ የቻልኩት ከአባቴ ጋር ለእነሱ ስንቅ እንዳሠንብለን በገቄ ለገሸጥ ወጥተን ነው እና ቀም ታሰራለች እኔ እሱን ከእስር ቤት ሲያወጡት እለ ነበር ኩምይዘውት ሰመጡ ነው ያየሁት በሳ ጥያቄ አበቃ ::

ፍ/ቤት 55ኛ የለዩ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክሩበት ጭብጥ ከለ ዐ/ሕግ ተጠ ይቀ ዐ/ሕግ ጭብጥ ሲያስዝ 55ኛ የለዩ ዐ/ሕግ ምስክር ኢዳሹ ቡሬ የሚመሠክሩት በድር ጌት 5 ሰሀን ከሟች ጋር ቀርሣከተማ ፖሊስ ጣቢያ አብረው ታስረው እያለ ለገድያ ሲወጣ ያዩ እናበኋላ የተኩስ ድምፀ የሰሙና በኋላም መገደሉን የሰሙ ናቸው ::

55ኛ የለዩ ዐ/ሕግ ምስክር የአማርኛ ቋንቋ አለችሉም ስለሉ የፍ/ቤቱ አስተርጓሚ እንደ ተረጎመለት ተመደቦ በደንቡ መሠረት ቃለ መሃላ ፈጽሞ ማንነቱን ለፍ/ቤቱ ሲገልጹ፣

ሥም_ ኢዶሱ ቡሬ

ዕድሜ :. 50

ሥራ :_ የመንግሥት ሠራተኛ

አድራሻ:_ ሙኒሣ ወረዳ ቀርሣ ከተማ 01 ቀበሌ ፣ 317

ለ የለዩ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ቀርሣ ከተማ ውስጥ ታስሬ እውቃለሁ

በ72 ዓ.ም በነፍስ ጉዳይ ተከሶነው የታሰርኩት ከበዙ ሰዎቻችጋር ነው ወደ 30 ሰዎች እንሆናለን :: እኛ የታሰርነው አፍሪም ቀቀ ሰው ገደለ ተብሎ ነው የታሰርነው እኛ የእሱ ተወላጅ ናቸሁ ተብለን ነው የታሰርነው ከዚያ እስር ቤት አያለን የደረሰብን ተገርፈናል ተገለብጠን ለሊቱን ሙሉ ተገርፈናል ከእሱ ዘመዶች ውስጥ ሂርጶ ቡሬ ጉደታ ቡሬ ነው የታሰሩት ከአፍሪም አህቶቹም እና ቶም ታስረ ዋለከዚያ በኋላ አፍሪምከ ታህሣሥ1 ቀን 72 ዓ.ም እስከ መጋቢት6 ቀን 72 ዓ.ም ታስረ ተገረፈ እሱ ተረሸነ ቀኑን አላስታውስምመጋቢት6 ቀን ነው በ5 ሰዓትእሱንከእስር ቤት አወጡ እና እስር ቤት ነን ከእስር ቤት ከወጣ በኋላ በጥይትተገደሉት ተባለ እሱን ንደወጣ የጥይት ድምፅ ሦስት ጥይትሰማት ሰምቶናል እላቱ ቀጻሚ ነው እኔበዚያወመጋቢት6 ቀን72 ዓ.ምከ ቀኑ በ10ሰዓት ነው የወጣሁት ብሎ ዋና ጥያቄ አበቃ::

የተከሳሽ ጠበቃምሆነ የገለ ተከሣሾች መ/ጥያቄአለ ተነሣም :: የፍ/ቤቱማብራሪያ ጥያቄ በሳለ ተነሣ ምስክሩ ተመለሰ::

ፍ/ቤቱ 56ኛ የዐቃ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክሩበት ጭብጥን እንዲያስዘ ዐ/ሕግ ተጠይቀ ዐ/ሕግ ያስመዘገበው ጭብጥ 56ኛ ምስክር አቶሚልኪሳ አርሲ ና 57ኛ ምስክር አቶረይሣአርሰዲ የሚመሰክሩትለከሰ /ለደርጊት/18 ሰሆን ወንጀሚቸው ጭሳ አርሰዲ በቀጺ ከተማ ውስጥ የተገደለ መሆኑንይመሰክራሉ እሱከመገደሉ ቢቂት ሰዓታት ቀደም ብሎ ሁከት እንዳይ ፈጥሩ ተብለውየታሰሩ መሆኑንይመሰክራሉ ::

56ኛ የዐቃ ዐ/ሕግ ምስክር ቁርበበደንቡ መሠረት ቃለመሃላ ፈጽሞ ማንነቱን ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፣

ሥም :_ ሚኪስአርሰዲ
ዕድሜ :_ 63
ሥራ :_ ነጋዴ
አድራሻ:_ በቀጺከ ከተማ 02 ቀበሌ ፀ

የዐቃ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልሰጧሳ አርሰዲንእውቀዋለሁ ወንድሜነውአሁን የለም ም ታሰሁኔታውም የተገደለውም ከተሰማ ዳጊጋር ነው የተገደለው እኛበዚያን ጊዜ የሰበሰበሬት ደርጅት ውስጥእሰፋነበር ም ታሰ ያለኩትወንድሜ የታሰረው በቀጺ ቾለሰ ጣቢያ ታስር ነበር ለአንደሁለት ወር ያህል ታስሮል እየተመለሳለስን እንጠይቀው ነበር፣ ከዚያንን የተባለው መጣና ቶነስ እለኝ ተነሳሁ፣ ወንድሜም ገመዳአርሰዲም ተነሳ ከዚያ ከሰበሰበሬት ማህበር ውስጥወጣ ስንለፈይሣ አርሰዲምመጣ ከዚያ እንዲወጣሁ ፎይሣንም ተመለሰ ስለ ፈይሣአለቀስ [illegible] ለምን ታለቀሳለህ አለኩት ቀሽሽ በቆስደብኩት እኔእውቀያለሁ አለኩከዚያ ለማ [illegible] ምንድነው [illegible]ከው ስለኘሰዎቹን ሰተገደሉ ነው አለኩትከዚያ ተገኘ ወደ ላይስን ሄዶ ደሜ [illegible] ከበደ ቱፋ ተያዞ እነሱደገምየተሰማ አጉትና ቸው እሁንበገለጸአወኩ ከዚያወደፖሊስ ጣቢያ ስንሄድ ስንደርስሚኪስ [illegible] በለውፖሊሶቹ ይናገራሉ 318

እኔም አያመጣሁ አለኳቸው ::ከዚያ ወደ ፖሊስ ጣቢያ ገብተን ታስርን ከዚያ ተገኘ ከቀየን በኋላ ዙሙስ ለማገኘዚያበኋላ 6 ሰዓት ሰሆን በና ነቢ መጪና ገደለን እያለ ደጅ ደጅ ይሄዳል እኛእስር ቤት ነን በና ነበበዚያን ገዜ የፖሊስ አዛዥ ነው ከዚያ ወደ 11 ሰዓት ሰሆንለቀቁንአታልቀሱ አት ናገሩ ብለው እንዲህ ብለው የለቀቁን ቢሳበዳኛ ለገሰ ቡሌ ና ቸው ::የተቀበሩት ከሰላም መቃብር አባለፊው ወደ ውሻየሚቀበርበት ነው የተቀበሩት አሱንአደማቸውን እስከ ዛሬ ድረስ አላወጣንም ብለው ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃም ሆነ በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ አልተነሣም ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ከእስር ቤት ከወጣሁበኋላ የሰማሁት ወሬ ጧሳ በሠሰት ጥይት ተመቶ አልሞተ ሰል አብዱሏሂ የተባለው በሽጉጥ ሁለት ገዜ ራሱን መታው ብለው ወሬ ሰማሁ እንጂ እኔ አላየሁምአብዱሏሂ አብደላ የሚባለው ማለቱነው ::ጅጅ ለርሸና መጡ የ የተባለው እንበክንዴየተባሉ ሰዎች ና ቸው እኔ አላየሁምበወሬ ነው የሰማሁት የተረሸኑት ይዘርፉሉ ሌቦች ና ቸው ተብለው ነው ብሉ ጥያቄአብቀቶ ምስክሩ ተመለሰ::

57ኛ የአቃ/ሕግ ምስክር ፍርቤበደንቡ መሠረት ቃለ መሃላ ፈጽሞ ማንነቱን ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፣

ሥም:። ፈይሣ አርሰዲ

ዕድሜ:_ 46

ሥራ :_ ለበስ በሬ

አድራሻ :_ ለሙና በሌበሉ በቆጂ ከተማ ቀበሌ02 ፣

የአቃ ዐ/ሕግ የመጀመሪያጥያቄ የምስክሩ መልስጧሳ አርሰዲ ለእኔ ወንድሜ ነው አሁን ሞቷል :: አሟሟቱም በ1971 ዓ.ም ቀኑ ፋሲካ ነገ ለፊታ ሰለ ቀዳሜ ሹር ቀን ነው በዚያን ቀን ነው የ ገደሉት ከዚያበፊት በቆጂ ፖሊስ ጣቢያ ታስሮ ነበር፣ እሱ ሲገደልማለት እሱእንደ ዛሬ ሊገደል ሰል እስር ቤት እሰረን እስር ቤት ሆኖ እያለ እየሄዱን ስንጠይ ቀው ይደበደቡኝ ነበር ብሉ ይናገር ነበርበዚያን ቀን እኛን ካሰረን በኋላ በግምት 6 ሰዓት ይሆናልየጥይት ድምፅ ሰማሁ በዚያን ቀን ተገደሉ ሲባሉ የሰማሁት ጧሳ አርሰዲና ተሰማ ዳዲን ነው ::

እነሱምሊስጣቢያ አብረው ነበር ታስረው የነበሩት እኛ የተያዘ ነው እኔእራሴ ወንድሜ ሚኤሳ አርሰዲ፣ገመዳአርሰዲ ነን የተያዘ ነው ከለበሰበሬት ድርጅት ነው እኛ የጧሳ ወንድሞችስለሆንን ነው የታሰር ነው ደሚቱፋናከበደ ቱፋ ና ቸው እነሱ፣የተሰማ [illegible] ከዚያ ተወሰደን እነሱየታሰሩበት ከፍለውስጥአሰረን እና ከዚያ ወደ ማታመጡና በግምት ወደ [illegible] ሰዓት ይሆናል ማለ ቀስ መቁመጥ የለም በር ታችሁ መኛር ተቻላችሁ ሂዱገብለው ማስጠቀቂያ ሰጥ ተውን ሂዱ ገቡ አሉንማስጠንቀቂያ የሰጡን የወረዳው አስተዳዳሪ ጧሳ በዳዳና እነ ለገሰአበሌ ና ቸው የተቀበሩት 319

Walligala Oromiyaa

-250- 2/89
=5= 137

አንድ የሆነባካ ውስጥ ወደ አስላምመ ቃበር አካባቢ ወደ ጫካ ውስጥ ነው የተቀበሩትብሉ ጥያቄ አበቃ::

የተከሳካይ ጠበቃም ሆነ በግል የሚከራከሩት ተከሣሾችመ/ጥያቄ አል ተነሣም::

የፍ/ቤ ቱማብራሪያ ጥያቄ የምስክሩመለስ ወንጀሚን የያዙት የቀበለው ዋናፀሐፊ አስታጥቄ አበበ እና ዋና ሊ/መንበሩ ደገፉ ጃራ ደበሌ የተባሉት ና ቸው :: የተያዘበት ምክንያትሌባነው ብለው ነው የያዙት የተለ ቀቀ ነው እስክ ተገደለ በኋላ ነው ብያለሁ የጁ አለቃ በከንዱየሚባል የአባ ታችውንስም የማላውቀ ሰው ነው የረሸነውሰባል ነው የሰማሁትከዚያ የምናደርገው ነገር የለምጠፋ ጠፋብለን ዝም ብለን ተቀመጥን ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቀ ተምስክሩ ተመለሰ::

ፍ/ቤቱ58ኛ የሰ ዩ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰከርበት ጭብጥካለ ዐ/ሕግ ተጠ ይ ቀዐ/ሕግ ያስመዘገበው ጭብጥ 58ኛ የሰ ዩ ዐ/ሕግ ምስክር አቶ ዳኜ በዳሶ የሚመሰክሩት ለ ደር ጊት 20 ሰሆን አባታቸው በዳሶ በር ቃባሉ ተይዘው እዚህ የተገደሉ መሆኑንይመሰክራሉ ::

58ኛ የሰ ዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቁርበየአማርኛ ቋንቋ አለቸለም ስላለ የፍ/ቤቱ አስ ተርጓሚ እንዲተረጉምለት ተመድቦለት በደንቡመሠረት ቃለ መሃላ ፈጽሞ ማንነቱን ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፣

ሥም ዳኜ በዳሶ

ዕድሜ 46

ሥራ ገበሬ

አድራሻ ባሌ ዞንአዳባወረዳገራዱሉ ቀበሌ

እነዚህን ተከሣሾች አውቃለሁ ከ ተከሣሾች ጋርፀብና ዝምድና የለኝም ዛሬ የመጣሁትለምስክር ነት ነው ::

የሰ ዩ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ አባቴ በዳሶ በር ቃ ይባላሉ አሁን የሉም ተገድለው አባታቸውምበሰው አጅ ነው ሕይወታቸው ያለፈውየተያዙት ከአዳባ ወረዳ ውስጥ ነቀ ገበያ ወጥ ተው ነው ሲያዙ እኔም እዚያ ገበያ ነበርኩ የያዙት አለይሁስን መሀመድ, ባሂር እና ሌሎችም ሰዎች ነበሩ ከዚያ ወደ በቆጂ ወደ እዚህ አመጧቸው የተያዙት1971 ዓ.ም ነው በግንቦትወር ነው ቀኑን አላስታውስም በቆጂ ያሉት በእርሲ ክ/ሀገር ውስጥ ነው የሚገኘው ከዚያ ወደ እዚህ ወደ አሰላ አመጥ ተውገደሉት ተባለን ተገደለ የተባለው በዚያው ዓመት ምህረት ውስጥ ነው እኔ በቆጂ ወጥቼ ለጠይቀ ስለከዚያ ፖሊሶች አባረሩኝ ከዚያን በኋላ እዚህ አሰላ ተደበቄ መጥቼ ለጠይቀው ስመጣ ሞቷል ተባሉኮ ሞቷል የተባሉትበስኔ ወርመጨረሻ ላይ መጥቼ ነው የሰማሁት ብሉ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከሳካይጠበቃየመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ተከሣሾችን ሁሉንምአውቃቸዋለሁ ያሉት ሰዎች ወደ 5 ሰዎች ይሆኑ ነበር፣ ብሉ ጥያቄ አበቃ::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ አል ተነሣም ::

የሰ ዩ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄ አል ተነሣም::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa

320

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ አባቱን የያዙት በደርግ መንግሥት ጊዜ መሬት ሳራሹ ተበሉ መሬት ስለሚደለደል ተካፍሉ ይወስደብናል ብለው ነው የሸና ጂሉ መሬት ተካፍሉ ስለ ተሰጠው ነው ለምን ተካፍሉ ይሰጥብናል ብለው ነው ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቁቶ ምስክሩ ተመሰስ::

ፍ/ቤቱ 59ኛ የሌዩዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥ ካለ ዐቃቢ ሕግ ተጠይቁ ዐቃቢ ሕግ ጭብጥ አለኝ ብሉ ያስመዘገበው ጭብጥ 59ኛ ምስክር ሁሴን ዋቆዩና 60ኛ ምስክር ሙሉ ዋቆዩ የሚመሰክሩት በደርጊቱ 10 ሰሆን አባታቸው ዋቆዩ ጡኒቂሳ ሲያዝ ያዩና ከሬሉ ከተማ ውስጥ ከአንድ ሰው ጋር መገደሉቸውን ይመሰክራሉ ::

59ኛ የሌዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቁርበ በደንቡ መሠረት ቃለ መሃላ ፈጽሞ ማንነቱን ለፍ/ቤቱ ሲገለጽ፣

ሥም፡. ሁሴን ዋቆዩ
ዕድሜ 41
ሥራ መምህር
አድራሻ አሰላ ከተማ ቀበሌ 09

ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቃቸው ሻ/ቃ ተሰማ ዋጋዩን፣ ሁሴን ሙዳን፣ ለማ መርጊያ፣ የተባሉ ትን አውቃቸዋለሁ ፀብናዝምደና የለኝም ::

የሌዩዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ አባቴዋቆዩ ጡኒ ቂሳ ይባላሉ አሁን የሉም ተገድለዋል ሲያዙ አይቻለሁ ሰኔ ወር 71 ዓ.ም ቤታቸው እያሉከምሽቱ 1 ሰዓት አካባቢ ነው የወረዳው ካድሬ ዱጋፍ ሣዶ የሚባልና ወ/ሬ ደጀኔ ታሪስ የሚባሉየወረዳው ዋና ፀሐፊ ከበዙ ፖሊሶች ጋር ለሊትመጡ በድንገት መጡ በር ተከፈተ እኛ ከአባታችን ጋር ቆጭበለናል አንድ 5 የሚሆኑ ፖሊሶች በኋላ አየመቱ ሽፍታአዚህ ቀበራችኋል ደብቃችኋል እያሉ መቱን ጥያቄ ቁርበስን እኛም የምንሽፍታ ነው አለን አነሰምበኋላ አባደፉን ለገዘው ያስታወስኪቸው ወ/ሬ ደጀኑን እና የወረዳው ካድሬ የነበረውን ዱጋፍ ሣዶ የተባሉትን ነው ::ከዚያ ወደ ከተማ ይዘዋቸው ሄዱበታው ማለት ቀበሌው ሁለበሬ ገ/ማህበር ነው የሚባለው ከቤታቸው ነው ይዘዋቸው የሄዱት ፣ሽፍታ ተበዳው ለገዜው ሰውን ያሳስታወስኩት ለጅ ነበር እሱ አሁን አዲስ አበባ ኦሮሚያ ፍትሕ ቢሮ ነው የሚሰራው ከዚያ አባታችንን ወደ ኩሬሉ ከተማ ወስደው አሰሯቸው ወዲያው ኩሬሉ የተወሰነ ጊዜ ካሰሯቸው በኋላ እዚህ አሰላ አምጥተው ወህኒ ቤት አሰሯቸው ከአቶተፈራ ወ/ማርያም ሽማገሌ ጋደኛቸው ነበሩ:: ከእባቸው ጋር ነው አምጥተው ያሰሯቸው እዚህ አሰላ ወህኒ ቤት ታሰሩ ሰኔ፣ ሐምሌ፣ ነሐሴ፣ ቆይ ተው መስከረም 11 ቀን 72 ዓ.ም ኩሬሉ ወስደው ገደሏቸው ሲገደሉ እኔ አልነበርኩም ከዚሁ ከምሰራበት ቦታ ተነስቼ እዚህ መጥቼ ለመጠየቃቸው ካለ ተወስደዋል አሉኝ እኔም ቀዳሚ ጠዋት የሻሸመኔአውቶብስ ተሳፍሬ ጠዋት ስሄድ ተገድለዋል ተባለኩ እኔም ፈርቼ መንገድ ላይ ወርጄ ሰዎች ይዘውኝ ወደ ቤት ወደ ገጠር ሄድኩ ከዚያ ተቀበሩ ተባለ ደብቁ የተባሉት ሽፍታ ነውያሉት የእህአገ ነው የተባለው ::

321

ለች በሰዓቱ ነበረ በመስኮት ዘሎወጣ እመለጣቸው በመስኮት ዘሎ የጠፋቸው እና ቤት ከባታችን ጋር ቁጭ ብለን እንዳለን ተኩስ ከውጭ ሲተኩስ ነው ዘሎ የወጣው ከዚያ በኋላ በረንዳና እነዚሁ ዱሳፍ ሣይ እና ወ/ሮ ደደፉ ታሪስ ከ5 ፖሊሶች ጋር ገቡ ለ ኋላካ በዚያን ዝግጁ ነበር፣ በመስኮት ዘሎ ወጣ ከዚያ በዚሁ ተደበደብን ተረበሽን ከአባታችን ጋር 4 ልጆች ተይዘንኩሬለ ከተማ ተወሰድን ከአባ ታችን ጋር ተይዘው የነበሩትኩሉ ቀቀዱ መሀመድ ሺከ ዋሪ ዱ ቀቀዱየ ተባሉት ና ቸው ::እነዚህ በኃንው ቀን ዋሪ ጁና መሀመድ ተለቀቀኩሉ ቀቀዱ አባታችን ወደ እዚህ እስከሚመጣ ድረስ ታስሮ ቀየ ምስክሩ ቀድም ስሙን የራሴት ያሉኩት አሁን ትዝ ብሉኛል ብሉበገበተ ኳሳ ይባላል ብለዉ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃው/ጥያቄአለተነሣም::

በግል የሚከራከሩ ተከሣሾች ወ/ጥያቄአለተነሣም ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ አባታችንከአቶተፈራ ጋር ታስረዋል ብያለሁ አቶ ተፈራ አባቴ ከታሰሩ ከአንደሣምንት ቀንበኋላ ነው ከኩሬለ ፖሊሶች ሄደው ያመጧቸውና አብረው ያሰሯቸው አባቴ መገደላቸውን ሰምቻለሁ አባቴንገደሏቸው የተባለው በወሬ የሰማሁት ፖሊሶች ና ቸው ነው የተባለው እኔ በቦታውአል ነበርኩም ፖሊስ ታዘዘ እነሱተገደሉ ተብሎ ነውየተነገረኝ ብሎጥያቄው አበቃ ተምስክሩ ተመለሰ::

6ኛ/የሌዱ ዐ/ሕግ ምስክር ቋንቋ የአማርኛ ቋንቋ አለቻሉምስሉ የፍ/ቤቱአስ ተርጓሚ አንዲ ተረጉምለት ተመዝገበለት በደንበመሠረተቃለ መሀላ ፈጽሞ ማንነቱንለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፣

ሥም/.	ቡሉ ቀቀዱ
ዕድሜ	50
ሥራ	ገበሬ
አድራሻ:_	ኩሬለ ወረዳ

ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቃው አለኩማውቃቸው ጋርፀብናዝምድና የለኝም ::

የሌዱ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ የአባቴ ስም ቀቀዱኩኒቄሳ ነው አሁን ም ተዋ፡ በደርግ ጊዜ ኩሬለ ተገደለው ነው ሲያዙ አይቻለሁ የተያዙት ከደጅ ከመኖሪያ ቤቱ ወለበሬ ቀበሌ ም ቱ ከሚገባለ ቦታ ነው የያዟቸው ማታ ወደ ከምሽቱ 2 ሰዓት አካባቢበወታደር ቤታችንን ከበው ጥይት እየተኩሰመጥተው ይዟቸውየቁጣማውቃቸው ውስጥ እንትዱሳፍ ሣይነው እንዳወ/ሮ ደደፉ ና ቸው እኔም ሲያዙ አብረ ነበርኩ፡ እኔምአብረ ተይዤ ነው የተወሰዱት አብረን የተያዝነውና የታሰር ነው አባቴ፣ ሁሴን ቀቀዱ ዋሪ ቀቀዱ እና መሀመድ ሺከ ና ቸው ... ወደ ኩሬለ ፖሊስ ጣቢያ ነው የወሰዱን ከዚያ እኔ ቸውን ወደ አሰላ ወሰዷቸው ከዚያ ... ተው ኩሬለገደሏቸው እና እስር ቤት እያለን ተፈራ ወ/ማር ያም የተባለውንይዘውመጥተው አብረው ገደሉት እኔ ከአባቴና ከሌሎች ወንድሞቼ ጋር አብረ ታስረ ነበርወንድሞቼንበስኔ ወር ውስጥለቀቋቸው እኔን አለቀቁኝም እኔ

Murtii Waliigala

253 2/89

140

የተለቀቀኬት እነሱ ከተገደሉ በኋላ ነው የተለቀኩት ተፈራ ከእኛ በኋላ ነው ተይዞ የመጣው እኔና አባቴ ነን ቀድመን የታሰር ነው ከከፈሌ ወደ አሰላ ወህኒ ቤትወስደውአሰሯቸው እኔ አዚያው ኩፈሌ ታስሬ ቀረሁ ሁለ ቱንም ሰዎች አብረንከታሰርንበትከኩፈሌ ፖሊስ ጣቢያ ወደ አሰላ ሲወስዷቸው አይ ቻለሁ::ከዚያ በሰኔ ወር ውስጥወደ አሰላ አምጥተዋቸው መስከረም11 ቀን 72 ዓ.ምኩፈሌ ከተማ አምጥተው ገበያ ላይ ገደሏቸው በመጀመሪያከአሰላ ይዞዋቸው ካመጡ በኋላ ወደ እስርቤት አስገቧቸውም አጥር ውስጥውጭ ቆመው አይቻቸዋለሁ ከዚያ በኋላ ተኩስ ሰማሁ በኋላምወንድሜ አባቴ ተገድሏል ብሎ ሲያለቅስ ለምንአለቀስክ ብሎ ተይዞ መጥቶ ከእኛ ጋር ታሰሮ ስለነበረ በዚህ ምክንያት አውቄያለሁ የተቀበሩት ኋር የከብትማቆሚያ ቦታ ነበር ጨፋ ቦታ ላይ ነው የተቀበሩት ሬሳቸውን አላወጣነም በታውንምአይ ተናል እናውቃለን::የተገደሉት አድሃሪያኖች ናቸው ተብለው ነው ብሎ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃመ/ጥያቄ አለተነሣም ::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ አለተነሣም ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄስላለተነሣ ምስክሩ ተመለሰ::ፍ/ቤቱ61ኛ የአቃ ዐ/ሕግ ምስክር ማን እንደሆነና የሚመሰክርበት ጭብጥን እንዲያስዝ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ 61 ኛ የአቃ ዐ/ሕግ ምስክር ኤቢሶ ገመዳ የሚመሰክሩት ለደርጊት 10 ሰዎች ገድያው ስፈፀምያቁ መሆኑን ይመሰክራሉ ::

61ኛ የአቃ ዐ/ሕግ ምስክር የአማርኛ ቋንቋአለቸለምስላለ የፍ/ቤቱ አስተርጓሚ ቋመ ደብለት በደንቡ መሠረትቃለ መሃላ ከፈፀመ በኋላ ማንነቱንለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፣

ሥም:_ ኤቢሶ ገመዲ

ዕድሜ 55

ሥራ:_ ገባሬ

አድራሻ ኩፈሌ ወረዳ ሀለበራ ቀበሌ ፣

ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቃቸው አለ፣ ከማውቃቸው ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም፣

የአቃ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ዋቀዩ ጡኒቂሳን አውቀዋለሁ አሁን በሕይ ወት የለምበሰው እጅተገደለ ዋለሲገደሉ አይ ቻለሁ::የተገደሉት ኩፈሌከተማ ውስጥከአቶ ተፈራ ወ/ ማርያም ጋር ነው እኔ ላይ የቻልኩት ተጠርቼ ነው ቀኑ ገበያ ነበር፣ እኔ በዚያን ወቀት የቤት መና ቀበሌ አስተዳዳሪ ነበርኩ ተጠር ተን ነው የወረዳው አስተዳደር ከተማ ይስታነበር የወረዳው ካድሬ ዋናፍ ሣይ ይባላል፣ እነዚህ ሰዎች ሆነው እነዚህ ሰዎች ይገደሉ ብለው ሕዝቡን ገበያ ውስጥአሰባሰበው እጅ አስጠብጥበው ለምንድነው እነዚህ ሰዎች የሚገደሉብሉ የሚጠይቅ ሰው አለ ነበረም ::ከዚያ እጃቸውን ወደ ኋላ አስረውቀ ዳሚገበያ ላይ መገደላቸውን በዓይኔ አይ ቻለሁ:: የተኩሱባቸው ወታደሮች ሁለት ናቸው ስማቸውን አላውቀምያን ዕለት ነው ገና ያየኋቸው ሟቾቹ ቀድምብለው ታስረው ቆይ ቶው ነው የተገደሉት ከዚያ ከተገደሉ በኋላ ማጫ የሚባል ሽለ ቆው 323

ውስጥ ውሻ የሚቀበርበት ቦታ እዚያ ነው ቆፍረው የቀበሩት ዓመ ተምህረት መስከረም 11 ቀን ቀዳሚ 72 ዓ.ም ነው የተገደሉትስገበቶ ኋላ የተባለውንአሁ አፖ የሆነውንሰው ቀቀዩ ጡኑቂጣደፎ ተገኘቷል ተበሉ ነው ተሬሬ ወ/ማር ያምን ደገም አድሃሪ ነህበለው ነው የገደሉት በሉ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከሳካይ ጠበቃው/ጥያቄ አለተነሣም ::

በገለየሚከራከሩት ተከሣሾች ወ/ጥያቄ አለተነሣም ::

የፍ/ቤት ማጣሪያ ጥያቄም ስላልተነሣጁ ምስክሩ ተመለሰ::::

ለዩ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችንለሚቀጥለው ገዜ ተሰጥ ቶኘእንዳቁርብ ቀጠሮ ይሰጠኝበለዋል::

ትዕዛዝ

1ኛ/37ኛ እና 38ኛ ተከሣሾችንበተመለከተ ለዩ ዐ/ሕግ ከሱንያነሳ መሆኑን በችሎት ሳይሰረ ጋገጠ ተከሣሽ ቹገማረሚያ ቤት እንዲፈቱ ይጻፍበሰናል::

2ኛ/ ቀሪ የለዩ ዐ/ሕግ ምስክሮችንለሚቀጥለው ቀጠሮበርከት አድርጉ እንዲያቁርብ ታዞ ለመጠባበቅ ለኀኀበተ07 ቀን1993 ዓ.ም ተቀጠረ::

-255-142

2/89

07/09/93

ዳኞች:_ አህመድ ዑመር

ጡሬ ቆኖባ

ደረጀ ኢቲቻ

ከሣሽ ልዩ ዐ/ሕግ አየለ ሞገስ ቀርበዋል

ተከሣሾች እና ኮ/ል ደበበ ሀይሉ ከ06 ሰዎች ውስጥ ባለፈው ችሎት ሲቀርቡ የነበሩት ሁሉም ተከሣሾች ከአርሲ ዘንማረሚያ ቤት በአጃቢ ፖሊስ አማካኝነት ቀርበዋል::

የተከሳካይ ጠበቃአቶ ጌሪባ አራርሳ ቀርቧል::

ይህ መዝገብ ለዛሬ የተቀጠረውቀሪ የልዩዐ/ሕግን ምስክሮች ቃል ለመስማት ሰሆን በዚሁ መሠረት ምስክሮችቀርበው እንደሆነ ዐ/ሕጉ ተጠይቀው 6 ምስክሮች ስለቀረቡ ይሰሙልኝ ብለዋል ::

ፍ/ቤቱም62ኛ ምስክር ማን እንደሆነ እና የሚመሰክርበትን ጭብጥ ዐ/ሕጉን እንዲያስመዘ ገብ ጠይቀት ሲያስመዘገብ 62ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ሃጂ አማን አደም የሚመሰክሩት ለደርጊት 1 ሰሆን ለጁቸው አሳበልአማን ከኢተያከተማ ታይዞ ጀሰሳ ከተማ ውስጥ የተገደለ መሆኑን ይመሰክራሉ እና ሃይሉ ተፈሪ ኢተያ ከተማ ውስጥ ተገደለው አረሳቸውን ያዩ መሆኑን እንደገናም በደርጊት 6 ላይ የተገደሉት ሰዎች ተገደለው አረሳቸውን [illegible] ኢተያ ከተማ ውስጥያዩ መሆኑን ይመሰክራሉ ::

62ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክርም ቀርቦ በደንቡ መሠረትቃለ መሃላ ፈጽሞ ማንነቱን ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፣

ሥም:_ ሃጂ አማን አደም

ዕድሜ 65

ሥራ ገበሬ

አድራሻ ኢተያ ከተማ

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነውእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው የለም::

የልዩ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ከቤተሰቤ ውስጥ ለጁ አሳበል አማን በቀይ ሽብር ጊዜ ከቤት ወስደውት እዚህ አሰላ ብዙ ጊዜ ከታሰረ በኋላ ተገድሏል የተያዘው ከቤቱ ከኢተያ ከተማ ነው የያዙት ተከሳይ አበረሃ የ[illegible] [illegible] ወታደር ነበር፣ እሱ ነው ጾጸ/ የወሰደው እዚያም የሚሰራው እሱነበር የተያዘው ቀን06 ሰዓት አከባቢ ነው የያዘው ከዚያ በኋላ እዚህ ታስረው እዚህ የመጣው ከበዙ ጋደኞች ጋር ነው እንደሱ ተይዘው የተገደሉ ሰዎች ፋቤ በባስ ፣ ሰፋ ገና፣ ሀይሉ ተፈሪ፣ ደበበ ሽበሺ፣ ፀጋዬ ቀዐር ቱ፣ከማል ከዲር እና ከማል አብዱላሂ የተባሉት ከዚያ ነው፣ የተያዙት ጋደኞች ናቸው የእኔልጅ አሳበል አማን

325

ይባላል ከዚያ እዚህ እስሳ ታስሯ እየተመሳለስን ስንጠይቀ ቆይተን ሁለት ነበሩ የታሰሩት አንዱ ወጣ ያን ጊዜ በመጋቢት ወር በመጣ አይ እሱ የለም እሉን ማታ ይዘውት ወጥ ተዋል ብለው ነገሩኝ በመጋቢት ወር 70 ዓ.ም ነው እዚህ እስሳ ለጆችን ወረሱአቸው ተባለ እነ ሀይሉ ተፈሪ እዚያ ወረሱ አሬሳቸውን አይቻለሁ የእኔ ልጅ እዚህ እስሳ ነውተገደለ የተባለው ኢተያም የተገደሉትን ሬሳ አይቻለሁ እነ ሀይሉ ተፈሪ፣ደበበ ሽብሺ፣ሰፉ ገና፣ አንድ የገበሬ ልጅ ስሙን የማላውቀው አራት ና ቸው ::ኢተያ ተገደለው ሬሳቸውን ያየሁት በመጋቢት 19 ቀን አካባቢ በ70 ዓ.ም ነው እነዚህ የተገደሉት ሰዎች የኢህአፖ አባላቶች ና ቸው ተብለው ነው ከዚህ ሌላ ሁለት ልጆች ገዛኸኝ ሀረሯ እና ንጉሴ ዋሪ በ72 ዓ.ምበመጋቢት ወር ውስጥ ከተገደሉ በኋላ ተከሳ ሰዎች ሰመጣ አርምጃ ተወሰደባቸዋል ከዘመቻ ከሽ ተው የመጡ ና ቸው ብለው ሲናገሩ ሰምቻለሁ ዕለት ገበያ ነውንገገር ሲያደርጉ አለደረሰኩም እኔሬሳቸውን አይቼ ተመለስኩ የተቀበሩት ውሻ የሚቀበርበት ቦታ እዚያው ኢተያከተማ ውስጥ ወስደውቀበሯቸው ብለው ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች ተከሳካይ ጠበቃው/ጥያቄ አልተነሣም ::

በገለየሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ አልተነሣም::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄምአልተነሣም ምስክሩ ተመለሰ::

63ኛ የዐቃ ዐ/ሕግ ምስክር የሚመሰክርበትን ጭብጥዐ/ሕግ እንዲያስዝ ተጠይቀ ያስያዘው ጭብጥ 63ኛ የዐቃ ዐ/ሕግ ምስክር ሃጂ ገቢ ሄይ የሚመሰክሩት ለደርጊት /ለከስ/ 1 ሰሆን እነ ሀይሉ ተፈሪ እና እነ ሰፉ ገናኢተያ ከተማ ውስጥ ተገደለውሬሳቸውን ያዩ መሆኑን ይመሰክራሉ ::

63ኛ የዐቃ ዐ/ሕግ ምስክር ቋርበው በደንቢመሠረት ቃለ መሃላ ፈጸመው ማንነታቸውን ለፍ/ቤቱ ሲገልጹ፣

ሥም ሃጂገቢ ሄይ

ዕድሜ 62

ሥራ ነጋዴ

አድራሻ ኢተያ ከተማ አርሲ ዞን

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው የለም ::

የዐቃ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ በቀይ ሽብር ጊዜ ከእኛ አካባቢ በ70 ዓ.ም እኔ ያንቀን ናዝሬት አድሬ ከናዝሬት ወደ ቤቴ ስመጣ በገቢመንገድላይ እነሀይሉ ተፈሪ፣ ሰፉ ገና እናሌሎችምስሟቸውን የማላስታውሳቸው እሉ አንድ አራትሰዎች ይሆናሉ መንገድ ዳር ሺለ አካባቢ ወድቀው አይቻለሁ ::ሀይሉ ተፈሪ የት/ቤትደሪከተር ነበር የኢተያ ከተማ ሰፉ ገና እዚያ አካባቢ ተማሪ ነበር ከዚያ ተሳለፍእዚህ እስሳ 25 ደረጃ ተማሪ ነበር፣ እናእዚያ አካባቢ ና ቸው ተገደ ለው ያየኋቸው ኢተያ ከተማ ነው ቀደም ብለው የታሰሩት እስሳ ወህኒ ቤት ነው ሰሉ ሰምቻለሁ

በለው ጥያቄ አበቃ ::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አለተነሣም::

በገለ የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄ አለተነሣም ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄከላለተነሣ ምስክሩ ተመለሰ::

64ኛ የሰው ዐ/ሕግን ምስክር ለዐ/ሕግ ጭብጥ እንዲያስዝ ተጠይቆ ያሲያዘው ጭብጥ64ኛ የሰው ዐ/ሕግ ምስክር አቶ ንጉሴ ሰገዶ የሚመሰክሩት በድርጊት 1 ላይ እነ ሀይሉ ተፈሪ እና እነ. ሱፋ ገና አረሳንበኢተያ ከተማ ውስጥ ያዩ መሆኑን እናበድርጊት 6 ላይ የተገደሉትን ሰዎች ሬሳቸውን እዚያው ኢተያ ከተማ ውስጥ ያዩ መሆኑንይመሰክራሉ ::

64ኛ የሰው ዐ/ሕግ ምስክር ቁርበው በደንቡ መሠረት ቃለ መሀላ ፈጽመው ማንነታቸውን ለፍ/ቤቱ ሲገልጹ፣

ሥም:_ ንጉሴሰገዶ

ዕድሜ :_ 60

ሥራ:_ ነጋዴ

አድራሻ ሄጦሣ ወረዳ አርሲ ዞንኢተያ ከተማ ፣

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች የማውቀው የለም፣

የሰው ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ በቀይሽብር ጊዜ ኢተያ ከተማ ውስጥሽለ አካባቢ ሀይሉ ተፈሪ፣ ደበበ ጸበሸ፣ ሱፋ ገናን የእነዚህን ሬሳ አይቻለሁ:: እኔ ነዋሪነቴ እዚያው ነው ተኩስ ለሊት ሲተኩስ ሰምቻለሁ ሌላ በዚያን አካባቢየተገደሉት ሰዎች ማለት ዘመቻ ፊር ተው ሽሽ ተው የመጡ ና ቸውተበሉሁለት ሰዎች ቀኑ ገበያ ነበር አለዘምትም በለው ሊገድሏቸው ነው በለው ወደ ገበያ ይዘውሲሄዱ ተከታተለን እና በማህል በአቋራጭ ሰዕሄዱ እና ሰንደርስ ተገድለው ሬሳቸውን አይቻለሁ ሰማቸውምገዛኸኝ ሀረፉና ንጉሴ የሚባል የአባቱን ስም ለጊዜው የዘነጋሁት ካሉ በኃላንገሴ ዋሪ ና ቸው የመጡቸው ከዚያውከኢተያ ፖሊስ ጣቢያ ነው በሳንደሮቨር ይዞቸው ሲሄዱ ተከታተለን በእግር መንገድ ዘረን ለማየት ስንሄድ አለቀዋል ገድለ ቀቸዋል የገደሏቸውን ሰዎች አላውቅም ቀኑ ገበያ ነበር፣ገርገር ነበር በመጀመሪያ ፖሊስ ጣቢያ ታስረው ሰንብተዋል ይባል ነበር እኔ ግን መታሰራቸውን አላየሁም በለው ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች የተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አለተነሣም ::

በገለ የሚከራከሩት ተከሣሾች መ/ጥያቄም አለተነሣም ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄም አለተነሣም ምስክሩ ተመለሰ፣ 65ኛ የሰው ዐ/ሕግ ምስክርን ጭብጥ ለዐ/ሕግ እንዲያስዙ ተጠይቀው ያስያዙት ጭብጥ 65ኛ ምስክር ወ/ሮ አማዩ ወርቁ የሚመሰክሩት ለድርጊት 1ሰሆን ወንደማቸው ፀጋዬ ወርቁ ከኢተያ ከተማ ተይዞ እዚህ አሰላ ከተማ የተገደለ መሆኑን

ይመሰከራሉ ::

655ኛ የሰ.ዩ.ዐ/ሕግ ምስክር ቁርበው በእውነት ለመመስከር ምለው ማንነታቸውን ለፍ/ቤቱ ሲገ ለጹ፣

ሥም:. አምዩ ወርቁ

ዕድሜ 48

ሥራ:_ የቤት እመቤት

አድራሻ ሄጦሣ ወረዳ ኢ.ተያ ከተማ፣

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች የማውቀው የለም፣

የሰ.ዩ. ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሯ መልስ ፀጋዬ ወርቁ ወንድሜ ነው አሁን በሕይወት የለም በዚያን ወቅት ነውየተገደለው በመጀመሪያየተያዘው ከኢ.ተያ ከተማ ውስጥ ነው ከዚያ ተይዘው ወደ አዚህ ወደ አሰላ ከተማ መጣ የተያዘው በመጀመሪያ ቀን ገበያ ውሎ ሲገባ ማለት ሸንኮራት ምናምን ይነግድ ነበር ቤት ገብቶ ቶየነገደበትን ገንዘብ ሰጥቶኝ ተጣጥቦ ወጣ ብሎ ትንሽ ጊዜ እንደቆየ ከአንድ ጋደኛው ጋር አንድ ለአንድ ተሳስረው ይዘዋቸው መጡ ማለፎ መኖሪያ ቤታችን ከዚያ ቤታችንን አሰጋ ሳይ ቁር ፈተሹ ምንምያገኙት ነገር የለም እናምበነገሩ ተደናገጠን ምን መጣብኝ ብለን ከዚያ ያው ይዘውት ሄዱ ከዚያ ወደ አዚህ ወደ አሰላ አመጡቸው አንድና አጃቸውን ያስሯቸው ከዚሁ ከአሰላ የሄዱ ወታደሮች ናቸው አሳውቃቸውም የተያዘው በ70 ዓ.ም ነው አዚህ አሰላ ከመጡ በኋላ አዚህ ከፍ ተኛው ፍ/ቤት አከባቢ ታስሩ ከዚያ እየተመላለስን ስንጠይቅ በውጭ እየሆንን ምግብ ስናቀብለው ምንም የተጠየኩት ነገር የለም አለን መጋቢት 19 ቀን እኛ አከባቢ የሆኑ4 ሰዎች ተገደሉ ስማቸውም ደበበ ሃይሉ፣ ተፈሪ ሱፋ፣ ገና እና አንደኛው የገመር ለጅ ነው ::እራቴ ለቤት ሲገደሉ የጥይት ድምፅእንገሰማለንበዓይናችን ግን አሳየንም ጠዋት ሲነጋእኔ አለተነሣሁም ነበር እናቴ ስትሮጥ መጥታ እነ ሱፋገና እና እነ ደበበ ሸበሺ አዚህ ተረሽነዋል ዝምብለሽተኛለሽ ወይ ስትለኝ ደንግጬ ተነሳሁ. ርጬ ስሄድ የአራ ተምረሳዎች ሽለአከባቢተዘርግታለ አነሱንእየገና የራሳችንን ጉዳ አሳየንም ተነሣንና ወደ ቤታችን ተመለስንከዚያ ወዲያው ወደ ማታ ጊዜ ሽረ እስቴ የእናንተንም ለጅ ሂዱና ጠይቁ ብለው ሰዎች ውስጥ ውስጡንጥምጥምታ ስንሰማ በማግሥቱ ጠዋት እንጀራ በሳህን ሰራሁፉ እስቴ ምንአለባት ካለ ብዬተነሰቼ መጣሁ፣ መጥቼ ለወታደሮች እንጀራውንለፀጋዬወርቁ ስጡልኝ ብዬ ስጥቻቸው ጠርተው ዐያጡት የለም ወሀኒ ቤት ሄጄለ ሄጄና ወሀኒ ቤተጠይቁ አለኝ ከዚያ ወሀኒ ጤት ምን ይሄዳል እዩ ብዬ እስቴ ሃይሉ መከሸን ጥፋለኝ ብዬ ሃይሉ መከሸንአስጠርቼ ስጠይቀው የለም እሱ ቤትሽ ገቢ ሂጂ ወደቤትሽ ብሎ እሱ በርቁ ሆኖ አለኝ ከዚያ እኔም እዚያው ጮኽኩኝ እዚያ ሰጮኽ የሆኑ ሰዎች ለቸሉት የመጡ አንቺንምያስረሽለ እትጮሂ ሲሉኝ አይወንድሜን ወንጀለሰራ ብለው ገደሉ የለ እነጉምጉደለሽኝ እንደፈለጋቸው ብዬ ሄያለቀስኩ ወደ ቤቴ ገባሁ ከፍተኛው ፍ/ቤት ስለእስር

ቤት እዚህ አካባቢ መሆኑን ለመግለጽ ነው የተሰራበት በታእዚህ አካባቢ ነው የተገደለው ኢህአፖ ነው ተብሎ ነው ብለው ጥያቄ አበቃ::

የተከላካይ ጠበቃም/ጥያቄ አልተነሣም ::

በግል የሚከራከሩ ተከሣሾች ወ/ጥያቄ አልተነሣም ::

የፍ/ቤቱማጣሪያ ጥያቄ መምቱን ያወኩት ምተተባለ ሌሎች ሰዎች ምታሰ አሉን ሽኛም ከዚያን ገዜ ጀምሮ አላየነውም እኛምከዚያ አንደምተነው የቆጠር ነው እነዚያ እዚያ ስለተገደሉ እነዚህምወህኒ ቤት ተረሸኑ ፃል የሚባል ነው የሰማነውከዚያም ለችሂኢ አለኝ ለች ታስሮ ነበር ሃይሉ መካሻ የሚ ባለውምበዚሁ ምክንያት ታስሮ ነበር በኋላ ተፈታል አሁን በሕይወት አለ ወደ ሰረር በኩል በሥራ ላይ ነው ያለው ብሎጥያቄ አበቃ ተምስክሩ ተመለሰ::

66ኛ የሰ ዐ/ሕግ ምስክርን ጭብጥእንዲያስዝ ዐ/ሕግ ተጠይቆ ዐ/ሕግ ያሲያዘው ጭብጥ 66ኛ የሰ ዐ/ሕግ ምስክር አማን ጠፋ የሚመሰክሩት ወንድማቸው ሌጌ ጠፋ፣ በደርጉት 21 ላይ የተገደለ መሆኑንይመሰክራሉ 67ኛምምስክር የሟች ጠፋ ነጬ የሟች ወሳጅ አባት ስሆኑ በደርጉት 21 ላይ የተገደለ መሆኑንይመሰክራሉ ::

66ኛ የሰ ዐ/ሕግ ምስክር የአማርኛ ቋንቋ አለቸለም ስላለ የፍ/ቤቱአስተርጓሚ እንዲ ተረጉምላት ተመደበለት በእውነት ለመመስከር ምሎ ማንነቱን ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፣

ሥም:. አማን ጠፋ

ዕድሜ :. 46

ሥራ:. ገበሬ

አድራሻ ሂጠሣ ወረዳቂለጡ በለዳ ቀበሌ ፣

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው እነዚህን ተከሣሾች አላውቃቸውም ::

የሰ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ ወሰስ ሌጌ ጠፋ ወንድሜ ነው ፣ አሁን የሌም ምታሰየም ተወብ71 ዓ.ም ወደ ዘመቻ እንዲሄዱ ተመለምለው ታጠቅ ሜዳ ሰለጠና እንደገቡብስኔ ወር አያታችን ምተው ለ3 ቀን ያህል በፈቃድ መጥቶ አንድ ቀን ውሎ በሁለተኛው ቀን ዘመዱ ሲጠይቅ ውሎ ወደ ማታ ገዜ ከቤት ሲገባ ሰለ ሊ/መንበሩ ሊጠፉ ነው የመጣው ብሎ የቀበሌ ወታደሮች ይዘ መጥቶ አሰሮ አሳደሮ እኛንምአብሮ አሰሮ አሳደሮ በማግሥቱ ሥሬ ወረዳ ወሰደው የያዘው ሊ/መንበሩ ማም ወ/መስቀል ይባላልአብረው የመጡት አሁን ሁሉምሞተዋል ::በሕይወት የሉም ያኔ ለገዘው እዚያውቀበሌ ሁዳ ደሬ የሚለው በሬት አሁን በታጠቦታውቀለጡ በለዳ የተባለውቀበሌ አሰ ደሩን ከዚያ ሥሬ ወረዳብማግሥቱ ተወሰዱን ከዚያ እኛን እዚያው ቀበሌ ቢቻ አስረው ለ ቀቁን

አሉን ለጌ ጨፋን ወደ ፖሊስ ጣቢያ አስገቡት በመጀመሪያ እሱን እንደወሰዱት ወረዳ ፍ/ቤት አቀረቡት እንዴት ነው የመጣኸው አሉት ዘመድእያቴ ሞተው ነው የመጣሁት ለቀብ ለደርስ ነው ለ3 ቀን ፈቃድ ጠይቄ ብሎ መለሰ ስጠ አሁን ተመለሳለህ ወይብለውብሉት አይእኔ እመለሳለሁ ፈቃደኛ ነኝ እኔ በፊትምለለቀብ ለ3 ቀን ፈቃድ ጠይቄ ነው ። የመጣሁት አለ አይእንገኚያውስ መጋጋዣ አምጡ ብሎ ሊ/መንበሩን ሲል ተሉ ብሎ ሊ/መንበሩ ወደ ከተማ ገቡ የቀረበው ወረዳ ፍ/ቤት ነው እንደዚህ ችሎት ላይ ተቀምጠው ሣይሆን ያቀረቡትይዘውት እንደሄዱ በር ነው ያቀረቡት ካለ በኋላ ያቀረቡት ለወረዳአስተዳደር ነው ። ወረዳው መጋጋዣ አንጡ ሰጡት ሲሳቸው አሺ ብለው ወደ ከተማ ገቡ ተገኘ እንደቀዩ ሰያቾ ሣይመለሱ ወረዳው አህአፖ ነው ተብሉ ከዚህ ከአሰላ ፖሊስ ተለኮ ወዲያው ተይዞ እዚህ መጣ ለኹምበ3ኛው ቀን ወደ እዚሁ ወህኒ ቤት ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ተላለፈ 3 ወር ያህል ታሰረ በ3ኛው ወር በነሐሴ ወር ተረሽነ ተባለ የእኛ አካባቢ ሰው እዚህ የታሰረ ነበረ ባለቤቱ ለትጠይቀው ስትሄድ ለጌ ጨፋ የተባለው ከአጠገባቸን ወስደው አረሸነው-ታለባለሽ ለቤተሰቡ ንገሪ ብሎ ወረቀት ጽፍለሴት ጸየ ሰጣት በነሐሴ ወር 71 ዓ.ም ነው እዚህእየተመላለስኩ እጠይቀው ነበር እዚህ ያለውን ልብስ ከወህኒያ ፖሊስ ተረከብናለ የሰጡንምያው እሱ ሞታል ብለው ልብሱን ሰጡንብሉ ጥያቄአበቃ።

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃው/ጥያቄ አልተነሣም

የግል ተከሣሾች ወ/ጥያቄም አልተነሣም

የፍ/ቤቱማጣሪያ ጥያቄምአልተነሣም ምስክሩ ተመለሰ።

67ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቁርበየአማርኛ ቋንቋ አለቻለም ስላለ የፍ/ቤቱ አስተርጓሚ እንዲተረጉምለት ተወደበለት በደንቡ መሠረት ምሉማንነቱንለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፤

ሥም፡. ጨፋ ነቢ

ዕድሜ 63

ሥራ ገበሬ

አድራሻ ፡. አርሲ ዘን ሄጠሣ ወረዳ ኢተያ ከተማ ቂሉጡ በለዳ
ቀበሌ ገ/ማህበር

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ የማውቀው የለም።

የልዩ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ የተገደለው ለጌለጌ ጨፋ ይባላል ።
ሥጋ ዘመዱ ሄዶ አያቱ ሞተው ለለቀብ በ3 ቀን ፈቃድ ጠይቆ ተ አያለ የቀበሌው ሊ/መንበር ያዘው ከተያዘ በኋላ በመጀመሪያ የታሰረው እዚያው ወረዳ ነው ሥጋ ዘመዱ ያለከት ታጠቀ ለዘመቻ ነው የሄደው ከመጣ በኋላ ለቀብ መጥቶ ከዚያው ከደጅ ነው የተያዘው ቀበሌው ቂሉጡ በለዳ ይባላል

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

የያዘው ሰ/መንበሩ ነው ዘበኞችን ይዞ መጥቶ እኔንም ቤተሰባችንንም ደብድቦ በሮ አሳደሩን ከዚያ ወደ ወረዳ ወሰዱን ወረዳው ሥሬ ወረዳ ነው ከዚያ እኛ ወደ ቤታችን ተመለስን እሱ አስተዳደር እን ደቀረበ አንተ ሽሽተህ ነወይ የመጣኸው በቢል አይ ሽሽቼአይደለም የመጣሁት በፈቃዱ ነው የመጣሁት ለለቀስ ነው የመጣሁት አለ አሁን ለመሄድ ፈቃደኛ ነህ ወይ በሉት አይ እኔ ለመሄድ ፈቃደኛ ነኝ እሱ መጀመሪያም ሲይዙን ወሳጆቹን ቤተሰቦችን አትንኩ እኔ እሄዳለሁ እያላቸው ነበር፣ ብሎ እሳ ቸው ከዚያ በኋላ ፈቃደኛ ከሆነክ ሰ/መንበሩን መጋጋዝ ከፈለው ብሎ አስተዳደሩ አሳቸው በኋላ እንደአጋጣሚ አስተዳደሩን እህአፖ ነው ብለው ተያዘ ይሄን ሲነጋገሩ እኔ እዚያው ነበርኩ ከዚያ ለጓለጌ ጨፋ እዚያ 3 ቀንና 4 ቀንከደርን በኋላ እዚህ ወደ አሰላ አሳለፈውታለአሉ አሰላ መሆኑን ነው እንጂ በታወን መለየት አለችልም መጥቼ ግን ጠይቄለሁ የታሰረው ወህኒ ቤት ነው ከዚያ ወህኒ ቤት ታስሮ እያለ ም ተተባለ የም ተበት ዓመተ ምህረት በ71 ዓ.ም ነው ብሉ ጥያቄ አበቃ::

የተከሳሾች ተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አለተነሣም ::

የግል ተከሣሾች መ/ጥያቄ አለተነሣም ::

የፍ/ቤቱም ማጣሪያ ጥያቄ አለተነሣም ምስክሩ ተመለሰ::

ለዐ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችን ለሚቀጥለው ጊዜ እንዳቀርብ ቀጠሮ ይሰጠኝ ብሏል::

44ኛ ተከሣሽ ሻ/ቃ አሰፋው ገ/ሕይወት ከዛሬ ጀምሮ በግሌ እከራከራለሁ ብሎ ስላመለከተ በጠየቁት መሠረት በግላቸው ይከራከሩ ብለናል ይሄንኑ የተከላካይ ጠበቃእንዲያውቁት ብለናል:::

61ኛ ተከሣሽ በአሰላ ሆስፒታል ሲታከም ቆይቼ ስላልተሻለኝ ወደ ከፍተኛ ሕክምና ሚኒሊክ ሆስፒታል ሄጄ እንድታከም ለአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ ትዕዛዝ ይሰጥልኝ ሲል አመልክቷል::

ትዕዛዝ

1ኛ/61ኛ ተከሣሽን የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ አዲስ አበባ ሚኒሊክ ሆስፒታል ወስዶ እንዲ ያሳክምታዛል:: ለሚመለከታቸው ከፍልም ይጻፍበለናል::

2ኛ/ ለዐ ዐ/ሕግ በሚቀጥለው ቀነ ቀጠሮ የቀሩትን ምስክሮች በርከት አድርጉ እንዲያቀርብ ብለን ምስክሮችን ለመስማት ለጥቅምት 13 ቀን 94 ዓ.ም ተቀጥሯል:: [illegible]

3ኛ በ37ኛ ተከሣሽ [illegible]

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

-262-

149 የመ/ቁጥር 2/89

1ᎁ/02/94 ዓ.ም

ዳኞች:_ ገርማ ዉደቆሳ

አመለማለአለማየሁ

ብርሃኑ አመኑ

ከሣሽ ለዩ ዐቃቤ ሕግ አየለ ምገስ ቀርበዋል ::

ተከሣሾች እነ ኮ/ል ደበበሁሬሣ 106 ሰዎችበወታደር አጥሳወብዩነ አማካይነት

ከዚህበፊት ሲቀርቡ የነበሩት 39 ተከሣሾች ቀርበዋል::

ወታደሩ ይቁር ታመይቁ ሻምበል አሰፋ ወልዴ ወደ አዲስአበባ ለችሎት ስለማፈለጉ እዚያ

ተወስደዋል እንዲሁም አስቸገር ጊታቸው ዐቃቤ ሕግ ከሱን ስለአነሳለት ተለቃል አሁን በእነ

ኮ/ል ደበበ ሁሪሳ መዝገብ ከወህኒ ቤት ያቀረቧቸው በአጠቃላይ 39 ተከሣሾች ናቸው ::

ተከላካይ ጠበቃ አቶ ዲሪባ አራርሳ ቀርበዋል::

መዝገቡ ለዛሬ ያደረው ቀሪ የዐቃቤ ሕግ ምስክሮች እንዲቀርቡ ነበር ::ዐቃቤ

ሕግ ምስክሮች ቀርበዋል ካለ በኋላ ከዚያ በፊት ለፍ/ቤት የማመለከተው አለኝ ብሉ 1ኛ/

በ18ኛ ተከሣሽ በሣህሉ ሀብተጊዮርጊስና በ86ኛ ተከሣሽ በወሩር ኃይሉ ረጋሣ ላይ ያቀረ

ብነው ክስ ያነሳንመሆኑን እገልጻለሁ ብሏል::

2ኛ/ በ26ኛ ክስላይ በጥቅምት ወር 1969 ዓ.ም የተባለው በአጻጻፍ ስህተት

ስለሆነ በጥር ወር 1970 ዓ.ም ተብሉ እንዲተካከል ወይም እንዲነበብ አመለክታለሁ ብሏል::

ለዩ ዐቃቤ ሕግ ቸሎቱን በአሳሰቡት ጥያቄመሠረት 1ኛ/ 18ኛ ተከሣሽ ሣህሉ

ሀ/ጊዮርጊስ እንዲሁም 86ኛው ተከሣሽወ/ር ኃይሉ ረጋሣ ዐቃቤ ሕግ በእነሱ ላይ የአቀ

ረብኩን ክሴን ሰርዣለሁ ብሉ በአመለከተው መሠረት ዐቃቤ ሕግ ያቀረበባቸው ክስ ተሰርዞ

ተከሣሹ በነፃ እንዲሰናበቱ ብለናል ለአርሲዞን ማረሚያ ቤት ይጻፍ ::

2ኛ/ በለዩ ዐቃቤሕግ በ26ኛው ክስላይ በጥቅምት ወር 1969 ዓ.ም ተብሉ

የተጠቀሰው ቀን በጥር ወር 1970 ዓ.ም ተብሉ እንዲተካከል ታዟል ::ይህንንም ተከሣሾች

በክስማመልከቻቸው ላይ እንዲያስታካከሉ ብለናል::

በሌሎች ተከሣሾች የቀረቡ ቀሪ ምስክሮች ቀርበው እንደሆነ ዐ/ሕግ ተጠይቁ ምስክሮች

ቀርበዋልብለዋል::

ፍ/ቤቱም የቀረቡትምስክሮችበእውነትለመመስከር ተገበውን ቃለ መሃላ በሃይማኖታቸው
እንዲያስከራሙ ተፈርጊል
መሠረት ዐ/ሕግ ጭብጥ እንዲያስመዘገብ ተጠይቁ እንደሚከተለው አስመዝግቧል 68ኛ የለዩ ዐ/ሕግ

ምስክር አቶ አዳኝ ስለሺ የሚመስከሩት 4ኛ በደርጊት /በክስ/9 ላይ ከተገደሉት እስረኞች ጋር

አብረው እሰሳ ወህኒ ቤት ታስረው ለገዶያ ሰወጡ ያዩ በኋላ መገደላቸውን የሰሙ 2ኛ በደርጊት

በእስር ቤት በገርፉ የአካል ስቃይ የደረሰባቸው 332

መሆኑን፣ ያመሰክራሉ።

69ኛ ምስክር አቶ ደምሴ አበፋ የሚመሰክሩት በድርጊት 16 ላይ የተገለጸው የኃይሉ አበፋ ወንድም ሲሆኑ መገደሉን ይመሰክራሉ::

70ኛ ምስክር አቶ ፍቃዱ ፋንቾ ሲሆኑ የሚመሰክሩት በድርጊት 32/ላይ የተጠቀሱት ሟቾች ሲገደሉ ያዩና እንዲገደሉ በአዘዙ የተወሰነውን ቃለ ጉባኤ የተመለከተ መሆኑን ይመሰክራሉ ከተገደሉም በኋላ የቀበሩቸውን ሥነ ሥርዓትና ቤተሰባቸውም ለቅሶ እንዳያለቅስ የአዘዙ አባል ፀሐፊ ሆነው የፈፀሙ መሆኑን ይመሰክራሉ::

68ኛ/ የሰው ዐ/ሕግ ምስክር ማንነቱን ተጠይቀው እንደሚከተለው ሲገልጹ፣

ስም :_ አቶ በለጤ ዘርፉ
ዕድሜ 49
ሥራ የውበት ሣሎን ሠራተኛ
አድራሻ አርሲ ዞን ጢዮ ወረዳ ከተማ አሰላ ቀበሌ 05
የቤት ቁ. 358.03

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው አሁን ለምስክርነት በመጣሁት ጉዳይ ጋር የማውቃቸው የመ/አ/ አበራ አበፋውና ተሰማ ጀማ ከእነዚህ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም እነዚህ ተከሣሾች የተከሰሱበትን ምክንያት አውቃለሁ በእኔ ላይ በቶርቸ የግርፋት እርምጃ ወስደውብኛል::

የሰው ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ የምስክሩመልስ የቶርቸ እርምጃ የተወሰደብኝ በአሰላ ከተማ በ1970 ዓ.ም ነው የተያዝኩትበታህሣሥ ወር በ1970 ዓ.ም ነው የታሰርኩት ከዚያ የቀይ ሽብር ኮሚቴ ተቃዋሚ ተብለ እኔ የምሰራበት ድርጅት ዕቃ እንዲቀርብልኝ ጥያቄ አቀርቤ በወቅቱ ዕቃው ሣይ ቀርብልኝ ቀረ ከዚያ ይሄንኑ ሪፖርት አደረጉ በመጀመሪያ የተያዝኩት ከአሰላ ከተማ ዕቃ ገዢ ስመጣ ከመንገድ ላይ ተያዙ ከዚያ ወደ 1ኛ ፖሊስጣቢያ አሰላ ተወሰዱ አሰላ 1ኛ ፖሊስ ጣቢያ ከታሰርኩ በኋላ ከተወሰነ እስራት በኋላ በቀይ ሽብር ኮሚቴ አማካኝነት ወደ እዚህ ወደ ጣቢያ፤ ከታሰርኩ ከአንድ አስር ቀን በኋላ በምሽት ጊዜ እንደተገረፉ አስተዳደር ጽ/ቤት መጥቼ ስለተገረፍኩ አሰበታውም አስተዳደር ግቢ ውስጥ እስረኞች ታስረው ነበር እኔም የምሰራበት ድርጅት ዘርፍ ስለነበረ በዚያው በፀረ ድርጅት ፀረ ተባይ ነው የታሰርኩት እስረኞች እዚህ ግቢ ውስጥ ታስረው ነበር፣ እና ከእነሱ ጋር አለተቀየጥኩም በገለ እዚሁ ተቆረቸን ከዚያ በኋላ ወደ ቀበሌ 06 ተወሰድኩ እዚሁ የገረፉኝ የመ/አለቃ አበራ አበፋው ተሰማ ጀማና ሌሎችን ሳስታውሳቸው አለቻልኩም የተገረፍኩት እጄን ወደ ኋላ የፊጢኝ ታሰርኩኝ ውደቅ ተብለው ወደኩኝ ከዚያ በኋላ እጅና እግሬን ወደ ላይ የሁለት እግሮቼን አውራ ጣት በመግነዝ ወደ ላይ ገለብጠው ሲገርፉኝ ነበረ ከዚያ በኋላ ወደ ቀበሌ 06 ነው ተወሰዱ ያለኩት ከዚያ በኋላ በ3ኛው ቀን እንደገና ተመለሽ ተመልሼ እንደገና ተገረፍኩ በመጀመሪያ

የተገረፍኩበት ቦታ ተገረፍኩ የገረፏኝም እነሱው ናቸው :: ቀደም ብዬ ስማቸውን የጠቀስኳቸው ሰዎች ከዚያ ወደ ቀበሌ 14 ተወሰድኩ ከዚያ አንደገና ተመለሼ ከቆየሁ በኋላ ወደ እዚሁ አመጡኝ እዚሁ ገረፉኝ እዚሁ አስተዳደር ጽ/ቤት ከእህአፖ ያቹ ጋር ታሰርኩኝ ለ3ኛ ጊዜ ነው ለሶስተኛ ጊዜም የገረፉኝ እነሱና ሌሎች ሰዎችም ነበሩ የማስታውሰው ደርጋ ሽንከሬ የሚባል በደርጅት ውስጥ የሥራ ድርሻ የነበረውም ነበረ ከዚያ በኋላ የዛር ፍራሽ አጥፈው እዚያ ላይ አንድነጥር ተደረኩኝ ከዚያ በኋላ ከዛር ፍራሹ ላይ የወሳንስ እጄን ወጥረው ይዘውኝ ገረጋንቴ ላይ ሲያርጡኝ ነበረ ከዚያ መለሰው እዚሁ አስገቡኝ እስከመጨረሻ የገረፉኝ እነዚህ ሁለቱ ብቻ ሣይሆኑ ሌሎችም አሉ ግን ላስታውሳቸው አልቻልኩም የተገረፍኩት ለ4 ጊዜ ነው ሦስት ጊዜ ተገርፌ በ4ኛው ወደ ወህኒ አንድገባ ተደረኩኝ ወህኒ ቤት ለ6 ወር ያህል ከቆየኹ በኋላ አውጥተው ቀበሌ 04 ጽ/ቤት ወሰደው እነሱ ብቻ ሣይሆኑ ደመላሽ ታፈሰ የሚባል አንድ አስር አለቃ ነበር የወህኒ ቤት ፖሊስ ቀደም ሲል ከእነሱ ከቂሸበር ሌላ የበርከራሲ መጥር ኮሚቴ ተብሎ የሚጠራ ቡድን ነበር በእነሱ በስራ ምክንያት ባለመገባባት ወደ ቂሸበር ኮሚቴ እንዳጠቃለሉ አደርጉ በዚያን ጊዜ ነው ደመላሽ ታፈሰ ሊገርፈኝም የቻለው ከዚያም በአይታ መለስ ይመለከተ የነበረት ፈለቀ ወልዴ የሚባል የቀበሌ 02 ተመራጭ *** እስፋ ወልዴ የሚባሉ የቀበሌ 02 ተመራጮች ቆመው በዚያን ሰዓት ይሰሉቁን ነበር፣ ይገርፉኝ የነበረው የሰረቀከውን ገበረት አውጣ እያሉ ነበር ምክንያቱም እኔ ካለሁበት ደርጅት ውስጥ በይበለጥ ከፍተኛ ደመወዝ የማገኘው እኔ ስለነበር በፖለቲካው በኩል ባለን ኮንትራዲክሽን እኔም የወዝ አደር ተመራጭ ነበርኩኝ ገፊት ስለነበረ ነው ለአራተኛ ጊዜ ተገርፌ ከጨረሱኩ በኋላ አሰሳ ወህኒ ቤት ተወሰኛ ታሰርኩ፣ በአጠቃላይ ለአንድ ዓመት ከ10 ወር ታሰሬ ነው የተፈታሁት እሰሳ ወህኒ ቤት ታሰሬ የምወጻትን ሚስቴን አጧሁ ተሙት ተኳር ተዳሬ ፈርሶ አበረ ታስሬስቸው የነበሩ ገላሰቦች ነበሩ እነሱ እየጠጡ መፈክር እያሰሙ ይሄዱሉ ከዚያ የጥይት ድምፅእንንሰማለን በኋላም ምን ተከሰተ እያልንእርስበእርሳችን በመደናገጥ ላይ እያለን እለቀቀል የሚል ነው የምንሰማው እኔ የማውቃቸው ያለቀት ገርፉ ገሳን፣ አየለ በረሄ፣ መሐመድ ሁሴን እና የምንለው መሀመድ ሎጉ ነው የእንጀራ ጋጋሪ ለጅ ነው እነዚህን ሲያወጧቸው ድምጽ እያሰሙ ሲሄዱ ሰምቻለሁ ከሄዱ በኋላ የጥይት ድምፅ ሰምቻለሁ ከእኔ ጋር አብዶ ከፍለ የነበረው ገርፉ ገሳን ነው፣ ሌሎ-ቹ አንደኛው ከፍል ውስጥ ነው ያሉት እኔ ያለሁት ሁለተኛው ከፍል ውስጥ ነው ዓመተ ምህረቱ በ72 ዓ.ም ነው የታሰሩት ዳግማዊ ኢህአፖ ተብለው ይመስለኛል ብሎ ዐ/ሕግ ጥያቄ አስቃሁ ብለዋል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃው/ጥያቄ የለኝም ብለዋል ::

በገለየሚከራከሩት 10ኛ ተከሣሽ የመ/አ/አበሬ አስፋው መ/ጥያቄ የምስክሩ መለስ ተዘርፍ የነበረው ደርጅት የሚወረቻና የአገለገሉት መስጫ ደርጅት ነው እኔም እራሴ የደርጅቱ

ሠራተኛ ነበርኩ ተዘረፈ የተባለው የለወንደሪ ንብረት ነው ከአዲስ አበባ ዕቃ ገዝቼ ስመጣ መንገድ ላይ ነው የተያዝኩት ብያለሁ የያዘኝ ትፈለጋለህ ብሎ የጣቢያ አዛዥ ወ/ስ/ ደሳለኝ ነበሩ ቀጥታ ስለፈለጉኝ እራሴ ሄጄክኝ ስሄድ ከአሁኑ ሰዓትጀምሮ በእስር ላይ ነው ያለኸው ብሎ ተነገረኝበመጠረጃ ነፂ ብሎ ነው የተፈታሁት ከግለሰቦቹ በነበራቹሁ ቅራኔ መሠረት በወቀተ ለፈታ ባለመቻሉ ደሄን ያሀል ገዜ ለተታሰር ቻለሃለ አበዩት ለጌን ተበሳለቸ በፀረ አበዩተኞች ላይ የተወሰደውን እርምጃ አይተሃለ እስከዛሬደረስ ተበያ ሆነህ ተቀር ነበር አንተ አበዩትን ያልጉዳህበመሆኑ ከግለሰቦች ጋር በነበረህ ቅራኔ በወቀተ ሳይፈታ ቀርቶ ይህን ያሀል ለተታሰር ቻለሃለ አሁን በነፂ ተፈተሃለ ብሎ ማታ ገወው የማገለ የፖለቲካ ደርጅት ነበረ ከበብ ነበረ እዚያ ተወስጄ ለ1 ሰዓት ያሀል ተምሬ ተፈትቻለሁ አሁን እዚያ ቀደም የነበርኩበት መ/ቤት አይደለሁም ለቀቄያለሁ የለቀኩትም በ74 ዓ.ም እንደገና ሌሏ ጥፋት አጥፍተሃለ ብሎ ታስሬ ከዚያ በኋላ በንብረት ማጉደል ወንጀል ተከስሼ 3 ዓመት ተፈርደብኝ ታስሬ ስወጣ ወደ ምደብ ሥራው ይመለስ የሚል የመንግሥት መመሪያ አለደረሰኝም ስለተባለ እኔ ሠርቼ ለመኖር ስለፈለኩኝ ቢተሰቤን ላለማስቃየት ስል ከዚህ ትቼ አዲስ አበባ ገባሁ ከአዲስ አበባ ናዝሬት ገባሁ ከዚያ ተመልሼ መጣሁ በሠራሁት ሥራ መሠረት እንደገና እራሴ ደርጅተን አቋቋሚ የግለ ሥራ ዩንእ የሰራሁ ነው መለቀቂያ ደብዳቤ በእጄ ነበረኝ አሁን ገን በእጄ ላይ የለም ወደ ምደብ ሥራህ እንደትመለስመንግሥት መመሪያ አለሰጠም ስለተባለ ዝም ብዬ ሄጃለሁ ብሉ ጥያቄ አበቃ::

የለዩ ዐ/ሕግ ድጋሚ ጥያቄየለኝም ብሏል::

የፍ/ቤ ተማጣሪያ ጥያቄ ስላለተነሣ ምስክሩ ተመለሰ ::

69ኛው የለዩ ዐ/ሕግ ምስክር ቁርበማንነቱን ከዚህ እንደሚከተለው ሲገለጸ፣

ሥም • (ለ)ደምሴ አሰፋ አሰኔ

ዕድሜ 76

ሥራ መምህር

አደራሽ አርሲ ዘን ለጮና ቢለቡሉ ወረዳ ሥለጨና ከተማ 01 ቀበሌ ዛሬ የመጣሁትለምስክርነት ነው እነዚህን ተከሣሾችአላውቀም ፀብና ዝምድና የለኝም በምን እንደተከሰሱም አላውቀም ::

የለዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ የምስክሩ መልስ ሃይሉ አሰፋ ለእኔ ወንድሜ ነው አሁን ሞቷል አሟሙቱም ከ1969 ዓ.ም እስከ 1971 ዓ.ም ባለው ጊዜ ወስጥ በተለያየ ጊዜ ወደ ጠር ገንባር እንዲሄደ ተደርጉ ከዚያ ተመለሰ ወደ አገር ቢተበመገበ ዝሣስት ጊዜ ነበር ተመለሰ የገባው በ3ኛው በፍርድ ሸንጉ ቁርበእንዲቀጣ ተደርጉ ብር 300.00 ተቀጥቶ በአካባበው እንዳሩር ተደርጉ ነበር ከዚያ ለ45 ጊዜ በኔ 5 ቀን 71 ዓ.ም እንዲያዘ ተደርጉ አምለጤቸው አካባበውን ቁይር ወደ ሌላ አካባቢ ሄደ ስለነበር ለመያዝ የፈለጉት ወደ ጠር ገንባር ለመውሰድ

ነው ሠሰ ተንዎገዘ የጠፋው ከታጠቀ ማሰልጠኛ ነበር እዚያው እንዷመለሰ ለ4ኛ ገዜ ለመያዘ ከበቡት እምለዉቸው በአካባበው መኖር ስላልቻለ አካባበውን ቂይሮ እየኖረ ሳለ በመስከረም 16 ቀን 72 ዓ.ም ወደ ቤተሰበ በሚመጠበትሰዓትበወረዳው ፖሊስ አዛዘ በጁ አለቃ ማሞ ጡሳ እና በወረዳው ፖሊሶቸእና በአካባበው በሚገኙትታጣቂዎቸ ተያዘ በጀርካ ወረዳ ጉቤሣ እሰር ቤት ታሰረ እዚያ እያለ መስከረም 21 ቀን 72 ዓ.ም ሰንቀም ይቸለተ ሌጠይቀው ሄጄ መጠየቀ እንደማይቻል ተደርጉ ከበታው ተባርረ ነበር፣ በወረዳው ፖሊስ አዛዘ በጁ አለቃ ማሞ ጡሳ አማካኘነት በመጨረሽ ሰንቁን በሚያውቁኝ ፖሊሶቸለምኜ በአጥር ላይ ሰጥቼው ተለያየን እንዷት እንደተያዘ ብጠይቀው በወረዳው ፖሊስ አዛዘ በወረዳው ፖሊሶቸ እና በአካባቢ- ታጣቂዎቸ እንደተያዘ ነገረኝ ከዚያ ሰንቀ በየገዜው እመላለስለታለሁ እዚያ እሰር ቤት እንደነበረ ደበደባ እንደተደበደበ ቁም መሄዱ እስከሚያቀተው እንደተደበደበ አይቸዋለሁ ከዚያ በኋላ ከጉቤሣ ፖሊስ ጣቢያ በዚያው ዓመተ ምሀረተ በ72 ዓ.ም ቀኑና ወሩን በትክከለ ባለውቀም ወደ ሀዳር መገቢያው ላይ ወደ አሰሳ ወሀኒ ቤተመጥተ ታሰረ እዚህ አሰሳ ወሀኒ ቤት ታስሮ እየተመላለስን እንጠይቀው ነበር፣ አባቱም ይጠይቀው ነበር ሰንቀም ከዚያ ይረሰይመጧለተ ነበር ፣ ከዚያ በዚሁ ዓመተምሀረተ ግንቦተ 21 ቀን ዕለተ ሐሙስ ነው ሥልጣና ከተማ ባልታወቀ ሰዎቸ ተመታቸ ሥልጣና እንደተመታቸ ወዲያውኑ መስከረም 26 ቀን 72 ዓ.ም ማክሰኞ ዕለተ ከዚህ ተወሰዶ ካለ በኋላ ከተማዋ ማለተ የሥልጣና ከተማ ግንቦተ 21 ቀን 72 ዓ.ም ተመታቸ በዚያም የተወሰኑ ሰዎቸ ም ተዋለ ከዚያ ሥልጣናከተማ በመመታቷ ምክንያተ ኃይሉን ከእነዚህ ከእሰር ቤት አውጥተው በግንቦተ 26 ቀን ማክሰኞ ቀን ማታ ወሰደውተ ሥልጣና ፖሊስ ጣቢያ አሰረውተ እዚያ ያሉትን ዘመዶቹን ጠቀሳሷ አሰሯ እነሱም እዚያ እሰር ቤት እያሉ እሱም እዚያው እሰር ቤት ገበተ አሳደረውተ በነጋታው በ27 አርብ ዕለተ ጠዋተ በግምተወደ 12 ሰዓተ ላይ ከዚያ አውጥተው ገደሉተ ግንቦተ 27 ቀን 72 ዓ.ም ማለቴ ነው የተገደለው እዚያው ሥልጣና ከተማ ውስጥ ሸንኳሬ ተራ የሚባል በታ ላይ ነው የተገደለው ከተገደለ በኋላ ዕለተ የገበያ ቀን ስለነበረ አረሳውን ገበያተኛ እንዲያየው ረሳው እዚያው ከዋለ በኋላ ወደ ጫካው ውስጥ ጉድጋድ ተቆፍሮ ከቤተክርስቲያኑ ቀጥር ገቢ ውጭ ተቀበረ ብሉ ዐ/ሕግ ጥያቄ አበቃሁ አለ::

የተከሣሾቸ ተከሳከይ ጠበቃ መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል ::

በገለ የሚከራከሩ ተከሣሾቸም መ/ጥያቄ የለንም ብለዋል::

የፍ/የመ/ጥያቄ ስላልተነሣ የሰዩ ዐ/ሕግም ድጋሚ ጥያቄ አይኖርም::

የፍ/ቤተ ማጣሪያ ጥያቄ የለም ምስክሩ ተመለሰ::የ20ኛ የሰዩ ዐ/ሕግ ምስክሮ ማንነታቸውን ተጠይቀው ከዚህእንደሚከተለው ማንነታቸውን ሰጠለጹ፣

ሥም :. ፍቃዱ ፋጅሮ ዓቤ

ዕድሜ 66

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa መዝገብ ቤት የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ሥራ ነጋዴ

አድራሻ አርሲ ዞን ደደታ ወረዳ ዲራ ከተማ ቀበሌ 02 ፣

የቤት ቁጥር 333

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው ከተከሣሾች ውስጥ የማውቀው ሰው የለም:: አሁን ከቀረቡት ተከሣሾችጋር ፀብም ሆነ ዝምድና የለኝም ለምን እንደተከሰሱ አላውቅም፣ የለዩ ዐቃቤ ሕግ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ቀደም ብዬ እሰራ የነበረው የወረዳው ዋና የሣጊሬ ፀሐፊ ነበርኩ ሣጊሬ ከተማ ከ1966 እስከ 1971 ዓ.ም ድረስ እሰራ ነበር፣ እናወርቅነሽ ተሰማን አውቃቸዋለሁ አሁን በሕይወት የሉም ወርቅነሽ ተሰማና አቶ ጉታ የሚባሉ ባልና ሚስት ተቸበ1970 ዓ.ም በመጋቢት ወር የዘማች ቤተሰብ ገበረተሰር ቀዋለ ተብሎ የመጣ ቀበሌ ገበሬ ማኅበር ከአገዛቢቱ ይዞ ለወረዳ አስተዳደር ጽ/ቤት ከጸሀፊ ጋር አቀረባቸው የወረዳው አስተዳዳሪ ታፈረ አደማሱ ይባላል የሣጊሬ ከተማ አስተዳዳሪ ነው ከጸሀፊ ጋር ካቀረባቸው በኋላ ጉዳዩ ታይቶ ይፄ እስቲ የ42 ቀበሌ ሕዝብ ይጠራ እና ስለእነሴ ጉዳይ ይህዘመቻንለማሰናከል የተደረገ ነው ተብሎ ተወስነና ሁለት ቀበሌ ሕዝብ ተጠራ ከዚያ በኋላ ሕዝቡ በስብሰባ ላይ ጉዳዩ በወረዳ አስተ ዳዳሪው የዘመቻ ቤተሰብ ቤት ዘርፈዋል ከእነ እገዛቢቱ ቁርበዋል::ምን እናድርጋቸው ብሎ የወረዳው አስተዳዳሪ ጸቶ ተረፈ አደማሱ ሲጠይቅ ይህንን ሃሣብ አቀረበ ይሄበእውነት በአገራችንላይ ለተነሣው የጠላት ዘመቻ ለማ ሰናከል ነወናይሄንን የመሣሰለ ነገር እነዚህ ሰዎች ብቻ ሣይሆኑ በየቀበሌው ብዙ ሌቦች አሉና እነ ሱም አብረው ተይዘው አስፈላጊውን እርምጃ መንግሥት እንዲወስድልን ብለው ሃሣብ አቀረቡ ይሄው በጭብጨባ ፀደቀ ከዚያ በኋላ 11 ሰዎች እየተሰበሰቡ ለወረዳ ፖሊስ ተሰጡ ሣጊሬ ለአንድ አምስት ቀን ታሰሩ ከዚያ በኋላ የወረዳው አብዮትና ዘመቻ ኮሚቴ ተሰብስቦ ይህንን ጉዳይ ሕዝቡ በዚህ ዓይነት ውሣኔ አሳለፏል እነዚህን ሰዎች ምን እናድርጋቸው ብለው ውይይት ከፈቱ ይህንን የሕዝቡን ጉዳይ ለበላይ ማቅረብአለብን ተብሎ ወደ አውራጃው አስተዳደር ሕዝቡ በዚህ ዓይነት ጥያቄ ያቀረበ ስለሆነ በሰዎቹ ላይ በዚያ በኩል እርምጃ ይወሰድባቸው ተብሎ ተወሰና ተላከ የወረዳው አዛእኩ በተሰበሰቡ ገዜ እኔም በስብሰባው ላይ ነበርኩ ዓመተ ምሀረት በ1970 ዓ.ም በመጋቢት ወር ነው የተሰበሰቡት የወረዳው አስተዳዳሪ ተፈራ አደማሱ የወረዳው ገበሬ ማህበር ተወካይ ተፈራ ደምሴ፣ ደደኔ ገ/ጊዮርጊስ ፣ በየነ ደርስስ፣ የቀበሌ ሊ/መንበር፣ ገመቹ መለካ የወረዳው ካድሬ ፈዩ ፍርጃ የጁ. አለፉ በቀለ ታደሰ፣ ገርማ ተሬመደው የተካሉት ናቸው ::ውሣኔው የሚለው ለአውራጃው አስተዳደር ተላልፍ የአውራጃ አስተዳደሩ አስፈላጊውን ውሣኔ እንዲወስዱቸው ሕዝቡ በዚህ ዓይነት ጠይቋል የሚል ነው የአዛእከን ውሣኔ እኔ ላይ የቻልኩት እኔ የወረዳው አስተዳደር ዋና ፀሐፊ ስለሆንኩ የማሠራው ሁሉ ለእኔ ይቀርባል በእኔ በኩል መሸኛ ተዘጋጅቶ በመሸኛው ላይ የወረዳ

አስተዳዳሪው ተፈሪ አደማሱ ፊርምበት ነው የተላለፈው ከዚያ በኋላ እነዚያ ሰዎች ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ተላኩ እዚያ አንድ ዓመት ያህል እንደቆዩ ጥቅምት 9 ቀን 1971 ዓ.ም ዕለቱ ሰኞ ነው የከፍለ ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ አቶ ኃይለጊዮርጊስ ጥላው የከፍለ ሀገሩ ኢሠፓ ተጠሪ እሸቱ ገመዳ የከፍለ ሀገሩ ፖሊስ ምክትል አዛዥ ገለታ ደምሴ ሆነው በማክ መኪና አስራ አንድ ሰዎች ይዘው መጡ እዚያ ከደረሱ በኋላ ዕለቱ ገበያ ነበር በድምጽ ማጉሊያ ሕዝብይጠራ ተብሎ ሕዝቡ ተጠራ ከትምህርት ቤትም ተማሪዎች ወጡ ይሄው በመየዎችሁት መሠረት እነዚህ ሰዎች እንዲገደሉ እንዲረሸኑ በመንግሥት በኩልወሣኔ ተላልፏልምንድነው በለው አሳቸው ገለፁ ሲያደርጉ ሕዝቡ [illegible] በጭብጨባ አሳለፈ ከዚህ በኋላ ሰዎቹ እጃቸው በገመድ እየ ታሰሩ አለሌት ወንዝ ወደ ሚባለው ቦታ ተወሰደው ፊታቸው ወደ ምስራቅዞር ሻ/ለ ባሻ ደመቄ ኃይሉ መጀመሪያ ተኩስ ከፈቱ ከዚያ በኋላ አብረዋቸውያሉት ፖሊሶቸም በአስራ አንዱ ሰዎች ላይ ተኩስ ከፈቱ ከዚህ በዚህ ሁኔታ ተረሸነዋል ከተረሸኑ በኋላ እነዚያ ሰዎች ወደ አሰላ መጡ ከዚያ በኋላ የወረዳው አስተዳዳሪ በዕለቱ የገቡት ጂ. አለቃ ንጋቱ ነበረ የአብዮቱና ዘመቻ ኩሚቴን ሰብስበው እኒህም ከቢቱመር ተውን እነዚህ ሰዎች ተረሸነዋል ሕዝብ ና ቸው በጥፋታቸው ተቀጥተዋል እንግዲህ የቀብራቸው ሥነ ሥርዓትበምን ዓይነት ይፈፀም በሚለሰበሰበ ተከፈተ እና ተወያዩ የተጻፈው እነዚህሰዎችእስከ 9 ሰዓት ድረስ የተወሰደባቸውን ቀብት ሕዝብእንዲመለከታቸው ከዚያ በኋላ አውሬም እንዳይበላቸው በአንድ ቦታ ጉድጓድ ተቆፍሮ ይቀበር የሚል ውሣኔ ተላለፈ ይህን ውሣኔያስ ተላለፉት ስብሰባው የወረዳው አስተዳዳሪ የጂ. አለቃ ንጋቱ ከበደ ነው አባል ከገበሬተፈራ ደምሴ ፣ ደጀኔ መኩሪያ በየነ ደርሰስ ገመቹ መለካ ካደሬ የጂ. አለቃ በዕደ ሮበሌ ፈቄ ፍርቻና ቸው :: ቃለ ጉባኤውን የያዙት እኔ ነኝ ቃለ ጉባኤው ተጻፈና እዚያው ከመዝገብ ጋር ተያያዘ ብሎ የዐ ቃቢ ሕግ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሽ ተከላካይ ጠበቃመስቀለኛ ጥያቄም አልተነሳም::

በግል የሚከራከሩ ተከሣሾችም ጥያቄየለም ብለዋል::

መስቀለኛ ጥያቄ ስለሌለ ድጋሚ ጥያቄም አልተነሳም::

የፍ/ቤት ማብራሪያ ጥያቄም አልተነሣም::

ለዐ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች ምስክሮች በአርሲ ዘን ፖሊስ በኩል ለዛሬ እንዲቀርቡ ታዞ ነበር፣ የአዳማ ፖሊስም እንዲያቀርብ ታዞ ነበር፣ አለቀረበም ለሚቀጥለው ቀጠሮ እንዲያቀርባቸው ትእዛዝ ይሰጥልኝ ብሏል::

እንዲያቀርቡ ታዞው ያልቀረቡምስክሮችም ያልቀረቡም ቢት ወታደር ዘርፈ ከበደ መጥሪያ ደር ሷት ፊርማ ስለቀረቸለሚቀጥለው ቀጠሮ ፖሊስ አስገድዶ እንዲያቀርባት ትእዛዝ እንዲሰጥልኝ ብሏል::

<u>ትእዛዝ፣</u>

... ዐቃቤ ሕግ ምስክሮችን የአርሲ ዘን ፖሊስና የምዕራብ ሸዋ ዘን ፖሊስ

Murtii Waliigala Oro...

ከሊዩዐቃቢ ሕግ ጋር በመዝገበር ለተለዋወጦር እንዲያቀርብ፤ 456

2ኛ/ / ቤት ወታደር ዝርፊ ከበደን ለዛሬ እንደተቀርብ የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ

በቁጥር 7/19/1/2/94 በቀን 13/2/94 ዓ.ም በተጻፈ ያዘዘትና ያስፈረማትን ለችሎቱ በለአስታወቀ ቤት ወታደር ዝርፊ ከበደ ለተለዋወጥ ቀነ ቀጠሮ ታስሬ እንደተቀርብ ታዞ ይህንኑ ለመጠባበቅ ለህዳር 4 ቀን 1994 ዓ.ም ተቀጠረ::

ተጨማሪ ትእዛዝ

1ኛ/ የአርሲ ዞን ፖሊስ 57ኛ ተከሣሽ በየነ ደርቤሳና 77ኛ ተከሣሽ ወ/ሮ ሲሳይ ስጦኝ የተባሉትን ከአርሲ ዞን ማረሚያ ቤቶች በመረከብ ወደ ሚኒሊክ ሆስፒታል በአዲስ ፖሊስ ወስደ እንዲያሳክማቸውና ሕክምናውን ሲጨርሱም መልሶ ለማረሚያ ቤቱ እንዲያስረክብ ይጻፍለት::

2ኛ/ የአርሲ ዞን ማረሚያ ቤትም ይህንኑ አውቆ በተጠየቀ ጊዜ ተከሣሾችን ለአርሲ ዞን ፖሊስ እንዲያስረክብና ሕክምናቸውን ጨርሰ ሲመለሱም ተረክቦ በየቀጠሮው ቀን እንዲያቀርባቸው ይጻፍለት::

3ኛ/ የዳግማዊ ሚኒሊክ ሆስፒታልም የሕግ እስረኞች መሆናቸውን በመገንዘብ ሕክምናውን በነፃ እንዲያከናውን እንዲደረግ ይጻፍለት::

4ኛ/ 93ኛ ተከሣሽአለማዝ አሰፋ ለኛ ሕፃን ጊትነት ከበደ የተባለውን ይዞ ወደ ማረሚያ ቤት ገብቼ ስለነበር አሁን ለኝን የሚያስተምርልኝ የበኩ አደራጊት ደርጅት ስላገኘሁ ከማረሚያ ቤት እንዲወጣ ለአርሲ ዞን ማረሚያ ቤት ትእዛዝ ይሰጥልኝ ስላለች ይህው ታውቆ ለማረሚያ ቤት ይጻፍለት::

ቀጠሮውና ትእዛዙ አልተለወጠም::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

273 157 ቁጥር 2/89

04/03/94

ዳኞች:_ ገርማ ሚደቅሣ

አመለማል አለማየሁ

ብርሃኑ አመኑ

ከሣሽ የሊዩ ዐቃቤ ሕግ አቶ አየለ ምገስ ቀርበዋል ::

ተከሣሾችእነ ኮ/ል ደበበ ሁሴን/106 ሰዎች/በወ/ር አጥለው በየነ በዛሬው እለት መቅረብ ከሚገባቸው 37 ተከሣሾች ውስጥ በአለፈው አማኑኤል ሆስፒታል ውስጥ በሕክምና ሳይ የሚገኘው 14ኛው ተከሣሽ ምገስ ወር ቀን በዛሬውም እለት ፖሊስ ስሳአሳ ቀረበለን 36 ተከሣሾች ዛሬ ለችሎት ቀርበዋል::

የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ አቶ ዲፊባ አራርሳም ቀርበዋል::

መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው ቀሪ የሊዩ ዐቃብሕግ ምስክሮችን ለመጠባበቅ ነበር፤ ሆኖም ግን ባለፈው ችሎት ህዳር 4/ቀን 1994 ዓ.ም በዋለው ችሎት ተሰምተው የነበሩ 71ኛ ፤ 72ኛና 74ኛ የዐቃቤ ሕግ ምስክሮች በተከነከ በለሽት ምክንያት በካሴት ድምጻቸው ሳይ ቀረጸ የተሳለፈ መሆኑን የተከነከ ሠራተኛው ለችሎቴ ሪፖርት አቅርበለል በዚሁ መሠረት በአለፈው ችሎት ቀርበው የነበሩት የሊዩ ዐቃብሕግ ምስክሮችም ሆኑ ሌሎች በተጠባባሪነት የቀረቡ ካሉ ይጠሩ::

ወደ ልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች ከመግባታችን በፊት 12ኛው ተከሣሽ በ24/03/94 ዓ.ም በተጻፈ ማመልከቻ 63ኛውም ተከሣሽ በ24/03/94 ዓ.ም በተጻፈ ማመልከቻ 97ኛ:ተከሣሽ በ17/3/94 ዓ.ም በተጻፈ ማመልከቻ 93ኛው ተከሣሽና 100ኛው ተከሣሽ በ25/03/94 ዓ.ም በተጻፈ ማመልከቻ እስከአሁን ድረስ በተከላካይ ጠበቃ ስንከራከር የቆየን በሆንም ከዚህ በኋላ በግላችን እንድንከራከር እንዲፈቀድልን ብለው ስለአመለከቱ በጥያቄአቸው መሠረት በግላቸው እንዲከራከሩ ችሎቱ አዟል::

በህዳር 4/1994 ዓ.ም ተሰምቶ ከነበሩት 3 ምስክሮች 1ኛ/ ሴት ወታደር ዘርፌ ከበደ 2ኛ/ ወ/ሮ አሀተምአለሽ ጌታነሁ 3ኛ/ አቶ ቶሚሣ ሊደሳ ቀርበዋል ::በተጠባባሪም ለሚቻ ደገፋና አቶ አዳሙ ንጋቱ የቀረቡ ስለሆነ በእውነትለመመስከር ተገበው ቃለ መሃላ እንደየእምነታቸው ፈጽመዋል::

ምስክሮች በእውነት ለመመስከር ከማሉ በኋላ ዐቃብሕጉ በአለፈው በችሎት ተሰምተው ቃላቸው ሳይመዘገብ የቀሩትንም ሆነ ዛሬ በአዲስ የቀረቡትን 2ለቱን አዲስ የመጡትን [illegible] ጭብጥ እንዲያስመዘግቡ ተጠይቀው ጭብጥ አለኝ ብለው ጭብጥ ሰጡ፤

Mana Murtii Walgala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

71ኛ ቁ ምስክር ሲት ወ/ሮ ዘርፌ ከበደ የሚመሰክሩት 1ኛ በድርጊት 1 ላይ የተገደሉትን የአነ አንዳለካቸው ጌታነህን ፣ የአበበ ተመስገንን ሬሳ እንዲያዩ ተደርገው የአዩ መሆኑን 2ኛ በድርጊት 29 ላይ ~~ተከሳሾቹ~~ በአቀረብነው ክስ እስር ቤት እያሉ በደብደባ ጉዳት የደረሰባቸው መሆኑን ይመሰክራሉ 72ኛ ምስክር ወ/ሮ አሀትምአለሽ ጌታነህ የሚመሰክሩት በድርጊት 1 ላይ ወንድሞቻቸው አንዳለካቸው ጌታነህና ብርሃኑ ጌታነህ የተገደሉ መሆኑን ይመሰክራሉ ::73ኛ ምስክር አቶ ቶሚሣ ኢደኦ የሚመሰክረው ለድርጊት 3 ሰሆን ከጓደኞቹ ጋር አብረው አሰላ ወህኒ ቤት ታስረው እያለ ለገዴያ ሲወጡ ያዩና መገደላቸውን የሰሙ መሆኑን ይመሰክራሉ ::

74ኛ ምስክር አቶ አጻው ንጋቱ የሚመሰክሩት አንደኛ ለድርጊት 9 ሰሆን ከጓደኞቹ ጋር አብረው ታስረው እያለ ለገዴያ ሲወጡ ያዩ መሆኑንና በኋላም የተገደሉ መሆኑን የተነገራቸው አንዲሁም 2ኛ በድርጊት 23 ላይ የተጠቀሱት የገለ ተበዳይ ሰሆኑ በቀጂ እስር ቤት ታስረው የተገረፉ መሆኑን ይመሰክራሉ 75ኛ ምስክር አቶ ለሚቻ ደገፉ የሚመሰክሩትለክስ 32ኛ ሰሆን ጓደኞቹ ሲገደሉ ያዩ መሆናቸውን ይመሰክራሉ::

71ኛ ቁ ምስክር ከመመስከርዎ በፊት በእውነት ለመመስከር ከማለቶ በኋላ ማንነቷን ተጠይቃ ለፍ/ቤቱ ስትገለጽ፤

ሥም:_ የሲት ወ/ሮ ዘርፌ ከበደ ቢተው

ዕድሜ :_ 30

ሥራ :_ ፖሊስ

አድራሻ በአርሲ ዞን ዶዶታ ወረዳ ዴራ ከተማ ቀበሌ 02

የቤት ቁጥር 385.00

ዛሬ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው በእውነትለመመስከር ምያለሁ ከተከሣሾቹ ውስጥ የማውቀው 1 ተከሣሽ ብቻ ነው የማውቀውም ፀጋዬ ሙሉጌታ የተባለውን ነው ከተከሣሽ ከፀጋዬ ሙሉጌታ ጋር ይሁን ከሌሎቹ ተከሣሾች ጋር ፀብም ሆነ ዝምድና የለኝም የተከሰሰበትን ምክንያት አውቃለሁ ስለሌሎቹ አላውቅም ፀጋዬ ግን እኔን ስለመታኝ ነው የልዩ ዐ/ሕግ ዋና ጥያቄ የምስክሯ መልስ የሚከተለው ነው የተደበደብኩት አሰላ ከተማ ቀበሌ 14 ጽ/ቤት ውስጥ በ1970 ዓ.ም ነው እኔ ስመታ የቻልኩት በቀበሌ 14 ጽ/ቤት ውስጥ ታስሬ ነው የታሰርኩትም በ1970 ዓ.ም መጋቢት 5 ቀን ነው የታሠርኩት አቶ ሰለሞን የሚባለውን ሰውዬ ያስገደሉትን ሰያችና ከጓቹ ጋር አብሬ የነበረችኝ ሰው ታውቂያለሽ ~~ተብዬ~~ ነው ::የተያዝኩት ከአሰላ ከተማ ከቀበሌ 14 ከመኖሪያ ቤቴ መጋቢት 5 ቀን ነው ::~~ወደመሬያ~~ የያዘኝ ወታደር ነው:: የቀበሌ ታጣቂ ነው አማን አበጃር ቃደር የሚባል ነው እሁን እሱ ይዞኝ ቀበሌ ጽ/ቤት አስገባኝ ታሰርኩኝ በገምት ከምሽቱ 4 ሰዓት በሚሆንበት ጊዜ ከታሰርኩበት እስር ቤት ውስጥ ወጥቼ ወደ ቀበሌ ሕብረት ሱቅ ውስጥ ተወሰድኩ የወሰደኝም አማን አበጃር ቃደር የሚባለው የቀበሌ ታጣቂ ነው

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

ከወሰዱኝ በኋላ ለገዘው ቤት ውስጥ ስገባ ምንም ሰው አላየሁም ከዚያ የሕብረት ሱቅ መሸጫ የነበ ረ ባንኮኒ ነበረ ከዚያ ውስጥ 6 ሰዎች ወጡ ::በመጀመሪያ የወጣው አቶ ዘውዱ አየለ የቀበሌው ሊቀመንበር የነበረው በጥፊ በከለቻ መታኝ ከዚያ 6 ቱም በመፈራረቅ መቱኝ 1ኛ/ አቶ ዘውዱ አየለ 2ኛ/ አቶ ከበደ ሽብሺ 3ኛ/ ደጀኔ ዢርፋ 4ኛ/ ፀጋዬ መሉጌታ 5ኛ/ ሽመልሽ ገደላ 6ኛ/ አማን አብዱር ቃደር የተባሉት ናቸው በመፈራረቅ የመቱኝ ሳለ ታሰር ዝም ብዬ ነው አደበደብ የነበረው አቶ ዘውዱ አየለ ሰለምንን የገደሉትን ሰዎች ታውቂያለሽ ወይ አለኝ እኔ አላውቅም ብዬ ብለው ሰለምን የከባታችን ያሰኩትንቱ ሰም አላውቅም በዚያን ሰዓት የቀበሌ የአ.ኢ.ወ.ማ ፀሐፊ ነበር እኔ አላውቅም ብዬ ብለው ጋደኛሽ ወ/ሪት ፈትለወርቅ ነች የሰገደላቸው የአቢ ፍሬገድ ነው የገደለው ይሄን አታውቂም አሉኝ እኔ ምንም የማውቀው ነገር የለምብዬ ብላቸው እንዴት አላውቅም ትያለሽ ብሉ በያዘው መሣሪያ ክላሺ ይዞ ነበር በመሣሪያው ሰደፍ በጥፊና በከለቻ መታኝ ከዚያ ሰመታኝ አፍንጫዬንና አፌን ነሰ ረኝ ከዚያ በመደጋገም ከበደ ሰለሺ የሚባል መታኝ የመቱኝ 6 ቱም ናቸው ::ከዚያ በኋላ ወደ ቀበሌ ጽ/ቤት ወሰደውኝ ከመጋቢት 5 ቀን እስከ መጋቢት 19 ድረስ ከዚያ በኋላ ለ1 ለ2 ቀን 22 ይሁን 23 እንጃ ገዘው ሰለረዘመ አላስታውስም ለዚን ያህል ገዘ ቆይቼ ነበር፣ እዚያ እስር ቤት እያለሁ እንደኔ ታስራ የነበረቸው 1ኛ/ ሚሊት ንጉሴ የምትባል ልጅ ነበረችአቢጋ አስታውሳለሁ ሌላ ከእኔ ጋር ታስሮ የነበረ የለም እዚያ ቀበሌ ውስጥ ከነበሩት ውስጥ እንደእንቺ ታስራ የነ በረቸው ፈትለወርቅ ገርማ እኔም እከ እንደእንቺ ሌሊት ተወሰጄ ተገረፍኩኝ ብላኝ በማግሥቱ ነገረ ችኝ አቢ ወጊያው የቀይሽብር የኢሕአፓ አባል ነች ብለ የቀደመው አስተዳደር የነበረው ወደዚህ ወደ አስተዳደር ጽ/ቤት ተወሰዳ አቢ ወደዚህ ተቀሳ ቀለችእኔ እዚያው ብቻዬን ቀረሁ:: የገረፉኝ እንቺን ማታ ሲገርፉኝ የነበሩት ሰዎች ናቸው ብላ ነገረችኝ ከዚያ መጋቢት 19 ቀን ቀይ ሽብር ተፋፍሞ እለ የሚባል ወሬ ሰማሁ ለሊት ሲነጋጋ ሰለ ይሄው የቀበሌ ታጣቂ የነበረው አቶ አማን አብዱር ቃደር የሚባል አቶ ዘውዱ አየለ የሚባሉት በግቢ ውስጥ ነበሩ ሌላ ሰው ማንም የለም ::አ ሁን አቶ ዘውዱ ለአብዱር ቃደር አማን ትእዛዝ ሰጠው ሚሊት ንጉስ ሌላ ክፍል ነች እኔ ሌላ ክፍል ለቃች፣ አለያቸው፡ ዝሎ፡ ሰው፡ ምታስና፡ በየቀበሌው፡ ዝዛዩ፡ እለያቸው፡ ዝሎ ቋ/ ነኝ እነዚህን ልጆች ወስደህ የምትትንቀሬታቸው ላይ የሚነበብ ነገር ካለ እዚያው ላይ ይገማቸው አለው ከዚያ ወስዶ ቀበሌ 14 የወደቀ 2 ልጆችን አሳየን ያሳየንም ሬሳ የአበባ ተመስገንና የእንዳለካቸው ጌታነህን ነው እናምቷቸው የሚመስለው በጥይት ነው በወቀጣ ብን ሲገደሉ አላየሁም ደማቸው ገን ይፈስ ነበር ብላ የአቃቢ ሕግ ጥያቄ አበቃ::

በተነሳው የሰዶ ዐቃቢ ሕግ ፋና ጥያቄላይ በገል የምትከራከሩትም ሁነ በተከሳሽ ጠበቃ የምትከራከሩት የመስ ቀለኛ ጥያቄ ካለ ተጠየቀ የተከሳሽ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ የለኝም ብሏል::

32ኛ ተከሣሽ ፀጋዬ መሉጌታም በግል የሚከራከር የመስቀለኛ ጥያቄ የለኝም ብሏል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

= 4 = 276 2,39

የመስቀለኛ ጥያቄ ስለሌለ ድጋሚ ጥያቄ የለም :: 160

የፍ/ቤትማጣሪያ ጥያቄም አልተነሣም ::

725ኛ ምስክር ከመመስከሯ በፊትበእውነትለመመስከር ከማለች በኋላ ማንነቷን ተጠይቃ ለፍ/ቤቱ ስትገልጽ፣

ሥም፡_ እህትምአለሽ ጌታነህ ዘለቀ

ዕድሜ ፡_ 40

ሥራ ፡_ሰክሬተሪ ታይፒስት

አድራሻ አርሲዞን ዶዶታ ሥሬ ወረዳ ዴራ ከተማ ቀበሌ 01 የቤት ቁጥር 419

የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነትነው በእውነትለመመስከር ምያለሁ ከተከሣሾች ውስጥ ወ ተ አለቃ አበራ አስፋውንና የ፶ አለቃ ተሰሣ ጊማን አውቃለሁ ብላ ሸቸሉት አሳይታለች:: አሁን ስማቸውን ከጠራኋቸውም ይሁን ከሌሎች ተከሣሾች ጋር ፀብም ሆነ ዝምድና የለኝም የተከሰሱት ብርሃኔጌታነህንናእንዳለካቸው ጌታነህን ገድለዋል ተብለው ነው እነሱ ማስገደላቸውን አላየሁም::

የለዩ ዐቃቤ ሕግ ፍና ጥያቄ የምስክሯ መልስወንድሞቼ ብርሃኑ ጌታነህና እንዳለካቸው ጌታነህ ይባላሉ እነሱየተገደሉትወንድሜ ብርሃኑጌታነህ ከ1970 ዓ.ም ቀደም ብሎ በአሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ ነበር፣ ከዚያ ቀጥሎ በ1970 ዓ.ም እኔና ወንድሜ እንዳለካቸው ጌታነህ አብረን የክፍለ ሀገሩ አስተዳደር ጽ/ቤት ውስጥ ታስረን የታሰርነው የኢ.ሕ.አ.ፓ አስተራክቫር ውስጥ አለቻሁበት ተብለን ነው የደረሰብን ጉዳትወንድሜ እንዳለካቸው ጌታነህ በደበደባ ብዛት የእግሮቹ ጥፍሮች በወቀቱ ተጉድተው ነበር:: የዚያን ጊዜ በእሱት ጥበቃ ጋዶች እርዳታ እንዳደርግለት ነገሩኝ ወንድሜ የታሠረው እንደርገኝውንዱ ነበር እና ደግሞ የታሠርነው ከላይ ነበር የሆነ ሰንጥቅ ነበረው በዚያ እንኳ ኩተው እርዳታ አርጌለት እግሩን አሸለት ጥፍሮቹ በጣም ተነቃቅለዋል አሉኝ ያው እርዳታ አደረገሁለት በዚያን ጊዜ ማነው እንደዚህ ያደረገህ ብዬዋለሁ እሱም ወ ተ አለቃ አበራና የ፶ አለቃ ተሰሣ ናቸው አለኝ በወቀቱ አሸቱ ገመዳ፣አማኑ፣ስሥዩ የባለም ነበሩ፣ እነሱ የቀይሽብር መሪዎች ነበሩ በአሁን ጊዜ ግን የሉም ::እዚህ የታሰሩት ውስጥ አሁን የሉም የሥዩም ሥራ አሰላ ከተማ ልማት ውስጥ ነበር አማኑና አሸቱ ገመዳ የድርጅት ጽ/ቤት ኃላፊ ነበሩ ከዚያ ወንድሜ በ1970 ዓ.ም መጋቢት 19 ቀን በሳንደርበር መኪና ተወሰዱ ከአርሲ ክፍለ ሀገር አስተዳደር ተወሰዱ ወዴየት እንደተወሰዱ አላውቅም እነማን እንደወሰዱአቸውም አላውቅም ከዚህ የተወሰዱትን የማስታውሳቸው ብዙ ናቸው አላስታውሳቸውም ከዚያ ለሌቶችእንደተገደሉ ሰማሁ እንዳለካቸው በቀበሌ 14 እንደተጣለና ታሳቀ ወንድሜ አሰላ ወህኒ ቤትአከባቢ እንደተጣለ ሰዎች ነገሩኝ ከዚያ እና መጋቢት ወር ውስጥ 1970 ዓ.ም ተፈታን ብላ ጥያቄ አበቃ::

343

የሌዎ ዐቃቤ ሕግ ባነሱትዋና ጥያቄላይ መስቀለኛ ጥያቄ አንዳለ ተጠይቆ ተከላካይ ጠበቃ መስቀለኛጥያቄ የለም በገል ከሚከራከሩትም መስቀለኛ ጥያቄ አልተነሳም ::

የመስቀለኛ ጥያቄ ስላልተነሳ ድጋሚ ጥያቄም አይኖርም ::

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ (ዓቃቤ፡ ያቀረባቸው፡ ምስክሮች) እንደርገለው ጉድ የታሰረው ወንደም አንዳለባቸው ጌታነህ ይባላል የታሰረውም አርሲ አስተዳደር ጸ/ቤት ያኔም የአስተዳደር ጸ/ቤት ነው ግን ገራውንድ አለው እኔም እሱም ታስረን ነበርን ብለ ጥያቄ አበቀቶምስከሯ ተመለሰች::

735ኛ የዐቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊትበእውነት ለመመስከር ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤቱ ሲገልጽ፣

ሥም:__ ዱሜሣ አይኤ ደበሳ

ዕድሜ :_ 47

ሥራ :_ የጭላሉ ቱሬ ከፍተኛ 2 ደረጃ ት/ቤት መዘክርና አስታትስቲክ አገልግሎት ኃላፊ ፣

አድራሻ :_ አርሲ ዞን ጢዮ ወረዳ አሰላ ከተማ ቀበሌ 07 የቤት ቁ.(152) 152.03 ፣

ዛሬ የመጣሁት ለምስክርነት ነው በእውነትለመመስከር ምያለሁ ከተከሣሾች ውስጥ የማውቀው ሰው የለም ከተከሣሾቹ ጋር ፀብም ሆነ ዝምድና የለኝም የተከሰሰብትን ጉዳይ አውቃለሁ::ሰዎች ሰው ገድለዋል ተብለው ነው ሲገድሉ አላየሁም::

በሌዎ ዐ/ቃቤሕግ ዋና ጥያቄ የምስክሩ መልስ ጠቻ ርቢ አኖር ነበር፣ 1969 ዓ.ም አርቢ ከፍተኛ 2 ደረጃ ት/ቤት የት/ቤቱ ፀሐፊ ነበርኩ የት/ቤቱ ፀሐፊ ሆኜ በ1969 ዓ.ም በህዳር ወር ውስጥ 2 መምህራን፣ አቶ አሰፋ ሹጋና አቶ መሀመድ አሰፋው እና እኔ አንድሁም ሌሎች ተማሪዎች በርቢ ወረዳ ፖሊስ አማካይነት ተይዘን ታሰረን (ተይዘን ታስረን)በዚያው በርቢ ወረዳ ፖሊስ እስር ቤት ቆየን በማግሥቱ ከቀኑ 10 እና 11 ሰዓትገደማ ከአርሲ ፖሊስ በተላከው ሻምበል ተመስገን የሚባሉ ነበሩ ከእነ ባለደረቦቻቸው ተይዘን ወደ አሰላ ከተማ በሥሬ ከተማ በኩል ጉዞ ተጀመረ በሥሬ ከተማ በኩል ስንመጣ ምሽት ስለነበረእና እነሱም ከዚያ ቀጥለው መሄድ ስለአልቻሉ ሥሬ ወረዳ ፖሊስ ጸ/ቤት ውስጥ ታስረን አደርን በማግሥቱ በቀጥታ ወደ አሰላ መጣን የተያዝነው የኢሕአፖን እንቅስቃሴ በአካባቢው ተካሄደላችሁ በማለ ነው የታሠር ነው አሰላ ከመጣን በኋላ በቀጥታ ወደ ወህኒ ቤት ከወሰዱን በኋላ ለምርመራ ወደ አሰላ ፖሊስ መምሪያ ተወሰደን ፖሊስ መምሪያ ከተወሰደን በኋላ ከማዕከላዊ እዝ የመጡ መኮንኖች ነበሩ ምርመራ ተደረገልን ምርመራ ከተደረገልን በኋላ በቀጥታ ሌላ የተወሰደ እርምጃ የለም ወደ ወህኒ ቤት ተመለስን ወህኒ ቤት እያለን ለ6 ወር ያህል ከታሰርን በኋላ ፍትሕ በማጣታችን በጣም ሁኔታው ስላሳሰበን ወደ ጉዳያችን ተጣር ተመፍትሄ እንደንሰጠን ለሌዚያም የሚቀጥለውን እርምጃ ፍርድ እንዲሰጠን እሰሩም የሚቀጥል ከሆነ እንድንታሠር የሚል [illegible] ቃን የ5 ቀን የረሃብ አድማ አደረገን በዚያ በረሃብ አድማ ወሳደች

እጅግ በከፍተኛ ደረጃ እንተን ስለአሉ ልጆች በረሃብ ስለተጉዱ የደርግ አባሎች ነበሩ እነ መቶ አለቃ ስለሺ እና ፍሰሐ እንደተም ነበሩ አቤቱታለጆቻችን በረሃብ ስለሞተ መፍትሔ ይሰጠን ብለው እነሱ ጋ ሄዱ እና የተሰጣቸው መፍትሔ ምንም አልነበረም በወቅቱ ሂዷና ልጆችን ምግብ እንዳበሉ አይደርጉአቸው በሩ ይከሬተሏችኋል የወሁኔ ቤተን አዛዥ መለአከት እንነገረዋለን እኛን ተገቢና ተለማም ጧቸሁ አብሉአቸው እምቢ ከአሉአቸሁ ከእነሱ መሀከል ጥይትም የሚበላ አለ ብለውናል ብለው ነገሩአ ቸው ከዚያ በኋላ ወላጆቻችን በቀጥታ እኛ ጋ መጥተው ይሄንን መልከት ነገሩን ይህንን መለአከት እንደነገሩን ይሄም ራሱ ፍትሕ ነው ይህንን ፍትሕ ካገኘን ምንም ችግር የለም በሚል ወላጆቻችንም ከሚጠነቁ ምግብ በላን ምግብ ከተበላ በኋላ የተወሰኑም አንዳንድ የወደቁ ሰዎች ነበሩ ከዚያ በኋላ ሚያዝያ 14 ገደማ ነው መሰለኝ 1969 ዓ.ም ሌሎች ጓደኞቻችን እንደነ ታዬ አበበ፣መሀመድ አስፋው ፣ አሰፋ አርጋ ፣ ጌታቸው በቀለ እነዚህ ሰዎች በሌሊት አርምጃ ተወሰደባቸው፣በተለይ ጌታቸው በቀለ እና አሰፋ አሩጋ አብረን እንተኛ ነበር፣ ጌታቸው በቀለ እኛ ጋ የመጣው ቀን ነው እሱ በመጣ ዕለት ሌሊት ነው እርምጃ የተወሰደው ተወሰደው የተገደሉት 10 ሰዎች ና ቸው ::ከአሰላም የነበሩ ነበሩ ከእኛ ጋር መሀመድ፣ አሰፋ አሩጋ ታዬ አበበ፣ ጌታቸው በቀለ፣ ጌታቸው በቀለ ከእኛ ጋር ነበር፣ ግን በሥራ ምክንያት ተዛውሮ ወደእዚህ የመጣ ነበር፣ ከእኛ ጋር ነበር ስለ ሮቤ ከፍተኛ 2ተኛ ደረጃ ት/ቤት ጠቻ ነበር ብሎ ጥያቄ አበቃ::

በተነሣው የሌዩ ዐቃቤ ሕግ ና ጥያቄ የተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ መስቀለኛ ጥያቄ የለኝም ብሏል::በገለ ከሚከራከሩትም የመስቀለኛጥያቄ አልተነሣም ::

የመስቀለኛ ጥያቄ ስላለለ ድጋሚ ጥያቄ አይኖርም የፍ/ቤትማጣሪያ ጥያቄም የለም ::

74ኛ የሌዩ ዐቃቤሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነት ለመናገር ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ለፍ/ቤት ሲገልጽ፣

ሥም:. አጻው ንጋቱ ሰረሳ

ዕድሜ: . 38

ሥራ:. አዲስ አበባ የመንግሥት ሠራተኛ

አድራሻ:. አዲስ አበባ ወረዳ 1 ቀበሌ 01 የቤት ቁጥር 230 የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ ለምስክርነት ነው እውነትለመመስከር ፎ ምያለሁ ለምስክርነት ከመ ጣሁበት ጉዳይ ጋር ለምስክርነት የመጣሁበት ጉዳይ የሚውቃቸው ብር ሃኑ ገብረመድህንን ነው ብሎ ለቸ ሉት አሳይ ቶአል::በስም ከጠራሁት ተከሣሽም ጋር ይሁን ከሌሎቹ ተከሣሾች ጋር ፀብም ሆነ ዝምድና የለኝም የተከሰሱበትንጉዳይ አውቃለሁ በዘር ማጥፋት ወንጀል እንደተከሰሱ አውቃለሁ::አደረጉ የሚ ባሉት በዘመነ ደርግ በቀይ ሽብር ምክንያትበምቱ፣ በታሰሩ ፣ በተደበደቡ ሰዎች ጉዳይ በነበሩ ቸው ሚና በሚመለከት ነው ሰው ገደሉ ፣ አሰሩ ደበደቡ በመባል ሲገሉ አላየሁም ሲያስገድሉም አላየሁም ሲገርፉ እኔም ተገርፌአለሁ::

በለዩ ዐቃቤ ሕግ ፍኖፕያቂ የምስከሩ መለስ የተገረፍኩት በቆጂ ከተማ ውስጥ በ1970 ዓ.ም ነሐሴ 8 ቀን ነው ሁኔታው ገዜው ክረምት ነው እኔ እዚህ አሰላ የኃይስኩል የዘጠነኛ ክፍል ተማሪ ነበርኩ ለክረምት ሲዘጋ መሠረተ ትምህርት ነበረ መሠረተ ትምህርት አናስተምር ነበር፣ ከዚያ ለሊት እዛ በቆጂ የነበረው የቀበሌ አስተዳደር የነበረው አሸናፊ ሃይሉ የሚባለው ከዚያ አንቦስ ተው ለመሰረተ ትምህርት ጉዳይ ስለምንፈልገው አስነሱልን ይላሉ ለቤተሰቦቼ እኔን ሲያስነሱኝ ጠዋት 12 ሰዓት ይሆናል ከዚያ ልብሴን ለብሼ ስመጣ የማውቃቸው ና ቸው::መኪና ቆሞ አገኘሁ እና መኪና ውስጥ ግባ አሉኝ ገባሁ ይዘውኝ ወደ ቀበሌ ወሰዱኝ መኪና ውስጥ ስገባ በወቅቱ የቀይሸበር ኮሚቴ የነበሩት ~~ሥ~~ዩም የሚባል አሁን ቀይም እዚህ ያሳየኋቸው አቶ ብርሃኑ 2ለቱ ነበሩ ከዚያ ይዘውኝ ሄዱ አሁንም በተፈጠረው የኢ.ሕ.አ.ፓ መዋቅር ሁሉ ተኛውን መዋቅር ስንዘረጋ ነው ::በዚያን ሰዓት የተያዝ ነው ስለዚህ እነ ተሻለ ሽበሺ የሚባል ልጅ ነበር፣ እሱአሁን ሞቶአል ከእሱ ጋር ያለህን ግንኙነትንገረን አሉኝ አይ አላማ የአገርልጅ ነው የአንድሰፈር ሰዎች ነን አውቀዋለሁ ከዚያ ውጭ ግን ሌላ የማውቀው ነገር የለም እነ አየለ ብርሃኔ እና ሁሴን መሀመድን እና ጁርፋ ገላን፣ ጋርስ ያለህ ግንኙነት ምንድነው ብለው የጠየቁኝ ሥዩምና ብርሃኑ ገብረመስቀል ናቸው ከዚያ እኔ የማውቀው ነገር የለም አልኳቸው እኬ እንገዲያውስ እምታውቀው ነገር ከሌለ ታወጣለህ አሉኝ ወሰዱኝ ቢሮ ገባን የገባነውም በቆጂ ቀበሌ ጽ/ቤት ከገባን በኋላ እጄን አሰሩ ከአሰሩኝ በኋላ ሁለት እግሮቼን ወደፊት አሰሩ ከዚያ እጄን ወደውስጥ አርገው ከዚያ ገልበጥ በእጄ ላይ ወደላይ ወጣ ከዚያ በእጄና በእግሬ መሀከል እንጨትአስገቡ ተው 2ሁለት ጠረጴዛ መሀል አንጠለጠሉኝ ስንጠለጠል ውስጥ እግሬ ወደላይ ይሆናል ከዚያ በኋላ መግረፍ ጀመሩ ውስጥ እግሬን በአለንጋ ደበደቡኝ:: አለንጋውን ከመኪና ውስጥ ያመጡት አቶ ብርሃኑ ና ቸው :: በእሱ ደበደቡኝ እኔ እማውቀው ነገር የለም አልኳቸው እህ ከስርህ ሰው ስለአለ አውጣ የሚችሉትን ያህል ደበደቡኝ በኋላ እየጮህኩ አስቸገርኳቸው እየጮሁሁ ስስቸግራቸው ቆይ አንድ ኪስ አለቸእሉ ብርሃኑ ዝም የምታስኝ ብለው ሮጠው ወደ መኪናዉ ሄደው አንደ ካስ የታሰረቸ ካልሲ አመጡና አፌ ውስጥ አደረጉት አሁን ከዚህ በኋላ ብጮህም ምንም ድምፅ የለም የሆነ የምትናገረው ነገር ካለ አውራ ጣትህን አንሳህ አድርግ አሉኝ በምልከት አሳየን አሉኝ ከዚያ እኔምንም አምናገረው ነገር ስለሌለ በቆጂ በእዚያን ሰዓት መብራት አልነበረም ምንም ስለአልተናገርኳቸው ይሄ በኤሌክትሪክ ነው ማውጣትያለበት ስለዚህ ይዘነው እንሂድና እዚያ ያወጣል ብለው መኪና ውስጥ አስገቡተውኝ ይዘውኝ አሰላ መጡ ::አሰላ ከመጣሁ በኋላ ኤሌክትሪክ ሾክ ሊያደርጉ ነው ነበር የፈለጉት ከዚያ በመኪና ውስጥ [illegible] ነገር [illegible] ስንመጣ ስለባከን ራውንድ ስለቤተሰቦቼ ምናምን እያወራን መጣንና ይሄ ሕፃን ነው ለነገሩ ይሄ አሁን ምን ያመጣል ይሉና (እያወራን መጣንና ይሄ ሕፃን ነው ለነገሩ ይሄ አሁን ምን ያመጣል ይሉና) አሰላ ቀበሌ 04 ጽ/ቤት ሊያስገቡኝ ይፈልጉና ያኔ ጽ/ቤትእዚያ ነበርና ከዚያ ተነጋገሩና አርሲ ዞን መስተዳደር ጽ/ቤት ወሰዱኝ ያኔ የታሠርንበት ክፍለ ሀገር አስተዳደር ቢሮ ውስጥ ነበር አስረኞች

Murtii Waliigala Oromiya

ያሉት የአሁኑም ክፍለ አገር አስተዳደር ጽ/ቤት ነው እዚያ ገባን እዚያ ስንገባ 14/15 =16 [illegible]ጆች እሱ ያን ጊዜ ተሻለም እዚያ ነበር ተገርፎ ገና ሲያየኝ ማለቀስ ጀመረ ሁሉን ተገርፎ ነበር አገሩን መሬት ላይ አስደገፎ መቆም አይችልም ነበር በጣም ተገርፏል እኔ በዚያን ሰዓት እሱን ሳይ በጣም ነበር የደነገጥኩት ከዚያ ከእነሱ ጋር ቀላቀሉኝ ከዚያ እዚያ ከቆየን በኋላ ወደ ፖሊስ መምሪያ ወሰዱን ያንገዜ መርማሪ የነበሩት ሻምበል ካሣ ናቸው ::ከሻምበል ካሣ ጋር መቶ አለቃ ታምራት የሚባሉ ነበሩ እነሱ ቃላችንን ይቀበሉ ነበር እኛን በግል የተቀበሉ በፖሊስ መምሪያ ውስጥ ሻምበል ካሣ ናቸው ከዚያ ማታ ማታ ምርመራ አለ እኔ ያኔ ፖሊስ መምሪያ አልተገረፍኩም ሌሎች ከእኛ ጋር የነበሩ ሰዎች ግን ማታ ማታ እየጠመሩ እየተገረፉ ይመጡሉ ከዚያ ምርመራው ከአለቀ በኋላ እዚህ አስተዳደር መለሰውን ወደ ወህኒ ቤት ተላክን የታሠር ነው ነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም ነው ወደ ወህኒ ቤት የተላክነው በ1972 ዓ.ም መጀመሪያ አካባቢ ይመስለኛል ከዚያ ወህኒ ቤት ገባን ታህሣሥ 21/ቀን 1972 ዓ.ም በዛ ጊዜ ወህኒ ቤት የሆነ ችግር ሲኖር እስረኛ በጊዜ ነው እንዲገባ የሚደረገው ያን እለት ሁላችንም በጊዜ እንድንገባ ተደረገ እንተኑ ጥሩ አልነበረም ከዚያ ሁላችንም ወደ እስር ቤት ውስጥ ገባን 11 ሰዓት ሳይሆን ከዚያ 12 ሰዓት ከ1 ቀጥር ሁሉን መሀመድና አየለ በር ሄ ተጠሩ ክፍል ለክፍል ስለሆነን ድምፅ ይሰማል መፈክር አያሉ ነበር የሚያወጡት ይሉት የነበረው መፈክርም ''የተሳሉ የፋሽፍቶች ጥርስ በጭቆኞች ደም ይደሉቃል ''ይል ነበር ሁሉን መሀመድ እንደዚያ እያለ ይወጣ ነበር፣ በእኛ ደም የቆሸሰተ ቸጥርስ ይደሉደማል አይነት ነገር ይል ነበረ፣ ከዚያ እሱ ይሀንን እንዳለ እኛ ጋ በር ተንኳኳ እኛ ክፍል የነበረው ጉርፉ ገላን ነው ሁላችንም ፍራሻችንንም አላነጠፍንም ነበር እያንጓጓቸን እየጠበቅን ነበረ፣ የምንጠራ እየመሰለን ከዚያ ጉርፉ ገላን ተጠራና ወጣ ለከ በር ላይ ሲደርስ ቻው አለንና ለከ እንደወጣ አሰሩትማን እንዳሰረው ማስታወስ አልችልም አጅን ታስሮ ወጣ ከዚያ በኋላ በጋሮ በኩል ነው የሚሄዱት ትንሽ ቆይቶ የጥይት ድምፅ ሰማን ከዚያን በማግሥቱ እስረኞች አስተዳደር ተጠራን እነዚያ ሰባቱ ሰዎች እንደተገደሉ ሌሎቻችን 5 ዓመት እንደተፈረደብን ሌሎች ደግሞ የተወሰኑ ሰዎች እንደተለቀቁ ይሂንኑ አዚያው እስረኞችአስተዳደር በወቅቱ የነበሩት የወህኒ ቤት አዛዥ ስማቸውን አላስታውስም እንደዚያ ተነገርን ወደ እስር ቤት ተመለስን እኔ ከ1971 ነሐሴ እስከ1976 ዓ.ም መጨረሻ ድረስ ታስሬአለሁ አምስት ዓመት ሙሉ ነው [illegible] ተገደሉ እኛም 5ዓመት እንድንታሠር ተደረገ ፍ/ቤትአልቀረብንም ::ፖሊስ ጣቢያ ተመረመርን አስተዳደር አደረሱን ከዚያ ወህኒ ቤት ወሰዱን ከዚያ በመጨረሻ የወሣነው አላተወሳነውን የሰማነው አዚያው እስረኞች አስተዳደር ሆነን ነው የታሠር ነው በፍ/ቤት ትእዛዝ አይደለም ብሎ ጥያቄ አበቃ::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

በተነሳው የሰው ዐቃቤ ሕግ ዋና ጥያቄ ላይ በተከሣሾች ተከሳካይ ጠበቃ በኩሉ የቀረበ መስቀለኛ ጥያቄ የለም ::በገለ የሚከራከሩ ተከሣሾች ውስጥ ከበርሃኑ ገብረመድህን የቀረበ መስቀለኛ ጥያቄ መጀመሪያ ቃሉ ውስጥ ያሰረኝ የለም በቆጂ ከተማ አስታሰርኩም እዚያ ለገረፍ ነው እንጂ የገባሁት የታሰርኩት አሰላ ነው የተገረፍኩበትቦታ እጅና እግሬን አስረው ጠረጴዛ ላይ እንጥልጥሉ የገረፈኝ እና ጠዋት ከቤቱ መጥተው የወሰዱኝና ያሰሩኝ የቀበሌው አስተዳደር አሸናፊ ሀይሌ ናቸው ::ከበር ላይ ሰወጣ ደግሞ አቶ ሥዩም አሰፋ የቀይሽበር ሰብሳቢ የነበረ 2ኛ ራሳቸው (አቶ ገብረመድህን) አቶ ብርሃኑ ገብረመድህን ሥራቸው ምን እንደነበር አላውቅም 3ቱም ናቸው ይዘውኝ ሄደው ያሰሩኝ የቀበሌው ሰውዬ አቶ አሸናፊ ሃይሌ ነው የታሠርኩት የኢሕአፓ 2ተኛ መዋቅር ዘርግታችኋል በሚል ነበር ያኔ ሰጠየቅ የነበረው እኔ ከበቆጂ ሰመጣ ብቻዬን ነበር የመጣሁት በቆጂ በምገረፍበት ጊዜ ቀበሌው ውስጥ የነበሩት አሁን ስማቸውን የጠረኋቸው 3ታችሁም ነበራችሁ:: ገ/ሀ/መ/ብርሃኑ/አበጋዝ

በገለ ከሚከራከረው ተከሣሽ መስቀለኛ ጥያቄ ላይ የሰው ዐቃቤ ሕግ ድጋሚ ጥያቄ የለም::

በፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ የ[illegible]ቱ መለስ ሁሴን መሀመድ/አየለ በርሄና ጉርፋ ገላንን ጠርተው ያወጡአቸውን ሰዎች አላስታውስም እነ ሁሴን መሀመድ/አየለ በርሄና ጉርፋ ገላን ተወ ሰደው ከሄዱ ከጥቂት ደቂቃ በኋላ የጥይት ድምፅ ሰምቻለሁ::ሁላችንም የታሰር ነው በአንድ ጉዳይ ነው የታሰር ነው ማለተበዚያን ሰዓት ሁላችንን የኢ.ሕ.አ.ፓ መዋቅር ዘርግታችኋል በሚል ሁላችንም በዚያ ጉዳይ ነው የታሰር ነው ከዚያ በኋላ እነሱም ሲገደሉ እኛም 5 ዓመት ሰፈረደብን ጉዳዩ እስካንደሆነ ነው እኔ የማውቀው ስለቱም የተያዙት ከዚሁ ከአሰላ ከተማ ነው ብሎ ጥያቄ አበቃ::

75ኛው የሰው ዐቃቤ ሕግ ምስክር ከመመስከሩ በፊት በእውነትለመመስከር ከማለ በኋላ ማንነቱን ተጠይቆ ሲገልጽ፣

75ኛው የሰው ዐቃቤ ሕግ ምስክ ስም:_ ለሜቻ ደገፋ ጉርሙ

ዕድሜ 38

ሥራ :_ ዲገሉና ጦጆ ወረዳ አስተዳደር
ንብረት ክፍል ሠራተኛ

አድራሻ [Mana Murtii Walligala Oromiya] በዲገሉና ጦጆ ወረዳ አሸበቃ ወሰ ዳጩ ቀበሌ የመጣሁበትን ጉዳይ አውቃለሁ::ለምስክርነት ነው እውነት ለመመስከር ምያለሁ አሁን ለምስክርነት ከመጣሁበት ጉዳይ ጋር ከማውቃቸው ተከሣሽ [illegible] ውስጥ በዓይኔ ደርሰዉን አውቃለሁ ከጠራሁት ተከሣሽም ጋር ይሁን ከሌሎች ተከሣሾች ጋር ፀብም ሁነ ዝምድና የለኝም ::

ተከሣሾች በምን ምክንያት እንደተከሰሱ አውቃለሁ ሰው ገድለዋል ተብሉ ነው ሲገድሉ አላየሁም የሰ፬ አቃቤ ሕግ ፬ኛ ጥያቄ የምስክሩ መልስ እኔ ቀደም ብሉ እኖር የነበረው አሸቦቃ ማጨ ቀበሌ ነው አሸቦቃ ማጨ በነበርኩበት ጊዜ ያየሁት ነገር ሌቦች ናቸው ተብለው 5 ሰዎች ከአና ቀበሌ ተይዘው የተያዙት 1ኛ/ አቶ ጉታ ዡርሙ 2ኛ/ ወ/ሮ ወርቁ ተሰማ 3ኛ/ ሲደአ ገለሶ 4ኛ/ ታደሰ 5ኛ/ ስሙን የማላውቀው ሰው እነዚህ ሰዎች የዘማች እህል ሰርቃችኋል ተብለው ነው የተያዙት ተይዘው ወደ ቀበሌ ተወሰዱ ከቀበሌ ወደ ሣጉሬ ከተማ ዲገሉና ጢጆ ወረዳ ፖሊስ ጣቢያ ተወሰዱ ከሣጉሬ ከተማ ከዲገሉና ጢጆ ወረዳ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት አመጡአቸው ከዚያ በኋላ በ1971 ዓ.ም በጥቅምት ወር አለቱ ሰሙስ ነው እኔ ከሰዓት በኋላ ተማሪ ነኝ ት ውጭ ብለውን በሰልፍ አውጥተውን ወደ ሣጉሬ ከተማ ዲገሉና ጢጆ ወረዳ አስተዳደር ወሰዱን ከዚያ ከአሰላ የመጡት ሰዎች ስማቸውን አላውቃቸውም ንግግር አደረጉና እርምጃ የሚወሰድባችሁ ትሄዳላችሁ ተባለን ወደ አሌልቱ ወንዝ ሄድን እዚያ የፖሊስ ማርቸዳስ ሸራ ሸፍነውት በእሱ ጭነው አመጡና 11 ሰዎችን አወረዱና የሕይወት ታሪካቸውን አነበቡና ከዚያ እጃቸውን ወደ ኋላ አሰረው ቆሞ አደርገው አንዳሉ ወ/ሮ ወርቁ በዚያ ሰዓት እኔ ነፍሰጡር ነኝ አትግደሉኝ አትግደሉኝ እያለች ወይ እኔ ተው ወይ እሱን ተው እያለች ልጆቻችንን ወላጅ አልባ አታድርጉ እያለች ትለፈልፍ ነበር ወይ እሱን አትግደሉት የምትለው አቶ ጉታ ዡርሙን ባለቤቷን ነው (ከዚያ ስትለምን አንቢ ሲሏት አትግደሉት የምትለው አቶ ጉታ ዡርሙን ባለቤቷን ነው) ከዚያ ስትለምን እንቢ ሲሏትደማችን የኢትዮጵያ አምላክ ይፈልገን ብላ ቆሞ አለች ከዚያ ጭንቅላታቸው ላይ ለበስአደረጉና ሻ/ለ ደመቀ በኃይሉ የሚባል አውቃቸዋለሁ ሣጉሬም ቀደም ብሉ ሠርቷል ሥራው ፖሊስ ነው ከዚያ እሱ ለረሸኞቹ ፖሊሶች ፀረ_ ምርት ላይ አፈሙዝ አዙር አለ ከዚያ በራስህ ጊዜ ተኩስህ ገደላቸው ብሉ ትእዛዝ ሰጠ አውቶማቲክ ላይ አድርገው ሰዎችን እዚያ ወርሸው የተረሸኑት ሰዎች አስራ አንድ ናቸው:: ፖሊሶችም አስራ አንድ ናቸው ከዚያ አለሞትያሉትን ሻ/ለ ደመቀ ጭንቅላት ጭንቅላታቸውን በመመንጃ እዚያ የወደቁበት ቦታ በጥይት ተኩሶ ገደሏቸው ከወረዳው ውስጥ የነበሩ ባለሥልጣኖች ፲. አለቃ ንጋቱ ከበደ፣ ፲. አለቃ ባዕደ ሮበሌ የፖሊስ አዛዥ ናቸው ሌላም እነዚህ ተከሣሾች ውስጥ ያለው በየነ ደርሰስ ነበሩ ሥልጣናቸው የሣጉሬ ከነማ ከፍተኛ 1 ቀበሌ1 ሊ/መንበር ናቸው ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሾች የተከላካይ ጠበቃ መ/ጥያቄ አልተነሣም ::

በገለየሚከራከሩት ተከሣሾች በኩልም የመ/ጥያቄ አይኖርም

የፍ/ቤቱ ማጣሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ እነ ጉታ ዡርሙ 5 ሰዎች የተያዙት በ1970 ዓ.ም ወሩን አላስታውስም ፋሲካ ፆም ውስጥ ነው የተያዙት ከቤታቸው ተከስ ቆ ተከሳ ጩኸት ተበራክቶ እና ጉረቤት ስለሆንን ጩኸት ሰምተን ስንወጣ ከዚያ ከቤታቸው መያዛቸውን አየን እምስቱም አንድ ቤት ውስጥ ናቸው ሌሎቹም እንግዶች ለገበያ መጥተው ያደሩ ነበሩ::ሰበረው ተይዘው ነበር፣ ተጣ ር ቶ ከዚያ በኋላ ያስለቀቁት በሰዎች ላይ ግድያው የተፈፀመው አሌልቱ ወንዝ ላይ ነው

ሊገሉና ጠጆ ወረዳ ሣጉሬ ከተማ ነው ሟቾች ከመገደላቸው በፊት የሕይወት ታሪካቸውን ያነበበው ከፖሊሶች ውስጥ ነው ::ስማቸውን አላውቅም የተነበበው የሕይወት ታሪክ ሟቾች ሌቦች ናቸው ሰፊውን ሕዝብ ያስቸገሩ ናቸው የሰው ንብረትአ የሰረቁ ያስቸገሩ ስለሆነ አሁን በአናንተ ፊት እርምጃ ይወሰዳባቸዋል ብሎ አነበበ በወቅቱ ፀረ ምርት ማለት አራጅ ሱ አዛዥ ከአገደበተ የተናገረው ነው በፀረ ምር ቶች ላይ እረመዝ እዙር ብሎ ሰውዬው የተናገረው ቃል ነው ከዚያ ሬሳቸው በአንድ ጉድጓድ ተቀበረ በ3ኛው ቀን ይሁን በ4ኛው ቀን ሬሳቸውን ጅብ ከጉድጓዱ ውስጥ አውጥቶ ጥንቅላታቸው በየሜዳው ላይ ሰንደባለል ነበር፤ የቀበሯቸው ወዛደር ነው የተቀበሩት እዚያው ጫካ ውስጥ ነው ብሉ ምስክሩ የፍ/ቤተ ማባሪያ ጥያቄ አበቅቶ ምስክሩ ተመለስ::

የሌዩ ዐ/ሕግ ቀሪ ምስክሮችን እንዳቁርብ ይታዘዝልኝ ብሏል::

7ኛ ተከሣሽ ብርሃኑ ፕ/መድህን የመለከቱት ባለፈው ከመጡት ምስክሮች ውጭ ዛሬ ዐ/ሕጉ ያቀረበው ሁለት ምስክሮችን ብቻ ነው አሁንም ቀሪ ምስክሮችን ላቀርብ የሚለው ተቀባይነት የለውም አሁን ከበድ ፍ/ቤተ ቁርጥ ያለ ትእዛዝ ይሰጥልን ብሏል::

32ኛ ተከሣሽ ፀጋዬ መሉጌታ የተባለውም እኔ ከታሰርኩ 9 ዓመቱ ነው ቤተሰቤ ችግር ላይ ወድ ቋል የእኔም ሞራል እየደቀቀ ነው በኑሬዬም እየወደኩ ነው ይህ ጉዳይ እለባተሊያገኝ ይገባል በየጊዜው የሚመጣው ምስክር ከሁለትና ከሦስትአይበልጥም ስለዚህ በሚቀጥለው ቀጠሮ የመጨረሻ የሚያቁ ብበትን ሁኔታ ትእዛዝእንዲሰጥልኝ ከዚህም ሌላ ዐ/ሕግ የጽሁፍ ማስረጃ የሚያቁርብበት ሁኔታ ለኗር ይችላል የጽሁፍ ማስረጃ አለኝ የሚል ከሆነ ዐ/ሕግ ይህንንም አጠቃሎ ያለውን ማስረጃ አጠናቆ እን ዲያቁርብልን ከበድ ፍ/ቤተን አጠይቃለሁ ብሏል::

በዚህ ጉዳይ ላይ ሌዩ ዐ/ሕግ ያለውን አስተያየት እንዲሰጥ ተጠይቆ እኛ 125 የምስክሮች ስም ዝርዝር አቁርበናል ይህንን ሁሉ ለማሰማት አቅደም የለንም ለማጠቃለል ተቋርበናል የተወሰኑ ምስክሮችግለትም የምስራቅ ሸዋ ዞን ፖሊስም አንድ ምስክር እንዲያቁርብ በተደጋጋሚ ታዞ ሊያቁርብ ለን አልቻለም ሌሎች ደግሞ አድራሻቸውን ለወጠወብን ነው በሚቀጥለው ጊዜ አጠቃለን ለማቅረብ እንም ክራለን በጣም እጭር ከሆነ አይደርስልንም በቂ ጊዜ ይሰጠን እና ቁርባለን ብሏል::

<u>ትዕዛዝ</u>

በግራ ቀኙ የቀረበውን ሀሣብና የምስክሮችንም አድራሻ ሕቅርብ መሆ... ውስጥ አስገብ ተን የሌዩ ዐ/ሕጉ አሉኝ የሚላቸውን የሰው ምስክሮች ከሚመለከተው ፖ... ጋር በመተባበር ለተለ የው ቀጠሮእንዲያቁርቡ በጥብቅ ታዟል::ምስክሮችን አጠቃለው ካላቀረቡ ችሎቱ ... ተገቢውን እርምጃ የሚ ከተልፃ መሆኑን እያስገነዘበን ይህንኑ ለመጠባበቅ ለጥር 02 1994 ዓ.ም ተቀጥሯል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa ... ፍ/ቤት ...

350

285 168 13

ቁጥር 2/89
2/5/94

ዳኞች:_ ገርማ ሚደቅሣ
አመልማል አለማየሁ
ብር ሃኑ አመኑ

ከሣሽ :. ፌዴ ዐ/ሕግ አቶ አየለ ሞገስ ቀርቧል

ተከሣሾች እነ ክ/ል ደበበ ሀሪሰ /106 ሰዎች/ ከአሰሳ ማረሚያ ቤት 36 ተከሣሾች ቀርበዋል::15ኛ ተከሣሽ በሕመም ምክንያት አልቀረበም ::

ተ/ጠበቃ አቶ ዲሪባአራርሳ ቀርበዋል::

መዝገቡ የተቀጠረው ቀሪ የፌ/ዐ/ሕግ ምስክሮችን ለመጠባበቅ ነበር :: ቀሪው ምስክር ለደር ጌትጓ 3 ሊያስረዳ ተቆጥሮ ቀርቦ ቃሉን ሳይሰጥ ዐቃቤ ይህንኑ የም/ሸዋ ፖሊስ በደብዳቤ ስላረጋ ገጠልን ምስክር በመርማሪ ፖሊስ የሰጠው ቃል ከመዝገቡ ጋር ይያያዝልኝ በማለት ጠይቋል::ከመዝገቡ ጋርም ተያይዟል ::

በተከላካይ ጠበቃለሚከራከሩት በችሎቱበተ/ጠበቃተበቷል::በግል ለሚከራከሩት 12ኛ ፤34ኛ እና 78 ተከሣሾች ፌ/ሕግ በቃኮፒ የለኝም ስላሉ - በሌላ ቀጠሮለማቅረብ ጠይቋል::

በሌላ በኩል ፌዴ ዐ/ሕጉ የ7ኛው ተከሣሽ መ/ቤት ስም ስሕተትለማስተካከል እንዲፈቀድላቸው ጠይቀው እንዲያስተካክሉ ተደርጓል::

እንዲሁም የሰው ማስረጃ ስለጠናቀቁ ለጽሁፍ ማስረጃ በቂ ጊዜ ይሰጠኝ ሲሉ ፌ/ዐ/ሕግ አመልክቷል::

ትእዛዝ

1. 15ኛ ተከሣሽን የአሰሳ ማረሚያ ቤት ለተለዋጩ ቀጠሮ እንዲያቀርብ ብለናል::

2. 12ኛ፤ 34ኛ እና 78ኛ ተከሣሾችበግል ተከራካሪ ስለሆኑ የፌ/ዐ/ሕግ ምስክር በፖሊስ የሰጠው ቃልኮፒ በዐ/ቤት በኩል ፌ/ዐ/ሕግ እንዲያደርሳቸው ታዟል::

3. የፌ/ዐ/ሕግ የጽሁፍ ማስረጃ ለመጠባበቅለየካቲት 5 ቀን 1994 ዓ.ም ተቀጠረ::

351

288 169 2/89
05/06/94

ዳኞች:_ ገርማ ሚደቅሣ
ምስጋኑ ሙሉታ
ብርሃኑ አመኑ

ከሣሽ የለዩ ዐ/ሕግ አቶ አየለ ሙገስ ቀርበዋል

ተከሣሾችእነ ኩ/ል ደበበ ሀይሉ 106 ሰዎች ውስጥ ባለፈው ችሎት ሲቀርቡየነበሩት37 ተከሣሾች በወ/ር አጥሳው በየነ አቅራቢነትከእርስዘን ማረሚያ ቤት ቀርበዋል::

የተከሣሾቹ የተከሳከይ ጠበቃአቶ ቶፊቅባስራርሰም ቀርበዋል::

መዝገቡለዛሬ የተቀጠረው የ15ኛ ተከሣሽን መቀረብና የለዩ ዐ/ሕግን የጽሁፍ ማስረጃን ለመጠባበቅ ነበር ሆኖም የእርሲ ዘን ማረሚያ ቤተቸአስ/ጽ/ቤት በቁጥር አአ20/94/18/92/04/ በቀን 14/5/94 ዓ.ም በጻፈው ደብዳቤ ባለፈው ችሎት ያልቀረበው 14ኛ ተከሣሽ ሆኖ አያለ የመ/ቤታችን አባል 15ኛ ተከሣሽበሉ ስለተናገረ ይሄው ተከ ተከሳሎሰን ለተለየው ቁጠር የእርሲ ዘን ፖሊስ መምሪያ ተከሣሹን ለተለየው ቁጠር እንዲያቀርብለን ትእዛዝ እንዲሰጥልን በማለተጠይቋል: 14ኛ ተከሣሽ በዛሬው እለት ቀርቦእንደሆነ ተጠይቆ በአማኑኤል ሆስፒታል በፖሊስ እጅ ስለሆነ አልቀረበም ተብሏል::

የለዩ ዐ/ሕግ የጽሁፍን ማስረጃ አቅርቢያለሁ ከዚህ በፊትግን ለፍ/ቤቱየማመለከተው 106ኛ ተከሣሽን በተመለከተየተከሰሰው በሌለበት ሲሆን የናው ስሙ ጥላሁን መባል ነበረበት ግን በስህተት ዋሲሁን ስለተባለ ይህን እንዲስተካከል ፍ/ቤቱ እንዲፈቅድልኝ ነው የምጠይቀው ብለዋል::

ለዩ ዐ/ሕግ ለዛሬ እንዲያቀርቡ ታዘው ያቀረቡትን ዝርዝር የጽሁፍ ማስረጃ ለማን ተከሣሽ ምን ያህል ገጽ ለፍ/ቤቱምን ያህል ገጽ እንዳስጡ እንዲያስመዝገቡ ተጠይቀው ለዩ ዐ/ሕጉ ሲያስመዘገቡ ለፍ/ቤቱ125.ገጽ ሰጥቻለሁ ለተከሣሾችየተከሳከይ ጠበቃ 59.ገጽበገል ለሚከራከሩት ተከሣሾች ደግሞ ለ5ኛ ተከሣሽ5.ገጽ
ለ7ኛ ተከሣሽ21 ገጽ
ለ10ኛ ተከሣሽ12.ገጽ
ለ12ኛ ተከሣሽ 12.ገጽ
ለ17ኛ ተከሣሽ5.ገጽ
ለ30ኛ ተከሣሽ 8.ገጽ
ለ34ኛ ተከሣሽ9.ገጽ
ለ44ኛ ተከሣሽ26.ገጽ ለሁሉም ተከሣሾችከ14.ገጽ የሰነዱ መግለጫ ጋር ሰጥቻለሁ ብለዋል::

በግል የሚከራከሩት ተከሣሾችደርሶናል ብለዋል የተከሣሾችየተከሳከይ ጠበቃ ደርሶናል ብሏል የለዩ ዐ/ሕግ የሰነዱ ማስረጃ የሚመለከታቸው ተከሣሾች ሁሉ የሰነዱ ማስረጃው ደርሷቸዋል::

<u>ትእዛዝ</u>

1/ በዛሬው ዕለት ያልቀረበውን14ኛውን ተከሣሽየእርስዘን ፖሊስመምሪያ ተከታትሎ እንዲያቀርቡ ብለናል ይጻፍ ::

2/ 106ኛ ተከሣሽወ/ር ዋሲሁን ከበደ ቀደም ሲል በጋዜጣ ተጠርቶ ባለመቅረቡጉዳዩ በሌለበት የታየ ቢሆንም የለዩ ዐ/ሕግ የመጀመሪያ <u>ሰው ዋሲሁን</u> ሳይሆን ጥላሁን ስለሆነ በዚሁ እንዲስተካከል ይፈቀድልን ብለው ባሰሰቡት መሠረት ተከሣሹ ቀደም ሲል የተጠራበትጋዜጣ ተጠቅሶ ስሙ በስህተት

352

~~289~~ 170

መውጣት ተገልጾ አንደኛ 1065 ተከሣሽ ወ/ሮ ጥሩሁን ከበደ ተብሎ በአዲስ ዘመን ጋዜጣ እንዲወጣ ለኢት ዮጵያ ፕሬስ ድርጅት ይጻፍ ::

ለዩ ዐ/ሕግም ተከታትሉ ያቅርብ ብለናል::

የጋዜጣውን ጥሪ ውጤት ለመጠባበቅና ተገቢውን ትእዛዝ ለመስጠት ለመጋቢት 3 ቀን 1994 ዓ.ም ተቀጥሯል::

353

280

171

ገጽ Fuula 21

የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2189

ቀን Guyyaa 03-07-94

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ዳኞች - መሐመድ ደስማል
ገናነው ተሾመ

ከሳሽ - ወ/ሮ ዐ/ሂማ - እየ ጠበቃ ጥላሁን ቀርበዋል
ተከሳሾች - እነ ዋልል ሐሰን ሀሰን (ሁለት ሰዎች) - ከጠበቃ ጋር ቀርበዋል
ለውሳኔ ከቀረበ በኋላ 36 ተከሳሾች በፍርድ እንዲሰ-
ጡበት አቅርበዋል ከሳሽ ዛሬ መልሳቸውን በጽሁፍ ቀርበዋል
- 14ኛው ተከሳሽ ስማቸው ያልተጠቀሰ እንደሆነ
የከሳሽ ጠበቃ በቃል እንደገለፁልን የተዘለሉ እንደሆነም
የተከሳሾች የውሳኔ ጠበቃ አቶ ጥላሁን አረጋግጠዋል።
መዝገቡ ቀርቦ የተመለከተው የ14ኛውን ተከሳሽ ለመጠ-
ባበቅና 106ኛውን ተከሳሽ በተመለከተ የስሙ ስህተት ማረሚያ
ጉዳይ በጋራ በመጠቅለል ለመመርመር ነው።
የከሳሽ ጠበቃ በሰጡት 14ኛውን ተከሳሽ እንደተረሳ
የስሙ ዝርዝር ያልተካተተ ነው። 106ኛውን ተከሳሽ በተመለከተ ግን
እንደገለፁት አልተከራከሩም። ወ/ሮ ዐ/ሂማ "14ኛውን ተከሳሽ የከሳሽ
ዛሬ ጠበቃ በሰጡት እንደገለፁልን ጉዳዩ ትዕዛዝ ሊሰጥበት። 106ኛውን
ተከሳሽ በተመለከተ በማስተካከያነት ቀርቦ የተከሳሽ የተከሳሾች
ስም ዝርዝር በቀረበው የተዘረዘሩ ቁጥር ሲደርስ ማስተካከያው
በጋራ ለመንግስት የተሰጠ ውሳኔን የሚመለከት ስለሆነ ሊሻሻሉ-
ትገባ ብለው የጋራ ጉዳይ ሊታረም" በማለት አመልክተዋል።

ትዕዛዝ

ስለዚህ ከላይ ባለው ለክርክሩ ወገኖች አስፈላጊ ተብሎ የተሰ-
ጠው መልስና ቅሬታ የተሰጠበት ሲሆን ትዕዛዝ ሰጥተናል።
በተገለጸ ቅሬታ አለመቅረቡን ትዕዛዝ ለመስጠት ቀጠሮ
ለመጋቢት 10 ቀን 1994 ተቀጥሯል።

[signatures]

Mana-Murtii Waliigala Oromiyaa

354

-291 172 2/89
10/7/94

ዳኞች:_ አህመዱ አመር
ሙሐመዱ ኢስማኤል
ገናናው ተሾመ

ከሳሽ የል ዐ/ሕግ አቶ አየለ መገሰ ቀርበዋል

ተከሳሾች:_ እነ ኩ/ል ደበበ ሀይሉ ከ106/ ሰዎች ውስጥ ከዚህ በፊት ሲቀርቡ የነበሩት 36 ተከሳሾች ከአርሲ ዞን ማረሚያ ቤት ቀርበዋል::

የተከሳሾች የተከላካይ ጠበቃ አቶ ዱሬባ አራርሳ ቀርበዋል::መዝገቡ ያተቀጠረው 106ኛ ተከሳሽ በገዘብ እንዲጠራ ታዘ የገዘቡውን መውጣትለመጠባበቅ ለመጋቢት 3 ቀን፤ 1994 ዓ.ም ተቀጥሮ ነበር ችሎቱ ባለመሟሉ አስፈላጊውን ትእዛዝ ለመስጠት ለዛሬ የተቀጠረ ነው ::

የል ዐ/ሕግ ፍ/ቤቱ እንዳለው መዝገቡ የተቀጠረው የገዘቡውን መውጣት ለመጋቢት 3 ቀን 1994 ዓ.ም ተቀጥሮ ነበር፤ ነገርግን ከዚህ ከፍ/ቤት ትእዛዙ ሰጻፍ ማስታወቂያው ላይ መውጣት የሚገባው የተከሳሹ ስም ብቻ ተጠቅሶ የከሳሽ መ/ቤት ስም ስላልተጠቀሰ ይህ ደግሞ ካልተጠቀሰ ገዘቡውን ማውጣት አንችልም ብለው የኘሬስ ድርጅት መለሰታል ::ስለዚህ ክቡር ፍ/ቤቱ ይህን ን እንዲስተካከልና እንደገና እንዲጻፍና ገዘቡው እንዲወጣ ነው ፤ የምጠይቀው ብሏል::በተጨማሪም 145ኛ ተከሳሽንም ፖሊስ እንዲያቀርበው ተብሎ ነበር፤ ፖሊስመልስ አልሰጠም አሁንም ትእዛዝ እንዲሰጥልኝ እጠይቃለሁ ብሏል::

5ተኛ ተከሳሽፈለቀ አሸቴ የተባለው በወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግ በሚፈቅደው መሠረት ዐ/ሕግ የሰው ማስረጃና የጽሁፍ ማስረጃዬን ያበቃሁ በመሆኔ ክቡር ፍ/ቤቱም መዝገቡን መርምሮ ውሳኔ ይሰጠኝ በማለት አመልክቶ እንደገና ዐ/ሕግ መጀመሪያ ከሱን መስርቶ ከ4 ዓመት በኋላ ያላስተካከለውን የራሱን የሥራ ጉድለትን ለኢትዮጵያ ኘሬስ ድርጅት ይጻፍ በሚል ምክንያት እድል ሊሰጥበን ስለማይገባ ውድቅ እንዲሆንልን በሁለተኛ ደረጃ ባለፈው ቀጠሮ ዐ/ሕግ አንድ ሠነድ ሰጥቶኛል በዚህ ሰነድ ላይ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.146 መሠረት ይህ ሰነድ ሕጋዊነት ስለሌለው ማስተባበያ ሊሰጥበት ስለሚገባ ማስተባበያ እንዲሰጥበት አመለከታለሁ ብሏል::

105ኛ ተከሳሽ የመ/አለቃ አበራ አስፋው ባለፈው 145ኛ ተከሳሽ በጣም ከፍተኛ የሆነ የአእምሮ ሕመምተኛ በመሆኑ ጳውሎስ ሆስፒታል ተኝቶ ይገኛል ፍ/ቤቱም በሰጠው ትእዛዝ ተከሳሹ ተንቀሳቅሶ እዚህ ችሎት ላይ መቅረብ ስለማይችል ክርክሩ በጠበቃው አማካኝነት እንዲቀጥል ትእዛዝ ሰጥቶ ከአንድም ሁለት ቀጠሮዎችን በጠበቃው አማካኝነት ክርክሩ ሲካሄድ ቆይቷል ::አሁንም 145ኛው ተከሳሽ ባይቀርብም ክርክሩ ወደ ፊት እንዲቀጥልልን ፤ 25ኛ/ ለሰነዱ ማስተባበያ መስጠት ስላለብኝ ክቡር ፍ/ቤቱ በደረሰኝ የሰነድ ማስረጃ ላይ ማስተባበያ እንዲሰጥበት እንዲፈቀድልኝ ብሏል::

<u>ትእዛዝ</u>

1/ ከዚህ በፊት ዐ/ሕግ ማስረጃዬን ጨርሻለሁ ካለ በኋላ ተመልሶ ላለ 106ኛ እና 145ኛው ተከሳሽ መጥሪያ የለበትም ::ለሚባለው ከዚህ በፊት ያለው ችሎት አስፈላጊ መሆኑን አምኖበት ያዘዘ በመሆኑና በተለይ 145 ተከሳሽ የአእምሮ ሕመምተኛ ስለሆነ እዚያው ሆኖ ክርክሩን በጠበቃ በኩል እንዲቀጥል ተብሏል ተባለው ባለው ችሎት ላይ ተፈልጎ ስላልተገኘ ያልተባለ በመሆኑ 145ኛው ተከሳሽ ከዚህ በፊት በታዘዘው መሠረት የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ ከታትሎ ለችሎቱ ለሚቀጥለው ቀጠሮ እንዲያቀርብ በለናል::

2/ 106ኛውን ተከሳሽ በተመለከተ ከዚህ መጻፍ ያለበትደብዳቤ ተሟልቶ ባለመጻፉ ገዘቡው ያልወጣ መሆኑን ስለተረዳን ደብዳቤው ከተካከሉ የከሳሽ መ/ቤት ስም ተጠቅሶ እንዲጻፍለትና ገዘቡው ከቀነ ቀጠሮው ቀን በፊት እንዲወጣ ብለናል::

Mortii Waliigala Oromiyaa

3/ በሰዩ ዐ/ሕግ በቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ላይ ማስተባበያ ሃሳብ ለመስጠት ችሎቱአስተቀበለንም የሚለው ማስተባበያ ሃሳብ መስጠትመብት ስለሆነ ፍርድ ከመስጠቱ በፊት በቁ በው ማስረጃ ላይ ማስተባበያ ሃሳብ መስጠት ስለሚችሉ 5ኛ እና 10ኛ እንዲሁም የሰነድ ማስረጃ የደረሳቸው ሌሎችም ተከሣሾች በደረሰቸው የሰነድ ማስረጃ ላይበሚቀጥለው ቀጠሮ ያላቸውን የማ ስተባበያ ሃሳባቸውን ሊያቀርቡ ይችላሉ ብለናል::

ይህንኑለመጠባበቅ ለሚያዝያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም ተቀጠረ::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

-293 174

15/8/94

ዳኞች:_ አህመድ ኡመር
መሀመድ ኢስማኢል
ገናናው ተሾመ

ከሣሽ ልዩ ዐቃቤሕግ አየለ ዋገስ ቀርበዋል

ተከሣሾች እነ ክ/ል ደበበ ሀይሬሱ /106 ሰዎች/ ከአርሲ ዞን ማረሚያ ቤት በፀ/ር አጥሰው በየነ አማካይነት ባለፈው ችሎት ሲቀርቡ የነበሩት 36 ተከሣሾች ቀርበዋል::

ተከላካይ ጠበቃ ዳሪባ አራርሳ ቀርበዋል::

መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው የ145ኛውን ተከሣሽ መቅረብ የ106ኛው ተከሣሽ በጋዜጣ ተጠርቶ መቅረብን ለመጠባበቅ እንዲሁም ዐቃቤሕግ በአቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ላይ ተከሣሾች የሚያቀርቡትን ማስተባበያ ለመቀበል ነው ::

145ኛውን ተከሣሽ በተመለከተ የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ በቁጥር 5982/1/2/94 በ15/08/94 ዓ.ም በተጻፈ ደብዳቤ ይህ ተከሣሽ አዲስ አበባ ማረሚያ ቤት የሚገኝ ሰሆን አሁን ተከሣሹ ተኝተው በመታከም ላይ ስለሆኑ ማቅረብ የማይቻል መሆኑን የአዲስ አበባ መስተዳደር ማረሚያ ቤት አስተዳደር በቁጥር አ/ክ/9804/00330/91 በ11/8/94 በተጻፈ ደብዳቤ የገለፀላቸው መሆኑንና በዛሬው ቀጠሮ ማቅረብ ያልቻሉ መሆኑን ገልፀዋል::

ልዩ ዐቃቤ ሕግ 106ኛውን ተከሣሽ በተመለከተ የጋዜጣው ጥሪ በአዲስ ዘመን ጋዜጣ 61ኛ ዓመት ቁጥር 270 መጋቢት 27 ቀን 1994 ዓ.ም በወጣው በገጽ 4 ላይ ጥሪ ተደርጎለት በችሎትም ተጠርቶ አልቀረበም በዛሬው እለት መዝገቡ የቀረበው ዐቃቤሕግ ባቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ላይ ማስተባበያ ማቅረብ የሚፈልጉ ተከሣሾች ማስተባበያቸውን እንዲያቀርቡ ነው ::

25ኛና 88ተኛ ተከሣሾች ከዛሬ ቀን ጀምሮ ተከላካይ ጠበቃችንን አንፈልግም በራሳችን እንከራከራለን ብለው ያመለከቱ ስለሆነ ፍ/ቤቱም ፈቅዶላቸዋል::

ባሻ በዛብህ አዲስ በ12/08/94 ዓ.ም የተጻፈ 12.ገጽ ማስተባበያ አቅርበዋል::

ፀ/ር ቶሎሣ ጀማ ሚያዝያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም በተጻፈ 4.ገጽ አቅርበው ከመዝገቡ ተያይዟል::

ሌተናል ክ/ል ሙሉነህ ኪዳነ ወልዴ ሚያዝያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም የተጻፈ የጽሁፍ ማስተባበያ 4.ገጽ አቅርበው ከመዝገቡ ተያይዟል::

ተሾመ አለታዬ ሚያዝያ 15 ቀን 1994 ዓ.ም የተጻፈ ማስተባበያ 5.ገጽ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

ሻለቃ አሰፋው ገብረሕይወት በ15/08/94 ዓ.ም የተጻፈ 4.ገጽ ማስተባበያ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

78ኛ ተከሣሽ ክ/ል ከተማ ገብረማርያም በ27/7/94 ዓ.ም የተጻፈ ከስ ማስተባበያ 1.ገጽ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል:: ፈጸቀ አሸቱ በ15/8/94 ዓ.ም የተጻፈ 5.ገጽ ማስተባበያ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

ታዬ ኃይለጊዮርጊስ በ15/08/94 ዓ.ም የተጻፈ 3.ገጽ ማስተባበያ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

357

ከሣቄ ደገፉ አባሻንቆ በ15/08/94 ዓ.ም የተጻፈ 3.ገጽ ማስተባበያ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

ብርሃኑ ገ/መድህን በ15/08/94 ዓ.ም የተጻፈ ማስተባበያ 3.ገጽ አቅርበው ከመ ዝገቡ ጋር ተያይዟል::

የመቶ አለቃ አበራ አበፋው በ23/07/94 ዓ.ም የተጻፈ 4.ገጽ ማስተባበያ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

የ3ኛና የ57ኛ ተከሣሾች ተከላካይ ጠበቃ በ15/08/ 94 ዓ.ም የተጻፈ 6.ገጽ ማስተባበያ አቅርበው ከመዝገቡተያይዟል::

ልዩ ዐቃቤ ሕግ ለፍ/ቤቱ በሰጡበት14ኛውን ተከሣሽ በተመለከተ ፖሊስ ለሚቀጥለው ቀጠሮ እንዲያቀርበው 106ኛ ተከሣሽ ወ/ሮ ጥላሁን ከበደ በጋዜጣ ተጠርቶ ያልቀረበ ስለሆነ ጉዳዩ በሌለበት እንዲታይ ብይን እንዲሰጥልኝ አመለክታለሁ ብሏል::

15ኛው ተከሣሽ ልሳነወርቅ ደጉ ይህ መዝገብ ቆይቷል ከሁሉም መዝገቦች የቆየ ነው:: ታሳሪዎቹም እንደዚሁ የእስራት ጊዜያችን ለመጀመሪያ እስር ሰለባ የሆንን ሰዎች ነን ከ11 ዓመት በላይ በእስር ቆይተናል ቤተሰባችንም ተበትናል የሚማሩ ልጆቻችን በችግር ምክንያት ትምህርታቸው ተቋርጠዋል እነሆ ልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስረኛውን እስቃሁ ብሎ ከተቀጠረ ለ4ኛ ጊዜ ነው ምክንያቱም 14ኛ ተከሣሽ በክቡር ፍ/ቤቱ ትእዛዝ ለበላይ ሕክምና ተልኮ በሕክምና በመሄዱ ይህ 14ኛ ተከሣሽ በተከበረው ፍ/ቤት ትእዛዝ ከተላከ የእኛ የረጅም ጊዜ ታሳሪዎች የፍትህ ቆይታ ሊገታን ስለማይገባው የቆይታችን ሁኔታ ከግምት ውስጥ ገብቶ ቀደም ሲልም ይሄው ችሎት ተከላካይ ጠበቃው እንዲከታተል የሚል በመሆኑ በእነኝህ ምክንያቶች ከግምት ውስጥ አስገብቶልን ወደቀጣዩ መዝገቡ ፍትህ ወደምንአገኝበት የዘገየ ፍትህ የተነፈገበት ነውና ይህንኑ ከግምት ውስጥ ገብቶ ክቡር ፍ/ቤቱ ብይን እንዲሰጠን በአክብሮት አመለክታለሁ ብሏል::

ትእዛዝ

1ኛ/ የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ 14ኛውን ተከሣሽ በሚቀጥለው ቀነ ቀጠሮ እንዲያቀርብ ታዟል::

2ኛ/ 106ኛው ተከሣሽ በጋዜጣ ጥሪ ተደርጉለት ያልቀረበ ስለሆነ በወ/መ/ሥ/ሥ/ህግ ቁጥር 161/1/መሠረት ጉዳዩ በሌለበት እንዲታይ ታዟል::በሌሎች ተከሣሾች ላይ የዐቃቤ ሕግ ማስረጃም ይሁን ማስተባበያ የተጠናቀቀ ስለሆነ መዝገቡን መርምረን ተከሣሾች መከላከል አለባቸው ወይም የለባቸውም የሚለውን ብይን ለመስጠት መዝገቡን መርምሮ አስፈላጊውን ለመ ስጠት ለግንቦት 27 ቀን 1994 ዓ.ም ተቀጠረ::

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

176

ገጽ Fuula 295

የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2/89

ቀን Guyyaa 22-9-94

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ዳኞች - [illegible]
[illegible]

ይግባኝ - [illegible] ቀርበዋል።
ተጠሪዎች - [illegible] 106 ሰዎች

መዝገቡ [illegible]
[illegible]
[illegible]።

ትዕዛዝ

መዝገቡን [illegible] ለ፰-10-94 ተቀጥሯል።

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት

359

177

8/89

18/10/94

ዳኞች:. አህመዱ ኡመር
መሐመዱ አበግሊል
ገናናው ተሾመ

ከሣሽ:.. የሊቀ ዐቃቤ ሕግ አቶ አየለ ሞገስ ቀርበዋል

ተከሣሾች:. 1/ ኰ/ል ደበበ ሀይሉ _ በሌለበት
2/ የመ/አለቃ ተሻሁን አደማሱ በሌለበት
3/ ካሣ ወልዱ _ ቀርበዋል
4/ ሁሴን አደም _ በሌለበት
5/ ፈለቀ አሸቱ _ ቀርበዋል
6/ አሸቴ ገመቹ _ በሌለበት
7/ ብርሃኑ ገ/መድህን ቀርበዋል
8/ ሰቂም አበራ_ በሌለበት
9/ አማኔ ቱሬ _ በሌለችበት
10/ የ፶. አለቃ አበራ አበራው ቀርበዋል
11/ የ፶. አለቃ ደመሰስ [redacted] ታደሰ_ በሌለበት
12/ ወ/ሮ ተሰማ ጀማ _ ቀርበዋል
13/ የ፶. አለቃ በላይ ደተባረከ _ በሌለበት
14/ ሞገስ ወርቁ_ ለሕክምና ሄዶ አል ቀረበም
15/ የ፶. አለቃ ለማነወርቅ ደጉ ቀርበዋል
16/ ፈለቀ ወለቃ _ በሌለበት
17/ ካሣዬ ደገዙ ቀርበዋል
18/ ሳህሉ ሀብተጊዮርጊስ_ በዐቃቤ ሕግ ክስ የተነሣለት
19/ ረጋሣ አዱነው _ ቀርበዋል
20/ ረጋሣ ጉበና_ በሌለበት
21/ የ፶. አለቃ ወልሁቁ ሙሉ _ በሌለበት
22/ አለታዬ ደምሴ _ በሌለበት
23/ የ፶. አለቃ በከንቱ አበበ_ ቀርበዋል
24/ ወንጉሤት ተፈራ _ በሌለበት
25/ ታዬ ኃይለጊዮርጊስ ቀርበዋል
26/ ዳባ አዶሳ _ በሌለበት
27/ ፊርሳ ደሞ _ ቀርበዋል
28/ ወርቁ ወንገሾ በሌለበት
29/ ከበደ ገዛው _ በሌለበት
30/ ተሾመ አለሙ_ ቀርበዋል
31/ ከበደ ሽበሺ_ በሌለበት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

../..2/

178

32/ ፀጋዬ ሙሉጌታ ቀርቧል
33/ ዘውዱ አለሙ _ በሌለበት
34/ የ፶. አለቃ በዛብህ አዱስ አየለ _ ቀርቧል
35/ የ፶. አለቃ ቶምሬት ተበሬዬ_ በሌለበት
36/ የ፶. አለቃ ደሣለኝ በለጠ _ በሌለበት
37/ አበራ ወልቃ ሀብቴ_ ዐቃቤ ሕግ ክስ ያነሳለት
38/ አስቻግር ጉታቸው ደበታ_ ዐቃቤ ሕግ ክስ ያነሳለት
39/ ሻለቃ አሸቱ ገበየሁ ገደለው _ በሌለበት
40/ ወ/ር አስቶጥቄ ገ/ሕይወት _በሌለበት
41/ ወ/ር ማሞ ተሻሁን _ በሌለበት
42/ ወ/ር ገብረየሱስ ወልዱ _ በሌለበት
43/ ወ/ር ኢትሮስ ቲካስ _ በሌለበት
44/ ሻለቃ አበራው ገ/ሕይወት ገዛኸኝ _ ቀርቧል
45/ ም/መ/አለቃ አበና ቀ ኪ/ማርያም . በሌለበት
46/ የ፶. አለቃ ከበደ አንዳፍር _ በሌለበት
47/ ወ/ር ፀጋዬ አበራው _ በሌለበት
48/ ወ/ር አፈወርቅ ደምሱ _ በሌለበት
49/ የ፶. አለቃ አበራራ ደበታ_ በሌለበት
50/ የ፶. አለቃ ከተማ አበበ _ ቀርቧል
51/ ሻለቃ ፍስሐ ተሰማ _ በሌለበት
52/ ፈያቀ ነጋ _ በሌለበት
53/ ታፈረ አድማሱ _ በሌለበት
54/ ንጉሱ ለሜ _ ቀርቧል
55/ በቀለ መርጊያ ወርዶፋ ቀርቧል
56/ ተበጀ አለነ ቀርቧል
57/ በየነ ደርሶ አንጫሽ ቀርቧል
58/ ለሜሣ ዱቶ በሌለበት
59/ በቀለ ጀማነህ/ ጂማ/ በሌለበት
60/ ዘውዱ በጋለ ወልቃ _ ቀርቧል
61/ ሙስጦው ከበደ _ ቀርቧል
62/ ዘበዴራ አበራራ ደበታ _ ቀርባለች
63/ ከደር ጁሬ/ ጂሬ/ ቀርባለች
64/ ጉንፋ በዳዳ _ በሌለበት
65/ ዐርጌ በዳዳ _ ቀርቧል
66/ ጌታቸው በሽርጌ _ በሌለበት
67/ በሬ ጋደሉ _ በሌለበት
68/ ጉዛዛ ፈና በየነ _ ቀርቧል

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

.../..3/

69/ ተከፋዩ ጌታነህ _ በሌለበት
70/ ገመቹ ጁማ _ በሌለበት
71 የጁ /አለቃ በቀለ ታደሰ _ በሌለበት
72/ ኮ/ል ታደሰ ቁርጥ _ በሌለበት
73/ ሻለቃ ፍስሐ አጥበአገዙ _ በሌለበት
74/ ወ/ሮ ታመነ ለገሠ _ በሌለበት
75/ የጁ. አለቃ ብርሃኑ ወ/ፃዲቅ_ ቀርበዋል
76/ ወ/ሮ አሸቱ ገዛው _ በሌለበት
77/ ወ/ሮ ሰሳይ ሰጠኝ ወ/ጊዮርጊስ ቀርበዋል
78/ ኮ/ል ከተማ ገ/ማርያም ቀርበዋል
79/ የጁ/ አለቃ ከበደ ኃ/ሚካኤል _ በሌለበት
80/ የጁ/ አለቃ ታፈሰ ባዩ _ በሌለበት
81/ ወ/ሮ [illegible] ከበደ በሌለበት
82/ ወ/ሮ አያሌው በቀለ በሌለበት
83/ ወ/ሮ አስፋው ኃይሌ _ በሌለበት
84/ ወ/ሮ አዱኛው ደስታ በሌለበት
85/ ወ/ሮ አየለ ወርቁ ፈለቁ_ በሌለበት
86/ ወ/ሮ ኃይሉ ረጋሣ ሽፈራ ዐቃቤ ሕግ ክስ ያነሳለት
87/ ወ/ሮ ጀምበሬ ብሬ በተው ቀርበዋል
88/ ሌ/ኮ/ ሙሉነህ ኪዳነወልዴ _ ቀርበዋል
89/ ሻ/ል ካሣ ወልዱ _ ዐቃቤ ሕግ ክስ ያነሳለት
90/ ካሣሁን በየነ _ በሌለበት
91/ ቁርነት አርቱር _ በሌለበት
92/ ወ/ሮ ዘለቀ ተቋዩ አሸናፊ_ ቀርበዋል
93/ ወ/ሮ አለማዝ አበራ ወቡዴ _ ቀርባለች
94/ አለሙ በቶቶ _ በሌለበት
95/ አቶ ፀጊ አበቁር ፍ_ ቀርበዋል
96/ ሽመልስ ገደሉ _ በሌለበት
97/ አማን አበጫ ቃደር በሌለበት
98/ ደጀኔ ጉርፉ በሌለበት
99/ ወ/ሮ ገርማ ቶለው በሌለበት
100/ የጁ አለቃ ፐረፈው ጁፋ አረደ _ ቀርበዋል
102/ ወ/ሮ ወንድሙ በቀለ_ በሌለበት
103/ [illegible] ሀብተማርያም _ በሌለበት
104/ ባዤር ገቶ _ በሌለበት
105/ ሻ/ል ሙሳበው ጌታሁን _ በሌለበት
106/ ወ/ሮ ቀለሁን ከበደ _ በሌለበት

ተከሳሹ መስቃ አቶ ፋሪባ አራርሳ ቀርበዋል ::

መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው [illegible] ተከሣሽ መከላከል አለባቸው ወይስ የለባቸውም የሚለ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

ውን ብይን ለመስጠት ስሆን እኛም መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ብይን ሰጥተናል።

ብይን

ልዩ ዐቃቤ ሕግ በራሱ የወንጀል መዝገብ ቁጥር 108/85 ህዳር 6 ቀን 1992 ዓ.ም የተሻሻለና አጭጭሎ ባቀረበው የክስ ማመልከቻ ሁሉም ተከሳሾች በ1949 ዓ.ም በወጣው የወንጀለኛ መቅጫ ሕግ ቁጥር 32/1/ሀ/ ወይም /ለ/ እና 281/ሀ/ ወይም/ሐ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ከ1967 ዓ.ም አንስቶ እስከ 1983 ዓ.ም ድረስ በሥልጣን ላይ በነበረው ቢጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ወይም መንግሥት ዘመን የአርሲ ክፍለ ሀገር አውራጃዎች ወረዳዎች የአብዮት ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴና የቀይ ሽብር አራማጅ ኮሚቴ አባላት፣ የፖሊስና የሕዝባዊ ድርጅቶች መሪዎችና አባላት በመሆን ሰበሩ በፖለቲካ ተሳቦር የተቃወሙትን ወ የህብረ ብሔር ማህበራዊ የሆነ አንድ ክፍል ሕዝብ በሙሉ ወይም በከፊል ለማጥፋት በኅብረአበር ነት በማቀድ፣ የጥፋቱን ሥራ በማቀዶም፣ ትእዛዝ መስጠት እንዲሁም ይህንኑ አድራጊት ስራ ላይ በማዋል የተለያዩ የማሰሪያ ፣የማሰቃያ ስፍራ በማዘጋጀት የመንደያ አባላትን በማደራጀት ነፃ እርምጃ ቀይ ሽብር በማካሄድ የፖለቲካ ተቃዋሚ አባላት እንዲገደሉ አካላቸው እንዲቆስሉበስና ወንጀሉ ጤንነታቸው ላይ ጉዳት ለማድረስ ወይም ወርስ እንዲጠፋ የሞት አደጋ በማድርስባቸው ሁኔታ አስቀምጠዋቸው በመወረሻም ያደረጉበት እንዲቆይ በማድረግ ከዚህ በታች በገፀ ክፍሎች የተዘረዘሩትን ዝርን በማጥፋት በበአጫ ፍጥረት ላይ የተፈፀመ ወንጀልን የሚያቋቁሙ ድርጊቶች በመፈፀማቸውና እንዲፈጸሙ በማድረጋቸው ተከሰዋል።በማለት ፈጽመዋል ያላቸውን ከዚህ በታች አንድ በአንድ የምንመረምራቸውን 31 የተለያዩ ድርጊቶችን በመዘርዘር አንደኛ ክስ በማለት ቢያቀርብ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 113/1/ መሠረት ደገመ እንደየድርጊቱ ሁኔታ የወ/መ/ሀ/ቁጥር 32/1/ሀ/ ወይም /ለ/እና 522/1/ሀ/ን 32/1/ሀ/ ወይም/ለ/እና 538/ሀ/ ወይም/ለ/ን በመተላለፍ አማራጭ ክስ ያቀረበባቸው ስሆን፣ በተመሳሳይ በተወሰኑ ተከሳሾች ላይ ደገመ ራሱን ችሎ የቀረበ 32ኛ ክስ ነው በማለት የወ/መ/ሀ/ቁ. 32/1/ለ/ እና 522/1/ሀ/ ሥር የተመለከተውን በመተላለፍ ፈጽመዋል ባለው በነውረኝነትና በጭካኔነት ሰው የመግደል ወንጀል ተከሰዋል በማለት ክስ አቅርቧል ።

በዚሁ መዝገብ የተከሰሱት ሁሉም ተከሳሾች እንዲቀርቡ ዘዘ 42 ተከሳሾች ቀርበው ማንነታቸው ተረጋግጦ የልዩ ዐቃቤ ሕግ የተሻሻለው ክስ ድርጊቱ ተነቦላቸው ከተረዱ በኋላ በተከሳሽ መብቃም ሆነ በጠበቃቸው የሚከራከሩት ሁሉም ተከሳሾች በሰጡት ቃል _ ''በክሱ ላይ ተጠቀሰ የለንም ፣ በክሱ ላይ የተጠቀሱትን ድርጊቶች አልፈፀምንም፣ ጥፋተኞችም አይደለንም''በማለት ክሱን ክደው የተከራከሩ ስሆን፣ ያልቀረቡት ተከሳሾች ተፈልገው መታጣቸውን ፖሊስ በመግለጹ እንዲቀርቡ በጋዜጣ ጥሪ ተደርጎላቸው ባለመቅረባቸው ጉዳዩ እነሱ በሌሉበት እንዲታይ ታዟል።

የቀረቡት ተከሳሾች ክሱን ክደው የተከራከሩ በመሆኑ የልዩ ዐቃቤ ሕግ አንደኛ ክስ ያስረዳልኛል ያላቸውን 75 የሰው ምስክሮች አቅርቦ ከማሰማቱም በላይ 126 ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ አቅርቦ ከመዝገቡ ጋር የተያያዘ ስሆን ከነዚህም ለተከሳሽ መብታ በጠበቃቸው ለሚከራከሩት ተከሳሾች ድርጊታቸው በጽሁፍ ማስረጃው ላይ ያላቸውን አስተያየት በጽሁፍ አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል።

በዚሁም የልዩ ዐቃቤ ሕግ ማስረጃ የተሰናቀቀ ስለሆነ ተከሳሾች መከላከል አለባቸው ወይስ የለባቸውም የሚለውን ድርጊት በ[illegible] የሚከተለው መርምረናል።

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

(8)

<u>ድርጊት 1</u>

ከተራ ቁጥር 1_3፣5_29፣31_34፣36፣39_50፣52፣55_72፣74_77፣79_86፣88 90፣91፣93_95 የተመለከቱት 82/ሰማንያ ሁለት/ ተከሣሾች መጋቢት 19 ቀን 1970ዓ.ም ሌሊት ሰዓት በውል ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ_ሕዝብ ፤ፀረ_አብዮትና የኢ.ሀ.አ.ፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት እነ እንዳለካቸው ጉታነህ /ጋሀ ሰዎችን ከአሰላ ወህኒ ቤትና ከአስተዳደሩ ጽ/ቤት ካዘጋጁት ሕገ_ወጥ እስር ቤት በማውጣት 8ኛ፣10ኛ፣ 11ኛ፣ 12ኛ፣19ኛ፣ 23ኛ፣ 34ኛ፣ 40ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 43ኛ፣ 46ኛ፣ 74ኛ፣ 75ኛ፣ 76ኛ፣77ኛ፣ 79ኛ፣ 80ኛ፣ 81ኛ፣ 82ኛ፣ 83ኛ፣ 84ኛ፣ 85ኛ እና 86ኛ ተከሣሾች ዓይነቱ ባልታወቀ መሣሪያ በጥይት ደብደበው በመግደላቸው የሟች ተከሣሾች ደግሞ እንዲገደሉ አስበሩናቸው በአሰላ እና ኦቱያ ከተማ ውስጥ እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰቀል የሟል ሰሆን፣

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 6ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 9ኛ፣ 10ኛ፣ 11ኛ፣ 12ኛ፣ 19ኛ፣ 20ኛ፣ 21ኛ፣ 24ኛ፣ 31ኛ፣ 32ኛ፣ 33ኛ፣ 35ኛ፣ 39ኛ፣ 40ኛ፣ 52ኛ 53ኛ፣ 62ኛ፣ 64ኛ፣ 65ኛ ፣71ኛ እና 72ኛ የሰው ምስክሮች እና 41/አርባአንድ/ ገጽ የጽሑፍ ማስረጃ ነው ::

<u>15ው ምስክር</u>:. ደመረ_ ደነቱ የሚባል ሰሆን በሰጠው ቃል ከ50ኛ፣ 61ኛ፣62ኛ፣63ኛ/ 65ኛ እና 93ኛ ተከሣሾች በስተቀር ሌሎቹን ተከሣሾች አውቃለሁ የተከሰሱት የቀይሽብር ክሱት ሆነው ውሣኔ እስከ ተሰጠ ድረስ ተከሰው ነው ::ነገርግን የድርግ መቀፎር ውስጥ ገብቼ መረጃ እንዳቀብር በዘዘዙት መሠረት የማሌሪድ ድርጅት አባል ሆኜ በአሰላ ከተማ የ02 ቀበሌ ፀሐፊ ሆኜ ተወረቀሁ፤:በዚሁም ምክንያት ሕዝብ ድርጅት ውስጥ ገባሁ በታህሣሥ ወር 1970ዓ.ም መወረሻ አካባቢ 6ኛው ተከሣሽ አዲስ አበባ ሄዶ ሰበሰበ ተኳናሉ ስመኛ የሕዝብ ድርጅት ጊዜያዊ ጽ/ቤት ኃላፊ ሆኖ ስለመጣ ሕዝብ ድርጅት ውስጥ ያለነውን ሰዎች ሰበሰበ በአሰላ ከተማ ውስጥ ነጭ ሽብር እየተካሄደ ስለሆነ በቀይሽብር መመታት አለበት ብሎ ነገረን::ከዚህ በኋላ ከተማው ውስጥ የኢሀአፓ አባላትን ለመያዝ በመ/አለቃ ፍሰሐ እንደቴ 6ኛ,9ኛ እና 91ኛ ተከሣሽ ተወስኖ አሰላ በደረገም እኔ በምስጢር ባወቃሁት መረጃ ማንንም መያዝ አልተቻለም::ይሀ ከሆነ በኋላ ጥር 7 ቀን 1970 በክፍለ ሀገሩ ደረጃ የቀይ ሽብር ክሱት ተደረገ:: የክብሩው ሰብሳቢ የደርጉ ተወካይ መ/አለቃ ፍሰሐ እንደቴ ሰሆን አባላቱ ደግሞ 3ኛ፣ 6ኛ፣ 8ኛ፣ 9ኛ፣ 10ኛ፣ 11ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ፣ 14ኛ 15ኛ፣ 20ኛ፣ 22ኛ 26ኛ፣ 28ኛ፣ 29ኛ፣ 90ኛ፣ 91ኛ፣ ከተማ ደብታ እና ፋንታሁ የሚባል የአባቶን ስም የማላውቀው ናቸው ::በዚህ ክሱቱ ሥር ደግሞ የምርመራ ክሱት ያለ ሰሆን የዚህ ክሱት ሰብሳቢ 88ኛ ተከሣሽ ሰሆን፣ 10ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ ተከሣሾች መርማሪዎች ናቸው ::

ይሀ የምርመራ ክሱት ብዙ የኢሀአፓ አባላትና በመያዝና በማሰር ምርመራውን በመገረፍና በማሰቃየት ካከሄደ በኋላ አበቶቃቸው አርምጃ እንዲወሰድባቸው በማለት የ68 ሰዎች ዝርዝር ለቀይሽብር ክሱት ሲያቀርብ ይሀ ይበዘል ስለተባለ እንደገና መስረርት ወቀቀ የኢሀአፓ አመራርና አለቡድ አባሎች ናቸው የተባሉትን የ33 ሰለዚህ 34ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 44ኛ፣ 46ኛ፣ 72ኛ እና 74ኛ ተከሣሾች በድርጊት 1 ውስጥ ለተገደሉ የሟቾች ገበያ ተኳሬይ ስለመሆናቸው ከቀርበሬ ወዘያለ ተመስረበቸው በመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 141 በሚያዘው መሠረት ከዚህ ድርጊት መክሰሰሰ ባያስፈልጋቸው በነጻ ይሰናበቱ ብለናል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መንግሥት ቤት

364

ሰዎች በመ ዝርዝር አቅርቡ::መጋቢት 18 ቀን 1970 ዓ.ም ከምሽቱ 3:00 ሰዓት ላይ የቀይ ሽብር ሽብር ኮሚቴው ስብሰባ አድርጎ ከ33 ሰዎች መካከል የሰበትን ሰዎች ምርመራ አለለቀም በሚል ምክንያት እንዲቀጡ አድርጎ አንድ ሌላ ግለሰብ ወይም በ31 ሰዎች ላይ አስቀድሞ እርምጃ እንዲወሰድ ወይም እንዲገደሉ በሙሉ ድምፅ ይሁናል ::ከቀይ ሽብር ኮሚቴ አባላት ውስጥ ይህንን የሞት ውሳኔ ያስተላለፉት 6ኛ፣ 8ኛ፣ 9ኛ፣ 10ኛ፣ 11ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ፣ 20ኛ፣22ኛ፣ 26ኛ እና 91ኛ ተከሳሾችና ሌሎች ስማቸውን የማላስታውሳቸው ናቸው ::ውሳኔው በቃለ ጉባኤ የተያዘ ሳይሆን ተሰብሳቢዎች፣ በ6ኛ ተከሳሽና በመ/አለቃ ፍሰሐ እንደቂ መገለጫ ከተሰጠት በኋላ በቃወሙ ያፀደቁት ነው ::ይህንን ጉዳይ እኔ ላውቅ የቻልኩት የኢህአፖ አባል በመሆን ሰርጎ በመግባት የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል ሆኜ በስብሰባው ላይ ተካፋይ የነበረ በመሆኑ ነው ::

ከዚያ በኋላ ይኸው የሞት ውሳኔ ያስተላለፈው የቀይ ሽብር ኮሚቴ መጋቢት 19 ቀን 1970ዓ.ም ምሽት 3:00 ሰዓት ላይ እንደገና ተሰብስቦ _ 17 ሰዎች በወህኒ ቤት ውስጥ ፣10 ሰዎች በአሰላ ከተማ ውስጥ፣ 4 ሰዎች በኡታያ ከተማ ውስጥ እንዲገደሉ ውሳኔ ያስተላለፈል::በዚሁ መሠረት እኔ ከአቶ ከተማ ደበቻ ጋር ኡታያ ከተማ ውስጥ የሚገደሉትን ገዳይ ለመቋዘብ ሄደኑ::በዚሁም መሠረት እንዲገደሉ ከተወሰነባቸው ሰዎች መካከል ደበበ ሽበሺ ሃይሉ ተፈራ፣ ሰሩ ገና እና ፈቡ ሰበሰ በኡታያ ከተማ ውስጥ በሚሰውያቸው ወታደሮች በጥይት ቀንቅሏቸው እየተመታ ሲገደሉ አይቻለሁ::ከኡታያ ሰገመለስ በአሰላ ከተማ ውስጥ ከተገደሉት መካከል የመስፍን ገዛው ፣ ሽመለስ ከፍሌና ሃይሉ የበሱን ሬሳ ተኖሎ አይቻለሁ:: ሌሎቹ ግን ሲገደሉ አላየሁም::

3ኛው ተከሳሽ በወቅቱ የአሰላ ከተማ ኸንቲ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ በሆነም በገዳያው ውሳኔ አልተካፈለም ::7ኛ ተከሳሽበናላጌቱ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል የሆነ ነው ::በአባልነት ለመጀመሪያ ጊዜ የሰራው ሥራ እኔን በኑ 5 ቀን 1970 ዓ.ም የኢህአፖ አባል ነው በሚል ከሌሎች ጋር ይዞ ማሰር ነበር::26ኛ ተከሳሽ ከ10ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ እና 88ኛ ተከሳሾች ጋር ምርመራ ሰባሄዶ ቃል ይቀበል ነበር::ከዚህ በላይ ከጠቀስኳቸው ተከሳሾች በስተቀር ሌሎች የማውቃቸው ተከሳሾች በገዳዩው ውሳኔ ያልተካፈሉ ናቸው በማለት መስክሯል::

_ 2ኛና 7ኛ ምስክሮች ዝርዝሩን መከንገና አለው ከፈ የሚሉ ሰሆኑ በሰጡት ቃል መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ለሊቱ 7:00ሰዓት አካባቢ የከተማውን ፀጥታ እንዲጠብቁ በቀበሌ ዘዘው እየጠበቁ ሳሉ 16 ቁጥር በሚል ቤት የሚባል በረንዳ ላይ ቆመው አያሉ በ23ኛ ተከሳሽ በምትክ ላንድሮቨር መኪና መጥተው 10ኛ እና 12ኛ ተከሳሾች መስፍን ገዛውና ጉደቻው ዉቤ የተባሉ ሰዎችን ከመኪናው ላይ አውርደው በአውቶማቲክ መሣሪያ ተኩሰው መትተው ወደው ሲገዷቸው፣ 8ኛው ተከሳሽ መኪና ውስጥ ሆኖ 2ኛውን ምስክር ጠርቶ ''ወሏቶቻችንን እዚህ ገደልናቸዋል በጥንቃቄ እንድትጠብቁ ''ብሎ ትእዛዝ ሰጥቶን ሄዱ::ሌሊቱ ወረፋ መብራት ስለነበረ ገዳዮችን በደንብ አይተናቸዋል በማለት መስክረዋል::

_ 6ኛው ምስክር ወ/ሮ ደርቤ ሀ/ማ ገብ ሰሆን በሰጠው ቃል የአሰላ ወህኒ ቤት ባልደረባ ሆኜ ስሰራ መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ለሊቱ ወህኒ ቤቱ ውስጥ ዘበረው የነበሩ ከከ/ሀገሬ አስተዳደር እስር ቤት ወደ ወህኒ ቤቱ የገቡ 32 ሌሎች የነበሩ ሰሆን፣ እነሱን እንድገድል 39ኛው ተከሳሽ መሣሪያ እንዲወስድ ሲጠይቀኝ አልገድልም በማለቱ እንዲታሰር አደረገኝ::በዚያን ወቅት መሣሪያ ይዘው ቆመው የነበሩት_ 11ኛ፣ [illegible]4ኛ፣ 39ኛ፣41ኛ፣ 42ኛ፣ 46ኛ፣እና 74ኛ ተከሳሾች ናቸው ::ሲገደሉ ከማውጣት ውስጥ የሚወጣው በሩ ዘርን በቻ ነው ::ሌሎችን ገንኙነት ስላልነበረን አላውቃቸውም::እኔ ታስሬ ስለነበር ከሥረኞቹ ሲገደሉም ሆነ የት እንደተገደሉና ማን እንደገደላቸው አላየሁም፣ ግን ተገደሉ መባሉን ሰምቻለሁ በማለት መስክሯል::

_ 75 እና 235 ምስክሮች_ የከፍለው መኮንን አባት እናት ሰሆኑ በሰጡት ቃል ጥር 8 ቀን 1970 ዓ.ም 12ኛ፣ 15ኛ፣ 93ኛ፣ 94ኛ፣ እና 95ኛ ተከሣሾች ቤታቸው ገብተው ከበቡ በኋላ ልጃቸው ከፈለው መኮንን የኢህአፓ አባል ነው በሚል ምክንያት ይዘውት ሄደው ቀበሌ ላይ እስር ቤት አገቡሪቱ፣ ከዚያም አውራጃ ፖሊስ ጣቢያና አሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ እያለ ሰመይ ቀት አገይነበር፣ መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊቱ ተኩስ ሲተኩስ አገኛደረ፣ ጠዋት የበዙ ሰዎ ችን ሬሳ በከተማ ውስጥ አገኛቸ የልጃቸውን ሬሳ ግን አገኛሰዋ ግን የአውራጃው ፖሊስ ባለ ደረባ ከነበረው ሻ/ለ በየይሉ ደመቀ ልጃቸው ወህኒ ቤት ውስጥ አገደተገደለ የነገሩቸው መሆ ኑን መሰከረዋል፡፡

_ 85ኛው ምስክር አበራ ገ/ሥላሴ ሰሆን በ1970 ዓ.ም የደርጉ ተወካይ የመ/አለቃ ናሰሙ አገደቶ ፀሐፊ የነበረ መሆኑን ገለጾ በሰጠው ቃል መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም የደርጉ ተወካይ የ33 ሰዎችን ስም ዝርዝር ሰጥቶን ኳኝ ወህኒ ቤት መገባታቸውን አገኛረጋገጥ አዘን ወህኒ ቤት ሰገቡ በር ላይ ሆኜ ሰሞቸውን እየጠራሁ መገባታቸውን አረጋገጬ ተወሰኹ መገ ባታቸውን ገለጽከት፡፡በወቅቱ 44ኛ እና 72ኛ ተከሣሾች የወህኒ ቤቱ ባለሥልጣናት ሰለነበሩ ለጆቹ ሰገቡ አዘዋው ነበሩ፡፡ሌሊት ላይ እነዚህ ለጆች መገደላቸውን ሰማሁ የተገደሉት በመ/አለቃ ናሰሙ አገደቶ ትእዛዝ መሆኑን ነው ፡፡ የሰውሰው ፡፡ግን አገደሰማሁት የከፍለ ሀገር ቀዩ ሽብር ኮሚቴ ባሳለፈው ውሣኔ ነው የተገደሉት ይባላል፡፡የቀዩ ሽብር ኮሚቴ አባላት ውስጥ 6ኛ፣ 9ኛ፣ 10ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ፣ 14ኛ፣ 16ኛ፣ 21ኛ፣ 25ኛን አውቃለሁ በማለት መስክሯል፡፡

_ 105ኛው ምስክር ታደሰ ገበሬ ሰሆን በሰጠው ቃል_ በ1970 ዓ.ም የአሰላ ከተማ ኸም የነበርኩ ሰሆን አለቃዬ የነበረው 20ኛው ተከሣሽ ፀረ_ አብዮተኞች ይገደላሉ ጉድጓድ አስ ቆፍር ብሎ ሰለዘዘኝ በሠራተኞች አስቆፈርኩ መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ተኩስ ቤቴ ኩስ አደረ፡፡ በማግሥቱ የበዙ ሰዎች ሬሳ /ወደ 10 የሚሆኑ/በከተማው ውስጥ ወድቆ ይታይ ነበር፡፡በኋላ የመ/አለቃ ናሰሙ አገደቶ ሬሳውን በመኪና አገበቶ አገኛስ ቀብር ሰለዘዘኝ ሠራተ ኞችን አዘጄ በተቆፈረው ጉድጓድ ውስጥ አገኛቀበሩ አድርጌያለሁ፡፡አራት ሬሳዎች ደገሞ ከአ-ተያ ከተማ ወጥተው አዚያው ጉድጓድ ውስጥ ከ20ኛው ተከሣሽ ጋር አስ ቀበረናል፡፡ከአራቱ አገዱ የመ/ር ሃይሉ ቀበሎ መሆኑን አውቃለሁ 20ኛው ተከሣሽ የቀዩ ሽብር ኮሚቴ አባል ነው ሰባል ሰምቻለሁ በማለት መስክሯል፡፡

_ 19ኛው ምስክር በ1970ዓ.ም የኢህአፓ አባላት ናቸው ተብለው አበረው ታስረው ከነበሩት እስረኞች መካከል አሱ ከተፈታ በኋላ በርሃኑ ጌታነህ አሳሳሰባቸው ጌታነህ እና ከፈለው መኮንን የተባሉት ተገደለው ሬሳቸው ከተማ ውስጥ መጣሉን የሰማ መሆኑን በመስክር፣ 20ኛ ምስክሮች ደገሞ መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ°ም በኢህአፓነት አበረው ታስረው ከነበሩት ውስጥ መገኙ ከፈለው ፣ ወሰናን ገዛው ፣ አሳሳሰባቸው ጌታነህ ፣ በርሃኑ ጌታነህ ታደሰ ሃ/ማርያም ፣ሀብታሙ ወ/ማርያም ፣በና ቱሉ ፣ ተሳሁን ታዬ የተባሉት ከወህኒ ቤቱ ሌሊት እን ደተወሰዱ፣ ሌሊት ተኩስ አገደሰማና በኋላም እነዚህ ሰዎች መገደላቸውን አገደሰሙ መስከረዋል፡፡

_ 31ኛእና 37ኛ ምስክሮች የአባታቸው በና ቱሉ ቤት እያለ ጥቅምት 4 ቀን 1970 ዓ.ም የገበሬ ማህበር ተወሪዎች የነበሩት 55ኛ፣ 55ኛ፣ 56ኛ፣ 64ኛ፣ እና 65ኛ ተከሣሾች ''ፀረ_ ሕዝብ ነው ''በሚል ሰበብ ይሰጡት አገዱ ቀን ቀጣ ገበያ አስይረውት በማግሥቱ ጫጫ

ዛግሎ ፖሊስ ጣቢያ ያሰረት መሆኑን ከዚያም ወደ አቦሳ ወህኒ ቤት ተዛውሮ እዚያ ታስሮ በነበረበት ወቅት እየተወሰዱ ይመረመሩ እንደነበር ገልፀው፣ የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ከገዳይ አምለጠ ሰወር መንገድ ላይ ደከመት ሲተኛ 69ኛው ቀበሌ አገኙት አስያዘው የሚል ወሬ እንደሰሙና መጋቢት 19 ቀን 1970ዓ.ም ተረሸነ በማለ እንደሰሙ መስክረዋል::

33ኛ ቃ መስክር በሰጠችው ቃል መጋቢት 6 ቀን 1970ዓ.ም ለሊት 5:00 ሰዓት አከባቢ ለኛ ሽወልስ ከፍሎ ቤት ተገቶ እያለ ደህንነቶች ነገ በለው 32ኛ፣ 33ኛ እና 52ኛ ተከሳሾች ለኛን አፍርክሱት አህለ ነው''ብለው ይዘውት ቀበሌ 14 እስር ቤት አስረት በማግሥቱ አወራጃ አስተዳደር እስር ቤት ታስሮ ነበር::እየተወሰዱ በምመቀጡበት ሰዓት በደበደብ ተጎድቶ እንደ ያ ነበበ ነበር::ከዚያ በኋላ መጋቢት 19 ቀን 1970ዓ.ም ለሊት ተከሳ ሲታከስ አድሮ በማግሥቱ የበዙ ሰዎችን ሬሳ በከተማ ውስጥ ወድቆ አይቻለሁ::የለኛ ሬሳም ቀበሌ 07 ውስጥ ወድቆ ማየቱን ወገዶች በሰይነህ መኮንን ነግሮኛል በማለት መስክራለች::

35ኛው ምስክር በሰጠው ቃል የካቲት 27 ቀን 1970 ዓ.ም ከምሽቱ 2:00 ሰዓት ሰሆን 23ኛውና 50ኛ ተከሳሾች ከሚሰውቀው ሌሳ ሰው ጋር ወገዶች አምደሚካኤል አይቸሁምን ከአህቶቹን ቤት ወስደውት አስተዳደር እስር ቤት አስረት በማግሥቱ 50ኛውን ተከሳሽ አገኘቻ ስጠይቀው ''ማታ ሳሳውቅ ወገዶምህን ወስደነት ''ሰላም ምንበር ቶ ነው ''ብቁ ስጠይቀው እንቀሁ ነው የታሠረው ቃሳ አታስበ በአመክሮ ሊፈታ ይችላል ''አሁን ያለው አስተዳደር ነው ''ለለኝ እየተወሰዱ ስመይቀው በደበደብ በጣም መጎዳቱን አይቻለሁ መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ለሊት ተከሳ ሲተኩስ አደረ:በማግሥቱ እህቴ ቧለቤቴ እየዞዘወረ የተለያዩ ሬሳዎችን ሲፈት የወገዶም ሬሳ ቀበሌ 08 የገበያ በታ ላይ ከሌሳ የአገዶ ሰው ሬሳ ጋር ተጥሎ ማየታቸውን ነገሩኝ::ወገዶች የተያዘው የአህአፖ አባል ነው ተብሎ ነው በማለት መስክሯል::

_ 39ኛው ምስክር በሰጠው ቃል መጋቢት 19 ቀን 1970ዓ.ም ማታ ላይ ወ/አለማ ፍሰሐ ቁ አገደቶ ሰለበ ደውሎ የከተማውን ፀጥታ እንዲተበበቅ በልል የሚል መልክት ስለደረሰኝ ለሊት እየጠበቅሁ እያለሁ _ሹሌ አከባቢ በአገዶ ሊንደርሽር መክና በሰበት ሰዎች ተወስደው ወጥተው ሲገደሉ አይቻለሁ እንቀሁም ቀበሌ 14 ውስጥና ሰበት ሰዎች ሲገደሉ አይቻለሁ::ገን ወቅቱ ቀለሚ ስለነበረ የገዳዮቹን ማንነት መለየት አልቻለኩም ::ከተገደሉት ሰዎች ውስጥ ሀብታሙ ወ/ማርያምን አውቃለሁ ብሎ መስክሯል::

53ኛው ምስክር በሰጠው ቃል ከመደበኛ ሥራዬ በተጨማሪ የቀበሌ ጉዳይ አባል የነበርኩ ሰሆን የቀበሌያችን ተጠሪዎች የነበረት 23ኛ እና 50ኛ ተከሳሾች መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ለሊት ከቤቱ ቀበቀበውኝ ሁለት የተገደሉ ሰዎች ሬሳ አሳዩኙኝ ''እነዚህን ሬሳዎች መበቂ በለውኝ ጅቱ:: አንዱ ሬሳ የሃይሉ ጥበቡ ነው ::ሌላውን አላውቀውም ግን አንደገደሏቸው አላውቀውም በማግሥቱ በዙ ሬሳ ከአቦሳ ከተማ ተለቅሞ አውሮፕላን ማረፊያ አከባቢ ቀድሞ በተቆፈረ ጉድጓድ ቀበረን ማየቱን መስክሯል::

62ኛ፣ 63ኛ፣ 64ኛ፣ እና 65ኛ ምስክሮች በሰጡት ቃል መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ሀይሉ ተፈሪ፣ ደበበ ሽብሺ፣ ሰፈ ገና እና አገዶ የገበሬ ለጅ ነው ያሉት ተገድለው ሬሳቸው በኢ.ተ.ዮ ከተማ ውስጥ ተጥሎ ማየታቸውን የመሰከሩ ሰሆን፣ በተጨማሪ 62ኛ እና 65ኛ ምስክሮች አባበል አማን እና ፀጋዬ ወርቁ ቀየ [illegible] ኢህአፖ ናቸው ተብለው ከኢ.ተ.ዮ ከተማ ተይዘው አቦሳ ወህኒ ቤት ታስረው የነበረ መሆኑን፣ መጋቢት 19 ቀን 1970ዓ.ም ግን ተገደሉ መባሉን እንደሰሙ መስክረዋል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

71ኛ ቀበከር_ አንድ የቀበሌ ተወሬቂ በወመተ ቀበንደተ ቴዘ ቀበሌ 14 ውስጥ ታበሪ አያለ የቀበለው ሊቀመንበር የነበረው 33ኛ ተከሣሽ መጋቢት 20 ቀን 1970ዓ.ም ደጥበያ ጋራ የነበረውን የ75ኛ ተከሣሽ ከከተማው ውስጥ የተገደሉትን ሬሳዎች እንዲያነሣቸው አዘተ በገዛር የእንቀ ስቤ ጉዳዩ የአበበ ተወስገን ሬሳ ያዩት መሆኑን መስከረላቸው :

72ኛ ቀበከር በወገደቀችእንገላለኪቸው ጉዳዩና በር ሃኑ ጉዳዩ ጋር አሁን ናቸሁ በማሌ ቀበንደተ ታበሪ የነበረ መሆኑንና መጋቢት 19 ቀን 1970ዓ.ም የወገደማችን መገደለ የበማች መሆ ኑን መስከረላቸው::

ለዚህ ደርጊት የቀረበው የበው ቀበከር በዚህ ስወና ቀቀ የጸሁፍ ■ ማስረጃ ናቸው በለው የቀ ረበት ደገወ::.

1/ 72ኛው ተከሣሽ በቁጥር አበ/ደ2985/70 በ03_08_70 በተፃፈ ደብዳቤ የአርሲ ክ/ሀገር ወህኒ ቤቶች አስተዳደር ሁኔ 65ኛው ቀበከር ወ/ሮ ደርቤ ሸ/ቀለገበ በለአደረገው ከናተ ከመጋቢት ወር 1970 ደመወዙ 13 እና በ14 ቀን አስሬተ እንዲቀጠ የተወሰነበት መሆኑን ገለፀ:: የተገለበተ፣

2/ በወህኒ ቤቶች አስተዳደር የከሰ ማቀረቢያ መወሰና ቀጽ 8 ከ65ኛው ቀበከር ጥሬቶች እንቀ በ19_07_70 ፀሬ_ አብዮተኞችና እንዲረሸን ዘዘ አውቀዋቹ መዛሬያ አለቻለም በማለተ አቃቤ ማለቱ 39ኛው ተከሣሽ በ65ኛው ቀበከር ቃተከ ለበሬው ሊ/ወታደር የመደበ መሆኑን ገለፀበት የተገለፀ፣

3/ በቁጥር 4.አ/35/70 ጥር 26/ቀን 1970 የደርግ አባል የነበረው መ/አለቃ ናበል እንደቀ ለአ/አበባ ከተማ ፖሊስ አዘዘ አበዮትና ዘመቻ መምሪያ አመያለደ ከነማ ጸ/ቤት ፁሬ በተገለው ደብዳቤ 88ኛው ተከሣሽ የአበባ የፀሬ_ አብዮተኞች ዝዘያዊ አባሪ ከሚቴ ሊቀመንበር ከአበባ ወና ተው አ/አበባ ያሉትና በደብዳቤው ላይ ስማቸው የተዘረዘረ በዶችን ለመያዘ እንዲቻለ አስፈላገው ትበበር እንዲደረገለት በማለተ መፃፉ የተገለበተ፣

4/ የአ/አበባ ከነማ ጸ/ቤት በቁጥ ቁጥር 3ላይ የተወቀሰው ደብዳቤ የደረሰው መሆኑን ገለፀ 15ቱም የከነማ ጸ/ቤቶች አስፈላጊውን ትበበር እንዲያደርጉ አሳሰበበት የተገለው በቁ ር አ2/53/' 185 የካቲት 4 ቀን 1970 ዓ.ም ተፃፈ የተገለ ደብዳቤ፣

5/ 88ኛው ተከሣሽ በቁጥር 1380/422/70 በ24_05_70 በተፃፈ ተሊገሬም የ3ተም አው ሬጃ ሀ/ደ/ጥ/ሠ/ጸ/ቤት እና ለ3ተ አውራጃ አስተዳደር ጸ/ቤቶች የነቀ ሽበርን በቀይ ሽበር ለመቃታት በአበባ ከተማ ለሚደረገው የቀይ ሽበር ለቶ ከሚቴ የተደገፈ መሆኑን በመግለጽ አስፈላጊውን ጥቀማ እንዲያደርጉ መፃፉ የተገለፀ፣

6/ በቁጥር ከና1/96/71 ነሐሴ 3 ቀን 1971 ዓ.ም ለአርሲ ክ/ሀገር ዋና አስተዳደ በተፃፈ 1 .ገጽ ደብዳቤ 10ኛ፣ 12ኛ፣ እና 13ኛ ተከሣሾች ከጥር 7 ቀን 1970ዓ.ም ጀምሮ የፀሬ_አብዮተኞችን ነጭ ሽበር በቀይ ሽበር ለመቃታት በተደረገው ቀይ ሽበር ከሚቴ ውስጥ ከናቱ አስተቀጽሉ ያደረጉ ለመሆኑ ለማስረዳት መ/ቤት የምስጋና ደብዳቤ እንዲተሰጣቸው ሐሳቡ የተወቀሰ ተና በዚሁ ጥያቄ መሠረት የክ/ሀገሩ ዋና አስተዳደሪ ደሀንኑ በመቀበል ለአርሲ ክ/ሀገር ፖሊስ አዛ ዥ በቁጥር ሠ/በ/126/11/06/71 ነሐሴ 9 ቀን 1972ዓ.ም ምስጋናውን ገለፀ የተገለበተ፣

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

7. 20ኛው ተከሣሽ በቁጥር 2427/አ1/70 የካቲት 18 ቀን 1970 ዓ.ም ለአርሲ ክ/ሀገር ሠራተኛ እና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ቅ/ጽ/ቤት ጻፈ በተባለው ደብዳቤ 26ኛ ተከሣሽ ዳባ አደአ ከጥር 7 ቀን 1970 ጀምሮ በመካሄድ ላይ ባለው የቀይ ሽብር ላይ ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማበርከት ላይ ያለመሆኑንና ሥራውንና ያላለቀ ስለሆነ ሚፈልጠን እስከሚያ ጠናቀቅ ትብብር እንዲደረግለት ገለፀ የተባለበት፤

8. 7ኛው ተከሣሽ ነሐሴ 8 ቀን 1973 ለአርሲ ክ/ሀገር አስተዳደር ጽ/ቤት ጻፈ በተባለው ማመልከቻ _ያደረገው ተግተኖ እንዳፋናለት ስሜቱ ከፈፀማቸው ተግባሮች አንዱ በአብዮት ላይ የፀረ_ አብዮተኞች ተገኩሉ በዘመቱ በነበረበት ወቅት በክ/ሀገሩ በተቋቋመው የቀይ ሽብር ከማቆ እስከመወረሻው በአባልነት የተሳተፈ መሆኑን የገለፀበትና ''የአርሲ ክ/ሀገር ተቀዳሚ ም/አስተዳዳሪ በቁጥር ሠ/2363/ሠ71 ነሐሴ 9 ቀን 1973 ዓ.ም ለማመልከቻው ሁሉ በሚል አርዕስት ይሆንኑ ድርጊቱን ገለፃ ጻፈ የተባለበት፤

9_ 21ኛው ተከሣሽ ከፀረ_ አብዮት ኃይሎች ለመከላከል በታጋይነት ለአብዮቱ ሲደረገው አስተዋጽኦ የየካቲቱ 1966 ዝግጁ ሁለተኛ ደረጃ ተሸላሚ ሆኖ አገኘ የተባለው የምስክር ወረቀት፤

10_ 21ኛ እና 25ኛ ተከሣሾች የአብዮቱውያን ገለሰቦች የታሪክ ማህደር ''በሚለው ውስጥ '' ነጭ ሽብርን በቀይ ሽብር አንቀጥቃ አደርገዋለሁ'' የሚለውን ነጭ ሽብር በቀይ ሽብር የሚደመሰስ ከሚሉት ውስጥ የነበረና ለመደምሰስ ያስፀረፍት ከከሚሉት ጋር መስራታቸውን ገለጸበት የተባሉት ናቸው ::

በድርጊቱ 1 ላይ የዐቃቤ ሕግ የሰው ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ በዚሁ የተመለከተ ሲሆን እኛም እንደሚከተለው መርምረነዋል::

ዐቃቤ ሕግ ካቀረባቸው የጽሁፍ ማስረጃዎች ውስጥ በቁጥር ከና1/96/71 ነሐሴ 3 ቀን 1971 እና በቁጥር 2427/አ1/70 የካቲት 18 ቀን 1970 ዓ.ም ተፃፈ የተባሉት ደብዳቤዎች በአርሲ ክ/ሀገር ደረጃ የቀይ ሽብር ከሚቴ መቋቋሙን የሚገልጽና ዓላማውም በአሁኑ አየተካሄደ ነበር፤ የተባለውን ነጭ ሽብር ለመደምሰስ ነው የሚል ሲሆን፤ ይህ የቀይ ሽብር ኮሚቴ መቋቋሙን 1ኛው የዐቃቤ ሕግ ምስክር ከጽሁፍ ማስረጃዎቹ ጋር በሚጣጣም መለኩ መስክረል ይከው የቀይ ሽብር ኮሚቴም በስሩ ባቋቋመው የምርመራ ኮሚቴ ተጠርጥረው በሚል ቀንደኛ የኢህአፖ አመራርና እስርው አባላት ናቸው ያላቸውን በድርጊቱ 1 ላይ የተመለከቱት ሰዎች እንዲገደሉ ውሳኔ ማስተላለፋቸውና በዚሁም ውሳኔ መሠረት እነዚህ ገለሰቦች በአሰላ ወህኒ ቤት አሰላ ከተማ እና ኢተያ ከተማ ውስጥ ተገድለው የተወሰኑት ሰዎች ሬሣ በየሰፈራቸው ተጥሎ ሕዝብ ስለስታቸው እንደ ነበር በኃላም ተሰበሰብ እንደ በታ የተቀበረ መሆኑን የዐቃቤ ሕግ የዓይን ምስክሮች አስረድ ተዋል::በለዚህ በድርጊቱ 1 ውስጥ የተገለጹ ለሰት ገለሰቦች እንዲገደሉ የተወሰነው በሕግ ገግኦ ሳይሆን በጭበጣ እና በኃል በመሆኑ የሟቾቹን መገደል የሚያስረዳ የጽሁፍ ማስረጃ ባይቀር ብም ከአይን ምስክሮችና ከአካባቢ ምስክሮች ሟቾቹ መገደላቸው ተረጋግጧል::

በዚሁም መሠረት በዚህ ድርጊት ውስጥ ከተከሰሱት ተከሣሾች መካከል በሟቾች ግድያ ተካፋይ መሆናቸው የተረጋገጠባቸው ተከሣሾች የትኞቹ ናቸው የሚለውን ስንመረምር:_

1/ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 17ኛ፣ 19ኛ፣ 2[illegible]ኛ፣ 31ኛ፣ 40ኛ፣ 43ኛ፣ 45ኛ፣ 47ኛ 48ኛ፣ 49ኛ ፣ 57ኛ፣ 58ኛ፣ 59ኛ፣ 60ኛ፣ 61ኛ፣ 62ኛ፣ 63ኛ 66ኛ፣ 67ኛ፣ 68ኛ፣70ኛ፣ 71ኛ፣ 75ኛ 76ኛ፣ 77ኛ፣ 79ኛ፣ 80ኛ፣ 81ኛ፣ 82ኛ፣ 83ኛ፣ 84ኛ እና 85ኛ ተከሣሾች ዐቃቤ ሕግ ካቀረበው የሰው ሆነ የጽሁፍ ማስረጃዎች በድርጊት 1 ውስጥ በተጠቀሰው

የሟቾች ገዳይ ተካፋይ የነበረ መሆኑ ግን ያልተመሰከረበትና በማንም ያልተነሳ በመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሥ/ቁ.141 በሚያዘው መሠረት መከላከል ያስፈልጋቸው ከዚህ ድርጊት በነፃ ይሰናበት ብለናል ፡

2/ 3ኛው ተከሳሽን በተመለከተ 1ኛው ምስክር በ1970ዓ.ም የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባልና የአበባ ከተማ ሹም ነበረ ብሎ የመሰከረ በሆንም፤ 10ኛው ምስክር ግን በ1970 የአበባ ከተማ ሹም የነበርኩና ሟቾችን ያስቀረኩት እኔ ነኝ በማለት የመሰከረ በመሆኑ የ1ኛው ምስክር ምስክርነት ታማኝነት የለውም ይገኛል፡፡ከዚህም በተጨማሪ 1ኛው ምስክር ራሱ 3ኛው ተከሳሽ በድርጊት 1 ውስጥ ለተፈፀመው ገዳይ እጁ ያለበት የለበትም ብሎ የመሰከረ በመሆኑና 3ኛው ተከሳሽ በወቅቱ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል ነበር በማለ እንጂ የኮሚቴው አባል ከመሆን ውጪ በግድያው ውስጥ ተካፋይ ካልሆነ የኮሚቴው አባል በመሆኑ ብቻ ጥፋተኛ ነው የሚያሰኘው ምክንያት ስለማይኖር የወ/መ/ሥ/ሥ/ሥ/ቁጥር 141. በሚያዘው መሠረት ከዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልገው በነፃ ይሰናበት ብለናል፡፡

3/ 7ኛው ተከሳሽ እንደ 1ኛው ምስክር አመሰካከርና የጽሁፍ ማስረጃ የከ/ሀገሬ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል የነበረ መሆኑ ተረጋግጧል፡፡ነገርግን ይህ ተከሳሽ ,በኮሚቴ አባልነት የመጀመሪያ ሥራው 1ኛውን ምስክር በአሁንምነት ወርጥሮ መያዝ መሆኑን 1ኛው ምስክር ራሱ ተናግሯል ስለዚህ 7ኛው ተከሳሽ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል የሆነው በሰኔ ወር 1970ዓ.ም ነው ማለት ነው ::ከዚህም በተጨማሪ 1ኛው ምስክር በሟቾች ላይ የግድያ ውሣኔ አስተላለፍ ካሳየው ሰዎች መካከል 7ኛ ተከሳሽ መኖሩን አለመሰከረም፡፡ሟቾች የተገደሉት መጋቢት 19 ቀን 1970 ስለሆነ 7ኛ ተከሳሽ ገና የኮሚቴው አባል የሆነው ይህ ገዳይ ከተፈፀመ በኋላ ስለሆነበዚህ ድርጊት ውስጥ መካፈሉ አልተረጋገጠም ::ስለዚህ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሥ/ቁ_ 141 መሠረት መከላከል ሳያስፈልገው ከዚህ ድርጊት በነፃ ይሰናበት ብለናል፡፡

4/ 14ኛ፣ 16ኛ፣ 21ኛ፣ 25ኛ፣ 28ኛ፣ 29ኛ እና 90ኛ ተከሳሾች በ1ኛውና 8ኛው ምስክሮች _ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባላት ነበሩ በማለት ከተነገረበት ነገር ውጪ በድርጊት 1 ውስጥ በተፈፀመው ገዳይ ላይ በውሣኔ ሰጪነት፣ አስፈፃሚነት ወይም ረዳትነት ተካፋይ የነበሩ መሆናቸው አልተመሰከረባቸውም::ዐቃቤ ሕግ 21ኛውን ተከሳሽ በተመለከተ ያቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ከፀረ_አብዮተኞች ጋር አደረገ በተባለው ትግል ለአብዮቱ አበረከተ በተባለው አስተዋጽኦ 2ኛ ደረጃ የየካቲት 1966 ኒሻን መሸለሙን የሚያሳይ የምስክር ወረቀትና ነጭ ሽብር ፤ በቀይ ሽብር እንቅስቃሴ አደርጌያለሁ ብሎ ራሱ ገለፀበት ያለው የአብዮታውያን ግለሰቦች የታሪክ ማህደር ''የሚለው ናቸው ::እነዚህ ማስረጃዎች 21ኛው ተከሳሽ ፀረ_ አብዮተኞች ከተባሉት ጋር ይታገል እንደነበር በአመያሳይ ወለብ ይገለጽ የነበረ ከመሆኑ በቀር በድርጊት 1 ውስጥ ለተፈፀመው የሟቾች ገዳይ ተካፋይ የነበረ መሆኑን በቀጥታ አያስረዱም::25ኛው ተከሳሽ ላይም የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ በመሰብሰብ ወለሉ የሚለው ነው የቀይ ሽብር ማለት አይደለም፡፡ስለዚህ 14ኛ፣ 16ኛ፣ 21ኛ፣ 25ኛ፣ 28ኛ፣ 29ኛ እና 90ኛ ተከሳሾች በዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በወ/መ/ሥ/ሥ/ሥ/ቁ. 141 መሠረት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

5/ 34ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 44ኛ፣ 46ኛ፣ 72ኛ እና 74ኛ ተከሳሾችን በተመለከተ የቀረቡት ምስክሮች 6ኛና 8ኛ ሰሆኑ ... ምስክር በሰጠው ቃል ሟቾች ሊገደሉ ሰው እነ ዚህ ተከሳሾች/ከ72ኛ ተከሳሽ በስተቀር/ ወሰደው ይዘው ሄደው ነበር፤ ሟቾችን ገና ማን እንደ ገደለ አላውቅም በማለት መስክሯል::እነዚህ ተከሳሾች በወቅቱ የወህኒ ቤት ባልደረባ /ፖሊሶች/

188

ስሆኑ መዛግብቶችን የወሰዱት እነዚህን ሟቾች ለመግደል ይሁን ፣ወህኒ ቤቱን ለመጠባበቅ ይሁን ወይም ለሌላ ነገር በግልጽ የተረጋገጠ ነገር የለም፡፡ሟቾች ከወህኒ ቤት ሰወጡ መዛግብቶች ይዞ መገኘት ምናልባት እነሱን ለመግደል ነው ብሎ ለመገመት ያስችል ይሆናል፡፡ነገርግን ግምት ከግምትነት አልፎ ተጨባጭነት ያለው ነገር ሊሆን አይችለም፡፡እነዚህ ተከሣሾች ሟቾችን ስለመግደላቸው አርግጠኛ የሆነ ማስረጃ አላቀረበም፡፡72ኛው ተከሣሽም ስሆን በወቅቱ የወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ ከመሆኑ እንደ 8ኛው ምስክር አገላለጽ ከ44ኛው ተከሣሽ ጋር ሟቾች ከአስተዳደር እስር ቤት ወደ ወህኒ ቤቱ ሲገቡ ቁ ነበር፣ ከማለት በስተቀር በገዳዩ ውስጥ ተካትኖ ይገኘው አይገኘው የተመሰከረ ነገር የለም፡፡

ስለዚህ 34ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 44ኛ፣ 46ኛ፣ 72ኛ፣ እና 74ኛ ተከሣሾች በድርጊት 1 ውስጥ ለተጠቀሰው የሟቾች ግድያ ተካፋይ ስለመሆናቸው ከቀርበረ ውጪ ያለ ተመስከረባቸው ስለሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 141 በሚያዘው መሠረት ከዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በነፃ ይሰናበት ብለናል፡፡

6/ 69ኛውን ተከሣሽ በተመለከተ 32ኛው ምስክር በና ቱ ከግድያ አምልጦ መትቶ ይከምቶ ዉስ ውስጥ ተገቶ በነበረበት ሰዓት 69ኛው ተከሣሽ ''ፀረ_ሕዝብ ነው''ብሎ አስያዘው የሚል ነገር ሰምቻለሁ ብሎ በመሰከርም ይህ እሱ ወሬ እንጂ በተጨባጭ እሱ ስለማይበስያዙ የሚያረጋግጥ ማስረጃ ስላልሆነ 69ኛውም ተከሣሽ ከዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልገው በወ//መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 141 መሠረት በነፃ ይሰናበት ብለናል፡፡

7/ 5ኛ፣ 6ኛ፣ 8ኛ፣ 9ኛ፣ 10ኛ፣ 11ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ፣ 20ኛ፣ 22ኛ፣ 23ኛ፣ 24ኛ፣ 26ኛ፣ 32ኛ፣ 33ኛ፣ 39ኛ፣ 50ኛ፣ 52ኛ፣ 55ኛ፣ 56ኛ፣ 64ኛ፣ 65ኛ፣ 88ኛ፣ 91ኛ፣ 93ኛ፣94ኛ እና 95ኛ፣ ተከሣሾች በድርጊት 1 ውስጥ የተመለከቱትን ሟቾች በመያዝ ፣ በማሰር ፣በመግረፍ ምርመራ በማካሄድ እንዲገደሉ ውሳኔ በመስጠት፣ ሟቾችን በመግደልና እንዲገደሉ በማድረግ ተካፋይ የነበሩ መሆናቸውን በበቂ ሆነ በጸሁፍ ማስረጃ ተረጋግጦባቸዋል፡፡
እነዚህ ተከሣሾች ይህን ድርጊት የፈፀሙት ደግሞ ሟቾች ፀረ_ሕዝብና ፀረ_ አብዮት የሆነው የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባልና አቦዮ አባላት ናቸው በሚል ምክንያት ሲሆን ፣ይህ ድርጊት ደግሞ በፖለቲካ ተቃዋሚ የተደራጀውን የህብረ_ብሔርን ማህበራዊ የሆነ አንድ ክፍል ሕዝብ በሙሉው ወይም በከፊል ለማጥፋት የተደረገ ድርጊት መሆኑን የሚያስረዳ በመሆኑ እንደክሱ ተመስክሮባቸዋል፡፡

ስለዚህ_ ሀ/ 5ኛ፣ 10ኛ፣ 12ኛ፣ 55ኛ፣ 23ኛ፣ 32ኛ፣ 50ኛ፣ 55ኛ፣65ኛ፣ 88ኛ፣ 9፣ 93ኛ እና 95ኛ ተከሣሾች በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 142/1/መሠረት በወ/መ/ህ/ቁጥር 32/1/ሀ/ እና/ለ/ 281/ሀ/ሥር ይከላከሉ ብለናል፡፡

ለ/ 6ኛ፣ 8ኛ፣ 9ኛ፣ 11ኛ፣ 13ኛ፣ 20ኛ፣ 22ኛ፣ 24ኛ፣ 26ኛ፣ 33ኛ፣ 39ኛ፣ 52ኛ፣ 64ኛ፣ 91ኛ፣ እና 94ኛ ተከሣሾች ጉዳያቸው በሌለበት እየታየ ስለሆነ የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 149/1/ እና 163 መሠረት ከዚሁ ድርጊት ሥር የወ/መ/ህ/ቁ. 32/1/ሀ/ለ/ እና 281/ሀ/ን በመተላለፍ ለፈፀሙት ወንጀል ጥፋተኞች ናቸው በማለት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥተናል፡፡

<u>ድርጊት _2</u>

ከተራ ቁጥር 1_ 3፣ 5_22፣ 24 29፣ 33፣ 34፣ 36፣ 39_50 ፣53፣ 55_68፣ 70 72፣ 74 _77፣79_86፣88፣90 እና91የተመለከቱ ተከሣሾች የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ሰዓት በተከሸሉ ሊቀመ በ..ተመለከት ገዜ ፀረ_ሕዝብ ፣ፀረ_አብዮትና የኢህአፓ የፖለቲካቡድን አባላት ናቸው በማለት እንገ.. ቱኒ ስሆነ መንገዶ እነቁጥ ...ዘለቀ /17 ሰዎች/ን አስሳ ወህኒ ቤት ቀጥር ገቢ ውስጥ 34ኛ፣ 40ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 43ኛ፣ 46ኛ 74ኛ፣ 75ኛ፣ 76ኛ፣ 77ኛ፣ 79ኛ፣ 80ኛ፣ 81ኛ፣ 82ኛ፣ 83ኛ፣ 84ኛ፣ 85ኛ፣ እና

371

86ኛ ተከሳሾች ባልታወቀ መሣሪያ በጥይት ደበደበው በመግደላቸው፣ የቀሩት ተከሳሾች ደግሞ እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ሲሆን፣

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 4ኛ፣ 6ኛ፣ 22ኛ፣ 23ኛ፣ 24ኛ፣ 25ኛ፣ 26ኛ፣ 27ኛ፣ 28ኛ፣ 29ኛ፣ እና 30ኛ፣ የሰው ምስክሮችና 6/ስድስት/ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

_ 4ኛ ምስክር በሰጠው ቃል_ በ1970 ዓ.ም የአሰላ ወህኒ ቤት የመሣሪያ ግምጃ ቤት ሆኖ ሲሰራ በየካቲት ወር 1970ዓ.ም ሌሊት 8:00 ሰዓት አካባቢ ከወህኒ ቤት ሰዎች ሊገደሉ ይወጡ ነበር::በዚያን ወቅት ከኔ መሣሪያ የተረከቡት ወስዶ የማስታወሻቸው 41፣42ኛ፣ 46ኛ፣ 76ኛ፣ 82ኛ እና 84ኛ ተከሳሾች ናቸው ::በዚያን ቀን በና ቱሉ የተባለው በግድያው አምልጦ ተበሉ ሌላ ቀን ተይዞ እዚያው ወህኒ ቤት ታስሮ ነበር በማለት መስክሯል::

6ኛው ምስክር በሰጠው ቃል የአሰላ ወህኒ ቤት ፖሊስ ባልደረባ ሆኖ በማገልገት ጊዜ የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም እስረኞችን ሬ/ቤት ለቁጠር አይርስ ሰመለስ 39ኛው ተከሣሽ እንዳትሄዱ.. ብሎት እዚያው ወህኒ ቤት እንደቆየ ከሌሊቱ 7:00 ሰዓት አካባቢ እጅ እንራቸው የታሰሩ እስረኞችን ከወህኒ ቤት አስወጥተው ወደ መግደያ ቦታ እንደወሰዷቸው ግድያው ቦታ ላይ 11ኛ፣ 34ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ 46ኛ፣ እና 74ኛ ተከሳሾች መሳሪያ ይዘው ቆመው እንደነበረ እስረኞቹ ጉድጓድ ውስጥ እንደገቡ ከተደረገ በኋላ 39ኛው ተከሣሽ እንዲተኩሱ ሲያዛቸው መሣሪያ ይዘው የነበሩት ተከሳሾች በሙሉ ወደ ጉድጓዱ ተኩሰው እንደገደሏቸው፣ ሊገደሉ ከተወሰዱት ውስጥ በና ቱሉ እና ቶሎ ፀጋዬ የተባሉት አምልጠው እንደወጡ፣በዚያን ወቅት 36ኛው ተከሣሽ ግድያውን ከሚያስፈጽሙ ት እንቁ እንደሆነ እራሱ ምስክሩ እንጂን አምኖል በሚል ምክንያት መሣሪያ ባይወስድ አካሉና ደማ በቻ ይዞ ግድያው ቦታ በመገኘት ይህ ሲፈፀም ሲያይ የቻለ መሆኑን መስክሯል::

_ 22ኛ እና 23ኛ ምስክሮች ሞቶ ከተባሉት መካከል የሟ ደመረው ወንድምና እናት ሲሆኑ በሰጡት ቃል_ በጥቅምት ወር 1970 ዓ.ም በግምት ከጠዋቱ12:00 ሰዓት ሲሆን 59ኛ፣ 60ኛ፣ 61ኛ፣ 62ኛ፣ እና 63ኛ፣ ተከሳሾች ለሟ ደመረውን አህመድ ነው በሚል ምክንያት ከቤቱ ይዘውት ባገሩ ፖሊስ ጣቢያ አስረው እንደነበረ፣በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት አዛውረውት እዚያ ታስሮ እያለ የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ዓለምገና በየነ እና ታደለ ወርቅነህ ከተባሉ ሰዎች ጋር መገደሉን የሰሙ መሆኑን መስክረዋል::

_ 24ኛው ምስክር _ አህመድ ነህ ተብሎ አሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ እያለ በአህመድነት ተጠርጥረው ታስረው ከነበሩት ውስጥ ታደሰ ቶላ ለሟ ደመረው በና ቱሉ፣ ፀጋዬ ተሾመ አለሙ ገና በየነ ታደሰ ወርቅነህ በለጠ ወልደአብዮ እና ሌሎች የማስታወሳቸው ከ12_13 የሚሆኑ ሰዎች እሱ ካለበት ከፍል የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት እንደተወሰዱ፣ ሌሊቱኑ ተኩስ እንደሰማና በማግሥቱ ሰዎቹ መገደላቸውን እንደሰማ መስክሯል::

_ 25ኛው ምስክር _ በ1970 ዓ.ም 53ኛው ተከሣሽ የዱግዳ ጤፍ ወረዳ አስተዳዳሪ የነበረ ሲሆን ለኔ አለምገና በየነን ወረቀት በተናፈ በሚል ሰበብ ለደዙው እቤት መጥቶ ቡቱን ፊትኛ ሲሰጠው . የት እንደሄደ ሰመይቁኝ ከሰሉ ለሕክምና መሄዱን ነገረው በለነበረ ከሌሎች ሰዎች ጋር ከአሰላ ተይዞ እንዲመጣ ካደረገ በኋላ ዛኩሬ ፖሊስ ጣቢያ አስረው ከዚያ በኋላ አሰላ ወህኒ ቤት አስተላለፉት እዚያ ታስሮ እያለ የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ገደለ የሚሏለውን ሰዎች ለበሱን ከአሰላ ወህኒ ቤት ተረክበያለሁ [illegible] መስክሯል::

_ 26ኛ ምስክር በሰጠው ቃል_ ለኔ ታደሰ ወርቅነህን ከ23 ዓመት በፊት አሰላ ከሚገኝ ቤቱ ተ/ቤት 55ኛ፣ 57ኛ፣ 66ኛ፣ እና 68ኛ ተከሳሾች ይዘውት መጥተው ባገሩ ፖሊስ ጣቢያ አሰሩት ::ከዚያ በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ተዛውሮ ታስሮ እያለ የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ከእነ አለማየሁ ፋብ፣ሀይሉ ተሰማ፣ አለምገና በየነ፣ ከሚባሉ ሰዎች ጋር ተገደለ መባሉን

ሰማሁ፣ ለኝ የተያዘው ኢህአፖ ነው ብሎ ሲሆን እነዚህ ተከሣሾች የያዙት መሆኑን የነገረኝ እራሱ ለኝ ነው በማለት መስክሯል።

_ 27ኛው ምስክር በሰጠው ቃል_ ጥቅምት 4 ቀን 1970ዓ.ም ከሌሊቱ 9:00_10:00 ሰዓት በሚሆንበት ጊዜ 55ኛ፣ 56ኛ፣ እና 70ኛ ተከሣሾች ወንደሙ ነጋሹ በገቢ ኢህአፖ ነው በማለት ከቤቱ ይዘውት ሣገሬ_ ፖሊስ ጣቢያ ካሰሩት በኋላ ወደ አበሳ ወህኒ ቤት አዛወሩት እዚያ ታስሮ እያለ የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም የተገደለ መሆኑን ከሱ ጋር ለግድያ ወጥቶ አምልጦ ከነበረው በስ ቱ የሰማ መሆኑን መስክሯል።

28ኛው ምስክር በሰጠው ቃል_ ወንድሙ አለማየሁ ፋቢ ጥቅምት 3 ቀን 1970 ዓ.ም መያዙን ሰምቶ ሳገሬ ፖሊስ ጣቢያ ታስሮ አግኝቶ የጠየቀው መሆኑን ከዚያ በኋላ ወደ አበሳ ወህኒ ቤት የተዛወረ መሆኑን፣ እራሱ ምስክሩ ወረቀት በተናል በሚል ምክንያት ጥቅምት 8 ቀን 1970 ዓ.ም ሳገሬ ፖሊስ ጣቢያ እንዲታሰር፣ የወረፋው እዛለብ አባላት የነበሩት 5ኛ፣ 53ኛ፣ 57ኛ እና 66ኛ ተከሣሾች ስለወንጀሎች ይመረምሩት እንደነበር 5ኛ ተከሣሽ ከሟቾች መካከል በለጠ ወልደአረጋይን ይዞ ሣገሬ ፖሊስ ጣቢያ ሲያስረው እስር ቤት ሆኖ ማየቱን፣ አለማየሁ ፋቢን የያዘውን ሰው ባያውቅም ወደ አበሳ ወህኒ ቤት በመኪና የወሰደው ግን የወረፋው ፖሊስ አዛዥ የነበረው 71ኛው ተከሣሽ መሆኑን ከዚያ በኋላ ከግድያው አምልጦ የነበረው በስ ቱን እንደነገረው አለማየሁ ፋቢ፣ በለጠ ወልደአረጋይ ከሌሎች ሰዎች ጋር የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም የተገደሉ መሆኑን እንደነገረው መስክሯል።

29ኛ ምስክር _ ጥቅምት 3 ቀን 1970ዓ.ም ለኝ አለማየሁ ፋቢ መያዙን ሣገሬ ፖሊስ ጣቢያና አበሳ ወህኒ ቤት ታስሮ የነበረ መሆኑንና በኋላ ላይ መሞቱን መስማቱን መስክሯል።

30ኛ ምስክር _ ጥቅምት 3 ቀን 1970 ዓ.ም በግምት 2፤30 ሰዓት ሲሆን 57ኛ፣58ኛ፣ 59ኛ፣ እና 60ኛ ተከሣሾች ባለቤቷ አለማየሁ ፋቢን ኢህአፖ ነው በሚል ምክንያት ይዘውት ሣገሬ ፖሊስ ጣቢያ እንዳሰሩት፣ከዚያም ወደ አበሳ ወህኒ ቤት ተወስዶ እዚያ ታስሮ እያለ አንድ ቀን እንደጠየቀቻቸውና የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ከሌሎች ሰዎች ተገድሏል የሚል ወሬ መስማቱን መስክራለች።

የሰው ማስረጃ በዚሁ ሁኔታ ከቀረበ የጽሁፍ ማስረጃ _ የአርሲ ክ/ሀገር ወህኒ ቤቶች አስተዳዳሪ ለአርሲ ክ/ሀገር አዛዥ በቁጥር አአ/2954/73 በ26_06_73 ዓ.ም በተጻፈ ደብዳቤ በእስር ቤቱ በፀረ_ አብዮታዊነትና በአደገኛ ሥነት ተከሰው እስር ቤት እንዲገቡ አብዮታዊ እርምጃ ስለተወሰደባቸው እስረኞች አስመልክቶ በገለፀው 5.ገጽ ሰንጠረዥ በተራ ቁጥር 9 ላይ ወንደወሰን አበበ፣ በተራ ቁጥር 10 ላይ ሀይሉ ተሰማ፣ በተራ ቁጥር 11ላይ ለሚ ደመረው እና በተራ ቁጥር 26 ላይ ነጋሹን በገቢን መጥፋቱ እነዚህ ሰዎች መገደላቸውን ያሳያል የሚል ነው።

ለድርጊቱ 2 የዐቃቤ ሕግ የሰውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ በዚሁ ቀጥሎ የተጠናቀቀ ሲሆን እኛም እንደሚከተለው መርምረናል። የዐቃቤ ሕግ የሰው ምስክሮች በድርጊቱ ውስጥ ከተጠቀሱት ሟቾች መካከል የተወሰኑት የኢህአፖ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በሚል ምክንያት በየቦታው ተይዘው በሣገሬ ፖሊስ ጣቢያ አበሳ ወህኒ ቤት ውስጥ ታስረው የነበረ መሆኑን መስክረዋል። ከዚህ ሌላ 6ኛው የዐቃቤ ሕግ ምስክር ስማቸውን መጥቀስ ባይችልም የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ሌሊት ወደ18፤ የሚሆኑ እስረኞች [illegible] ወህኒ ቤት እንደወጡ ተደርጎ ሲገደሉ በአይኑ ያየ መሆኑንና ከእስረኞቹ መካከል በስ ቱና ፲፬ [illegible] የተባሉት እንዳመለጡ መስክሯል። 27ኛ እና 28ኛ ምስክሮች በድርጊቱ ውስጥ ከተጠቀሱት ሟቾች መካከል እነሱ የሚያውቋቸው የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ሌሊት መገደላቸውን ከግድያው አምልጦ ከነበረው በስ ቱ መስማታቸውን የመሰከሩ ስለሆነና ዐቃቤ ሕግ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ያቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ በድርጊት ውስጥ ከተጠቀሱት ሟቾች መካከል የተወሰኑት የተገደሉ መሆኑን የወሀኒ ቤት ያረጋገጠ መሆኑን ተረድተናል:: ስለዚህ በድርጊት ውስጥ የተጠቀሱት ሟቾች የአህአፖ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለ ምክንያት መገደላቸው በሰነድ ሕግ ማስረጃ ተረጋግጧል:: ነገርግን እነዚህ ተከሳሾች በማን ወይም በየትኛው አካል ውሣኔ እንደተገደሉ በሰነድ ሕግ መስረጃ አልተረጋገጠም ::

ከዚህ በመነሳት በድርጊት ውስጥ ከተከሰሱት ተከሳሾች መካከል ያለባቸው የትኞቹ ናቸው የሚለውን ስንመረምር፣_

1/ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 3ኛ፣ 6ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ እና 9ኛ፣ 10ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ፣ 14ኛ፣ 15ኛ፣ 16ኛ፣ 17፣ኛ 19ኛ፣ 20ኛ፣ 21ኛ፣ 22ኛ፣ 24ኛ፣ 25ኛ፣ 28ኛ፣ 29ኛ፣ 33ኛ፣ 40ኛ፣ 43ኛ፣ 44ኛ፣ 45ኛ፣ 47ኛ፣ 49ኛ፣ 50ኛ፣ 55ኛ፣ 64ኛ፣ 65ኛ፣ 72ኛ75ኛ፣77ኛ፣ 79ኛ፣ 80ኛ፣ 81ኛ፣ 82ኛ፣ 83ኛ፣ 84ኛ፣ 85ኛ፣ 88ኛ፣ 90ኛ፣ እና 91ኛ፣ ተከሳሾች በድርጊት 2 ውስጥ ለተገለፀው ጉዳይ ተካፋይ መሆናቸውን የሚያሳይ ምንም ዓይነት ማስረጃ ያልቀረበባቸው በመሆኑ በዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141. መሠረት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

2/ 48ኛ እና 76ኛ ተከሳሾች_ በ45ኛው የሰነድ ሕግ ምስክር በድርጊት 2 ላይ የተገለፀው ጉዳይ ሊፈፀም ሲል መዛሪያ የተረከቡት መሆኑ ቢገለጸም_ በጉዳዩው ቦታ የነበሩና ማን ማን ሟቾችን እንደገደለ በአይኑ አይቶ የመሰከረው 65ኛው የሰነድ ሕግ ምስክር እነዚህ ሁለቱ ተከሳሾች በጉዳዩው መካፈላቸውን አላረጋገጠም መዛሪያ መውሰዳቸው ብቻ ደግሞ ጉዳዩን የፈፀሙት እነሱ ናቸው ሊያሰኝ አይችልም::

እንዲሁም 67ኛ እና 68ኛ ተከሳሾች ከሌሎች ተከሳሾች ጋር በመሆን ሟች ታደለ ወርቅነህን አስሳ ከሚማርበት ት/ቤት ይዘውት ሳገሬ ፖሊስ ጣቢያ እንዲታሰር አድርገዋል ብላ 26ኛ የሰነድ ሕግ ምስክር ብትናገርም ይህቺ ምስክር እነዚህ ተከሳሾች ለጅን መያዛቸውን ያላየችና ይህንን የሰማችው ከሟች ልጅ መሆኑን የተናገረች በመሆኑ እና ይህ ምስክርነቷ በሌላ የሰነድ ሕግ ማስረጃ ስላልተደገፈ ራሱ በቂ ሆኖ እነዚህን ተከሳሾች ወንጀሉን መፈፀማቸው የሚያረጋግጥባቸው ሆኖ አልተገኘም::

ስለዚህ 48ኛ፣ 67ኛ፣ 68ኛ እና 76ኛ፣ ተከሳሾች በድርጊት 2 ውስጥ የተጠቀሰውን ወንጀል ስለመፈፀማቸው ከጥርጣሬ ውጪ በሆነ መልኩ ያልተረጋገጠባቸው በመሆኑ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141 መሠረት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

3/ 5ኛ፣ 11ኛ፣ 34ኛ፣ 36ኛ፣ 39ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 46ኛ፣ 53ኛ፣ 56ኛ፣ 57ኛ 58ኛ፣ 59ኛ፣ 60ኛ፣ 61ኛ፣ 62ኛ፣ 63ኛ፣ 66ኛ፣ 70ኛ፣ 71ኛ እና 74ኛ፣ ተከሳሾች በድርጊት 2 ውስጥ የተጠቀሱትን ሟቾች በመያዝ፣ በማስያዝ፣ በማሰር፣ እነሱ ላይ የተለያዩ መረጃዎችን በመሰብሰብ በመገደልና ጉዳዩን በማስፈፀም የተካፈሉ መሆኑን በሰነድ ሕግ የሰው ምስክሮች የተረጋገጠባቸው ሲሆን እነዚህ ሟቾች የተገደሉት ደግሞ የአህአፖ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለ ምክንያት ስለሆነ የወ/መ/ሀ/ቁጥር 281ን የሚያሟላ ሆኖ ተገኝቷል::

ስለዚህ_ ሀ/ 5ኛ፣ 34ኛና 56ኛ፣ 57ኛ፣ 60ኛ፣ 61ኛ፣ 62ኛ እና 63ኛ ተከሳሾች
በወ/መ/ሀ/ቁ_ 32/1/ሀ/ እና 281/ሀ/ን ስር ይከላከሉ

ለ/ 11ኛ፣ 36ኛ፣ 39ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 46ኛ፣ 53ኛ፣ 58ኛ፣ 59ኛ፣ 66ኛ፣70ኛ፣71ኛ፣ እና 74ኛ፣ ተከሳሾች ጉዳያቸው በሌለበት እየታየ ያለ ስለሆነ የወ/መ/ሀ/ቁጥር 32/1/ሀ/ለ/ እና 281/ሀ/ሥር ጥፋተኞች ናቸው ብለን በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር _ 149/1/እና 163/3/ መሠረት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥተናል.

192

ድርጊት _ 3

በተራ ቁጥር 1፣ 3፣ 4፣ 11፣12፣ 22፣ 34፣ 36፣ 40_49፣ 51፣74_87፣ እና 106 ላይ የተመለከቱት ተከሣሾች ሚያዝያ 24 ቀን 1969 ዓ.ም ሌሊት በግምት 8:00 ሰዓት ሰሆን ፀረ_ ሕዝብ፣ ፀረ_ አብዮተኛና የኢህአፖ የሽብር ቡድን አባላት ናቸው በማለት ሕገ ተቃራኒ በሆነ መንገድ እነአበራ ሃይሉ ዓወዱ የተባሉትን 10/አሥር/ ሰዎች ከአሰላ ከተማ ወህኒ ቤት በማውጣት ሳሌቢ ከሚባል ቀበሌ ውስጥ ዓይነቱ ባለቋወቀ መሣሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ሰሆን ፤

ስለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 4ኛ፣ 5ኛ፣ 10ኛ፣ 19ኛ፣ 34ኛ፣ 42ኛ፣ 44ኛ፣ እና 73ኛ የሰው ምስክሮችና 8 /ስምንት/ገጽ የጽሑፍ ማስረጃ ነው ::

4ኛው ምስክር የሰጠው ቃል_ የአሰላ ወህኒ ቤት የመሣሪያ ግምጃ ቤት ሆኖ ሲሰራ በ1969 ዓ. ም እለያዩ የነበረው 51ኛው ተከሣሽ በከ/ሀገሬ የድርግ ጽ/ቤት ትእዛዝ የሚገደሉ ፀረ_ አብዮተኞችና አሉና መሣሪያ አዘጋጅተህ ለአንገሉ እንገሉ ስቀ ብሎ ቧዛዝን መሠረት ለ41ኛ እና 46ኛ ተከሣሾች እዚ፣ለ76ኛ፣ 77ኛ፣ 82ኛ፣85ኛ፣ እና 87ኛ ተከሣሾች ለእያንዳንዳቸው መገበር መመንጃ ሰጠኋቸው ::ለከ ከሌሊቱ 8:00 ሰዓት ሰሆን 10/አስር/እስረኞችን ከወህኒ ቤት አስ ወጥተው እጃቸውን በካቴና በገመድ እየታሰረ የአሰላ ግዛጃ ቤት መኪና ላይ እየተደገፉ እንደ ወጡ ከተደረጉ በኋላ ወደሚገደሉበት በታ እየተወሰቀ እያለ ዝናብ ዘገብ ስለነበር መኪናውን ጭቃ ስለያዘው መሄድ አለቻለም::በዚህም ምክንያት ለጀቶን ከመኪናው አውርደናቸው በእግር ገዛ ተጀምሮ እያለ የገበሬ ማህበር ለጀች የሆኑ ከከተማ መጠቅ ጠቅተው በሰከር መገረስ ወደ ቤታቸው ለመገባት በመጓዝ እያሉ በመንገድ አገኙተውን እና መሬት ላይ አደደሉም በማለት ሲያስተገረን 51ኛው ተከሣሽ እኔን 85ኛ ተከሣሽን አቶንና አንቀ ስመን የማላውቀውን ፖሊስ እነዚህ የገበሬ ማህበር ለጀቹን እንደጠብቅ አዘን እኛን ለጀቶን ያገኙናቸው በታ ተቶን ሌሎች ሰዎች እስረኞችን ወሰዶ በእግር ይዘው ሄደው አንድ ሃያ ደቂቃ ከቆዩ በኋላ የተኩስ ድምፅ ሰማን ::ስመለሱ የገዳዮች መሣሪያ ጥይት የጎደለ የነበረ በመሆኑ እስረኞቹ መገደላቸውን አውቀን ከጧቶቹ መካከል መሀመድንና ታዬን ነው ::ይሁንን ገዳይ ለማስረፀም ከበለሥልጣናት የነበሩት 51ኛ፣ 36ኛ፣ እና 78ኛ ተከሣሾች ነበሩ::ገዳዮውን ለመረፀም ከላይ ከመቀበሉቸው የወህኒ ፖሊሶች በተወማሪ 40ኛው ተከሣሽና ተሾመ ጌታነህ የሚባሉ ከፖሊስ ሠራዊት የመጡ ነበሩ በማለት መስክሯል::

_ 5ኛ ምስክር በሰጠው ቃል_ በ1969 ዓ.ም የአሰላ ወህኒ ቤት የዘብ ኃላፊ ሆኖ ሲሰራ ከ51ኛ ተከሣሽ በተፃፈ ደብዳቤ ለ34ኛ ተከሣሽ አስር/10/ እስረኞችን ያስረከበኩ ሰሆን ከነሱ ውስጥ የማውቀው ታዬን ብቻ ነው ::ከእዚያ በኋላ 11ኛው ተከሣሽ ከሌሎች ፖሊሶች ጋር እስረኞችን በካቴና በገመድ አስሯቸው::እስረኞችን ያስረከብኳቸው በሌሊቱ 6:00 _ 8:00 ሰዓት ሰሆን ወስደዋቸው ወጥተው ከተወሰነ ጊዜ በኋላ የጥይት ድምፅ ሰማሁ::በማግስቱ እነዚያ እስረኞች መገደላቸውን ሰማሁ በማለት መስክሯል::

_ 10ኛው ምስክር በሰጠው ቃል_ በ1969 ዓ.ም የአሰላ ከተማ ሹም የነበርኩ ሰሆን ሚያዝያ 23 ቀን 1969ዓ.ም የሜዴይን በዓል ከሕዝቡ ጋር እያከበርን እያለ 15ኛው ተከሣሽ በወቅቱ የአርሲ ክ/ሀገር ገዥ ደጁ አስተዳዳሪ የነበረ ሰሆን በበዓሉ ላይ አንድ በሬ ተ የሚባል ሰውዬ ንግግር እንዲያደርግ ፈቀደለት ብሎ ሰሌ መጠላ ያለንግግሩም እንዴት ይሆናል..

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

375

••ስለ _ ይህ በፎቶ የሚገለው ሰዉዬ ወደረከ ላይ ወጥቶ እነዚህን ኢህአፓዎች እስከመቼ ደረሰ ነው ወንጀሎት የሚቀለበቸው ፣ ለምን አይረሽኑም ብሎ ተናገረ፡፡ ከሰበሰበው በኋላ ኮ/ል ከበደ ተሰማ እና 51ኛው ተከሣሽ ወከና እንዳሰቧቸው ወይ ቀውን ከሹፌር ጋር ለ51ኛው ተከሣሽ ሰጠሁ፡፡ በማግሥት ሹፌሩ ወጥቶ በወከናው ተጭነው የሄዱት ሊገደሉ የሚሄዱ እስረኞች የነበሩ መሆኑንና ወኪናው ጥቃ ስለያዘው ሰዎቹን አወርዶ እንደተወሰ የነገረኝ ስሆን፣ ከእስረኞቹ መካከል ተሰማ ኢሳያስ ታዬ የሚባሉ ሰዎች እንደነበሩ በምቻለሁ በማለት መስክሯል፡፡

— 19ኛው ምስክር ጓዶች ወገደላቸውን ከእስረኞች የሰማ መሆኑን የሚገልጽ ስሆን፣ 42ኛ፣ 44ኛ፣ እና 73ኛ ምስክሮች ከጓዶች ጋር አስሳ ወህኒ ቤት ውስጥ የኢህአፓ አባላት ናቸሁ በሚል ስበበ ታስረው የነበረ መሆኑንና ሚያዝያ 24 ቀን 1969ዓ.ም ለሊት ከነሱ ጋ ሰወስቀ ያዩ ወሬሽና ቸው ወሰማታቸውን መስክረዋል :

— 34ኛዉ ምስክር በሰጠቸው ቃሉ_ ለጃ አበሬ ሃም ዓውይ ተይዞ እስር ቤት ሲገባ 1ኛ ተከሣሽን ወምሮ ለከ/ሀገሬ ባለሥልጣናት አ/አበበ ሳለው ጠር ፍ/ቤት አቤት በሎም ለፈታላቸው ያልቻለ መሆኑንና ሚያዝያ 24 ቀን 1969ዓ.ም ተገደለ ወበለን እንደሰማች መስክራለች፡

ለዚሁ ደጋፊ የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ደገሞ

1/ በቁጥር 1 ህዳር 11 ቀን 1969 ዓ.ም ከሀገር አስተዳደር ሚኒስቴር ለአወቃላይ የወደ ወሬያ ወመዝና ማስፈሪያ ከምተ በተፃፈ 4.ገጽ ደብዳቤ ከጓዶች መካከል በተራ ያቁ ገጾች ላይ አበሬ ሃም ዓውይ ፤ዓሊ አበፉሀማን፣ ከተማ አረቴ ወምሁር አበፋ ፉጋ እና ወሐመዶ አበሬው የተባሉት በእስር ላይ ይገኙ የነበሩ መሆናቸውን የሚገልጽ ነው የሚል፣

2/ 36ኛው ተከሣሽ በቁጥር 2838/307/69 በ24_08_69 ዓ.ም ለከ/ሀገሬ አስተዳደር ጽ/ቤት በጻፈው ደብዳቤ ጓዶች ወምሁር ጌታቸው በለቀ ቸሬሁን፣ ፈይሣ እና ተሰማአሳ የተባሉት በፖለቲካ ጥበ-ያ ታስረው የሚገኙ ስለሆነ በወህኒ ቤት እንዲቆዩ ወየቀ የተባለበት፣

3/ 1ኛ ተከሣሽ በቁጥር 52/66/7698/269 በ24_08_69 ዓ.ም ለከ/ሀገሬ ወህኒ ቤቶች አስተዳዳሪ ጓሬ በተባለው ደብዳቤ 36ኛ ተከሣሽ ይፈለጉ የተባለው ደብዳቤ የደረሰው መሆኑን ገለጾ ሰበቶን የጓዶች በወህኒ ቤት እንዲያዩአቸው በማለት ፂሬ የተባለው ፣

4/ ሚያዝያ 24 ቀን 1969ዓ.ም ጓዶችን እነ አበሬ ሃም ዓውይን /10 ሰዎችን/ 36፣4[illegible] ኛ 44ኛ፣ 45ኛ፣ 46ኛ፣ 47ኛ፣51ኛ እና 106ኛ ተከሣሾች ቀመው ገድያውን ያስረፀሙ መሆኑን ተፈራረሙ የተባለበት ወተቁመና እና በ51ኛ ተከሣሽ በቁጥር ም4455/69 ለከ/ሀገሬ ጅሎ የደርግ አባላት ተፃፈ ከ ተባለ ሸኙ ጋር ፣

5/ ተከሩቄ ፈይሣ የተባለው የዐቃቤ ሕግ ምስክር የሞተ ስለሆነ እሱ ለለቀ ዐቃቤ ሕግ ወርማሬ ስጠ የተባለው ቃል በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 145 መሠረት ቀረበ የተባለው ሰሆን ይህ ምስክር ሰጠ የተባለው ቃል 44ኛው ምስክር ከሰጠው ምስክርነት የሚመሳሰል ሰሆን በተወማሪ የተናገረው ነገር በፍር 45ኛው ተከሣሽ ከሌሎች የከ/ሀገሬ ባለሥልጣናት ጋር በመሆን ወህኒ ቤቱን ይጎበኙ እንደነበርና ምንም ወፍትሔ ገን እንዳላሰቡቸው ወገለጹ እና እስረኞቹን አስወጡቸው ከ ተባሉት ወታደሮች ውስጥ 48ኛ እና 49ኛ ተከሣሾች አሉበት በሎ የገለፀው ብቻ ነው ::

የዐቃቤ ሕግ የሰውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ በደርጊቱ 3 ውስጥ የተወቀሱት ጓዶች ሚያዝያ 24 ቀን 1969ዓ.ም ለሊት ከ8:00 [illegible] ሰዓት ባለው ጊዜ ውስጥ ከአስሳ ወህኒ ቤት ተወስደው ፊቱ ወዓለ ወደአለ ተገለፀ [illegible] በገበሬ [illegible] ከቤለ ውስጥ ወገደላቸው በመገባ ተረጋገጧል፡፡ ጓዶች የተገደሉትም የኢህአፖ የፖለቲካ [illegible] አባላት ናቸው በሚል ምክንያት መሆኑም ታውቃል፡፡ በዚሁም መሠረት በዚህ ደርጊት የተከሰሱት ተከሣሾች ደርጊቱን ወፈፀማቸው ተረጋገጠቻዋል ወይስ አለ ተረጋገጠቸውም የሚለውን በንወረምር_

Murtii Waliigalaa Oromiyaa
ጠቅላይ ፍ/ቤት

1/ 3ኛ፣ 12ኛ፣ 22ኛ፣ 42ኛ፣ 43ኛ፣ 74ኛ፣ 79ኛ፣ 80ኛ፣ 81ኛ፣ 83ኛ እና 84ኛ ተከሳሾች በድርጊት 3 ውስጥ በተፈፀመው ወንጀል ውስጥ ተካፋይ የነበሩ መሆኑን የሚያስረዳ የሰው ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ ያልቀረበ ስለሆነ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 141 መሠረት መከላከል ሳያስፈልጋቸው ከዚህ ድርጊት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል ::

2/ 4ኛ፣ 48ኛ እና 49ኛ ተከሳሾች በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 145. ቀረበ በተባለው ማስረጃ ከዚህ ድርጊት ግድያ ውስጥ ተካፋይ ናቸው በማለት በማቸው ይነበ በሆነም ይህ ማስረጃ አስረ ሳገኙ በሆኑ የመሰከሩና የሚያረጋግጥ ተያያዥ ያልተገኘ እና በቀረቡት ሌሎች የሰው ሆነ የጽሁፍ ማስረጃዎች ያልተደገፈ በመሆኑ ድርጊቱን ለመፈፀማቸው በቂ ማስረጃ ሊሆን ስለማይችል እነዚህም ተከሳሾች ከዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141. መሠረት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

3/ 45ኛው ምስክር 75ኛውን ተከሳሽ በተመለከተ ለመስከር ነው የመጣሁት ይበል እንጂ ስለ እሱ የመሰከረው ነገር ስለሌለ እንዲሁም 85ኛው ተከሳሽ ከመስከሩ ጋር ከከተማ ስከረው የመጡትን ሰዎች ከመጠየቅ በስተቀር በሰዎች ግድያ ላይ ተካፋይ ያልነበረ መሆኑን የመሰከረ ስለሆነ እነዚህም ተከሳሾች መከላከል ሳያስፈልጋቸው የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141 መሠረት ከዚህ ድርጊት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

4/ 1ኛ፣ 11ኛ፣ 34ኛ፣ 36ኛ፣ 40ኛ፣ 41ኛ፣ 44ኛ፣ 45ኛ፣ 46ኛ፣ 47ኛ፣ 51ኛ፣ 76ኛ፣ 77ኛ፣ 78ኛ፣ 82ኛ፣ 87ኛ እና 106ኛ ተከሳሾች በድርጊት 3 ውስጥ የተጠቀሱትን ሰዎች የግድያ ውሳኔ በመወሰን ፣ ግድያውን በማስፈፀምና በመፈፀም በወንጀሉ ውስጥ ተካፋይ የነበሩና ሰዎችም የተገደሉት የኢህአፓ ፣የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለ ምክንያት መሆኑ የተረጋገጠ በመሆኑ ድርጊቱ በወ/መ/ሀ/ቁጥር 281 ስር የሚወድቅ ሆኖ ተገኝቷል::

ስለዚህ _ ሀ/ 34ኛ፣ 44ኛ፣ 77ኛ፣ 78ኛ፣ እና 87ኛ ተከሳሾች ከዚህ ድርጊት በወ/መ/ሀ/ቁጥር 32/1/ሀ/ለ/ እና 281/ሀ/ ስር ይከላከሉ ብለናል::

ለ/ 1ኛ፣ 11ኛ፣ 36ኛ፣ 40ኛ፣ 45ኛ፣ 46ኛ፣ 47ኛ፣ 51ኛ፣ 76ኛ፣ 82ኛ እና 106ኛ ተከሳሾችን ጉዳያቸው በሌለበት እየታየ ያለ ስለሆነ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 149/1/ እና 163/3/ በሚያዘው መሠረት ከዚህ ድርጊት የወ/መ/ሀ/ቁ. 32/1/ሀ//ለ/እና 281/ሀ/ በመተባበር ለፈፀሙት ወንጀል ጥፋተኞች ናቸው በማለት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥተናል::

ድርጊት 9

2ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 11ኛ፣ 30ኛ፣ 35ኛ እና 99ኛ ተከሳሾች ታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ 12:00 ሰዓት ሲሆን ፀረ_ ሕዝብ ፣ፀረ_ አብዮትና የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት ሀንን ተሾሜ ሲሆን ወንጉዴ 1/ሁሴን መሀመድ 2/ አየለ ስርዴና 3/ ገሮፉ ገላን የተባሉትን በቀበሌው ስር የነበረትን በጥይት ደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ስሆን፣

ስለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ _ 1ኛ፣ 18ኛ፣ 19ኛ፣ 45ኛ፣ 68ኛ እና 74ኛ የሰው ምስክሮች እና 5/አምስት/ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

እነዚህ የዐቃቤ ሕግ የሰው ምስክሮች ያሰሙትን የሰጡት በተመሳሳይ ሁኔታ የሰጡት ቃል በአጭሩ . ሰበቡን ሟቾቹ ወደር ምስክሮች … የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለ ምክንያት ከ1971 ዓ.ም ጀምሮ እስከ 1976 ዓ.ም ድረስ ከ105 እና 68ኛ ምስክሮች በስተቀር/ በእርሱ ከ/ሀገር አስተዳደር እስር ቤት በ… ወሁኔ ቡትና …/አበበ ማረሚያ ቤቶች መታሠራቸውን ገለፀው፣ በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም ጀምሮ … ከከ/ሀገሩ አስተዳደር እስር ቤት ውስጥ ከማዕከላዊ ምርመራ በመጡት 35ኛ፣ 99ኛ፣ 80ኛ /ስለ የተነሳት/ ተከሳሾች ከ2ኛ_7ኛ፣ 8ኛ እና 10ኛ ተከሳሾች ጋር በመሆን … በማስር እያበቁ ለሌላ በአሌት…

195

ሽቦ እየገረፉ ቁስላቸውን በመቁሰል ምርመራ ያካሄዱባቸው እንደነበር ፣ ከሟቾች መካከል አየለ በርሔን በኤሌክትሪክ ሽቦ በመገረፋቸው ጀርባው ተጎድቶ በደንብ መስማት ይቸገረው እንደነበር፣ በገር ፋት መመርመሩ እንደበቃ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ተዛውረው ቆይተው እያለ ታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ 12:00 ሰዓት ላይ ሰስቱ ሟቾች ምስክሮች ካሉበት ክፍል በ115ኛው ክፍለጦርና ሻለቃ ተክባ ቀጋዬ በተባሉ ግለሰብ ተጠርተው መውሰዳቸውን ከሟቾች መካከል ጉርፋ ገላን እየፎከረ በመሄዱ 115ኛው ክፍለጦር ግንባርን በአረመዘ መትቶ ዘም አለኝቶ ወሰዳቸው እንደሄዱ ከጥቂት ጊዜ በኋላ በወህኒ ቤት ጋር የተኩስ ድምፅ እንደሰሙ እና በማግሥቱ የወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ የነበረው ሻ/ለ ጌታቸው ተፈራ ሰስቱ ሟቾች በመንግሥት ውሳኔ በተናገሩ ዕለት እንደተገደሉ በተጠቃሪ 1ኛ፣ 18ኛ፣ 45ኛ፣ እና 74ኛ ምስክሮች የሆኑት ደገው አያገናኙቸው በ5/አምስት / ዓመት እሥራት እንዲቀጡ የተፈረደባቸው መሆኑን የገለጹላቸው መሆኑንና በዚሁም መሠረት የ5/አምስት/ ዓመቱን እስራት ወርሰው እንደተፈቱ፣ እነሱን እሥራትናቸው ቡሉ የጠየቃቸው የቀደሞ እሥር ኣበላ የነበረው ፶ 30ኛ ክፍለጦር መሆኑን መርማሪዎች እንደነገሯቸው፣ ይሆን ቀቀሞ ያካሄደው እጦ እበር ቤት ሆኖ መሆኑን ለዚህ ውሳኔው አበላ ክፍሉቀለ በማለት መስክረዋል::

ለዚህ ድጋፉ የቀረበው የጽሑፍ ማስረጃ ደገሞ ፣

1/ ታህሣሥ 14 ቀን 1972 ዓ.ም ከፍተኛ ምስጢር በሚል ለ/ሀገሬ ዋና አስተዳዳሪ በ21/ 12/72 ዓ.ም የተላከውን የምርመራ መግለጫ ይጠቅሳል ቡሉ በቀረበው የምርመራ መግለጫ መሠረት 1/ ተማሪ ሁሴን መሐመድ ሁሴን 2/ ተማሪ አየለ በርሔ እንዲሁም 3/ አቶ ጉርፋ ገላን በዓባ በሞት እንዲቀጡ ፣ የሌቁ ዐጽቡ ሕገ ምስክሮች ደመረ ይነሱ_ ታደሰ ወርዶፋ ፣ ወልደረፋኤል እዘነ እና እሸሙ ገጋቱ የተባሉት እና ሌሎች ታሳሪዎች በ5 ዓመት እሥራት እና በ1 ዓመት እንዲቀጡ በማለት የሀገርና ሕዝብ ደህንነት ጥበቃ ሚኒስቴር ሚኒስትር የነበረው ኮ/ለ ክፍሌ ወልደሥላሴ ሻረ የተባለው ::

2/ የክ/ሀገሬ ዋና አስተዳዳሪ በቁጥር በ/ተ/33/836/72. በ16_2_72 ዓ.ም ለአርሲ ቢሉ የመንግሥት አርሻዎች ድርጅት በፃፈው 1.ገጽ ደብዳቤ ተገቢ አስታዬ 30ኛው ክፍ ሣጥ የቀደሞ የእሥር ኣበላ ወደ እስቴት ካምፕ ከተመለሰ በኋላ ፋብቸውን ቢያጋልጥ የተቀመጡትን ፀረ_አብዮተኞች በማጋለጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገ በመሆኑ ከፊት የስራ ቦታ ካለ ተበበር እንዲ ታደርጉለት በማለት ወየቀለት የተባለበት፣

3/ በሞዴል 6 በወጪ መደብ 6202 በ13/2/72 ዓ.ም 3ኛ ክፍለጦር, ተገቢ አስታዬ የቀ ደሞው የእሥር ኣበላ የነበረው በጎንደር ክ/ሀገር አገን ሰጥቶ መጥቶ ፀረ_አብዮተኞችን በማጋ ለጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማደረጉ 20 ብር ለመኖ የተከፈለው መሆኑን ክፍለጦር መክፈሉን ፈረመበት የተሰበተ፣

4/ 7ኛ ክፍለጦር ብርሃኑ ገ/መድህን በሞዴል 6 በወጪ መደብ 6610.ብር 50 ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም ፈርሞ ተቀብሎ የተባለ ደረሰኝ የተከፈለውም የእሥር የተመረመረውን ሰው ለማምጣት ሥራ ወረዳ ፈለገብር ሃን ሰለሚሄድ ከአሰላ ሥራ ደርሶ መልስ ነዳጅ መግዣ የሚል ናቸው::

በድርጊቱ 9 ላይ የዐቃቤ ሕግ የሰጠውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ በዚሁ የተጠናቀቀ ሰሆን አኛም እንደመረመርነው :_ ሟቾች የእሥር ኣበላ በደን አብሳት ናቸው በሚል ምክንያት ታሰ ረው በገርፋት ምርመራ ይካሄድባቸው እንደነበር ምርመራው እንደተጠናቀቀ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት መላካቸውና ታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ከወህኒ ቤት እንደተወሰዱ እና እነሱ ከተወሰዱ ከጥ ቂት ጊዜ በኋላ የጥይት ተኩስ መሰማቱ በማግሥቱ በወህኒ ቤት አስተዳዳሪ ሟቾች በመንግሥት ውሳኔ እንደተገደሉ የተገለፀላቸው የሀገርና ሕዝብ ደህንነት ጥበቃ ሚኒስቴር ሚኒስትር የነበረው ኮ/ለ ክፍሌ ወ/ሥላሴ ሟቾች በሞት ውሳኔ እንዲቀጡ መወሰኑን የጽሁፍ ማስረጃው ያስረዳል::

ምንም እንኳ ሟቾች ሲገደሉ በአይን አየሁ የሚል የሰው ምስክር ባይቀርብም የሞት ቅጣት እንዲቀጡ

398

/96

ይህንን የመጋለጥ ተግባር ባይፈፅም ይህ ተከሣሽ የሟቾች ወይም የምስክሮች ፅጥ ሊደርስው የሚዬች ለበት ምክንያት ይኖራል ብሎ ለመገመት አይቻለም::30ኛው ተከሣሽ በቀንደኝነት ይፈለጉ ከነበሩ የኢህፓ አባል መሆኑ ዐቃቤ ሕግ ለድርጊቱ 1 ካቀረባቸው የጽሁፍ ማስረጃዎች አንዱ የሆነው በደብ ዳቤ ቁጥር 4_አ/35/70 ጥር 26 ቀን 1970 ዓ.ም በመ/ፍሰጠ አንደኛ ተጻፈ በተባለው ደብዳቤ በተራ ቁጥር 10 ላይ ስሙ መጠቀሱ በቂ ማስረጃ ነው ::

30ኛው ተከሣሽ ታስሮ የነበረው ቀበሌ 14 እስር ቤት ውስጥ ስለሆነ ወኖ ሊያገኘ የሚችለበት በታ አይደለም ::ብር 20 ምሳ ወኖ የተከፈለው መሆኑ ይህንኑ የሚያሳይ ይመስላል::ከዚህም ሌላ ይህ የማጋለጥ ተግባር እንደወሰታ ተቆጥሮለት ሥራ እንዳያገኝ የተበበር ደብዳቤ ወፃና 30ኛው ማጋለጡን ያደረገው በፍላጉት ነው የሚያሰኝ አይሆንም ::በመሆኑም 30ኛው ተከሣሽ የሚያጋለጡን ተግባር የፈፀመው የራሱን ሕይወት ከሞት እና ከባድ ገርፋት አደጋ ለመታደግ መሆኑን መረዳት ስለ ማያዳግት ይህ ድርጊት በወ/መ/ህ/ቁጥር 71 ስር ስለአለ ፈላጊነት በተደነገገው ስር የሚወድቅ በመ ሆኑ በወንጀል ተጠያቂ አይሆንም ::

በመሆኑም 30 ሰው ተከሣሽ በዚህ ድርጊት ስር መከላከል ባያስፈለገው በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ሕግ ቁ141 መሠረት በነፃ ይሰናበት ብለናል::

ድርጊት 15_

11ኛ፣ 17ኛ፣ እና 39ኛ ተከሣሾች ነሐሴ 1 ቀን 1971 ዓ.ም ከቀኑ 6:00 ሰዓት በሚ ሆንበት ጊዜ ፀረ_ሕዝብና ፀረ_ አብዮተኛ በማለት ህገን ተጻራኒ በሆነ መንገድ በሌላ መዝገብ ከተ ከሰሰው ገብረአበራ ቸው ጋር በመሆን ቃገሰ በቀለ የተባለውን አሰሳ ከተማ ወህኒ ቤት ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሣሪያ በጥይት ተደብድበ እንዲገደል በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ሰሆን፣

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 5ና እና 43ኛ የሰው ምስክሮችና 3 /ሰስት /ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

_ 5ኛው ምስክር በሰጠው ቃል _ 11ኛው ተከሣሽ መንገሽ በቀለ የተባሉ ገለሰበን ገበረታቸውን ለሰማሌ ሰጡ በሚል ሰበበ ከፖለስች ተሸምቶ በሁለት ጥይት ገደሏቸዋል በማለት የመሰከረ ሰሆን

_ 43ኛው ምስክር ከሟች ባለቤቷ ቃገሰ በቀለ ጋር ለጊዜው ተለያይታ በነበረዉ ጥበት ሰዓት አሰሳ ወህኒ ቤት ውስጥ በማያውቀው ምክንያት መታሰሩን ገለጾ መለዕክት ሲላክባት ስንቅ ይዛ እየ ተመላለሰች ስትመይቸው ቆይታ አንድ ቀን ለችን ለታሰየው ይዛው ስትሄድ አንድ ፖለሰ ጠርታት ሟች ከሰስት ቀን በፊት መገደሉን እንደነገራት መሰከራለች::

ለዚህ ድርጊት የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ደግሞ :_

1/ የክ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በቁጥር በ/መ/00/የ2/71. በ01_12_71 ዓ_ም ለጭሳሉ አውራጃ አስተዳደር ጽ/ቤት ቃገሰ በቀለ የተባለው አደህሪ ገለሰብ መሣሪያዎች ቀብሮ በመገኘቱ ከሌ ሎች አደህሪዎች ጋር የተለያዩ ስራዎች እንደሚጠነሰስ እና በከተማና ገጠር መካከል ወቸገበር እየነ ስለሆነ አብዮታዊ ዐርምጃ ተወሰደበት ይገለፀልን አለበት የተባለው ::

2/ 17ኛ እና 39ኛ ተከሣሾች ከሌሎች ገለሰቦች ጋር በ01_12_71 ዓ.ም ተጻፈበ ተባለ መተማመኛ ሟች በእነሱ ፊት መገደሉን ገለፀው የተፈራረሙበት በቁጥር አሰ/9475/71. በ1_12_71 ከተጻፈ ሸኚ ጋር ናቸው ::

መዝገቡን እንደመረመርነው የዐቃቤ ሕግ የዐይን ምስክር የሆነው 5ኛ ምስክር መገደሉን አየሁ የሚለው መንገሽ በቀለ የተባለ ሰው ነው ::ይህ ደግሞ ለድርጊት 15 ውስጥ የተገለፀው ሟች

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

379

መገስ በቀለ ሲገደል ያዩ መሆኑን አያረጋግጥም ምክንያቱም መስክሩ በድጋሚ ተጠይቀው 115ኛው ተከሳሽ የገደለው መንገሻ በቀለ የተባለው ሰው መሆኑን በድጋሚ በማረጋገጡ ነው ::

ነገርግን 43ኛው ምስክር ሟች መገስ በቀለ በአሰላ ወህኒ ቤት ውስጥ ታስሮ የነበረ መሆኑን ያስረዱ ቢሆንም በላይ የዐቃቤ ሕግ የጽሑፍ ማስረጃ ሟች መገስ በቀለ መገደሉን የሚያስረዳ ስለሆነ ሟች መገደሉ ተረጋግጧል::

ተከሳሾች መከላከል አለባቸው ወይስ የለባቸውም የሚለውን ስንመረምር:_

1/ 115ኛው ተከሳሽ ሟች መገስ በቀለ የተባለውን ግለሰብ መግደሉም ሆነ ማስገደሉ ያልተረጋገጠ በመሆኑ ከዚህ ድርጊት የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141 በሚያዘው መሠረት መከላከል ሳያስፈልገው በነፃ ይሰናበት ብለናል::

2/ 17ኛ እና 39ኛው ተከሳሾች በከ/ሀገሬ ቀና አስተዳዳሪ አንቀጸገደል የተወሰነበትን ሟች መገስ በቀለን ማስገደላቸው በዐቃቤ ሕግ የጽሑፍ ማስረጃ ተረጋግጦባቸዋል ::ነገርግን ሟችን ያስገደሉት አብዮቱ ነው በማለ ምክንያት ስለሆነ የወ/መ/ሀ/ቁ. 281/ሀ/ን መስፈርት አያሟላም :: ድርጊታቸው ምክንያት በማድረግ ሰውን መግደል በሚደነግገው የወ/መ/ሀ/ቁጥር _32/1/ለ. እና 522/1/ሀ/ን ስር የሚወድቅ ሆኖ አግኝተነዋል::

ስለዚህ:_ ሀ/ 17ኛው ተከሳሽ በወ/መ/ሀ/ቁጥር_ 32/1/ለ እና 522/1/ሀ/ ስር
ይከላከል ብለናል

_ ለ/ 39ኛው ተከሳሽ ጉዳዩ እሱ በሌለበት እየታየ ስለሆነ የወ/መ/ሀ/ቁጥር 32/1/ /ለ/ እና 522/1/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ በሌፀመው በገፍ ሰው የመግደል ወንጀል ጥፋተኛ ነው በማለት በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ_ 149/1/ እና 163/3/ መሠረት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥተናል::

<u>ድርጊት 17</u>

ከተራ ቁጥር 1_10፣ 12_22፣24_26፣34፣ 40፣44_47፣73፣90፣99፣ 105 እና 106 የተመለከቱት ተከሳሾች ግበረአበር በመሆን ጥቅምት ፪ ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ፀረ_ሕዝብና=ፀረ_ አብዮትና የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት ህገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ እነመነን ጨይሉ የተባሉትን 12 ሰዎች ከአሰላ ወህኒ ቤት በማውጣት ከአሰላ ከተማ ውስጥ ዓይነት ባልታወቀ መሣሪያ ተደበደበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ስሆን፣

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 4ኛ፣ 5ኛ፣ 8ኛ፣ 19ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ እና 44ኛ የሰው ምስክሮች እና 17 /አስራ ሰባት/ገጽ የጽሑፍ ማስረጃ ነው ::

_ 4ኛው ምስክር በሰጠው ቃል _ በ1970 ዓ.ም የአሰላ ወህኒ ቤት የመሣሪያ ግምጃ ቤት ሆኜ ስሰራ የወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ 51ኛው ተከሳሽ መሣሪያ ካቴና ግምጃ እንዳዘጋጅ ባዘዘኝ መሠረት አዘጋጅቼ ወታደሮች ወሰዱት::ከሟቾቹ መካከል መነን ቢቻ ነው የማውቀው በካቴና እየዘረ ሲያስፈልስቸው መነን "የደርግ ፋሽስት ስመርስን ዝም ብላችሁ ታያላችሁ ወይ "እያለች ትጮህና ታሰሙህ ነበር::ከዚያም ለጆቹን ወደጋር ወሰደዋቸው፣ ከዚያም መምታቸውን ሰማሁ ብሎ ሰመስክር:_

_ 5ኛው ምስክር በሰጠው ቃል_ በ1970 የወህኒ ቤት ዘበ ጠባቂ ሆኜ ስሰራ ኮ/ል በቀለ ፋሮች የተባሉ ሰው መነን የተባለችን ለጅ አመጡ. ሰዴት እለምንም "በሌላች ሌሊት 11 ለጆችን አውጡ ብሎ ከወህኒ ቤት አስወጥተው ወደጋር ወሰደዋቸው ገድለዋቸው በማለት መስክሯል::

_ 8ኛው ምስክር በሰጠው ቃል _ በ1970 ዓ.ም ወ/ሀገሬ የደርግ የበላይ ተጠሪ የሆነው የመ/አለቃ ፍሰሐ አንደቴ ወጠሬ ሆኜ በመስራበት ወቅት መ/አለቃ አበ ዩታቱ አርምጄ የተወሰደባቸው የእነ መነን ኃይሉ ቁጥጥር ነው ፋይል አድርገው ባለዘዘሙ መሠረት ፋይል አድርጌባቸው ትቀ እነ መነን ተገደሉ የተባለው ጥቅምት 2 ቀን 1970 ዓ.ም ነው ብሎ ሰመስክሯል፣

—ኛ 10ኛ፣ 43ኛ፣ እና 44ኛ ምስክሮች እነ ወንገ ሐይሉ /12 ሰዎች/ ኢህአፓ ናቸው በሚል ምክንያት ታስረው የነበሩ መሆኑን የሚያውቁ መሆኑንና ጥቅምት 2 ቀን 1970 ዓ.ም ተገደሉ መባሉን እንደሰሙ መስክረዋል ::

41ኛ ምስክር በሰጠው ቃል ግን ወንድሟ ሰለሞን ዘገዬ በ1969 ዓ.ም ከእሱ ጋር ወደ ባንክ በሚሄድበት ጊዜ 27ኛው ተከሳሽ በግል ቂም በቀል ተነሳስቶ ኢህአፓ ነው ብሎ በሕዝብ ድርጅት ካድሬዎች አስይዞት በፖሊስ መኪና አስጭኖ ፖሊስ ጣቢያ እና እስሩ ወህኒ ቤት እንዲገባ ረው ወህኒ ቤት እየተመላለሰች ስትጠይቀው ቆይታ በጥቅምት ወር 1970 ስትጠይቀው ስትሄድ እንዳ ጣቻውና ወዲያውን ከ45ኛው ምስክር መስማቷን መስክራለች::

ለዚህ ድርጊት የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ይኸውም:-

1/ 1ኛ/ ተከሳሽ በቁጥር 335/ም/13/167. በ10_06_69 ዓ.ም ለከ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በጻፈው 5.ገጽ ደብዳቤ ላይ እስረኞችን ለመቀለበስ በሚያስሩ ሰዎች ላይ በማስረጃ ተጣርቶ በጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ሳለ ተወስኖ ጊዜ በቁጥጥር ሥር እንደዋሉ ተወስኖ በሰዉ ከፍለ ሀገር በእስር ይገኛሉ ብሎ ታደለ ታዬ እና ካሳ ዓለሙ ወስጡ የሚገኙ መሆኑን የሚያሳይ፣

2/45ኛ፣ 36ኛ እና 44ኛ ተከሳሾች ስከ/ሀገሩ በፀረ_ አብዮተኛነት ተይዘው በቁጥጥር ላይ የሚገኙትን ሁኔታ የሚያጠና ኮሚቴ በመሆን ከመንግሥት በወረዳ መመሪያ ተደራጅተው ሁኔታውን ማጥናታቸውንና ከእነዚህ መካከል ወንገ ሐይሉ ከበደ ተሰማ ጨምሮ ሌሎች ብዙ እስረኞች በምሀረት እንዲለቀቁ፣ ከእነዚህ መካከል ካሳሁን ደስታ ታደሰ ታዬ፣ ተስፋዬ ተፈራ፣ ናሁሰናይ አባተ እና ሰለሞን ዘገዬ የተባሉት ከአገባቡ በተገኘ ማስረጃ መሰረት ወደ የሌሎች ውሳኔ ከጥፋታቸው ተረው የመፀፀት ሁኔታ ያልታየባቸው ስለሆነ ወደፊት ዐባያቸውን የሚያጠቃልል አብዮትን በመቃወም በጥፋታቸው የሚቀጥሉ መሆናቸው ከወህኒ ቤት ማረጋገጫ በቀረበ ጊዜ ምሕረት የሚጠየቅላቸው ሆኖ ለስ ሁን በያሉበት ወህኒ ቤት እንዲቆዩ ሐሳብ ያቀረቡ መሆኑን የሚገልጽ ሰኔ 15 ቀን 1969 የቀረበ ሪፖርት እና በ45ኛው ተከሳሽ በቁጥር 52/67/10788/ 509. ነሐሴ 14 ቀን 1969 በተጻፈ ሽኚ ይሁ ሐሳብ ለከ/ሀገሩ ጸጥታ የድርጅት አባላት ቁርስ ወንገ ሐይሉ ከበደ ተሰማ በአርሲ ገጠር ልማት ወስጥ የፖለቲካ ተገኙልና የእስኮም አሽቀር ድርጊት ፈጽመዋል የተባሉትና ከላይ የተጠቀሱት 5 ሰዎችን ጨምሮ ሌሎች ሁለት ሰዎች በወህኒ ቤት እንዲቆዩ ተደርጎ ሌሎች በምሀረት የተለቀቁ መሆኑን የገለፀበት፣

3/ 44ኛ፣ 45ኛ፣ 73ኛ፣ 99ኛ፣ እና 105ኛ ተከሳሾች ጨምሮ እነመንገ ሐይሉ /12 ሰዎችን/ ጥቅምት 1 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ከደርግ ጽ/ቤት በተሰጠው ትእዛዝ መሠረት የሞት ቅጣትን ያስፈፀሙ መሆኑን ተፈራረመበት የተባለ እና

4/ 73ኛው ተከሳሽ ተቀዳሚ የአርሲ ክ/ሀገር ወህኒ ቤቶች አስተዳዳሪ ሆኖ እንዳሰራ በ8/11/69 ዓ.ም በቁጥር አስ/400/3/1/68 ለወህኒ ቤቶች አስተዳደር አገለገሉት መምሪያ አዲስ አበባ የተፃፈ ደብዳቤ ናቸው ::

መዝገቡን እንደመረመርነው ከ55ኛው ምስክር በስተቀር ሌሎቹ ምስክሮች ሟቾቹ መገደላቸውን በወሬ ሰምተናል ከማለት በስተቀር መገደላቸውን ያዩ ማን እንደገደላቸው ያልተናገሩ ሆነው ይገኛሉ ::65ኛው ምስክርም በሆነ እነ ወንገ ሐይሉ 11ሰዎች ተወስደው ጋር ለጀቸው ከማለት ውጪ ይሁንን የተናገረው ድርጊት ወይም ገድያው በሟ ም አይቶ ይሁን አይሁን የሚታወቅ ነገር የለም::ከዚህም ውጪ ማን እንደረሸናቸው ያለመስከረ መሆኑን ተረድተናል ::ስለዚህ [illegible] በዚህ ድርጊት ይከሰሱት ተከሳሾች በገድያው ተካፋይ የነበሩ መሆኑ በሰው ማስረጃ የተረጋገጠ ነገር የለም::

Mana Murtii Waliigala Oromiiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

1079

ከቀረቡት የጽሁፍ ማስረጃዎች መካከል ጥቅምት 1 ቀን 1970ዓ.ም ተረፈው የተባለው
ወተማመና የሟቾችን መገደል የሚያስረዳ ስለሆነ ሟቾች መገደላቸው ተረጋግጧል::
ከዚህ እና ከሌሎች የጽሁፍ ማስረጃዎች በመነሳት ተከሳሾች መከላከል አለባቸው ወይስ
የለባቸውም የሚለውን ቀጥሎ እንመረምራለን::

1/ 2ኛ፣ 3ኛ፣፣ 5ኛ፣ 6ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 9ኛ፣ 10ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ፣ 14ኛ፣ 15ኛ፣
16ኛ፣ 17ኛ፣ 19ኛ፣ 20ኛ፣ 21ኛ፣ 22ኛ፣ 24ኛ፣ 25ኛ፣ 26ኛ፣ 34ኛ፣ 4ኛ፣ 46ኛ፣
47ኛ፣ 90ኛ እና 106ኛ ተከሳሾች በድርጊቱ 17 ውስጥ ለተጠቀሰው የሟቾች ግድያ ተካፋይ የነበ
ሩ መሆኑ በሰው ሆነ በጽሁፍ ማስረጃ ያልተረጋገጠባቸው በመሆኑ መከላከል ሳያስፈልጋቸው በወ/
መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 141 መሠረት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

2/ 1ኛው ተከሳሽ ከሟቾች መካከል 5 ሰዎች በጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ውሳኔ
ለተወሰነ ጊዜ በሰሜን ሸ/ሀገር አስር ቤት እንደቆዩ መደረጉን ለሸ/ሀገሩ ጥና አስተዳዳሪ ሪፖርት
ከማቅረቡ ውጭ እነዚህን ሟቾች በመያዝ ፣በማሰር ምርመራ በማካሄድ እንዲገደሉ ትእዛዝ በመስጠት
በማስገደል ወይም በመግደል ድርጊቱ ውስጥ ተካፋይ የነበረ መሆኑን ፪ሬ የተባለው ሪፖርት አያስ
ረዳም::ሪፖርት በማድረጉ ብቻ ደግሞ በግድያው ተካፋይ ነበር ሊያሰኘው አይችልም::ስለዚህ በዚህ
ድርጊት መካከል ሳያስፈልገው በዚህ ድርጊት በወ/መ/ቁ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 141 መሠረት በነፃ
ይሰናበት ብለናል::

<u>ድርጊት 22</u>

2ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 10ኛ፣ 25ኛ፣ 30ኛ፣ እና 35ኛ፣ ተከሳሾች ነሐሴ 7 ቀን 1971
.ም በፀረ ሊጠቀሙበት ያለበት ጊዜ ለማስ የኢህአፖ የፖለቲካ ቡድን መስርተዋል በማለት ሕገ
ተቃራኒ በሆነ መንገድ 1/ወልደፋሲል አዘነ 2/ደመረ ይነሱ 3/ ታደሰ ወርቅዩ እና 4/ ተሾለ
በቀለ የተባሉትን አስሳ ከተማ ከማገኘው የጭላሉ አውራጃ ፖሊስ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ አ
ድና እንገራቸውን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቀለው በግርፋ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ ሰው
ነታቸውን በመፈራረቅ ገርፈው አካላቸው እንዲቆስል በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ስሆን፣
ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ _ 1ኛ፣ 18ኛ፣ 19ኛ፣ 36ኛ እና 45ኛ የሰው
የሰው ምስክሮችና 5/አምስት/ ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

_ ምስክር ደመረ ይነሱ የተባለው የግል ተበዳይ ስሆን በሰጠው ቃል የኢህአፖ አባል ሆና
ደርግ ውስጥ ሰርጎ በመግባት የሥራ ወረዳ አስተዳዳሪ ሆኖሰራ ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም 2ኛ/
እና 7ኛ ተከሳሾች እና አንድ የማያውቀው ፖሊስ ይዘውት አስሳ አምጥተው ያሰሩ መሆኑን ኢህአፖ
ነው ብሉ አሱንም ሆነ ሌሎች የኢህአፖ አባላት እንደወልደፋሲል አዘነ ያሉትን ጠቁሞ ያስያዛቸው
የቀደመ የኢህአፖ አባል የነበረው 30ኛው ተከሳሽ መሆኑን፣ በኋላ የሸ/ሀገሩ ፖሊስ መምሪያ ው
ስጥ ታስረው እያለ 7ኛ፣ 35ኛ፣ እና 89ኛ፣ ከሰ የተነሷለት/ ተከሳሾች ጠርተውን "የምት
ነግረን ነገር ካለ ንገረን አለበለዚያ ሌሎች የቀወሱትን ፍርች ትቀምሳለህ ብለውን "ከዚህ
ውጭ የምናገረው ነገር የለኝም ስላቸው አፈ ውስጥ ጨርቅ ከለሉ አስገብተው እጅና እግሬን አስ
ረው ጠረጴዛ መካከል አስገብተው ገለበጠው ካንጠለጠሉኝ በኋላ በኤሌክትሪክ ሽቦ የውስጥ እግሬንና
ወሳ አካላቱን እየተፈራረቁ የገረፉኝ ስሆን በዚህ ገርፋት ወሳ የእግሬ ጥፍሮች ተነቃቅለዋል፣
እግሬ ደምታለ፣ገላዬ ሁሉ መግል [illegible] እኝ አይበሰራም፣ አጥንቱ በቀሉ ወደ ሰጋነት ተለ
ውጧል::እነወልደፋሲል አዘነ [illegible] አስቆ አስቃቸሁ ያጸናቸሁ "እያሉ እሱ ፊት ሲገርፏቸው
የነበረ መሆኑን መስክሯል::

_ 18ኛው ምስክር ታደሰ ወርቅዩ የተባለው የግል ተበዳይ ስሆን በሰጠው ቃል ነሐሴ
7 ቀን 1971 ዓ.ም የኢህአፖ አባል ነህ ተብሎ አ/አበባ ላይ 35ኛ እና 99ኛ ተከሳሾች
የገረፉት መሆኑን በዚህ ገርፋት እግሩ ፈንድቶ መራመድ ስለማይችል አስረኞች ተሸክመውት

 200

ሽንት ቤት ያደረሱት እንደነበር አ/አበባ ላይ በደንብ የተገረፈ በመሆኑ እስሬ እንዳልተገረፈ ፤ ነገርግን 2ኛ፤ 7ኛ፤ 35ኛ እና 99ኛ፤ ተከሣሾች በየግዜው እየመጡቸው ይመረምሯቸው እንደ ነበር ሌሎች የግል ተበዳዮች ግን በእነዚህ ተከሣሾች ሲገርፉ እራሱ ከፍል ውስጥ ሆኖ ይሰማ እንደነበር ፤ ለጆቹ ተገርፈው ሰውም በጣም ቆስለው ይመጡ እንደነበር መስክሯል::

19ኛው ምስክር:_ ሌሎች የግል ተበዳዮች እንደ 18ኛው መስክር መስክሮ በተጨማሪ የና ገረው 30ኛው ተከሣሽ እንደመቀመጫው መርማሪዎች የነበረት መሆኑንና እሱ ያለመገረፉን በቻ ነው ፤

36ኛው ምስክር የግል ተበዳይ ነው የተባለው ቻለ በቀለ ሲሆን በሰጠው ቃል በ1970 ዓ.ም የአሁኑ አባል በመሆኑ ምክንያት አ/አበባ ቆሰር ተገርፎ በኋላ እንደተለቀቀ በጥቅምት ወር 1971 ዓ.ም 7ኛና 25ኛ ተከሣሾች በዚሁ ምክንያት ይዘውት ፖሊስ መምሪያ እስር ቤት እ ገብረት ከ4 ቀን በኋላ ወደ ቀበሌ 14 ዕስር ቤት ወሰደውኝ 25ኛው ተከሣሽ ''ለምን እራስህን ''አታጋልጥም ሰላኝ ''አ/አበባ ራስን አጋልጫለሁ ከዚያ ማግኘት ትችላለህ''ስላለው ስለ ለገዳ ሲገርፈን ሰበ በእጁ በለያዘበት ሳይገርፈን ሄደ በማለት መስክሯል::

45ኛው ምስክር ከግል ተበዳዮች አንዱ ወልደሩፋኤል አዘነ ሲሆን በሰጠው ቃል _ ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም የአሁኑ አባል ነህ ተብዬ ቆበሬ እያለ 2ኛ፤ 7ኛ፤ 8ኛ፤ እና 10ኛ ተከሣሾች አውሬጂ ፖሊስ ጣቢያ ውስጥ ሁለት ቀን የገረፉኝ ሲሆን ከ/ሀገር ፖሊስ መምሪያ ውስጥ ደግሞ ከአ/አበባ የመጡ መርማሪዎች መርማሪዎች 35ኛ እና 89ኛ/ ከበ የተነሳት/ ተከሣሾች ለበበተኛ ገዙ ገረፉኝ የገረፉኝ በነሐሴ ወር 1971 ሲሆን በገርፉት ተፍሮቹ ወለቀቀለ፤ ሸፋን ጫማ ሳላደርግ ለ20 ዓመታት በነጠላ ጫማ ነው የም ሄደው በማለት መስክሯል::

ስለዚህ ድርጊት የቀረበው የጽሑፍ ለድርጊት 9 የቀረበው ስለሆነ በድርጊት 9ን ስንመረምር የመዝገብነው ስለሆነ እዚህ መመዝገቡ አስፈላጊ ሆኖ አላገኘነውም::በዚህ ድርጊት በተከሣሾች ላይ ተመስክሯል አለተመሰከረበም የሚለውን ስንመረምር:_

1/ 30ኛው ተከሣሽ የግል ተበዳዮችን መገረፍ አልተመሰከረም::ምስክሮቹ የሚሉት ጠቅ ያስያዘን እሱ ነው የሚል ነው ::ነገርግን በድርጊት 9 ውስጥ በሰጠናቸው ምክንያቶች መጠ ቁ በረጋገጥም እንኳ የራሱን ሕይወት ከአደጋ ለማዳን ብደረገው ጥፋት የፈፀመው ነው ከሚ ባል በስተቀር ከሌሎች ተከሣሾች ጋር ሆኖ በሉ ወንጀሉን ለመፈፀም ተባባሪ ሆኖ ድርጊቱን መፈ ፀሙ ያለተረጋገጠ በመሆኑ በዚህም ድርጊት መከላከል ሳያስፈልገው በወ/መ/ሥ/ሥ/ ህ/ቁ_ 1ህ/መሠረት በነፃ ይሰናበት ብለናል::

2/ 25ኛው ተከሣሽን በተመለከተ ለምስክር የመጣው የግል ተበዳይ ነው ::የተባለው 36ኛ ምስክር ሲሆን በሰጠው ቃል በእስሬ ከተማ ውስጥ አስከነእከቴው ያለተገረፈ እና 25ኛው ተከሣሽ ሲገርፈው ስለ አለንጋውን በእጁ ስለያዘበት ተቶት የሄደ መሆኑን የመሰከረ በመሆኑ 25ኛው ተከሣሽ ላይ አለተመሰከረም::በመሆኑም 25ኛው ተከሣሽ መከላከል ሳያስፈልገው በዚህ ድርጊት የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 141 መሠረት በነፃ ይሰናበት ብለናል::

3/ 2ኛ፤ 7ኛ፤ 8ኛ፤ 10ኛ፤ እና 35ኛ ተከሣሾች የግል ተበዳዮችን የአሁኑ አባል ናቸሁ በሚል ምክንያት ቁጃጅ ከለሌ እፉ ውስጥ በማስገባት እጅና እግራቸውን በማሰር ሰቅለቃቸው መሬ ሰውነታቸውን በመገረፍ የተወሰኑትን ገሩ እጃቸውን ከጥቅም ውጪ በማድረግ ገሜሙን ደግሞ በእገር መራመድ አቅቶት በበትሮ ጠክም እንዲሄድ በማድረግ ከ20 ዓመታት በላይ ጫማ ማድረግ አቅቶት በነጠላ ጫማ እንዲሄድ በማድረግ ነቀራ የሆነ ከባድ የአካል ጉዳት ማድረሳቸው ተረጋግጦባቸዋል: ድርጊታቸው በወ/መ/ህ/ቁ/282/ሀ/ ስር የሚወድቅም ሆኖ ተገኝቷል::

Mana Murtii Waligala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

383

201

71ኛ ቁ ምስክር_ አንዱ የቀበሌ ተወራጭ በመሆን ምክንያት ቷዚ ቀበሌ 14 ውስጥ ታስሬ እያለ የቀበሌው ሊቀመንበር የነበረው 33ኛ ተከሣሽ መጋቢት 20 ቀን 1970ዓ.ም ደጥቦቃ ጋይ የነበረውን የ75ኛ ተከሣሽ ከከተማው ውስጥ የተገደሉትን ሬሳዎች እንዲያሳየሩ አዘት በኀዘር የእንዳ ለባቸው ጉዳነህ የአበበ ተመስገን ሬሳ ያየቸ መሆኑን መስክሬለቸ :

72ኛ ቁ ምስክር ከወንድሞቸአንዳለባቸው ጉዳነህና በር ሃኑ ጉዳነህ ጋር አሁአም ናቸሁ በማለ ምክንያት ታስሬ የነበረ መሆኑንና መጋቢት 19 ቀን 1970ዓ.ም የወንድሞቸን መገደል የሰማቸ መሆ ኑን መስክሬለቸ::

ለዚህ ደርጋት የቀረበው የሰው ምስክር በዚህ ሰጠና ቀቀ የጽሁፍ ማስረጃ ና ቸው በለው የቀ ረቡት ደገመ:.

1/ 72ኛው ተከሣሽ በ ቁጥር አሰ/ደ2985/70 በ03_08_70 በ ተጻፈ ደብ ዳቤ የአርሲ ክ/ሀገር ወሀ ኑ ቡቶቸ አስ ተዳዳሪ ሆኖ 65ኛው ምስክር ወ/ሮ ደርቤ ሐ/ሚካኤል በለአደረገው ክፍት ከመጋቢት ወር 1970 ደመወዙ 13 እና በ14 ቀን አሰራት እንዲቀጠ የተወሰነበት መሆኑን ገለፀ:: የተባለበት፤

2/ በወሀኑ ቡቶቸ አስ ተዳደር የክስ ማቅረቢያ መወሰና ቀጸ 8 ከ65ኛው ምስክር ጥሬ ቶቸ እንቀ በ19_07_70 ፀረ_ አብ ዮተኞቸና አንዳሬሽን ታዘ አውተማ ቱክ መሣሪያ አለቸለም በማለት አምቢ ማለቱ 39ኛው ተከሣሽ በ65ኛው ምስክር ምትክ ለሰራው ሊ/ወ ታደር የመደበ መሆኑን ገለፀበት የተባለ፤

3/ በ ቁጥር 4.አ/35/70 ጥር 26/ቀን 1970 የደርግ አባል የነበረው መ/አለቃ ፍሰሐ እንደቶ ለአ/አበባ ከተማ ፖለስ አዛዥ አብዮትና ዘመቻ መምሪያ አመቻሳይ ከነማ ጸ/ቤት ባሬ በ ተባለው ደብ ዳቤ 88ኛው ተከሣሽ የአሰሳ የፀረ_ አብ ዮተኞቸ ገዙያዊ አባሪ ከሚቴ ሊቀመንበር ከአሰሳ ጠና ተው አ/አበባ ያሉትና በደብ ዳቤው ላይ ስማቸው የተዘረዘሩ ሰዎቸን ለመያዝ እንዲቻል አስፈላገው ትብብር እንዲደረገለት በማለት ጠየቀ የተባለበት፤

4/ የአ/አበባ ከነማ ጸ/ቤት በ ተራ ቁጥር 3ላይ የተጠቀሰው ደብ ዳቤ የደረሰው መሆኑን ገልፃ 15ቱም የከነማ ጸ/ቤቶቸ አስፈላገውን ትብብር እንዲያደርጉ አሳሰበት የተባለው በ ቁጥ ር አ2/53/ 185 የካቲት 4 ቀን 1970 ዓ.ም ተጻፈ የተባለ ደብ ዳቤ፤

5/ 88ኛው ተከሣሽ በ ቁጥር 1380/422/70 በ24_05_70 በ ተጻፈ ተሌገራም የ3ቱም አው ራጃ ሀ/ይ/ኮ/ሜ/ጸ/ቤት እና ለ3ቱ አውራጃ አስ ተዳደር ጸ/ቤቶቸ የነጭ ሽብርን በ ቀይ ሽብር ለመምታት በአሰሳ ከተማ ለሚደረገው የቀይ ሽብር ልዩ ከሚቴ የተቋቋመ መሆኑን በመግለጽ አስፈላገውን ጥ ቀማ እንዲያደርጉ ጠየቀ የተባለተ፤

6/ በ ቁጥር ከና1/96/71 ነሐሴ 3 ቀን 1971 ዓ.ም ለአርሲ ክ/ሀገር ዋና አስ ተዳዳሪ በ ተጻፈ 1 .ገጸ ደብ ዳቤ 10ኛ፣ 12ኛ፣ እና 13ኛ ተከሣሾቸ ከጥር 7 ቀን 1970ዓ.ም ጀምሮ የፀረ_አብ ዮተኞቸን ነጭ ሽብር በ ቀይ ሽብር ለመምታት በ ተቋቋመው ቀይ ሽብር ከሚቴ ውስጥ ከፍ ተኛ አስ ተዋጽኦ ያደረጉ ለመሆኑ ለማስረዳት ወ/ቤት የምስጋና ደብ ዳቤ እንዲተላለፍላቸው ተበሎ የተጠየቀ ተና በዚሁ ጥያቄ መሠረተ የክ/ሀገሬ ዋና አስ ተዳዳሪ ደሀንኑ በመጥቀስ ለአርሲ ክ/ሀገር ፖለስ አዛ ዥ በ ቁጥር ሠ/በ/126/11/06/71 ነሐሴ 9 ቀን 1972ዓ.ም ምስጋናውን ገለፀ የተባለበት፤

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

384

7. 20ኛው ተከሣሽ በቁጥር 2427/አ1/70 የካቲት 18 ቀን 1970 ዓ.ም ለአርሲ ክ/ሀገር ሠራተኛ እና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ቅ/መ/ቤት [illegible] ጓሬ በተባለው ደብዳቤ 26ኛ ተከሣሽ ዳባ አደሉ ከጥር 7 ቀን 1970 ጀምሮ በመካሄድ ላይ ባለው የቀይ ሽብር ላይ ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማበርከት ላይ ያለመሆኑንና ሥራውንና ያሳለቀ ስለሆነ ማፋፋሙን አስከሚያጠናቅቅ ተብብር እንዲደረግለት ገለፀ የተባለበት፤

8_ 7ኛው ተከሣሽ ነሐሴ 8 ቀን 1973 ለአርሲ ክ/ሀገር አስተዳደር ጽ/ቤት ጻፈ በተባለው ማመልከቻ _ያደረገው ተሳትፎ እንዲጣራለት ሲጠይቅ ከፈፀማቸው ተግባሮች አንቀ በአብዮት ላይ የፀረ_ አብዮተኞች ተንኮል በዘተ በነበረበት ወቅት በክ/ሀገሩበተቋቋመው የቀይ ሽብር ኮሚቴ እስከመጨረሻው በአባልነት የተካፈለ መሆኑን የገለፀበትና ''የአርሲ ክ/ሀገር ተቀዳሚ ም/አስተዳዳሪ በቁጥር ሠ/2363/ሠ71 ነሐሴ 9 ቀን 1973 ዓ.ም ለማመልከቻው ሁሉ በሚል አርዕስት ይህንኑ ድርጊቱን ገልፆ ጻፈ የተባለበት፤

9_ 21ኛው ተከሣሽ ከፀረ_ አብዮት ኃይሎች ለመከላከል በታጋይነት ለአብዮቱ ላደረገው አስተዋጽኦ የየካቲት ፹ 1966 ኒሻን ሁለተኛ ደረጃ ተሸላሚ ሆኖ አገኘ የተባለው የምስክር [illegible] ወረቀት፤

10_ 21ኛ እና 25ኛ ተከሣሾች የአብዮታዊያን ግለሰቦች የታሪክ ማህደር ''በሚለው ውስጥ ''ነጭ ሽብርን በቀይ ሽብር እንመታ አድርጊያለሁ''የኢህአፓን ነጭ ሽብር በቀይ ሽብር የሚደመሰስ ኮሚቴ ውስጥ የነበረና ለመደምሰስ ያለዕረፍት ከኮሚቴው ጋር መስራታቸውን ገለጸበት የተባሉት ናቸው ::

በድርጊት 1 ላይ የዐቃቤ ሕግ የሰውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ በዚሁ የተጠናቀቀ ሲሆን እኛም እንደሚከተለው መርምረነዋል::

ዐቃቤ ሕግ ካቀረባቸው የጽሁፍ ማስረጃዎች ውስጥ በቁጥር ክፍ1/96/71 ነሐሴ 3 ቀን 1971 እና በቁጥር 2427/አ1/70 የካቲት 18 ቀን 1970 ዓ.ም ተጻፉ የተባሉት ደብዳቤዎች በአርሲ ክ/ሀገር ደረጃ የቀይ ሽብር ኮሚቴ መቋቋሙን የሚገልጹና ቁ ዓላማውም በኢህአፓ እየተካሄደ ነበር፤ የተባለውን ነጭ ሽብር ለመደምሰስ ነው የሚል ሲሆን፤ ይህ የቀይ ሽብር ኮሚቴ መቋቋሙን 1ኛው የዐቃቤ ሕግ ምስክር ከጽሁፍ ማስረጃዎቹ ጋር በሚጣጣም መልኩ መስክሯል ይኸው የቀይ ሽብር ኮሚቴም በስሩ ባቋቋመው የምርመራ ኮሚቴ ተጠርጣል በሚል ቀንደኛ የኢህአፓ አመራርና አስኳል አባላት ናቸው ያላቸውን በድርጊት 1 ላይ የተጠቀሱት ሰዎች እንዲገደሉ ውሳኔ ማስተላለፉንና በዚሁም ውሳኔ መሠረት እነዚህ ግለሰቦች በአሰላ ወህኒ ቤት አሰላ ከተማ እና ኢተያ ከተማ ውስጥ ተገድለው የተወሰኑት ሰዎች ሬሣ በየቦታው ተጥሎ ሕዝብ ሲመለከታቸው እንደ ነበር በኃላም ተሰብስቦ አንድ ቦታ የተቀበረ መሆኑን የዐቃቤ ሕግ የዓይን ምስክሮች አስረድተዋል::ስለዚህ በድርጊት 1 ውስጥ የተገለጹ ለጹት ግለሰቦች እንዲገደሉ የተወሰነው በሕግ ጉባኤ ሳይሆን በጭብጨባ እና በቃል በመሆኑ የሟቾቹን መገደል የሚያስረዳ የጽሁፍ ማስረጃ ባይቀርብም ከአይን ምስክሮችና ከአካባቢ ምስክሮች ሟቾቹ መገደላቸው ተረጋግጧል::

በዚሁም መሠረት በዚህ ድርጊት ውስጥ ከተከሰሱት ተከሣሾች መካከል በሟቾቹ ግድያ ተካፋይ መሆናቸው የተረጋገጠባቸው ተከሣሾች የትኞቹ ናቸው የሚለውን ስንመረምር:_

1/ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 17ኛ፣ 19ኛ፣ 27ኛ፣ 31ኛ፣ 40ኛ፣ 43ኛ፣ 45ኛ፣ 47ኛ 48ኛ፣ 49ኛ ፣ 57ኛ፣ 58ኛ፣ 59ኛ፣ 60ኛ፣ 61ኛ ፣62ኛ፣ 63ኛ 66ኛ፣ 67ኛ፣ 68ኛ፣70ኛ፣ 71ኛ፣ 75ኛ 76ኛ፣ 77ኛ፣ 79ኛ፣ 80ኛ፣ 81ኛ፣ 82ኛ፣ 83ኛ፣ 84ኛ እና 85ኛ ተከሣሾች ዐቃቤ ሕግ ባቀረባቸው የሰውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃዎች በድርጊት 1 ውስጥ በተጠቀሰው

የዱቻቸ ገድያ ተካፋይ የነበሩ መሆናቸው ያልተመሰከረባቸውና ስማቸውም ያልተነሳ በመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ.141 በሚያዘው መሠረት መከላከል ያስፈለጋቸው ከዚህ ድርጊት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል ፡

2/ 3ኛው ተከሣሽን በተመለከተ 1ኛው ምስክር በ1970ዓ.ም የቀዩ ሽብር ከሚቴ አባልና የአሰላ ከተማ ሹም ነበረ ብሎ የመሰከረ ሲሆንም፣ 10ኛው ምስክር ገን በ1970 የአሰላ ከተማ ሹም የነበርኩና ሟቾችን ያስቀበርኩት እኔ ነኝ በማለት የመሰከረ በመሆኑ የ1ኛው ምስክር ምስክርነት ታማኝነት የሌለው ሆኖ ይገኛል፡፡ ከዚህም በተጨማሪ 1ኛው ምስክር ራሱ 3ኛው ተከሣሽ በድርጊት 1 ውስጥ ለተፈፀመው ገድያ እጁ ቸው የለበትም ብሎ የመሰከረ በመሆኑና 3ኛው ተከሣሽ በወቅቱ የቀዩ ሽብር ከሚቴ አባል ነበር ቢባል እንኳ የከሚቴው አባል ከመሆን ውጪ በገድያው ውስጥ ተካፋይ ካለሆነ የከሚቴው አባል በመሆኑ ብቻ ጥፋተኛ ነው የሚባልበት ምክንያት ስለማይኖር የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141. በሚያዘው መሠረት ከዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልገው በነፃ ይሰናበት ብለናል፡፡

3/ 7ኛው ተከሣሽ አንደ 1ኛው ምስክር አመሰካከርና የጽሁፍ ማስረጃ የከ/ሀገሩ የቀዩ ሽብር ከሚቴ አባል የነበረ መሆኑ ተረጋግጧል፡፡ ነገርግን ይህ ተከሣሽ, በከሚቴ አባልነት የመጀመሪያ ሥራው 1ኛውን ምስክር በኢህአፖነት ጠርጥሮ መያዝ መሆኑን 1ኛው ምስክር ራሱ ተናግሯል ስለዚህ 7ኛው ተከሣሽ የቀዩ ሽብር ከሚቴ አባል የሆነው በሰኔ ወር 1970ዓ.ም ነው ማለት ነው ፡፡ ከዚህም በተጨማሪ 1ኛው ምስክር በሟቾች ላይ የገድያ ውሣኔ አስባለፋል ካላቸው ሰዎች መካከል 7ኛ ተከሣሽ መኖሩን አለመሰከረም፡፡ ሟቾች የተገደሉት መጋቢት 19 ቀን 1970 ሲሆን 7ኛ ተከሣሽ ገን የከሚቴው አባል የሆነው ይህ ገድያ ከተፈፀመ በኋላ ስለሆነ ከዚህ ድርጊት ውስጥ መካፈሉ አልተረጋገጠም ፡፡ ስለዚህ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ_ 141 መሠረት መከላከል ሳያስፈልገው ከዚህ ድርጊት በነፃ ይሰናበት ብለናል፡፡

4/ 14ኛ፣ 16ኛ፣ 21ኛ፣ 25ኛ፣ 28ኛ፣ 29ኛ፣ እና 90ኛ ተከሣሾች በ1ኛውና 8ኛው ምስክሮች _ የቀዩ ሽብር ኮሚቴ አባላት ነበሩ በማለት ከተነገረባቸው ነገር ውጪ በድርጊት 1 ውስጥ በተጠቀሰው ገድያ ላይ በውሣኔ ሰጪነት፣ አስፈፃሚነት ወይም ፈጻሚነት ተካፋይ የነበሩ መሆናቸው አልተመሰከረባቸውም፡፡ ዐቃቤ ሕግ 21ኛውን ተከሣሽ በተመለከተ ያቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ከፀረ_አብዮተኞች ጋር አደረገ በተባለው ትግል ለአብዮት አበረከተ በተባለው አስተዋጽኦ 2ኛ ደረጃ የየካቲት 1966 ኒሻን መሸለሙን የሚያሳይ የምስክር ወረቀትና ነጭ ሽብር ፣ በቀዩ ሽብር እንቋታ አደርጌያለሁ ብሎ ራሱ ገለፀበት ያለው የአብዮታዊያን ገለሰቦች የታሪክ ማህደር '' የሚሉት ናቸው ፡፡ እነዚህ ማስረጃዎች 21ኛው ተከሣሽ ፀረ_ አብዮተኞች ከተባሉት ጋር ይታገል እንደነበር በአጠቃላይ መልክ ይገልጽ የነበረ ከመሆኑ በስተቀር በድርጊት 1 ውስጥ ለተጠቀሰው የሟቾች ገድያ ተካፋይ የነበረ መሆኑን በቀጥታ አያስረዳም፡፡ 25ኛው ተከሣሽ ላይም የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ በተመሳሳይ መልኩ የሚታይ ነው የቀዩ ሽብር ማለት አይቻልም፡፡ ስለዚህ 14ኛ፣ 16ኛ፣ 21ኛ፣ 25ኛ፣ 28ኛ፣ 29ኛ፣ እና 90ኛ ተከሣሾች በዚህ ድርጊት መከላከከል ሳያስፈልጋቸው በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 141 መሠረት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል፡፡

5/ 34ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 44ኛ፣ 46ኛ፣ 72ኛ፣ እና 74ኛ ተከሣሾችን በተመለከተ የተናገሩት ምስክሮች 6ኛና 8ኛ ሲሆኑ 6ኛው ምስክር በሰጠው ቃል ሟቾች ሲገደሉ ሰወጡ እነዚህ ተከሣሾች/ከ72ኛ ተከሣሽ በስተቀር/ መሣሪያ ይዘው ቆመው ነበር፣ ሟቾችን ገን ማን እንደ ገደለ አላውቅም በማለት መስክሯል፡፡ እነዚህ ተከሣሾች በሙሉ የወህኒ ቤት ባልደረባ /ፖሊሶች/

ሰሆኑ መሣሪያውን የወሰዱት እነዚህን ሟቾች ለመግደል ይሁን ፣ወህኒ ቤቱን ለመጠበቅ ይሁን ወይም ሌላ ነገር በግልጽ የተረጋገጠ ነገር የለም፡፡ሟቾች ከወህኒ ቤት ሰወጡ መሣሪያ ይዘ መገኘት ምናልባት እነሱን ለመግደል ነው ብሎ ለመገመት ያስችል ይሆናል፡፡ነገርግን ግምት ከግምትነት አለፍ ተወባጭነት ያለው ነገር ሊሆን አይችልም፡፡እነዚህ ተከሣሾች ሟቾችን ስለመግደላቸው አርግጠኛ የሆነ ማስረጃ አልቀረበም፡፡72ኛው ተከሣሽም ቢሆን በወቅቱ የወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ ከመሆኑ አንደ 8ኛው ምስክር አገላለጽ ከ44ኛው ተከሣሽ ጋር ሟቾች ከአስተዳደር እስር ቤት ወደ ወህኒ ቤቱ ሲገቡ ቀ ነበር፣ ከማለት በስተቀር በግድያው ውስጥ ተሳትፎ ይኑረው አይኑረው የተመሰከረ ነገር የለም፡፡

ስለዚህ 34ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 44ኛ፣ 46ኛ፣ 72ኛ፣ እና 74ኛ ተከሣሾች በድርጊት 1 ውስጥ ለተጠቀሰው የሟቾች ግድያ ተካፋይ ስለመሆናቸው ከጥርጣሬ ውጪ ያለ ተመስክረባቸው በመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 141 በሚያዘው መሠረት ከዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በነፃ ይሰናበቱ ብለናል፡፡

6/ 69ኛውን ተከሣሽ በተመለከተ 32ኛው ምስክር በና ቁ ከግድያ አምልጦ መጥቶ ይከመት ጨከ ውስጥ ተገቶ በነበረበት ሰዓት 69ኛው ተከሣሽ ''ፀረ_ ሕዝብ ነው''ብሎ አስያዘው የሚል ነገር ሰምቻለሁ ብሎ በመሰከርም ይህ እሱ ወሬ አገኙ በተወባጭ እሱ ስለማይስያዙ የሚያረጋግጥ ማስረጃ ስላልሆነ 69ኛውም ተከሣሽ ከዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልገው በወ//መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 141 መሠረት በነፃ ይሰናበት ብለናል፡፡

7/ 5ኛ፣ 6ኛ፣ 8ኛ፣ 9ኛ፣ 10ኛ፣ 11ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ፣ 20ኛ፣ 22ኛ፣ 23ኛ፣ 24ኛ፣ 26ኛ፣ 32ኛ፣ 33ኛ፣ 39ኛ፣ 50ኛ፣ 52ኛ፣ 55ኛ፣ 56ኛ፣ 64ኛ፣ 65ኛ፣ 88ኛ፣ 91ኛ፣ 93ኛ፣94ኛ እና 95ኛ፣ ተከሣሾች በድርጊት 1 ውስጥ የተመለከተትን ሟቾች በመያዝ ፣በማሰር ፣በመግረፍና ምርመራ በጨካኝ አንዲገደሉ ውሣኔ በመስጠት፣ ሟቾችን በመግደልና እንዲገደሉ በማድረግ ተካፋይ የነበሩ መሆናቸውን በሰውም ሆነ በጽሁፍ ማስረጃ ተረጋግጦባቸዋል፡፡
እነዚህ ተከሣሾች ይህን ድርጊት የፈፀሙት ደግሞ ሟቾች ፀረ_ሕዝብና ፀረ_ አብዮት የሆነው የኢህአፖ የፖለቲካ ቡድን አመራር እና አስቧዶ አባላት ናቸው በሚል ምክንያት ሲሆን ፣ይህ ድርጊት ደግሞ በፖለቲካ ተሳቢር የተደራጀውን የህብረ_ ብሔርን ማህበራዊ የሆነ አንድ ክፍል ሕዝብ በሙሉው ወይም በከፊል ለማጥፋት የተደረገ ድርጊት መሆኑን የሚያስረዳ በመሆኑ አንደከሱ ተመስክሮባቸዋል፡፡

ስለዚህ_ ሀ/ 5ኛ፣ 10ኛ፣ 12ኛ፣ 55ኛ፣ 23ኛ፣ 32ኛ፣ 50ኛ፣ 55ኛ፣65ኛ፣ 88ኛ፣ 9፤ 93ኛ እና 95ኛ ተከሣሾች በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 142/1/መሠረት በወ/መ/ህ/ቁጥር 32/1/ሀ/ እና/ለ/ 281/ሀ/ሥር ይከላከሉ ብለናል፡፡

ለ/ 6ኛ፣ 8ኛ፣ 9ኛ፣ 11ኛ፣ 13ኛ፣ 20ኛ፣ 22ኛ፣ 24ኛ፣ 26ኛ፣ 33ኛ፣ 39ኛ፣ 52ኛ፣ 64ኛ፣ 91ኛ፣ እና 94ኛ ተከሣሾች ጉዳያቸው በሌለበት እየታየ ስለሆነ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 149/1/ እና163 መሠረት በዚሁ ድርጊት ሥር የወ/መ/ህ/ቁ. 32/1/ሀ/ለ/ እና 281/ሀ/ን በመተላለፍ ለፈፀሙት ወንጀል ጥፋተኞች ናቸው በማለት የጥፋተኝነት ውሣኔ ሰጥተናል፡፡

ድርጊት 2

ከተራ ቁጥር 1_ 3፣ 5_22፣ 24_29፣ 33፣ 34፣ 36፣ 39_50 ፣53፣ 55_68፣ 70 72፣ 74 _77፣79_86፣88፣90 እና91የተመለከቱ ተከሣሾች የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ሰዓት በተከለ ሊታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ_ሕዝብ ፣ፀረ_አብዮትና የኢህአፖ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት [illegible] ህገ[illegible] በሆነ መንገድ እነቁስ [illegible] ዛለቁ /17 ሰዎች/ን አስሊ ወህኒ ቤት ቁጥር ገቢ ውስጥ 34ኛ፣ 40ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 43ኛ፣ 46ኛ 74ኛ፣ 75ኛ፣ 76ኛ፣ 77ኛ፣ 79ኛ፣ 80ኛ፣ 81ኛ፣ 82ኛ፣ 83ኛ፣ 84ኛ፣ 85ኛ፣ እና 86ኛ

86ኛ ተከሳሾች ባለቀው ቀ መሣሪያ በጥይት ደብድበው በመግደላቸው፣ የቀሩት ተከሳሾች ደግሞ አንዱ ገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ስሆን፣

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 4ኛ፣ 6ኛ፣ 22ኛ፣ 23ኛ፣ 24ኛ፣ 25ኛ፣ 26ኛ፣ 27ኛ፣ 28ኛ፣ 29ኛ፣ እና 30ኛ፣ የሰው ምስክሮችና 6/ሰነድ /ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

_ 4ኛ ምስክር በሰጠው ቃል_ በ1970 ዓ.ም የአሰላ ወህኒ ቤት የመሣሪያ ግምጃ ቤት ሆኖ ሰሰራ በየካቲት ወር 1970ዓ.ም ሌሊት 8:00 ሰዓት አካባቢ ከወህኒ ቤቱ ሰዎች ሊገደሉ ይወጡ ነበር::በዚያን ወቅት ከኔ መሣሪያ የተረከቡት ውስጥ የማስታወሻቸው 41፣42ኛ፣ 46ኛ፣ 76ኛ፣ 82ኛ እና 84ኛ ተከሣሾች ናቸው ::በዚያን ቀን በኋ ላ የተገለው በገዳዩው አምለወሉ ተበሉ ሌሳ ቀን ቲዚህ አዚያው ወህኒ ቤት ታስር ነበር በማለት መስክሯል::

6ኛው ምስክር በሰጠው ቃል የአሰላ ወህኒ ቤት ፖሊስ ባለደረባ ሆኖ በማገልገልበት ጊዜ የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም እስረኞችን ፍ/ቤት ለቀጠሮ አድርስ ሰመለስ 39ኛው ተከሣሽ አንዳንድ ሄዶ ' በሉት አዚያው ወህኒ ቤት አንደቆዩ ከሌሊቱ 7:00 ሰዓት አካባቢ አድ አገራቸው የታሰሩ እስረ ኞችን ከወህኒ ቤት አስወጥተው ወደ መግደያ ቦታ አንደወሰዷቸው ገዳያው ቦታ ላይ 11ኛ፣ 34ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ 46ኛ፣ እና 74ኛ ተከሣሾች መሳሪያ ይዘው ቆመው አንደነበረ እስረኞቹ ጉድጓድ ውስጥ አንደገቡ ከተደረገ በኋላ 39ኛው ተከሣሽ አንዱ ተከሱ ሲያዝ ቸው መሣሪያ ይዘው የነበሩት ተከሣሾች በሙሉ ወደ ጉድጓዱ ተኩሰው አንደገደሏቸው ፣ ሊገደሉ ከተወሰዱት ውስጥ በኋ ላ እና ተሾመ ፀጋዬ የተባሉት አምልጠው አንደወጡ ፣በዚያን ወቅት 36ኛው ተከሣሽ ገዳዩን ከሚያስረዱት ት አንዱ አንደሆነ እራሱ ምስክሩ አኛን አምኗል በሚል ምክንያት መሣሪያ ሳይወስዱ አከፋና ደማ ብቻ ይዞ ገዳዩው ቦታ በመገኘት ይህ ሰፈፀም ሊያይ የቻለ መሆኑን መስክሯል::

_ 22ኛ እና 23ኛ ምስክሮች ሞቱ ከ ተባሉት መካከል የሊሚ ደመረው ወንድምና እናት ስሆኑ በሰጡት ቃል_ በጥቅምት ወር 1970 ዓ.ም በግምት ከጠዋቱ12:00 ሰዓት ስሆን 59ኛ፣ 6፲፫ 61ኛ፣ 62ኛ፣ እና 63ኛ፣ ተከሣሾች ለሚ ደመረውን አህመድ ነው በሚል ምክንያት ከቤት ይዘውት ሳገሩ ፖሊስ ጣቢያ አስረው አንደነበረ ፣በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት አዛውረውት አዚያ ታስር እያለ የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ዓለምገና በየነ እና ታደለ ወርቁነህ ከተባሉ ሰዎች ጋር መገ ደሉን የሰሙ መሆኑን መስከረዋል::

_ 24ኛው ምስክር _ አህአሪ ነህ ተብሎ አሰላ ወህኒ ቤት ታስር እያለ በአህአሪነት ተጠርጥ ረው ታስረው ከነበሩት ውስጥ ታደሰ ተሰ ለሚ ደመረው በኋ ላ፣ ፀጋዬ ተሾመ አለም ገና በየነ ታደሰ ወርቁነህ በሰጠ ወልደአብዐዩ እና ሌሎች የማስታወሳቸው ከ12_13 የሚሆኑ ሰዎች እሱ ካለበት ክፍል የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት አንደተወሰዱ፣ ሌሊቱኑ ተኩስ አንደሰማና በማግሥቱ ሰዎች መገደላቸውን አንደሰማ መስክሯል::

_ 25ኛው ምስክር _ በ1970 ዓ.ም 53ኛው ተከሣሽ የዲገሉና ጠጅ ወረዳ አስተዳዳሪ የነ በረ ስሆን ለኛ አለምገና በየነን ወረቀት በተናፈ በሚል ሰበብ ለይዘው አቡት መጥቶ ቡቱን ፈትኖ ሰሳጠው . የት አንደሄደ ሰጠይቀኝ ጠሳ ለሕክምና መሄዱን ነግረው ስለነበረ ከሌሎች ሰዎች ጋር ከአሰላ ቲዚህ አንዲወጣ ካደረገ በኋላ ሣገሩ ፖሊስ ጣቢያ አስረው ከዚያ በኋላ አሰላ ወህኒ ቤት አስተላለፉት አዚያ ታስር 'እያለ የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ገደለ የሚባለውን ሰምቼ ለብሱን ከአሰላ ወህኒ ቤት ተረክቤያለው በማለት መስክሯል::

_ 26ኛ ምስክር በሰጠችው ቃል _ ለኛ ታደሰ ወርቁነህን ከ23 ዓመት በፊት አሰላ ከሚማር በት ት/ቤት 55ኛ፣ 57ኛ፣ 66ኛ፣ እና 68ኛ ተከሣሾች ይዘውት መጥተው ሳገሩ ፖሊስ ጣቢያ አሰሩት ::ከዚያ በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት አዛውር ታስር እያለ የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ከእነ አለማየሁ ላባን፣ሀይሉ ተሰማ፣ አለምገና በየነ፣ ከሚባሉ ሰዎች ጋር ተገደለ መባሉን

Waliigala Oromiyaa ... ጠቅላይ ፍ/ቤት

ሰማሁ፣ ለኝ የተያዘው ኢህአፓ ነው ብሎ ሲሆን እነዚህ ከካሚቶች የያዙት መሆኑን የነገረኝ እራሱ ለኝ ነው በማለት መስክራለች::

_ 27ኛው ምስክር በሰጠው ቃል_ ጥቅምት 4 ቀን 1970ዓ.ም ከሌሊቱ 9:00_10:00 ሰዓት በማህገበት ገዜ 55ኛ፣ 56ኛ፣ እና 70ኛ ከካሚቶች ወንድማ ነጋሹ በገባ ኢህአፓ ነው በማለት ከቡቱ ይዘውት ሣጉሬ_ ፖሊስ ጣቢያ ካሰሩት በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት አዘዋወሩት እዚያ ታስሮ እያለ የካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም የተገደለ መሆኑን ከሱ ጋር ለገዱያ መጥቶ አምልጦ ከነበረው በና ተፈ የሰማ መሆኑን መስክሯል::

28ኛው ምስክር በሰጠው ቃል_ ወንድሙ አለማየሁ ዳባ ጥቅምት 3 ቀን 1970 ዓ.ም መያዙን ሰምቶ ሣጉሬ ፖሊስ ጣቢያ ታስሮ እንዳለ የጠየቀው መሆኑን ከዚያ በኋላ ወደ አሰላ ወህኒ ቤት የተዛወረ መሆኑን፣ እራሱ ምስክሩ ወረቀት በተፃፈ በሚል ምክንያት ጥቅምት 8 ቀን 1970 ዓ.ም ሣጉሬ ፖሊስ ጣቢያ እንዳታሰር፣ የወረዳው አዘአዝ አባላት የነበሩት 5ኛ፣ 53ኛ፣ 57ኛ እና 66ኛ ከካሚቶች በለመንደም ይመረምሩት እንደነበር 5ኛ ከካሚ ከሌሎች መካከል በለጠ ወልደአረጋይን ይዞ ሣጉሬ ፖሊስ ጣቢያ ሲያስረው እስር ቤት ሆኖ ማየቱን፣ አለማየሁ ዳባን የያዘውን ሰው ባያውቅም ወደ አሰላ ወህኒ ቤት በመኪና የወሰደው ግን የወረዳው ፖሊስ አዛዥ የነበረው 71ኛው ከካሚ መሆኑን ከዚያ በኋላ ከገዱያው አምልጦ የነበረው በና ቱን አገኘተውት አለማየሁ ዳባ፣ በለጠ ወልደአረጋይ ከሌሎች ሰዎች ጋር የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም የተገደሉ መሆኑን እንደነገረው መስክሯል::

29ኛ ቁ ምስክር _ ጥቅምት 3 ቀን 1970ዓ.ም ልጁ አለማየሁ ዳባ መያዙን ሣጉሬ ፖሊስ ጣቢያና አሰላ ወህኒ ቤት ታስሮ የነበረ መሆኑንና በኋላ ላይ መሞቱን መስማቱን መስክራለች::

30ኛ ቁ ምስክር _ ጥቅምት 3 ቀን 1970 ዓ.ም በግምት 2፡30 ሰዓት ሲሆን 57ኛ፣58ኛ፣ 59ኛ፣ እና 60ኛ ከካሚቶች ባለቤቷ አለማየሁ ዳባን ኢህአፓ ነው በሚል ምክንያት ይዘውት ሣጉሬ ፖሊስ ጣቢያ እንዳሰሩት፣ከዚያም ወደ አሰላ ወህኒ ቤት ተወስዶ እዚያ ታስሮ እያለ አንዱ ቀን እን ደጠየቀችውና የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ከሌሎች ሰዎች ተገድሏል የሚል ወሬ መስማቷን መስክ ራለች::

የሰው ማስረጃ በዚሁ ሲጠና ቀቶ የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ _ የአርሲ ክ/ሀገር ወህኒ ቤቶች አስተዳዳሪ ለአርሲ ክ/ሀገር አዘአዝ በቁጥር አአ/2954/73 በ26_06_73 ዓ.ም በተፃፈ ደብ ዳቤ በእስር ቤት በፀረ_ አብዮተኝነትና በአደገኛ ሌብነት ተከሰው እስር ቤት እንዳሉ አብዮታዊ እርምጃ ስለተወሰደባቸው እስረኞች አስመልክቶ በገለፀው 5.ገጽ ሰንጠረዥ በተራ ቁጥር 9 ላይ ወንደወሰን አበበ፣ በተራ ቁጥር 10 ላይ ሀይሉ ተሰማ፣ በተራ ቁጥር 11ላይ ለሚ ደመረው እና በ ተራ ቁጥር 26 ላይ ነጋሹን በገባን መጥቀሱ እነዚህ ሰዎች መገደላቸውን ያሳያል የሚል ነው::

ለድርጊቱ 2 የዐቃቤ ሕግ የሰውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ በዚሁ ቀጠ የተጠና ቀቶ ሲሆን እኛም እንደሚከተለው መርምረናል:: የዐቃቤ ሕግ የሰው ምስክሮች በድርጊቱ ውስጥ ከተጠቀሱት ሟቾች መካከል የተወሰኑት የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በሚል ምክንያት ፀየበታቸው ተይዘው በሣጉሬ ፖሊስ ጣቢያ አሰላ ወህኒ ቤት ውስጥ ታስረው የነበሩ መሆኑን መስክረዋል::ከዚህ ሌላ 65ኛው የዐቃቤ ሕግ ምስክር ስማቸውን መጥቀስ ባይቻልም የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ሌሊቱ ወደ18: የሚሆኑ እስረኞች ከአሰላ ወህኒ ቤት እንዲወጡ ተደርጎ ሲገደሉ በአይኑ ያየ መሆኑንና ከእስረኞች መካከል በና ቱና ፣ፀጋዬ ከበ[illegible] የተባሉት እንዳመለጡ መስክሯል:: 27ኛ እና 28ኛ ምስክሮች በድርጊቱ ውስጥ ከተጠቀሱት ሟቾች መካከል እነሱ የሚያውቋቸው የካቲት 20 ቀን 1970ዓ.ም ሌሊ ት መገደላቸውን ከማደሪያ አምልጦ ከነበረው በና ቱ መስማታቸውን የመሰከሩ ስለሆነና ዐቃቤ ሕግ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠ/ፍ/ቤት

ያቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ በድርጊቱ ወቅት ከተጠቀሱት ሟቾች መካከል የተወሰኑት የተገደሉ መሆኑን የወሀኒ ቤት ያረጋገጠ መሆኑን ተረድተናል::ስለዚህ በድርጊቱ ወቅት የተጠቀሱት ሟቾች የአሁን አፖ የፖሊቲካ ቡድን አባላት ና ቸው በሚል ምክንያት መገደላቸው በዐቃቤ ሕግ ማስረጃ ተረጋግጧል:: ነገርግን እነዚህ ተከሳሾች በማን ወይም በየትኛው አካል ውሳኔ እንደተገደሉ በዐቃቤ ሕግ መስረጃ አልተረጋገጠም ::

ከዚህ በመነሳት በድርጊቱ ወቅት ከተከሰሱት ተከሳሾች መካከል ያለባቸው የትኞቹ ና ቸው የሚለውን ስንመረምር፣_

1/ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 3ኛ፣ 6ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ እና 9ኛ፣ 10ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ፣ 14ኛ፣ 15 ኛ፣ 16ኛ፣ 17፣ኛ 19ኛ፣ 20ኛ፣ 21ኛ፣ 22ኛ፣ 24ኛ፣ 25ኛ፣ 28ኛ፣ 29ኛ፣ 33ኛ፣ 40 ኛ፣ 43ኛ፣ 44ኛ፣ 45ኛ፣ 47ኛ፣ 49ኛ፣ 50ኛ፣ 55ኛ፣ 64ኛ፣ 65ኛ፣ 72ኛ75ኛ፣77ኛ፣ 79ኛ፣ 80ኛ፣ 81ኛ፣ 82ኛ፣ 83ኛ፣ 84ኛ፣ 85ኛ፣ 88ኛ፣ 90ኛ፣ እና 91ኛ፣ ተከሳሾች በድርጊቱ 2 ወቅት ለተገለፀው ጉዳይ ተጠያቂ መሆናቸውን የሚያሳይ ምንም ዓይነት ማስረጃ ያልቀረ በባቸው በመሆኑ በዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 141. መሠረት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

2/ 48ኛ እና 76ኛ ተከሳሾች_ በ4ኛው የዐቃቤ ሕግ ምስክር በድርጊቱ 2 ላይ የተገለ ፀው ጉዳይ ሊፈፀም ሲል መሳሪያ የተረከቡት መሆኑ በገለጸም_ በጉዳዩ ቦታ የነበሩና ማን ማን ሟቾችን እንደገደለ በአይኑ አይቶ የመሰከረው 6ኛው የዐቃቤ ሕግ ምስክር እነዚህ ሁለቱ ተከሳሾች በጉዳዩ መከፈላቸውን አላረጋገጠም መሳሪያ መውሰዳቸው ብቻ ደግሞ ጉዳዩን የፈፀሙት እነሱ ና ቸው ሊያሰኝ አይችልም::

እንዲሁም 67ኛ እና 68ኛ ተከሳሾች ከሌሎቹ ተከሳሾች ጋር በመሆን ሟች ታደለ ወርቁነህን አሰላ ከሚማርበት ት/ቤት ይዘውት ሳጉሬ ፖሊስ ጣቢያ እንዳስረከቡ አድርገዋል ብላ 26ኛዋ የዐቃቤ ሕግ ምስክር በተናገርም ይህቺ ምስክር እነዚህ ተከሳሾች ልጁን መያዛቸውን ያላየችና ይህንን የሰማችው ከሟች ልጅ መሆኑን የተናገረች በመሆኑ እና ይህ ምስክርነቱ በሌላ የዐቃቤ ሕግ ማስረጃ ስላልተደገፈ ይረስ በቂ ሆኖ እነዚህን ተከሳሾች ወንጀሉን መፈፀማቸው የሚያረጋግጥባቸው ሆኖ አል ተገኘም::

ስለዚህ 48ኛ፣ 67ኛ፣ 68ኛ፣ እና 76ኛ፣ ተከሳሾች በድርጊቱ 2 ወቅት የተጠቀሰውን ወን ጀል ስለመፈፀማቸው ከጥርጣሬ ውጪ በሆነ መልኩ ያልተረጋገጠባቸው በመሆኑ በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 141 መሠረት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

3/ 5ኛ፣ 11ኛ፣ 34ኛ፣ 36ኛ፣ 39ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 46ኛ፣ 53ኛ፣ 56ኛ፣ 57ኛ 58ኛ፣ 59ኛ፣ 60ኛ፣ 61ኛ፣ 62ኛ፣ 63ኛ፣ 66ኛ፣ 70ኛ፣ 71ኛ እና 74ኛ፣ ተከሳሾች በድርጊቱ 2 ወቅት የተጠቀሱትን ሟቾች በመያዝ፣ በማስያዝ፣ በማሰር፣ እነሱ ላይ የተለያዩ መረጃዎችን በመሰብሰብ በመገደልና ጉዳዩን በማስፈፀም የተከፈሉ መሆኑን በዐቃቤ ሕግ የሰው ምስክሮች የተረጋገጠባቸው ሰሆን እነዚህ ሟቾች የተገደሉት ደግሞ የአሁን አፖ የፖሊቲካ ቡድን አባ ላት ና ቸው በሚል ምክንያት ስለሆነ የወ/መ/ህ/ቁጥር 281ን የሚያሟላ ሆኖ ተገኝቷል::

ስለዚህ_ ሀ/ 5ኛ፣ 34፣ኛ 56ኛ፣ 57ኛ፣ 60ኛ፣ 61ኛ፣ 62ኛ፣ እና 63ኛ ተከሳሾች በወ/መ/ህ/ቁ_ 32/1/ሀ/ለ/ እና 281/ሀ/ን ስር ይከላከሉ

ለ/ 11ኛ፣ 36ኛ፣ 39ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ፣ 46ኛ፣ 53ኛ፣ 58ኛ፣ 59ኛ፣ 66ኛ፣ 70ኛ፣ 71ኛ፣ እና 74ኛ፣ ተከሳሾች ጉዳያቸው በሌለበት እየታየ ያለ በመሆኑ የወ/መ/ህ/ቁጥር 32/1/ሀ/ለ/ እና 281/ሀ/ሥር ጥፋተኞች ና ቸው ብለን በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር _ 149/1/እና 163/3/ መሠረት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥተናል::

208

ድርጊት _ 3

በተራ ቁጥር 1፣ 3፣ 4፣ 11፣12፣ 22፣ 34፣ 36፣ 40_49፣ 51፣74_87፣ እና 106 ላይ የተመለከቱት ተከሳሾች ሚያዝያ 24 ቀን 1969 ዓ.ም ሌሊት በግምት 8:00 ሰዓት ሲሆን ፀረ_ ሕዝብ፣ ፀረ_ አብዮትና የኢህአፓ የሽብር ቡድን አባላት ናቸው በማለት ሕግን ተቃራኒ በሆነ መንገድ እነአሰፋ ሃይሉ ዓውዱ የተባሉትን 10/አሥር/ ሰዎች ከአሰላ ከተማ ወህኒ ቤት በማውጣት ሳሉጫ ከሚባለ ቀበሌ ውስጥ ዓይነቱ ባልታወቀ መሣሪያ በጥይት ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ሲሆን ፤

ስለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 4ኛ፣ 5ኛ፣ 10ኛ፣ 19ኛ፣ 34ኛ፣ 42ኛ፣ 44ኛ፣ እና 73ኛ የሰው ምስክሮችና 8 /ስምንት/ገጽ የጽሑፍ ማስረጃ ነው ::

4ኛው ምስክር የሰጠው ቃል_ የአሰላ ወህኒ ቤት የመሣሪያ ግምጃ ቤት ሀላፊ ሆኖ ሲሰራ በ1969 ዓ.ም አለቃቸው የነበረው 51ኛው ተከሣሽ በከ/ሀገሩ የደርግ ጽ/ቤት ትእዛዝ የሚገደሉ ፀረ_ አብዮተኞችና አሉና መሣሪያ አዘጋጅተህ ለአንዱ አንዱ ሰው ስጥ ብሎ ባዘዘኝ መሠረት ለ41ኛ እና 46ኛ ተከሣሾች ኤኬ.፣ለ76ኛ፣ 77ኛ፣ 82ኛ፣85ኛ፣ እና 87ኛ ተከሣሾች ለእያንዳንዳቸው ምንሽር ጠመንጃ ሰጥቷቸው ::ሌሊ ከለሊቱ 8:00 ሰዓት ሲሆን 10/አስር/እስረኞችን ከወህኒ ቤት አስወጥተው እጃቸውን በካቴና በገመድ እየታሰሩ የአሰላ ማዘጋጃ ቤት መኪና ላይ እየተደረጉ እንደወጡ ከተደረጉ በኋላ ወደሚገደሉበት ቦታ እየተወሰዱ እያለ ዝናብ ዘንቦ ስለነበር መኪናውን ጭቃ ስለያዘው መሄድ አልቻለም::በዚህም ምክንያት ልጆችን ከመኪናው አውርደናቸው በእግር ጉዞ ተደምሮ እያለ የገበሬ ማህበር ልጆች የሆኑ ከከተማ መጠጥ ጠጥተው በስካር መንፈስ ወደ ቤታቸው ለመግባት በመጓዝ እያሉ በመንገድ አገኙትውን እና ወሬት ላይ አይደለም በማለት ሲያስቸግሩን 51ኛው ተከሣሽ እኔን 85ኛ ተከሣሽን እኔንና እንቀበለን የማሳውቀውን ፖሊስ እነዚህ የገበሬ ማህበር ልጆችን እንደጠበቁ አዘን እኛን ልጆችን ያገኙናቸው ቦታ ትተውን ሌሎች ሰዎች እስረኞችን ለቋሚ በእግር እንደዚሁ ሄደው አንድ ሃያ ደቂቃ ከቆዩ በኋላ የተኩስ ድምፅ ሰማን ::በመለሱ የገዳዮች መሣሪያ ጥይት የጉደለ የነበረ በመሆኑ እስረኞች መገደላቸውን አውቀን ከጓዶች መካከል ወህመድንና ታዬን ነው ::ይህንን ገዳይ ለማስፈፀም ከባለሥልጣናት የነበሩት 51ኛ፣ 36ኛ፣ እና 78ኛ ተከሣሾች ነበሩ::ገዳዩውን ለመፈፀም ከላይ ከጠቀስኩቸው የወህኒ ፖሊሶች በተጨማሪ 40ኛው ተከሣሽና ዘመ ጌታነህ የሚባሉ ከፖሊስ ሠራዊት የመጡ ነበሩ በማለት መስክሯል::

_ 5ኛ ምስክር በሰጠው ቃል_ በ1969 ዓ.ም የአሰላ ወህኒ ቤት የዘበ ኃላፊ ሆኖ ሲሰራ ከ51ኛ ተከሣሽ በተፃፈ ደብዳቤ ለ34ኛ ተከሣሽ አስር/10/ እስረኞችን ያስረከበኩ ሲሆን ከነሱ ውስጥ የማውቀው ታዬን ብቻ ነው ::ከእዚያ በኋላ 11ኛው ተከሣሽ ከሌሎች ፖሊ. ሰዎች ጋር እስረኞችን በካቴና በገመድ አስሮ ቸው::እስረኞችን ያስረከብኳቸው በሌሊቱ 6:00 _ 8:00 ሰዓት ሲሆን ወስደዋቸው ወጥተው ከተወሰነ ጊዜ በኋላ የጥይት ድምፅ ሰማሁ::በማግስቱ እነዚያ እስረኞች መገደላቸውን ሰማሁ በማለት መስክሯል::

_ 10ኛው ምስክር በሰጠው ቃል_ በ1969 ዓ.ም የአሰላ ከተማ ሹም የነበርኩ ሲሆን ሚያዝያ 23 ቀን 1969ዓ.ም የሜዴን በዓል ከሕዝቡ ጋር እያከበርን እያለ 15ኛው ተከሣሽ በወቅቱ የአርሲ ክ/ሀገር ጊዜያዊ አስተዳዳሪ የነበረ ሲሆን በበዓሉ ላይ አንድ በፍቶ የሚባል ሰውዬ ንግግር እንዳያደርግ ፈቀደለት ... መጠጡ ያላንፀባረቀም እንዴት ይሆናል..

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

391

••ስለ _ ይህ በፍቱ የሚባለው ሰውዬ መድረክ ላይ ወጥቶ እነዚህን ኢህአፖዎች እስከመቼ ድረስ ነው መንግሥት የሚቀልባቸው ፣ ለምን አይረሸኑም ብሎ ተናገረ::ከስብሰባው በኋላ ኰ/ል ከበደ ተሰማ እና 515ው ተከሣሽ መኪና አንቀሳቅሰው ወደ ቀውን ከሹፌር ጋር ለ515ው ተከሣሽ ሰጡ:: በማግሥቱ ሽፈራ ወጥቶ በመከፋው ተቀነው የሂዋት ሊገደሉ የሚሄዱ እስረኞች የነበሩ መሆኑንና መኪናው ጭቃ ስለያዘው ሰዎቹን አውርዶ እንደተመለሰ የነገረኝ ሰሆን፣ ከእስረኞቹ መካከል ተሰማ ሉሳሳና ታዬ የሚባሉ ሰዎች እንደነበሩ ሰምቻለሁ በማለት መስክሯል::

_ 19ኛው ምስክር ሟቾች መገደላቸውን ከእስረኞች የሰማ መሆኑን የሚገልጽ ሰሆን፣ 42ኛ፣ 44ኛ፣ እና 73ኛ ምስክሮች ከሟቾች ጋር አስሳ ወህኒ ቤት ውስጥ የኢህአፖ አባላት ናቸሁ በሚል ሰበብ ታስረው የነበረ መሆኑንና ሚያዝያ 24 ቀን 1969ዓ.ም ሌሊት ከነሱ ጋ ሰወስቱ ያዩ ወራሽና ቸው መሰማታቸውን መስክረዋል :

_ 34ኛ ምስክር በሰጠቸው ቃል_ ለጁ እቡራሃም ፋውዬ ቴይዘ አስር ቤት ሱገባ 1ኛ ተከሣሽን ወምሮ ለከ/ሀገሬ ባለሥልጣናት አ/አበባ ሳለው ጠር ፍ/ቤት አቤት ቢሉም ለፈታላቸው ያለቻለ መሆኑንና ሚያዝያ 24 ቀን 1969ዓ.ም ተገደለ መባለን እንደሰማች መስክራለች::

ለዚህ ድርጊት የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ደግሞ

1/ በቁጥር 1 ሁዳር 11 ቀን 1969 ዓ.ም ከሀገር አስተዳደር ሚኒስቴር ለአመቃሳይ የመደወሪያ መመዘኛ ማከፋፈያ ከሚኒ በተፃፈ 4.ገጽ ደብዳቤ ከሟቾች መካከል በተለያዩ ገጾች ሳይ እቡራሃም ፋውዬ ፣ዓሊ አበፋሁሀማን፣ ከተማ አረጋ መምህር አበፋ ፈጋ እና መሐመድ አበፋው የተባሉት በእስር ሳይ ይገኙ የነበሩ መሆናቸውን የሚገልጽ ነው የሚል፣ _

2/ 365ው ተከሣሽ በቁጥር 2838/307/69 በ24_08_69 ዓ.ም ለከ/ሀገሬ አስተዳደር ጽ/ቤት በፃፈው ደብዳቤ ሟቾች መምህር ጌታቸው በለቀ ጥላሁን፣ ፈይሣ እና ተስማሚሳ የተባሉት በፖለቲካ ጉዳይ ታስረው የሚገኙ ስለሆነ በወህኒ ቤት እንዲቆዩ ጠየቀ የተባለበት:

3/ 1ኛ ተከሣሽ በቁጥር 52/66/7698/269 በ24_08_69 ዓ.ም ለከ/ሀገሬ ወህኒ ቤቶች አስተዳዳሪ ጽፈ በተባለው ደብዳቤ 365 ተከሣሽ ይፈለጉ የተባለው ደብዳቤ የደረሰው መሆኑን ገለጾ ሰስቱን የሟቾች በወህኒ ቤት እንዲያዩአቸው በማለት ፅፈ የተባለው ፣

4/ ሚያዝያ 24 ቀን 1969ዓ.ም ሟቾችን እነ እቡራሃም ፋውዬን /10 ሰዎችን/ 36፣40ኛ 44ኛ፣ 45ኛ፣ 46ኛ፣ 47ኛ፣51ኛ እና 106ኛ ተከሣሾች ቀውው ገዱያውን ያስፈፀሙ መሆኑን ተፈራረሙ የተባለበት መተማመኛ እና በ51ኛ ተከሣሽ በቁጥር ም4455/69 ለከ/ሀገሬ ጸጥታ የደርግ አባሎች ተፃፈ ከተባለ ሸኚ ጋር ፣

5/ ተከፋቶ ፈይሣ የተባለው የዐቃቤ ሕግ ምስክር የሞተ ስለሆነ እሱ ለለቶ ዐቃቤ ሕግ መርማሪ ሰጠ የተባለው ቃል በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 145 መሠረት ቀረበ የተባለው ሰሆን ይህ ምስክር ሰጠ የተባለው ቃል 44ኛው ምስክር ከሰጠው ምስክርነት የሚመሳሰል ሰሆን በተጨማሪ የተናገረው ነገር በኛር 45ኛው ተከሣሽ ከሌሎች የከ/ሀገሬ ባለሥልጣናት ጋር በመሆን ወህኒ ቤትን ይገቡ እንደነበርና ምንም መፍትሔ ገን እንዳላሰጡቸው መገለጹ እና እስረኞችን አስወጡቸው ከ ተባሉት ወታደሮች ውስጥ 48ኛ እና 49ኛ ተከሣሾች አሉበት ብሎ የገለፀው ብቻ ነው ::

የዐቃቤ ሕግ የሰውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ በድርጊት 3 ውስጥ የተጠቀሱት ሟቾች ሚያዝያ 24 ቀን 1969ዓ.ም ሌሊት ከ8:00 _ 11:00 ሰዓት ባለው ጊዜ ውስጥ ከአስሳ ወህኒ ቤት ተወስደው ሬቶ ወ ፋሌ ወደአስ ተገለፀ በ[illegible]ገዘሬ [illegible]ር ከበሌ ውስጥ መገደላቸው በማገባ ተረጋገጧል::ሟቾች የተገደሉትም የኢህአ[illegible] የፖለቲካ [illegible]ፓርቲ አባላት ናቸው በሚል ምክንያት መሆኑም ታውቋል::በዚህም መሠረት በዚህ ድርጊት የተከሰሱት ተከሣሾች ድርጊቱን መፈፀማቸው ተረጋገጠባቸዋል ወይስ አልተረጋገጠባቸውም የሚለውን ከንመረምር፣_

1/ 3ኛ፣ 12ኛ፣ 22ኛ፣ 42ኛ፣ 43ኛ፣ 74ኛ፣ 79ኛ፣ 80ኛ፣ 81ኛ፣ 83ኛ እና 84ኛ ተከሣሾች በድርጊት 3 ውስጥ በተፈፀመው ወንጀል ውስጥ ተካፋይ የነበሩ መሆኑን የሚያስረዳ የሰውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ ያልቀረበ ስለሆነ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 141 መሠረት መከላከል ሳያስፈልጋቸው ከዚህ ድርጊት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል ::

2/ 4ኛ፣ 48ኛ፣ እና 49ኛ፣ ተከሣሾች በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 145. የቀረበ በተባለው ማስረጃ በዚህ ድርጊት ገድያ ውስጥ ተካፋይ ናቸው በማለት ስማቸው ይነሳ በሆነም ይሀ ማስረጃ አስፈላጊ ስሆኑ የመስቀለኛ የማጣሪያ ጥያቄዎች ያልተጠሩ እና በቀረበት ሌሎች የሰውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃዎች ያልተደገፈ በመሆኑ ድርጊትን ለመፈፀማቸው በቂ ማስረጃ ሊሆን ስለማይችል እነዚህም ተከሣሾች በዚህ ድርጊት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141. መሠረት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

3/ 4ኛው ምስክር 75ኛውን ተከሣሽ በተመለከተ ለመስከር ነው የመጣሁት ይበል እንጂ ስለ እሱ የመሰከረው ነገር ስለሌለ እንደዚሁም 85ኛው ተከሣሽ ከምስክሩ ጋር ከከተማ ስከረው የመጡትን ሰዎች ከመጠበቅ በስተቀር በሟቾች ገድያ ላይ ተካፋይ ያልነበረ መሆኑን የመሰከረ ስለሆነ እነዚህም ተከሣሾች መከላከል ሳያስፈልጋቸው የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141 መሠረት ከዚህ ድርጊት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

4/ 1ኛ፣ 11ኛ፣ 34ኛ፣ 36ኛ፣ 40ኛ፣ 41ኛ፣ 44ኛ፣ 45ኛ፣ 46ኛ፣ 47ኛ፣ 51ኛ፣ 76ኛ፣ 77ኛ፣ 78ኛ፣ 82ኛ፣ 87ኛ እና 106ኛ ተከሣሾች በድርጊት 3 ውስጥ የተጠቀሱትን ሟቾች የገድያ ውሣኔ በመወሰን ፣ ገድያውን በማስፈፀምና በመፈፀም በወንጀሉ ውስጥ ተካፋይ የነበሩና ሟቾቹም የተገደሉት የኢህአፖ ፣የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በሚል ምክንያት መሆኑ የተረጋገጠ በመሆኑ ድርጊቱ በወ/መ/ሀ/ቁጥር 281 ስር የሚወድቅ ሆኖ ተገኝቷል::

ስለዚህ _ ሀ/ 34ኛ፣ 44ኛ፣ 77ኛ፣ 78ኛ፣ እና 87ኛ ተከሣሾች በዚህ ድርጊት በወ/መ/ሀ/ቁጥር 32/1/ሀ/ለ/ እና 281/ሀ/ ስር ይከላከሉ ብለናል::

ለ/ 1ኛ፣ 11ኛ፣ 36ኛ፣ 40ኛ፣ 45ኛ፣ 46ኛ፣ 47ኛ፣ 51ኛ፣ 76ኛ፣ 82ኛ እና 106ኛ ተከሣሾችን ጉዳያቸው በሌለበት እየታየ ያለ ስለሆነ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 149/1/ እና 163/3/ በሚያዘው መሠረት በዚህ ድርጊት የወ/መ/ሀ/ቁ. 32/1/ሀ//ለ/እና 281/ሀ/ በመተባበር ለፈፀሙት ወንጀል ጥፋተኞች ናቸው በማለት የጥፋተኝነት ውሣኔ ሰጥተናል::

ድርጊት 9

2ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 11ኛ፣ 30ኛ፣ 35ኛ፣ እና 99ኛ ተከሣሾች ታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ 12:00 ሰዓት ሰሆን ፀረ_ ሕዝብ ፣ፀረ_ አብዮትና የኢህአፖ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት ህገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ 1/ሁሴን መሀመድ 2/ አየለ በርሔና 3/ ጉርፋ ገላን የተባሉትን በቁጥጥራቸው ስር የነበረትን በጥይት ደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ሰሆን፣

ስለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ _ 1ኛ፣ 18ኛ፣ 19ኛ፣ 45ኛ፣ 68ኛ፣ እና 74ኛ የሰው ምስክሮች እና 5/አምስት/ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

እነዚህ የዐቃቤ ሕግ የሰው ምስክሮች ቃላቸውን የሰጡት በተመሳሳይ ሁኔታ የሰጡት ቃል በአጭሩ . ሰስተን ሟቾች ወምር ምስክሮች የኢህአፖ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸሁ በሚል ምክንያት ከ1971 ዓ.ም ጀምሮ እስከ 1976 ዓ.ም ድረስ ከ19ኛ እና 68ኛ ምስክሮች በስተቀር/ በአርሲ ክ/ሀገር አስተዳደር እስር ቤት በአሰላ ወህኒ ቤትና በአ/አበባ ማረሚያ ቤቶች መታሠራቸውን ገልፀው፣ በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም ጀምሮ ከተለያዩ ገዜያት በክ/ሀገሩ አስተዳደር እስር ቤት ውስጥ ከማዕለከሳዉ ምርመራ በመጡት 35ኛ፣ 99ኛ፣ 80ኛ፣ ከ የተነሳለት/ተከሣሾች ከ2ኛ_7ኛ፣ 8ኛ እና 10ኛ ተከሣሾች ጋር በመሆን እጃና እግራቸውን ጠፍሮ በማሰር እያስቀዱቸው በአስገዳና በኤሌክትሪክ

ሸበ እየገረፋቸው ቃላቸውን በመቀበል ምርመራ ያካሄዱባቸው እንደነበር ፣ከሟቾቹ መካከል አየለ በርሔን በአሉክተሪክ ሸቦ በመረምረት ጀርባው ተጉድቶ በደገበ መስማት ይቸገረው እንደነበር፣ በገርፋት መመርመሩ እንደበቃ ወደ አሰሳ ወህኒ ቤት ተዛውረው ታስረው እያሉ ታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ከቀኑ 12:00 ሰዓት ላይ ሰበቱ ሟቾች ምስክሮች ካሉበት ክፍል በ115ኛው ተከሣጠና ሻለቃ ትሰማ ቀጋጿ በተባሉ ግለሰብ ተጠርተው መወሰዳቸውን ከሟቾቹ መካከል ገርፋ ገላን አየናከረ ሰመጠ 115ኛው ተከሣጠ ገንቢረን በአረፋዘ ወተቶች ዝም አልገቶ ወሰዳቸው እንደሄዱ ከጥቂት ጊዜ በኋላ በወህኒ ቤት ጋር የተኩስ ድምፅ እንደሰሙ እና በማግሥቱ የወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ የነበረው ሻ/ለ ጌታቸው ተፈራ ሰበቱ ሟቾች በመንግሥት ውሣኔ በተናገኑት ዕለት እንደተገደሉ በተወማሪ 15ኛ፣ 185ኛ፣ 455ኛ፣ እና 745ኛ ምስክሮች የሆኑት ደግሞ እያንዳንዳቸው በ5/አምስት/ ዓመት አስራት እንዲቀጡ የተፈረደባቸው መሆኑን የገለጹላቸው መሆኑንና በዚሁም መሠረት የ5/አምስት/ ዓመቱን እስራት ጨርሰው እንደተፈቱ፣ እነሱን አሁን ናቸው ብሉ የጠቀሟቸው የቀድሞ ኢሠፓ አባል የነበረው ቻ 30ኛ ተከሣጠ መሆኑን መርማሪዎች እንደነገሯቸው፣ ይህን ተቀማ ያካሄደው አሰም አስር ቤት ሆኖ መሆኑን ለዚህ ውሳኔው አባል ክፍሉታለ በማለት መስከረዋል::

ለዚህ ድጋፍ የቀረበው የጽሑፍ ማስረጃ ደግሞ ፣

1/ ታህሣሥ 14 ቀን 1972 ዓ.ም ከፍተኛ ምስጢር በሚል ለ/ሀገሩ ጥና አስተዳዳሪ በ21/12/72 ዓ.ም የተላከውን የምርመራ መግለጫ ይጠቅሳል ብሉ በቀረበው የምርመራ መግለጫ መሠረት 1/ ተማሪ ሁሴን መሐመድ ሁሴን 2/ ተማሪ አየለ በርሔ እንዳለ 3/ አቶ ገርፋ ገላን በዳበ በሞት እንዲቀጡ ፣ የሌሎ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች ደመረ ይነሱ_ ታደሰ ወርደፋ ፣ ወልደረፋኤል አዘነ እና እዓው ንጋቱ የተባሉት እና ሌሎች ታሳሪዎች በ5 ዓመት እስራት እና በ1 ዓመት እንዲታሰሩ በማለት የሀገርና ሕዝብ ደህንነት ጥበቃ ሚኒስቴር ሚኒስትር የነበረው ኮ/ል ተስፋዬ ወልደሥላሴ ፊሬ የተባለው ::

2/ የክ/ሀገሩ ጥና አስተዳዳሪ በቁጥር በ/ተ/33/836/72. በ16_2_72 ዓ.ም ለአርሲ ባሉ የመንግሥት እርሻዎች ድርጅት በፃፈው 1.ገጽ ደብዳቤ ተሾመ አሰታዬ 305ኛው ተከሣጠ የቀድሞ የኢሠፓ አባል ወደ አብዮቱ ካምፕ ከተመለሰ በኋላ ራሳቸውን ሳያጋልጡ የተቀመጡትን ፀረ_አብዮተኞች በማጋለጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረገ በመሆኑ ከፍተ የስራ ቦታ ካለ ተበበር እንዲ ታደርጉለት በማለት ጠየቀለት የተባለበት፣

3/ በመዳል 6 በወጪ መደብ 6202 በ13/2/72 ዓ.ም 35ኛ ተከሣጠ, ተሾመ አሰታዬ የቀድሞው የኢሠፓ አባል የነበረው በጉንደር ክ/ሀገር እችን ሰጥቶ ወጥቶ ፀረ_አብዮተኞችን በማጋለጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማድረጉ 20 ብር ለመኖ የተከፈለው መሆኑን ተከሣጡ መቀበሉን ፈረመበት የተላከበት፣

4/ 75ኛ ተከሣጠ ብርሃኑ ገ/መድህን በመዳል 6 በወጪ መደብ 6610.ብር 50 ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም ፊርም ተቀብለ የተባለ ደረሰኝ የተከፈለውም የኢሠፓ የተመረመረውን ሰው ለማምጣት ሥራ ወረዳ ፈለገብር ሃገ ስለሚሄዱ ከአሰሳ ሥራ ድርስ መልስ ትዓዥ መገፃ የሚል ናቸው::

በድርጊቱ 9 ላይ የዐቃቤ ሕግ የሰጠውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ በዚሁ የተጠና ቀቀ ሰሆን እናም እንደመረመር ነው :_ ሟቾች የኢሠፓ ፣የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በሚል ምክንያት ታስረው በገርፋት ምርመራ ይካሄደባቸው እንደነበር ምርመራው እንደተጠናቀቀ ወደ አሰሳ ወህኒ ቤት መላካቸውና ታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ከወህኒ ቤቱ እንደተወሰዱ እና እነሱ ከተወሰዱ ከጥቂት ጊዜ በኋላ የጥይት ተኩስ መሰማቱና በማግስቱ ከወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ ሟቾች በመንግሥት ውሣኔ እንደተገደሉ የተገለፀላቸው የሀገርና ሕዝብ ደህንነት ጥበቃ ሚኒስቴር ሚኒስትር የነበረው ኮ/ል ተስፋዬ ወ/ሥላሴ ሟቾች በሞት ውሣኔ እንዲቀጡ መወሰኑን የጽሁፍ ማስረጃው ያስረዳል::

ምንም እንኳ ሟቾች ሲገደሉ በአይን አየሁ የሚል ቀጥተኛ ምስክር ባይቀርብም የሞት ቅጣት እንዲቀጡ

መወሰኑን የሚያሳየው የጽሁፍ ማስረጃ እና ሟቾች ከወህኒ ቤት ተወስደው በመግሥት መገደላቸውን የወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ ማረጋገጡ ሟቾች መገደላቸውን የሚያሳዩ የአካባቢ ማስረጃዎች ናቸው፡፡ ስለ-ዚህ ሟቾች መገደላቸው ተረጋግጧል፡፡

1/ 2ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 10ኛ፣ 35ኛ፣ እና 99ኛ፣ ተከሳሾች ሟቾችን በቀጥታ መግደላቸው ባይረጋገጥም ሟቾች በኢህአፓ አባልነት ይጠረጠራሉ በሚል ምክንያት ሕገወጥ በሆነ መንገድ እስረኞቻቸው ከባድ ገርፋት ይፈጸምባቸው እንደነበርና በተለይም ሟች አየለ በርሔን በኤሌክትሪክ ሾክ መ ምክንያት ጀርባው በደንብ እንዳይሰማ የተደረገ መሆኑን ተመስክሯል፡፡ ኮ/ል ተከፋ ወልደሥላሴ ሰጠ በተባለው የሞት ውሳኔ ላይ የምርመራ መዝገቡ ከእርሱ ክ/ሀገር የተላከ መሆኑን በሚያመለክት ሁኔታ ነው የተጻፈው ይህም የሞት ውሳኔው የተሰጠው ከእርሱ በተላከው የምርመራ መዝገብን መሠረት በማድረግ መሆኑን መረዳት አያዳግትም፡፡ በሟቾች ላይ በከፍተኛ ገርፊያ ምርመራ ሲያካሂዱ የነበሩት ከላይ የተጠቀሱት ተከሳሾች መሆናቸውን የዐቃቤ ሕግ የሰው ምስክሮች አስረድተዋል፡፡ ይህም ሟቾች እንዲገደሉ የተወሰነው እነዚህ ተከሳሾች ባካሄዱት ምርመራ መሠረት መሆኑን እንረዳለን፡፡

ስለዚህ 2ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 10ኛ፣ 35ኛ፣ እና 99ኛ ተከሳሾች ለሟቾች መገደል ምክንያት የሆነውን ምርመራ ኢሰብአዊ በሆነ ተረጋግጧል፡፡ ሟቾች እንዲገደሉ የተደረገው የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በሚል ምክንያት መሆኑን የተረጋገጠ በመሆኑ ድርጊታቸው በወ/መ/ሀ/ቁ. 281/ሀ/ ስር የሚወድቅ ሆኖ ተገኝቷል፡፡

በመሆኑም ሀ/ 2ኛ፣ 8ኛ፣ 35ኛ፣ እና 99ኛ ተከሳሾች ጉዳያቸው በሌለበት እየታየ ስለሆነ የወ/መ/ህ/ቁጥር 32/1/ለ እና 281/ሀ/ን በመተላለፍ ለፈፀሙት ወንጀል በዚህ ድርጊት ሥር ጥፋተኞች ናቸው ብለን በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 149/1/ እና 163/3/ መሠረት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥተናል፡፡

ለ/ 7ኛ እና 10ኛ ተከሳሾች በድርጊት 9 ስር የወ/መ/ህ/ቁጥር 32/1/ለ እና 281/1/ ስር በተመለከተው ይከላከሉ ብለናል፡፡

2/ 11ኛው ተከሳሽ በምርመራው ሂደት ውስጥ ተካፋይ የነበረ መሆኑ ባይረጋገጥም ሟቾችን ከአሰላ ወህኒ ቤት ማስወጣቱን በተለይም አየነከረ ይወዳ የነበረውን ሟች ገርፋ ገላገን በአፈሙዝ ገንባሬን በመምታት ሟቾችን ወስዶቸው መኪናን ከጥቂት ገዜ በኋላ ተኩስ መሰማቱና በማግሥቱ ሟቾች መገደላቸው መስከሩ ተኩስ ሲገድል ያየ የዐይን ምስክር ባይቀርብም በሟቾች ግድያ ሂደት ውስጥ ተካፋይ የነበረ መሆኑን የሚያሳዩ ድርጊቶችን መፈፀሙ ተረጋግጦበታል፡፡ ይህ ተከሳሽ ጉዳዩ በሌለበት እየታየ ስለሆነ በተራ ቁጥር 1/ሀ/ላይ እንደተጠቀሱት ተከሳሾች ሁሉ የወ/መ/ህ/ቁጥር 32/1/ለ. እና 281/ሀ/ስር የተመለከተውን በመተላለፍ ለፈፀመው ወንጀል ጥፋተኛ ነው በማለት በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 149/1/ እና 163/3 መሠረት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥተናል፡፡

3/ 30ኛው ተከሳሽን በተመለከተ የዐቃቤ ሕግ የሰው ምስክሮች የሰጡት ይህ ተከሳሽ ቀድሞ የኢህአፓ አባል የነበረ እና በ1ኛው የዐቃቤ ሕግ ምስክር ጥረት ከመት ከተረፈ በኋላ አቻን ሰጥቶ ሟቾችንም ሆነ ምስክሮችን ወምሮ ሌሎች የኢህአፓ አባላትን እሱ ራሱ እስር ቤት ሆኖ ያጋለጠ መሆኑን ከመርማሪ ፖሊሶች ተነገሮናል የሚል ነው፡፡ የጽሁፍ ማስረጃውም ይህንኑ የምስክሮችን ቃል የሚያጠናክር ነው፡፡

ነገር ግን ይህ ተከሳሽ ይህንን ድርጊት ፈፅመ የተባለው እንደሟቾችና የዐቃቤ ሕግ ምስክሮች በኢህአፓ አባልነት ተጠርጥሮ እስር ቤት በነበረ ወቅት ነው፡፡ እስርቤት እያለ ይህንን የማጋለጥ ተግባር መፈፀሙ የወንጀል ነገር አይደለም፡፡ ምክንያቱም እንዳንድ የዐቃቤ ሕግ ምስክሮች እንዳደረጉት/ ለምሳሌ 36ኛው ምስክር እንዳደረገው/ ለድርስበት ከሚቻለው ከባድ ገርፋት እና የሞት አደጋ ለማምለጥ ይህንን ድርጊት ሊፈፅም የሚችል መሆኑን ፍ/ቤቱ ይረዳል፡፡

213

ይህንን የመጋለጥ ተግባር ባይፈፀም ይህ ተከሣሽ የሟቾቹ ወይም የምስክሮቹ ዐይን ሊደርስው የማይችለበት ምክንያት ይኖራል ብሎ ለመገመት አይቻለም::3ፀኛው ተከሣሽ በቀንደኝነት ይፈለጉ ከነበሩ የኢህፖ አባል መሆኑ ዐቃቤ ሕግ ለድርጊት 1 ካቀረባቸው የጽሁፍ ማስረጃዎች አንዱ የሆነው በደብዳቤ ቁጥር 4_አ/35/70 ጥር 26 ቀን 1970 ዓ.ም በመ/ፍሰሐ አንደቶ ተፈርሞ በተባለው ደብዳቤ በተራ ቁጥር 10 ላይ ስሙ መጠቀሱ በቂ ማስረጃ ነው ::

3ፀኛው ተከሣሽ ታስሮ የነበረው ቀበሌ 14 እስር ቤት ውስጥ ስለሆነ ወና ሊያገኝ የሚችለበት በታ አይደለም ::ብር 20 ምሳ ወና የተከፈለው መሆኑ ይህንኑ የሚያሳይ ይመስላል::ከዚህም ሌላ ይህ የማጋለጥ ተግባር እንደውሰታ ተቀጥሮለት ሥራ እንዲያገኝ የተበበር ደብዳቤ መፃፍ 3ፀኛው ማጋለጡን ያደረገው በፍላጎቱ ነው የሚያሰኝ አይሆንም ::በመሆኑም 3ፀኛው ተከሣሽ የሚያጋለጡን ተግባር የፈፀመው የራሱን ሕይወት ከሞት እና ከባድ ጉርፋት አደጋ ለመታደግ መሆኑን መረዳት ስለ ማያዳግት ይህ ድርጊት በወ/መ/ህ/ቁጥር 71 ስር ስለአለ ፈሳጊነት በተደነገገው ስር የሚወድቅ በመ ሆኑ በወንጀል ተጠያቂ አይሆንም ::

በመሆኑም 3ፀ ሰው ተከሣሽ በዚህ ድርጊት ስር መከላከል ሳያስፈልገው በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ሕግ ቁ141 መሠረት በነፃ ይሰናበት ብለናል::

<u>ድርጊት 15</u>

11ኛ፣ 17ኛ፣ እና 39ኛ ተከሣሾች ነሐሴ 1 ቀን 1971 ዓ.ም ከቀኑ 6:00 ሰዓት በሚ ሆንበት ገዜ ፀረ_ሕዝብና ፀረ_ አብዮተኛ በማለት ህገን ተጻራሪ በሆነ መንገድ በሌላ መዝገብ ከተ ከሰሰው ገብረአበራቸው ጋር በመሆን ምገስ በቀለ የተባለውን አሰሳ ከተማ ወህኒ ቤት ውስጥ ዓይነት ባልታወቀ መሣሪያ በጥይት ተደብደቦ እንዲገደል በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ሰሆነ፣

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 5ኛ እና 43ኛ የሰው ምስክሮቹና 3 /ሰስት /ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

_ 5ኛው ምስክር በሰጠው ቃል _ 11ኛው ተከሣሽ መንገሻ በቀለ የተባሉ ገለሰብን ንብረታቸውን ለሰማሌ ሰጡ በሚል ሰበብ ከፖሊሶች ተሸምቶ በሁለት ጥይት ገደሏቸዋል በማለት የመስከረ ሰሆን

_ 43ኛው ምስክር ከሟች ባለቤቷ ምገስ በቀለ ጋር ለገዜው ተለያይታ በነበረቁ ቸበት ሰዓት አሰሳ ወህኒ ቤት ውስጥ በማያውቀው ምክንያት መታሰሩን ገለጸ መልዕክት ሲላክባት ስንቅ ይዛ እየ ተመላለሰች ስትጠይቀው ቆይታ አንድ ቀን ለቸን ለታሳየው ይዛው ስትሄድ አንድ ፖሊስ ጠርታት ሟች ከሰስት ቀን በፊት መገደሉን እንደነገራት መስከራለች::

ለዚህ ድርጊት የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ደግሞ :_

1/ የከ/ህገሩ ዋና አስተዳዳሪ በቁጥር በ/መ/00/የ2/71. በ01_12_71 ዓ_ም ለጭሰሉ አውራጃ አስተዳደር ጸ/ቤት ምገስ በቀለ የተባለው አደህሪ ገለሰብ መሣሪያዎች ቀብሮ በመገኘቱ ከሌሎች አደህሪዎች ጋር የተለያዩ ስራዎች እንደሚጠነሰስ እና በከተማና ገጠር መካከል ውቸንበር እየነዘ ስለሆነ አብዮታዊ ዐርምጃ ተወስዷበት ይገለፀልን አለበት የተባለው ::

2/ 17ኛ እና 39ኛ ተከሣሾች ከሌሎች ገለሰቦች ጋር በ01_12_71 ዓ.ም ተፈረበ ተባለ መ ተገመና ሟች በእነሱ ፊት መገደሉን ገለፀው የተፈራረመበት በቁጥር አሰ/9475/71. በ1_ 12_71 ከ ተጸፈ ሸኚ ጋር ና ቸው ::

መዝገቡን እንደመረመር ነው የዐ... ...የዐይን ምስክር የሆነው 5ኛ ምስክር መገደሉን አየሁ የሚለው መንገሻ በቀለ የተባለ ... ነው ::... ደግሞ በድርጊት 15 ውስጥ የተገለፀው ሟች

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

396

R14

ሟገስ በቀለ ሲገደል ያየ መሆኑን አያረጋግጥም ምክንያቱም ምስክሩ በድጋሚ ተጠይቆ 115ኛው ተከሳሽ የገደለው መንገሻ በቀለ የተባለው ሰው መሆኑን በድጋሚ በማረጋገጡ ነው :

ነገርግን 43ኛው ምስክር ሟች ሟገስ በቀለ በአሰላ ወህኒ ቤት ውስጥ ታስሮ የነበረ መሆኑን ያስረዳቸ ከመሆኑም በላይ የዐቃቤ ሕግ የጽሑፍ ማስረጃ ሟች ሟገስ በቀለ መገደሉን የሚያስረዳ ስለሆነ ሟች መገደሉ ተረጋግጧል::

ተከሳሾች መከላከል አለባቸው ወይስ የለባቸውም የሚለውን ስንመረምር:_

1/ 115ኛው ተከሳሽ ሟች ሟገስ በቀለ የተባለውን ገለሰብ መግደሉም ሆነ ማስገደሉ ያልተረጋገጠበት በመሆኑ ከዚህ ድርጊት የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141 በሚያዘው መሠረት መከላከል ሳያስፈልገው በነፃ ይሰናበት ብለናል::

2/ 17ኛ እና 39ኛው ተከሳሾች በከ/ሀገሬ ፍና አስተዳዳሪ እንዲገደል የተወሰነበትን ሟች ሟገስ በቀለን ማስገደላቸው በዐቃቤ ሕግ የጽሁፍ ማስረጃ ተረጋግጠባቸዋል ::ነገርግን ሟችን ያስገደሉት አደሀሪ ነው በሚል ምክንያት ስለሆነ የወ/መ/ሀ/ቁ. 281/ሀ/ን መስፈርት አያሟላም :: ድርጊታቸው ምክንያት በማድረግ ሰውን መግደል በሚደነግገው የወ/መ/ሀ/ቁጥር _32/1/ለ. እና 522/1/ሀ/ን ስር የሚወድቅ ሆኖ አግኝተነዋል::

ስለዚህ:_ ሀ/ 17ኛው ተከሳሽ በወ/መ/ሀ/ቁጥር_ 32/1/ለ እና 522/1/ሀ/ ስር
ይከላከል ብለናል

_ ለ/ 39ኛው ተከሳሽ ጉዳዩ እሱ በሌለበት እየታየ ስለሆነ የወ/መ/ሀ/ቁጥር 32/1/ /ለ/ እና 522/1/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ስለፈፀመው በገፍ ሰው የመግደል ወንጀል ጥፋተኛ ነው በማለት በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ_ 149/1/ እና 163/3/ መሠረት የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥተናል::

ድርጊት 17

ከተራ ቁጥር 1_10፣ 12_22፣24_26፣34፣ 40፣44_47፣73፣90፣99፣ 105 እና 106 የተመለከቱት ተከሳሾች ገበሬአስር በመሆን ጥቅምት ፳ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ፀረ_ሕዝብና=ፀረ_ አብዮትና የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት ህገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ አነመነን ጠይሉ የተባሉትን 12 ሰዎች ከአሰላ ወህኒ ቤት በማውጣት በአሰላ ከተማ ውስጥ ዓይነት ባለቀዐቀ መሣሪያ ተደብድበው እንዲገደሉ በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ስሆን፣

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 4ኛ፣ 5ኛ፣ 8ኛ፣ 19ኛ፣ 41ኛ፣ 42ኛ እና 44ኛ የሰው ምስክሮች እና 17 /አስራ ሰባት/ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

_ 4ኛው ምስክር በሰጠው ቃል _ በ1970 ዓ.ም የአሰላ ወህኒ ቤት የመሣሪያ ግምጃ ቤት ሆኜ ስሰራ የወህኒ ቤት አስተዳዳሪ 51ኛው ተከሳሽ መሣሪያ ካዥ እና ገመድ እንዳዘጋጅ ባዘዘኝ መሠረት አዘጋጅቼ ወታደሮች ወሰዱት::ከሟቾች መካከል መነን ብቻ ነው የማውቀው በካዥ እየዞረ ሲያስፈራሩአቸው መነን ''የደርግ ፈሽስት ስወርስን ዝም ብላችሁ ታያላችሁ ወይ ''እያለች ትጮህና ታስጮህ ነበር::ከዚያም ለጆችን ወደጋር ወሰዱአቸው፣ ከዚያም መምታቸውን ሰማሁ ብሎ ስመስክር:_

_ 5ኛው ምስክር በሰጠው ቃል_ በ1970 የወህኒ ቤት ዘበ ጠባቂ ሆኜ ስሰራ ኮ/ል በቀለ ፋርቻ የተባሉ ሰው መነን የተባለችን ልጅ አመጡ ስልፉ አለምንም ''በላለቸ ሌሎቹ 11 ልጆችን አወጡ ብሉ ከወህኒ ቤት አስወጥተው ወደጋራ ወስደዋቸው ፈጅአቸው በማለት መስክሯል::

_ 8ኛው ምስክር በሰጠው ቃል በ1970 ዓ.ም የከ/ሀገሬ የደርግ የበላይ ተጠሪ የሆነው የመ/አለቃ ፍሰሐ እንደቶ ፀሐፊ ሆኜ በምሰራበት ወቅት መ/አለቃ አብዮታዊ እርምጃ የተወሰደባቸው የአነ መነን ኃይሉ ቁጥሮችን ነው ፈይል አደርገው ብሉ ባዘዘኝ መሠረት ፋይል አደርገዋለሁ ቁጥ አነ መነን ተገደሉ የተባለው ጥቅምት 2 ቀን 1970 ዓ.ም ነው ብሉ ስመሰክር፣

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

397

215

—፩ 10ኛ፣ 43ኛ፣ እና 44ኛ ምስክሮች እነ መነን ኃይሉ /12 ሰዎች/ አህአፖ ናቸው በሚ-ለ ምክንያት ታስረው የነበሩ መሆኑን የሚያውቁ መሆኑንና ጥቅምት 2 ቀን 1970 ዓ.ም ተገደሉ መባሉን እንደሰሙ መስክረዋል ::

41ኛ ምስክር በሰጠችው ቃል ፁች ወንድሟ ሰለሞን ዘገዬ በ1969 ዓ.ም ከእሡ ጋር ወደ ባንክ በሚሄደበት ጊዜ 27ኛው ተከሣሽ በገለ ቱም በቃለ ተነሣስቶ አህአፖ ነው ብሎ በሕዝብ ድርጅት ከደራዎች አስይዞት በፖሊስ መኪና አስጭኖ ፖሊስ ጣቢያ እና አሰሳ ወህኒ ቤት እንዳሳሰረው ወህኒ ቤት እየተመላለስች ስትጠይቀው ቆይታ በጥቅምት ወር 1970 ለትጠይቀው ስትሄድ እንዳጣቸውና መሞቱን ከ45ኛው ምስክር መስሚቷን መስክራለች::

ለዚህ ድርጊት የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ደግሞ:፩

1/ 1ኛ/ ተከሣሽ በቁጥር 335/ም/13/167. በ10_06_69 ዓ.ም ለከ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ በጻፈው 5.ገጽ ደብዳቤ ላይ አብዮትን ለመቃለበስ በሚያሴሩ ሰዎች ላይ በማስረጃ ተጣርቶ በገዘቶዎቹ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ሳልተወሰነ ጊዜ በቁጥጥር ሥር እንደቆዩ ተወስኖ በሰጫ ከፍለ ሀገር በእስር ይገኛል ብሎ ታደለ ታዬ እና ካሳ ዓለሙ ውስጥ የሚገኙ መሆኑን የሚያሳይ፣

2/45ኛ፣ 36ኛ እና 44ኛ ተከሣሾች በከ/ሀገሩ በፀረ_ አብዮተኛነት ተይዘው በቁጥጥር ላይ የሚገኙትን ሁኔታ የሚያጠና ኮሚቴ በመሆን ከመንግሥት በወረዳ መመሪያ ተዘረጋቸው ሁኔታቸውን ማጥናታቸውንና ከጓዶቹ መካከል መነን ኃይሌና ከበደ ተሰማን ወምር ሌሎች ብዙ እስረኞች በምሀረት እንዲለቀቁ፣ ከጓዶች መካከል ካሳሁን ደስሙ ታደሰ ታዬ፣ ተስፋዬ ተፈራ፣ ናሁሰናይ አባተ እና ሰለሞን ዘገዬ የተባሉት ከአባበሉ በተገኘ ማስረጃ መለካም ጠባይ የሌላቸውና ከጥፋታቸው ተምረው የመፀፀት ሁኔታ ያልታየባቸው ስለሆነ ወደፊት ፀባያቸውን የሚያሻሽሉና አብዮትን በመቀበል በጥፋታቸው የሚጠቱ መሆናቸው ከወህኒ ቤት ማረጋገጫ በቀረበ ጊዜ ምረት የሚጠየቅላቸው ሆኖ ለአሁን በያሉበት ወህኒ ቤት እንደቆዩ ሐሳብ ያቀረቡ መሆኑን የሚገልጽ ሰኔ 15 ቀን 1969 የቀረበ ሪፖርት እና በ45ኛው ተከሣሽ በቁጥር 52/67/10788/ 509. ነሐሴ 14 ቀን 1969 በተጻፈ ሸኚ ይህ ሐሳብ ለከ/ሀገሩ ጽ/ቤት የደርግ አባሎች ቀርቦ መነን ኃይሌና ከበደ ተሰማ በአርሲ ገጠር ለማት ውስጥ የፖለቲካ ተንኩልና የአነሳሱ እሽቅር ድርጊት ፈጽመዋል የተባሉትና ከላይ የተጠቀሱት 5 ሰዎችን ወምር ሌሎች ሁለት ሰዎች በወህኒ ቤት እንዲቆዩ ተደርጐ ሌሎች በምሀረት የተለቀቁ መሆኑን የገለፀበት፣

3/ 44ኛ፣ 45ኛ፣ 73ኛ፣ 99ኛ፣ እና 105ኛ ተከሣሾች ጓዶች እነመነን ኃይሉ /12 ሰዎችን/ ጥቅምት 1 ቀን 1970 ዓ.ም ሌሊት ከደርግ ጽ/ቤት በተሰጣቸው ትእዛዝ መሠረት የሞት ቅጣትን ያስፈፀሙ መሆኑን ተፈራረሙበት የተባለ እና

4/ 73ኛው ተከሣሽ ተቀዳሚ የአርሲ ክ/ሀገር ወህኒ ቤቶች አስተዳዳሪ ሆኖ እንዳሰራ በ8/11/69 ዓ.ም በቁጥር አስ/400/3/1/68 ለወህኒ ቤቶች አስተዳደር አገልግሎት መምሪያ አዳስ አበባ የተፃፈ ደብዳቤ ናቸው ::

መዝገቡን እንደመረመርነው ከ55ኛው ምስክር በስተቀር ሌሎቹ ምስክሮች ጓዶች መገደላቸውን በወሬ ሰምተናል ከማለት በስተቀር መገደላቸውን ያሳዩ ማን እንደገደላቸው ያልተናገሩ ሆነው ይገኛሉ ::65ኛው ምስክርም በሆነ እነ መነን የተባሉ 11ሰዎች ተወስደው ጋር ለጃቸው ከማለት ውጪ ይህንን የተናገረው ድርጊት ወደም ግድያው ስፈፀም አይቶ ይሁን አይሁን የሚታወቅ ነገር የለም::ከዚህም ውጪ ማን እንደረሸናቸው ያለመግለፁ መሆኑን ተረድተናል ::ስለዚህ ፎቶኮፒ= በዚህ ድርጊት ደተከሰሱት ተከሣሾች በገዳዩው ተካፋይ የነበሩ መሆኑ በሰው ማስረጃ የተረጋገጠ ነገር የለም::

Waliigalaa Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ

398

ከ ቀረቡት የጽሁፍ ማስረጃዎች መካከል ጥቅምት 1 ቀን 1970ዓ.ም ተፈረመ የተባለው መተማመኛ የሟቾችን መግደል የሚያስረዳ ስለሁኑ ሟቾች መገደላቸው ተረጋግጧል::

ከዚህ እና ከሌሎች የጽሁፍ ማስረጃዎች በመነሳት ተከሣሾች መከላከል አለባቸው ወይስ የለባቸውም የሚለውን ለማመዛዘን=መፈፀም= ስንመረምር::

1/ 2ኛ፣ 3ኛ፣፣ 5ኛ፣ 6ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 9ኛ፣ 10ኛ፣ 12ኛ፣ 13ኛ፣ 14ኛ፣ 15ኛ፣ 16ኛ፣ 17ኛ፣ 19ኛ፣ 20ኛ፣ 21ኛ፣ 22ኛ፣ 24ኛ፣ 25ኛ፣ 26ኛ፣ 34ኛ፣ 4ኛ፣ 46ኛ፣ 47ኛ፣ 90ኛ እና 106ኛ ተከሣሾች በድርጊት 17 ውስጥ ለ ተጠቀሰው የሟቾች ግድያ ተካፋይ የነበሩ መሆኑ በሰውም ሆነ በጽሁፍ ማስረጃ ያለ ተረጋገጠባቸው በመሆኑ መከላከል ሳያስፈልጋቸው በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 141 መሠረት በነፃ ይሰናበቱ ብለናል::

2/ 15ኛው ተከሣሽ ከሟቾች መካከል 5 ሰዎች በጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ውሣኔ ለተወሰነ ጊዜ በሱቋመ ከ/ሀገር እስር ቤት እንደቆዩ መደረጉን ለከ/ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ ሪፖርት ከማቀረቡ ውጭ እነዚህን ሟቾች በመያዝ ፣በማሰር ምርመራ በማካሄድ እንዲገደሉ ትእዛዝ በመስጠት በማስገደል ወይም በመግደል ድርጊት ውስጥ ተካፋይ የነበረ መሆኑን ፂሬ የተባለው ሪፖርት አያስረዳም::ሪፖርት በማድረጉ ብቻ ደግሞ በግድያው ተካፋይ ነበር ሊያሰኘ አይችልም::ስለዚህ በዚህ ድርጊት መካከል ሳያስፈጸሙ ከዚህ ድርጊት በወ/መ/ቈ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 141 መሠረት በነፃ ይሰናበት ብለናል::

<u>ድርጊት 22</u>

2ኛ፣ 7ኛ፣ 8ኛ፣ 10ኛ፣ 25ኛ፣ 30ኛ፣ እና 35ኛ፣ ተከሣሾች ነሐሴ 7 ቀን 1971 .ም ሰዓት ሊታወቅባለተቻለበት ጊዜ ስዱስ የኢህአፖ የፖሊቲካ ቡድን መስርተዋል በማለት ሕገ ተቃራኑ በሆነ መንገድ 1/ወልደፋሲል አዘነ 2/ደመረ ደነሱ3/ ታደሰ ወርደፋ እና 4/ ተሾለ በቀለ የተባሉትን እስረ ከተማ ከሚገኘው የጭላሉ አውራጃ ፖሊስ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ እ ጅና እግራቸውን በገመድ አስረው በማንጠልጠል ሰቀለው በገማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ ሰውነታቸውን በመፈራረቅ ገርፈው አካላቸው እንዲቆስል በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ስሆነ፣

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ _ 1ኛ፣ 18ኛ፣ 19ኛ፣ 36ኛ እና 45ኛ የሰው የሰው ምስክሮችና 5/አምስት/ ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

_ ምስክር ደመረ ደነሱ የተባለው የግል ተበዳይ ስሆን በሰጠው ቃል የኢህአፖ አባል ሆኖ ደርግ ውስጥ ሰርጎ በመግባት የሥራ ወረዳ አስተዳዳሪ ሆኖሰራ ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም 25/ እና 7ኛ ተከሣሾች እና አንድ የማያውቀው ፖሊስ ይዘውት እስረ አምጥተው ያሰሩ መሆኑን ኢህአፖ ነው ብሉ እሱንም ሆነ ሌሎች የኢህአፖ አባላት እንደወልደፋሲል አዘነ ያሉትን ጠቁም ያስያዛቸው የቀደመ የኢህአፖ አባል የነበረው 30ኛው ተከሣሽ መሆኑን፣ በኃላ የከ/ሀገሩ ፖሊስ መምሪያ ውስጥ ታስረው እያለ 7ኛ፣ 35ኛ፣ እና 89ኛ፣ ከስ የተነሷለት/ ተከሣሾች ጠርተውን ''የምትነግረን ነገር ካለ ንገረን አለበለዚያ ሌሎች የቀመጡትን ቶርቹ ትቀምሷታለሀ ሲሉን ''ከዚህ ውጭ የምናገረው ነገር የለኝም ስሏቸው አሬ ውስጥ ቀጋሽ ካለቢ አስገብተው እጅና እግሬን አስ ረው ጠረጴዛ መካከል አስገብተው ገለብጠው ካንጠለጠሉን በኃላ በኤሌክትሪክ ሽቦ የውስጥ እግሬንና መላ አካሌን እየተፈራረቁ የገረፉኝ ስሆን በዚህ ገርፋት መላ የእግሬ ጥፍሮች ተነቃቅለዋል፣ እግሬ ደምታል፣ገላዬ ሁሉ ጠባሳ ነው፣ ገሬ እጁ አይሰራም፣ እጥንቱ በቀሉ ወደ ስጋነት ተለ ውጧል::እነወልደፋሲል አዘነንም''እስኪ እግራችሁ ያሳያችሁ ''እያሉ እሱ ፊት ሲገርፏቸው የነበረ መሆኑን መስክሯል::

_ 18ኛው ምስክር ታደለ ወርደፋ የተባለው የግል ተበዳይ ስሆን በሰጠው ቃል ነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም የኢህአፖ አባል ነህ ብለው አ/አበበ ሞቦ 35ኛ እና 99ኛ ተከሣሾች የገረፉት መሆኑን በዚህ ገርፋት እግሩ ፊንጋዎ መራመድ ስለማይችል አስረኞች ተሸከመውት

ሽንት ቤት ያደረሱት እንደነበር አ/አበባ ላይ በደገበ የተገረፈ በመሆኑ አሰሏ እንዳለ ተገረፈ ፤ ነገርግን 25ኛ፤ 75ኛ፤ 35ኛ እና 99ኛ፤ ተከሣሾች በየግዜው እየጠሯቸው ይመረምሯቸው እንደነበር ሌሎች የግል ተበዳዮች ግን በእነዚህ ተከሣሾች ሱገርፉ እራሱ ከፍል ውስጥ ሆኖ ይሰማ እንደነበር ፤ ለጆቹ ተገርፈው ሰወጡ በጣም ቁስለው ይመጡ እንደነበር መስከሯል::

195ኛው ምስክር:_ ሌሎች የግል ተበዳዮች እንደ 185ኛው ምስክር መስክሮ በተጨማሪ የተናገረው 30ኛው ተከሣሽ እንደጠቆማቸው መርማሪዎች የነበረት መሆኑንና እሱ ያለመገረፉን ብቻ ነው፡

365ኛው ምስክር የግል ተበዳይ ነው የተባለው ተሻለ በቀለ ሰሆን በሰጠው ቃል በ1970 ዓ.ም የእህአፖ አባል በመሆኑ ምክንያት አ/አበባ ታስሮ ተገርፎ በኋላ እንደተለቀቀ በጥቅምት ወር 1971 ዓ.ም 75ኛእና 25ኛ ተከሣሾች በዚሁ ምክንያት ይዘውት ፖለስ መምሪያ እስር ቤት አገዳበሩት ከ4 ቀን በኋላ ወደ ቀበሌ 14 ዕስር ቤት ወስደውኝ 25ኛው ተከሣሽ "ለምን እራስህን "አታጋልጥም ስለኝ "አ/አበባ ራሱን አጋልጫለሁ ከዚያ ማገኘት ትችላለህ"ስላለው በአለንጋ ሱገርፈኝ ሰል በእጅ ስለያዘከብት ሳይገርፈኝ ሄደ በማለት መስከሯል::

45ኛው ምስክር ከግል ተበዳዮች አንዱ ወልደረፋኤል አዘነ ሰሆን በሰጠው ቃል _ ሰኔ 5 ቀን 1971 ዓ.ም የእህአፖ አባል ነህ ተብዬ ታስሬ እያለ 2ኛ፤ 7ኛ፤ 8ኛ፤ እና 10ኛ ተከሣሾች አውራጃ ፖለስ ጣቢያ ውስጥ ሁለት ቀን የገረፉኝ ሰሆን ከ/ሀገር ፖለስ መምሪያ ውስጥ ደግሞ ከአ/አበባ የመጡ መርማሪዎች መርማሪዎች 35ኛ እና 89ኛ/ ከስ የተነሳት/ ተከሣሾች ለስስተኛ ግዜ ገረፉኝ የገረፉኝ በነሐሴ ወር 1971 ሰሆን በገርፋቱ ጥፍሮቹ ወልቀዋል፤ ሽፋን ጫማ ሳላደርግ ለ20 ዓመታት በነጠላ ጫማ ነው የምሄደው በማለት መስከሯል::

ስለዚህ ድርጊት የቀረበው የጽሑፍ ለድርጊት 9 የቀረበው ስለሆነ በድርጊት 9ን ስንመረምር የመዘገብነው ስለሆነ እዚህ መዘገቡ አስፈላጊ ሆኖ አላገኘነውም::በዚህ ድርጊት በተከሣሾች ላይ ተመስክሯል አልተመሰከረበም የሚለውን ስንመረምር:_

1/ 30ኛው ተከሣሽ የግል ተበዳዮችን መገረፍ አልተመሰከረም::ምስክሮቹ የሚሉት ጠቁሞ ያስያዘን እሱ ነው የሚል ነው ::ነገርግን በድርጊት 9 ውስጥ በሰጠናቸው ምክንያቶች መጠቁሙ በረጋገጥም እንኳ የራሱን ሕይወት ከአደጋ ለማዳን ባደረገው ጥፋት የፈፀመው ነው ከሚባል በስተቀር ከሌሎች ተከሣሾች ጋር ሆን ብሎ ወንጀሉን ለመፈፀም ተባባሪ ሆኖ ድርጊቱን መፈፀሙ ያልተረጋገጠ በመሆኑ በዚህም ድርጊት መከላከል ባያስፈልገው በወ/መ/ሥ/ሥ/ ሀ/ቁ_ 1ሀ/መሠረት በነፃ ይሰናበት ብለናል::

2/ 25ኛው ተከሣሽን በተመለከተ ለምስክር የመጣው የግል ተበዳይ ነው ::የተባለው 365ኛ ምስክር ሰሆን በሰጠው ቃል በአሰላ ከተማ ውስጥ እስከነእከቴው ያልተገረፈ እና 25ኛው ተከሣሽ ሱገርፈው ሰል አለንጋውን በእጁ ስለያዘበት ትቶት የሄደ መሆኑን የመሰከረ በመሆኑ 25ኛው ተከሣሽ ላይ አልተመሰከረም::በመሆኑም 25ኛው ተከሣሽ መከላከል ባያስፈልገው በዚህ ድርጊት የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 141 መሠረት በነፃ ይሰናበት ብለናል::

3/ 2ኛ፤ 7ኛ፤ 8ኛ፤ 10ኛ፤ እና 35ኛ ተከሣሾች የግል ተበዳዮችን የእህአፖ አባል ፍ=ናቸሁ በማለ ምክንያት ቁሻሻ ከለሉ አፍ ውስጥ በማስገባት አጅና እግራቸውን በማሰር ሰቀለቀቸው መላ ሰውነታቸውን በመገረፍ የተወሰኑትን ገራ [illegible] ከጥቅም ውጪ በማድረግ ገሚሱን ደግሞ በእግር መራመድ እቀተት በሰው ሽከም እንዲሄዱ በማድረግ ከ20 ዓመታት በላይ አፋን ጫማ ማደረግ እቀተት በነጠላ ጫማ እንዲሄዱ በማድረግ ነፍሪ [illegible] ከባድ የአካል ጉዳት ማድረሳቸው ተረጋግጠባቸዋል:: ድርጊታቸው በወ/መ/ህ/ቁ/282/ሀ/ ስር የሚወድቅም ሆኖ ተገኝቷል::

Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

በመሆኑም ሀ/ 7ኛ እና 10ኛ ተከሣሾች የወ/መ/ሀ/ቁ_ 37/1/ሀ/እና 281 /ሀ/ ስር ይከሰከሱ ብለናል::

ለ/ 2ኛ፣ 8ኛ፣ እና 35ኛ፣ ተከሣሾች ጉዳያቸው በሌሉበት እየታየ ስለሆነ የወ/መ/ሀ/ ቁጥር 32/1/ሀ/ እና 281/ሀ/ን በመተላለፍ ለፈፀሙት ወንጀል ጥፋተኞች ናቸው በማለት የጥፋተኝነት ነው ውሣኔ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 149/1/ እና 163/፮ መሠረት ሰጥተናል::

ድርጊት _ 23

7ኛ እና 8ኛ ተከሣሾች በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም ትክክለኛ ቀኑን ሰዓቱን ለጊዜው መግለጽ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ_ አብዮተኛና የኢህአፖ አባል ነው በማለት ህገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ አጣሙ ንጋቱ ሰሬሳ የተባለውን በቆጬ ከተማ ቀበሌ እስር ቤት ውስጥ እጅንና እግሩን በገመድ አስ ረው በማን ሥልጣን ሰቀለው ወሳ ሰውነቱን በጉማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመፈራረቅ ገፈው አካሉ እንዲቆስል በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ስሆን :_

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ _ 74ኛ የሰው ምስክርና 5/አምስት/ገጽ የጽሁፍ ማስረጃ ነው ::

74ኛው ምስክር የግል ተበዳይ ነው የተባለው አጣሙ ንጋቱ በሬሳ ሰሆን በሰጠው ቃል_ ነሐሴ 8 ቀን 1970 ዓ.ም ከጠዋቱ 12:00ሰዓት ላይ በቆጬ ከተማ ቤተሰቦቼ ቤት ተኝቼ እያ ለሁ የቀበሌው ሊቀመንበር የነበረው አሸናፊ ሹይሉ ''ለመሠረተ ትምህርት ጉዳይ እንፈልገሃለን ብሉ ሰር አንጋሎት ከተዘዋወረ ተለት በኋላ እኔን ወሰደን የቀይ ሽብር ከሚቴ አባል የሆኑት 7ኛ እና 8ኛ ተከሣሾች ይዘውኝ በመጠቅ መኪና ውስጥ አስገብተውኝ ወደ በቆጬ ከተማ ቀበሌ ጽ/ቤት አስገብተውኝ እጅንና እግሬን አንድ ላይ አስረና መረጸዘ መሃል አስገብተውኝ ከገጠለጠሉኝ በኋላ በአለንጋ ይገርፉኝ ጀመር እኔም እየጮሁኩ ሰቸገራቸው 7ኛው ተከሣሽ ''አንድ ኩክ አለቸ፣ ዝም የምታሰኘው ''ብሎ ከመኪና ውስጥ አንድ ኩስ የቃሰረቸ ካለሱ አፌ ውስጥ አስገብተው ዝም ካስ ኙን በኋላ ገርፈትን ቀጥለው ምንም ነገር ከኔ ማግኘት ስላልቻሉ ወደ አሰላ በመኪና ወስደው ወህኒ ቤት አስረውኛል:: የገረፉኝም የኢህአፖን ሁለተኛ መቀጣር ዝርግ ታቿኋል በማለ ምክንያት መሆኑን መሰክሯል::

ለዚህ ድርጊት የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ለድርጊት ፱ የቀረበው የጽሁፍ ማስረጃ ስለሆነ ድጋሚ መመዝገቡ አስፈላጊ አይደለም ብለን አልፈነዋል::

የዐቃቤ ሕግ የሰው ምስክር የግል ተበዳይ ብቻ በሆንም 7ኛ እና 8ኛ፣ ተከሣሾች የቀይ ሽብር ከሚቴ አባል ሆነው የኢህአሾን ሁለተኛ መቀጣር ለመዝርጋት ተነስተሃል በማለ ሰበብ የሚል ተበዳይ አስከፊ በሆነ ሁኔታ እግሩንና እጅን አስረው ወሳ ሰውነቱን ገርፈው በአካሉ ላይ ጉዳት ያደረሰበት መሆኑ የመሰከረባቸው ሰሆን በዚሁ ምክንያት በግል ተበዳዩ ላይ ኩ/ለ ተከፋዩ ወልዩ ሥላሴ የ5/አምስት/ዓመት እስራት ፈርደበት እስራቱን የፈፀመ መሆኑ የሰጠውን የምስክርነት ቃል እውነተኛነት ባይባልክ ያረጋግጥለታል::

ስለዚህ፣ ሀ/ 7ኛው ተከሣሽ የወ/መ/ሀ/ቁ_ 32/1/ሀ/ እና 281/ሀ/ በመተላለፍ ፈፀመ ለተባለው ወንጀል ይከሰከል ብለናል::

ለ/ 8ኛው ተከሣሽ ጉዳዩ በመታየት ላይ ያለው እሱ በሌለበት በመሆኑ ወንጀል ጥፋ ተኛ ነው ብለን በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 149/1/ እና 163/3/ መሠረት የጥፋተኝነት ውሣኔ ሰጥ ተናል::

ድርጊት 24

7ኛ እና 13ኛ ተከሣሾች መጋቢት 20 ቀን 1971 ዓ.ም ሰዓቱ ለጊዜው ሊታወቅ ባልተቻ ለበት ጊዜ ፀረ_ አብዮተኛና የኢህአፖ አባልና በማለት ሕገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ ወ/ሮ ገነት ተክለጊዮርጊስ የተባለቸውን አሰላ ከተማ ቀበሌ 04 ጽ/ቤት ውስጥ እጅና እግር ቀን በገመድ አስረው

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

በማንጠልጠል በቀለው ወለ ሰውነትዋን በኀማሬ አለንጋ በመፈራረቅ ገርፈው አካለዋ እንዲቆስል በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ሲሆን ፣ በዚህ ድርጊት አንድም የዐቃቤ ሕግ የሰውም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃ አልቀረበም::

ስለዚህ በዚህ ድርጊት የተከሰሱት 7ኛ እና 13ኛ ተከሣሾች በዚህ ድርጊት ስር በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ_ 141 መሠረት በነፃ ይሰናበቱ[11]ሉናል::

<u>ድርጊት _ 28</u>

2ኛ፣ 7ኛ፣ 27ኛ፣ እና የ2ኛ ተከሣሾች በጥቅምት ወር 1969 ዓ.ም ቀኑና ሰዓቱ ለጊዜው ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ_ አብዮተኛና የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባል ነው በማለት ሕገን ተመገለጽ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ_ አብዮተኛና የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባል ነው በማለት ሕገን ተ

ቃራኒ በሆነ መንገድ አርማጆስ ወልደአማኑኤል የተባለውን እስሩ ከተማ ፖሊስ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ አቅንና አገሩን በገመድ አስረው በማንጠልጠል በቀለው መሳው ሰውነቱን በኀማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመፈራረቅ ገርፈው አካሉ እንዲቆስል በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ሲሆን፣

ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ የግል ተበዳይ የተባለው ■ 19ኛው የሰው ምስክር ሲሆን እሱም በሰጠው ቃል_ ጥር 24 ቀን 1969 ዓ.ም ወጣቶች በእስሩ ከተማ ውስጥ ሰላማዊ ሰልፍ በማድረጋቸው ምክንያት በ27ኛው ተከሣሽ የምርመራ እና የ2ኛ ተከሣሽ ያለበት ጥበቃ ጋይች መጥተው ቤታቸውን ወርረው እኔን ፣ አባቴንና ሁለት ወንድሞቼን ይዘው አስሬን ይዘውን በሚሄዱበት ሰዓትና አስቴ ቡቱ እንደይረሰን 92ኛው ተከሣሽ በሰንጃ ታፋዬን ወጋቶ በጥፊ መቶኛል:: ነገርግን እስር ቤት ውስጥ አልተገረፍኩም በማለት መስክሯል::

የዚህን የግል ተበዳይ ነው የተባለውን ምስክር አመሰካከር ከዐቃቤ ሕግ ጋር ስናመዛዝነው 1/ አንድ ዐቃቤ ህግ ክስ ገርፋት ተፈፀመ የሚለው በጥቅምት ወር 1960 ዓ.ም ሲሆን፣ ምስክሩ ደግሞ የሚያ ናገረው ጥር 24 ቀን 1969 ስለተፈፀመ ድርጊት ነው ::

2/ የዐቃቤ ሕግ ክስ የግል ተበዳይ ነው የተባለው ይህ ምስክር እስሩ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ የተገረፈ መሆኑን የሚገልጽ ሲሆንም የግል ተበዳይ ነው የተባለው ይህ ምስክር ግን እስር ቤት ከመምገባቱም በፊትም ሆነ በኋላ ያለመገረፉን ይናገራል::ይህ ምስክር በ1969 ዓ.ም ተይዞ ከሰበት ወር በኋላ ከእስር ቤት መለቀቁንና በ1971 ዓ.ም ውስጥ በድርጊት 9 እና 22 ላይ የተጠቀሱት ሰዎች መገረፋ እንጂ ስለርሱ መገረፍ አይመሰክርም::በጥር 24 ቀን 1969 ዓ.ም ስለሚያዘና ስለመቃጠሩ ደግሞ ክስ ያልቀረበበት ጉዳይ በመሆኑ አልፈነዋል::

ስለዚህ በድርጊት 20 ውስጥ የተከሰሱት 2ኛ፣ 7ኛ፣ 27ኛ እና 92ኛ ተከሣሾች በድርጊቱ ውስጥ የተጠቀሰውን የግል ተበዳይ መገረፋቸው የግል ተበዳይ ነው ከተባለው ምስክር አንጻሩን ያልተመሰከረባቸው በመሆኑ በዚህ ድርጊት ስር የወ/መ/ሥ/ሥ/ቁ. 141 በሚያዘው መሠረት መከላከል ሳያስፈልጋቸው በነፃ ይሰናበቱ[11]ሉናል::

<u>ድርጊት 29</u>

31ኛ፣ 32ኛ፣ 33ኛ፣ 96ኛ፣ 97ኛ፣ እና 98ኛ ተከሣሾች መጋቢት 5 ቀን 1970 ዓ.ም ሰዓቱ ሊጠቀስ ባልተቻለበት ጊዜ ፀረ_ አብዮተኛ የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባል ናቸሁ በማለት ህገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ 1/ ፊታወራሪ ገርማ እና 2/ ዘርፉ ከበደ የተባሉትን በቀጥታ ሚ ሀገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ 1/ ፈተወርቅ ገርማ እና 2/ ዘርፉ ከበደ የተባሉትን በቀጥታራቸ ውስጥ በገመድ አስረው ቸው ስር የነበሩትን እስሩ ከተማ ቀበሌ 14 ጽ/ቤት ውስጥ አጅና እግራቸውን በገመድ አስረው በማንጠልጠል በቀለው መሳ ሰውነታቸውን በኀማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ በመፈራረቅ ገርፈው አካላቸው እንዲቆስል በማድረጋቸው ተከሰዋል የሚል ሲሆን፣ ለዚህ ድርጊት የቀረበው ማስረጃ 71ኛ የሰው ምስክር ብቻ ነች::

72ኛ ምስክር ሁለተኛዋ የግል ተበዳይ ናቸው የተባለቸው ወ/ሮ ዘርፉ ከበደ የተባለቸሁ ሰትሆን በሰጠቸው ቃል_ መጋቢት 1 ቀን 1970 ዓም ከምሽቱ 4 ሰዓት ላይ ቤቱ እያለሁ የቀበሌ ኃላፊ የሆነው 97ኛው ተከሣሽ ይዞኝ ቀበሌ 14 ጽ/ቤት እንድቃጠር አድርጎ ፣

 220

ከዚያ ወደ ቀበሌው የሀበረት ሱቅ ወሰዱኝ፡፡ሲገባ ሰው አላየሁም ነበር፡፡ነገርግን 31ኛ፣ 32ኛ፣ 33ኛ፣ 96ኛ እና 98ኛ ተከሣሾች ከፍቶ ባገኙት ሰር ብቅ ብለው 33ኛው ተከሣሽ በጥፊና በካልቾ መቱኝ፡፡ከዚያ በኋላ ለማስተም ተከሣሾች እየተፈራረቁ ደበደቡኝ፡፡ የሚደበድቡኝ ስለምን የሚባለውን የኢ.ኢ.ወ.ማ ፀሐፊ የገደለውን ሰው ታውቂያለሽ ሰለኝ እኔ አላውቅም ብዬ በመመለሴ ነው ፡፡ ከዚያ በኋላ 33ኛው ተከሣሽ አዚ መሣሪያ ይዞ ስለነበር በሰደፍ በጥፊና በካልቾ ሰመቱኝ ደም በአ ፍንጫ በአፍንጫዬ ፈሰሰኝ፡፡ሰደስ ተም በመደጋገም ደም ተኝ አንገቴ አስረው አለገረፉኝም፡፡ የተመታሁት ቀሜ ባለሀበት ቦታ ነው በማለት መስክራለች፡፡

እኛም እንደመረመርነው _ አንደኛዋ የግል ተበዳይ ነች የተባለችው ፈትለወርቅ ገርማ የተባለችው በተከሣሾች ስለመገረፏ የተመሰከረ ነገር የለም ፡፡ ሁለተኛዋ የግል ተበዳይን በተመለከተ የግል ተበዳይ የተባለችው የዐቃቤ ሕግ ምስክሯ ራሷ የዐቃቤ ሕግ ክስ እንደሚገልፀው የእህአፖ አባል ነች በማለ አጅና እገሯ ታስሮ በእለንጋና በገማሬ መገረፏን አለመስከረችም፡፡እሷ የመሰከረችው ሰው የገ ደለ ሰው ታውቂያለሽ በማለ ምክንያት በዚህ ድርጊት የተከሰሱት ተከሣሾች ሁሉም በሰደፍ፣ በጥፊና በካልቾ መትተዋት በአፍና በአፍንጫዋ ደም እንዲፈሳት ማድረጋቸውን ብቻ ነው ፡፡ስለዚህ ምስክሯ የዐቃቤ ሕግ ክስ እንደሚገልፀው አላስረዳችም፡፡

ነገርግን እነዚህ ተከሣሾች በሁለተኛዋ የግል ተበዳይ ላይ በሀገ ወጥ መንገድ ይዘዋት ቀላል የአካል ጉዳት ያደረሱባት መሆኑ ተረጋግጧል፡፡ይሀ የተከሣሾች ድርጊት ደግሞ በወ/መ/ሀ/ቁ. 281/ /ሀ/ ስር የሚወድቅ ሳይሆን በወ/መ/ሀ/ቁጥር 539/1/ ስር የሚወድቅ ሆኖ ተገኝቷል፡፡

ስለዚህ_ ሀ/ 32ኛው ተከሣሽ በዚህ ድርጊት የወ/ መ/ሀ/ቁጥር 32_/1/ሀ/ እና 539/1/ን በመተላለፍ አደረሰ ለተባለው በሰው አካል ላይ ቀላል ጉዳት የማድረስ ወንጀል ይከ ላከል ብለናል፡፡

2/ 31ኛ፣ 33ኛ፣ 96ኛ፣ 97ኛ ተከሣሾች ጉዳያቸው በሌለበት እየታየ ስለሆነ በዚህ ድር ጊት የወ/መ/ሀ/ቁጥር _32/1/ሀ/ እና 539/1/ን በመተላለፍ ለፈፀሙት በሰው አካል ላይ ቀላል የአካል ጉዳት ማድረስ ወንጀል ጥፋተኞች ናቸው በማለት በወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 149/1/ እና 163/3/ መሠረት የጥፋተኝነት ውሣኔ ሰጥተናል፡፡

ትእዛዝ

1_ በቀረበባቸው ክስ ያልተመሰከረባቸውና በነፃ እንዲሰናበት ብይን የተሰጠባቸው ፣

- _ 3ኛ ተከሣሽ ከበ ሙሰሣ
- 14ኛ ተከሣሽ ሞገስ ወርቁ
- 25ኛ ተከሣሽ ታዬ ሀ/ጊዮርጊስ
- 27ኛ ተከሣሽ ዴሬርሳ ደመ
- 30ኛ ተከሣሽ ተሾመ አለታዬ
- 68ኛ ተከሣሽ ጉዳሳፋና በየነ
- 75ኛ ተከሣሽ የኙ. አለቃ ብርሃኑ ወልደፃዲቅ
- 92ኛ ተከሣሽ ወ/ር ዘለቀ ተቀደ አሸናፊ _ የተባሉት ከወሀኒ ቤት እንዲ

ፈቱ ታዟል ይጻፍ ፡፡

2_ ጉዳያቸው በሌለበት ታይቶ ከተመሰከረባቸው ክስ በነፃ እንዲሰናበት ብይን የተሰጣቸው

- _ 4ኛ ተከሣሽ ሁሴን አደም
- _ 21ኛ ተከሣሽ የኙ. አለቃ መለሀቀ ሙሉ
- 28ኛ ተከሣሽ ወርቁ መንገሻ
- 29ኛ ተከሣሽ ከበደ ገዛው

403

221

43ኛ ተከሣሽ ወ/ር ጴጥሮስ ቴዲስ
48ኛ ተከሣሽ ወ/ር አፈወርቅ ደምሴ
49ኛ ተከሣሽ የጎ. አለቃ አስፈሬ ደስታ
67ኛ ተከሣሽ በፈ ሙዴሳ
72ኛ ተከሣሽ ኮ/ል ኮ/ል ታደሰ ዋቄ
79ኛ ተከሣሽ የጎ. አለቃ ከበደ ሀ/ሚካኤል
80ኛ ተከሣሽ የጎ. አለቃ ታፈሠ ባዩ
81ኛ ተከሣሽ ወ/ር አስፋው ሙዴሳ
24ኛ ተከሣሽ ወ/ር አዱኛው ደስታ
85ኛ ተከሣሽ ወ/ር አየለ ወርቁ ፈለቀ

90ኛ ተከሣሽ ካሣሁን በየነ የተባሉት ከቀረበባቸው ክስ በነፃ እንዲሰናበቱ ብለን የተሰጠ መሆኑን አውቀው በዚህ ጉዳይ በነሱ ላይ የሚያደርጉትን ክትትል እንዲያቆሙ ለአ ርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ እና ጉዳዩ ለሚመለከታቸው ሁሉ ይጻፍ ::

3/ በሌሉበት ጉዳያቸው ታይቶ የጥፋተኝነት ውሣኔ የተሰጠባቸውን ተከሣሾች በተመለከተ ዐቃቤ ሕግ ያለውን የቅጣት አስተያየት በጽሑፍ በሚቀጥለው ቀጠሮ እንዲያቀርብ በለናል :

4/ ባሉበት ጉዳያቸው ታይቶ ይከላከሉ የተባሉ ተከሣሾች የመከላከያ ማስረጃ ካላቸው ዝር ዝሩን ከቀኑ ቀጠሮው በፊት በመዝገብ ቤት በኩል ለያቀርቡ መጥሪያ ይፃፍላቸው :: ቀጠሮ ለ13/03/95 ~~ተያ~~ ተይዟል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

404

372 222

2/89
13/03/95

ዳኞች :. ጡሬ ቆናሳ
ገናናው ተሾመ
ባይሣ ሶሳና

ከሣሽ የሌ ዩ ዐቃቤ ሕግ አቶ አየለ ሞገስ ቀርቧል
ተከሣሾች እነ ኩ/ል ደበበ ሀይሉ /106 ሰዎች/ ውስጥ ከዚህ በፊት ሲቀ
ርቡ የነበረት 28 ተከሣሾች ከአርሰዘን ማረሚያ ቤት ቀርበዋል::
የተከሣሾቹ የተከላካይ ጠበቃ አቶ ጠሙ ኩኖ ቀርበዋል::

መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው የተከሣሾችን የመከላከያ ምስክሮችን ለመስማት ነበር፣ በዚሁ መሠረት የመከላከያ ምስክሮች ከቀረቡላቸው መሐከል 7ኛ ተከሣሽ ብር ሃኑ ገ/መድህን ዛሬ የቀረቡልኝ የመከላከያ ምስክር ወ/ሮ አየለች ኩዳኔ ይባላሉ የሚመሰክሩልኝ ከ22 ዓመት በፊት በትዳር ጓደኛነት አብረን ስንኖር የሚያውቁኝ የት መ/ቤት እሰራ እንደነበረ የምንም ኩሚቴ አንዳል ነበርኩ ያስረዳልኛል በነሐሴ ወር 73 ዓ.ም ከዚህ ከሥራ ታገዱ መሄዳን እና በመጋቢት 17 ቀን 91 ዓ.ም እዚህ አስላ ሰመጣ አርሲ ማረሚያ ቤት ሲመጣ መገናኘታችንን ያስረዳልኛል ማለት ከ73 ዓ.ም ጀምሮ እስከ 91 ዓ.ም ድረስ ከስራ ታገዱ መሄዳን የሚያውቁኝ ናቸው ::

የ7ኛ ተከሣሽ የመንግሥት ምስክር ቀርበው በደንቡ መሠረት ቃለ መሃላ ፈጽመው፣ ማንነታቸውን ለፍ/ቤት ሲገልጹ፣

ሥም:.. አየለች ኩዳኔ ወ/ጻድቅ
ዕድሜ :.6 44
ሥራ: ... የቤት እመቤት
አድራሻ:... አሰላ ከተማ ቀበሌ 07 የቤት ቁጥር 261.05

ይህን ተከሣሽ አውቀዋለሁ::ብር ሃኑ ገ/መድህን ተርፌ ይባላል ::ከ22ዓመት በፊት በትዳር አብረን ነበርን፣ በትዳር አብረን ነበር ዛሬ የመጣሁት ለመከላከያ ምስክርነት ነው :: ተከሣሹ በዚሁ ማጥፋት ወንጀል መከሰሱን አውቃለሁ:: የ7ኛ ተከሣሽ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሯ መልስ እንተን የማውቀሁ በትዳር አብረን ሆነን ነው ::ከጥር ወር 70 ዓ.ም ጀምሮ በገበርና ልማት የትራንስፖርትና ገራዥ ክፍል ኃላፊ ሆነው መኖሪያችን አርቶ ቡሳ ውስጥ ነበርን ከዚህ በፊት አብረን በነበርንበት ጊዜ የቀበሌ ተመራጭ የፖርቲ ወይም የካድሬ፣ አባል ወይም የቀይ ሽብር ተመራጭ አይደለህምም አላውቀምም ::በ73 ዓ.ም መጨረሻ አካባቢ ከገብርና ሚኒስቴር እና ከክፍለ ሀገር አስተዳደር በሰልክ ከሥራ ታግጃለሁ ብሉ ከዚህ እንደሄደክ ነው የማውቀው ከዚያ ወዲህ የተገናኘነው በ91 ዓ.ም አሰላ እስር ቤት ውስጥ ነው ::ከዚያ በፊት ወደ እዚህ ስመጣ ወይም እዚህ በነበርክበት ጊዜ የተለየ ሁኔታ ስለምቃሰየው ነገር ምንም የማውቀው ነገር የለም ብላ ምስክሯ ጥያቄ አበቃ::

የሌ ዩ ዐ/ሕግ መ/ጥያቄ የምስክሯ መልስ ከባለቤቴ ከተከሣሹ ጋር አብረን ባንውልም በቤት ውስጥ ምንም ነገር አልገለፀልኝም የዚያም የኩሚቴ አባል አለመሆኑን አውቃለሁ:: የዚህ ኩሚቴ አባል ሆኖ በጽሁፍም ሆነ በመሰባሰበው ነገር ሁሉ አብረን አለካለን ድረስ ሥራ ወጥቶ መግባቱን ነው የማውቀው ብላ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሹ ድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም ::

የፍ/ቤቱ የማጣሪያ ጥያቄ የምስክሯ መልስ ተከሣሹ የአዛአኩም ሆነ የካድሬ አባል

405

እንዲሁም የፖርቲ አባል አይደለም።ይህን ሳውቅ የቻልኩት አብረን በነበርንበት ጊዜ ምንም የሚደብቀኝ ነገር የለም ።ከዚህ በታም ለዚህ ጉዳይ ሄጀለሁ ብሎ ሰነገርም አላውቀም ብለ ምስክሯ ጥያቄ አብቅቶ ምስክሯ ተመለሰች።

7ኛ ተከሣሽ የማቀርባቸውን የመከላከያ ምስክሮች ጨርሻለሁ።ነገርግን በ28/2/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት የ10ኛው ተከሣሽ 6ኛ የመከላከያ ምስክር ሻለቃ ተሰማ ዋጋዬ የሰጡት የምስክርነት ቃል በከስ 9፣ 22፣ እና 23፣ ላይ በመከላከያ ማስረጃነት ስለሚጠቀመኝ ከቦር ፍ/ቤቱ እንዲመለከትልኝ ማለት በመ/ቁጥር 2/89 በዚሁ መዝገብ የተሰማውን ማለቱ ነው ብሏል ። በተጨማሪም 1ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር አቶ ደመረው ይነሱ የሰውን የምስክርነት ቃል ከክሱት እንዲያመጥልኝ ብሏል ።በተጨማሪም ከፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት የጠየቁት ማስረጃ እስካሁን ስላል ቀረበልኝ እንዲቀርብልኝ በድጋሚም ከዚህ ከገበርና ለጽት ፋይል እንዲቀርብልኝ በድጋሚ እንዲታዘዝልኝ ብሏዋል።

ከዚህ በመቀጠል የጠየቢቸው የሰነድ ማስረጃዎች እንዲመጡልኝ የሰነድ ማስረጃዬ አቀርባለሁ ከዚህ በመቀጠል በሚሰጠኝ መልስ መሠረት የመፋረጃ ሃሣቤን በገለጥ ሰዐሳዊ መገለጫ አቀርባለሁ ብሏል።

175 ተከሣሽ ካሣዬ ይገዙ አባሽንቂ በተከሰሱበት [illegible] ምስክር የጂ ስለ ጋ ጉዳቸው ቀን የቀረቡልኝ 4ኛ የመከላከያ ምስክር አቶ ከተማ ካሣዬ 15 አከላከላለሁ ብዬ በዛሬው አውራጃ አስ/ጽ/ቤተይባል በነበረበትወቀቱ እኔ የመዝገብ ቤት ሠራተኛ መሆኔንና በአውራጃው ውስጥ ሰው ለማሰርም ሆነ እንዲገደል ሥልጣን ያልነበረኝ መሆኑን እና ሟች አቶ መገስ በቀለ ማን እን ዳሰራቸውና ማን እንደገደላቸው ያስረዱልኛል።

የ175 ተከሣሽ 4ኛ የመከላከያ ምስክር

ሥም:... ከተማ ካሣዬ ነገያ

ዕድሜ :...65

ሥራ:... ጡረተኛ

አድራሻዬ :. አሰላ ማረሚያ ቤት የቀድሞው አሰላ ከተማ ቀበሌ 04 የቤት ቁ. 566.

ዛሬ የመጣሁት ለ175 ተከሣሽለመከላከያ ምስክርነት ነው ።ተከሣሹን ካሣዬ ይገዙን አውቃለሁ ፀብና ዝምድና የለንም ተከሣሹ በቀይ ሽብር ወቅት መገስ በቀለ በሚሞትበት ጊዜ በአካባቢው ነበረ ተብሎ ነው የተከሰሰው ።

የ175 ተከሣሽ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ እኔ ጡረታ ከመውጣቴ በፊት በጭላሎ አውራጃ እና በአርባ ጉጉ አውራጃ አስ/ጽ/ቤትም ሠርቻለሁ።በየወረዳው እየተዘዋወርኩ በብዙ ቦታ ሰርቻለሁ።በጭላሎ አውራጃ ከጥቅምት 1 ቀን 1971 ዓ.ም ጀምሮ ሰርቻለሁ እንተን የማውቀህ እና በሽርካ ወረዳ አስተዳደር ጽ/ቤት ፀሐፊ ሰነበርኩበት ጊዜ በመዝገብ ቤት ተመደበህ ተሠራ ነበር።

መዝገብ ቤት

ዘዚያ ሌላ ሰው ሲቲክ አንተ ወደ ቤቱ ተመለስክ ::ከዚያ ከብዙ ዓመት ማለት ከ5 እና ከ6 ዓመት በኋላ እኔ አርባ ጉጉ ተዛውሬ ጥሳሉ አውራጃ ስመጣ አንተ የጥሳሉ አውራጃ የመዝገብ ቤት ሠራተኛ ነበርክ እኔ የሂሣብ ፀሐፊ ነበርኩ እኔ ተከሣሹን በማውቅበት ጊዜ የእኔ ሥራ ሂሣብና ንብረት ክፍል ፀሐፊ ነበርኩ ማለት በ71 ዓ.ም ነው አንተ ደብዳቤ ፈርመህ የማውጣት ሥልጣን ያለህም ::ደብዳቤ ገበና ወጭ ማድረግ ብቻ ነው የተከሰሰከው በመገስ በቀለ ግድያ ነው ብያለሁ አቶ መገስ በቀለ ጠበቃ ሆነው ኩፊሉ ይኖሩ ነበር፤ በግልጽ አውቃቸዋለሁ::ጉዳቹ በጥብቅና ሥራ በሚኖሩበት ወቅት ለውጥ እንደመጣበትና ንብረት ለመንግሥት እና ለሕዝብ ይሁን ተብሎ በሚታወጅበት ጊዜ ንብረቶ ሰወረሰበት አካባቢውን ለቀ ወደ አዲስ አበባ ገባ እዚያ እያለ ከአዋጁ ውጭ ንብረቱ ተወረሰብኝ ብሉ አመልክቶ እኔ አውራጃው አስተዳደር በፀሐፊነት እየሰራሁ እያለሁ ትእዛዝ ይዞ መጣ::ከዚያ ለኩፊ:ሉ ትእዛዝ አስተላለፍንለት እዚያ እያለ ያዙትና ገበሬ ሊያወናብድ ነው የመጣው ብለው ተይዞ ለአዛእኩ አቅርበው አብዮታዊ እርምጃ ይወሰድበት የሚል ትእዛዝ ተጽፎ መጣ::እኔ ፀሐፊ ስለነበርኩ ጽፌ በወቅተ የአውራጃ አስተዳዳሪ በነበሩት ለአቶ ሙሉጌታ ሰብስቤን አስፈርሜ ወዲያውኑ ተሳከ::ከዚያ አቸንዳ ተያዘና ሰመጣ ማለት አቶ ሙሉጌታ አዲስ አበባ ሄደ ነበር፤ ሰመጣ የሕዝብ ድርጅት ጊዜያዊ ጽ/ቤት ኃላፊ የነበረው በአቶ ባቲ ኡደኦ ሰብሳቢነት ጉዳዩን አቀረብኩላቸው ::ቁርበ ታዬና ይሄ ሰውዬ ምንም አጠፋ 3 ወር አስራት ብቻ ይቆጣ አሁን እንዲሁ ብንለቅ የአውራጃ አስተዳዳሪው ይቃወማል ተባለና በ3 ወር እስራት ተወስነይህን ጻፍኩና ለኩሚቴው አቀረብኩ ለወህኒ ቤቱም ተገለፀ በዚህ ሳይ እያለን አዲስ አበባ ሄደ የነበረው የአውራጃ አስተዳዳሪ መጣና የመገስ በቀለን ድቡ እስቲ አምጣ አለኝ ይህን ሰውዬ ሸጠኸዋል አለኝ እኔም ደቡውን አቀረብኩ ከዚያ ሻ/ቃ ተሰማ ዋጋዬ የአውራጃው ፖሊስ አዛዥ ነበሩ ቃሉን ተቀበልና ይህን ሰውዬ አስር ተባለ ቃሉን ተቀበልና ለአዛእከ አቅርብልኝ እሱ የገባበት ትገባለህ አለኝ ከዚያ የአውራጃው ፖሊስ ና ቃልህን ስጥ አሉኝ አቀረብኩ ጻፍ አሉኝ ::
ቃለ ገባኤ ጻፍኩ ከዚህ ውጭ የማውቀው ነገር የለም::አለኩ ከዚያ በኋላ ለአንድ ቀን ታስሬ ከዋሉኩ በኋላ ይህ ሰውዬ ስራ የተባለውን ስራ ምን አጠፋ ተባለኩ ከዚያ ከኩፊሉ ወረዳ የወረዳው አስተዳዳሪ አቶ ከተማ ደስታ ደብዳቤ ጻፈና በሰውዬው ላይ አብዮታዊ እርምጃ ለወሰድበት ይገባል ብሎ በቀጥታ ለክፍለ ሀገሩ ሰጸፍ በገለባጭ ለአውራጃ፟ው አስተዳደር አደረገ በዚህ ጊዜ እኔ ደብዳቤውን አላየሁም የእሱ ረዳት ነው ተብዬ ተደበቀኝ ከዚያ ወዲያው ××××××××× በ25ኛው ቀን ይሁን በ35ኛው ቀን ተረሸነ ተበላ እና የተፈራረመበትን አንድ ሸርጧል አየሁ:: ስለሰውዬው አሟሟት ይህን ነው የማውቀው ::በዚያን ወቅት የአውራጃው አስተዳዳሪ አቶ ሙሉጌታ ሰብስቤ የሚያዙትን ማንኛውንም ትእዛዝ በዚያን ወቅት እቢ ማለት አይቻልም አብዮት ነው የምናካሄደው ስለሚባል እንቢ ከተባለ ወደ ወህኒ መውረድ ነው በአዛእከ አዋጅ ላይም የማስፈራሪያ ማለትም ያልፈፀመ ይቀጣል ስለሚል ሁሉም ዝም ብሉ ነበር፤ የሚፈርመው አቶ ሙሉጌታ ከአውራጃው አስተዳዳሪነት በተጨማሪ የአውራጃው አብዮትና ዘመቻ አስተባባሪ ሊቀመንበር ቀጥሎም በመሠረተ ትምህርትም በሊ/መንበርነት ይሠራሉ አንዳንድ ኩሚቴያቸን በባላይነት ይመራሉ ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የልዩ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ አልተነሣም ::

የመ/ጥያቄ ስላልተነሣ የድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም ::

የፍ/ቤት የማጣሪያ ጥያቄ ስላልተነሣ ምስክሩ ተመለሰ

175ኛ ተከሣሽ የሰው ማስረጃ አብቅቻለሁ::የሰነድ ማስረጃ በተመለከተ አሉኝ አቀርባለሁ ብዬ ነበር ::ለዛሬም ስላልደረሰልኝ በሚቀጥለው ቀጠሮ አቀርባለሁ ብሏል::

ከዚህ በሳይ ሰዓት በፊት ቻሉት ተጠናቀ ለሰዓት በኋላ ከተቀጠረ በኋላ መብራት በመጥፋት የቻሉት ሥራ ተቋርጦ ሣይሰሙት የቀሩት የሌሉት ተከሣሾች የመ/ምስክሮች ያለምንም ትእዛዝና ደብ ዳቤ ለ19/03/95 ዓ.ም እንዲቀርቡ ::

386 225

19/03/95

ዳኞች:.. ጡሪ ፍሳ
ገናናው ተሾመ
ባይሣ ኦሳና

ከሣሽ:.. የኦሮ ዐ/ሕግ አቶ አየለ ወገሰ ቀርበዋል
ተከሣሾች:.. እነ ኩ/ል ደበበ ሀይሉ /106 ሰዎች/ ከዚህ በፊት ሲቀርቡ የነበሩት 28 ተከሣሾች ከአሰሳ ማረሚያ ቤት ቀርበዋል::
የተከሣሾች የተከሳካይ ጠበቃ አቶ ሃም ከና ቀርበዋል::

መዝገቡ ለዛሬ ሊቀጠር የቻለው በ13/03/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት መብራት በመጥፋቱ ምክንያት የምስክሮችን ቃል የሚቀዳው ማሽን መስራት ስለማይችል በይደር ተቀጥሮ ዛሬ ደግሞ የተከሣሾችን የመከላከያ ምስክሮችን እና የሚቀርቡትን የሰነድ ማስረጃዎችን ለመቀበል ነው ::በዚሁ መሠረት የ345 ተከሣሽን የመከላከያ ማስረጃ ከሰማን በኋላ የሚቀርቡለትን የሰነድ ማስረጃ አብራርቶ እንዲያስረዳ ነበር፣ የኦሮ ዐ/ሕግ 6ኛ ምስክር ወ/ር ደርቤ ሀ/ዮሐንስ የተባለው ሰመሰከር በእጁ የሆነ ወረቀት ይዞ የተባለው ምስክሩ በእኔ ላይ ለመሰከርብኝ የቻለው በቂም ለመሆኑ የመሰከረብኝ ለመሆኑ ፍ/ቤቱ እንዲያይልኝ ምስክሩ ፀረ_ አብዮተኛ ተብሎ ሣይሆን ወደ ጉንደር የተዛወረው እና በ2 ዓመት ገደብ የተቀጣው በሌላ ወንጀል ነው ::ይህን ፍ/ቤቱ እንዲመለከትልኝ ይህም በአርሲ ዞን ከፍ/ፍ/ቤት ይገኛልናል በማለት ሳመለከተው የሚፈለገውን የከፍተኛውን ፍ/ቤት የወንጀል መዝገብ ቁጥር እና በመቼ ዓመት ምህረት እንደሆነ አብራርቶ ለሚቀጥለው ቀጠሮ እንዲያቀርብ ተነገሮታል::

ሌላው ባለፈው ችሎት ባስመዘገበ በ6ኛ ወንጀል ችሎት ያለኩት በ35ኛ ወንጀል ችሎት በእነ መ/አለቃ ስለሺ መንገሻ መዝገብ በዋናው ደርግ 399 ተራ ቁጥር ተመዝገበ የመሰከረበት በሀሰቱም ስለሆነ እንዲቀርብልኝ ብሏል::

445 ተከሣሽ ካስመዘገቧቸው 5 የሰው ምስክሮች ውስጥ ሁለቱ ስለቀረቡልኝ እንዲሰሙልኝ ብለዋል ::አምስቱም ምስክሮች የሚመሰክሩልኝ አንድ ዓይነት ጭብጥ ነው ብለዋል::

ዛሬ የቀረቡት ሁለቱ ምስክሮችም ሆነ የተቀሩት 3ቱ ምስክሮች የሚያውቁልኝ በደርጊቱ ወይም 3 እና 17 ላይ ነው ::እኔ ሻ/ቃ አስፋው ገ/ሕይወት እባላለሁ በዚህ በቀይ ሽብር ወንጀል 445 ተከሣሽ ስሆን በደርጊቱ 3 ሚያዝያ 24 ቀን 69 ዓ.ም እነ አብራ ሃም ዳውድ አብዮታዊ እርምጃ ሰወሰዱባቸው እኔ በዚያ በታ እንዳልነበርኩ ለዚህም ደግሞ እኔ ፀረ_ አብዮተኛ የአብዮቱ ቀለባሽ ነህ ተብዬ በ1ኛ ፖሊስ ጣቢያ በከፍተኛ ደረጃ ቁጥጥር ሥር መሆኔን 25 ሚያዝያ 24 ቀን 1971 ዓ.ም እነ መነን ኃይሉ በወህኒ ቤት አካባቢ አብዮታዊ እርምጃ በሚወሰድባቸው ጊዜ እኔ እንደነበርኩ ተደርጎ ዐቃቤ ሕግ የእኔን ፊርማ በማስመሰል የወህኒ ቤት አስተዳዳሪ የነበረው እኔ እርምጃው ሰወሰድ በበታው ተገኘቼ ተመልካች እንደነበርኩ አስመስሉ ሌሎችን ሲያስ ፈርሙ የእኔንም ስም በዚያ ላይ አስፍሮ ስለጻፈበት በዐ/ሕግ በኩል በሰነድ ማስረጃነት የደረሰኝ የእኔ ሰነድ አይደለም::እኔ በዚያን ወቅት በቀይ ሽብር ሰሚቴዎች የአብዮት ቀለባሽ ነህ ተብዬ እኔና የእኔ ፀሐፊ በጭላሉ አውራጃ ፖሊስ መምሪያ ታስሬ 5 ወር ከ5 ቀን ታስሬ እንደነበርኩ የሚያውቁልኝ 1ኛ የ፲ አለቃ ይለማ ይመኔ 2ኛ/ ወ/ር ደርቤ ሀ/ዮሐንስ 3ኛ/ ወ/ር ገብረ የሱስ ወልዱ 4ኛ/ ፲ አለቃ ተስፋዬ በዐደማርያም 5ኛ/ የመ/አለቃ ሙሉጌታ ተፉ ሰሆኑ በተለይ 5ኛው የመከላከያ ምስክሬ ከገንቦት 5 ቀን 69 ዓ.ም እስከ ጥቅምት 10 ቀን 70 ዓ.ም በጭላሉ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

405

አወራጃ ፖሊስ በቀዩ ሽበር ኮሚቴዎች አማካኝነት አብረን ታስረን እንደነበርን በዚያን ወቅት እነ ዚህ የመከላከያ ምስክሮቹ በሁለቱም ደርጊቶች እንዳልነበርኩ የሚያውቁልኝ ናቸው ::የእኔ ፀሐፊ ያልኳቸው የመ/አለቃ መሥረጉታ ተፋ ናቸው ::

የ445 ተከሣሽ የመከላከያ ምስክሮች በደንቡ መሠረት ቃለ መሃላ ፈጽመው ከዚህ የሚከተለውን የምስክርነት ቃላቸውን ሰጥተዋል::

የ445 ተከሣሽ 1ኛ የመከላከያ ምስክር ፡-

ሥም:.. የ፶ አለቃ ደሰማ ደመኔ

ዕድሜ:.. 69

ሥራ:.. ጡረተኛ

አድራሻ:. አርሲ ዞን አሰላ ከተማ ቀበሌ 02 የቤት ቁጥር 150.05

ዛሬ የመጣሁት ለሻለቃ አስፋው ገ/ሕይወት ለመከላከያ ምስክርነት ነው :: ተከሣሹ በዘር ማጥፋት ወንጀል እነ መንግ ኃይሉ ከአሰላ ወህኒ ቤት ወጥተው በተገደሉበት ምክንያት ነው :: የተከሰሱት ::

የ445 ተከሣሽ 9ኛ ጥያቄ የምስክሩ መልስ እኔ በአሁኑ ሰዓት ጡረተኛ ነኝ ጡረታ ከመገባቱ በፊት የአሰላ ወህኒ ቤት ወታደር ነበርኩ አርሰዎን አውቆያቸለሁ የሥራ ባልደረባ ነን እንዴ መ/ቤት አብረን እንሰራ ነበር፤ እኔ በዚያን ጊዜ የከ/ሀገሩ የንብረት ክፍል ሹም ነበርኩ በዚያን ጊዜ እርሶ ሁለት ጊዜ መታሰርዎን አውቃለሁ የመጀመሪያው ጊዜ ቀኑ ትዝ አይለኝም ጠቅላላ ፖሊስ ወይደት ከበብ ውሰው ማታ ሰመጡ እኔ ሥራ ነበርኩ መከናዋን አርስዎ ሻ/ቃ ፍሰሐ እና ሹሬፈ አባ ኃይለማርያም ተወልደ ብርሃን የሚባሉት ማታ ከምሽቱ 1 ሰዓት የመ/አለቃ ከተማ ገ/ማርያም መከናውን ይዘው መጡ ::መጡና መከናዋን አቆሙና ቆልፍ እንካ አሉኝ ና ቆልፍ ሰጡኝ ከዚያ ወታደሮቹ ሰመጡ እነ ሻለቃ የት ሄደው ነው የመ/አለቃ መከናዋን ይዘው የመጡት ብለ ታስረዋል አሉኝ ለምን ታሰሩ ብለ የወይደት ከበብ አረገጠው ስለወጡ የመ/አለቃ ደለለኝ አስራቸው ጣቢያ ነው ያሉት መከናዋን ለመ/አለቃ ሰጥተው እሳቸው ይዘው መጡ አሉኝ ይህ የሆነው በሚያዝያ ወር 70 ዓ.ም ነው ቀኑን ለይቼ አላስታውስም ::ከዚያ በኋላ በማግሥቱ ሹሬፈ ሰመጡ እነሱ የት ሄዱ ስላቸው እነሱን ጣቢያ አስረዋቸዋል አሉኝ ለወር ያህል 1ኛ ፖሊስ ጣቢያ ታስረው መፈታታቸውን አውቃለሁ፤ 2ኛ/ ጊዜ ደግሞ ከ5 ወር የበለጠ ጥላሉ አወራጃ ፖሊስ ታስረው ነበር፤ እሳቸውን ለመጠየቅ ስንሄድ እሳቸውን ማለት ሻ/ቃ አስፋውን አንድ ሰው ሄደ እንዳይጠይቅ ብለው ከደሬዎች ትእዛዝ ሰጥተው ስለነበረ እዚያ ሄደን አልጠየቅንም ይህ ጊዜ በ69 ጽና በ70 ዓ.ም ነው ቀኑንና ወሩን አላስታውስም ::እነ መንግ ሀይሉ በተገደሉበት ጊዜ አውቃለሁ::በዚህን ጊዜ ሻ/አስፋውን በዚያን ጊዜ በእኔ አካባቢ የሉም ::በዚህ ጊዜ አሰላ ከተማ ውስጥ አስር ቤት ነበሩ ::በ2ኛ ጊዜ እነ ሄብራ ሃም ዓውዴ የተባሉ እስረኞች አውቃለሁ የተገደሉት በ1969 ዓ.ም በሚያዝያ ወር ነው ::ሻ/ቃ አስፋው በዚህ ጊዜ በሚያዝያ ወር ውስጥ አውራጃው ፖሊስ ጣቢያ ታስረዋል ::እነ መንግ ሀይሉ የተባሉት እስረኞች የተገደሉት የካቲት 20 ቀን 70 ዓ.ም ነው በእርግጠኝነት ነው ::ሻ/ቃ አስፋው በዚህም ጊዜ 1ኛ ፖሊስ ጣቢያ አሰላ ከተማ ውስጥ ታስረዋል ብለው ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የልዩ ዐ/ሕግ የምስክሩ መልስ ሻ/ቃ አስፋው የታሰሩት ሁለት ጊዜ ነው ::በመጀመሪያ በየካቲት ወር ውስጥ ቀኑ ትዝ አይለኝም 1 ወር ያህል ፖሊስ ጣቢያ ታስረዋል ሌላው ደግሞ አውራጃው ፖሊስ ጣቢያ ደግሞ ለ5 ወር ያህል ታስረዋል::የተያዙበት ቀን ትዝ አይለኝም ብለው ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

= 3 = 388 227

ተከሣሹ ድጋሚ ጥያቄ የለኝም በለዋል፡

የአ/ቤተ የማጣሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ሞተ የተባሉት ሰዎች መሞታቸውን ያወኩት እኔ የገምጃ ቤት ሠራተኛ ስለሆንኩ ገመዱና ካቴና ስጥ ብለውን ሰጥቼ አስረናቸ አዚያው እኔ ፊት አጃቸውን ወደ ኋላ የፊጥኘ በገመዱና በካቴና ታስረው ይዞዋቸው ሲሄዱ ስላየሁ ነው ፡ መሣሪያ ግምጃ ገመድ እና ካቴና የምሰጠው እኔ ነኝ ይዞዋቸው ሲሄዱም አያለሁ የተገደሉበት ቦታ ገን አለሄድኩም በኋላ ስመለሱ የተሰበረ ካቴና አምጥተው ይሰጥናል ገመዱንም ይመልሱልናል የታሰበረውን ካቴናን አገሉ የወሰደውን ካቴና ሰብሮ የመጣ ስለሆነ ብዬ ለባለሥልጣን አቀርባለሁ ያ ካቴና ከሃይል ይቀነስልናል ::መሞታቸውን የማውቀው በወሬ ነው ተከሣሹ በገድያው በታ ይኑሩ አይኑሩ የማውቀው ነገር የለም :: ተከሣሹ የታሰሩት ከካድሬዎች ጋር ባለመግባባትና የካድሬዎቹ ትምህርት ስለማይቀጥሏቸው ነው ::በመጀመሪያው ገዜም ወይይት ከበበ አረገጠው ወጡ ተብለው ነው የታሰሩት በሚቀጥ ለው 5 ወር የታሰሩበት ምክንያት በጥላቻ ነው ::እናም ሃይገ እንዳንመይቃቸው ይከለከል ነበር፤ ስለዚህ የታሰሩት በካድሬዎች ጥላቻ ነው ብለው ምስክሩ ጥያቄ አብቅቶ ምስክሩ ተመለሱ::

25/ የ445 ተከሣጠ የመከላከያ ምስክር

ሥም:... ወ/ሮ ደርቤ ሀ/ዩጠንስ

ዕድሜ:...63

ሥራ: ... ጡረተና

አድራሻ:. አሰላ ከተማ ቀበሌ 02 የቤት ቁጥር አዲስ ነው ::

ተከሣሹን አስፋው ገ/ሕይወትን አውቃለሁ ከተከሣሹ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ተከሣሹ የተከሰሡበትን አላውቅም በወሬ በቀይ ሽብር መከሰሳቸውን ነው የማውቀው በእነ ማ ጉዳይ እንደሆነ አላውቅም::

የ445 ተከሣጠ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ እኔ አሁን በጡረታ ሥራ ላይ ነው የምገኘው ከዚህ በፊት በእርሲ ዞን ማረሚያ ቤት አባል ነበርኩ ::አርሲያን አውቃያታለሁ::አለ ቃዩ ነያት ነው ::በወህኒ ቤት ስሰራ አርሲያ ከአለቃያ ጋር ተጣልተው መታሰርያን አውቃለሁ ገዜው መጋቢት ወር70 ዓ.ም ይመስለናል የታሰሩት ሁለት ገዜ ነው በመጀመሪያ ገዜ 1ና ፖለስ ጣቢያ በገምት ከ1 ወር እስከ 2 ወር የሆነ ታስረ ዋል በ2ና ገዜ ለዚህ በአወራጃው ፖለስ ጣቢያ በየካቲት ወይም በመጋቢት ወር 70 ዓ.ም ነው ሁለቱንም ገዜ አንድ ሰሞን ነው ያሰሯቸው በአርሲያ ላይ በዚያን ገዜ የነበረባያት ተጽእኖ መታሰሩያን ነው እንጂ ሌላ አላውቅም ያስሩያት ፀረ_አብዮተና ተብለው መታሰሩያን ነው የሰማሁት ብለው ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የሌዩ ዐ/ሕገ የመ/ጥያቄ የለኝም በለዋል::

የመስቀለያ ጥያቄ ስላለተነሣ የድጋሚ ጥያቄ አይኖርም ::

የፍ/ቤተ የማጣሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ተከሣሹ የታሰሩት በ1ናው ገዜ በመጋቢት ወር 70 ዓ.ም መታሰራቸውን አውቃለሁ::በ2ናው ገዜ የታሰሩበተን ወር አላውቅም ከዚህ በፊት የሌዩ ዐ/ ሕግ ምስክር ሆኜ ቀርቤያለሁ እነ አብራሃም ዳውድ በተገደሉበት እና በእነ መነን ኃይሉ በተገደሉ በት ጉዳይ አለቀረብኩም እነሱ መቼ እንደተገደሉ አላውቅም . :ተከሣሹ ለምንድነው የታሰሩት ብዬ ወሬ ስጠይቅ ፀረ_ አብዮተና ናቸው ተብለው ነው የታሰሩት የሚለው ወሬ ነው የሰማሁት እንጂ ውስጡን ጠለቅ ብዬ አላውቅም እኔ የምሰራው ዘብ ነው የጽሕፈት ቤት ሠራተና አይደለሁም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አብቅቶ ምስክሩ ተመለሰ::

445 ተከሣጠ ከቁጥር ካቸው 5 የመከላከያ ምስክሮች ወስዓ ዛሬ ሁለት ቀርበው የመስከሩለን ሰሆን ቀሪ ያቹ ሦስቱ የመ/ምስክሮች ለሚቀጥለው ገዜ እንዲቀርቡልን እንዲታዘዝልን ብለዋል። የሰነድ ማስረጃ አለቁጥርኩም የለኝም ብለዋል::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት

414

17ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ከሽቶ የጻያ ...

አጭበረበሩ የስደተኞች ጉዳይ ባለሥልጣን ይቀርብልን ያሉት የዚያ ሠራተኛ መሆን አለመሆኑ ይቀ ረብልን የተባለው ጥያቄ ከዚህ መ/ቤት በቁጥር ደአሰ2/174/95 በ10/03/95 በተጻፈ ደብዳቤ ይህ የቀደመው የማዕከላዊ የምርመራ ደርጅት በፌዴራል ፖሊስ ኩሚሽን እንዲጠቃለል የተ ደረገ መሆኑ ታውቆ ለጠያቂው ፍ/ቤት በዚያ በኩል መልስ እንዲሰጥበትበማለት ለፌዴራል ፖሊስ ያስተላለፈ መሆኑን በመግለጽ የላከው ደብዳቤ ቀርቦ ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

ይህን በተመለከተ 7ኛ ተከሣሽበድጋሚ እንዲታዘዝልን ብሏል::

በተጨማሪም 7ኛ ተከሣሽ ይቀረብልን ያለው የግል ማህደር ከአርሲ ዞን ገበርና ልማት መምሪያ ቀርቦ ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

61ኛ ተከሣሽ የሚመለከተው ዐቃቤ ሕግ የሚገልጸ የልደት እና የትምህርት ማስረጃ ይዞ ስላቀረ በኩ በሰነድ መከላከያ ማስረጃነት ፍ/ቤቱ ተቀብሎን እንዲያዝልን አመለክታለሁ ብሏል::

የ23ኛ ተከሣሽ የተከላካይ ጠበቃ ከፌዴራል ከፍ/ቤት የጠየቀነው የሰነድ ማስረጃ ከፊሉ መጥቶ ከፊሉ የለዩ ዐ/ሕግ ምስክር 3ኛ ተከሣሽ አበራ ታደሰን በማመለከት የመሰከሩት የሁሉም የዐ/ሕግ ምስክሮች በ6ኛ ወንጀል ችሎት የሰጡት ቃል ለተከሣሹን በመከላከያ ማስረጃነትስለሚጠቀመው ተገልብጦ እንዲቀርብልን በድጋሚ ይታዘዝልን ብለዋል::

32ኛ ተከሣሽ ቀደም ሲል በጥቅምት 1 ቀን 95 ዓ.ም በጻፍኩት ማመልከቻ አለከላከልም የሚል አቋርቤ ከመዝገቡ ተያይዟል::ይህን ሳቀርብ የተገደድኩት የረዥም ጊዜ እስረኛ በመሆኔ በመሰላቸት እና ከዚህ እስር ለመገላገል ብዬ ነበር በዚህ ሂደት ውስጥ ባደረኩት ጥረት የሰውም ሆነ የሰነድ ማስረጃ አፈላልጌ ያገኘሁ ስለሆነ ይሄንኑ አቋርቤ እንዳሰማ የተከበረው ፍ/ቤት እንዲፈቅድልን አለምናለሁ ብሏል::

ከዚህ በመቀጠል ችሎቱ የሚከተለውን ትእዛዝ ሰጥቷል::

ትዕዛዝ

1ኛ/ 7ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ከፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በአነ ሻ/ል ካሣ ወልዱ መዝገብ ላይ የተሰጠውን ውሣኔ በመከላከያ ማስረጃነት ፈልገዋለሁ ስላሉ ከፌዴራል ከፍ፯ፍ/ቤት 6ኛ ወንጀ ል በመ/ቁጥር 325/85 ከዚያ ተገልብጦ እንዲመጣለት ይጻፍለት ብለናል:::

2ኛ/ 7ኛ ተከሣሽን በተመለከተ በዐቃቤ-የማዕከላዊ ምርመራ ደርጅት ሠራተኛ የነበረ መሆን አለመሆኑን ይህ የማዕከላዊ ደርጅት በፌዴራል ፖሊስ ኩሚሽን ሥር የተጠቃለለ ለመሆኑ ስለተገለጹ የፌዴራል ፖሊስ ኩሚሽን ሠራተኛ የነበረ መሆን አለመሆኑን እንዲገለጸ ይጻፍለት ብለናል::

3ኛ/ 10ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ከፌዴራል ፖሊስ ኩሚሽን የተላከው የሰነድ ማስረጃ በመ ዝገብ ቤት በኩል ፎቶ ኮፒ አድርጉ ለለዩ ዐ/ሕግ እንዲያደርስ ታዟል::

4ኛ/ 12ኛ ተከሣሽን በተመለከተ በዛሬው ቀን ያቀረበው የመከላከያ ምስክር በሚቀጥለው ቀ ቀጠሮ ያለፍርድ ቤት ጥሪያ እንዲቀርብ በችሎት ላይ ተነግሯል::

5ኛ/ 17ኛ ተከሣሽ በሚቀጥለው ቀጠሮ የሰነድ ማስረጃ እንዲያቀርብ ታዟል::

6ኛ/ 23ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ከፌዴራል ከፍ/ፍ/ቤት በአነ የተሰጠውን ውሣኔ ፎቶ ኮፒ አድርጉ ከቀኑ ቀጠሮው ቀን በፊት ለለዩ ዐ/ሕግ እንዲያደርስ ታዟል::እንዲሁም በአነ ገ/መድህን በረጋ መዝገብ በ3ኛ ተከሣሽ አበራ ታደሰ በተመለከተ የቀ ረቡት የለዩ ዐ/ሕግ ምስክሮች ቃል በመከላከያ ማስረጃነት ይረዳናል ብሎ ያመለከተ ስለሆነ ይሄው የምስክሮች ቃል ተገልብጦ እንዲላከለት ለፌዴራል ከፍ/ፍ/ቤት ትእዛዝ ይጻፍለት ብለናል:

7ኛ/ 1ኛ/3ኛ ተከሣሽን በተመለከተ የዐ/ሕግ ምስክር ሻለቃ ጌታነህ ሀ/ወልዴ በአነ ኮ/ል መንግሥቱ ኃ/ማርያም መዝገብ 3995 የዐ/ሕግ ምስክር ሆኖ ቀርቦ የሰጠው ቃል በመከ ላከያ ማስረጃነት ይጠቅመናል ብሎ ስላመለከተ ተገልብጦ እንዲመጣለት ይጻፍለት::እንዲሁም በአነ መ/አለቃ ስለሺ መንገሻ መዝገብ ከ3ኛ ወንጀል ችሎት ይሄው የዐ/ሕግ ምስክር የነ. አለቃ ጌታነህ ሀ/ወልዴ የሰጠው የምስክርነት ቃል ተገልብጦ ይላክልን ያለው ተገልብጦ እንዲላከለት ለፍ/ቤት ይጻፍለት ብለናል::

411

2ኛ/ 34ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ከፌዴራል ማረሚያ ቤት የትጥቅና የንብረት ክፍል ደሰ ውብጥ በ20/6/70 ዓ.ም በተገደሉ ሰዎች ምክንያት የተቀነሰ ጥይት እና ጥይቱ የተቀነሰሳ ቸው ሰዎች ማን እንደሆኑ ለፍ/ቤቱ እንዲገለጽ ይጻፍለት ብለናል::

3ኛ/ 34ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ከአርሲ ዞን ማረሚያ ቤትደንብ ቁጥር 1 ከፖሊስ ባልደረባ እጅ ተገኘቷል የሚል ስለሆነ በተከሣሹ አመልካችነት ተገኘቶከሆነ ለፍ/ቤቱ እንዲቀርብ ለማ/ቤቱ ይጻፍቶብለናል::

4ኛ 34ኛ ተከሣሽ6ኛ የሰ ቁ 0/ሕገ ምስክር ላይ በአርሲ ዞን ከፍተኛው ፍ/ቤት የተወሰነ ውሣኔ አለ ስለሚል ይህንን በተመለከተ ከተቻለ የወንጀል መዝገብ ቁጥሩንና የተፈፀመበትን ዓመተ ምህረት በሚቀጥለው ቀጠሮ ለፍ/ቤቱ እንዲገለጽ ታዟል::

8ኛ 32ኛ ተከሣሽ አለኝ የሚለውን የሰውም ሆነ የጽሑፍ የመከላከያ ማስረጃ ዝርዝር የቀረበ ስለሆነ በሚቀጥለው ቀነ ቀጠሮ እንዲቀርቡለት መጥሪያ ይጻፍለት ብለናል::

9ኛ/ 44ኛ ተከሣሽ ቀሪ የመከላከያ ምስክሮች እንዲቀርቡለት ትእዛዝ ይጻፍለት ብለናል::

10ኛ/ 61ኛ ተከሣሽ የሰነድ ማስረጃዬ ነው ብሎ የቀረበው ወደ አማርኛ አስተርጉሞ ለተለየው ቀ ከጠሮ እንዲያቀርብ ብለናል ::62ኛ ተከሣሽም እንደዚሁ የሰነድ ማስረጃዎን በሚቀጥለው ቀጠሮ ታቀርብ ብለናል::

11ኛ 78ኛ ተከሣሽ ቀሪ የሰነድ ማስረጃ አለኝ ስላሉ በሚቀጥለው ቀጠሮ እንዲያቀርቡ ታዟል፤

12ኛ/ 100ኛውን ተከሣሽ በተመለከተ የአርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ የፖሊስ የምርመራ መዝገብ ቁጥሩ 25/85 ትን ከቀነ ቀጠሮው ቀን በፊት እንዲያቀርብ ታዟል::

13ኛ/ በ28/2/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት ፍ/ቤቱ የመከላከያ ምስክሮችን ሲሰማ ነው ::ቀቀ የዋለው በዚያን ቀን ችሎት የድምፅ መቅረጫው መሣሪያ ችግር ፈጥሮ ነበር፤ ዳኞችም ይሄንኑ በዚያን ቀን የተሰማውን የምስክር ቃል ከካሴት ለማዳመጥ ሞክረው ነበር፤ ነገር ግን ድምፅ በጣም ስለ ሚሰጥና የምስክሮቹ ቃል ምን እንደሆነ የማይሰማ ሆኖ ተገኝቷል::

ስለዚህ በችግር ምክንያት በ28/02/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት የተሰሙ ምስክሮችም ሆነ የተሰጡት ትእዛዞች በሙሉ ድጋሚ መስማት እና መታዘዝ ያለባቸው መሆኑን ፍ/ቤቱ ተገንዝቧል::

ስለዚህ በ28/02/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት የመከላከያ ምስክሮችን ያሰማችሁ ተከሣሾች በሙሉ በሚቀጥለው -ቀነ ቀጠሮ እንዲቀርቡ ድጋሚ ትእዛዝ ይጻፍላቸው ብለናል::

ቀጠሮ ለታህሣሥ 8 ቀን 1995 ዓ.ም ተቀጠረ::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

220

407ኛ

ቁጥር 2/89
09/04/95

ዳኞች:.. ጡሪ ቀናሳ
ገናናው ተሾመ
ባይሣ ኦሳና

ከሣሽ:. የሰ ዩ ዐ/ሕግ አቶአየለ መገስ ቁርባሬ

ተከሣሾች:. እነ ኩ/ል ደበበ ሀይሉ ከ106 ሰዎች ውስጥ ባለው ችሎት ሲቀርቡ የነበሩት 28 ተከሣሾች ከአርሲ ዞን ማ/ቤትበጉ. አለቃ ፍሬ ብር ሃት አቀራቢነት ቀርበዋል::

19ኛ ተከሣሽ በተመለከተ መሞቱን የሚያስረዳ ከአርሲ ዞን ማረሚያ ቤት በቁጥር አ.አ209/958/04. በቀን 27/2/95 ዓ.ም በተጻፈ ሸኚ እና ከአሰላ ሆስፒታል በቁጥር 2855/95 የተጻፈበት ቀን የሌለው ይህ ተከሣሽ በ5/2/95 ዓ.ም ከዚህ ዓለም በሞት የተለዩ መሆኑን የሚገለጽ ደብዳቤ ቀርቦ ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

የተከሣሾች የተከላካይ ጠበቃ አቶ ጤሞ ኪና ቀርበዋል::

መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው ለ08/4/95 ዓ.ም ተቀጥሮ ስለነበር በትናንትናው ዕለት በከተማው ውስጥ መብራት በመጥፋቱ ችሎቱ ባይካሄድ ቀርቷል::ስለዚህ በአዳሪ ቲይዞ ዛሬ በ28/02/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት የተሰሙ የመከላከያ ምስክሮች የሰጡት የምስክርነት ቃል ከማሽኑ በመጥፋቱ የእነሱን ቃል እና ባለፈው ችሎት የታዘዙትን ማለትም የመከላከያ ማስረጃዎችን እና የተለያዩ የሰነድ ማስረጃዎችን ለመቀበል ነው :: የተቀጠረው በዚሁ መሠረት በ28/02/95 ዓ.ም የዋለውን ችሎት ሆነ የዛሬውንም አንድ ላይ እየተካሄደ የችሎቱ ሥራ ቀጥሏል::

ስለዚህ በ28/02/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት የመከላከያ ማስረጃ ያሰሙ ተከሣሾች የመከላከያ ምስክሮች ቀርበውላቸው እንደሆነ ተከሣሾች ተጠይቀው ቀርበውልናል ብለዋል ::

ስለዚህ 5ኛ ተከሣሽ 4 የሰው የመከላከያ ምስክሮች ስላቀረቡ ይሰሙልኝ ብሎ እንደሚከተለው ጭብጡን ሲያስመዘግብ 1ኛ የመከላከያ ምስክሬ አቶ ጋዳሳ ዘለቀ ሰሆን የሚያስረዱልኝ በደርጉት 1ኛ፣2ኛ 14ኛ ሰሀን እነ ቡና ቱፋ ቲይዘው እንዲቀርቡ መታዘዜን ያስረዳልኛል ይህ ጭብጥ አንድ ነው :::

2ኛ/ የመከላከያ ምስክሬ አቶ ሄርጳ ጉዲ የሚያስረዱልኝ በደርጉት 1ኛ፣2ኛ እና በ14 ሰይ ሰሀን በእነ ቡና ቱፋ ላይ በወቅቱ ስለተደረገው ምርመራ ሁኔታእና በደርጉት 14 በቀለ ዳባ የሞተበትን መንስኤ የሰማና የተመለከተ መሆኑን ያስረዳልኛል ::

3ኛ/ የመከላከያ ምስክሬ አቶ ወርቁነህ ተፈራ ሰሀን የሚያስረዱልኝ በ14 ሰሀን በቀለ ዳባ በሞተበት ስፍራ እኔ ተከሣሹ በቦታው ላይአለመኖሬን የሚያስረዳልኝ ነው 4ኛ የመከላከያ ምስክሬ አቶ ሙሉጌታ በቀለ የሚያስረዳው በደርጉት 14 ሰሀን በቀለ ዳባ በሞተበት ሰዓት እኔ ተከሣሽ የነበርኩበትን ቦታ ያስረዳልኛል ብሉ ከዚህ በላይ ያለውን ጭብጥ አስይዞ አጠናቋል::

በመቀጠል የተከሣሹ የመከላከያ ምስክሮች ቀርበው በደንቡ መሠረትእውነት ለመመስከር ቃለ መሃላ ፈጽመው ከዚህ የሚከተለውን የምስክርነት ቃላቸውን ሰጥተዋል::

413

5ኛ ተከሣሽ በተወማሪ የማመልከተው አለኝ ብሉ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 145/1 መሠረት ስሆን በ2?/5/92 ዓ.ም በዋለው ችሎት ዐ/ሕግ ያቀረባቸው ምስክሮች 1ኛ ደመረው ይነሱ በደርጊት 1 እና በና ተፋ ሳይ የተፈፀመው ወንጀል እኔ 5 ተከሣሽ የሌለሁበት ለመሆኑ ፍ/ቤት ለቀረበለት የማጣሪያ ጥያቄ ሰመለስ አረጋግጠዋል::

2ኛ 4ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ምስክር የጁ አለቃ ይለማ ይመኑና 5ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ወ/ሮ ደርቤ 6ኛ የሰዉ ዐ/ሕግ ምስክር ፓ. አለቃ ጌታሁን ሰመሰከሩ በና ተፋ በየካቲት 20 ቀን 1970 ዓ.ም ለገዶያ ከሄደበት ሰፍራ አምልጦ ወደ ቤተሰቦቹ ዘንድ መሄቱንና የወህኒ ቤት ፖሊሶች ተከታትለው በመሄድ ተይዞ ከመጣ በኋላ በመጋቢት 19 ቀን 70 ዓ.ም መገደሉን እና የወንጀሉን ድርጊት ውጤት ከእኔ ከ5ኛው ተከሣሽ ጋር ግንኙነት የሌለው ~~xxxxxxxxxxx~~ መሆኑን አስረድተዋል::ስለዚህ ክቡር ፍ/ቤቱ በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 24/1. መሠረት እንዲታይልኝ አመለክታለሁ ብለዋል::

7ኛ ተከሣሽ ብርሃኑ ገ/መድህን የተባለው 3/4/95 ዓ.ም በተጻፈ ማመልከቻ በ28/2/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት የተሰሙት የመከላከያ ምስክሮች ቃሉ ከተኙ በሚገባ ባለመሰማቱ በድጋሚ ምስክሮች ቀርበው እንዲመሰክሩ ችሎቱ ያዘዘ ስለሆነ በዚያን ቀን የተሰሙት 3 ምስክሮቼ እንዲቀርቡ መጥሪያ እንዲሰጠኝ እና ህዳር 13 ቀን 1995 ዓ.ም ምስክር ማሰማቴን ያበቃሁ መሆኔን ለችሎቱ ገለጬ እንደነበር ገለጸ በሆነም ለእኔ ጠቃሚ የሚሆኑ ምስክሮቼን ያገኘሁ ስለሆነ በመከላከያ ሂደት ውስጥ በታህሣሥ 8 ቀን 95 ዓ.ም ምስክሮቹን የማቀርብ መሆኑን በታሳቢ አክብሮት አመለክታለሁ:: ብሎ ሁለት የምስክሮቹን ስም ጠቅሶ አቅርቦ ነበር፣ ይህንንም አቤቱታ ችሎቱ ተመልክቶታል ፍ/ቤቱም በዚህ ሳይ ዐ/ሕጉ ያሉቸውን ሃሣብ እንዲሰጡበት ተጠይቀው የችሎቱ ዐ/ሕግ በመሠረቱ የፍርድ ቃን ሂደት የሚከተለው የዚህ ችሎት ዳኞች ናቸው ::እንጂ ሬጅስትራር ወይም ደግሞ መዝገብ ቤት አይደለም ማመልከቻ ሲቀርብ መዝገቡን ለያዙት ዳኞች ነው የምቀርበው እነሱ ናቸው ምስክሩ መቀረብ አለበት የለበትም የሚባለው ተጠማሪ ማስረጃ የሚቀርበው ደግሞ ቀደም ሲል ከተሰሙት ውጭ ተጠባጭ ሁኔታዎችን ፍ/ቤቱን የሚያሳምን ጭብጥ ተነገርነው ፍ/ቤቱን ሊያሳምን የሚችለው እንዲሁ በዘፈቀደ ተጠማሪ ማስረጃ ይምጣልኝ ብሎ በጠየቀ ቁጥር አይፈቀድም ::ስለዚህ ክቡር ፍ/ቤቱ ይህንን ከሕጉ ጋር አገናዝቦ ብይን ይሰጥበት እኔ ያለውን ጭብጥ ፍ/ቤቱ ከመነበት ፍ/ቤቱ እንዲሰማለት ሊያዝ ይችላል የቀረበው ግን ከሕግ ውጭ ነው የምለው ::

ፍ/ቤቱ 7ኛ ተከሣሽ እነዚህ አሁን አዲስ ያቀረባቸው የመከላከያ ምስክሮች ለምን እንደሚጠቀሙ ያለውን ሃሣብ እንዲሰጥበት ፈቅዶለት ተከሣሹ ቀጥሎ በዚህ ባቀረብኩት ማመልከቻ መሠረት በዕለቱ በማመልከቻው ሳይ ምክንያቶቹን ባለመጻፌ ይቅርታ እጠይቃለሁ: ነገር ግን እኔ እዚህ የመጣሁት ከ23 ዓመት በፊት ለመጀመሪያ ገዜ እዚህ ቋቼ የረገጥኩት በታሰር ብቻ ነው ስለዚህ በእስር ሳይ ስለሆንኩ ምስክሮቼን የምፈልገበት ዘመድና መንገድ የለኝም ::ነገርግን እነዚህ ምስክሮች ያገኘሁት በጥሳሉ አውራጃ ፖሊስ ውስጥ ሰዎቹ ታስረው የነበሩበት ውነት እንግማን ታስረው እንደነበር የሚያውቁም ምስክር በመሆኑ ብቻ ነው ከዚህ ውጭ ምክንያት የለኝም ስለዚህ እኔ ተከሣሹ ከዚህ ጉዳይ ጋር ግንኙነት የለኝም የምለውን ያስረዳልኛል ማለትም ተበዳዮች ናቸው የተባሉት እዚያ ታስረው ስለነበር ነው ብሎ ሃሣቡን አጠቃሏል::

ፍ/ቤቱም የግራ ቀኙን ሃሣብ ካዳመጠ በኋላ የሚከተለውን ብይን ሰጥቷል::

ብይን፣

በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 143/1. መሠረት ትክክለኛ ፍርድ ለመስጠት አስፈላጊ ከሆነ በንዑስ ቁጥር 2 መሠረት ዐ/ሕጉ እና ተከሣሹ ባቀረቡት የምስክር ስም ዝርዝር ውስጥ የሌሉ በሆነም ፍ/ቤቱ አስፈላጊ መስሎ ከታዩትና ነገሩንም ለመዘገቡት ካለሆነ ምስክር ነታቸውን መስማት እንደሚችል ተደንገጋል ስለሆነም ተከሣሽ እስር ቤት በመሆኑ ከ23 ዓመት በኋላ ማምጣቱ ይህንን

ምስክር በወቅቱማገኘት አለመቻሉን ከግምት ውስጥ በማስገባት ምስክሩ ይሰማለት ብለናል፡፡በሌላ በኩል የፍ/ቤቱን የሥራ አካሄዱ በተመለከተ ከመዝገበቡት ሠራተኞች ጋር የተ ጋ መቀረብ እንዳለበት ቸሎት የሚያስተካክል ይሆናል ብለናል፡፡

75ኛ ተከሣሽ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 142/3. መሠረት ቃሌን አሰጣለሁ ስላለ ፍ/ቤት ፈቃደለት እንደሚከተለው አስመዝግቧል ፡፡ ተከሣሹም ቃሌን አሰጣለሁ ብሎ ቀጥሎ ምንም እንኳን ቃለ መሃላ ባልፈፀምም የምናገረው በእግዚአብሔር ስም ነው ስሜ ብርሃኑ ገ/መድኀን ተርፋ አባላለሁ ኩ/ል ደበበ ሁሪሳ መዝገብ 75ኛ ተከሣሽ ዕድሜ 52 ሥራ የተባበሩት መንግሥት የስደተኞች ጉዳይ ከፍተኛ ኰሚሽንና የአፍሪካ ቢሮ አማካሪ አድራሻ አዲስ አበባ ከተማ ወረዳ 12 ቀበሌ 12 የቤት ቁጥር 1097 የአሁኑ አድራሻዬ አሰላ ማረሚያ ቤት ታህሣሥ 9 ቀን 95 ዓ.ም በቃለው ቸሎት ምንም እንኳን ቀንጆል የሕግ እውቀት በኖረኝም በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 142/3 መሠረት ቃሌን አሰጣለሁ ተከሳከል በተባልኩበት በክስ 9 ፣ 22 እና 23 እንድከላከል ተደርጋል በአጠቃላይ የተከሰሰኩት 8 ክስ ሰሆን ከ8ቱ ክሶቹ ውስጥ 5ቱን አንስተልኛል ማለት በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 141 መሠረት በነፃ ተሰናብቻለሁ ፡፡በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 141 መሠረት በነፃ አሰናብተኛል የተከሰሰኩት በሙሉ አሰላ ከተማ ውስጥ በተፈፀመ ድርጊቶች ነው ፡፡እንድከላከል የተባለው ደግሞ በኩ/ል ተስፋዬ ወ/ሥላሴ የተፈረመ ፊርማ ስሜን የማይጠራ በቀጥታ የሚነስቴሩን ፊርማ የምርመራ ውጤትን ይመለከታል በሚል ው ተከላከል ተብዬ ነው እኔ ገን ለተከበረው ፍ/ቤት መጣጣፎቹ የምፈልገው በዚህ በሦስቱ ክስ የቀረበበኝከስ ሰዎችን በስም በመልክም በምንም አላውቃቸውም ማንነታቸውንም አላውቃቸውም ፡፡ነገርግን የተከሰስክ በመሆኑ ተከላከል ለተባልኩት ለመከላከል ጀምሬ የመከላከያ ምስክሮች መስማት ጀምሬያለሁ፡፡ነገርግን ድርጊቱ የተከናወነው በማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት እንጂ በእኔ በ75ኛው ተከሣሽ አለመሆኑን ከበር ፍ/ቤት ገንዘቤ እንዲወሰድልኝ የልዩ ዐ/ሕግ 1ኛ ምስክር አቶ ደመረው ደነሱ በ22/05/92 ዓ.ም ሰምስክር መጀመሪያ ከወንጀሉ ጋር ግንኙነት ያላቸውን ሰዎች እንዲያሰይ በተነገረው መሠረት እኔን በመልክም በስምም ለከበር ፍ/ቤት ያላስረዳ በመሆኑ ቶኙ እንዲደመጥልኝ አጠይቃለሁ ብሎ የተከሣሽነት ሃሣቡን ከዚህ በላይ አቅርቦ የተመዘገበው ነው ፡፡ከዚህ በመቀጠል ዛሬ የቀረቡት የመ/ምስክሮች የሚመሰከሩበትን ጭብጥ ሲያዝ በዚህ ጭብጥ የሚመሰክሩልኝ በ1ኛ ጭብጥ የ፲ አለቃ ሽፈራ ደሩና የ፲ አለቃ ዳዲ ከፈኔ የሚመሰክሩልኝ በድርጊት 9፣ 22 እና 23፣ ላይ ሰሆን እኔን ከመቱ ጀምሮ እንደሚያውቁኝ እዚህ በነበርኩበት ጊዜ እኔ በዚህ ወንጀል ድርጊቶች ውስጥ መሳተፌንና አለመሳተፌን እንዲሁም የኰሚቴ አባል አለመሆኔን እና የመሣር ሥልጣንና የመመርመርም ሥልጣን እንዳልነበረኝ ለከበር ፍ/ቤት ያስረዳልኛል፡፡በጭብጥ ሁለት የሚመሰክሩልኝ የአካባቢ ምስክሮች ናቸው ከእኔ ጋር ቀደም ሲል በአንድ መሥሪያ ቤት አብረን እንሰራ የነበረው አቶ ሣህሉ ኃ/ጊዮርጊስ በክስ 9፣ 22፣ እና 23 ላይ አብረን እንሰራ በነበረበት ጊዜ ምን እሰራ እንደነበረና የት አኖር እንደነበር እና በዚያን ወቅት በተለያዩ ኰሚቴዎች ውስጥ አለመሣተፌን ይመሰክሩልኛል ፣ በ3ኛ ጭብጥ

ይባላሉ ፡፡በጥሳሉ አውራጃ ፖሊስ በነበሩበት ጊዜ በድርጊት 9፣ 22፣ እና 23 ጋር በተያያዘ እኔ የኰሚቴ አባል ሆኜ አለመስራቴን እዚያ አካባቢ የመሠር ሥልጣን ያልነበረኝ፡፡ መሆኑን እና እዚያ አካባቢ እነማን እንደታሰሩና ማን እንዳሰራቸው እንደመረመራቸው ይመሰክሩልኛል

(3)

የ75ኛ ተከሣሽ 1ኛ የመከላከያ ምስክር ፣
ሥም፡.. የ፲ አለቃ ሽፈራው ደሩ አረደ
ዕድሜ ፡.. 54
ሥራ፡.... ጡረተኛ ፖሊስ

Oromiyaa

415

237 413

አደራሽ አርሲ ዞን አሰላ ከተማ ቀበሌ 08

ዛሬ የመጣሁት ለአቶ ብርሃኑ ገ/መድህን ለመከላከያ ምስክር ነት ነው :: ተከሣሹን አቶ ብርሃኑ ገ/መድህን አውቀዋለሁ ከእሱ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም የተከሰሰበትን ጉዳይ አውቃለሁ በዘር ማጥፋት ወንጀል በእነ ወልደሩፋኤል አዘነ ጉዳይ ነው ሽርሪዋል ተብለ ው ነው አለመገረፋቸውን አውቃለሁ::

የ7ኛ ተከሣሽ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ እንተን የማውቅህ አርሲ ገጠር ልማት ድርጅት በምትሠራበት ጊዜ ነው የማውቅህ እዚያ የምትሰራው የትራንስፖርትና የጋራዥ ኃላፊ ነበርክ መኖሪያህም እዚያው አር ቃ መ/ቤት ውስጡ ባለው ሕንፃው ውስጥ ነው ::መ/ቤቱና መኖሪያህ አንድ አካባቢ ነው እኔ አርሲ ዞን ፖሊስ መምሪያ የወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ ነበርኩ ከ1970 ዓ.ም ጀምሮ እስከ 1977 ዓ.ም ድረስ ሠርቻለሁ በሥራዬ አጋጣሚ በ1971 ዓ.ም በፖሊስ መምሪያው ውስጥ ከእኔ ሥራ ውጭ በሌሎች ሰዎች ተይዘው የታሰሩ ሰዎች አይቻለሁ አውቃቸዋለሁ እነ ወልደሩፋኤል አዘነ እና ተሾለ በቀለ፣ ታደሰ አርደፋና ደመረው ይ ነሱ የተባሉት በእነ ሻለ/ቧሣ ወለዬ እና ገርማ ዳወው ከደርግ ምርመራ ክፍል የመጡት ከጥሳሉ አውራጃ እያመጡቸው መመርመራቸውን አውቃቸዋለሁ በዚያ ምርመራ ውስጥ አንተ አለ ነበርክም መርማሪም አይደለህም የማመርም ሥልጣን የለህም አንተ አር ቃ ገበርና አንጂ ወይ ፖሊስ አይደለህም ወይ ደህንነት አይደለህ በምን መለኩ ሰው ታስራለህ ይሆን አላውቅም እስረኞች በዚያን ጊዜ የሚታሰሩት እዚያው ፖሊስ መምሪያው ውስጥ አንድ እስር ቤት አለ ማለት ገራና ቀኝ ሁለት እስር ቤቶች አሉ አሁን የጠራኋቸው የታሰሩት እዚያው አንድ ቦታ ነው እነ ሻ/ለ ቧሣ እየመረመራቸው ወደ ጥሳሉ አውራጃ ፖሊስ መልሰው ይወስዱቸዋል:: የምርመራው ቦታ እና የምንሰራበት ወንጀል ምርመራ ክፍል ነው እና በር ውስጥ ነው የሚመረምሩት እስር ቤቱና የእስረኞቹ አር ቀት ወደ 50 ሜትር ር ቀት አለው አንተ በቀይ ሽብር፣ አዛእከ ወይም በሌላ ኮሚቴ ነትመስራትህን እኔ አላውቅም ብሎ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የሰዉ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ የምስክሩ መልስ የእስረኞቹን ስም ባለፈው ጊዜ ስማቸውን ለመጥራት አላስታወስኳቸውም ነበር፣ አርስያ ባስታወሱኝ መሠረት በክስ ቻርጁ ላይ እያለ ለምን የክስ ቻርጁ ተሰጥቶህ እያለ ለምን አላየኸውም ነበር፣ ስላሉኝ ዛሬ በደንብ አይቼ ተከከለና መሆኑን አይቼ መጥቻለሁ:: የምርመራ ክፍሉ ከቢተአሸራው ክፍል ጉን ነው ያለው እነሱ ለምርመራ ሰመጡ እና በሮውን ለእነሱ እንለቀና ቢት አሸራ ክፍል እንገባለን ማለት እዚያ የምንሰራው መርማሪዎች ምርመራው የሚካሄደው ቀን ነው ለሊት ይካሄዱ አይካሄዱ አላውቅም እነዚህ የተያዙትና የታሰሩትን ሰዎች ማን እንደገረፋቸው የማውቀው የለም እያንዳንዱ የኮሚቴ አባል ወይም መርማሪ በቀይ ሽብር ውስጥ ሰመደበ እኔ እንዳውቀው አይደረገም እኔ ተከሣሹ አይደለም ያለኩት በዚያ በምርመራ ወቀት በዚያን ጊዜ እነዚያው ሰዎቹ ከማሰሩ በስተቀር ይሆን ተከሣሽ እዚያ ቦታ አላየሁትም ምርመራ በሚደረግበት ጊዜ የምርመራውን ክፍል ለቀቄ ወደ አሸራ ክፍል እንገባለን እኔ ክፍሉን ለቀቄ ሄጃለሁ ቀንም ቢሆን እነማን ምርመራውን እንደሚካሄዱ በእርገጠኝነት አውቃለሁ ማለትም ቢት አሸራ ገብተን ቦሩ ፊት ለፊት ስለሆነ የሚገባውንም የሚወጣውንም ሰው እናያለን ተመርማሪው እስረኛም ሆነ መርማሪዎቹ የሚገቡትና የሚወጡት በዚያው ነው የምናየው ተከሣሹ ክፍለ ሀገር እየሄዱ ፀረ_አብዮተኞችን ማምጣት አለማምጣታቸውን የማውቀው ነገር የለም ብሎ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሹ የድጋሚ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ቀን ሥራ ሰለሆነ የሚገባው ሰው ይታያል ማታ የሚገባውን ሰው ገን ተመዝገበ ይሁን አይሁን የማውቀው ዘበ ነው እኔ ሥራዬን ጨርሼ መሄድ ነው የማታ ሥራ አላውቅም ማታ ወይም ለሊት ሰበለ የሆነ ሰው የሚገባውን የሚወጣውን በተመለከተ የዘበ ኃላፊው ሥልጣን ነው የማታውን አሠራር ማለት ማንም ሰዓት ካለፈ በኋላ እንዳሰራሩ ከሆነ ማንም አይገባም ብሎ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

416

የፍ/ቤት የማጣሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ተከሣሹ የቀይ ሽብር ወይም የአዛአስ ኰሚቴ አባል አለመሆናቸውን የማውቀው ተከሣሹ በዚያ ጉዳይ እዚያ መጥተው ስለማያውቀው ነው::ከዚያ ውጭ የኰሚቴ አባል መሆን አለመሆናቸውን አላውቅም እዚያ ገን አላየሁትም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቀተ ምስክሩ ተመለሰ :

(፱) የ7ኛ ተከሣሽ 2ኛ የመከላከያ ምስክር፣

ሥም:...የኙ አለቃ ዳዱ ከፈኒ

ዕድሜ :.. 51

ሥራ:. ..የፖሊስ ጡረተኛ

አድራሻአርሲ ዞን ጢዮ ወረዳ አሰላ ከተማ ቀበሌ 08፣

ዛሬ የመጣሁትለአቶ ብርሃኑ ገ/መድህን ለመከላከያ ምስክርነት ነው :: ተከሣሹን አውቃለሁ::ከ ተከሣሹ ጋር ፀብና ዝምድና የለንም ተከሣሹ በዞር ማጥፋት ወንጀል ተከስሦል ሰባል ነው የማውቀው መነሻውን አላውቅም የዞር ማጥፋት ወንጀሉን መፈፀማቸውን አላውቅም ::

የ7ኛ ተከሣሽ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ እንተን የማቀህ በቋሮው በአርሲ ገጠር ለማት አርቋ በማገለው መ/ቤት ጠመንጃ ወይም ደግሞ በገራዥ ውስጥ በኃላፊነት እንደሚሠሩ ነው የማውቀው ይህ ገዜ በ1970 ዓ.ም እኔ በዘሀ ገዜ በአርሲ ዞን ፖሊስ ዋና መምሪያ የቧት አሽራ ክፍል ሠራተኛ ነበርኩ በዘሀ ሙያ ከ ተመረኩ ከ1963 ዓ.ም ጀምሮ እስከ 70 ዓ.ም ድረስ እዚያው እሰራ ነበር፣ ከዚያ ከ71 ዓ.ም በጥር ወር ወደ አርባ ጉጉ አውራጃ ተዛውሬ ነበር፣ እዚያ ጣትአሻራ ክፍል በምሠራበት ገዜ ያየሁት አዲነገር በዚያ ዓመተ ምህረት በቀይ ሽብር ኰሚቴ የሚባል ነበር፣ በዚያን ገዜ ሻ/ለ ካሣ ወልዴ እና ወ/ር ገርማ ዳጠው የሚባሉት በፊት እዘሀ አርሲ ነበሩ ከዚያ ወደ ሳይ ወደ ማዕከላዊ ምርመራ የሚባል አለ ወደ እዚያ ተዛውረው መሄዳቸውን አውቃለሁ::እዚያ ፖሊስ መምሪያ ውስጥ ብዙ ሰዎች በሦስት ክፍል ውስጥ ታስረው ነበር የበዛታቸውን መጠንና ሰዎቹንም ባላውቅ ታስረው ነበገ፣ እና ቀጥ ብለን ወደ በር ስንገባ የታሰሩት መንገዱ ላይ ነበሩ ከእነዘሀ ከታሰሩት ሰዎች ውስጥ የማውቃቸው ሰው የሉም እነ ሻ/ለ ወልዴ የስሯቸው ምርመራው የሚባራው በእነሱ ሥር ነው በፖሊስ መምሪያው ሥር አይደለም የታሰሩት 1ኛ በዘኑ ፖሊስ መምሪያ ገቢ ውስጥ ባለው በሂሣብ ክፍል 2ኛ ከዚያ በስተቀኝ በኩል ባለው ሁለት ክፍል ውስጥ በአጠቃላይ በሶስት ክ ፍል ውስጥ ሰዎች ምለተው እንደታሰሩ አውቃለሁ የእነሱ ሰዎች የሚታሰሩት በሦስተም ክፍል ውስጥ ነው በሦስተም ክፍሉች ውስጥ ነው የታሰሩት ሌላ የላቸውም መመሪያው በዘሁ በምርመራው ክፍል ውስጥ ነበር ጥያቄ እየጠየቁአቸው የሚመረምሯቸው በዚያን ገዜ እንተን እዚያ አላየሁም ከእነሱ ጋር ስተ ገናኝም አላየሁም እዚያ ከዚያ በፊትም በጋራዥ ሥራ እዚያ ገራዥ አካባቢ ተመላለስ ነበር፣ ወደ ጋራዥ የሚታለፈው በእና በኩል አለፍ ነው ብዙ ገዜ በመከናና በአገርህ ሰዎች ከመታሰራቸው በፊት ለሥራ ጉዳይ ትመላለስ ነበር፣ በስተመጨረሻ የታሰሩትን ሰዎች ከመታሰራቸው በስተቁር ሌላውን የመ ጨረሻውን ውጤት አላውቅም ያሠሯቸው ሰዎች የሚመላለሱት ከአዲስ አበባ ነው ::ሰመጡም በሕዝብ ደህ ንነት መከና ነው ::የሕዝብ ደህንነት ኃላፊ ሻ/ለ ጥላሁን በሚባሉት በእነሱ መከና ስመላለሱ ነው የማውቀው እንተእዚያ ውስጥ የማሰር ሥልጣን ያለህም ስትመራምርም አላየሁም ከእነሱ ጋር ስትገናኝም አላየሁም እዚያ እነሱ የሚመረምሩበት ክፍል ውስጥ መግባትም አትችለም እና እራሳችን ፖሊሶች ሆነን እንኳን መግባት አንችለም ብሉ ጥያቄ አበቃ::

417

የልዩ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ አልተነሣም::
የመስቀለኛ ጥያቄ ስላልተነሣ የድጋሚ ጥያቄም አይኖርም::
የፍ/ቤቱም የማጣሪያ ጥያቄ ስላልተነሣና ምስክሩ ተመለሰ ::

የ7ኛ ተከሣሽ 3ኛ የመከላከያ ምስክር፣

ሥም:...... ሣህሉ ኃይለጊዮርጊስ ገስኃ/ማርያም
ዕድሜ:.. 52
ሥራ:.. የጢዩ ግብርናልማት የግብርና ዞኔ ኤክስፐርት
አድራሻ:.. አሰላ ከተማ ቀበሌ 05 የቤት ቁጥር 309.02

ዛሬ የመጣሁት ለብርሃኑ ገ/መድህን ለመከላከያ ምስክርነት ነው ተከሣሹን አውቃቸዋለሁ ከተከሣሹ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም :: ተከሣሹ የተከሰሱት በእነ ኩ/ል ደበበ ሀሪሰ መዝገብ ሰው አስገድለዋል ተብሉ ነው እነማንን እንደሆነ አላውቅም ሰው ማስገደል አለማስገደሉን አላውቅም::

የ7ኛ ተከሣሽ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ አንተን የማውቅህ በአርሲ ገጠር ልማት ድርጅት የትራንስፖርትና ጋራዥ ሥራ አስኪያጅ ሆነው አውቅህ ሃለሁ መኖሪያህም እዚያው ድርጅት ቅጥር ግቢ ውስጥ ነው በዚያን ጊዜ እኔም በአርሲ ገጠር ልማት ድርጅት ውስጥ እሰራ ነበር፣ አርሲገጠር ልማት ድርጅት ውስጥ ከ1964 ዓ.ም ጀምሮ እስከ 1984 ዓ.ም ድረስ እሰራ ነበር፣ አንተ በወቅቱ በነበረው ስርዓት ውስጥ በአንዳም ኮሚቴ ውስጥ ተመርጠህ ስትሠራ አላየሁም ተወክለህም እንደሆነ ምንም አላውቅም የምትሠራበት መ/ቤት በኢትዮ ሱዳን ተራድኦ ድርጅት ነበር፣ ማለት ቀደም ሲል ጭላሎ አርሸልማት ከቶ ይባል ነበር፣ ከዚያ ደግሞ አርሲ ገጠር ልማት ማለት አርዱ ተብሉ ነበር በሁለት መንግሥታት የሚተዳደር ድርጅት ወይም ፕሮጀክት ነበር፣ የመንግሥት ድርጅት ነው የሚተዳደረው በጋራ በኢትዮጵያና በሱዳን መንግሥታት በመደቡት በጀት ነው መደበኛ የመንግሥት መ/ቤት ሳይሆን ፕሮጀክት ነው ከዚያ መ/ቤት በስተመጨረሻ እንዴት እንደለቀቁ አላውቅም በወሬ ስሰማ በዲስፒሊን ግድፈት ነው ሲባል ሰምቻለሁ::እኔ ምን እንደፈፀምክ አላውቅም ነገርግን ከዚያ መሥሪያ ቤት ተባሯል ሲባል ነው የሰማሁት የማውቅህ ከጥር ወር 70 ዓ.ም ጀምሮ ነበር፣ ከዚያ በኋላ ከአንድ ሦስትና አራት ዓመት ከቆየህ በኋላ ነው መባረርክን የሰማሁት ከዚያ በኋላ የተገናኘነው በ84 ዓ.ም በቀይ ሽብር ታስረ ነበር፣ 91 ዓ.ም ሚያዝያ 23 ቀን አሰላ ማረሚያ ቤት ነው ያገኘሁህ ብሎ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የልዩ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ የምስክሩ መልስ እኔ ከዚያ መ/ቤትከመደበኛ ሥራዬ ውጭ በሌላ በሕዝባዊ ድርጅት ውስጥ በምርጫ ሰርቻለሁ ተከሣሹ በዚያን ወቅት በቀይ ሽብር ኮሚቴነት መሠረት አለመስራቱን አላውቅም በዚያንወቅት ተከሣሹ በሚሠራበት መ/ቤት ውስጥ ወንጀል የፈፀመ ሰው አይከሰስ የሚልም ሆነ ሌላ ደንብም የለም::ማንም ሰው ሊከሰስ ይችላል እዚያ መ/ቤት የሚሠራ ሰው የኮሚቴ አባል መሆን የለበትም የሚል ሕግ የለም::ብሎ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሹ የድጋሚ ጥያቄ የምስክሩ መልስ አንተ የምሠራበት መ/ቤት በዚያን ጊዜ በሲፒዩ እንዲተዳደር የተደረገው መቼ እንደገባ ግን ጊዜውን አላስታውስም በዚያን ወቅት በሲ. ፒዩ አይተዳደርም ከ71 ዓ.ም ወዲህ መስለኝ ወደ ሲፒዩ የገባው ብሎ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የፍ/ቤቱ የማጣሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ በዚያ ድርጅት ውስጥ ያለ ሰው የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል የቀበሌ ተመራጭ እንዲሁም የማንኛውም ኮሚቴ ተመራጭ መሆን የሚከለከለው ነገር የለም::እኔ እራሴወቅቱ የቀበሌ ተመራጭ ነበርኩ በአርሲ ገጠር ልማት ድርጅት በወቅቱ የፖለቲካ ሥራ ይሠራ ነበረ ማለት የፖርቲ ጽ/ቤት ወይም መሠረታዊ ሕዝባዊ ድርጅት እዚያ

አካባቢ ስለነበረም እንዲሁ በንቃተ ህሊና የሚታቀ ወዛደሮች በውይይት ክበብ ደረጃ ነበር፣ በዚያን ጊዜ በዙሪያን አካባቢ የነበሩት ሠራተኞች በውይይት ክበቡ ለንቃት ይወያዩ ነበር፣ ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቀተ ምስክሩ ተመለሰ::

የ7ኛ ተከሳሽ ምስክር/መንግስት/ ... (handwritten)

ሥም:...... የሺ አለቃ ይለማ ኃይሉ ምትኬ

ዕድሜ:.. 48

ሥራ:... የፖሊስ ጡረተኛ

አድራሻ:.... አርሲ ዞን ጢዮ ወረዳ አሰላ ከተማ ቀበሌ 08 የቤት ቁጥር 216.10

ዛሬ የመጣሁትን ጉዳይ አውቃለሁ ለአቶ ብርሃኑ ገ/መድህን ለመከላከያ ምስክርነት ነው ተከሳሹን አውቀዋለሁ ከተከሳሹ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ተከሳሹ በዚህ ማጥፋት ወንጀል መከሰሱን እንጂ ምን እንዳጠፋ አላውቅም::

የ7ኛ ተከሳሽ 5ኛ የመከላከያ ምስክር

(6)

ሥም:...... የሺ አለቃ ይለማ ኃይሉ ምትኬ

ዕድሜ:.. 48

ሥራ:.. የፖሊስ ጡረተኛ

አድራሻ:... አርሲ ዞን ጢዮ ወረዳ አሰላ ከተማ ቀበሌ 08 የቤት ቁጥር 216.40 10፣

ዛሬ የመጣሁትን ጉዳይ አውቃለሁ ለአቶ ብርሃኑ ገ/መድህን ለመከላከያ ምስክርነት ነው ተከሳሹን አውቀዋለሁ፡ ከተከሳሹ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ተከሳሹ በዚህ ማጥፋት ወንጀል መከሰሱን እንጂ ምን እንዳጠፋ አላውቅም ::

የ7ኛ ተከሳሽ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ አንተን የማውቅህ አርሲ አሰላ አርሲ ገጠር ልማት ድርጅት ትራንስፖርትና ገራዥ ኃላፊ ነበርክ መኖሪያህም እዚያው ግቢ ውስጥ ነበርክ እኔ በዚያን ጊዜ አርሲ ዞን ፖሊስ ጥበቃ አውራጃ ፖሊስ ሹፌር ነበርኩ አሁን ጢዮ ወረዳ ፖሊስ ነው በዚያን ጊዜ የአውራጃው ፖሊስ የአዛዥ ሹፌር ነበርኩ አዛዥ ሻ/ቃ ተሰማ ቀጋዬ ነበሩ በ1971 ዓ.ም እዚያ አውራጃው ፖሊስ ታስረው የነበሩ ሰዎች ነበሩ እነሱም ታደሰ አርዶፋ በቀርብ ጊዜ የአርሲ ዞን አስተዳዳሪ የነበሩት አበበ ሙሉጌታ የምትባል ሴት እና ሌሎችም ሰዎች ነበሩ በዚያን ጊዜ ከማዕከላዊ ምርመራ የመጡ ሻ/ለካሣ ወልዳ እና ወ/ር ገርማ ዳጠው የሚባሉ ነበሩ በዚያን ጊዜ እነዚህ ሰዎች እስረኞችን ከዚያ እያወጡቸው የሚመረምሯቸው ሌላ ቦታ ነው ፖሊስ መምሪያ ላይ ነው እዚያ ያወጡና ለተወሰኑ ጊዜ የቀዩና መልሰው ያመጡቸዋል እንደገና በተደጋጋሚ ይመረምሯቸው ነበር እዚያ ውስጥ አንተን አላየሁም ፈጽሞ እዚያ አላየሁም ጥበቃ አውራጃ ፖሊስ ምርመራ አይካሄድም ነበር፣ እስር ቤት ነበር አንተ በዚያን የማሰር ሥልጣን እንደነበረህ እኔ አላውቅም አላየሁም:: እዚያ የሚታሰር ሰው ሥነሥርዓት አለው ተፈትሾ ነው የሚገባው ተመዝግቦ ነው የሚገባው አንተን በዚያን ጊዜ በሌላ ኮሚቴ ውስጥስተሠራ አላየሁም ያቀይ ሽበር ኮሚቴ በጥበቃ አውራጃ ውስጥ የለም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የለዩ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ የምስክሩ መልስ እስረኞች ፖሊስ መምሪያ ይወሰዱ ነበር ብያለሁ:: ለምርመራ ይሆናል እኔ አብሬአለ ሄጄኩም ፖሊስ መምሪያ ውስጥ እነማን ምርመራ እንደሚያካሄዱ እላውቅም 1970 ዓ.ም ጥር ወር ውስጥ ነው አርገጠና አይለሁም ጊዜው ሩቅ ስለሆነ ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

ማነቶ

የተከሣሹ የድጋሜ ጥያቄ የምስክሩ መልስ እኔ እዚያ በነበርኩበት ጊዜ ሰዎች በሚመረመሩበት ወቅት ጊዜው 1970 ዓ.ም ነው ብያለሁ ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የፍ/ቤቱ የማጣሪያ ጥያቄ ስላልተነሣ ምስክሩ ተመለሰ::

7ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ከፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁጥር 1293/93 በቀን 3/4/95 ዓ.ም በተጻፈ ሸኚ. በከሣሽ የልዩ ዐ/ሕግ እና በተከሣሽ ሻ/ል ካሣ ወልዱ መሐከል ስላለው ክርክር ፍ/ቤቱ በመ/ቁጥር 1293/93 ሚያዝያ 10 ቀን 1994 ዓ.ም የሰጠው ብይን 8.ገጽ ከአነመሸኛው ቁርበ ከመዝገብ ተያይዟል::ከዚህ ውጭ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የፌዴራል ጉዳዮች ሚኒስቴር የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን በቁጥር 5/ለ+18/2/184/95 በ3/4/95 ዓ.ም በተጻፈ ደብዳቤ ይህ ተከሣሽ የቀደሞው ማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት ተበሉ የሚጠራው ክፍል አባል መሆን አለመሆኑን ጠይቀን የክፍላችን አባል አይደለም በለው መልስ የሰጡን መሆኑን በትህትና እንገልፃለን የሚል ደብዳቤ 1.ገጽ ተያይዞ ቁርበ ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል:: ሌላ ከአርቀ መ/ቤት የተጠየቀው መዝገብም ቁርበ ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

7ኛ ተከሣሽ የሰው የመከላከያ ማስረጃ ጠርቻለሁ የሚቀጥለው ይህ የሰነድ ማስረጃ ኬዡው ከተሰጠኝ በኋላ በአንድነት መግለፅ ጸሬ በሰነድ ማስረጃነት እንዲቁርብ ይፈቀድልኝ በለዋል ማለት አሁን ቁርበዋል የተበሉትን የሰነድ ማስረጃዎችን ማለት ነው ካለ በኋላ ሌላ የሰነድ ማስረጃም ቱቱ አለኝ ብሏል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

7ኛ ተከሣሽ ብርሃኑ ገ/መድህን ስለ ተባለው የሰነድ ማስረጃ ከፌዴራ.. ከፍተኛ ፍ/ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት የመጣ የወሣኔ ገለባጭ ለእኔም በማስረጃነት ይያዝልኝ ብሏል እንዲሁም ከፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን የመጣውን አልፈለገውም ብሏል ::ፍ/ቤቱም በ7ኛ ተከሣሽ በብርሃኑ ገ/መድህንሽ/ለ ካሣ ወልዱ ላይ በፌዴራሉ ከፍ/ፍ/ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት የተሰጠው ብይን ለእኔም እንደመከላከያ ማስረጃ ይያዝልኝ ብሉ ስላለ ይሄንኑ ፍ/ቤት መዝገበለታል::
እንዲሁም ባለፈው ቀጠሮ በታዘዘውመሠረት ከፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን የተላከውን ማስረጃ ፍቶ ኮፒ አስደርጉ ለዐ/ሕግ እንዲያደርስ በተባለው መሠረት ዐ/ሕግም ደርሶናል ብሏል::

ከዚህ በኋላ ተከሣሹ ያለኝ ማስረጃ ይሄው ብቻ ነው ማብራሪያ እንዲሰጥበት እንዲታዘዝልኝ ብ[illegible] በማለት አመለከቷል::

125 ተከሣሽ በ28/2/95 ዓ.ም የሰማሁት የመከላከያ ምስክር አልነበረም ::ነገርግን ለዛሬ አንድ የመከላከያ ማስረጃ ስለ ቀረበልኝ ይሰማልኝ በማለት ከአመለከተ በኋላ ምስክሩ ያውቀል ኛል የሚለውን ጭብጥ እንዲያስመዘግብ ተፈቅዶለት ዛሬ የቀረበልኝ የመከላከያ ምስክር አቶ ይመር ጎጋቱ ስሆኑ እሳቸውም የሚያውቁልኝ በድርጊት 26 ላይ ስሆን የለዩ ዐ/ሕግ 68ኛ ምስክር አቶ አጃ ስለሺ በጥቅምት ወር 1969 ዓ.ም ከአሰላ ማምረቻ ድርጅት በሳወንደሪ ሰብነት የታሰሩ መሆኑን ይመሰከሩልናል::

የ125 ተከሣሽ በጭብጥ 2 ላይ 1ኛ የመከላከያ ምስክር በእውነት ለመመስከር ቃለ መሃላ ፈጽመው ከዚህ እንደሚከተለው የምስክርነት ቃላቸውን ሰጡ::

ሥም:... ይመር ጎጋቱ
ዕድሜ :.. 67
ሥራ:... ሳወንደሪ የልብስ ንፅህና ሠራተኛ
[illegible] ..5 ..ዓ.ቀ አስወ ቃም

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

17ኛ ተከሣሽ ሁለት የመከላከያ ምስክሮች ቀርበውልኛል ከዚያ በፊት ግን በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ ቁጥር 142/3 መሠረት ቃሉን አሰጧለሁ ስላሉ በዚሁ መሠረት ተፈቅዶላቸው እንደሚከተለው ሲያስመዘግቡ እኔ በጭላሎ አውራጃ አስተዳደር ጽ/ቤት ከ1968 እስከ 1971 ዓ.ም እሰራ ነበር፤ ነሐሴ 1 ቀን 1971 ዓ.ም በሥራ ላይ እንዳለሁ የጭላሎ አውራጃ አስተዳደሩ አቶ ሙሉጌታ ሰበሰቤ ከበርአቸው አስጠሩኝ እዚያ ከገባሁ በኋላ መገስ በቀለ የተባሉ አድሃሪ አበዮታዊ አርምጃ እንዲወሰድባቸው ከአርሲ ክ/ሀገር ዋና አስተዳዳሪ ከመ/አለቃ ስለሺ መንገሻ ተወስኖ የደረሰን ስለሆነ አንተና ሻ/ቃ ተሰማ ቀጋዬ አሰላ ወህኒ ቤት ሄዳችሁ በኃላፊነት አንድታዩ ብለው አዘዙኝ እኔም በዚህ ጉዳይ ላለመሄድ ብዙ ለመና አቀረብኩ አለቻልኩም በመጠረሻ ላይ አሁንም ደገመው ጠር ተው አዘዙኝ አንቢ አለኩ በመጠረሻ ላይ ለእኔም ለሻ/ቃ ተሰማ ቀጋዬም ደብዳቤ ተጻፈልን በዚያ መሠረት ተነስተን ወህ ኒቤት ሄደን ወህኒ ቤት ስንደርስ የወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ ሻ/ለ ተስፋዬ በቀለና ሻ/ቃ አሸቴ ገበየሁ ነበሩ፡፡ይዘውን ከወህኒ ቤቱ ጀርባ ሄቁ እዚያ ስንደርስ ከ5 ያላነሱ ፖሊሶችመሣሪያ ይዘው ቆመ ዋለ እየተጠጋን ስንደርስ ጉድጓድም ተቆፍሯል ከዚያ በፊት ግን ሟቹን አቶ መገስ በቀለን አሳውቃቸውም እዚያ ይለፈልፉ ነበር፤ ንጹህ ደሜን እየሰጠ ከርስ ቱስ ይፋረደው የኢትዮጲያ አምላክ ይፋረደው ያስገደለኝ የኩፈለ ወረዳ አስተዳዳሪ ከተማ ደስታ እና ተስፋዬ ሽፍ ናቸው ተስፋዬ ሽፍ ሚስቱን ቀምቶ ነው ያስገደለኝ ሚስቱ ናት ያስገደለችኝ እያሉ በሚለፈልፍ ገዜ ሻ/ቃ አሸቴ ገበያሁ ትእዛዝ ሰጠ፡፡ለጊ. አለቃ ደመላሽ ታፈሰ ለሚባለው እሱ በሁለት ጥይት ተኩሶ ገደላቸው ከዚያ በኋላ ተሸከሐው ጉድጓዱ ውስጥ ወመሯቸው ከዚያ ስንመለስ ሻ/ቃ ተስፋዬ በቀለ ይሀን ያያችሁትን ተፈራርመን መግለጽ አለብን እና እንፈራረም አሉን በዚያ መሠረት መምጣቸውን ተፈራርመን ተለያየን ብሉ ቃሉን ካስመዘገበ በኋላ የመከላከያ ምስክርቹም የሚያውቁለኝ ጭብጥ እኔ በድርጊቱ 15 ላይ የተጠቀሰውን ወንጀል ያለመፈፀሜን የሚያስረዱልኝ ናቸው ብለው ጭብጡም ይሄው ነው ካሉ በኋላ ጭብጧቸውን በአጭሩ እንዲያስመዘግቡ ተጠይቀው በተከሰስኩበት ድርጊት15 ወንጀሉን ያለፈፀምኩ መሆኔን እና የጭላሎ አውራጃ አስተዳዳሪ በሆኑት በአቶ ሙሉጌታ ሰበሰቤ ትእዛዝ ነዘዙ የአሰላ ወህኒ ቤት በሟች መገስ በቀለ ላይ የሚወሰደውን እርምጃ አይቶ ለእዚህ እዚያ ሪፖርት እንዳደረገ ያየሁ መሆኔን በመከላከያነት እመሰክራለሁ በማለት ነው ጭብጡ ብለው አስመዘገበዋል፡፡በመቀጠልም ተከሣሹ ስለ ሻ/ቃ ተሰማ ቀጋዬ የመከላከያ ምስክሬ በተመለከተ ጭብጥ አሳሲያዝኩም ብሉ እንደሚከተለው ሲያስመዘገብ ሻ/ቃ ተሰማ ቀጋዬ የሚያስረዱልኝ በተከሰስኩበት ድርጊት /ክስ/15 ወንጀሉን ያለፈፀምኩና ጭላሎ አውራጃ አስተዳዳሪ የነበሩ አቶ ሙሉጌታ ሰበሰቤ በሟች መገስ በቀለ የአርሲ ዘን ማረሚያ ቤት የሚወሰደውን አርምጃ ሄጄ አይቶ ሪፖርት እንዳደርግ ተገድጄ ለመፈፀሜ ያውቁልኛል የጊ. አለቃ ጌታነህ ሀ/ወልዴ የሚያስረዱልኝ ጭብጥ ወደ ወህኒ ቤት አስተዳደር ሄደን ሁኔታውን ስንጠይቀ ሻ/ለ ተስፋዬ በቀለ የተባለው እና መ/አለቃ አሸቴ ገበየሁ የተባሉትን አገኘናቸው እነሱ ሀለቱም እናን ይዘው ሰውዬ ታሰር ወደ አለበት ከአጥር ግቢ ውጭ ወደ አለበት ይዘውን ሄቁ በዚያን ጊዜያት ገለሰቡ በጥይት ሰመታ ሁለታቸንም አይተናል በኋላ ወደ ጽ/ቤት ተመለሰን ይሄ ሰውዬ የተመታበት ምክንያት ሌላ ሰው ሉሆን ስለሚችል ለማስረዳ የተፈረደበት ሰው ለመሆኑ ለማረጋገጥ እንፈራረም ብለን ጽ/ቤት መጥተን ተፈራርመናል ይሄው ጸሁፍ ዐ/ሕግ እጅ ይገኛል ለእናም በማስረጃነት ተሰጥቷል፡፡ሰውዬው እንዲገደሉ በበታው ላይ ለወታደሩ ትእዛዝ የሰጠው የመ/አለቃ አሸቴ ገበየሁ የሚባል ነው በዚያን ጊዜ መ/አለቃ ነው በአሁን ጊዜ ሻ/ቃ ነው የት እንዳለ አላውቅም የገደለውን ወታደሮች አላውቅም እኔ በዚያን ጊዜ ለአገሬ እንግዳ ነኝ ሟች መገስ በቀለ የተገደሉት በክፍለ ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ ውሣኔ ነው የክፍለ ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ የመ/አለቃ ሰለሺ መንገሻ ይባላሉ የአሠፖ አንደኛ ፀሐፊም ናቸው እኔ አንተን አለቃህ አሁ እዚያ መገኘትህን ነው እንጂ የማውቀው ተካተፍህን አላውቅም የአንተ የሥራ ድርሻ የመዝገብ ቤት ሠራተና ተሁን እኔ በትከከል አላ

240

የ17ኛ ተከሣሽ 2ኛ የመከላከያ ምስክር ፣ በተከሰሰበት ድርጊት 15 ላይ የተፈፀመውን ወ
ሉ ያልተሣተፉ መሆኑን ና ስለድርጊቱ አፈጻፀም በዝርዝር የሚያስረዳ ምን ና ቸው ::

የ17ኛ ተከሣሽ የመከላከያ ምስክሮች ቀርበው በእውነት ለመመስከር በደንቡ መሠረት ቃለ መ
ሓ ፈጸመው እንደሚከተለው ሰመሰከሩ፣

የ17ኛ ተከሣሽ 1ኛ/ የመከላከያ ምስክር ፣

ሥም: . . . ሻ/ቃ ተሰማ ዋጋዬ አየለ
ዕድሜ:... 74
ሥራ:... ጡረተኛ የፖሊስ ሠራዊት ጡረተኛ
አድራሻ:... አርሲ ዞን አሰላ ከተማ ቀበሌ 14 ፣

ዛሬ የመጣሁትለከሣሹ ይገቡ ለመከላከያ ምስክርነት ነው ተከሣሹን አውቃለሁ ከተከሣሹ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ተከሣሹ የተከሰሰው በዝር ማጥፋት ወንጀል ፈጽሟል ተብሉ መታሰሩን ነው የማውቀው በአቶ ወገስ በቀለ ጉዳይ ነው አቶ ምገሰበቀለ ሲገደሉ አይተሃል ተብሉ ነው ማየቱን አውቃለሁ::

የ17ኛ ተከሣሽ የመጀመሪያ ጥያቄ የመ/ምስክሩ መለስጡረታ ከመውጣቴ በፊት በአርሲ ክ/ሀገር ፖሊስ ዋና መምሪያ ተመደቡአሰራ ነበር፣ ከዚያ በኃላ የጭላሉ አውራጃ ፖሊስአዛዥ ነበርኩ በ1970 ዓ.ም መጠረሻ ጀምሮ እስከ 1972 ዓ.ም እስከ ሐምሌ ወር አካባቢ ስር ቼ ተዛውሬ ወደ ክፍ/ሀገሩ ፖሊስ ሄጃለሁ በዚያን ጊዜ የጭላሉ አውራጃ አስተዳዳሪ አቶ ሙሉጌታ ሰበስብ ዴባላሉ እንተ የተከሰሰከበት ምክንያት ነሐሴ 1 ቀን 1971 ዓ.ም አቶ ምገስ በቀለ አብዮታዊ እርምጃ እንዲወሰድበት ከክፍለ ሀገሩ ዋና አስተዳዳሪ ታዟል ስለተባለ ትእዛዙም የመንግሥት ባለሥልጣናች በታዘርነት በተገኘበት ቦታ እንዲመታ ተብሏል ተብሉ የአውራጃ አስተዳዳሪ አቶ ሙሉጌታ ሰበሰቤ ከክፍለ ሀገር ዋና አስተዳዳሪ በደረሳቸው ደብዳቤ መሠረት እኔን የአውራጃውን ፖሊስአዛዥ ከራባቸው ጸ/ቤት ይሄንን የመከላከያ የቆጠረኝን ተከሣሽ አቶ ከሣዬ ይገዙን የተባለውን አርሲ ክ/ሀገር ወህኒ ቤት አስ/ጸ/ቤት ሂዳችሁ ተገኙ የሚል ደብዳቤ ተጽፏል በዚያን ምክንያት እኔና ይሄ ተከሣሽ ወደ ወህኒ ቤት አስተዳደር ሄደን ሁኔታውን ስንጠይቅ ሻ/ለ ተከፋዬ በቀለ የተባለው እና መ/አለቃ አሸቱ ገበየሁ የተባሉትን አገኘናቸው እነሱ ሁለቱም እኛን ይዘው ሰውዬ ታስሮ ወደ አለበት እጥር ገቢ ውጭ ወደ አለበት ይዘውን ሄቀ በዚያን ጊዜያት ገለሰቡ በጥይት ሰመታ ሁለታቸንም አይተናል በኃላ ወደ ጸ/ቤት ተመለስን ይሄ ሰውዬ የታመነበት ምክንያት ሌላ ሰው ላሆን ስለሚችል ለ ማስረጃ የተፈረደበት ሰው ለመሆኑ ለማረጋገጥ እንፈራረም ብለን ጸ/ቤት መጥተን ተፈራርመናል ይሄው ጸሁፍ ዐ/ሕግ እጅ ይገኛል ለእኛም በማስረጃነት ተሰጥቷል ሰውዬው እንዲገደሉ በበታው ላይ ለወታደሩ ትእዛዝ የሰጠው የመ/አለቃ አሸቱ ገበየሁ የሚባል ነው በዚያን ጊዜ የመ/አለቃ ነው

423

2411   = ፺፰=   426

በአሁን ገዜ ሽ/ቃ ነው የት/ አንዳለ አላውቅም የገደለውን ወታደሮች አላውቅም እኔ በዚያን ገዜ ለአገሬ ቀና አስተዳዳሪ የመ/አለቃ ስለሺ መንገሻይባላሉ የአሠፖ አንደኛ ፀሐፊም ናቸው እኔአንተን አለቃህ አዚህ አዚያ መገኘትህን ነው እንጂ የማውቀው ተሳትፎህን አላውቅም የአንተ የሥራ ድርሻ የመዝገብ ቤት ሠራተኛ ትሁን እኔ በትክክል አላውቅም ገን እዚያ አስተዳደር ውስጥ ስትሠራ ነው የማውቀህ ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የሊዩ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ የመ/ምስክሩ መልስ እና እዚያ ስንደርስ አስረናው ከአጥር ውጭ ያቆጠቆጠባህርዛፍች አከባቢ ነበር፣ ይህን ሰውዩ እና ስንመጣም በዚያን ገዜም መገደል ይቻላል የአ ናን መጠበቅ ለምን እንዳስፈለገ እኔ አላውቅም በዚህ ጉዳይ እኔም ተከስሼአለሁ ጥፋተኛ ተብያለሁ እኔ ገን ጥፋተኛ አይደለሁም ነው የምለው ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሹ የድጋሜ ጥያቄ አልተነሣም::

የፍ/ቤት የማብራሪያ ጥያቄም አልተነሣም ምስክሩ ተመለሰ የ175ኛ ተከሣሽ 2ኛ የመከላከያ ም ስክር ፣

ሥም:..... ጉ. አለቃ ጌታነህ ሀ/ወልዴ ወ/ረጋይ
ዕድሜ:... 72
ሥራ: .... የወሀኒ ፖለስ ጡረተኛ
አድራሻ:.. አሰላ ከተማ ቀበሌ 02 የቤት ቁጥር የለቕውም

ዛሬ የመጣሁት ለከሣፄ ይገዙ ለመከላከያ ምስክርነት ነው :: ተከሣሹን አውቀዋለሁ ከ ተከሣሹ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም ተከሣሹ የተከሰሰው ቀይ ሽብር አፋፍሟል ተብሎ ነው ::
በእተ መገስ በ ቃለ ላይ ነው ተከሣ ሸይህን ወንጀል አለመፈፀሙን ፣ ጸቆቃለሁ::

የ175ኛ ተከሣሽ የመጀመሪያ ጥያቄ የምስክሩ መልስ ~~[illegible]~~ እኔ ጡረታ ከመውጣቴ በፊት አሰላ ወሀኒ ቤት ነበር የሥራ ድርሻዬ የዘብ ኃላፊ ነበርኩ እተ ምገስ በ ቃለ ሠተገደሉት ከወሀኒ ቤት አወጢቸው ከዚያ አውጥተው ሲያበቁ መ/አለቃ አሸቱ እና ደመላሽ ታፈስ የሚባሉት በጋር በኩል አ ይዝቀቸው ሄዱ በዚያን ገዜ ሕዝቡ ለወሬ ይንጋጋል እኔም ምንድነው ብዩ ተነስቼ ሄድኩ በጋር የመተረየስ ክፍል አል በዚያ ዛሬ አዚያ አጠገብ ቆሜ ዛሬ አያለሁ ሳይ ስመለከት ሰው ሁሉ ገር ብሉ አይ አይ አያለ ያዘናል እኔም እኘህ ሰውዩ በገብረታቸው ይሞታሉ አላለኩም ነበር፣ እዚያ የመ/አለቃው አነበበና ሲጨርስ የጁ. አለቃ ደመላሽ ታፈስ በሁለት ጥይት በጀርገንቶቸው መታቸው ቀሩ በቃ የኢትዮጵያ አምላክ አንቺው ፍረጂው ብለው ቀሩ ከዚህም ሌላ ጧቹ የገዘ ሚስቴ በገዘ ንብረቴ አስገደለችኝ አያሉ የኢትዮጵያ አምላክ አንቺ ፍረጂ ብለው ሲያበቁ ሰሉ በጀር ገንዳቸው ሰሳቸው ደብ[illegible] ብለው እዚያ በታ ቀሩ ሲገደሉ ከዚያ ከወሀኒ ቤቶቹ ኃላፊ ውስጥ ትእዛዝ የሰጠው አሸቱ ገብየሁ ነው ደብዳቤው የክፍለ ሀገሩ የአሠፖ ኃላፊው ነው ደብዳቤው የሚገባው በእኛው በኩል ነው የሁሉም የእለቀት ሕፃናቶች ደብዳቤው የሚገባው በእኛው በኩል ነው የሁሉም የእለቀት ሕፃናቶች ደብዳቤው የሚገባው በእኛው በኩል ነው የሁሉም የእለቀት ሕፃናቶች ደብዳቤው የሚገባው በእኔ ተራ ዕለት በእኔ ጋ ይገባና እና እናስረከባለን በዚያው ለአለፈ ለአለፊ የደሳሉ ቀናውን ሐስ ቀምጠው በብጢ ወረቀት ነው እኛን የሚያዙን በዚያን ገዜ ይህ ተከሣሽ እንደሰው ከሕዝቡ ጋር በሩቀ ቆሞ ያወራሉ እንጂ ተደርድረው ከ15 ሰው በላይ ይሆናሉ ተከሣሹ ጀርህን ይዘህ ቆመህ ነበር፣ እዚያ ቆ ቆመህ አይቻለሁ ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የሊዩ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ የመ/ምስክሩ መልስ ከዚህ በፊት ለዐ/ሕግ ምስክር ሆኜ ከዚሁ ጉዳይ ቀርቢያለሁ በዚያን ገዜ የሟቾ ስም መንገሻ በ ቃለ ብለም አሁን በጥንቃሬቴ ባሰላሰለው

424

242

የሟች ስም ምገስ በቀለ ነው እንጂ ለተንከለ ብዬ አይደለም ተከሣሹ በዚያን ገዜ የምሰራው እዚህ አሰላ አውራጃው አስተዳደር እስረኛ እየያዙ ስሄድ አየቀለሁ ተከሣሹ እና ውስጥ አይሠ ራም እዚያ የመጣው ገድያውን ለማስፈፀም ይምጣ ወይም ለሌላ ጉዳይ ሁን እኔ አላውቀም ብሎ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሹ የድጋሚ ጥያቄአለተነሣም

የፍ/ቤተየማጣሪያ ጥያቄ የመ/ምስክሩ መለስ ቀኑ ነሐሴ 1 ቀን 1971 ዓ.ም ነው ቀን በ6 ሰዓት ነው የገደሏቸው በለው ምስክሩ ጥያቄ አበቀ ተምስክሩ ተመለሰ::

17ኛ ተከሣሽ የሰው የመከላከያ ማስረጃ አብቀቻለሁ ከዚህ ሌላ የሰነድ ማስረጃ ስላለኝ አ ና አሁን ይዤ ስለ ቀረብኩ ፍ/ቤቱ እንዲቀበለኝ ብሎ 17ኛ ተከሣሽ የሰነድ ማስረጃ አለኝ በማለት በ8/4/959.ም ከተጻፈ 7.ገጽ ማብራሪያ ጋር 5.ገጽ የሰነድ ማስረጃ አቀርበው ከመዝገቡ ሲያያዝለለዩ ዐ/ሕግም ይርስታል የቀረበውም የሰነድ ማስረጃ ስለተከከለናነቱ ተገናዝቧል::

ከዚህ በኋላ ሰዓት ስለደረሰ የሰዓት በፊት በዚሁ ተጠና ቀ የቻሉቱ ሥራ ከሰዓት በኋላ ተቀጥሯል፣

የ235ኛ ተከሣጠ የተከሳከይ ጠበቃ በ28/2/95 ዓ.ም በቀለው ቻሉት የተሰሙትን ሁለት የመከላከያ ምስክሮች ውስጥ አንቱ ከእነዚሁ ተከሣሾች መሀከል ነው ያለው ሌላኛው ደግም እከለ ገጥሞት አልቀረበለኝም ::ስለዚህ በሚቀጥለው ቀጠር ተሟል ተው ይሰሙልኝ ብለው ስላመለከተ በሚቀጥለው ቀጠር እንዲያቁርቡ ታዟል::

በሌላ በኩል 235ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ከፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት በአነ ገ/መድህን በርጋ በወ/መ/ቁጥር 646/89 በ3ኛው ተከሣጠ አበራ ታደሰ በተመለከተው የቀረቡትየለዩ ዐ/ ሕግ ምስክሮች ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የሰጡትቃል ተገልብጠ ይላክልን ጥያቄ በተመለከተ የፌ ዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት በመ/ቁጥር 646/89 ታህሣሥ 2 ቀን 95 ዓ.ም በተጻፈ ደብዳቤ ይህ የተጠየቀውን ምስክር ቃል ለመላክ መዝገቡ በይገባኝ ደረጃ ጠቀላይ ፍ/ቤት የተላከ በመሆኑ የተፈለገውን ማስረጃ ለመላክ የተቸገርን መሆኑን እናሳስባለን በማለት 1.ገጽ ለኩ ከመዝገቡ ተያይዟል::

የተከሣሹ የተከሳከይ ጠበቃም ይህማስረጃ እንዲቁርብበድጋሚ ለፌዴራል ጠቀላይ ፍ/ቤት ትእዛዝ ይሰጥልኝ በለዋል::

ፍ/ቤቱ ቀደም ሲል በተሰጠው ትእዛዝ መሠረት በፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በአነ ገ/መድህን በርጋ የተሰጠውን ውሣኔ ገልባል ለለዩ ዐ/ሕገ በቻሉት ላይ ሰጥተዋል::

325ኛ ተከሣሽ 4 የመከላከያ ምስክሮች ስለ ቀረቡልኝ ይሰሙልኝ በማለት ምስክሮቹ የሚያ ቁላቸን ምስክርነት እንደሚከተለው ጭብጥ አስመዝገቧል በመቀጠልም ተከሣሹ 1ኛ ጭብጥ በደርጉት 1 ላይ ሸመለስ ከፍሌ በእኔ ተይዞ ለቀይ ሽብር ኩሚቴ ተሰጥቶ እለመገደሉን በአሰላ ከተማ ማለት በአጠቃላይ በአርሲ ክ/ሀገር ውስጥ በ1970 ዓ.ም በቀይ ሽብር ኩሚቴ ውስጥ ምንም ዓይነት ተሳትፍ የሌለኝ መሆኑን የሚያስረዱልኝ ሲሆን 2ኛ ጭብጥ በደርጉት 29 ዘርፊ ከበደና ፈተለወርቀ ገርማ በ1970 ዓ.ም በእኔ ምንም ዓይነት ደብደባም ሆነ እስራት ያልደረሰባቸው መሆኑን ያስረዱልኛል በጭብጥ 1 ላይ የሚመስክሩልኝ ሙሉቱ ገ/ሕይወትና ወ/ሮ ምገስ ሳቀው በጭብጥ 2 ላይም እነዚሁ ሰዎች ያስረዱልኛል በጭብጥ 2 ላይ ገመዳ ዳበና ዘፍሌ ከብረት ያስ ረዱልኛል በማለት አስመዝገቧል::

የተከሣሹ የመከላከያ ምስክሮች ቀርበው በእውነት ለመመስከር በደንቡ መሠረት ቃለ መሃላ ፈጽመው ከዚህ የሚከተለውን የምስክርነት ቃል ሰጥተዋል::

475

243

428

የ325ኛ ተከሣሽ በጭብጥ 1 ላይ 1ኛ የመከላከያ ምስክር

ሥም፡.... መሳየት ገ/ሕይወት ወ/ጊዮርጊስ

ዕድሜ ፡.. 52

ሥራ፡.... መምህር

አድራሻ፡.. አርሲ ዞን አሰላ ከተማ ቀበሌ 14 የቤት ቁ.040.
047፡

ዛሬ የመጣሁት ለአቶ ፀጋዬ ሙሉጌታ ለመከላከያ ምስክር ነት ነው ተከሣሹን አውቀዋለሁ ከተከሣሹ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም አቶ ፀጋዬ ሙሉጌታ የተከሰሰው ዘርፌ ከበደንና አመለወርቅ ገርማን ገርፏል አንደገና ደግሞ ሽመልስ ከፍሌን ይዞ ለቀይ ሽብር ኰሚቴ ሰጥቷል በሚል ሰም ቻለሁ ይህን ማድረጉን እኔ አላውቅም፡፡

የተከሣሹ የመጀመሪያ ጥያቄየመ/ምስክሩ መልስ፡ አንተን ለረጅም ገዜ እንተዋወቃለን ከ1967ዓ.ም ጀምሮ በጉርብትና አብረን ኖረናል ከዚያም በኋላ በቀበሌ አብረን ኖረናል ሽመልስ ከፍሌ በሕይወት የለም በወቀቱ በመጋቢት ወር 1970 ዓ.ም በቀበሌ ነዋሪነት በሰምንት አንድ ቀን ተራ ይደርሰናል ማለት ጥበቃአና ለጥበቃ ጓደኞች ጋር አብረን ሆነን በወቀቱ በሚሰጠው መመሪያ መሠረት ተረኛ መኩንን የሚባል አለ ቸገር በኖር ስለክ መቀበል የሞበለው ኅብረተሰብ ደውሉ ለቀይ መስቀልና ሌላ የመሣሰሉትን ለመርዳት እኔ ተረኛ መኩንን ነበርኩኝ በወቀቱ ሊ/መንበር የነበሩት አቶ ዘውዱ አየለ እና ፀጋዬ ስለሺ የተባሉ ሁለት ግለሰቦች ተመራጮች ማለት ነው መጥተው ከዚህ ቀበሌ ሽመልስ ከፍሌን ለመውሰድ ነው የመጣነው እና ጥበቃውን አጠናክሩ እኔ መጣሁ አለ ሊቀመንበሩ በሚል ሁኔተ ከቤቱ ሄደው አመጡት እና እዚያው አካባቢ ነበርን ወዳት ነው የምትወስዳት በምንለበት ገዜ ወደ አውራጃ ፖሊስ ጽ/ቤት እንወስዳለን እኔ መጣሁኝ አለን ሊ/መንበራቸን ወደ እዚያ ይዘው መሄዳቸውን ነው የማውቀው አንቷን እኔ የማውቀህ የፍርድ ሸንጎ አባል መሆንህን አውቃለሁ ከዚያ ውጭ የቀይ ሽብር ኰሚቴ አባል መሆንህን አላውቅም በ1970 ዓ.ም የአሰላ ከተማ ቀበሌ 14 የወጣቶች ሊ/መንበር የነበረው ሰለሞን ብርሃኑ የሚባል ነበር ይህወጣት በሕይወት የለም በዚህ ወጣት ሞት ምክንያት በቀበሌው ውስጥ በአንተ የታሰረ ወይም የተገረፈ በወቀቱ ምንም የማውቀው የለም በዘርፌ ከበደ እና በሬተለወርቀ ገርማ በሰለሞን ብርሃኑ ሞት ምክንያት በቀበሌው ውስጥ ሲደበደቡም ሆነ ታስረው አላየሁም አልታሰሩም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ፡፡

የልዩ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ የመ/ምስክሩ መልስ ዘርፌ ከበደ በቀበሌው ውስጥ በአናርኪስትነት ወይም ደግመ በሌላ አንትን ውስጥ የተሳተፈች ስላልሆነች እሷን ለመርዳት ማለት እና ተዩቀ ሕመምተኛ ስለነበሩ አገዛ ከሚደረግላት በስተቁር እሷ ተጠርጥራ የታሠረቸበትን ገዜ እኔ አላየሁም እኔ ያለሁት እዚያው አካባቢ ነኝ እሷ አልታሰረችም ሽመልስ ብርሃኑ ሲያዝ ተረኛ መኩንን ነበርኩ በያለሁ መጀመሪያ በር ውስጥ ነበርኩኝ ከዚያ ሊ/መንበሩ አብረዋቸው ካሉ ሰዎች ጋር መጡ እዚህ ቀበሌ የሚያዝዎ አናርኪስት አለ እና እዚህ ደርሰን እንመጣለን አሉ የሌቹ ቤትና እኔ እዚያ ቀበሌው ውስጥ ከነበርኩበት ቡታ ይረስያለው አርቀት ወደ 50 ሜትር ይሆናል እዚያ ሄደን እናመጣለን ፀጥታውን በሥነሥርዓት ጠብቁ ስለከም ጠብቁ ብሎኝ ሄደ እኔ አብሬ አልሄድኩም እዚያው ቀረሁ እነሱ ከማውራታቸው በስተቁር እኔ ከቤቱ ሲያዝ አላየሁም ነገርግን እንይዛለን ብለው የመጡት ሁለትና ቸው ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ፡፡

428

የተከሣሹ የድጋሚ ጥያቄ የመ/ምስክሩ መልስ እነዚህ ሰዎች በመለስ ክፍሌን ይዘው ሰመ ለሱ አይቻለሁ አንተ አብረህ አልነበርክም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የፍ/ቤቱ የማጣሪያ ጥያቄ አልተነሣም ምስክሩ ተመለሰ::

የ325ኛ ተከሣሽ 2ኛ የመከላከያ ምስክር

ሥም:... ወ/ሮ መገስ ላቀው

ዕድሜ :.. 43

ሥራ :.. ወህኒ ቤት በለደረባ

አድራሻ :. አርሲዞን ሮቤ ከተማ 01 ቀበሌ የቤት ቁጥር የለውም

ዛሬ የመጣሁት ለፀጋዬ ሙሉጌታ ለመከላከያ ምስክር ነተ ነው :: ተከሣሹን አውቀዋለሁ ፀብና ዝምድና የለኝም ተከሣሹ የተከሰሰው ፈትለወርቀ ገርማንና ዘርፌ ከበደን ገርፈሃል ተብሉ ነው እንዲሁም በመለስ ክፍሌን አስረህ በቀይ ሽብር እንዲገደል አድርገሃል ተብሉ ሰባል ነው የምሰማው ተከሣሹ ይህ ጉዳይ አለማድረጉን አውቃለሁ::

የተከሣሹ የመጀመሪያ ጥያቄ የመከላከያ ምስክሩ መልስ እኔ አንተን ማማውቀህ ከ1967 ዓ. ጀምሮ አውቀሃለሁ በመለስ ክፍሌ በሕይወት የለም ::እሱ በወቀቱ የተያዘው በመጋቢት ወር 1970 ዓ.ም ነው ይህ ሟች ጋደኛዬ ነው-::በዚያን ገዜ ወጣቶች እየታፈሱ ይታሰሩ ነበር በዚያን ወቀት ጋደኛዬ ስለሆነ ቲዘ ታስረ መባሉን ሰማሁ ከዚያ አውራጃው አስተዳደር ፖሊስ ለጠይቀው መጣሁ ምን ሆነህ ታሰርክ ስለው ዘውዱ አየለ ፕሬዳቋ ነገ እና ፀጋዬ ስለሺ የተባሉት ናቸው ያመጡኝ ብሉ አለኝ በዚያን ገዜ የቀበሉ 14 የወጣቶች ሊ/መንበር በ1970 ዓ.ም የነበረው ሰለሞን ብርሃኑ የሚባል ⇉ ነበር በሕይወት የለም በአለቀወቀ ሰው ተገድሏል በዚህ ለጅመት ምክንያት ዘርፌ ከበደ እና ፈትለወ ርቀ ገርማ በ1970 ዓ.ም ውስጥ አሰራትም ሆነ ደብደባ በአንተ አልደረሰባቸውም ቀበሌ ውስጥ ገን ታስረዋል በዚህ ወጣት መት ምክንያት አልታሰሩም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የለዩ ዐ/ሕግ የመስቀልኛ ጥያቄ የመ/ምስክሩ መልስ እኔ ከእነ ዘርፌ ጋር አልታሰርኩም እኔ በወቀቱ እዚያው ቀበሉ ውስጥ በቀን ሠራተኝነት እየሰራሁ እጠብቀ ነበር ማለት ከፍያ እየተከፈለኝ ለሰሊትም ለቀንም በጥበቃ እስረኖችን እዚያ ቀበሉ እጠብቀ ነበር በዚህ ምክንያት በወቀቱ ታስረው በሰለመን ምክንያት አልታሰሩም ካለ በኋላ አንተ የእነሱን ቃል እስር ቤት ተቀብለሃል ወይ ሰባል የማውቀው ነገር የለም ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሹ የድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም ::

የፍ/ቤተ የማጣሪያ ጥያቄ የመ/ምስክሩ መልስ ሁለቱ ሴቶች ለጀችበቀይ ሽብር ተጠርጥረው የእህፖ አባል ናቸሁ ተብለው በጥርጣሬ ነው ቲይዘዋል እዚያ ቀበሉ እስር ቤት ለወራት በጫቀጠር ለጥቂት ገዜ ነው የታሰሩተ ያሰራቸው በቀበሌ ውስጥ የቀይ ሽብር ኰሚቴዎች ነበሩ ብሉ ማን እንዳሰ ራቸው አላውቅም ብሏል ይህ ተከሣሽ በወቀተ የቀበሌው ፍ/ሸንጐ አባል ነበር፣ እኔ ማን ተእዟዝ አስ ጥቶ እንዳሰራቸው አላውቅም እስር ቤት ሲገቡ አያለሁ በዚየን ገዜ ማን እንዳመጣቸው ተዝ አይለኝም በዚየን በቀበሌ ውስጥ የቀይ ሽብር ኰሚቴዎች አባሪዎች ተብለው እየመጡ አልፍ አልፍ ይመረምራሉ ይህ ተከሣሽእነዚያ ኰሚቴዎች ውስጥ የለም::ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቀተ ምስክሩ ተመለሰ::

የ325ኛ ተከሣሽ 3ኛ የመከላከያ ምስክር

ሥም:...ገመዳ ዳቢ አረዳ

ዕድሜ :.. 43

ሥራ:... ሥራና ከተማ ልማት የሠራተኞ ማስተባበሪያ ክፍል ኃላፊ

አድራሻ:. አርሲ ዞን አሰላ ከተማ ቀበሌ 10 *የቤት ቁጥር አዳስ

29

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

427

ዛሬ የመጣሁት ለፀጋዬ ሙሉጌታ ለመከላከያ ምስክር ነት ነው የመጣሁት ተከሣሹንአውቀዋለሁ ከተከሣሹ ጋር ፀብና ዝምድና የለኝም:: ተከሣሹ ደተከሰሰው ሽመልስ ከፍሌን ይዞ ለቀይ ሽብር ኰሚቴ አቀርቧል ፈተለወርቅ ገርማገና ዘርፌ ከበደን ደብድቧቸዋል ተብሎ መታሰሩን ሰምቻለሁ ተከሣሹ ይህን ወንጀል አልፈፀመም :

የተከሣሹ የመጀመሪያ ጥያቄ የመ/ምስክሩ መልስ በሰጥ አንተን የማውቀሀ ከ1969 ዓ.ም ጀምሮ በአስሳ ከተማ ቀበሌ 14 ውስጥ አውቅሃለሁ ሽመልስ ከፍሌ በሕይወት የለም በቀይ ሽብር ኰሚቴ ሕይወተ አልፏል ሽመለስከፍሌ በአንተ ተይዞ ለቀይ ሽብር ኰሚቴ መሰጠትን በጭራሽ አላውቅም አንተ በቀበሌ ውስጥ በቀይ ሽብር ኰሚቴ አባልነት አትንቀሳቀስም በቀበሌው ውስጥ በቀይ ሽብር ኰሚቴ አባል ውስጥ ፀጋዬ ስለሺ የሚባል ነበር በ1970 ዓ.ም በቀበሌ 14 የወጣቶች ሊ/መንበር ሰለሞን ብርሃኑ ነበር እሱ በሕይወት የለም ሰለሞን ብርሃኑ ከሞተ በኋላ በፈተለወርቅ ገርማ ዘርፌ ከበደ ላይ በሰለሞን ብርሃኑ ሞት ምክንያት በአንተ የደረሰባቸው ድብደባም ሆነ እሥራት በምንም ዓይነት ታምር የለም ብሎ ጥያቄ አበቃ::

የዐቃ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ የምስክሩ መልስ ከአነ ፈተለወርቅ ገርማ እና ዘርፌ ከበደ ጋር ልብረ አልታሰርኩም እነሱ እዚያ አለመገረፋቸውን ያወኩት እኔ በዚያን ጊዜ ቀበሌ ነዋሪ ነበርኩ-በቀበሌ ነዋሪነቴ በደል የደረሰባቸውን ለይተን ስለምናውቅ ነው እኔ በቀበሌው ውስጥ ተራ ነዋሪ ነኝ እኔ ተመራጭ አይደለሁም እነዚህ ሰዎች በቀበሌው ውስጥ ታሰረው የተገረፉበተ ወቀተ የለም እኔም በዚያን ጊዜ ወጣቶች ነበርን በወጣት ማህበርም አብረን ከእሱ ጋር ተደራጅተቀል ስለዚህ በወጣት ማህበር አብረን ተደራጅተን አንድ ላይ እስካሁን ድረስ በወቀቱ በደል የደረሰባቸውን ለይተን እና ውቃለን ያልደረሰባቸውንም እናውቃለን እነዚህ ሰዎች በዚያን ጊዜ በቀበሌ ውስጥ አልተሰሩም ካለ በኋላ በገሌ በቀበሌ ውስጥ ተሰረው በደል የደረሰባቸው መሆኑን በገሌ የማውቀው ነገር የለም ብሉ ምስክሯ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሹ የድጋሚ ጥያቄ አልተነሣም ::

የፍ/ቤተ የማጣሪያ ጥያቄ የመ/ምስክሩ መልስ ሽመልስ ከፍሌ ነው ያልኩት እሱን ማን እንደያዘው አላውቅም ፀጋዬ ሙሉጌታ ይህን ሰው ይዞ ማሰር አለማሰሩን የማውቀው ነገር የለም እኔ ፀጋዬ ሙሉጌታ ይዞት ሲያስረክብ አላየሁም ማን እንደያዘውም አላውቅም እነዘርፌንም በዚያ ቀበሌ ውስጥ ስለመታሰራቸው እኔ አላውቅም ይታሰሩ አይታሰሩ አላውቅም እኔ እዚያ ቀበሌ በምኖርበት ጊዜ ዘርፌ ከበደ ወንጀል ሠርታለች ተብላ አልታሰረችም በዚያ ቀበሌ ውስጥ ከእነሱ ጋር በወጣት ማህበር አብረን ስለተደራጀን የታሰሩትንና ያልታሰሩትን ለይቼ አውቃለሁ ነው ያልኩት እነ ዘርፌ ስለመታሰራቸው እኔ አላውቅም እነሱ ስላልነገሩኝ ነው ያለመታሰራቸውን ያወኩት ብሉ ምስክሩ የማጣሪያ ጥያቄ አበቀተ ምስክሩ ተመለሰ::

የ32ኛ ተከሣሽ 4ኛ የመከላከያ ምስክር

ሥም:..... ከፍሌ ከበረተ ተክሉ

ዕድሜ :... 43

ሥራ :.. መምህር

አድራሻ:.. አሰላ ከተማ ቀበሌ 07 የቤተ ቁጥር አልቦ ነው ::

ዛሬ የመጣሁትለአቶ ፀጋዬ ሙሉጌታ ለመከላከያ ምስክር ነት ተቀጥሬ ነው ተከሣሹን አውቀዋለሁ ፀብና ዝምድና የለኝም ተከሣሹ የተከሰሰው ሽመልስ ከፍሌ የተባለውን ወጣት ይዞ ለቀይ ሽብር ኰሚቴ አስረክቧል በሚልና ዘርፌ ከበደን እና ፈተለወርቅ ገርማን ደብድቧል ተብሎ ሲወራ ነው የሰማሁት ተከሣሹ ይህን ወንጀል መፈፀሙ አለመፈፀሙን አላውቅም

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa ጠቅላይ ፍርድ ቤት

428

የተከሣሹ የመጀመሪያ ጥያቄ የመ/ምስክሩ መልስ እኔ አንተን የማውቅህ ከ1969 ዓ.ም ጀምሮ በቀበሌ 14 ውስጥ ነዋሪ እንደነበርክ አውቃለሁ በ1970 ዓ.ም በቀበሌ 14 ውስጥ የወጣቶች ማህበሊ/መንበር ወጣት ሰለሞን ብርሃኑ ይባላል እሱ ተገድሏል:: የለም በሰለሞን ብርሃኑ ሞት ምክንያት በ1970 ዓ.ም በቀበሌ ውስጥ ምንም ዓይነት ሲደበደብና ሲታሰር አላየሁም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ:

የሌዩ ዐ/ሕግ የመ/ጥያቄ የምስክሩ መልስ በ1970 ዓ.ም ይመስለኛል የቀበሌ 14 ፍ/ሸንጎ ዳ ነበር ሰለሞን የሚባለው የሞተው መጋቢት ወር 1970 ዓ.ም ነው ቀኑን አላስታውስም እኔ በዚያን ሰዓት ወጣት ነበርኩ የቀበሌ ነዋሪ ነኝ በቀበሌው ውስጥ ምንም ዓይነት ሰው በሰለሞን ሞት ምክንያት የታሰረ ሰው የለም ምክንያቱም ሰለሞንን ሕዝቡ በጣም ይወደው ስለነበር ከወጣት እስከ አዋቂ በለች ሞት ከፍተኛ ፀፀት ነበር፤ የአመራሩ አካሉም በሆን ከወጣቶች ጋር ሆናእሱን የገደለውን እናወጣለን በሚል ፈጣ ነበር በዚያን ወቅትነገርግን ውጤት አልነበረም እነ ዘርፌ ከበደ ወጣቶች ነበሩ አበረን በወጣት ማህበር አባል ነበርን እኔ ቀበሌ ውስጥ አልታሰርኩም እኛ ወጣቶች ስለነበርን በማህበር ተደጅተን ከዚያ ቀበሌ አካባቢ እንርቀም ነበር ስለዚህ በዚያ ለጅ ምክንያት የታሰረ ሰው አላየሁም እኔ አስር ቤቱን ውስጥ ገብቼ አልፈተሸኩም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የተከሣሹየድጋሚ ጥያቄ የምስክሩ መልስ የቀበሌው እስር ቤት ስውር አልነበረም እንዲያም ከወጣቶች ጽ/ቤት ጋር ጉን ለጉንየተያያዘ ክፍል ለክፍል ነበር፤ እነዚህ ወጣቶችእነ ዘርፌ ከበደን እኔ ሥራ ይዤ ከዚህ አስከምሄድ ድረስእዚያው ቀበሌ ውስጥ እንደሚኖሩ ነው የማውቀው እና እነዚህ ወጣቶች በዚያ ቀበሌ ውስጥ እኔ በነበርኩበት ወቅት አልታሰሩም አላየሁም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቃ::

የፍ/ቤቱ የማጣሪያ የመ/ምስክሩ መልስ ዘርፌና ፈተለወርቅ በዚያ ቀበሌ ውስጥ መታሰራቸውን እኔ አላውቅም ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አበቀተ ምስክሩ ተመለሰ::

325ኛ ተከሣሽ የሰው የመከላከያ ምስክሮቹን በዚሁ አጠናቀቁአለሁ ከፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት 1ኛው ወንጀል ችሎት እንዲመጡልኝ የጠየኩ ስላል ቀረበልን በማለትም ዘርፌ ከበደ እና ወ/ሮ አሰለፈች መኩንን እዚያ የምስክርነት ቃል ሰጥተዋል እና የእነሱ የምስክርነት ቃል ተገልብጦ በመከላከያ ማስረጃነት ስለሚጠቅመኝ እንዲቀርብልኝ ተጽፍልኝ ትእዛዙ ሄዶ ስላልመጣልኝ እንዲቀርብልኝ በድጋሚ እንዲታዘዝልኝ ብሏል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ፍ/ቤቱም ከዚህ በመቀጠል የሚከተለውን ትእዛዝ ሰጥቷል ፡

ትእዛዝ፣

1/ 19ኛው ተከሣሽ ረጋሣ አይነው የተባለው ከአሰላ ሆስፒታል ሲታከም ቆይቶ የሞተ ስለሆነ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 223 መሠረት ከክሱ እንዲወጣ ተደርጓል።

2/ 7ኛ ተከሣሽ በሚቀጥለው ቀጠሮ ከፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት ከመጣው በከሣሽ በልዩ ዐ/ሕግ እና በተከሣሽ ሻ/ል ካሣ ወልዱ የተሰጠውን ብይን ፎቶ ኮፒ አድርጎ ለልዩ ዐ/ሕግ እንዲያደርስ በ ዚያም ላይ ያለውን አስተያየት እንዲሰጥ እና ቀሪ የሰነድ ማስረጃም ካለውም በሚቀጥለው ቀጠሮ እንዲያቀርብ ፡

3/ 10ኛውም ተከሣሽ ይሄው በከሣሽ በልዩ ዐ/ሕግ እና በተከሣሽ ሻ/ል ካሣ ወልዱ ላይ በፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት የተሰጠው ብይን ኮፒው ይደረሰኝ እና በዚያ ላይ አስተያየት አሰጣ ለሁ ስላለ በዚሁ መሠረት ኮፒው ደርሰት አስተያየት ካለው አስተያየት እንዲሰጥ ኮፒውንም ለልዩ ዐ/ሕግ እንዲያደርስ ብለናል።

4/23ኛ ተከሣሽ ቀሪ የመከላከያ ምስክሮችን ለሚቀጥለው ቀነ ቀጠሮ እንዲያቀርብ መጥሪያ ይጻፍለት እንዲሁም ከፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት በአነ ገ/መድኅን በርጋ የይግባኝ መዝገብ ላይ በ35ኛ ተከሣሽ ላይ የቀረቡ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክሮች የሰጡት ቃል ተገልብጦ ይላክልን ብሉ ስላመለከተ በዚሁ መሠረት እንዲፈፀምለት ብለናል።

5/ 32ኛ ተከሣሽን በተመለከተ ከፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት በአነ ኰ/ል መንግሥቱ ኃይለማርያም የክስመዝገብ 505ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር የሴት ወ/ሮ ዝርፌ ከበደ እና 495 ኛ የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር አሰለፈች መኩንን የሰጡትን ቃል ከቀነ ቀጠሮው ቀን በፊት እንዲላክ እንዲሁም ተከሣሹ ደግሞ በሚ ቀጥለው ቀጠሮ የሰነድ ማስረጃውን እንዲያቀርብ ብለናል ይጻፍ።

6/ 34ኛ ተከሣሽን በተመለከተ በ03/04/95 ዓ.ም ከተጻፈው አቤቱታው ላይ እሱ የሚገሉትን የሰነድ ማስረጃዎች ከሚመለከታቸው መ/ቤቶች እንዲቀርብለት በጥብቅ ይጻፍ በሌላ በኩል ደንብ ቁጥር 1 ከአሰላ ማረሚያ ቤት ጂ.አለቃ ሙሉጌታ ለገሠ እጅ አለ ስለተባለ ይህንኑ ካለ እንዲያቀርብ ከሌለም አስፈላጊውን መልስ እንዲሰጥ ይጻፍ ብለናል።

7/ 44ኛ ተከሣሽ ቀሪ የመከላከያ ምስክር ለሚቀጥለው ቀጠሮ እንዲያቀርብ መጥሪያ ይጻፍለት ብለናል ፡

8/ 61ኛ ተከሣሽ ከዚህ በፊት የመከላከያ ማስረጃ የለኝም ያለበት ምክንያት የፍ/ቤቱን የሥራ ሂደት የጋትታል በሚል ምክንያት መሆኑን በፊት ከቀረበው አቤቱታ የተረዳን ስለሆነ አሁን ደግሞ ያው መራዘሙ ካልቀረ በሚል የቀረበውን አቤቱታ ፍ/ቤቱም ግምት ውስጥ አስገብቶ በሚቀ ጥለው ቀነ ቀጠሮ ያለውን የሰው ማስረጃና እንዲሁም የሰነድ ማስረጃ እንዲያቀርብ ፈቅዶላታል ::

9/ ከላይ የተሰጡትን ትእዛዞች ለመጠባበቅ ቀጠሮ ለጥር 08/ቀን 1995 ዓ.ም ተቀ ጥሯል።

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
ጠቅላይ ፍ/ቤት

248

439

የመዝገብ ቁጥር 2889
ቀን 08/05/95

ዳኞች ጡሩ ቀናሣ
ገናናው ተሾመ
ባይሣ አሳና

ከሳሽ የሰ.ዩ ጸ ቃቤ ህግ አቶ አየለ መገስ ቀወቧል

ተከሳሾች እነ ከ/ሰ ደበበ ሁሪሳ 106 ሰዎች ውስጥ ባለፈው ችሎት ሲቀርቡ የነበሩት 28 ተከሳሾች ከእርሲ ዞን ማረሚያ ቤት በፖሊስ አማካይነት ቀርበዋል::

የተከሳሾች የተከላካይ ጠበቃ አቶ ሸመ ኬና ቀርበዋል::

መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው የተከሣሾችን ጠሪ የመከላከያ ምስክሮችን ቃል ለመስማትና የሰነድ ማስረጃዎችን ለመቀበል ነው:: በዚሁ መሠረት 7ኛ. ተከሳሽ ከፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ከመጣው በክሳሽ በሰፍ ዐቃቤ ህግና በተከሳሾች በሽምበሉ ከዣ ወሰኔ ላይ የተሰጠውን ብይን ከተመለከተ ቆቶ ከፐ አይርጉ ለሰፍ ዐቃቤ ህ እንዲያቀርብ እና በዚያም ላይ ያለውን አስተያየት እንዲሰጥ ተቀጥሮ ነበር:: በዚሁ መሠረት ከፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በሽምበሉ ከዣ ወሰኔ ላይ የተሰጠውን ብይንም ከፌዴራል ፖሊስ ከሚሽን የመጡትንና በዚህ ቀደም ከመዝገቡ ተያይዞ የነበረውን አንድ ላይ አስር ግጽ ለሰፍ ዐቃቤ ደርሶታል:: እንዲሁም 7ኛ ተከሳሽ በጥር 6 ቀን 95 ዓ.ም. ከተጻፈ አምስት ገጽ የሰነድ ማስረጃ መግለጫ ጋር 8 ገጽ የሰነድ መስረጃ አቅርቧ ከመዝገቡ ተያይዟል:: ከዚሁ ውስጥ አርብ ሚያዝያ 11 ቀን 19949.ም. የወጣው አዲስ ዘመን ጋዜጣ ላይ የቀረበው ሰነድ ከእርጅናሉ ጋር ተመሳክሯል:: ሰኔ 17 ቀን 94 ዓ.ም. ወጣ የተባ ለውን የአዲስ ዘመን ጋዜጣ ግን እርጅናሉን መገኘት ስላልተቻለ አልተመሳከርኩም ብሏል:: ከፐው ለሰፍ አቃቤ ህግ ደርሶታል:: የ7ኛ ተከሳሽ የሰነዱም ሆነ የጽሁፍ ማስረጃዎን ወዚሁ አጠናቀቁ አለሁ ብሎ አስመዝግቧል:: 10ኛ ተከሳሽ ፣ 7ኛ ተከሳሽ ያቀረበውን የሰነድ ማስረጃ ባለፈው ቀጠሮ ማብራሪያ እንዲሰጥበት የጠየቁት የሰነድ ማስረጃ 7ኛውን ተከሳሽ ለሰፍ ዐቃቤ ህግ ያደረ ሰው የሰነድ መስረጃ ስለሆነ የሰነድ መስረጃው በዚያው ታይቶለን ያቀረብኩት ግን የአስተያየት መግለጫ ስለሆነ ይሄው ከመዝገቡ ጋር ይያያዝልን በማለት ታህሳስ 13 ቀን 95 ዓ.ም. የተጻፈ አስተያየት ሁለት ገጽ አቀርቦ ከመዝገብ ሲያያዝ ከፐም ደግሞ ለሰፍ ዐቃቤ ህግ ደርሶታል:

10ኛ ተከሳሽ የሰውም ሆነ የሰነድ ማስረጃ ጨርሻለሁ ብሏል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

431

249 ሐ፵፲

//3//

የተከሳሹ የድጋሚ ጥያቄ አለተነሳም

የፍ/ቤቱ የማጣሪያ ጥያቄ የምበከረ መለስ እኔ አሬሳውን አገላብጨ አላየሁም ድጋሚ አለተከለ ባንተው አንድ ጊዜ ብቻ በአረምታ ሲመቷቸው ሟቾች ለየ አሉ:: ከዚያ እና ወዲያው ሄድን ብሉ ምስክሩ ጥያቄ አብቀተ ምስክረ ተመለሰ::

የ23ኛ ተከሳሽ የቀከሳከዴ መከያ የሰው የመከላከያ ማስረጃዎን አሰናቴ ቷለለሁ ብሏል:: 32ኛ ተከሳሽን በተመለከተ ከፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በስነ ኩ/ለ መዝገብ ቁ 1ዐ9ማርያም የክስ መዝገብ የ505ኛ እና 495ኛ የለቁ አቃቤ ህግ ምስክሮች የሰጡት የምስክርነት ቃልን ገለብጦ ከቀኑ ቀጠሮ ቀን በፊት እንዲለክ ታዞ ነበር የሰጠውም መለስ የለም በዚሁ ጉዳይ ላይ ተከሳሹ ሀሳብ አለን ብሉ ያስመዘገበው ከዚሁ ፍ/ቤት 3 ጊዜ ትእዛዝ ወቶ የተለያዩ ምክንያቶች እየተሰጠ ነገዚሁ ትእዛዙ ይመለስ ነበር:: በዚሁ ሁኔታ ደገም አንደገና ትእዛዝ ለማስጠት የኔን የእስራት ጊዜ የሚያዘገይብኝ እና መገገሬታቶም የሺያኮ ያሀል የሚጨምር በለሆነ እሱን አለፈለገውም በኝ ያሉትን ሉሳ የሰነድ ማስረጃዎች ፍ/ቤቱ እንዲቀበለን ብሉ 32ኛ ተከሳሽ በ9/4/95 ዓ.ም. የተጻፈ 2 ገጽ የሰነድ ማስረጃ ጋር አስር ገጽ ካስርጀናሉ ጋር የተመሳከረ አቀርቦ ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል : ከፑዉም ለለቁ አቃቤ ህግ ደርሶታል:: በዚሁ ያለውን የመከላከያ መሰረጃ አጠናቀ ቋለለሁ ብሏል::

34ኛ ተከሳሽን በተመለከተ ባለፈው ቀጠሮ እንዲቀርብለን ያሉትት ከፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት 1ኛ የወንጀል ችሎትና ከ3ኛ የወንጀል ችሎት እንዲሁም ከፌዴራል ወረዳ ቤት እንዲመጧለን መዬቁ ና ትእዛዙን ሰኬ መለስ አለመጧለንም ሰለዚሁ በድጋሚ ጥበቀ ትእዛዝ እንዲሰጥለን ብሏል:: ከዚሁ ሉሳ ከአርሱ ዘን ወረዳ ቤት ደገብ ቁጥር 1 እንዲመጧለን መዬቁ ለነበረው ቀቀረቡ ተረጋገጧል:: ይሀን ሰነዱ በተመለከተ ከዚሁ ውስጥ በገጽ 76 በተራ ቁጥር 17_30 ያለውን እና በገጽ 259 ክፍል 6 ውስጥ ደገብ ቁጥር 84 በተራ ቁጥር 24 ገፁብ ቁጥር 1 ያለውን ነው በማለት አስመዝግቧል:: ፍ/ቤቱም በዚሁ ጉዳይ ላይ ተዘገሹ ይጠቀመናል የሚለውን በማረሚያ ቤቱ በኩል አይቶ ከነመገለጫ ጋር ፍቶ ኮፒ አድርጉ እንዲያቀርብ ታዟል::

44ኛ ተከሳሽ ቀሪ የመከላከያ ምስክሮቹ አለቀረቡም በዛሬ እለትም ባላቀረሱ የመከላከያ ምስክሬን ተቻዋለሁ አንበቻዋለሁ በዚሁ ጨምኑ ይሰጠኝ በማለት አስመዝግበዋል ::

61ኛ ተከሳሽ ከአሀን በፊት የምከራከረው ፍ/ቤቱ ባቀመለን የተከሳኹ ጠበቃ ነበር አሁ አሁን ገን አንበቷለሁ በሏለ ጠበቃ የማቆም መብት ብለሆኑ ፍ/ቤቱም አበቱታውን ተቀብሉት ከዛሬ ቀን ጀምሮ በገሉ እንዲከራከር ፈቅደለታል:: በመቀጠልም ለዛሬ እንዲቀርብለን ከቀጠርኩቸው ሁለት የመከላከያ ምስክሮች ውስጥ ሁለቱም ቀርበውለናል ብሏል:: ፍ/ቤቱም ምስክሮቹ የቆዩ ውቀለቱን ጭብጥ እንዲያስመዝገበ ፈቅደለት በዛርጊቱ ሁለት ከቀረበብኝ ከስ የመከላከያ ምስክሮቹ አንደኛ ኣጀ ቶሉሣ ደምሰ፣25/ ጉዳዩ ረጋሣ የተባሉት ሰሆኑ የሚቀርቡልኝ ጭብጥ በ1970

250

ፍ/ቤቱ የግራ ቀኙን ሃሳብ ከዳመጠ በኋላ የሚከተለውን ትእዛዝ ሰጥቷል፡

ትእዛዝ

1ኛ/ ክስ ይነጠልልኝ በተመለከተ በአሁኑ ሰዓት የቀረ የሰው የመከላከያ ማስረጃ የለም ሊቀርቡ የሚችሉት የሰነድ ማስረጃዎች የአንድ ሰው ብቻ ነው እና አሁን ጠበቃ ያለ ትእዛዝ ተሰጥቶ መቅረብ የማይችል ከሆነ ፍርድ ቤቱ ትእዛዙ የሚሰጥበት ይሆናል እንጂ በአሁኑ ሰዓት በአለቀ ጉዳይ ላይ ክሱን ነጥሎ ጉዳዩ ከፍርድ ቤቱም የስራ ጫና አንፃር አለተቀባይ ነው [illegible] ስለዚህ በዚህ አልፈነዋል።

2ኛ/ 235 ተከሳሽ ከፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት ከቀረበው የሰነድ ማስረጃ ላይ ይጠቀመናል የሚለውን ብቻ ፎቶ ኮፒ አድርገው በዚያ ላይ ማብራሪያ እንዲሰጡበት ታዟል::

3ኛ/ 345 ተከሳሽ ከማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ውስጥ ደንብ ቁጥር 1 ላይ ለእኔ ይጠቀመኛል ብለው የሚያስቡትን ከማረሚያ ቤት አስተዳደር ደንቡን አይተው ይጠቀመኛል የሚሉትን አንስተው ከማብራሪያ ጋር እንዲያቀርቡ ታዟል::ወህኒ ቤቱም ይህንኑ እንዲያስፈጽም ይጻፍለት ብለናል::

4ኛ/ 345 ተከሳሽ በ3/4/95 ዓ.ም ጽፎ ካስቀረበው አቤቱታ ላይ ከፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤቶች (ከፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት) እና ከፌዴራል ማረሚያ ቤት ይቀረብልኝ ያላቸውን የሰነድ ማስረጃዎች እንዲያቀርቡለት ጥብቅ ይጻፍለት ብለናል:: ቀጠሮ ለጥር 29 ቀን 95 ዓ.ም ተቀጠረ::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

433

2/89
29/05/95

ዳኞች፡. ዓለማየሁ ተገኑ
ሰይድ ቻንዲ
ያዘቸው በለው

ከሣሽ ፡. የፌ ዐ/ሕግ አቶ አየለ ጦገስ ቀርቧል
ተከሣሾች፡. እነ ኰ/ል ደበበ ሀይሉ ከ106 ሰዎች/ ውስጥ
ባለፈው ችሎት ሲቀርቡ የነበሩት ተከሣሾች ከአርሲ ዞን ማረሚያ ቤት በአጃቢ ፖሊስ አማካኝነት ቀርበዋል፡፡

የተከሣሾች የተከላካይ ጠበቃ አቶ ጦቱ ከና ቀርቧል፡፡

መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው 15ኛው ትእዛዝ 23ኛ ተከሣሽ ከፌዴራል መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው ከፍተኛው ፍ/ቤት ከቀረቡት የሰነድ ማስረጃ ላይ ይጠቀመኛል የሚለውን ፎቶ ኮፒ አድርገው በዚህ ላይ ማብራሪያ እንዲሰጡ ነበር፣ የተቀጠረው በዚሁ መሠረት የ23ኛ ተከሣሽ የተከላካይ ጠበቃው በዚሁ ላይ ያቀረብነውን የሰነድ ማስረጃ ከነማብራሪያው አዘጋጅተን ያቀረብን ስለሆነ ፍ/ቤቱ እንዲቀበለን ብለው 23ኛ ተከሣሽ በ29/5/959.ዓ.ም የተጻፈ 1.ገጽ የሰነድ ማስረጃ መግለጫና 6.ገጽ የሰነድ ማስረጃ ቀርቧል ኮፒው ለሌ ዐ/ሕግ ደርሷል፡፡

በሌላ በኩል 34ኛ ተከሣሽ ከማረሚያ ቤት አስተዳደር ውስጥ ደንብ ቁጥር አንድ ላይ ለእኔ ይጠቀመኛል የሚለውን እና የሚያስቡትን ከማረሚያ ቤት አስተዳደር ደንቡን አይተው ይጠቀመኛል የሚሉትን አንስተው ከማብራሪያ ጋር እንዲያቀርቡ የሚል ትእዛዝ ነው ተሰጥቶ የነበረው በዚሁ መሠረት 34ኛ ተከሣሽ ባለፈው ጊዜ የወህኒ ቤት ውስጥ ደንብ ቁጥር አንድ ቀርቦ ነበር፣ ችሎቱ በወቅቱ የዘወወር ሁኔታ ስለነበር የማንበብ ጊዜ የለንም ብለው መለሰውታል፡፡ እኔ የጠየኩት እንዲነበብልኝ ነበር፡፡ስለዚህ እኔ የማረሚያ ቤትን መዪቁ ጥራዙ በከፍተኛ ሁኔታ የተጠረዘ ከአንድ ሽህ ያላነሰ ገጽ ያለው ስለሆነ መገነጣጠል አንችልም የሚቻል ከሆነ ተመልሶ ሄዶ እንዲፈበብ እንዲደረግ የማይቻል ከሆነ እና ለፍ/ቤት ችግር የሚፈጥር ከሆነ የተከሣሹ የሥራ ድርሻው ምን እንደነበር የሚል መጠይቅ ይምጣልንና ከደንቡ አቢያ ቁጥሩን ጠቅሰን እንድንጽፍ እንዲታዘዝ ደብዳቤ አምጣ ብለውኛል ማለትም ወህኒ ቤት ሌላው ለፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት 1ኛ የወንጀል ችሎት እና 3ኛ ወንጀል ችሎት አዲስ አበባ እና ከፌዴራል ማረሚያ ቤቶች አስ/ጽ/ቤት የተጠየቀት የሰነድ ማስረጃዎች እንዲቀርቡልኝ ፍ/ቤቱ ትእዛዝ ጽፎልኛል ነገርግን በቁጥር ማነስ ምክንያት አልቀረበልኝም ሰፋ ያለ ቁጥር ተይዞልኝ እንዲመጣልኝ እንዲታዘዝልኝ አመለክታለሁ ብሏል፡፡

15ኛ ተከሣሽ ለሣነወርቀ ደጉ አለን ብለው በዚህ ጉዳይ የገለሰቡ አኪሄድ ቀንነት የጐደለው ፍትህን የሚያጋትት የተከበረውን ፍ/ቤት የሥራ ትጋትን የሚገታ እንዲሁም ለ11 ዓመት በእስር የተጉላታነውን እስራታችን እንዲራዘም የሚያደርግ በመሆኑ እና ለዚህ ጉዳይ ከዚህ በፊት ቁጥር ተሰጥቷል መቀረብ የሚገባቸው ማስረጃዎች እንዲቀርቡ 6 ጊዜ ትእዛዝ ተሰጥቶ አብዛኛቹ ታራሚዎች አለን የሚሉትን የሰውና የሰነድ ማስረጃ አሰምተዋል በተለይ እኔ ለ11 ዓመት የታሰርኩ በመሆኑ በመሃከልም የጥፋተኝነት ውሣኔ ይሰጠኝ ብዬ ማመልከቻዬን ለፍ/ቤት አቅርቤያለሁ አሁን ይህ ግለሰብ በየጊዜው የሚሰጠውን ትእዛዝ ባለፈውም ጥብቅ ትእዛዝ ተሰጥቶት ደብዳቤውን እንዲያቀርብ ብሎ ነበር፣ በወቅቱ ደብዳቤውን ለሚመለከተው ክፍል ለማድረስ አጅ በጣም አጠራጣሪ ነው ይህም የሚያመለክተው የተሰጠውን ጊዜ ሳለመጠቀምና ጊዜን ለማራዘም ብሎ ነው ይህ ግለሰብ በተደጋጋሚ በዚህ ጉዳይ እንዲከላከል በተደጋጋሚ ወንጀሎች ብዩን

ተሰጥቶበታል እንደገናም ደግሞ በአዲስ መዝገብ በተደጋጋሚ ወንጀል ተከሷል አሁንም ይህ ግለሰብ በየግዜው የሚሰጠውን ትእዛዝ ባለፈውም ጥብቅ ትእዛዝ ተሰጥቶት ደብዳቤውን እንዲያቀርብ ተብሎ ነበር፤ በወቅቱ ደብዳቤውን ለማመለከቱ ክፍል ለማደረሱ እጅ በጣም አጠራጣሪ ነው ይህም የሚያመለክተው የተሰጠውን ግዜ ሳለመጠቀምና ግዜን ለማራዘም ብሎ ነው ይህ ግለሰብ በተደጋጋሚ በዚህ ጉዳይ እንዲንሳከል በተደጋጋሚ ወንጀሎች ብዬን ተሰጥቶበታል እንደገናም ደግሞ በአዲስ መዝገብ በተደጋጋሚ ወንጀል ተከሷል አሁን የቀየበትን የአስራት ግዜ እና በዚህ ወንጀሉ የሚያስከትለበትን ቅጣት ከግምት ውስጥ በማስገባት በዚህ ጉዳይ በቀጠሮ ለመቀየትና ምንአልባት ውሣኔ ካገኘሁ የጦረታ መብቴን አጣለሁ በማለ እና እኛን ተከሣሾችን እየጉዳን እያለ ስለሆነ ለእኛ ውሣኔ ይሰጠን በማለት አመልክታል፡፡

5ኛ ተከሣሽፈለቀ አሸቴ የተባለውም የሕግ አስረኛ በተመሣሣይ ሁኔታ አመልክታል፡፡

የሌቁ ዐ/ሕግ የ23ኛ ተከሣሽ ባቀረበው የሰነድ ማስረጃ ላይ የሚያቀርቡት ሂሣብ ካለ ተጠይቀው አሁን የማቀርበው ነገር የለም ብለዋል፡፡

ፍ/ቤቱ ከዚህ በኋላ የሚከተለውን ትእዛዝ ሰጥታል፡፡

ትእዛዝ

1ኛ/ 34ኛ ተከሣሽ ከዚህ በፊት በታዘዘው መሠረት ትእዛዙ ሊፈፀም አልቻለም፡፡ስለዚህ የአሰሳ ማረሚያ ቤት የተከሣሹ የሥራ ድርሻ ምን እንደነበር በደብዳቤ እንዲገለጽ ታዟል፡፡

2ኛ/ በሌሎ በኩል ከዚህ በፊት በታዘዘው መሠረት ከፌዴራል ከፍተኛው ፍ/ቤት እና ከፌዴራል ማረሚያ ቤት 34ኛ ተከሣሽ ይቀረብልን ያሉቸውን የሰነድ ማስረጃዎች እንዲቀርቡ ታዟል ይጻፍ፡፡

3ኛ/ በሚቀጥለው ቀጠሮ እነዚህ የ34ኛ ተከሣሽየሰነድ ማስረጃዎች የማይቀርቡ ከሆነ ፍ/ቤቱ ተከሣሹን ነጥሎ በሌሎች የመከላከያ ማስረጃቸውን በጠረሱ ተከሣሾች ላይ አስፈላጊውን ምርመራ የሚያካሄድ መሆኑን ታዟል፡፡

4ኛ/ እነዚህን የሰነድ ማስረጃዎች ለመጠባበቅ ቀጠሮ ለየካቲት 25 ቀን 1995 ዓ.ም ተቀ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

253

ቁጥር 2/89
25/6/95

ዳኞች:. አለማየሁ ተገኑ
ሠይዶ ቾንቄ
ከሣሽ ፊ/አ/ህግ . አየለ ሞገስ ቀረበ::
ተከሣሾች:. እነ ኩ/ል ደበበ ሀሪሣ
ሲቀርቡ የነበረት ሁሉም ቀርበዋል

345ና ተከሣሽን በተመለከተ ከአርሲ ዞን ማረሚያ ቤት እንዲቀርብ የታዘዘው የሥራ መደብ መግለጫ ደብዳቤ በቁጥር 8/61/ 30/9/0/ በ25/6/95 የተጻፈ ደብዳቤ ቀርቦ ከመዝገቡ ተያይዟል ::

ትእዛዝ

ችሎት ያለ ተሟላ ስለሆነ ስሟሳ አስፈላጊውን ለመሥራት ለ9/7/95 ተቀጠረ::

ቀን 9/7/95

ዳኞች:. አለማየሁ ተገኑ
ሰኢዶ ቾንቄ
ያዚቸው በለው
ከሣሽ:.. ፊዮ ዐቃቤ ሕግ ቀርበዋል::
ተከሣሾች እነ ኩ/ል ደበበ ሀሪሱ 88 ሲቀርቡ የነበሩ ተከሣሾች ቀርበዋል::

በ345ኛው ተከሣሽ በኩል የተጠቀሰው የሰነድ ማስረጃ አለቀረበም:: ተከሣሹ በይጋዋ እንዲታዘዝልኝ ብለዋል::

ትእዛዝ

1. ከዚህ በፊት በታዘዘው መሠረት 345ኛው ተከሣሽ ከፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤትና ከፌዴራል ማረሚያ ቤት እንዲቀርቡለት የተጠየቁት ሰነዶች እንዲቀርቡ ታዟል :
2. በ345ኛው ተከሣሽ የመከላከያ ምስክር ለመጠባበቅ እየተባለ ሌሎች ተከሣሾች ጉዳይ ቸውን እየተጓተተ በመሆኑ ተከሣሽቻም በተደጋጋሚ ጉዳያ ቸው ተነጥሉ እንዲታይለ ቸው ሲጠይቁ ስለነበረ ጥያቄያ ቸውም አግባብነት ያለው ሆኖ በመገኘቱ የሌሎች ተከሣሾች ጉዳይ ከ345ኛው ተከሣሽ ተነጥሉ እንዲታይ ብለናል::

ጉዳዩን ለመመርመር 7/8/95 ተቀጠረ::

ቀን 7/8/95

ዳኞች:.. አለማየሁ ተገኑ
ሰኢዶ ቾንቄ
ያዚቸው በለው
ከሣሽ:.. ፊዮ ዐ/ህግ አየለ መገስ ቀርበዋል::
ተከሣሾች እነ ኩ/ል ደበበ ሀሪሰ ሲቀርቡ የነበሩ ተከሣሾች ቀርበዋል:

345ኛው ተከሣሽ በተመለከተ በ[illegible]ጉ የነበሩ ማስረጃዎች አለቀረቡም::
ሌሎችን በተመለከተ ምርመራው [illegible]ለ ተጠና ቀቀም::በሌሳ በሎሳም ገሬ ቀኙ የመፈረጃ ሰሳብ አቀርበዋል ::

ትእዛዝ

Mana Murtii Waligala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

436

<u>ትእዛዝ</u>

345ኛውን ተከሣሽ በተወለከተ አስፈላጊውን ለማዘዝና የሌሎቹን ተከሣሾች ምርመራ ለማጠና ቀቅ 14/8/95 ተቀጥሯል::

14/8/95

ዳኞች:... አለማየሁ ተገኜ
በላይ ቸንዱ
ያዝ ቸው በላው

ከሣሽ:... ልዩ ዐቃቤ ሕግ አየለ መኮገሰ ቀርቧል

ተከሣሾች:_ 1. 5ኛው ተከሣሽ ፈለቀ አሸቴ ቀርበዋል
2. 7ኛው ተከሣሽ በርሃኑ ገ/መድህን ቀርበዋል
3. 10ኛው ተከሣሽ የመ/አ አበራ አሰፋው ቀርበዋል
4. 12ኛው ተከሣሽ ወ/ሮ ቶሎሣ ጁማ ቀርበዋል
5. 15ኛው ተከሣሽ የጁ. አለቃ ለሰነ ወርቁ ደጉ ቀርበዋል
6. 17ኛው ተከሣሽ ካሣዬ ይገዙ ቀርበዋል
7. 23ኛው ተከሣሽ የጁ. አለቃ በከንቱ አበበ ቀርበዋል :
8. 32ኛው ተከሣሽ ፀጋዬ ሙሉጌታ ቀርበዋል
9. 44ኛው ተከሣሽ ሻለቃ አሰፋው ገብረሕይወት
10. 50ኛው ተከሣሽ ጁ. አለቃ ከተማ አበበ ቀርበዋል
11. 54ኛው ተከሣሽ ንጉሴ ለሚ ቀርበዋል
12. 55ኛው ተከሣሽ በቀለ ወርጊያ ወርዶፋ ቀርበዋል
13. 56ኛው ተከሣሽ ተበጀ አለነ ቀርበዋል
14. 57ኛው ተከሣሽ በየነ ደርሰህ ቀርበዋል
15. 60ኛው ተከሣሽ ዘውዱ በጋለ ቀርበዋል :
16. 61ኛው ተከሣሽ ሐብታሙ ከበደ ቀርበዋል
17. 62ኛው ተከሣሽ ዘቡድሬ አሰፈፊ ደስታ ቀርባለች
18. 63ኛው ተከሣሽ ከድር ጁሬ ቀርበዋል
19. 65ኛው ተከሣሽ ዐርዳ በዳዳ ቀርበዋል :
20. 77ኛው ተከሣሽ ወ/ሮ ሰብይ ሰጠኝ ወ/ጊዮርጊስ ቀርበዋል
21. 78ኛው ተከሣሽ ኮ/ል ከተማ ገ/ማርያም ቀርበዋል
22. 87ኛው ተከሣሽ ወ/ሮ ጀምበሬ በሬ ቡተው ቀርበዋል
23. 88ኛው ተከሣሽ ሌ/ኮ/ ሙሉነህ ኩዳኔ ወልዴ ቀርበዋል
24. 93ኛው ተከሣሽ ወ/ሮ አለማዝ አሰፋ ጠቡቃ ቀርበዋል
25. 95ኛው ተከሣሽ አቶ ፀጋ አስተርዮ ቀርበዋል
26. 100ኛው ጁ. አለቃ ሽፈራው ጂፋ አረደ ቀርበዋል
27. 101ኛው ተከሣሽ ጁ. አለቃ ተሾመ ኃብተማርያም ቀርበዋል

በተከላካይ ጠበቃ የሚከራከሩ ጠበቃቸው ቀርበዋል::

255

መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው ለምርመራ በመሆኑ መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ውሣኔ ሰጥተናል::

ውሣኔ

ከላይ ስማቸው የተዘረዘሩትን ተከሣሾችና በሌሎች የከሣሾች ላይ ልዩ ዐ/ሕግ በህዳር 6 ቀን 1992 ዓ.ም አሻሽሎ የቀረበው ክስ ተከሣሾቹ በ1949 ዓ.ም በወጣውን የወንጀለኛ መቅጫ ህግ ቁጥር 32/1//ሀ/ ወይም /ለ/ እና 281/ሀ/ የተመለከተውን በመተላለፍ ከ1967_ 1983 ዓ.ም የአርሲ ክፍለ ሀገር አውራጃዎች፣ ወረዳዎች የአብዮት ዘመቻ አስተባባሪ ኮሚቴና የቀይ ሽብር አራማጅ ኮሚቴ አባላት የፖሊስና የሕዝባዊ ድርጅቶች ሠራዊቶችና አባላት በመሆኑ ስብሩ በፖለቲካ ተባስሮ የተቋቋመውን የህብረብሔርን ማህበራዊ የሆነ አንድ ክፍል ሕዝብ በሙሉ ወይም በከፊል ለማጥፋት በገብረአበር ነት በማቀድ የጥፋትን ሥራ በማቋቋም፣ ትእዛዝ በመስጠት እንዲሁም ይህንኑ አድራጉት ሥራ ላይ ለማዋል የተለያዩ የማሰሪያ የማሰቃያ ስፍራ በማዘጋጀት የመንግስት አካላትን በማደራጀት ነፃ አርምጃ ቀይ ሽብር በማካሄድ የፖለቲካ ተስብሩ አባላት እንዲገደሉ አካላቸው እንዲቆስል በአፍአዊና ውስጣዊ ጤንነታቸው ላይ ጉዳት በማድረስ የዘር ማጥፋት ወንጀል ፈጽመዋል ብሎ አሱን በተለያዩ ድርጊቶች ዝርዝር ያቀረበ ሰሆን በአማራጭም እንደድርጊቱ ሁኔታ የወ/መ/ህ/ቁጥር 32/1/ /ሀ/ ወይም /ለ/ እና 522/1/ሀ/ ፣ 32/1//ሀ/ ወይም /ለ/ እና 538/ሀ/ ወይም /ለ/ በመጥቀስ አቅርቧል::

ተከሣሾችም የቀረበባቸውን ክስ ከደው የተከራከሩ በመሆናቸው በዐ/ሕጉ በኩል 75 የሰው ምስክሮችና 126 ገጽ የሰነድ ማስረጃዎች ከቀረቡ በኋላ በ18/10/94 በዋለው ችሎት በተከሣሾች ላይ ቀርበው ከነበረት ልዩ ልዩ ክሶች ውስጥ እንደክሱ ተመስክሯል የተባሉት ተለይተው እንዲከላከሉ ተበይኗል::

እኛም ተከሣሾች ያቀረቡትን መከላከያ አንጻር ተከሣሾቹ ጥፋተኛ ናቸው ወይም አይደሉም የሚለውን ጭብጥ እንደአመቺነቱ በየድርጊቱ በየስማቸው በመከፋፈል እንደሚከተለው መርምረናል::

1= ድርጊት = አንድ

በዚህ ድርጊት የቀረበው ክስ ተከሣሾች መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም ፀረ_ ሕዝብ፣ፀረ_ አብዮትና የኢ.ህ.አ.ፖ የፖለቲካ ቡድን አባላት ናቸው በማለት እና እንዲለከቸው ጉታነህ /30 ሰዎች/ ከአሰላ ወህኒ ቤትና ከአስተዳደሩ ጽ/ቤት ካዘጋጁት ሕግ ውጭ እስር ቤት በማውጣት ገድለዋል ወይም እንዲገደሉ አድርገዋል የሚል ሰሆን በከሣሽ በኩል 26 የሰው ምስክሮችና 41.ገጽ የሰነድ ማስረጃ ቀርቦ ከተመረመረ በኋላ ቀርበው ስከራከሩ ከነበረት ተከሣሾች ውስጥ 5ኛ፣ 10ኛ፣ 12ኛ፣ 15ኛ፣ 23ኛ፣ 32ኛ፣ 50ኛ፣ 55ኛ፣ 65ኛ፣ 88ኛ 93ኛ እና 95ኛ፣ ተከሣሾች በድርጊት ውስጥ የተመለከቱትን ሟቾች በመያዝ፣ በማሰር፣ በመግረፍ ምርመራ በማካሄድ እንዲገደሉ ውሣኔ በመስጠት ተባባሪ መሆናቸው ተረጋግጧል በማለት በወ/መ/ህ/ቁጥር 32/1/ሀ/ለ/ እና 281/ሀ/ ስር እንዲከላከሉ በይን ተሰጥቷል ::

1. ከእነዚህ ተከሣሾች ውስጥ 15ኛው ፣50ኛ፣ 65ኛው ፣ 93ኛው እና 95ኛው ተከሣሽ በ4/2/95 በተጻፈ ማመልከቻ የመከላከያ ማስረጃ የለንም ብለው የገለጹ ስለሆነ ፣

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

438

-256-

በወ/መ/ሀ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 149/1/ መሠረት ይከላከሉ በተባለበት የሀገ አንቀጽ ሥር ጥፋተኛ ቆጣ ና ቸው ብለናል::

2. 5ኛው ተከሣሽ በይርጋት አንድ ላይ ሁለት የመከላከያ ምስክሮች አቅርበ አስደምጠዋል 1ኛው የመከላከያ ምስክር በሰጠው የምስክርነት ቃል በ1970 ዓ.ም ተከሣሹ የዲገሉና ጠጆ ወረዳ ገ/ማህበር ፀሐፊ እንደነበር የወረዳው አስተዳደር በወቅቱ ተፈሬ አይማሱ እንደነበር ይሀ የወረዳ አስተዳዳሪ እና በና ቱፋ የተባሉትን ይዞ እንዲያቀርባቸው ትእዛዝ ለተከሣሹ ሰብጥ እንደ ሰማ፣ በወቅቱም በወንጀል የሚጠረጠሩትን ሰዎች ገበሬ ማህበሩ ይዞ የማቀረበ የሥራ ድርሻ እን ደነበረው በመግለጽ መስክሯል::

2ኛው የመከላከያ ምስክር በ1970ዓ.ም ከተከሣሹ ጋር ቀበገበሬ ማህበሩ ውስጥ ሲሰራ እንደነበረና እነ በና ቱፋ በወቅቱ ታስረው እንደነበሩና ምርመራም ከአርሲ ክ/ሀገር በመጡ የወንጀል መርማሪዎች በእነ የጁ አለሙ ታከለ በጋለ ሲካሄድባቸው እንደነበር፣ በኋላም ወደ አሰላ እንደተወሰዱ ገልጿል::በወቅቱም የወረዳው ገ/ማህበር ሊቀመንበር ፀሐፊ ሰዎችን የመያዝ ሥልጣን እ እንደሌለው በወቅቱ ትእዛዝ ከወረዳው አስተዳደር ሲተላለፍ ትእዛዙን ተቀብሉ የሚያስተላልፈው የወረዳው አስተዳደር ፖሊስ እንደነበረና በዚሁ መሠረት ትእዛዝ ሲመጣላቸው መንግሥት የሚፈልጋ ቸውን ሰዎች ይዘው ሲያቀርቡ እንደነበር መስክሯል::

በተጨማሪም ተከሣሹ በሰነድ ማስረጃነት በ1968 ዓ.ም የገበሬ ማህበርን ለማጠናከር የወ ጣውን አዋጅ ቁጥር 71/68 አራት ገጽ እና አዛአከን ለማቋቋም የወጣውን አዋጅ ቁጥር 122/ 69 አቅርቧል ::እንዲሁም ተከሣሹ በ9/4/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት በይርጋት ላይ ከቀረቡት የዐ/ሕግ ምስክሮች ውስጥ 1ኛው፣ 2ኛውና 4ኛው የሰጡት የምስክርነት ቃል ፍ/ቤት በመከላከያነ ት እንዲመለከትልን ብሏል::ፍ/ቤቱም የምስክሮቹን ቃል ከመዝገቡ ተመለከቶታል::

በሌላ በኩል 55ኛው ተከሣሽ በቀለ መርጊያ በዚህ ይርጋት ሥር እንዲከላከሉ ከተባሉት ተከሣሾች ውስጥ አንዱ ሲሆን በጥር 7 ቀን 1995 ዓ.ም በተፃፈ የማስረጃ መግለጫ 5ኛው ተከሣሽ ፈለቀ አሸቱ ያቀረባቸውን የመከላከያ ምስክሮች የሰጡት የምስክርነት ቃል ለእሱም በመከላ ከያነት እንዲወሰድለት ጠይቋል::እንዲሁም በእነ በና ቱፋ ላይ ወንጀሉ ተፈጽሟል በተባለው ወቅት ዕድሜው 16 በመሆኑ በወቅቱ የቀበሌ ገ/ማህበር ታጣቂ መሆን ቀርቶ የሕዝባዊ ድርጅቶች አባል እንዳልነበር በዕድሜው ምክንያት የአባልነት መቀበያ መመዘኛዎች እንዳማያሟላ በመግለጽ በ1970 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል ብሔራዊ ፈተና መታወቂያና የምስክር ወረቀት እድሜው 16 ብሎ የተሟላ በሰነድ ማስረጃነት አቅርቧል::

ፍ/ቤቱም የግራ ቀኙ የቀረቡትን ማስረጃዎች መሠረት በማድረግ መዝገቡን እንደመረመረው በይርጋት ላይ በቀረቡት የሰነድና የዐ/ሕግ ምስክሮች እነ በና ቱፋ ፀረ_ ሕዝብና ፀረ_ አብ ዮት ና ቸው ተብለው መጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም መገደላቸው ተረጋግጧል: በይርጋት አንድ ሥር በዚህ መልኩ ገዴያ ተፈጸሟቸዋል ተብለው ከተዘረዘሩት ሟቾች ውስጥ 5ኛውና 55ኛውን ተከሣሾች ይመለከታቸዋል የተባለው የሟች በና ቱፋ ጉዳይ ነው ::

በይርጋቱ ላይ ከቀረቡት በርካታ የሰው ምስክሮች ውስጥ የተከሣሾችን ሥም በመጥቀስ የም ስክርነት ቃላቸውን የሰጡት 31ኛውና 32ኛው የዐ/ሕግ ምስክሮች መሆናቸውን መዝገቡ ያስ ረዳል::የምስክሮችም ቃል በጥቅሉ ሲታይ በጥቅምት ወር 1970 ዓ.ም ተከሣሾቹ ከሌሎች ሰዎች ጋር ሆነው በና ቱፋን ተፈለጋለሀ ብለው ከቤት እንደወሰዱትና በና ቱፋም ከአንድ ቀን እስራት በኋላ ወደ አሰላ እንደተወሰደ የሚገልጽ ነው ::

የምስክሮቹ ቃል በጥቅምት 1970 ዓ.ም ስለተከናወነው ሟችን የመያዝ ተግባር ስለመፈ ፀሙ ከመግለጽ አልፎ ተከሣሾቹ ሟቹ እንዲገደል በተሰጠው ውሣኔም በውሣኔ ፈጻሚነት ተካፋይ ስለመሆናቸው

439

ተከሳሽ ስለመሆናቸው የሚገልጽ የምስክርነት ቃል ስለመስጠታቸው መዝገቡ አያስረዳም::5ኛው ተከሳሽ ባቀረቡት የመከላከያ ማስረጃ በጊዜው በነበረው ሥርዓት ውስጥ የወረዳው ገ/ማህበር ፀሐፊ ስለነበሩ በወቅቱ ሟችን ይዘው እንዲያቀርቡ ከወረዳው አስተዳዳሪ በተሰጣቸው ትእዛዝ ሟችን ይዘው እንዳቀረቡ ተገልፇል::በወቅቱም ቀ/ገ/ማህበር በዚህ መልኩ ሰዎች ተይዘው እንዲቀርቡ የወረዳው አስተዳዳሪ የሚሰጠው ትእዛዝ በፖለስ በኩል ሲደርሳቸው ትእዛዙን ሥራ ላይ ሲያውሉ እንደነበር በመከላከያቸው አስመስክረዋል::ሟች ከመገደሉ አራት ወር በፊት ተከሳሾች ከጥበቃ ጋዱ ፀሐፊ ከነበሩት ልዑሩ በዳዳ ጋር በመሆን ሟችን ከቤት ይዘው ማሰራቸውና በሟች ላይም ምርመራው የተካሄደው ከከ/ሀገሩ በመጡ መርማሪዎች እንደሆነ ተረጋግጧል::

ተከሳሾቹ ካቀረቡት የመከላከያ ምስክሮች አዱያ ተከሳሾቹ በገዳዩው ወንጀል እዝ በሚለው መልኩ በሙሉ ሐሳባቸው ተካፋይ ሆነዋል ወይስ አልሆኑም ~~[illegible]~~ የሚለው ነጥብ መልስ ማግኘት ያለው ነው ካቀረበው ማስረጃ መረዳት የሚቻለው ተከሳሾቹ በመጋቢት 19 ቀን 1970 ዓ.ም በበና ቴፌ ላይ በተፈፀመው የግዲያ ወንጀል በመሳ ሐሳባቸው በአደራጊነትም ሆነ የወንጀሉ ሥራ በሚሰጠው ውጤት ሙሉ ተካፋይ አለመሆናቸውን ነው::ይህ ለመሆኑ ካቀረቡት የመከላከያ ምስክሮች ቃልም አልፎ የ1ኛውና የ32ኛውን የዐ/ሕግ ምስክሮች ቃል በተገበው መልኩ ማጤኑ አግባብነት ያለው ሆኖ ነው የሚገኘው በድርጊቱ ላይ እንደ ቀነኛ የዐ/ሕግ ምስክር ሆኖ የቀረበው 1ኛው ምስክር በሰጠው የምስክርነት ቃል በከፍለ ሐገር ደረጃ የቀይ ሽበር ኮሚቴና በኮሚቴው ሥር የምርመራ ቡድን የተቋቋመው በጥር ወር 1970 ዓ.ም መሆኑን ይህ የተቋቋመው የምርመራ ቡድን ምርመራውን አጣርቶ በ68 ሰዎች ላይ አርምጃ እንዲወሰዱ ለኮሚቴው አቅርቦ ኮሚቴውም ይህ በዝርዝር በሚለት የኢ.ህ.አፖ አመራርና አስኳይ አባሎች ናቸው የተባሉት 31 ሰዎች የሚሆኑት እንዲገደሉ ኮሚቴው በ18/7/70 ዓ.ም ባደረገው ስብሰባ በእነዚህ ሰዎች ላይ አብዮታዊ አርምጃ እንዲወሰድባቸው በወሰነው መሠረት ግዲያው በ19/7/70 ዓ.ም እንደተፈፀመ አረጋግጧል::ይህም የምስክርነት ቃል የሚያረጋግጠው በድርጊቱ አንዱ ላይ ለተጠቀሰው የግዲያ ወንጀል ሙሉ ተካፋይ ናቸው የሚባሉት የኮሚቴው አባሎችና የምርመራ ቡድን አባሎች እንደሆኑ ነው :: አባሎቹ በውሣኔ ሰጭነትም ሆነ በውሣኔ ፈጻሚነት የተካተፉ ናቸው:: ተከሳሾቹ ግን የዚህ ኮሚቴ አባል ወይም የምርመራው ቡድን አባል ስለመሆናቸው የቀረበ ማስረጃ የለም::እንዲሁም 32ኛው የዐ/ህግ ምስክር በሰጠው የምስክርነት ቃል ሟች ተይዞ ታስሮ ካለበት ቦታ አምልጦ ወደ ትውልድ ቦታው ከገባ በኋላ በየካቲት ወር 1970 በሰው ተጠቁሞ በሌሎች ሰዎች ተይዞ ተመልሶ ከታሰረ በኋላ እንደተገደለ አረጋግጧል::ይህ የምስክርነት ቃል ተከሳሾቹ በገዳዩው ወንጀል ተካፋይ አለመሆናቸውን በመጥቀስ ያቀረቡትን ክርክር የሚያጠናክርላቸው ነው::እንዲሁም በጥቅምት ወር 1970 ዓ.ም ሟችን 5ኛውና ሌሎች ሰዎች ተፈልጋለህ ተብሎ ከቤቱ ሲያዝ 55ኛው ተከሳሽ ዝም ብሎ አብሯቸው ሲሄድ የነበረ ሰው መሆኑ በ31ኛው የዐ/ህግ ምስክር ተገልጿል::

በአርሲ ክ/ሀገር የቀይ ሽበር ኮሚቴና መርማሪ ቡድን ሟች ከተያዘበት ጊዜ በኋላ ቀይቱ መቋቋምና ገዳዩው በማን ውሣኔ ሰጭነት በማን ፈጻሚነት እንደተፈፀመ ሲገናዘብ ሁሉ ተንም ተከሳሾች የገዳዩው ወንጀል የሚመለከታቸው መሆኑን መረዳት ይቻላል ::በዚህ መልኩ በቀረቡ ማስረጃዎች ተከሳሾች ሰውን ለእስትራቸው በመያዝና በማሰር ወንጀል ተካፋይ ነበሩ ከማለት በስተቀር በገዳዩው ወንጀል ተካፍለዋል ለማለት አይገባም::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት

ተከሣሹ ገድያው በአሰላ ከተማ ሲፈፀም በአካባቢው አልነበርኩም በማለት ለዚሁ ክርክሩ ሁለት የመከላከያ ምስክሮች ማቅረቡን ተመልክተናል ::ከሣሹ ካቀረባቸው የመከላከያ ምስክሮች ውስጥ 1ኛው የመከላከያ ምስክር መጋቢት 18 ቀን 1970 ዓ.ም ተከሣሹ ለቀስ የመጡት ከ8 ሰዎች ጋር ነው ብሎ የምስክርነት ቃሉን ሰጥ ሁለተኛው መከላከያ የምስክሩ ደግሞ የሰዎቹ ቁጥር 15 እንደሆኑ በመግለጽ ቃሉን ሰጥቷል::የመከላከያ ምስክሮቹ ከ24 ዓመት በፊት ስለተፈፀመው ድርጊት አንድ በአንድ ለቅሶ አድርገው ሰናገሩ ከ1970 ዓ.ም በኋላ የተከሣሹ አባት ሞተው ተከሳሹ መቶ ለቀሶ እንደመጣ ቀኑን ለናገሩ ቁርቶ ዓመት ምህረቱ አካባቢውን እንኳን ለናገሩ አልቻሉም::ይህ ብቻ አይደለም 2ኛው መከላከያ ምስክር የተከሣሹ አባት ወንድም የሞተበትን ቀን ከጠውለቱ ያነበቡት በመከላከያም ምስክርነት ከተቆጠረ በኋላ መሆኑ የሚያመለክተው የመከላከያ ምስክሮቹ ቃል በጥናት ላይ የተመረከዘ መሆኑን ነው::

ከላይ በተመቀሰው መለኩ የተሰጠው የምስክርነት ቃል ተከሣሹ በገድያው ወንጀል የውሣኔ ሐሳብ አቀራቢነት ገድያውን በመፈፀም ተካፋይ ስለመሆናቸው በአይን ምስክሮች የተሰጠውን የምስክርነት ቃል የሚያፈርሰው ሆኖ አላገኘነውም::በመሆኑም ተከሣሹ በመከላከያ ምስክሮቹ አልተደገፉም::

ስለዚህ ተከሣሹ ለከሳከለ ይገባቀል በተባለው የህግ አንቀጽ ሥር ጥፋተኛ ናቸው ብለን በወ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 149/1/መሠረት የጥፋተኝነት ውሣኔ ሰጥተናል::

5/ _ 23ኛው ተከሣሽ የጁ. አለያ በከንፋ አበበ በድርጊቱ ሥር ለተመቀሰው የገድያ ወንጀል አንቅሳከለ በደን ተሰጥቷል::ተከሣሹ በገድያው ወንጀል ተካፋይ መሆኑ በድርጊቱ ላይ ባቀረቡት 1ኛ፣ 35ኛ፣ እና 53ኛው የዐ/ሕግ ምስክሮች ያረጋገጠት ሰሆን ተከሣሹ ያቀረበው መከላከያ የለም::

በመሆኑም ተከሣሹ ይከላከል በተባለው የህግ አንቀጽ ሥር ጥፋተኛ ነው ብለን በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 149/1/ መሠረት የጥፋተኝነት ውሣኔ ሰጥተናል::

6/_ 32ኛው ተከሣሽ ፀጋዬ ሙሉጌታ በድርጊቱ አንድ ላይ አራት የመከላከያ ምስክሮችና የሰነድ ማስረጃዎች አቅርበዋል::

1ኛው የመከላከያ ምስክር በሰጠው የምስክርነት ቃል በመጋቢት 1970 ዓ.ም ከተከሳሹ ጋር አሰላ ከተማ በቀበሌያቸው ውስጥ በተረኝነት በጥበቃሰይ እንዳሉ በወቅቱ የቀበሌያቸው ሊቀመንበር የነበሩት ዘውዱ አየለ እና አነ ፈቃዱ ነጋ እና ፀጋዬ ስለሺ የማባሉበት እነሱ ወደ አለበት የጥበቃ ቦታ መጥተው ሾመልስ ከፍሌን ለመውሰድ ነው የመጣነው ጥበቃውን አጠናክሩ ብለቸው እነሱን አለፈው ሾመለስ ከቤቱ አንቋመጡት እነሱም የት ነው የምትወስዱት ብለው ሲጠይቁ ወደ ፖሊስ ጣቢያ መሆኑን እንደገለጸላቸው እና በወቅቱ ተከሣሹ የፍርድ ሸንጎ አባል አንጂ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል መሆኑን እንደሚያውቁ የገለፀ ነው ::

2ኛው የመከላከያ ምስክርም የሟች ሾመለስ ከፍሌ ጋደኛ መሆኑን ገልጾ በሰጠው የምስክርነት ቃል በወቅቱ ሟች መታሠሩን ሰምቶ ጥያቄ ሄደ ጊዜ ሆኖ እንደታሠረ ሲጠይቁ በሰጠው ቃል ዘውዱ አየለ ፣ፍቃዱ ነጋና ፀጋዬ ስለሺ እንዳሠሩት የገለፀለት መሆኑንና በወቅቱ ተከሣሹ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል እንዳልነበር አውቃለሁ በማለት ቃሉን አጠቃሏል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

441

3ኛውና 4ኛው የመከላከያ ምስክሮችም ተከሣሹ በወቅቱ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል እንዳል ነበር በመግለጽ የምስክርነት ቃል የሰጡ ናቸው ::

የተከሳሹ የሰው መከላከያ ምስክሮች በዚህ የተመናቀቀሀን የሚከተሉትን ሰነዶች በመ ከላከያነት አቅርቧል::

1. የሟች ሽመልስ ከፍሉ አባት ከፍሉ ጋሸረባ ሐምሌ 30/1980 ዓ.ም የሰጡት ማስጠንቀቂያ፣
2. የሟች አባት ተከሣሹ ሲሠራበት የነበረውን የማምረቻ ድርጅት እስመ ለከቱ በከፍተኛው ፍ/ቤት በሚያዝያ 18/83 ያቀረቡትን ክስ፣
3. ተከሣሹሲሠራበት በነበረው ድርጅት ውስጥ ያሉት 140 ሠራተኞች ተከሣሹ የታሰረው ድርጅቱ አላአግባብ ተወረሰብን በሚሉ ሰዎች ጭም በቀልነት መሆኑን በመግለጽ ለልዩ ዐ/ሕግ መ/ቤት ተፈራርመው ፀቀ

ረቡት ማመልከቻና ተከሣሹ ራሱ ይሄንኑ ገለጾ ወፍትሑ እንዲሰጠው ለዐ/ሕግ መ/ቤት የፃፈው ማመ ለከቻ አቅርቧል::

ፍ/ቤቱም በገራ ቀኙ የቀረቡትን ማስረጃዎች መሠረት በማድረግ ተከሣሹ ጥፋተኛ ነው? [redacted] ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ እንደሚከተለው መርምሯል::

እንደመረመረውም በድርጊቱ ሥር ገዱያ ተፈጸመባቸዋል ከሚባሉት ተንጓዶች ውስጥ የተከሣሹ እጅ አለበት ተብሉ በእንደዚ የዐቃቤ ሕግ ምስክር የተጠቀሰው የሟች የሽመልስ ከፍሉ ጉዳይ መሆኑ መዝገቡ ያመለክታል::በድርጊቱ ላይ ከቀረቡት በርካታ የሰው ምስክሮች ውስጥ የተከሣሹን ስም በመጥራት የምስክርነት ቃል የሰጡትው የሟች እናት የሆነችው ወ/ሮ አሰለፈች መኩንን መሆኗ መዝገቡ ያስረዳል::33ኛው የዐ/ሀግ ምስክር ሆና የቀረበችው ወ/ሮ አሰለፈች የሰጡት የምስ ክርነት ቃል ተከሣሹቸን መለየት አለቻለም ለጅ ሽመልስ ከፍሉ ለሊት ከቤት ዘውቅ አለ ፣ ፍቃቀ ነጋና [redacted] ዐጋቂ ሙሉጌታ ከለ[redacted] ስማቸውን ከማለውቃቸው ሰዎች ጋር በመሆን ወስዋት የሚል ነው::

ተከሣሹ ያቀረበው ክርክር ደግሞ በዚህ በመያዙ ድርጊት አለተከተፍኩም የቀረበውም የም ስክርነት ቃል ምስክሯ ከባለቤቷ ጋር በተፈጠረ የንብረት ይመለስልኝ ጥያቄ ለመበቀል በሐሰት የተሰጠ ነው የሚል ነው ::

የቀረው ክርክርም ሰመረመር ተከሣሹ እንዳከላከለ በተባለው ድርጊት ሥር የተጠቀሱት ሟቾች በማን ውሣኔ ሰጪነት እንደሆነ በድርጊቱ ላይ ጠንካራ የዐ/ሀግ ምስክር ሆና በቀረበው 15ኛው ምስክር ተለይቶ ተረጋግጧል::በዚህም የምስክርነት ቃል ተከሣሹ የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባልም ሆነ በሥሩ የተቋቋመው የምርመራ ቡድን አባል መሆኑ የተመለከተ ነገር የለም::የቀረ ቡትም የመከላከያ ምስክሮች ይሔንኑ እውነታ የሚያጠናክሩ ናቸው ::ይሄም የሚያመለክተው ተከሣሹ በሟችሽመልስ ከፍሉ የግድያ ወንጀል ውስጥ በውሣኔ ሐሳብ አቅራቢነትም ሆነ በውሣኔ ሰጪነት ወይም ውሣኔ ፈጻሚነት ተካፋይ የለለው መሆኑን ነው ::

ተከሣሹ ሟችን ከቤቱ በመያዝ በሚችሉ ተካፋይ ሆኗል? ከላይ እንደተጠቀሰው የተከሣሹ ሥም የተጠራው የሟች እናት በሆነችው 33ኛ የዐ/ሀግ ምስክር ብቻ ነው::ከሁሉም በላይ ደግሞ ትኩረት ለሰጠው የሚገባው በድርጊቱ ላይ ተከሣሹን ለመለከቱ የቀረቡትሁ በቻኛ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ምስክር ፀጋዬ ሙሉጌታ ከሌሎች ሰዎች ጋር ሽመልስን ከቡት እንደወሰዱት በስም ቁጠ ቀስ እንጂ በቻሉት ተከሣሽ ቸን ለይቶ እንደማያውቀው ወይም መለየት እንደማይችል በመግለጽ የሰጠቸው የምስክር ነት ቃል ነው ::በሌላ በኩል በ ተከሣሹ በኩል የ ቀረቡት የመከላከያ ምስክሮች ሽመልስ ከፍሌ በ አነ ማን እንደተያዘ ጉዳዩን በማገባ ገልፀ ዋል በመያዙ ድርጊት ውስጥ ተከሳሹ እጁ የሌለበት መሆኑ የመከላከያ ምስክሮቹ የሰጡት የምስክር ነት ቃል በሁሉም መለኩ ሰወዘን እምነት የሚጣልበት ሆኖ አገኘተነዋል:: የመከላከያ ምስክሮቹ ገለል ተኛ ሰሆኑ በ ቸው የዐ/ሀግ ምስክር ግን ይህ የሚጉዳት ነው በ ተወግሬም ተከሣሹ ከ1980 ዓ.ም ጀምሮ ከበ ቸው የዐ/ሀግ ምስክር ባለቡት ጋር በንብረት ይመለሰልኝ ጥያቄ በ ተለያየ መለኩ ክርክር ላይ የነበሩ መሆና ቸው ሲታይም የምስክሮ ቃል አውነተኘነት ከጥርጣሬ ውስጥ የሚጥለው ነው ::ምስክሮ ተከሣሹን በቻሉት ሷተለይ ሰውን በቻ ጠቀበ ይ ሄን ፈጽሟል ማለቱ በ ተከሣሹ የ ቀረበውን ክርክር የሚያጠናክር ነው ::

በመሆኑም ተከሣሹ ባ ቀረባ ቸው የመከላከያ ምስክሮች የ ተደገፈ ስለሆነ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ ቁጥር 149/2/ መሠረት ጥፋ ተኛ አይደለም ብለናል::

7=_ 88ኛው ተከሣሽ ሉ/ኩ/ ሙሉነህ ከዱዳነወለድ ድርጊት አንዱ አንቀሳካሰ የ ተባለ ሲሆን ተከሣሹ የመከላከያ ምስክሮቹ በወቅቱ የጭላሉ አውራጃ ፖሊስ አዛዥ እንጂ የ ቀይ ሽብር የምር መራ ቡድን ኃላፊ እንዳልሆንኩ ያውቁልኛል በማለት ሰስት ምስክሮችን አቀርበ አስደምጧል:: የመከላከያ ምስክሮችም በሰጡት የምስክር ነት ቃል ተከሣሹ በ1970 ዓ.ም ከሁዳር እስከ ጥር 1970 ዓ.ም የጭላሉ አውራጃ ፖሊስ አዛዥ መሆና ቸውን እንደሚያውቁ የ ቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል ሆነው ስለመስራታቸው እንደሚያውቁ የገለጹ ና ቸው ::

እንዲሁም ተከሣሹ 1ኛው የዐ/ሕግ ምስክር የሰጠው ቃል ፍ/ቡቱ እንዲመለከትለት የጠየቀ ሰሆን በወቅቱ የ ቀይ ሽብር ሥራ ሰኪያይ በከፍለ ሀገሩ ያለውም በማለት ይ ሄን ያስረዳልኛል የሚለውን በ ቁጥር 2/ወዘ40/23 በጥር 30 ቀን 1970 ዓ.ም የዱሰደሳና የዘወርወር ተአዝዘ የሚል አራት ገጽ የሰነድ ማስረጃ አቅርቧል::

ተከሣሹ ባ ቀረበው የመከላከያ ማስረጃዎች ተደገፋል ወይስ ? አል ተደገፈም? የሚለውን ነጥብ እንደመረመር ነው ተከሣሹ በድ ርጊቱ ሥር የ ተጠ ቀሰውን ወንጀል አለፈፀምኩም ብለው የ ተከራከሩ በሆነም በ ቀረበው የሰውና የሰነድ ማስረጃዎች በወንጀሉ ሙሉ ተከፋይ መሆና ቸው ተረ ጋግ ጧል:: በጥር 7 ቀን 19/70ዓ.ም የ ቀይ ሽብር ኮሚቴ ሲቋቋም በከሚቴው ሥር የምርመራ ኮሚቴ ተቋቁሞ እንደነበር ተከሣሹ የዚህ ምርመራ ኮሚቴ መሪ እንደነበሩ የ ቀረቡት የሰውና የሰነድ ማስረጃዎች ያስረ ዳሉ ::ከእነዚህ ማስረጃዎች ውስጥም 1ኛው የሰ ቁ ዐ/ሕግ ምስክር የሰጠው የምስክር ነት ቃልና ጥር 26 ቀን 1970 ዓ.ም መቶ አለቃ ፍሰሐ እንደቶ የአርሲ ክ/ሀገር የደርግ አባል በ ቁጥር 4.አ/35/70 ለአዳስ አበባ ከ ተማ ፖሊስ አዛዥ ከአ/አ.አዛአክ እና ለአ/አበባ ከ ተለ አጠቃላይ የከ ተማው ነዋሪዎች ማሀበር ጽ/ቤት የ ተፃፈውን 1.ገጽ መመለከቻ በ ቁ ነው ::በዚህ ደብዳቤ ተከሣሹ የመርማሪ ኮሚቴ ሊቀመንበር መሆኑ በግልጸ ተመለከቷል:: ተከሣሹ ባ ቀረባ ቸው የመከላከያ ምስክሮች በወቅቱ የመርማሪው ቡድን ሊቀመንበር አለመሆኑን ያረጋገጡት ነገር የለም:: በወቅቱ የ ቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል የምርመራው ቡድን ሊቀመንበር ማን ማን እንደሆኑ የማያውቁ ምስክሮች ተከሣሹ የወቅቱ የዚህ ቡድን ሊቀመንበር ይሁን አይሁን ለዩ ተው ሊያውቁ አይችሉም:: ተከሣሹ የ ቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል ሆነው መስራ ታቸውን እናውቅም ማለታቸው ደግሞ ተከሣሹ የ ቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል ወይም የምርመራ ቡድን ሊቀመንበርም ማለት አይደለም:: በዚህ መለኩ የ ቀረበው የምስክር ነት ቃል ደግሞ በ ተከሣሹ ላይ የ ቀረበውን የሰውና የሰነድ ማስረጃ የሚያፈርስ ስላልሆነ ተቀባይ ነት የለውም ብለናል::

በሌላ በኩል ተከሣሹ ከ1/6/70ዓ.ም ጀምሮ ወደ ወለጋ ተዛውሬያለሁ በማለት ያ ቀረቡት የሰነድ ማስረጃ እንደ ተመለከተ ነው ሰነዱ ተከሣሹ ከሌሎች ሰዎች ጋር እ ን ዲዛወር የ ተወሰነ መሆኑን የሚገለጽ ነው ::ይህ ሰነዱ ተከሣሹ ከላይ በ ተወሰነው መሠረት ዝውውሩ በሥራ ላይ

Mana Murtii Waligala Oromiyaa

መቀሉን የሚገልጽ አይደለም:: ከሣሹ በዘወወሩ ውሣኔ መሠረት የተዛወሩ መሆኑ የሚያጠራጥር ነው:: ዘወወሩ ወወስኑ ሆኖ ብቻ ከሣሹ ከ1/6/70 ዓ.ም ጀምሮ አርሲ ክ/ሀገር አለነበረም የሚለ ደምዳሜ ላይ የሚያደርስ [illegible] አላገኘነውም::በመጋቢት 12/1970 ዓ.ም በይርጋት ሥር በማቸው የተጠቀሰው ሟቾቹ በመርማሪው ቡድን የውሣኔ ሐሳብ አቅራቢነት በከሚቱው ውሣኔ በጤነት አበዮቶቁ አርምጃ የሚገለው በወሰደባቸው ከሣሹ በወቀት አስከ አ/አበባ አየሔደ ሰዎችን ሰይዝ የነበረ መሆኑ በለቁ ዐ/ሕጉ 15ኛው ምስክር ተረጋግጠል:: ይህ የሚያመለክተው ከሣሹ በዘወወሩ ውሣኔ መሠረት ከአርሲ ክ/ሀገር የተዛወሩ ሳይሆን በምርመራ ቡድን ሊቀመንበርነት የቀጠለ መሆኑን ነው አውነት ተዛወሮ በሆን ኖሮ ከዚህ የበለጠ ማስረጃ ማቅረቡ አያዳግትም ነበር ::

ስለዚህ ከላይ በተዘረዘረው ምክንያት ከሣሹ በመከላከያ ማስረጃው የተደገፈ ሆኖ ስላለተገኘ ይከላከል በተባለበት የህግ አንቀጽ ሥር ጥፋተኛ ነው ብለን በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 149/1/ የጥፋተኝነት ውሣኔ ሰጥተናል::

2=_ ይርጋት ሀሳት

በይርጋት ሀሳት የቀረበው አዑ አሱ የሚመለከታቸው ከሣሾች የካቲት 20 ቀን 1970 ፀረ_ ሕዝብ፣ ፀረ _አበዮት የአህአፖ አባሎች ናቸው በማለት አነቁስ ማወ ዘለቀ /17 ሰዎች/ ገደለዋል ወይም አስገደሉዋል የሚል ስሆን በዐ/ሕግ በኩል 11 የሰው ምስክሮችና 6.ገጽ የሰነድ ማስረጃ ከቀረበ በኋላ ቁርበው ስከራከሩ ከነበሩት ከሣሾች ውስጥ 5ኛ፣ 56ኛ፣ 57ኛ፣ 60ኛ 61ኛ፣ 62ኛ እና 63 ከሣሾች በወ/መ/ህ/ቁጥር 32/1/ሀ/ ለ/ እና 281/ሀ/ ገዳይ አንቀጽ ከላከሉ ብይን መስጠቱ መዝገቡ ያስረዳል::

1=_ በይርጋት ሥር ይከላከሉ ከተባሉት ከሣሾች ውስጥ 56ኛ፣ 57ኛ፣ 60ኛ፣ እና 63ኛው የመከላከያ ምስክር የለንም ብለው ለፍ/ቤት ያረጋገጡ በመሆናቸው በወ/መ/ሥ/ሥ/ቁጥር 149/1/ መሠረት ይከላከሉ በተባሉበት የህግ አንቀጽ ሥር ጥፋተኞች ናቸው ብለናል::

2=_ 5ኛው ከሣሽ ይርጋት ሀሳትን በተመለከተ ሀሳት የመከላከያ ምስክሮች በይርጋት አገዳ ሥር የተጠቀሱትን የሰነድ ማስረጃዎችና በዐ/ሀጉ ቀደም ሲል በይርጋት ላይ ቁርቦ የነበረውን ከከአርሲ ክ/ሀገር ወህኒ ቤቶች አስተዳደር ለአርሲ ክ/ሀገር አዘአዝ ከሚቴ በቁጥር 2954/73 በ26/6/73 የተጻፈውን በሰነድ ማስረጃነት አቅርበዋል::

ፍ/ቤትም ከሣሹ ይርጋትን አስመልከተው ባቀረቡት የመከላከያ ማስረጃ ተደግፈዋል ? ወይስ አልተደገፉም የሚለውን አንደመረመር ነው ከሣሹ በጥቅምት 4/1970 ዓ.ም ሟች ነጋሹ ባንጋን ከቤት አህአፖ ነው በማለት ይዘው አንዳሰሩት በ27ኛው የዐ/ሀግ ምስክር ተገልጿል:: አንዲሁም ከሣሹ ምርመራ ሲያካሔዱ አንደነበር በሌሎች ምስክሮች ተጠቅሷል:: ከሣሹ ሟችን በተሰጠኝ ትእዛዝ ነው የያዝኩት ብለው ይከራከሩ አንጂ የቀረቡት መከላከያ ምስክሮች ከሣሹ ሟች ነጋሹ በንጋን ከላይ በተሰጣቸው ትእዛዝ ስለማያዛቸው ያረጋገጡላቸው ነገር የለም:: ከሣሹ በራሳቸው ሟችን አህአፖ ነው ብለው ከቡቱ በመያዝ፣ በማሰር፣ በወንጀሉ ውጤት ተካፋይ በመሆናቸው ተረጋግጧል ያቀረቡት የመከላከያ ማስረጃዎችም ከሱን ሊያስተባብሉላቸው ስላልቻሉ ከሣሹ ይከላከሉ በተባሉበት የህግ አንቀጽ ሥር ጥፋተኛ ናቸው ብለን በወ/መ/ሥ/ሥ/ቁጥር 149/1/መሠረት የጥፋተኝነት ውሣኔ ሰጥተናል::

3=. 61ኛው ከሣሽ ሐብቴ ከበደ በይርጋት ሀሳት ላይ በ1970ዓ.ም ለአቅመ አዳም ያለ ደረሱ መሆኑን የመከላከያ ማስረጃዎች ያረጋገጡልኝ በማለት ሀሳት የመከላከያ ምስክሮችና የትውልድ ዘመናቸውን የሚገልጽ ከቤተ ክርስቲያን የተሰጠ ማስረጃና ከትምህርት ቤት የተሰጠ የመሸኛ ደብዳቤ አቅርበዋል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

444

ፍ/ቤቱም መከላከያውን እንደመረመረው ተከሣሹ በ1970 ዓ.ም ለሚ ደመረው የሚባለውን ዱቄት
ከቡቲ ኡ.አ.ገ ነው በለው ይዘው ማስፈንጠው በ22ኛውና 23ኛው የዐ/ሕግ ምስክሮች ተመስክሯል፡፡
ተከሣሹ በወቅቱ ዕድሜያቸው ከ13_14 እንደሆነ ይህም በሆኑ በሕዝብዊ ድርጅት ውስጥ ለመሠረት
የዕድሜ ጣሪያቸው እንደማይፈቅድ በቀረቡት የሰው መከላከያ ምስክሮች ተመስክሯል፡፡እንዲሁም የተከ
ሣሹ የትውልድ ዘመን 1956ዓ.ም መሆኑን የሚገልጽ የሰነድ ማስረጃ ቀርቧል ፡ከዐ/ህግ የማስረጃ
አቀራረብና ከተሰጠው ብይን መረዳት የሚቻለው ተከሣሹ እንዲከላከሉ የተባሉት በወንጀሉ ዱቄን
በመያዝ ተባባሪ ሆነዋል በሚል ምክንያት እንደሆነ ነው ፡፡ ተከሣሹ በተባለው መሠረት ዱቄን ስለ
መያዛቸውን የሚያረጋግጥላቸው ማስረጃ አልቀረበም፡፡ ተከሣሹ በወንጀሉ ላይ በዚህ መልኩ ተባባሪ
ሆነዋል በተባለው ጊዜ ዕድሜያቸው ለአቅመ አዳም እንዳልደረሰ መረጋገጡ ተከሣሹ በወንጀሉ ተባባሪ
አልነበሩም ወደ ሚለው መደምደሚያ የሚያደርስ አይደለም፡፡በቀረበው የመከላከያ ማስረጃም የተከሣ
ሹ ዕድሜ በወቅቱ 14 መሆኑ በሕጉ የጥፋተኝነት ውሣኔ ከመስጠት የሚያግድ አይደለም፡፡ የጥፋተኝነት
ውሣኔ የማይሰጠውና በሕጉ ተጠያቂነት የሌለባቸው ዕድሜያቸው ዘጠኝ ዓመት ያልሞላቸው ሕፃናት ብቻ
እንደሆነ በወ/መ/ሕግ/ ቁጥር 52 ላይ ተመልክቷል፡፡

ስለዚህ በተከሳሹ ላይ የሚጣለው ቅጣት ምን መሆን አለበት የሚለው ወደፊት እንገባበ ካላቸው
የሁጉ አንቀጾች ጋር የሚታዩ ሆነው ተከሣሹ ይከላከሉ በተባሉበት የህግ አንቀጽ ሥር ጥፋተኛ ናቸው
ብለን በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 149/1/ መሠረት የጥፋተኝነት ውሣኔ ሰጥተናል፡፡

4= 62ኛው ተከሣሽ ዘበደሩ አሰፈሪ በድርጊት ሁለት ላይ አራት የመከላከያ ምስክሮችና
በ1970 ዓ.ም ዕድሜያቸው 15 መሆኑን የሚገልጽ የትምህርት ማስረጃዎች አቅርበዋል፡፡ የሰው
የመከላከያ ምስክሮች የቀረቡት ተከሣሿ ከመስከረም 27/1970 ዓ.ም እስከ 13/3/70 ዓ.ም
አ/አበባ ከዲነምህረት ፀበል እንደነበሩ የሚያውቁ ናቸው ፡፡በሚለው ጭብጥ ላይ ሰሆን ምስክርነታቸውም
በሰጡት የምስክርነት ቃል ተከሳሿ ታመው በተባለው ጊዜ ፀበል እንዳነበሩ አናውቃለን ብለዋል፡፡

የቀረበው የመከላከያ ማስረጃ ሲመረመር ተከሳሿ በጥቅምት ወር 1970 ዓ.ም ለሚ ደመረውን
አዜአገ ነው በማለት ከቤት ይዘው ስለማስራቸው በድርጊት ላይ በከሣሽ በኩል በቀረቡት የዐይን
ምስክሮች ተረጋግጧል፡ በዚህ መልኩ የተረጋገጠውን ድርጊት የቀረቡት የመከላከያ ማስረጃዎች ሊያ
ፈርሱት አልቻሉም፡፡ የመከላከያ ምስክሮቹ ተከሳሿ ከ20 ዓመት በፊት ታመው ፀበል የቆዩበትን
ጊዜ በአንድ ቃል ሰመሰከሩ ከ1970 ዓ.ም በኋላ ገን ተከሳሿ ሲታመሙ እንደነበር ገለፀው ጊዜ
ውን ገን ለመስከሩ አልቻሉም ይኸም የሚያመለክተው ምስክሮቹ ገማሽ የተከሳሿ ቤተሰብ በመሆን
በጥናት የቀረቡ ናቸው ገለልተኛ ምስክሮች ናቸው ሰባሉ የሚችሉት 3ኛውና 4ኛው የተከሳሿ ምስክ
ሮችም በሆኑ ተከሳሿ ከ20 ዓመት በፊት ታመው ፀበል እንደሄዱ እንደሚያውቁ አስታውሰው ቃላቸውን
ሊሰጡ ይችላሉ ከሚባል በስተቀር ተከሳሿ ከ20 ዓመት በፊት መቼ ፀበል እንደሄዱና መቼ እንደተ
መለሱ ቀኑን መድሃኒአለምና አገዛላቤብ ላይ አድርገው የሰጡት የምስክርነት ቃል እምነት የሚ
ጣልበት ሆኖ አላገኘነውም፡፡ የቀረበው የሰነድ ማስረጃ የተከሳሿን ዕድሜ ከሚገልጽ በስተቀር ተከ
ሳሿ በተሰጠው ብይን መሠረት በወንጀሉ ላይ ተባባሪ አለመሆናቸውን የሚያረጋግጥ ስላልሆነ ተቀባ
ይነት የለውም ብለናል፡፡

ስለዚህ ተከሣሿ በመከላከያ ማስረጃ ያልተደገፈ በመሆኑ ይከላከሉ በተባሉበት የህግ አንቀጽ
ሥር ጥፋተኛ ናቸው ብለን በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 149/1/ መሠረት የጥፋተኝነትውሣኔ ሰጥተናል፡

3=. ድርጊት ሰባት

በድርጊት ሰባት ላይ የተጠቀሰው ወንጀል ይመለከተቸዋል ተብሎ የቀረበው ክስ ተከሣሾቹ ሚያ
ዝያ 24 ቀን 1969 ዓ.ም ለለት ፀረ ሕዝብ ፀረ አብዮታዊ የኢህአፓ የፖለቲካ ቡድን አባላት
ናቸው በማለት ሕገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ እነ አበራ ሃም ... የተባሉትን አስር ሰዎች ከአሰሳ

Mana Murtii Wallagaa Oromiyaa

ከተማ ወህኒ ቤት በማውጣት ሳሉ ቧኪ ከሚባል ቀበሌ ውስጥ ባለ ቋጠ ቀ መሣሪያና ጥይት ተደበደበው እን ዲገደሉ አድርገዋል የሚል ስሆን በድርጊት ላይ 8 የሰው ምስክሮችና 8.ገጽ የሰነድ ማስረጃዎች ከቀ ረቡ በኋላ ጉዳያቸው ከሉበትአየታየ ካሉት ተከሣሾች ውስጥ 445ው ፣ 775ው ፣785 እና 875ው ተከሣሾች በወ/መ/ሀ/ቁጥር 32/1/ሀ//ለ/ እና 281/ሀ/ ሥር እንዲከላከሉ ብይን ተሰጥቷል::

በድርጊቱ ሥር ይከላከሉ ከተባሉ ተከሣሾች ውስጥ የ445ውን ተከሣሽ ጉዳይ ወደፊት ከድር ጊቱ 17= ጋር የምንመለከተው በመሆኑ ለጊዜው በማለፍ የቀሪ ዎችን ተከሣሾች እንደሚከተለው ተመልከተ ነዋል::

1ኛ/ 875ው ተከሣሽ ወ/ር ጃምበሬ ብሩ ከላይ በተጠቀሰው መሠረት እንዲከላከሉ የተበየነ በሆንም ተከሣሹ የመከላከያ ማስረጃ አላቀረቡም::በድርጊቱ ላይ በቀረቡት የሰውና የሰነድ ማስረጃዎች ተከሳሹ የወህኒ ፖሊስ ባልደረባ ሆነው በማስረቡበት ወቅት ከወህኒ ቤት ታስረው የነበሩት ሟቾች እንዲገደ ገደሉ ከከ/ሀገሩ ደርግ ጽ/ቤት በተሰጠው ትእዛዝ መሠረት ሟቾችን አውጥተው መግደላቸው ተረጋግጦባ ቸው እያለ መከላከያ በማቅረብ ያልተከላከሉ ስለሆነ ይከላከሉ በተባሉበት የሀግ አንቀጽ ሥር ጥፋተኛ ና ቸው ብለናል::

2=_ 775ው ተከሣሽ ወ/ርሰሳይ ሰጠኝ በድርጊቱ ላይ ሁለት የመከላከያ ምስክሮች አቅርበዋል::

1ኛው የመከላከያ ምስክር በሰጡት የምስክርነት ቃል በሚያዝያ 24 ቀን 1969ዓ.ም ለሊቱ ዘማቾችን ለመሸኘት ገበያ ላይ እንዲሉ በያቸስጋዙ አይተው ምንድና ቸው ብለው እንደጠየቋቸው በሬቸው በሬቸው ብለው ሰዎች ከእነሱ መሣሪያ እንደነጠቋቸው ገማሽ ተያቸው ብለው በበታው በተከሳሹ የጉ. አለቃ ይልማ ይመኑና በሽይሉ ቀቀቶሳ በተባሉት ወታደሮች እንዲጠበቁ በቋዘዘው መሠረት እንደተጠበቁ ሌሎች እነሱ ከሚጠበቁበት በታ አለፈው እንደሔዱ ቆይቶ የጥይት ድምጽ እንደተሰማ በኋላም ሰዎቹ ተ መለሰው እነሱን ለምን ረበሻ እንደፈጠሩ ስጠይቋቸው እነሱም ጉዳዩን እንደማያውቁ እንደገለጹላቸውና ሰዎቹም በእነ ሰሳይ ሰጠኝ ቀስትና እንዲለቀቁ ብለው በዚሁ መሠረት እንደተለቀቁ ተከሣሹ ገዳያው በታ እንዳልሄዱ ገልፀዋል::

2ኛው የመከላከያ ምስክር የሰጡት የምስክርነት ቃል 1ኛው የመከላከያ ምስክር ከሰጡት ቃል ጋር ተመሳሳይነት ያለው ስሆን ምስክሩ በወቅቱ ሲጠብቋቸው የነበሩት ሁለት ወታደሮች ሰሳይ ሰጠኝና ሽይሉ ቀቀቶሳ እንደነበሩ የጉ. /አለቃ ይልማ ይመኑን እንደማያውቋቸው ሲጠበቁ የነበሩት ወታደሮች ሌሳ በኖርም ስለወለመ እንዳላዩ የገለጹ ና ቸው ::

ፍ/ቤቱም ተከሣሹ ባቀረቧቸው የመከላከያ ምስክሮች ተደገፏል ወይስ አልተደገፉም የሚለውን እንደሚከተለው መርምሯል::

በዐ/ሕጉ በኩል በቀረበው ማስረጃ በድርጊቱ ላይ የተዘረዘሩት ሟቾች ከአርሲ ክ/ሀገር ደርግ ጽ/ቤት በተሰጠው ውሣኔ መሠረት በመገደላቸው ተረጋግጧል::ይህ ውሳኔም የተፈፀመው በወህኒ ቤት አስተዳደር በፖሊስ ባልደረባ እና የደርግ አባሎች በኩል መሆኑ በድርጊቱ ላይ የቀረበው የሰነድ ማስረጃ ያስረዳል::በድርጊቱ ላይ ከቀረቡት የሰው ምስክሮች ውስጥ ስለ ተከሣሹ የተናገረ በኖር 4ኛው የዐ/ሕግ ምስክር ብቻ ነው ::4ኛው የዐ/ህግምስክር ሆነው የቀረቡት የጉ. አለቃ ይልማ ይመኑ በወ ቀቱ በአሰላ ወህኒ ቤት መሣሪያ ግምጃ ቤት ይሠሩ እንደነበር ገልፀው በወቅቱ የሆነውን ሲመሰክሩ በ1969 ዓ.ም አለቃቸው የነበሩት ሻ/ቃ ፍሰሐ ተሰማ ከደርግ ጽ/ቤት የሚገደሉ ፀረ_ አብዮተኞች አሉና ደብዳቤ ይደርሰናል::መሣሪያአዘጋጅ እንደአሉቸው መሣሪያውን ለማን ለማን ልስጥ ብለው ስጠይቁ ለአገሌና ለአገሉ አውቶማቲክ መሣሪያ እንደገና [illegible] ሁኑት ለአገሌ ለአገሌ ስጡ በተባሉት መ መሠረት ለሸበል ባሻ ቀቀቶሳ ደበላ አዚ. አውቶማቲክ .የጉ. አለቃ [illegible]በደ አዠፍር አዚ፣ ለወ/ር ማም ጥላሁን እና ለወ/ር ታደሰ ጉርሙ አዚ፣ ለሰሳይ ሰኘ/ለአሁኑ ተከሣሽ/ ምንሽር ለሌሎች ወታደሮች ምንሽርና ካርቢን እንደሰጡ ከዚያም ለሊቱ መኪና [illegible] እነ [illegible] ሄም ዳውይ አየታሠሩ በመኪና ተጭነው እነሱም አብረው ከሄዱ በኋላ ተንሸ ርቀት እንደ ሄዱም [illegible]ረኞችን ከመኪና አውርደው ይዘ ዋቸው መሄዱ እንደጀመሩ የገ/ማህበር ለጆት ረብሽ እንዳነሱ በዚሁ ምክንያት የመ/አለቃ ደሣለኝ

446

የሚባለው እነዚህ ረበሻ ያነሱ ሰዎች አበረው ይመቱ ስለ ሻ/ቃ ደሣለኝ ዳኝነት ይታያል እንጂ አይረበሹም በለው እነዚህ ረበሻ ያነሱትን ሰዎች ምስክሩ ፤አየለ ወርቁ ፤ኩዳኑ አንድ ሰውን የማያውቁት ወታደር ሆነው እንዳጠበቁ እነዚያ ይዘው እንደወረዱ ቆይቶ የጥይት ድምጽ እንዳሰሙ መስክረዋል፡፡በተጨማሪም በወቅቱ ለዚ አውቶማቲክ መሣሪያ የያዙ ሰዎች የገድያ ሰዎች እንደሆኑ ሌሎች አጃቢ እንዳነበሩ ፤በወቅቱ ቼኮዝና ምንሽር የያዙት ሰዎች ጥይታቸው እንዳለጉደለ ከእነዚው ውስጥ አንድ ካርታ ጠርሰ ሁለተኛውን ያጋመሰ እንደነበር፤ሰዎቹ መግደል አለመግደላቸውን የሚያውቁት በጥይቱ መጉደሉና አለመጉደሉ ስሆን በዚህ መለኩጥይቱ ሥራ ላይ ውሏል ብሎ ከነምክንያቱ እንደሚገለጽ መስክረዋል፡፡

በድርጊቱ ላይ ከቀረቡት ማስረጃዎች መረዳት የሚቻለው በድርጊቱ ላይ በተጠቀሰውን ወንጀል የተለያዩ ሰዎች በተለያየ መልኩ ተካፋይ መሆናቸውን ነው ፡፡ይኸም ሟቾች እንዲገደሉ ውሣኔ በመስጠት የተሰጠውን ውሣኔ በትእዛዙ መሠረት በማስፈፀምና በአፈፃፀሙ ውስጥም ሟቾችን በጥይት መግደሉና በቦታው ተገኝቶ ገድያው መፈፀሙን ማረጋገጥ ይገኙበታል፡፡
ወደ ያዝነው ጉዳይ ስንመለስ ተከሳሹ በዚህ መልኩ በወንጀሉ ተካፋይ አለመሆናቸው ባቀረቡት ማስረጃ ተደግፈዋል፡፡ወይ የሚለው ነጥብ ከዐ/ሕጉ በኩል ከቀረቡት ማስረጃዎች ጋር ማጤን ያለበት ሆኖ ነው የሚገኘው ፡፡

ተከሣሹ በወቅቱ የወህኒ ቤቱ ባልደረባ ናቸው ገድያው ተፈጸሟል በተባለበት ጊዜም በተሰጣቸው የሥራ ትእዛዝ መሠረት ሟቾችን በአጃቢነት ይዘው መንገድ መግባታቸው በገሬ ቆጉ የቀረበው ማስረጃ የሚያረጋግጠው ሐቅ ነው፡፡በከሣሹ ለዩ ዐ/ሕግ በድርጊቱ ላይ በቀነኝነት የቀረቡት 4ኛው የሰው ምስክር በሰጡት የምስክርነት ቃል ከወህኒ ቤቱ መሣሪያ እንዲሰጣቸው የተደረጉት ወታደሮች ሁለት አይነት መሆናቸው ተረጋግጧል እነዚህም ገድያውን ለሚፈጸሙት አውቶማቲክ መሣሪያ እንደሚሰጥ ለአጃቢዎች ደግሞ ሌላው አይነት የሚሰጣቸው ናቸው ፡፡እንደምስክሩም አመሰካከር እዚሁ ላይ ተው ለአገሌና ለአገሉ አውቶማቲክ መሣሪያ ለአገሌና ለአገሉ ሌላውን መሣሪያ ይሰጥ በተባለው መሠረት እንዲሰጥ መደረጉ ካለ ምክንያት እንዳልሆነ መረዳት ይቻላል ፡፡ከዚህም ነጥብ ጋር ተያይዞ መጤን ያለበት በገድያው በታ ተገኝቶ ገድያው በማን በማን እንደተፈፀመ ተለይቶ አለመመስከሩና ከገድያው በታ መልስ ጥይት የጎደለባቸው ከመጀመሪያውኑ አውቶማቲክ መሣሪያ የታጠቁት ብቻ መሆኑ ነው ፡፡

ተከሣሹ ያቀረቡት የመከላከያ ምስክሮች ተከሣሹ ገድያው በታ እንዳልሄዱ መስክረዋል፡፡ የምስክሮቹም ቃል ከበኛው የዐ/ሕግ ምስክር ቃል የበለጠ የሚታመን ሆኖ አግኝተነዋል፡፡ምክንያት የዐ/ሀገ ምስክር በተወሰነ መልኩ በድርጊቱ ውስጥ ያሉ ሲሆን የመከላከያ ምስክሮቹ ደግሞ ገለልተኛ መሆናቸው ነው ፡፡የሰጡት የምስክርነት ቃልም እርስ በእርሱ የሚደጋገፍ እንጂ መሠረታዊ የሆነ ልዩነት ያለው አይደለም በሌላ በኩልም ከላይ አንድ በአንድ ለዘረመር እንደተሞከረው ተከሣሹ ከወህኒ ቤቱ ከመጀመሪያውኑ የተመደበው መንሽር ጠመንጃ እንዲታጠቁ የተደረገው ለአጃቢነት መሆኑ ከዐ/ሀገ ምስክር መረዳት አያዳግትም፡፡ተከሣሹ በዚህ መልኩ መንገድ ጀምረው የትም ይሁን የት ደርሰዋል በሁሉም በወንጀሉ ተካፋይ አለመሆናቸው ተረጋግጧል፡፡የወህኒ ፖሊሶች ደግሞ በየትኛውም መልኩ በገድያው ውስጥ እጃቸው ያለበት መሆኑ ሳይረጋገጥ በሚሰጣቸው ትእዛዝ እስረኞችን ማጀባቸው ብቻ ወይም አጅበው መገኘታቸው ብቻ በእስረኞቹ ላይ በሌላ አካል ውሣኔ ሰጪነትና ፈጻሚነት ለተከናወነው ድርጊት ተካፋይ ናቸው ብሎ መደምደም [illegible] መሳት ይሆናል፡፡

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

447

ስለዚህ ከላይ የተጠቀሱትን ምክንያቶች መሠረት በማድረግ ተከሣሹ በተጠቀሰው የወንጀል ድርጊት ጥፋተኛ ሊባሉ አይገባም ብለን በወ/መ/ሀ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 149/፪/ መሠረት በነፃ እንዲሰናበት ብለናል::

4ኛ_ 78ኛው ተከሣሽ ኩ/ል ከተማ ገ/ማርያም በድርጊቱ ላይ ሁለት የመከላከያ ምስክሮች አቅርበው አስደምጠዋል::

1ኛው የመከላከያ ምስክር በወቅቱ የወህኒ ቤት ተረኛ ወታደር መሆናቸውን ከገለጹ በኋላ በሰጡት የምስክርነት ቃል ሚያዝያ 24/1969 ዓ.ም ከወህኒ ቤት በእሱ የተጠቀሱት ሟቾች ከወህኒ ቤት ለገዳይ ሰወሰቁ ተከሣሹ ከሌሎች በታ ገና በዘወወር የመጡ እንደነበር ምደምም እንዳለ ተሰጥቶ ሚያዝያ 04/1969 ዓ.ም ለሊቱ 7 ሰዓት ሰሆን አንድ የፖሊስ መቶ አለቃ ሁለት ወታደሮችን ይዞ እንደመጣ የእስረኞች የስም ዝርዝር እንደሰጣቸው እሷቸውም በተሰጣቸው የስም ዝርዝር መሠረት እስረኞችን እንደጠሩአቸው ከዚያም ሁለት መኪኖች እንደመጡ ከመኪናው ውስጥ ያሉት እስረኞችን በትእዛዙ መሠረት እንዲያስረክቡ ባዘዙቸው መሠረት እስረኞችን እንዳስረከቡ ትእዛዙን ከሰጧቸው ባለሥልጣኖች ውስጥ ተከሣሹ በወቅቱ እንዳለ ነበሩና የነበሩት ባለሥልጣኖች ማን ማን እንደ ነበሩ በመጥቀስ መስክረዋል::

2ኛው የመከላከያ ምስክርም የሰጡት የምስክርነት ቃል 1ኛው የመከላከያ ምስክር ከሰጡት የምስክርነት ቃል ጋር ተመሳሳይነት ያለው በመሆኑ መድገሙ ሳያስፈልግ ከዚሁ አልፈነዋል::

የሰነድ ማስረጃን በተመለከተ ተከሣሹ በዐ/ሕጉ በኩል ቀርበው የነበረትን የደብዳቤ ቁጥር ም/4455/69 እና በሚያዝያ 24 ቀን 69 መተማመና ተብሎ የተፈረመውን ሰነድ ፍ/ቤቱ እንዲመለከትላቸው ጠይቀዋል::

ፍ/ቤቱም ተከሣሹ ባቀረቡት መከላከያ ማስረጃ ተደገፈዋል? ወይስ አልተደገፉም የሚለውን እንደሚከተለው ተመልክቶታል::

ተከሣሹበድርጊቱ ሥር እንዳከሳከሱ የተባሉት በገዳዩው ወንጀል በምን መልኩ ተባፋይ እንደ ሆኑ ሳይገለጽ በደፈናው መሆኑ የተሰጠው ብይን ያመለክታል::ይህ በመሆኑ የተከሣሹን የመከላከያ ማስረጃ ምዘና ሳይገባ በተከሣሹ ላይ በከሣሹ የቀረበው ማስረጃ ምንነት መመልከቱ ተገቢ ሆኖ ነው የሚገኘው ::በዚህም መሠረት በድርጊቱ ሰስተ ላይ በከሣሽበኩል የሰውና የሰነድ ማስረጃዎች ቀርበዋል::ከቀረቡት ማስረጃዎች ውስጥ የተከሣሹ ስም የተጠቀሰው በ45ኛው የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ብቻ ሰሆኑ ምስክሩም የሰጡት የምስክርነት ቃል ሚያዝያ 24/ 69 መተማመና ተብሎ የተፈረመውን ሰነድ ፍ/ቤቱ እንዲመለከትላቸው ጠይቀዋል::

ፍ/ቤቱም ተከሣሹ ባቀረቡት መከላከያ ማስረጃ ተደገፈዋል? ወይስ አልተደገፉም የሚለውን እንደሚከተለው ተመልክቶታል::

ተከሣሹ በድርጊቱ ሥር እንዳከሳከሱ የተባሉት በገዳዩው ወንጀል በምን መልኩ ተባፋይ እንደሆኑ ሳይገለጽ በደፈናው መሆኑ የተሰጠው ብይን ያመለክታል::ይህ በመሆኑ የተከሣሹን የመከላከያ ማስረጃ ምዘና ሳይገባ በተከሣሹ ላይ በከሣሹ የቀረበው ማስረጃ ምንነት መመልከቱ ተገቢ ሆኖ ነው የሚገኘው::በዚህም መሠረት በድርጊቱ ሰስተ ላይ በከሣሹ በኩል የሰውና የሰነድ ማስረጃዎች ቀርበዋል: ከቀረቡት ማስረጃዎች ውስጥ የተከሣሹ ስም የተጠቀሰው በ45ኛው የልዩ ዐ/ሕግ ምስክር ብቻ ሰሆኑ ምስክሩም የሰጡት የምስክርነት ቃል ሚያዝያ 24/1969ዓ.ም ለሊቱ ሟቾች ከወህኒ ቤት ሰወሰቁ ተከሣሹ ነበሩ የሚል ነው ::ተከሣሹም ከተከሣሹ ጋር የነበሩት ሌሎች ባለሥልጣኖች ፍሰሐ ተሰማና ደሣለኝ በለጠ እንደነበሩ አስሉ ገልፀዋል::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ከመዝገቡም መረዳት የሚቻለው ተከሣሹን ተከላከሉም ብሎ የተሰጠው ከላይ በተጠቀሰው መልኩ በተሰጠው የምስክርነት ቃል ብቻ መሆኑን ነው ::በሌላ በኩል በድንጋጌው ላይ የቀረቡት የሰነድ ማስረጃዎች በገዳዩው ወንጀል በማን ውሣኔ ሰጪነት በማን ውሣኔ ፈጻሚነት እንደተከናወነ በግልጽ የሚያመለክቱ ናቸው::ከእነዚህ ሰነዶች ውስጥ በቁጥር ም/4455/69 በ25/8/64 ዓ.ም የተጻፈው ሰነድ የገዳዩው ውሣኔ አፈጻፀም የሚመለከታቸው ባለሥልጣኖች ማን እንደሆኑ በግልጽ ያስረዳል:: ባለሥልጣኖቹም መተማመኛ ተብሎ 8 ሰዎች የተፈራረሙበት በሚያዝያ 24/69 ዓ.ም ተጽፎ በቀረበው ሰነድ ላይ የተዘረዘሩት መሆናቸውን መገንዘብ ይቻላል:: ተከሣሹ የአርሲ ከ/ሀገር ወህኒ ቤት ባለ ደረጃ መሆናቸው በዐ/ሕጉ ክሱ ላይ ከመገለጹ በስተቀር ባለሥልጣን መሆናቸው የቀረበ ነገር የለም ታዲያ ተከሣሹ ሟቾች ከወህኒ ቤት ለሌት በመኪና ሰወሰዱ ነበሩ በሚለው አንድ የምስክር ቃል እንዲከላከሉ የተባሉ ከሆነ እሳቸው በበታው አለነበርኩም በለው ያቀረቡት የመከላከያ ምስክሮች እንዴት ይታያሉ ?

በተከሣሹ በኩል የቀረቡት ሁለቱም የመከላከያ ምስክሮች በወቅቱ ሟቾች ከወህኒ ቤት ሰወሰዱ በበታው የነበሩ ሰሆኑ 1ኛው መከላከያ ምስክር ደግሞ እስረኞችን ሥም ዝርዝር እየጠሩ ያስረከቡ መሆናቸው ተመለከቷል::ምስክሩ በወቅቱ ትእዛዝ እንደሰጠና በአካባቢው ማን ማን እንደነበር በግልጽ መስክረዋል:: የመከላከያ ምስክሮቹ የሰጡት የምስክርነት ቃል በዐ/ሕጉ በኩል ከቀረበው የሰነድ ማስረጃ ጋር የሚመጣጠም ሆና ነው የሚገኘው ::ይኸውም ሟቾች ከወህኒ ቤት ሰወሰዱ በበታው እንደነበሩና ትእዛዝም ሰሰጡ ነበሩ የተባሉት ሰዎች ጉዳዩ የሚመለከታቸው ባለሥልጣኖች ስለመሆናቸው በማረጋገጥ በቀረበው ሰነድ ላይ በግልጽ ተቀምጧል ::ብቸኛው የዐ/ሕግ ምስክር ተከሣሹ በበታው ነበሩ ይበሉ እንጂ ተከሣሹ በገዳዩው ወንጀል ስለመሣተፋቸው የሰጡት የምስክርነት ቃል የለም::በምስክሩ በበታው ከተከሣሹ ጋር ነበሩ የተባሉት ሰዎች ስም በሰፈው መተማመኛ ተብሎ በቀረበው ሰነድ ላይ ሰጉን የተከሣሹ ገን አለመገኘቱ ተከሣሹ በወቅቱ በበታው አለነበሩም የሚለውን የመከላከያ ምስክሮች ቃል የሚያጠናክር ነው :: የመከላከያ ምስክሮቹም ቃል ሱብዩ እምነት የሚጣልበትሆና አገኘተነዋል:: ተከሣሹ ገዳዩውን ካስፈፀሙት ባለሥልጣኖች ውስጥ በሆኑ ኖሮ ከሌሎች ገዳዩውን ያስፈፀሙ ናቸው ተብሎ ሥማቸውና ፊርማቸው በመተማመኛነት ከያዘው ሰነድ ላይ ሰፍሮ በተገኘ ነበር::ይህ አልመሆኑ ተከሣሹ በወንጀሉ እጃቸው እንደሌለበት የሚያመለክት ነው ::ይህ ፍ/ቤትም በሰጠው ብይን ውስጥ 4ኛው የዐ/ሀግ ምስክር ሰጡ ያለውን የምስክርነት ቃል ሱተነተን''ገዳዩውን ለማስፈፀም በበታው የነበሩ ባለሥልጣኖች ''ብሎ የሥም ዝርዝር ቢያስቀምጥም በዚህ መልኩ ምስክሩ ቃሉን መስጠቱ መዝገቡ የሚያስረዳ ሆና አላገኘነውም ::

ስለዚህ ከላይ በተጠቀሰው መሠረት በተከሣሹ ላይ የቀረበውን ማስረጃ ተከሣሹ ካቀረቡቸው ማስረጃዎች አገፀር ስመዘኑ የተከሣሹ የመከላከያ ማስረጃዎች እምነት የሚጣልባቸውና ሚዛን የሚደፋ ሆና በለአገኘናቸው ተከሣሹ በድንጋጌው ሥር ጥፋተኛ አይደሉም ብለን በወ/መ/ሥ/ሥ/ቁጥር 149/ /2/ መሠረት በነፃ እንዲሰናበቱ ብለናል::

= 4_ ድንጋጌ 9፣ 22፣23፣ እና ድንጋጌ 26

በድንጋጌ 9 የቀረበው ክስ በተሰጠው ብይን ውስጥ ስማቸው የተጠቀሰው ተከሣሾች ታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ፀረ_ ሕዝብ ፀረ_ አብዮት የአህአፓ ቡድን አባላት ናቸው በማለት በቀጥታቸው ሥር የነበሩትን አነ ሀብን መሐመዱ የሚል [illegible] ድንጋጌ ላይ 6 የሰው ምስክሮችና 5 ገጽ የሰነድ ማስረጃዎች ከቀረቡ በኋላ ጉዳዩ [illegible] ቀርበው ከቀረቡት ተከሣሾች ውስጥ 7ኛውና 10ኛው ተከሣሾች በወ/መ/ሕ/ ቁጥር 32/1/ሀ/ እና 281/ሀ/ ሥር እንዲከላከሉ ብለን መስጠቱ መዝገቡ ያስረዳል ::

Mana Murtii Waligala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

በድርጊት 22 ሥር የቀረበው ክስ ደግሞ በተሰጠው ብይን ውስጥ ስማቸው - ብይን ውስጥ ስማቸው ዝርዝር ያልተገኙት ከሣሾች ነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም ሰዓቱ ሲታወቅ ባልተቻለበት ጊዜ አፋሱ የኢህአፖ ፖሊቲካ ቡድን መስር ተቀል በማለት ህገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ ወለደፈፋሉ አዘነ፣ ደወረ ደነሱ ፣ታደሰ ወርደፋና ተሻለ በቀለ የተባሉትን አሰሳ ከተማ ከሚገኘው የጭሳሉ አውራጃ ፖሊስ ወንጀል ምርመራ ክፍል ውስጥ እጅና እግራቸውን በገመድ አስረው በማንጠልጠል በቀለ ው በገማሬ አለንጋና በኤሌክትሪክ ሽቦ ሰውነታቸውን በማፈራረቅ ገርፈው አካላቸው እንዲቆስል አድ ርገዋል የሚል ሲሆን በድርጊቱ ላይ 5 የሰው ምስክሮችና 5.ገጽ የሰነድ ማስረጃ ቁርበ 75ውና፣ 105ው ከሣሾች በወ/መ/ሀ/ቁጥር 32/1/ሀ/ እና 281/ሀ/ ሥር እንዲከሰሱ ተበይኗል::

በድርጊት 23 የቀረበው ደግሞ በበይኑ ውስጥ ስማቸው የተጠቀሰው ከሣሾች በነሐሴ 1971 ዓ.ም ፀረ_ አብዮቱና የኢህአፖ ፣ አባል ነው በማለት ህገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ አፋው ንጋቱ የሚባለውን በዋጁ ከተማ ቀበሌ እስር ቤት ውስጥ እጅና እግሩን አስረው በማንጠልጠል ሰቀ ለው በመግረፍ አካሉን አቆስለዋል የሚል ሲሆን በድርጊቱ ላይ አንድ የሰው ምስክርና 5.ገጽ የሰነድ ማስረጃ ከቀረበ በኋላ 75ው ከሣሽ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 32//1/ሀ/ እና 281/ሀ/ [illegible] ሥር እንዲከሰስ ተበለዋል::

በድርጊት26 የቀረበው ክስ ደግሞ ከሣሾች በጥር ወር 1970 ዓ.ም ቀኑና ሰዓቱ ለጊዜው ባልታወቀ ሰዓት ፀረ_ አብዮቱኛ ነው በማለት ህገን ተቃራኒ በሆነ መንገድ አቶ ሰለሺ የተባለውን አሰሳ ከተማ ቀይ ሽብር እስር ቤትውስጥ እጅና እግሩን አስረው በማንጠልጠል ሰቀለው በመግረፍ አካሉን እንዲቆስል አድርገዋል የሚል ሲሆን በድርጊቱ ላይ አንድ የሰው ምስክር ቁርበ ከተሰማ በኋላ 10ኛ እና 12ኛ ከሣሾች በወ/መ/ሕ/ቁጥር 32/1/ሀ/ እና 538/ሀ/ ሥር እንዲከሰሱ ብይን መስጠቱ መዝገቡ ያስረዳል::

በየድርጊቱ ይከላከሉ የተባሉት ከሣሾችም ያቀረቡትን መከላከያ ማስረጃዎች እንደሚከተለው አንድ በአንድ ተመልክተናል::

1= 75ው ከሣሽ በርሃኑ ገ/ዶደህንነሊከላከሉ ይገባቸዋል በተባሉባቸው ድርጊቶች ላይ 6 የሰው መከላከያ ምስክሮችን አቅርበዋል:: የምስክሮቹም ቃል ሙሉ በሙሉ ከመዝገቡ የሰፈረ ሲሆን ፍሬ ቃላቸው የሚከተለው ነው ::

1ኛ የመከላከያ ምስክር በሰጡት የምስክርነት ቃል ከከሣሹ ጋር ከ22 ዓመት በፊት በተዋር ይኖሩ እንደነበር ከሣሹ ከጥር ወር 1970 ዓ.ም ጀምሮ በገበሬና ለማት የትራንስፖርትና ገሬዥ ክፍል ኃላፊ ሆነው ሰሩ እንደነበር አብረው ይኖሩ በነበረበት ወቅት ከሣሹ የቀበሌ ተመራጭ የፖርቲ አባል ወይም የቀይ ሽብር ተመራጭ መሆናቸውን እንደማያውቁ የገለጹ ና ቸው ::

2ኛው የመከላከያ ምስክር የነው ቃላቸውን የሰጡት ከሣሹ ራሳቸው ሲሆኑ በሰጡት የምስክርነት ቃል ይከላከሉ በተባሉበት በሰስቱም ድርጊት ላይ ስማቸው የተጠቀሱትን ሰዎች በስምም በመልክም እንደማያውቋቸው ተከናወነ የተባለው ድርጊት የተከናወነው በማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት እንጂ በእሳቸው እንዳልሆኑ መስክረዋል::

3ኛው የመከላከያ ምስክር ሆነው የቀረቡት የኀ/አለቃ ሽፈራው ጁፋ ሲሆኑ የሰጡት የምስክርነት ቃል :_ ከሣሹ በእርሱ ገዛዥ ሰማት ድርጅት ውስጥ ሰሩ እንደነበር እሳቸው በ1970 ዓ.ም _ 1977 ዓ.ም ወርስ ዘን ፖሊስ ጣቢያ የወንጀል ምርመራ ውስጥ ይሰሩ እንደነበርና በሥራቸው አጋጣሚ በ1971 ዓ.ም ከእሳቸው ሥራ ውጭ አቶ ወለደፈፋሉ አዘነ፣ ተሻለ በቀለ ፣ታደሰ ኦርደፋና ፣ደወረው ደነሱ የተባሉ ሰዎች በአነ ሽበለ ካሣ ወልዱ እና ገርማ ዳዉ በተባሉ ከድርግ ምርመራ ክፍል በመጡ ሰዎች ከጭሳሉ አውራጃ እያመጡ ምርመራ

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa ፍርድ ቤት

ሲያከሒቁባቸው እንደነበር፣ በወቅቱ ተከሣሹ ከመርመሪዎች ውስጥ እንዳልነበረ፣መርማሪም እንዳል ሆኑ የማሰርም ሥልጣን እንደሌላቸው ተከሣሹ ሠራ ተኛ እንጂ ፖሊሲ ወይም ደህንነት እንዳልሆኑ፣ በወቅቱ የምርመራው በታ አዚያው ፖሊስ መምሪያ እንደነበር፣ ተከሣሹ በቀይ ሽብር አዘአዝ ወይም በሌላ ከሚቴ ውስጥ መስራታቸውን እንደማያውቁ፣የታሠሩት ሰዎች ማን እንደገረፋቸው እንደማያውቁ በመግለጽ የምስክርነት ቃላቸውን አጠቃለዋል::

4ኛው የመከላከያ ምስክር በሰጡት የምስክርነት ቃል በ1970 ዓ.ም በአርሲ ፖሊስ መምሪያ ውስጥ የጧት አሽሬ ክፍል ሰብሩ እንደነበር በ1971 ዓ.ም በፖሊስ መምሪያ ውስጥ ታስረው የነበሩትን ሰዎች እነ ሻ/ለ ካሣ ወልዱ ከማዕከላዊ ምርመራ መጥተው ሲመረምራቸው እንደነበርና ተከሣሹን እዚያ እንዳላዩቸው ሲመረምሩም እንዳሉ የመሠከሩ ና ቸው::

5ኛው ምስክርም ተከሣሹን በአርሲ ገጠር ልማት ውስጥ ሲሠሩ እንደሚያውቋቸውና እሳቸው ከመደበኛ ሥራቸው ውጭ በሕዝባዊ ድርጅት ውስጥ ተመርጠው ሰሩ እንደነበር ተከሣሹ ግን በወቅቱ በቀይ ሽብር ኮሚቴነት መሥራት አለመስራታቸውን እንደማያውቁ በመጥቀስ ቃላቸውን የሰጡ ና ቸው::

6ኛው ምስክር ደግሞ የሰጡት የምስክርነት ቃል በ1971 ዓ.ም በወቅቱ የጭላሎ አውራጃ ፖሊስ አዛዥ ጀሬር እንደነበሩና በዚያን ጊዜ ታስረው የነበሩት ሰዎች እነ ታደሰ አርደፋ ከማዕከላዊ ምርመራ በመጡ ሻ/ለ ካሣ ወልዱና ወ/ር ገርማ ዳዉ በሚባሉት ከአውራጃው እየተወሰዱ ፖሊስ መምሪያ ምርመራ ይከሒደባቸው እንደበር ተከሣሹን በዚያን ጊዜ እንደለያቸው በፖሊስ መምሪያ ውስጥ እነማን ምርመራ እንደሚያከሒዱ እንደማያውቁ የመሰከሩ ና ቸው::

የ7ኛው ተከሣሽ የሰው መከላከያ ምስክሮች የሰጡት የምስክርነት ቃል በዚሁ የተጠቃለለ ሲሆን ተከሣሹ የ10ኛው ተከሣሽ 6ኛው የመከላከያ ምስክር የሰጡት የምስክርነት ቃልና የልዩ ዐ/ሕጉ 1ኛው ምስክር የሰጡት የምስክርነት ቃል ፍ/ቤቱ እንዲመለከትላቸው በመጠየቅ በሰነድ ማስረጃነት ደግሞ የሚከተሉትን አቅርበዋል::

1. ከፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በወ/ቁጥር 1293/93 በከሣሹ ልዩ ዐ/ሕግ እና በ ተከሣሽ ሻ/ለ ካሣ ወልዱ መካከል በነበረው ክርክር ፍ/ቤት በሚያዝያ 10 ቀን 1994 ዓ.ም የሰጠው ብይን በአዲስ ዘመን ጋዜጣ 61ኛው ዓመት ሚያዝያ 11 ቀን 1994 ዓ.ም አትም ፣
2. ከፌዴራል ጉዳዮች ሚኒስቴር የፌዴራል ፖሊስ ከሚሽን ተከሣሹ የቀደመው ማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት አባል እንዳልነበሩ የሚገልጽ በ ቁጥር 5/ለ+18/2/184/95 በ3/4/95 ዓ.ም የተጻፈ ፣
3. የተከሣሹ የግል ማህደር ቀርበው ከመዝገቡ ተያይዟል ::

ፍ/ቤቱም የቀረበውን የመ ከላከያ ማስረጃ መሠረት በማድረግ 7ኛው ተከሣሽ የቀረበባቸውን ክስ አስተባብለዋል ወይስ አላስተባበሉም የሚለውን እንደሚከተለው ተመልክቷል::

በዚሁ መሠረት በድርጊት 9 ላይ ለተመለከተው የግድያ ወንጀል ተከሣሹ ሟቾችን በቀጥታ በይገደሉም በሟቾች ላይ ገርፊያና ምርመራ ሲያከሒዱ ነበር፣ ኮ/ል ተስፋዬ ወልደሥላሴ በሟቾች ላይ የሞት ውሣኔ ያስተላለፉት በአርሲ ክ/ሀገር ተከሣሹና ሌሎች ተከሣሾች ምርመራ አከሒደው ባቀረቡት መዝገብ መሆኑ ተረጋግጧል በማለት ተከሣሹ እንዲከላከሉ ስለመባላቸው መዝገቡ ያስረዳል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

ተከሣሹ በድርጊት 9 እና 22 ላይ የተጠቀሱትን ወንጀሎች በተለከተ በወቅቱ የቀይ ሽብር ኮሚቴ የመርማሪ ቡድን አባል እንዳልነበሩና ወንጀሎቹ የተፈፀሙት ከማዕከላዊ ምርመራ በመጡ በእነ ሻ/ል ካሣ ወልዴ ነው እኔ ከዛው ንጹህ ነኝ ብለው የሚከራከሩ ናቸው::

በከሣሽ ልዩ ዐ/ሕግ በኩል የቀረቡት የሰው ምስክሮች ተከሣሹ በወቅቱ በገዛ ፍላጎታቸው የቀይ ሽብር ኮሚቴ ሆነው የተቀላቀሉ ሰው እንደነበሩ፣ ተከሣሹ ከማዕከላዊ ምርመራ ከመጡት ከእነ ሻ/ል ካሣ ወልዴ ጋር በመሆን በድርጊት 9 አንድ ላይ ስማቸው በተጠቀሱት ሟቾችና በድርጊት 22 ላይ የተጠቀሱትን የግል ተበዳዮችላይ ምርመራና ግርፋት መፈፀማቸው ተመስክሯል::

ተከሣሹ በበኩላቸው ያቀረቡትመከላከያ ማስረጃዎች ተከሳሹ በተባሉት የወንጀል ድርጊቶች አለተሳተፉም በማለት ያረጋገጡት ነገር የለም:: የመከላከያ ምስክሮቹ ተከሣሹ በወቅቱ የመንግሥት ሠራተኛ መሆናቸውን እንደሚያውቁ የቀበሌ ተመራጭ ወይም የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል መሆናቸውን አናውቅም:: በሟቾችና በግል ተበዳዮች ላይ ምርመራው በእነ ሻ/ል ካሣ ወልዴ ሲከናወን ተከሣሹን አላየናቸውም በማለት የሰጡት የምስክርነት ቃል በዐ/ሕጉ በኩል የቀረቡትን ማስረጃዎች የሚያስተባብሉ ሆነው አላገኘናቸውም:: የመከላከያ ምስክሮች ወንጀሉ ተፈጽሟል በተባለበት ቦታና ጊዜ በመገኘት ስለሁኔታው የሚያውቁ አይደሉም:: ተከሣሹ በሻ/ል ካሣ ወልዴ መሪነት በተካሄደው ምርመራ ውስጥ አለመካፈላቸው የተረጋገጠ ነገር የለም:: ተከሣሹ በወቅቱ የማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት አባል አልነበርኩም በአርሶ-ገጠር ልማት ድርጅት ውስጥ ሠራተኛ ነበርኩ በማለት የሰውና የሰነድ ማስረጃ አቅርበዋል::ፍ/ቤቱም የተከሣሹ ክርክር እውነት እንደሆነ ያምናል ሆኖም ግን በተከሣሹ ላይ የቀረበው ክስ ተከሣሹ የማዕከላዊ ምርመራ ድርጅት አባል ሆነው ሰርተዋል የሚል ባለመሆኑና በልማት ድርጅት ውስጥ ሠራተኛ የሆነ ሰው የቀይ ሽብር ኮሚቴ አባል ሊሆን እንደማይችል የተደነገገ ህግ ባለመኖሩ የቀረበው ክርክር ና ማስረጃ ተከሣሹን የሚደግፉ ሆነው አላገኘንም::

በሌላ በኩልም ተከሣሹ የተባሉትን ወንጀሎች አልፈፀምኩም በማለት በመከላከያነት ያቀረቡትን በፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በወ/መ/ቁጥር 1293/93 በሻ/ል ካሣ ወልዴ ላይ የተሰጠውን ብይንና የቅጣት ውሳኔ እንዲሁም በአዲስ ዘመን ጋዜጣ የቀረበውን ዘገባ መርምረናል::እንደመረመርነውም ሻ/ል ካሣ ወልዴ በተባለው መዝገብ ተከሣሹ እንዲከላከሉ በተባሉት ድርጊት 9 ድርጊት22 እና ድርጊት 23 ጋር ተመሳሳይና አንድ አይነት በሆነ ክስ ቀርበባቸው ጥፋተኛ ተብለው የ13 ዓመት ጽኑ እስራት እንደተፈረደባቸው ተመልክተናል::እንጂ የተፈረደባቸው ተከሣሽ በዚሁ መዝገብ 89 ተራ ቁጥር ላይ ስማቸው የሚገኝና በኋላ ሌላ ክስ እዲስ አበባ የቀረበባቸው መሆኑ ታውቆ ክሳቸው ተጠቃለው እንዲታይ በሚል ምክንያት በዚህ መዝገብ የቀረበው ክስ የተነሳላቸው ናቸው ::በሁለቱም መዝገብ በድርጊት ላይ ምስክሮች ቀርበው ቃላቸውን የሰጡ ቢሆንም ከተሰጠው ብይን መረዳት የሚቻለው የተሰጠው የምስክርነት ቃል ተመሳሳይ መሆኑን ነው ::ሻ/ል ካሣ ወልዴ የተቀጡበት መዝገብ የሚመለከተው ና የሚያተኩረው በተባሉት ወንጀሎች የተከሣሹ ሚና ምን እንደነበር በሚለው ነጥብ ላይ ሳይሆን ሻ/ል ካሣ ወልዴ ብቻ ናቸው በወንጀሉ ተካፋይ የወሰዱት የሚልም አይደለም::በሻ/ል ካሣ ወልዴ ላይ ባቀረበው ክስ ተከሣሹ የተሳለፉት የወ/መ/ሕግ/ቁጥር 32/1/ለ/ እና 281/ሀ/ መባሉ ተከሣሹ ሻ/ል ካሣ ወልዴ በወንጀሉ ተካፋይ ከነበሩ ሰዎች አንዱ መሆናቸውን የሚገልጽ እንጂ ተነጥሎ በቀረበው ክስ ሌሎች አለተካፈሉም ወይም አይጠየቁም የሚያስብል አይደለም:: ተከሣሹ አቶ በርሄ ገ/መድህን በሻ/ል ካሣ ወልዴ መሪነት በተካሄደው ምርመራና ግርፋት ተካፋይ መሆናቸው በአይን ምስክር ተረጋግጠባቸዋል::እንዲከላከሉም የተባለው ይሄን እንዲያስተባብሉ ስለሆነ በሌላ መዝገብ አባሪያቸው የነበሩት ተከሣሽ በድርጊት ጥፋተኛ ተብለው መቀጣታቸው ለእነሱ መከላከያ ሆኖ ከወንጀሉ ነፃ ሊያደርጋቸው አይችልም::በጋዜጣ የተዘገበው የምስክሮች ቃልም ተከሣሹ ከደሙ ንጹ መሆናቸውን የሚያረጋግጥ ሆኖ አላገኘነውም::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

ድርጊት 23 ላይ የተጠቀሰውን ወንጀል ስለመፈፀማቸውን የሚያስተባብል ማስረጃ ስላልተገኘም ፣ የቀረቡትም መከላከያዎች ተቀባይነት ያላቸው ሆነው ስላልተገኙም::

በመሆኑም 7ኛው ተከሳሽ የቀረበባቸውን ክስ ሊያስተባብሉ ስላልቻሉ በሶስተኛ ድርጊት ይከላከሉ በተባለበት የህግ አንቀጾች ሥር ጥፋተኛ ናቸው ብለን በወ/መ/ሥ/ሥ/ቁጥር 149/2/ የጥፋተኝነት ውሳኔ ሰጥተናል::

25/= 10ኛው ተከሳሽ የመ/አ. አበራ አሰፋው ይከላከሉ በተባለበት ድርጊቶች ላይ 6 የሰው መከላከያ ምስክሮች አቅርበዋል::

የ10ኛው ተከሳሽ 1ኛው መከላከያ ምስክር የሰጡት የምስክርነት ቃል በአብዮት አፍላ ወቅት በአሰላ ከተማ ሳውንደሪ ድርጅት ውስጥ ስርቆት ተፈጽሟል በሚል ምክንያት የድርጅቱ ሠራተኞች በጥርጣሬ ታስረው እንደነበር፣ ከዚህ ውስጥ አቶ ስለሺን እንደሚያስታውሱ ምርመራውንም ይዘውት የነበሩት የመ/አለቃ ደሣለኝ በለጠና የ፶ አለቃ ተከሳ በጋለ የሚባሉ እንደነበሩ ተከሳሹ በዚህ ምርመራ ውስጥ እንዳልነበሩ በጥር ወር 1970 ዓ.ም ከኰ/ል ቀፀላ ገመዳ በተሰጣቸው ትእዛዝ፣ ተከሳሹ ወደ ጭላሎ አውራጃ እንደተላኩና በሰኔ ወር 1971 ዓ.ም እንደተመለሱ አቶ ስለሺን ማን እንደመረመረው ከምርመራ መዝገብ እንደተመለከቱ መርማሪዎቹ ከቀይ ሽብር ከሚቴ ተውጣጥተው ይሆኑ አይሁኑ እንደማያውቁ ገልፀዋል::

2ኛው ምስክር በሰጡት የምስክርነት ቃል በ1969 ዓ.ም በአሰላ ማምረቻ ድርጅት ላይ የዘረፋ ወንጀል ተፈጽሞ እንደነበር፣ በ1970 ዓ.ም ተከሳሹ በኰ/ል ቀፀላ ታዘው ለምርመራ እንደተላኩና ከዚያ በሰኔ ወር እንደተመለሱ በሌላ በኩልም ተከሳሹ በ1971 ዓ.ም በ6 ወረዳ የውይይት ክበብ አንቀሳቃሽ ወደ ጢቾ መላካቸውን እንደሚያውቁ የመሰከሩ ናቸው::

3ኛው የመከላከያ ምስክር ተከሳሹ በጥቅምት 7,1972 ዓ.ም ጀምሮ ከተከሳሹ ጋር አንድ ሽህ ሕዝባዊ ሠራዊት ለማሰልጠን ወደ ሶም ገረሳ እንደሄዱና ከጥር 30 በኋላ ሠራዊቱን አስመርቀው ይዘው ወደ አሰላ እንደተመለሱ በመግለጽ የምስክርነት ቃላቸውን ሰጥተዋል::

4ኛው የመከላከያ ምስክርም 3ኛው የመከላከያ ምስክር ከሰጡት የምስክርነት ቃል ጋር ተመሳሳይነት ያለው ቃል የሰጡ በመሆኑ ሳንደገመው በዚሁ አልፈነዋል::

5ኛው የመከላከያ ምስክር ተከሳሽ ከነሐሴ 1971 ዓ.ም ጀምረው ከክፍለ ሀገሩ ፖሊስ የአውራጃውን ውይይት ክበብ ለማደረጃትና ለማስተባር ተልከው አርባ ጉጉ፣ ጢጮና ጭላሎ አውራጃ እየተዘዋወሩ እስከ መስከረም መቆየታቸው እንደሚያውቁ የመሠከሩ ናቸው::

6ኛው የመከላከያ ምስክር አባቸው የጭላሎ አውራጃ ፖሊስ አዛዥ ሆነው ሲሰሩ በነበሩበት ወቅት እነ አየለ በርጨ አህመድ ተብለው ታስረው እንደነበር መርማሪዎቹም ተመድበው ከለቁ ምርመራ ክፍል እነ ሻ/ል ካሣ ወልዴ መጥተው እንደመረመሯቸው በምርመራው ውስጥ ተከሳሹ እንዳልነበሩ፣ ሟቾች ለምርመራ ከአውራጃው ፖሊስ ወደ ክ/ሀገሩ ፖሊስ መምሪያ ሲወሰዱ እነማን እንደሚመረምሯቸው በአይን እንዳላዩ፣ አባቸው በዚህ ጉዳይ የተከሰሱ በሆኑም ጥፋተኛ እንዳልተባሉ በመግለጽ የምስክርነት ቃላቸውን አጠቃለዋል::

10ኛው ተከሳሽ ያቀረቡት የመከላከያ ምስክሮች የሰጡት የምስክርነት ቃል በዚህ መልኩ የጠጠ ዋቀቀ ሰሆን የሰነድ ማስረጃን በተመለከተ በ7ኛው ተከሳሽ በኩል ከፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የመጣውን ውሳኔ ፍ/ቤቱ በማስረጃነት እንዲቀበላቸው ጠይቀዋል::እንዲሁም በቁጥር 3557/32/160 በመጋቢት 1 ቀን 1972 ዓ.ም የተጻፈ የምስጋና ደብዳቤ እና ከጋዴ ኮሎኔል ሣህሉ ብሬ የአርሲ ክ/ሀገር ፖሊስ ዋና አዛዥ አርሲ ገለበጥ ለ፶ አለቃ አበራ አሰፋው በቁጥር ሠ/በ/126/11106/71 ነሐሴ 9 ቀን 1971 ዓ.ም የተጻፈ አቅርበዋል::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa

12ኛው ተከሣሽ ወ/ሮ ተሰሚ ጅማ በድርጊት 26 ላይ አንድ የመከላከያ ምስክር አቅርበው ያስደመጡ ሲሆን ምስክሩም በሰጡት የምስክርነት ቃል የሕዝብ ድርጅት የሆነው ሳውንደሪ ተሰብሮ ስርቆት ተፈጽሟል በሚል ምክንያት አቶ ስለሺ ተጠርጥሮ መታሰሩን እንደሚያውቁ በመግለጽ የመሰከሩ ናቸው::እንዲሁም ተከሣሹ 1ኛ እና 68ኛ የዐ/ሕግ ምስክሮች በ10ኛው ተከሣሽ መስቀለኛ ጥያቄ አቶ ስለሺ በወቅቱ በሌብነት እንደታሰረና ምርመራውንም ያጣሩት ሌሎች መርማሪዎች መሆናቸውን የገለጹ በመሆናቸው ፍ/ቤቱ ይኸን እንዲመለከትላቸው ጠይቀዋል::

ፍ/ቤቱም ከላይ ስማቸው የተጠቀሱት ተከሣሾች ባቀረቡት የመከላከያ ምስክሮች ተደግፈዋል ወይስ አልተደገፉም የሚለውን እንደመረመረው 10ኛው ተከሣሽ በመከላከያቸው ያቀረቡት ክርክር በድርጊት 9 ላይ የተመለከቱት ተግባራትና በድርጊት 22 ተጎዳሁ ባይ አቶ ወልደረፋኤል አዘነ ምርመራ የተጣራው በእሳቸው ሳይሆን ከደርግ ማዕከላዊ ምርመራ በተላኩት በአቶ ሻ/ለ ካሣ ወልዱ እንደሆነና በጥር ወር 1970 ዓ.ም ቀላሉ አውራጃ ለሥራ ተልከው እንደነበር ነሐሴ 19/1971 ዓ.ም አሰላ ከተማ እንዳልነበሩ ፤ በድርጊት 26 ላይ የተጠቀሰው ተጎጂም በሌብነት ተጠርጥሮ ምርመራው በሌሎች መርማሪዎች የተጣራ መሆኑን፤ እሳቸው ከጥቅምት 7 ቀን 1972 ዓ.ም እስከ ጥር 30 ቀ ቀን 1972 ዓ.ም ሶም ገርጃ እንደነበሩና በተጠቀሱት ወንጀሎች ውስጥ እጁ የለም የሚል ነው::

ድርጊት 9 በተመለከተ 10ኛው ተከሣሽ እንዳከላከሉ የተባሉት አቶ ሁሴን መሃመድን በታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም ያታ ሰበው ገድለዋል የሚል ሳይሆን በሟቾች ላይ ከአቶ ሻ/ለ ካሣ ወልዱ ጋር በመሆን ምርመራውን በማካሄድ በወንጀሉ ተካፋይ ሆነዋል በሚል ምክንያት እንደሆነ የተሰጠው ብይን ያስረዳል::በሟቾቹ ላይ ምርመራው የተካሄደው ሐምሌ ወር 1970 ዓ.ም ጀምሮ እንደነበር በአንደኛው የዐ/ሕግ ምስክር የተገለፀ ሲሆን የምርመራው ተጣርቶ ወደ አዲስ አበባ ተልከ በታህሣሥ 1972 ዓ.ም ሟቾቹ እንዲገደሉ የሞት ውሣኔ መጥቶ ግድያው እንደተከናወነ በቀረበው ማስረጃ ተረጋግጧል:: ተከሣሹ በወንጀሉ ተካፋይ ሆነዋል የተባሉት በ1970ዎቹ ውስጥ በተከናወነው ምርመራ ተሳትፈዋል በሚል በመሆኑ ከጥቅምት 1 ቀን 1972 ዓ.ም ጀምሮ እስከ 29/5/72 ዓ.ም ከአሰላ ከተማ ውጭ ሌላ ቦታ እንደነበሩ ያቀረቡት የሰውና የሰነድ ማስረጃ በመከላከያነት ዋጋ ያላቸው ሆነው አልተገኙም::በሟቾቹ ላይ ምርመራውን ያካሄዱት ከማዕከላዊ ምርመራ ክፍል የመጡት አቶ ሻ/ለ ካሣ ወልዱ ነው በሚል ያቀረቡት መከላከያም ተቀባይነት ያለው አይደለም::የተባለው ምርመራ በሻ/ለ ካሣ ወልዱ መሪነት የተከናወነ ከመሆኑም በላይ በምርመራው ላይ ተከሣሹ መሳተፋቸውን በዐ/ሕጉ በኩል በቀረቡት ማስረጃዎች ተገልጿል:: ተከሣሹ በዚህ በተባለው ምርመራ ላይ አለመሳተፋቸውን የሚያረጋግጥ መከላከያ አላቀረቡም::6ኛው የተከሣሹ መከላከያ ምስክር ሟቾቹ በአቶ ሻ/ለ ካሣ ወልዱ ምርመራ ሲካሄድባቸው ተከሣሹ እንዳልነበሩ የገለጹ ቢሆንም ሟቾች ለምርመራ ከአውራጃ ፖሊስ ወደ ከ/ሀገሩ ፖሊስ መምሪያ ሲወሰዱ ምርመራውን ማን እንደሚያከናውን እንደሚያውቁ መስክረዋል::ከዚህም አልፎ ምስክሩ በዚሁ ድርጊት በሌላ መዝገብ ጥፋተኛ ተብለው እያሉ ጥፋተኛ አልተባልኩም በማለት የምስክርነት ቃል መስጠታቸው የምስክርነት ቃላቸውን ታማኝነት የሚያሰጠው ነው ::የሰነድ መከላከያ ማስረጃን በተመለከተ ተከሣሹ በሻ/ለ ካሣ ወልዱ ላይ የተሰጠውን ብይንና የቅጣት ውሣኔ ለፍ/ቤቱ አቅርበዋል:: ተከሣሹም የሚያቀርቡት ክርክር በፌዴራል ከ/ፍ/ቤት በቀረበው መዝገብ ላይ ቀርበው ቃላቸውን የሰጡት በዚህ መዝገብ የቀረቡት 1ኛ፤ 18ኛ እና 45ኛ የዐ/ሕግ ምስክሮችሲሆኑ [illegible] ቃላቸውን ከመረመረ በኋላ ''... ምርመራውን ከአቶ ሻ/ለ ካሣ ውጭ ማንም እንዳላደረገው.''የድርጊቱን ሐላፊነት በሻ/ለ ካሣ ወልዱ ላይ በማጠቃለል ብይን የሰጠ በመሆኑ ድርጊት 9 እና 22 እኔን አይመለከተኝም የሚል ነው ::

ተከሣሹ በዚህ መልኩ ያቀረቡት ክርክርና ማስረጃ ለተከሣሹ በመከላከያነት የሚደግፋቸው ሆኖ አላገኙነውም::ፍ/ቤቱ በሰጠው ብይን ውስጥ የተባለው ምርመራ በሻምበል ካሣ ወልዱ ብቻ ነው ::የተ

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ከናወነው የሚል መደምደሚያ አላስቀመጠም፡፡በፍ/ቤቱ በይን ውስጥ የተጠቀሰና ነገር በኖር ፍ/ቤት በመዝገቡ ላይ 25ኛ የዐ/ሕግ ምስክርን ቃል ሲያስቀምጥ ምስክሩ በደረሰባቸው ገርፋት የተነሳ እጃቸው እስካሁን እንደማይሠራ ምርመራውን ከአቶ ሽ/ል ካሣ ውጭ ማንም እንዳላደረገው መስክረዋል፤ የሚል ነው፡፡ይሕም አገላለጽ ምርመራው በሽ/ል ካሣ ወልዴ ብቻ መከናወኑን፤የሚያመለክት አይደለም በሽ/ል ካሣ ወልዴ ላይ ተነጥሎ በቀረበው ክስና በዚህ መዝገብ ላይ በቀረበው ክስ ቃላቸውን የሰጡት ምስክሮች ያረጋገጡት ምርመራውን በአቶ ሽ/ል ካሣ ወልዴ መከናወኑን ነው፡፡ቃላቸውም የማይጋጭ ነው እንጂ የተለያዩ እንዳልሆነ መረዳት ይቻላል በመሆኑም በዚህ በኩል የቀረበውን የተከሣሹ መከላከያ አልተቀበልነውም፡፡

እንዲሁም በድርጊት 22 ላይ የተጠቀሰው ወንጀል የተፈፀመው በነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም እንደሆነ በዐ/ሕጉ ክስ ላይ ተመልክቷል፡፡በድርጊቱ ላይ ከተዘረዘሩት ተጎጂዎች ውስጥ ተከሣሹ ገርፋት ፈጽመውባታል የተባለው 45ኛው የዐ/ሕግ ምስክር ሆና የቀረበው የግል ተበዳይ መሆኑ መዝገቡ ያስረዳል ምስክሯም በሰጠው ቃል በ5/10/ 71ዓ.ም እንደተያዘና ከዚያም ቀይ ተ በአነ የጁ አለቃ አበራ አስፋው ተገርፎ ምርመራው እንደተካሄደበት አረጋግጧል፡፡የመከላከያ ምስክሮቻቸው ተከሣሹ ከነሐሴ 1971 ዓ.ም ጀምሮ ሌላ አውራጃ ለሥራ ሄደው እንደነበር አረጋግጠዋል፡፡ ተከሣሹ ከአሰላ ከተማ ውጪ መሆናቸውን የተረጋገጠው ግዜ ወንጀሉ ከተፈፀመ በኋላ ስላለው ሁኔታ በመሆኑ ተከሣሹ በዚህ በኩልም ያቀረቡት መከላከያ ተቀባይነት ያለው ሆኖ አላገኘነውም፡፡

ድርጊት 26 በተመለከተ በድርጊቱ ላይ የተጠቀሰው የግል ተበዳይ በወቅቱ በሌብነት ወንጀል ተጠርጥሮ እስር ላይ እንደነበር በመከላከያ ምስክሮች የተገለፀ በሆንም 10ኛውና 12ኛው ተከሣሾች ያቀረቡት የመከላከያ ምስክሮች የሚደግፋቸው ሆነው አላገኘናቸውም፡፡በድርጊቱ ላይ የቀረበው የዐ/ሀግ/ ምስክር ገርፋት ከአማን እንደተፈፀመበት በዝርዝር የገለፀ በመሆኑ በተከሣሾች በኩል የግል ተበዳዩ በሌብነት ነው የታሠረው ምርመራውም በሌሎች ሰዎች ነው፡፡የተካሄደበት በማለት ያቀረቡት ማስረጃ እሱን ሊያስተባብልላቸው የሚችል አይደለም፡፡

ስለዚህ 10ኛው ተከሣሽ በድርጊት 9, 22ኛ እና 26 ይከላከሉ በተባሉበት የሀግ አንቀጾች ሥር ጥፋተኛ ናቸው ብለናል፡፡

12ኛው ተከሣሽም በድርጊት 26 ይከላከሉ በተባሉበት የሀግ አንቀጽ ሥር ጥፋተኛ ናቸው ብለናል፡፡

6=_ ድርጊት 15

በድርጊት 15 17ኛው ተከሣሽ የሆኑት አቶ ካሣዬ ይገዙ ነሐሴ 1 ቀን 1971 ዓ.ም ወገስ በቀለ የተባለውን ሰው ከአሰላ ወህኒ ቤት ውስጥ በጥይት ተደብድቦ እንዲገደል አድርገዋል በማለት ተከሣሹ በወ/መ/ሀግ ቁጥር 32/1/ለ/ እና 522/1/ሀ/ ሥር እንዲከላከሉ የተባሉ ስሆን በመከላከያነት በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ ቁጥር 142/3/ መሠረት ተከሣሹ ቃላቸውን የሰጡ ስሆን በተጨማሪም ሁለት የመከላከያ ምስክሮችና የሰነድ ማስረጃ አቅርበዋል፡፡

ተከሣሹም በሰጡት የምስክርነት ቃል ነሐሴ 1 ቀን 1971 ዓ.ም በሥራ ላይ እንዳሉ የጭላሉ አውራጃ አስተዳደር አቶ ሙሉጌታ ሰብስቡ ከቢሮአቸው አስጠርተው ወገስ በቀለ የተባሉ አይሃሪ አብዮታዊ እርምጃ እንዲወሰድበት ከእርሱ ከ/ሀገር ቁና አስተዳዳሪ ከመ/አለቃ በለጠ መንገሻ ተወስና ይርስናልና ከሽ/ቃ ተሰማ ቀንጄ ጋር አሰላ ወህኒ ቤት ሄደው በታዛቢነት እንዲያዩ እንደታዘዙ ላለመሄድም በዚ ልመና አድርገው ሊለቃቸው ወደዚያው እንደሄዱ ከዚያም ጭቅን የወህኒ ቤት አስተዳደር ሽ/ለ ተስፋዬ ቀለና ሽ/ቃ አሸተ ገብየሁ ይዘውት ከወህኒ ቤት

በስተጀርባው ወደ ተቀረረው ጉድጓድ እንደወሰዷት ከዚያም ሻ/ቃ አሸቱ ገበየሁ የገዶያውን ትእዛዝ እንደሰጡ ፶. አለቃ ደመሳሽ.ተፈሰ ሟችን በሁለት ጥይት እንደገደለው ከዚያም በመለሱ ሻ/ቃ ተስፋዬ በቃለ ይህን ያያቸሁትን ተፈራርመን መግለጽ አለብን ሲሉ ስለመጣቸው ተፈራርመናል ብለዋል::

የተከሣሹ 1ኛው የመከላከያ ምስክር ሻ/ቃ ተሰማ ቀጋዬ ስሆኑ የሰጡት የምስክርነት ቃለ ተከሣሹ ከሰጡት የምስክርነት ቃለ ጋር አንድ ስሆን አቧቸውም በዚህ ጉዳይ ተከሰው ጥፋተኛ የተባሉ መሆኑን በተጨማሪነት መስከረዋል::

2ኛው መከላከያ ምስክር የ፶. አለቃ ጌታነህ ሀ/ወልዱ በደርጊት ላይ ቀደም ብሎ 5ኛው የዐ/ሀግ ምስክር ሆነው ቃላቸውን የሰጡ ስሆን መስከሩም መንስ በቃለ ከወህኒ ቤት እንዳወጧ ተያረገው በአሸቱ ገበየሁ ትእዛዝ ሰጪነት የ፶./ቃ ደመሳሽ ታፈስ ጥይት ተኩሶ ሲገድለ ተከሣሹ ከሕዝብ ጋር እዚያው ቁመው እንደነበረ ተከሣሹ ገዶያውን ለመፈፀም ይምጡ ወይም ለሌላ ጉዳይ ይምጡ እንደማያውቁ መስከረዋል::

የሰነድ ማስረጃን በተመለከተ ተከሣሹ የሚከተሉት አቀርበዋል::

1. በወቅቱ ገዶያው ለሌሎ እንዲፈፀም በታዘዘው መሠረት መፈፀሙን መፈራረማቸውን እንጂ የማስገደል ሥልጣናና ኃላፊነት እንደሌላቸው ይገለጽልናል የሚሉትን በ30/5/70 ዓ.ም ቁጥር 2239/36 እንዲሁም ሰኔ 1 ቀን 1971 ዓ.ም በቁጥር ሠ/ከ/2/11638/71 የተጻፈ ሰነድ ይኸውም የመንግሥት ሠራተኛ የመዝገብ ቤት ኃላፊ የነበሩ መሆናቸውን የሚገለጽ ፤
2. በዐ/ሕጉ ማስረጃ መግለጫ ላይ በተራ ቁጥር 14.1 ላይ ቀርቦ የነበረውን ሰነድ ይኸም በደብዳቤው ትእዛዙ የተሰጠው ለሌሎች መ/ቤቶች የበላይ ኃላፊዎች እንጂ ለእሳቸው እንዳልሆነ ያረጋግጥልናል በማለት፤
3. በለዩ ዐ/ሕጉ የሰነድ ዝርዝር መግለጫ ቁጥር 14.2 ላይ የቀረበውን ሰነድ ፤
4. በሰነድ ላይ አብረው ተፈራርመው በነበሩት ሰዎች ላይ ዐ/ሕጉ በተለያየ መዝገብ ክስ አቅርበው በወ/መ/ቁጥር 19/92 ሻ/ቃ ተሰማ ቀጋዬ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 281 ሥር እንዲከላከሉ የተባሉት ሻ/ለ ተስፋዬ በቃለ ደግሞ በቀናው አስተዳደሩው በመቶ አለቃ በለሸ. መንገሻ ዛዝ የፈፀመው የወንጀል ድርጊት በለሆነ በወ/መ/ሕግ/ቁጥር 70/ /2/መሠረት በሌለበት በነፃ እንዲለቀቁ የተሰጠውን ብይን ፍ/ቤት በመከላከያነት እንዲቀበሉቸው ጠይቀዋል::

በተከሣሹበኩል የቀረቡትን የመከላከያ ማስረጃ መሠረት በማድረግ ድርጊቱን እንዳመረመር ነው ተከሣሹ እንዲከላከሉ የተባሉት ሟችን ማስገደላቸው በቀረበው የሰነድ ማስረጃ ተረጋግጧል በማለ ይኸን ሰነድ መሠረት በማድረግ መሆኑ መዝገቡ ያመለክታል: ከቀረበውም ሰነድ መዝገቡ ያመለክታል::ከቀረበውም ሰነድ መረዳት የሚቻለው ሟች እንዲገደል የተወሰነው በክ/ሀገሩ ቀና አስተዳደሪ የመቶ አለቃ በለጬ መንገሻእንደሆነ ውሳኔውን እንዲያስፈጽሙ እና ውጤት እንዲገልጽ ትእዛዙ የተሰጠው ለጥላሉ አውራጃ አስተዳደርስሆን በግልባጭም ለአርሲ ክ/ሀገር ወህኒ ቤቶች ጽ/ቤትና ለአርሲ ክ/ሀገር 7ለብ መምሪያ እንደሆነ በዚሁ መሠረት የክ/ሀገሩ ወህኒ ቤቶች አስተዳደር ሟች የተወጣጣ ቡድን ባለበት ገዶያው የተፈፀመ መሆኑን የገለፀ መሆኑን ነው:: የክ/ሀገሩ ወህኒ ቤቶች አስተዳደርም ለአርሲ ክ/ሀገር ቀና አስተዳደሪ በጻፈው ደብዳቤ ሟች የተውጣጣ ቡድን ባለበት እርምጃው የተወሰደበት ለመሆኑ የተፈራረምንበትን 1.ገጽ ልከናል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ

በማለት የአሁኑ ተከሣሽ ስምና ፊርማ ያለበትን አስተሳልፈዋል ::ይኸ ተከሣሽና ሌሎች ተፈራርመው በቃል የተባለውም ሰነድ የሚለው ''በናው ፊት አበዳቃዊ ቅጣት የተፈፀመበት መሆኑን በየፊርማችን አናረጋግጣለን '' ነው :: ተከሣሹ በገዳይው በታ መገኘታቸውና ይሄንንም ሰነድ መፈረማቸውን አጓው የማከራከሩ አይደለም:: ተከሣሹ የቀረበውን ሰነድ በምን መሰኩ ለፈርሙ እንደቻሉና በገዳይው በታ እንዴት ሊገኙ እንደቻሉ በመከላከያ ምስክሮቻቸው አስመስክረዋል:: ተከሣሹ በወቅቱ የአውራጃው አስተዳደር ጽ/ቤት መዝገብ ሠራተኛ መሆናቸው ማስረጃ ቀርቧል ከዚሁ መ/ቤትም ወደ ገዳይው በታ የተላኩት በአለቃቸው ትእዛዝ ገዳይው ~~[illegible]~~ ስለተፈፀመ • በታዛቢነት እንዲገኙ እንጂ በውሣኔ አሰፈጻሚነት እንዳልሆነ የቀረቡት ማስረጃዎች ያስረዳሉ::የቀረቡት መከላከያ ምስክሮች የሰጡት የምስክርነት ቃል ተከሣሹ በወንጀሉ ውስጥ በተባለው መሰኩ ተካፋይ አለመሆናቸውን የሚያረጋግጡና ናቸው :: ተከሣሹ ከላይ በተጠቀሰው መሰኩ ተለከው ፈረሙት የተባለው ሰነድ ገዳይው ስለመከናወኑ ያረጋግጣል ::ከማባል በስተቀር በቻውን ተከሣሹ በወንጀሉ ላይ በመሳ ሱባቸው መካፈላቸውን ከጥርጣሬ ውጪ የሚያረጋግጥ አይደለም::

ስለዚህ ተከሣሹ በተጠቀሰው ይፋት ሥር ጥፋተኛ ሊባሉ አይገባም በማለት በወ/መ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 149/2/ መሠረት በነፃ እንዲሰናበቱ ብለናል::

7= <u>ዶርጋት 3 እና 17</u>

በዶርጋት ሰስት እንቅስቃሴ ከተባሉት ተከሣሾች ውስጥ 445ኛውን ተከሣሽ ሻለቃ አስፋው ገብረሕይወት ጉዳይ ከዶርጋት 17 ጋር እንደማከተለው ተመልከተነዋል::

በዶርጋት ሰስት 445ኛው ተከሣሽ ከሌሎች ገብረአበሮቻቸው ጋር በመሆን ሚያዝያ 24 ቀን ፲ 1969 ዓ.ም እነ አብራሃም ዳውድ የተባሉትን አሥር ሰዎች እንዲገደሉ አድርገዋል ተብለው በወ/መ/ሕ/ቁጥር 32/1/ሀ//ለ/ እና 281/ሀ/ ሥር እንቅስቃሴ በደን ተከሰዋል::

በዶርጋት 17 ደግሞ ተከሣሹ በጥቅምት 2 ቀን 1970 ዓ.ም እነ መነን ኃይሉን ከአሰሳ ወህኒ ቤት በማውጣት እንዲገደሉ አድርገዋል ተብለው በወ/መ/ሕ/ቁጥር 32/1/ለ/ እና 281/ /ሀ/ ሥር እንቅስቃሴ የተከሰሱባቸው ሰሆን ተከሣሹ በሁለቱም ዶርጋት ላይ ወንጀሎቹ ተፈፀመ ሰባል እስር ላይ እንደነበሩ በመግለጽ ሁለት የመከላከያ ምስክሮች አቅርበዋል::

445ኛው ተከሣሽ በዶርጋት 3 እንቅስቃሴ የተባሉት በዐ/ሕጉ በኩል በቁ ም/4455/69 በ25/8/69 ዓ.ም ተጽፎ የቀረበውን ሰነድ መሠረት በማድረግ መሆኑ መዝገቡ ያስረዳል:: ሰነዱም 515ኛው ተከሣሽ የነበረት ሻለቃ ፍሰሐ ተሰማ ለከ/ሀገሩ ደርግ የደርግ አባሎች የጻፉት ሰሆን ይዘቱም ከላይ መተማመኛ የሚል ሆኖ እነ አብራሃም ዳውድ 10 ሰዎች እንዲረሽኑ ከደርግ ተወካይ በር መውሰኑን ከ515ኛው ተከሣሽ እንደተገለፀና ቅጣቱም በወህኒ ቤት አስተዳደርና የፖሊስ ባልደረባ እንዲሁም የደርግ አባሎች ተወካይ በመቶ አለቃ ደሣለኝ በለጠ በኩል ተፈጸመ ሪፖርት እንዲደረግ በተሰጠው ትእዛዝ መሠረት የሞት ቅጣት ተፈጸሞባቸው መቀበራቸውን በፊርማችን አናረጋግጣለን:: የሚል ነው :በዚሁ ሰነድ ላይ የተከሣሽ ሥምና ፊርማ በተራ ቁጥር ሰስት ላይ ሰፍሮ ይገኛል :ወደ ተከሣሹ የመከላከያ ምስክሮች ቃል ሰይገባ በዶርጋቱ ላይ እንደቀነና ማስረጃ የቀረበውን ሰነድ በተገበው መሰኩ ማጤኑ ለትክክለኛው ፍትሀ ተገቢ ሆኖ አግኝተነዋል:: ከቀረበው ሰነድ መረዳት የሚቻለው እነ አብራ[illegible]ንዲገደሉ ውሣኔ የሰጡት የከ/ሀገሩ ደርግ የደርግ አባሎች እንደሆኑ ውሣኔውን [illegible]ንዲያስፈጽሙ በ[illegible] ትእዛዝ የተሰጣቸው በወቅቱ ማቻች ታስረው የነበሩበት ወህኒ ቤት አስተዳዳሪ ለ515ኛው ተከሣሽ [illegible]ንደሆነ እንዲሁም ከወህኒ ቤት አስተዳደር ጋር የፖሊስ ባልደረባ የደርግ አባሎች ተወካይ የሆነው የመቶ አለቃ ደሣለኝ በለጠ ገዳይውን ለመስፈፀም የገዳይውን ውሣኔ ከ[illegible]ስተላልፈው አካል የተወከሉ መሆናቸውን ነው::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

275

በደርጉት 17 ላይም በደርጉት ከቀረቡት አስረጂ ሰነዶች ውስጥ ከሣሹን እንዳከሳከሉ ፍ/ቤት መሠረት ያደረገው ጥቅምት 1 ቀን 1970 ዓ.ም መተማመኛ ብሎ የቀረበውን የከሣሹ ስምና ፊርማ ያለበትን ሰነድ መሆኑን በመዝገቡ ተመለከቷል ::ይኸም ሰነድ ሻ/ቃ ፍስሐ እቁባእግዚ እነ መነገ ሐይሉ እንዲረሸኑ ከከ/ሀገሬ ደርግ ተወካይና የፖለስ አዛዥ ትእዛዝ እንዲሰጡዋቸው ቀጥተም በወህኒ ቤት እስተዳደርና በፖለስ ባለደረባ የደርግ አባሎች ተወካይ የሆኑት 1ኛ ሻበል መሰሰው ጌታሁን 2ኛ/ ወ/ር ገርማ ዳጠው ባሉበት ተፈጽሞ ሪፖርት እንዲያደርጉ በታዘዙት መሠረት የተጠቀሱት የፖለስ መኮንንና ወታደሮች በተገኙበት መፈፀሙን ትእዛዙን ለሰጠው አካል ሪፖርት መቅረቡን የሚያመለክት ነው ::

በደርጉት 17 ላይ በቀረበው ሰነድ በወንጀሉ ማን በምን መለኩ ተካፋይ እንደሆነ ተመለከቷል በሞት ቅጣት ውሣኔ ሰውነት የደርግ ተወካይና የፖለስ አዛዥ ቅጣቱን እንዲያስፈጽሙ በትእዛዝ ተቀብይነትና ትእዛዝ አስፈጻሚነት ሻ/ቃ ፍስሐ እቁባእግዚ፣ሻበል መሰሰው ጌታሁን እና ወ/ር ገርማ ዳጠው መሆናቸውን ሰነዱ ያስረዳል::በሰነዱ ላይ ከፍ ብሎ ስማቸው የተጠቀሱት የፖለስ መኮንንና ወታደሮች በተገኙበት የሞት ቅጣቱ ተፈጸመባቸው አስከፊናቸው በተረሸኑበት አካባቢ መቀበሩን በየፊርማቸን እናረጋግጣለን '' ብሎ መስፈፈ የሚያመለክተው ገድያውን እንዲያስፈጽሙ ከውሣኔ ሰጠው አካል የተወከሉትና በሕጉ መሠረት በገድያው ወንጀል በመሳ ሐሳባቸው ተካፋይ ሆነዋል ለማሉ የሚቻሉት እነዚህ ከላይ ስማቸው የተጠቀሰው ሰዎች እንደሆኑ ነው :: የከሣሹ ስምና ፊርማ ያለው ከእነዚህ ሰዎች ስምና ፊርማ ሰፍሮ ከሚገኝበት ሰነድ ላይ በሆንም የከሣሹ ፊርማና ስም እነዚህ ከላይ ስማቸው የተጠቀሱ ሰዎች ባሉበት ምን እንደተፈጠረ ለማረጋገጥ የተቀመጠ ነው ::ከማባለ በስተቀር ሌላ ትርጉም የማሰጠው አይደለም::ይኸን መተማመኛ ብለው በሁለቱም ደርጉት ላይ የቀረቡትን ሰነዶች ከሣሹ የወህኒ ቤት ባለደረባ ስለሆኑ ገድያው ስለፈፀሙ ለሪፖርት አደረገው እንዳሞች ለፈርሙ ይችላሉ ::ይኸም የሚያመለክተው በወቅቱ የወህኒ ቤት ኃላፊ ስማቸውን መለተው ሌሎችን ቢያስፈርሙ እኔም ለፈርምቻለሁ የሚለውን የከሣሹን ክርክር አውነታ ለኖረው እንደሚቻል ነው ::

በወንጀል ሕግ አንድ የተከሰሰ ሰው ጥፋተኛ ለባል የሚችለው ወንጀሉን ስለፈፀሙ ከጥርጣሬ ውጪ በማስረጃ ስረጋገጥበት ብቻ እንደሆነ ሁሉም ለጤን የሚገባው መርህ መሆኑን መዘንጋት የሌለበት ነው ::ከመጀመሪያውኑ ከሣሹ በወንጀሉ ተካፋይ መሆኑ በቂ አሳማኝ ማስረጃ ሳይቀርበለት ጥፋተኛ ማደረግ የተባለውን መሠረታዊ መርህ መጣስ ይሆናል::ወደያዝነው ጉዳይ ስንመለስ ለምሣሌ ያህል ደርጉት በ17ላይ ከቀረቡት አስረጂ ሰነዶች አንዱ የሆነው በቁጥር 52/67/10782/1509. የቀረበው እንደሚያስረዳው ከሣሹ በወቅቱ የእስረኞችን ሁኔታ ጥናት አካሒደ የውሣኔ ሐሳብ እንዲያቀርብ በተቋቋመ ኮሚቴ ውስጥ አባል ነበሩ የኮሚቴው አባል በመሆን ያቀረቡት የውሣኔ ሐሳብ እነ መነገ ሐይሉ እንዲገደሉ ሳይሆን ምህረት እንዲደረግላቸው ነው :: የውሣኔ ሐሳባቸው ቃለፍ በወቅቱ ሥልጣን ላለኝ የሚል አካል የሞት ውሣኔ ስጥቷል ከሣሹ የወህኒ ቤት ባለደረባ ሆነው ውሣኔውን እንዲያስፈጽሙ ትእዛዝ የተሰጣቸው ስለመሆናቸው የቀረበ ማስረጃ የለም::በገድያው በታ በመገኘት ገድያውን ማስፈፀማቸው አለተረጋገጠባቸውም ::በመተማመኛውሰነዱ ላይ ስምና ፊርማ መኖሩ ብቻውን የሚገለጸው ነገር በፍርድ የተሰጠው ውሣኔ መፈፀሙን እንጂ ከሣሹ የገድያው አስፈፃሚ መሆናቸውን አይደለም::

ስለዚህ በከሣሹ ላይ የቀረበውን ማስረጃና ከሣሹ የቀረቡት የመከላከያ ምስክሮችን መሠረት በማደረግ ከሣሹ በሁለቱም ደርጉቶች ጥፋተኛ ለባሉ አይገባቸውም ብለን በነፃ እንዲሰናበት በለናል::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

488

9 ዶርገት 29

በዶርገት 29 325ኛው ተከሣሽ ፀጋዬ መሉጌታ መጋቢት 1 ቀን 1970 ዓ.ም ወ/ሮ ዘርፈ ከበደን በመምታት ቀላል የአካል ጉዳት አድርሰዋል በማለት በወ/መ/ሕ/ቁጥር 32/1/ሀ/ እና 539/1/ እንዲከላከሉ የተባሉ ሰሆን ተከሣሹም በዶርገት ላይ ሁለት የመከላከያ ምስክሮች አቅርበዋል ፡ የምስክሮቹም መሉቃል ከመዝገቡ የሰፈረ ሰሆን ፍሬ ቃሉ 1970 ዓ.ም በወ/ሮ ዘርፈ ከበደ ላይ የደረሰ ደብደባ ሆነ አስራት አንደሌለ ፣በወቀቱ በወጣቶች ሊቀመንበር ሰለሞን በርሄ ሞት ምክንያት በቀበሌያቸው የተሰራ ሰው አንዳሳዩ አንደማያውቁ የገለጹ ናቸው ::

በዶርገት ላይ በዐ/ሕጉ በኩል 71ኛ ምስክር ሆና የቀረበችው የገለ ተበዳዩ በሰጠችው የምስክርነት ቃል መጋቢት 5 ቀን 1970 ዓ.ም ሰለሞን የሚባለውን ሰው ያስገደሉትን ታውቂያለሽ ብለው ቀበሌ ነበረች ሱቅ ተወስዳ በተከሣሹና በግበረአበሮቻቸው በጥፊና በካልቾ እንደተመቷት መስክራለች ::በዚህ መልኩ የቀረበውን የምስክርነት ቃል [illegible] የሚያስተባብለው አይደለም:: የመከላከያ ምስክሮቹ ተከሣሹ በገለ ተበዳዩ ላይ የተባለውን አደራጉት ይፈጽሙ አይፈጽሙ የሚያውቁት ነገር የለም::

በመሆኑም ተከሣሹ ይከላከሉ በተባለበት የሀግ አንቀጽ ሥር ጥፋተኛ ናቸው ብለናል::

ትእዛዝ፤

1. ከቀረበባቸው ክስ በነፃ እንዲሰናበቱ የተባሉት፡.
   1. 17ኛ ተከሣሽ ካሣዬ ደገፉ
   2. 44ኛ ተከሣሽ ሻለቃ አሰፋው ገ/ሕይወት
   3. 54ኛ ተከሣሽ ንጉሴ ለሚ
   4. 77ኛ ተከሣሽ ወ/ሮ ሰብይ ሰጠኝ
   5. 78ኛ ተከሣሽ ኰ/ል ከተማ ገ/ማርያም የተባሉት

ከቃሊቲ ወሀኒ ቤት እንዲፈቱ ታዝዟል ይጻፍ ::

2. 55ኛው ፣ 32ኛ ፣100ኛ እና 101ኛ ተከሣሾች የጥፋተኝነት ውሣኔ የተሰጠባቸው ይከላከሉ በተባለበት የሀግ አንቀጽ ሰይሆን በሌላ መሆኑን ተመልክተናል ::ጥፋተኛ የተባሉበት የሀግ አንቀጾች ደገሞ የዋስትና መብታቸውን የሚነፍግ አይደለም :: ተከሣሾቹን የቅጣት ውሣኔ እስከሚሰጥ ደረስ በእስር ላይ እንዲቆዩ ማድረግ የበለጠ ጉዳት እንዲደርስባቸው ማድረግ በመሆኑ የቅጣት ውሣኔው እስኪሰጥ ደረስ 55ኛው ተከሣሽ ለብር 300/ሶስት መቶ/ 32ኛ ተከሣሽ ለብር 200/ሁለት መቶ/ 100ኛ እና 101ኛው ተከሣሾች ለብር 1000/አንድ ሺህ ዋስትና በራሳቸው ገቢ ሰፈርሙ ከእስር ቤት ወተው የቀረውን የክርክር ሂደት እንዲከታተሉ ታዝዟል::

3. የጥፋተኝነት ውሣኔ የተሰጠባቸው ተከሣሾችና ዐ/ሕጉ ያለባቸውን የቅጣት ሐሳብ በጽሁፍ እንዲያቀርቡ ብለናል::

4. እሱ ከሌሎቹ ተነጥሎ እየታዩ ያለው 34ኛው ተከሣሽ እንዲቀርቡላቸው የተጠየቀው በነ ደቺ አሁንም እንዲቀርቡ በድጋሚ ታዟል:: ቀጠሮ ለ12/9/95

5. ቀደም ሲል በሌለበት የጥፋተኝነት ውሣኔ የተሰጠባቸውና ቀርበው ጥፋተኛ የተባሉ ተከሣሾች በተመለከተ የቀረበውንና የሚቀርበውን የቅጣት ሐሳብ ከዐ/ሕጉ ጋር አገናዝቦ የቅጣት ውሣኔ ለመስጠት ለ12/ 9/95 ::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

 277

ከ ተከሳ በኋላ ዐ/ሕጉ በችሎት የቅጣት ሐሳብ እሰጣለሁ በማለት ተከሣሾቹ ወንጀሉን የፈፀሙት የነበሩ ቸውን ሥልጣን መከታ በማድረግ ስለሆነ ተደራራቢ ወንጀል የፈፀሙትን በወ/መ/ሁ/ 81/1/ለ/ እና 189 መሠረት ቅጣቱ እንዲወሰንባቸው እንጠይቃለን ብለዋል::

395ኛው ተከሣሽ በሌላ መዝገብ ተፈ ተኛ የተከሱ ስለሆነ ቅጣቱ ተጣምሮ እንዲወሰንም አመለከ ተዋል::

በሌለበት ተፈ ተኛ ስለ ተከሱት ተከሣሾች ዐ/ሕጉ ቀደም ብሎ በ16/1/95 ዓ.ም በተፃፈ ጽሁፍ የቅጣት አስተያየት አቅርበው ከመዝገቡ ጋር ተያይዟል::

ከላይ በተዘዘው መሠረት ለመፈፀም ቀጠሮ ስለ ተለወጠም::

12/9/1995 ዓ.ም

ዳኞች:. አለማየሁ ተገኑ
ሰለሞ ችገዱ
ያዜ ቸው በለው

ቀሣሽ:. ለቀ ዐ/ሕግ አየለ መንክ ቀርበዋል::

ተከሣሾች:. 1. 1ኛ ተከሣሽ ኮ/ል ደበበ ሀይሉ በሌለበት 2. 2ኛ ተከሣሽ የመ/አለቃ ተሰሁን አደማሱ

3. 5ኛ ተከሣሽ ፈለቀ እሸቱ ቀርበዋል
4. 6ኛ " እሸቱ ገመዳ በሌለበት
5. 7ኛ " በርሄ ገ/መድሁን ቀርበዋል
6. 8ኛ " አማኑ ቱፋ በሌለበት
8. 10ኛ " የመ/አለቃ አበራ አበፋው ቀርበዋል
9. 11ኛ " የጎ. አለቃ ጸጋሰሽ ታፈሰ በሌለበት
10. 12ኛ "ወ/ር ተሰሣ ጁማ ቀርበዋል
11. 13ኛ " የጎ. አለቃ በላይ ይትባረክ በሌለበት
12. 15ኛ " የጎ. አለቃ ለሣነወርቅ ደጉ ቀርበዋል
13. 18ኛ " ፈለቀ ወሌቱ በሌለበት
14. 20ኛ " ረጋሣ ገበና በሌለበት
15. 22ኛ " አሰፋቶ ደምሱ በሌለበት
16. 23ኛ " የጎ. አለቃ በከንቱ አበበ ቀርበዋል
17. 24ኛ " መንግሥቱ ተፈራ በሌለበት
18. 26ኛ " ዳባ አደአ በሌለበት
19. 31ኛ "ከበደ ሽብሹ በሌለበት
20. 32ኛ "ፀጋዬ መኩንታ ቀርበዋል
21. 33ኛ "ዘውዱ አየለ በሌለበት
22 35ኛ "መ[illegible]ረት ተክፋዩ በሌለበት
23. 36ኛ "ም/አለቃ ደሣ[illegible] በለጠ በሌለበት
24. 39ኛ "ሽለቃ እሸቱ ገ[illegible]ሁ በሌለበት
25. 40ኛ "ወ/[illegible] ገብረሕይወት በሌለበት

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

460

278

26. 41ኛ ተከሣሽ ወ/ሮ ማሞ ጥላሁን በሌለበት
27. 42ኛ ተከሣሽ ወ/ሮ ገብረየስ ወልቁ በሌለበት
28. 45ኛ " ም/መ/አለቃ አበና ቀ ኪዳነማርያም በሌለበት
29. 46ኛ " የ፶ አለቃ ከበደ አንፍሮ በሌለበት
30. 47ኛ " ወ/ሮ ፀጋዬ አበራው በሌለበት
31. 50ኛ " ፶ አለቃ ከተማ አበበ ቀርበዋል
32. 51ኛ " ሻ/ቃ ፍስሐ ተሰማ በሌለበት
33. 52ኛ " ፈቃዱ ነጋ በሌለበት
34. 53ኛ " ተፈራ አደማሱ በሌለበት
35. 55ኛ " በቀለ ወርጊያ ቀርበዋል
36. 56ኛ " ተበጀ አለነ ቀርበዋል
37. 57ኛ " በየነ ዳርሰሳ ቀርበዋል
38. 58ኛ " ለማሣ ዳዱ በሌለበት
39. 59ኛ " በቀለ ጀማነህ በሌለበት
40. 60ኛ " ዘውዱ በጋለ ቀርበዋል
41. 61ኛ " ሰጠው ከበደ ቀርበዋል
42. 62ኛ " ዘበዴፊ አበፊፊ ቀርበዋል
43. 63ኛ " ከደር ጀሬ ቀርበዋል
44. 64ኛ " ንጉሴ በዳዳ በሌለበት
45. 65ኛ " ዐርጌ በዳዳ ቀርበዋል
46. 66ኛ " ጌታቸው በሻርጌ በሌለበት
47. 69ኛ " ተከፋዬ ጌታነህ በሌለበት
48. 70ኛ " ገመቹ ጁማ በሌለበት
49. 71ኛ " የ፶ አለቃ በቀለ ታደሰ በሌለበት
50. 73ኛ " ሻ/ቃ ፍስሐ አቁበእግዚአብሔር
51. 74ኛ " ወ/ሮ ታመነ ለገሠ በሌለበት
52. 76ኛ " ወ/ሮ አሸቴ ገዛው በሌለበት
53. 82ኛ " ወ/ሮ አያሌው በቀለ በሌለበት
54. 87ኛ " ወ/ሮ ጀምበሬ ቡፈ ቀርበዋል
55. 88ኛ " ሌ/ኮ ሙሉነህ ኪዳነወልዴ ቀርበዋል
56. 91ኛ ተከሣሽ ቻርነት አርተሮ በሌለበት
57. 93ኛ " ወ/ሮ አልማዝ አበሩ
58. 94ኛ " አለሙ በዳዳ በሌለበት
59. 95ኛ " አቶ ጸጌ አበትርፉ ቀርበዋል
60. 96ኛ " በመለስ ገደሉ በሌለበት
61. 97ኛ [illegible]ማን አበጫቃደር በሌለበት
62. 98ኛ " ደጀኔ ጋርፋ በሌለበት

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

461

279

63. 99ኛ ተከሣሽ ወ/ሮ ገርባ ጓደው በለሳበት
64. 100ኛ " ፒ. አለቃ ሽፈራው ጅሬ ቁርበ ቀለ
65. 101ኛ " ፒ. አለቃ ተሾመ ኃብተማርያም ቁርበ ቀለ
66. 102ኛ " ወ/ሮ ወንጀሙ በቀለ
67. 103ኛ " ጓመና ኃብተማርያም
68. 104ኛ " ባሂር ገዳ
69. 105ኛ " ሽ/ለ መሰረሰው ጉታሁን
70. 106ኛ " ወ/ሮ ተሰሁን ከበደ በለሳበት

ቀደም ሲል በተቀመጠው መሠረት 5ኛው ተከሣሽ በ14/8/95 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ የቀጣት ሐሳብ ቸውን አቅርበዋል::ፍሬ ቃሉም የተፈፀመውን ድርጊት በቃ በቀለ ያደረጉት ሳይሆን በሕዝብ ምርጫ ተመራጭ በመሆን በነበረው ሥርዓት በወቅቱ በተፈጠረ ችግር በመሆኑ ድርጊቱም መንግሥታዊ ሥራ መስራታቸው የተፈፀመ መሆኑን የትምህርት ደረጃቸውም ዝቅተኛ በመሆኑና ከዚህ በፊት የወንጀል ሪከርድ የሌላቸው መሆኑና በእሥር ቤት ቆይታቸውም ትምህርት ያገኙ መሆኑን በመጥቀስ ፍ/ቤት ቅጣቱን በወ/መ/ሕ/ቁጥር 79/1/ሀ/ መሠረት እንዲያቀለላቸው ጠይቀዋል::

7ኛው ተከሣሽ በ14/8/95 እና በ21/8/95 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ ከዚህ በፊት የወንጀል ሪከርድ እንደሌላባቸው ቋሚ የስኳር በሽተኛ እንደሆኑ በተለያዩ ድርጅቶች ውስጥ ተቀጥረው ሐገሪቸውን ያገለገሉ በማረሚያ ቤት ውስጥም በአስበረናች ኩሌት የተለያዩ ሙያዎችን ያስተማሩ መሆኑን እንዲሁም በድርጊቶቹ ላይ ያደረኩት ተባባሪ ከምስክሮች ቃል ጋር ተመርምሮ ፍ/ቤት በወ/መ/ሀ/ቁጥር 79/1/ሀ/ እና 184/ጠ/ መሠረት ቅጣቱን እንዲያቃልልኝ በማለት ጠይቀዋል::

10ኛው ተከሣሽ በ14/8/95 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ በፖሊስ ሠራዊት ውስጥ ለ26 ዓመት ያገለገሉ መሆኑን በበረጠ ሲጋከራተት የነበረ በመሆኑ የሚገኙ ቀሰ ቁስና የማይገ ቀሰ ቁስ ንብረት የሌላቸው በመሆኑ ቤተሰባቸው ከተተነው ችግር ላይ ያሉ መሆኑን ወንጀሉንም ፈጸመዋል በተባለበት ገዜ ንቃተ ሕሊና ቸው በጣም ዝቅተኛ ከመሆኑም ገዜ ንቃተ ህሊና ቸው በጣም ዝቅተኛ ከመሆኑም በላይ የበታች ሹምም በመሆናቸው ሆነ ብለው በፍቃደኝነት ወንጀሉን የፈፀሙ እንዳልሆኑ ወንጀሉ የተፈፀመው በጊዜው በነበረው የመንግሥት ሥርዓት አስገዳጅነት በመሆኑ በማረሚያ ቤት ቆይታቸው ጠቀሳሳ ባህሪ መልካም መሆኑን ፍ ቤት የቀረበውን ማስረጃ መሠረት በማድረግ ቅጣቱን እንዲያቀለሳቸው ጠይቀዋል::

12ኛው ተከሣሾም በ14/8/95 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ 10ኛው ተከሣሽ ከቀረቡት የቀጣት ሐሳብ ጋር ተመሳሳይነት ያለው የቀጣት ሐሳብ ያቀረቡ በመሆና ቸው እንዳገመው በዚሁ አለፈነዋል እንዲሁም 15ኛው ተከሣሽ በ14/8/95 በተፃፈ ማመልከቻ ተመሳሳይ የቀጣት ሐሳብ ያቀረቡ በመሆኑ ሳንደገመው አናልፈውም::

23ኛው ተከሣሽ ጽሬው ባቀረቡት የቀጣት ሐሳብ በፖሊስ ሠራዊት ውስጥ ከ40 ዓመት በላይ እንዳገለገሉ በስኳር በሽተኛ ሆነው አየተሰቃዩ እንደሆነ ከጡረታ አበል በስተቀር ሌላ ገቢ የሌላ ቸው መሆኑንና ቤተሰባቸውን ችግር ላይ ወድቋል በማስገባት ፍ/ቤቱ ቅጣቱን እንዲያቀለሳቸው ጠይቀዋል የስኳር በሽተኛ ስለመሆና ቸው የሚገልጽም ማስረጃ አቅርበዋል::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

462

280

32ኛው ተከሳሽ በ16/8/95 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ በቀረበባቸው ክስ ከ9 ዓመት በላይ በመታሰራቸው ቤተሰቦቻቸው የተበተኑ በመሆኑ የወንጀልም ሪከርድ የሌለባቸው ስለሆነ ፍ/ቤቱ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 185/ሀ/ እና 195 መሠረት በተገለጸ እንዲያቀልሉቸው ጠይቀዋል::

50ኛው ተከሳሽ በ14/8/95 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ ተከሳከለ የተባለበት ድርጊት የፖለቲካ ወደቦና ሥራቸው በሚያከናውኑበት ጊዜ የተፈፀመ ተግባር በመሆኑ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ ቁጥር 9 እና በወ/መ/ሕ/ቁጥር 64/1/ሀ/ እና ~~[illegible]~~ /ለ/ መሠረት እንዲታይላቸው ለ11 ዓመት በመታሰራቸው ከፍተኛ ጉዳት የደረሰባቸው መሆኑን የወንጀል ሪከርድ የሌለባቸው መሆኑን እንዲሁም በእስር ቤት ቆይታቸው መልካም ተግባር ሲያከናውኑ የቆዩ መሆናቸውን በመግለጽ ፍ/ቤቱ በነፃ ከእስር ቤት እንዲለቃቸው ጠይቀዋል::

55ኛው ተከሳሽ በ14/8/95 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ ወንጀሉ ተፈፀመ በተባለበት ወቅት እድሜያቸው ትንሽ በመሆኑ ባለሰቡትና ለማሰብም ዕድሜያቸው በማይፈቅድበት የሕይወት አጋጣሚ በመሆኑ በእስር ቤት ቆይታም በተለያዩ ከሙቱ አባልነት እና በማስተማር ያገለገሉ መሆኑን በመታሰራቸው ቤተሰቦቻቸው ጠዋሪ አጥተው ችግር ላይ እንደሆኑ ከዚህ በፊትም በወንጀል ተከሰው ቀፉ ብኖ ያልተባሉ መሆኑን ፍ/ቤቱ ግምት ውስጥ አስገብቶላቸው ቅጣቱን እንዲያቀልላቸው ጠይቀዋል::

56ኛው ተከሳሽ በ14/8/95 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ ዕድሜያቸው 62 እንደሆነና ምንም አይነት የትምህርት ደረጃ የሌላቸው በርካታ ቤተሰቦችን የሚያስተዳድሩ በወንጀሉ ላይም በግድያው ያልተካፈሉ የወንጀል ሪከርድም ያልቀረበባቸው መሆኑን ፍ/ቤቱ ተገንዝበላቸው ቅጣቱን በወ/መ/ሕ/ቁጥር 185 መሠረት እንዲያቀልላቸው የጠየቁ ናቸው::

57ኛው ተከሳሽበ7/8/95 ዓ.ም በተፃፈ የቅጣት ሐሳብ ወንጀሉ በተፈፀመበት ዘመን በነበረው የወታደራዊ መንግሥት አመራር የነበረውን የዐዘ ፖሊሲ ከመቀበል በስተቀር የሐሳብ ልዩነት ማቅረብ እንደፀረ አብዮተኛ የሚያስቆጥር ስለነበር ድርጊቱን አምነውበት ፍላጎት ኖሯቸው እንዳልሆነ የትምህርት ደረጃቸውም ዝቅተኛ በመሆኑ ያላቸው የሕግ ግንዛቤ አናሣ እንደሆነ በመንግሥት ሥራ ለረጅም አመታት በቅንነት ያገለገሉ በሚያገኙት ደሞዝ በርካታ ቤተሰቦችን የሚያስተዳድሩና በመታሠራቸው ለብዙ በሽታዎች ያደረባቸው መሆኑን ፍ/ቤቱ ከግምት ውስጥ አስገብቶ ቅጣቱን እንዲያቀልላቸው አመልክተዋል::

61ኛ ተከሳሽ በ15/ 8/95 ዓ.ም 62ኛው በ15/8/95 ዓ.ም 63ኛው በ14/8/95 ዓ.ም እና 65ኛው በ7/8/95 ዓ.ም በተጻፈ የቅጣት ሐሳባቸውን አቅርበዋል:: ያቀረቡት የቅጣት ሐሳብም ሌሎች ተከሣሾች ካቀረቡት ጋር ተመሳሳይነት ያለው በመሆኑ በዚሁ አልፈነዋል::

87ኛው ተከሳሽ በ6/8/95 ዓ.ም በተጻፈ ማመልከቻ ወንጀሉን በለመፈፀማቸው ከመጀመሪያውኑ እንዳለ ተመሰከረባቸው ግድያው በታም አለሄዱም በለው ለአለቃቸው መልስ መስጠት መብትም ሆነ ሥልጣን የሌላቸው መሆኑን ፍ/ቤቱ ተገንዝበላቸው በነፃ እንዲያሰናብታቸው ጠይቀዋል::

88ኛው ተከሳሽ በ14/8/95 ዓ.ም በተጻፈ የቅጣት ሐሳብ በፖሊስ ሠራዊት ተቀጥረው ሐገራቸውን ለ30 ዓመት በማገልገል በአሁኑ ወቅት ዕድሜያቸው 79 እንደሆነ የወንጀል ሪከርድም ያልቀረበባቸው በጡረታ አበል የብዙ ቤተሰብ አስተዳዳሪ እንደሆኑና በአሁኑ ወቅት በተለያዩ በሽታዎች መያዛቸው ለችግር የተጋ... ሆኑን ፍ/ቤቱ ተመልክቶላቸው ቅጣቱን በወ/መ/ሕ/ቁጥር 79/1/ ሐ/ እና 184 መሠረት እንዲያቀልላቸው ጠይቀዋል::

93ኛው ተከሳሽ በ14/8/95 ዓ.ም በተፃፈ የቅጣት ሐሳብ በወቅቱ የፖሊስ ሠራዊት አባል ሳይሆኑ የፀጥታ ሠራተኛ በመሆናቸው ሰውን የመግደል ሥልጣን እንደሌላቸው የወንጀል ሪከርድ የሌለባቸው የብዙ ቤተሰብ አስተዳዳሪ እንደሆኑ በመግለጽ ቅጣቱ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 79/1/ እና 184 መሠረት እንዲቀልላቸው ጠይቀዋል::

Mana Murtii Waliigalaa Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

483

95ኛው ተከሳሽ በ13/8/95 ዓ.ም በተፃፈ የቅጣት ሐሳብ በመንግሥት ሥራ ለ28 ዓመት በ ቅንነትና በታማኝነት ያገለገሉ መሆኑን ከጡረታ አበል በስተቀር ሌላ ገቢ የሌላቸው መቋ==በዕድሜ የገፉ አረጋዊ መሆናቸውን የወንጀል ሪከርድ የሌለባቸው በወቅቱ ምንም ሥልጣን የሌላቸው መሆኑን ፍ/ቤት የጡረታ አበላቸው በማያስበቃቸው ወለኩ ቅጣቱን አቅልሎ እንዲወስንላቸው የጠየቁ ናቸው::

100ኛው ተከሳሽ በ16/8/95 ዓ.ም በተዘጋጀ የቅጣት ሐሳብ በፖሊስ ሠራዊትነት ከ31 ዓመት ያገለገሉ መሆናቸውን የብዙ ቤተሰብ አስተዳዳሪ በበኛ አቋም ደካማ የወንጀል ሪከርድም ያለቀረበ ባቸው በማረሚያ ቤትም የተለያዩ አስተዋጽኦ ያበረከቱ መሆኑን በመግለጽ /ፍ/ቤቱ ይህን ከግምት ውስጥ አስገብቶላቸው ቅጣቱ እንዲያቀልላቸው ጠይቀዋል::

101ኛው ተከሳሽም በ14/8/95 ዓ.ም በተፃፈ ማመልከቻ ከ100ኛው ተከሳሽ ከቀረበት የቅጣት ሐሳብ ጋር ተመሳሳይ የቅጣት ሐሳብ ያቀረቡ በመሆኑ በዚህ ታልፏል::

በሌላ በኩል 39ኛው ተከሳሽ በወ/መ/ቁጥር 3/94 የጥፋተኝነት ውሳኔ የተሰጠባቸው መሆኑ በዐ/ሕጉ በኩል የተገለፀ በመሆኑ ለቅጣት አሰጣጥ ያመቻ ዘንድ የቅጣቱ ውሳኔ ከዚህ መዝገብ ጋር ተጣምሮ እንዲታይ ብለናል::

በገራ ቀኙ የቀረበው የቅጣት ሐሳብ ከዚህ በላይ የተመለከተው ሲሆን ፍ/ቤቱም የቀረበውን የቅጣት ሐሳብ ከሕጉ ጋር በማገናዘብ የሚከተለውን ቅጣት ሰጥቷል::

ቅጣት

ተከሳሾች ጥፋተኛ ከተባሉበት የሕግ አንቀጾች ውስጥ የወ/መ/ሕ/ቁጥር 522/1/ሀ/ በዕድሜ ልክ ጽኑ እሥራት ወይም በሞት ቁጥር 281/ሀ/ ከአምስት ዓመት እስከ እድሜ ልክ ሊደርስ በሚችል ጽኑ እሥራት ወይም ሁኔታው እጅግ ከባድ በሆነ ጊዜ በሞት ቁጥር 538/ሀ/ እስከ አሥር ዓመት ሊደርስ በሚችል ጽኑ እሥራት ቁጥር 539/1/ በአስራት ወይም በገንዘብ መቀጮ ጽንሡም የወ/መ/ሕግ ቁጥር 416 እስከ አምስት ዓመት ለመድረስ በሚችል ጽኑ እሥራት ወይም በገንዘብ መቀጮ ሊያስቀጡ እንደሚችሉ በሕጉ ተመልክቷል::

ፍ/ቤቱም ቅጣቱን ለወሰን የሚገባው ያጥፊውን አደገኛነት መጠይ እንደ መጠኑ በመገመት ያለፈ የሕይወት ታሪኩን ለማጥፋት ያነሣሡትን ምክንያቶችና ያሰቡትን ዓላማ ደገለ ኑሮውን ሁኔታና የትምህ ርቱን ደረጃ እንዲሁም የጥፋቱን ከባድነትና ያፈፀመውን ሁኔታዎች በመገመት በራሱ አጥፊነት መሠረት እንደሆነ በወ/መ/ሕግ ቁጥር 86 ሥር ተደንግጓል::

በዚሁ መሠረት በተከሳሾች ላይ የወንጀል ሪከርድ ያለቀረበባቸው መሆኑ ሲታይ ተከሳሾቹ የአ ዳገኝነት መጠይ እንደሌላቸውና ያለፈ የሕይወት ታሪካቸው መልካም እንደሆነ የሚያመለክት ነው:: ተከሳሾች ወንጀሉን ፈጽመዋል በተባለበት ወቅት የነበረው መንግሥት ፀረ_ አብዮተኞች መደምሰስ አለባቸው በማለት ይሄን አላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስችለውን የሥልጣን ምንጭ በሕግ በአዋጅ አስደገገጉ ሱን ቀያቀስ በነበረበት ጊዜ ነው በዚህ ሁኔታ ውስጥ ተከሳሾቹ በወንጀሉ ተሰተፎ መው ስናቸው ከሥርዓቱ አስገዳጅ ባህሪ የተነሳ መሆኑን ፍ/ቤቱ ያምናል:: ተከሳሾችም ለማጥፋት ያነ ሣሣቸው ምክንያቱ ይሄው የሥርዓቱ ባህሪ ነው እንጂ ሌላ ምክንያት ነው ቃ የሚያስብል አይደለም:: ቁርበው ከማከራከሩት ተከሳሾች ከቀረበው የቅጣት ሐሳብ መረዳት የሚቻለው ተከሳሾቹ በትምህርት ደረጃ ቸው ዝቅተኛ እንደሆኑ የብዙ ቤተሰብ አስተዳዳሪ፣ ገሚሶቹ በዕድሜ የገፉ አዛውንቶች በጡረታ አበል የሚተዳደሩ መሆናቸውን ነው ጥፋተኛ በተባለባቸው የወንጀል ድርጊቶች ውስጥም ያለባቸው ወይም የወሰዱት የተሳትፎ ደረጃ የተለያዩ መሆኑን በተመለከተም ፍ/ቤቱ ቅጣቱን ሲወስን ቅጣቱን ሊያከብዱ ሊያቀሉ ይችላሉ ምክንያቶች ካሉ እነዚህ ምክ ንያቶች መሠረት በማድረግ እንዲሳለብት በሕጉ ተመልክቷል::

282 በዚሁ = መሠረት = ተከሳ = የተጠቀሱትን =
ዓንቀጾች = [illegible] = በመንግሥት = የቅጣት =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible]
[illegible] ==

1. በድርጊቱ = ክብደት = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = የተገለጸ:-

* በድርጊቱ = ክብደት = 9ኛ፣ 13ኛ፣
15ኛ፣ 20ኛ፣ 22ኛ፣ 24ኛ፣ 26ኛ፣ 50ኛ፣ 52ኛ፣
64ኛ፣ 65ኛ፣ 88ኛ፣ 91ኛ፣ 93ኛ፣ 94ኛ እና =
95ኛ = ተከሳሾች = በሀ|ለ|ሐ| ቁጥር = 32(1)(ሀ)
(ሐ) እና = 281 (ሀ) = ደረጃ = [illegible] = መነሻ =
[illegible] = የተገለጸ = 5ኛ ወይ == በዚህ = መነሻ =
[illegible] = 9ኛ፣ 13ኛ፣ 20ኛ፣ 22ኛ፣ 26ኛ እና =
91ኛ = ተከሳሾች = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
በመሆኑ፣ 88ኛ ወይ = ተከሳሽ = ደግሞ = በዚህ = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
በመሆኑ፣ 15ኛ ወይ = ተከሳሽ = ደግሞ = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = በመሆኑ = ?
[illegible] = [illegible] = [illegible] : [illegible] =
[illegible] = ተከሳሾች = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
[illegible] ==

ስለዚህ = ቅጣት = [illegible] = የቅጣት =
[illegible] = [illegible] = በተከሳሾች = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = መሠረት = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
ተከሳሾች = [illegible] = የተገለጸ = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = በዚህ =
መሠረት = ተከሳ = የተዘረዘሩትን = ዓንቀጾች =
[illegible] = [illegible] = በመወሰን:-

88ኛ = ተከሳሽ = በዚህ = [illegible] = እስራት ወይ =
[illegible] = 2ዐ = [illegible] = በ10 (አሥር)
[illegible] = [illegible] = እስራት;

5ኛ ወይ = ተከሳሽ = እስራት ወይ = [illegible] =
2ዐ = [illegible] = በ9 (ዘጠኝ) [illegible] = [illegible] =
እስራት;

50ኛ፣ 65ኛ እና = 95ኛ = ተከሳሾች =
እስራት ወይ = [illegible] = 2ዐ = [illegible] =

Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት

2183

ገጽ Fuula 534

የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2189

ቀን Guyyaa 19/9/95

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible];

— 9ኛ ፣ 13ኛ ፣ 20ኛ ፣ 22ኛ ፣ 24ኛ ፣ 26ኛ እና = 31ኛ = ተከሳሾች = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = በ8 ([illegible]) [illegible] = [illegible] = [illegible];

— 52ኛ ፣ 64ኛ ፣ [illegible] እና = 94ኛ = ተከሳሾች = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] 93 [illegible] = [illegible] = [illegible] = በ6 ([illegible]) [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] ==

2. [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible]:-

2.1. 5ኛ [illegible] = ተከሳሾች = [illegible] = [illegible] = 14 [illegible] = [illegible] = 416 እና = [illegible] = [illegible] = 32(1)(ሀ) (ለ) እና = 281 (ሀ) [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = ተከሳሾች = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = ተከሳሾች = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = 82(1) (ሀ) እና = 189 (ለ) [illegible] = [illegible] == [illegible] = [illegible] = ተከሳሾች = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = ተከሳሾች = በ6 [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = የ6 [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = ተከሳሾች = [illegible] = [illegible] = [illegible] =

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት

466

284

ገጽ Fuula 535
የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2|89
ቀን Guyyaa 12|9|95

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ኝም ሙ፡ በሚጠላለበ፡ ፣(ሰነዶች፡ ክመጥ) ጽሑ፡
ኝለሰቦች፡ ኝንጺ ቃጠሎ፡ በአካል፡፡

2.2. 55ኛ ወይ፡ ተከሳሾች፡ በደረሰኝ፡ ከንጹና፡ ለግለሰ፡
ቡድኖች፡ በወ/መ/ሸ/ቁጥር፡ 416 ያለው፡ ንብረት ኛ፡
የተባለ፡ ሰፈሩ፡ ሃ/ስላሴም፡ ለአካል፡ የተመቋቋመን፡
ናንሳና፡ ተከሳሾች፡ መንደሩን፡ ለአመል፡ በተባለውን
ጊዜ፡ እንደ ሚሆኑ ወይ፡ 16 መሠረት፡ ለማሳም ኛ፡
ወይታዎች፡ በሚገኙበት፡ ተከሳሾች፡ እንደ ኛ ወይ፡
ለማስተዛዘብ፡ ጊዜ፡ ኝም ሙ፡ በ3(ሰነዶች፡) ክመጥ፡
ጽሑ፡ ኝለሰቦች፡ ኝንጺ ቃጠሎ፡ በአካል፡፡

2.3. 6ኛ ወይ፡ ተከሳሾች፡ በደረሰኝ፡ ለዓይ፡ ከወ/መ/ሸ/
ቁጥር፡ 281(ሀ) ማደሪያ ኝለ፡ በወ/መ/ሸ/ቁጥር፡
522(1)(ሀ)፡ ለሰዎች፡ ኛ ክፍ፡ በቀበሌ፡ 32 ኛ፡
ነዋሪ፡ ንቅሳቱ፡ የተባለ፡ ና ወይ፡፡ ተከሳሾች፡
ንቅሳቱ፡ ለተባበሩ፡ የአካባ፡ ለንብረት፡ ሠራዊት፡
በወ/መ/ሸ/ቁጥር፡ 522(1)(ሀ)፡ ያለው፡ የተደነገገ ወይ፡
የቆጠሩ፡ ለጥላ፡ ክስራ፡ ቆጠሩን ም፡
ለጠቃሚ፡ ለሚያደርገው ም፡ በአቁ፡ ቆጠራ፡ ለሚያውቅልሰው
ሉ፡ የሰበሰ፡ ሆኖ፡ ሳወይ፡ የሚገኝ ወይ፡፡ ተከሳሾች፡
ለአወጣ፡ የደረሰበ፡ መንደሮ፡ በአካባቢ፡ የሆኑ፡
ከንቁጥ፡ ያለው፡ የተደነገገወይን፡ የእንደሚያ፡ ለእኔ፡
ጽሑ፡ ኝለሰቦች፡ ቆጠራ፡ የሚያስታውቅ ቢሆን ወይ፡
በሰባን ም፡ ተከሳሾች፡ በመንደሩ፡ ተሰማ ሪ፡
የወሰደበት፡ ጊዜ፡ የኝበሌ ወይ፡ የሠራሉ፡
ለሰነዶችንና፡ እንዲሆኑም፡ በተከሳሾች፡ ላቅ፡
የመንደሩ፡ ሰነዶች፡ ለሰው ቆጠሮ፡ የተከሳሾች፡
ዘመናቸው፡ በሰፈ ወይ፡ መሰረት ም፡ መሠረት፡
ለማሳወቅ ም፡ በአቅ፡ ሰፈሩ፡ ኛ ክፍ፡
በቀበሌ ወይ፡ 32 ኛ፡ ነዋሪ፡ ያለው፡ ሰዎች ሰርተውወይ፡
ማደሪያ፡ ለሰዎች፡ ለሰፈ፡ ወንጀ ኞች፡
ለንብረት፡ የሠራዊት፡ ክፍሉ፡ ና ኛ ወይ፡ ተከሳወይ፡

Mana Murtii Waliigala

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ገጽ Fuula 536
የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2189
ቀን Guyyaa 12/9/95

285

ጉዳዩቸውን= ከአክሲዮን= ማኅበሩ= ቀርበ= እንዲያዝ= እንደአስፈላጊነቱ=
በመወሰኑ= እንደሚገባ= መግለጫ= ያቀረቡ== የአክሲዮን=
ማኅበሩ= በማኅበሩ ላይ= መሠረት= መወሰን= አስበዋል=
በመግለጽ= አክሲዮኖችን= በመያዝ= መንገድ= ተመዝግበው=
መሠረት= የሚገባቸው= የሚገባው= የድርሻ ቀሪ=
መግለጫ= ነው== ሦስተኛም= በመደቡ= የንግድ=
የሠረገላ= አክሲዮኖች= በአሉ= በመ/መ/ቁ/ 183=
በቀጥታ= ማስጠንቀቂያ= እንደአስፈላጊም=
ለክፍል= የተጠቀሰው= ከነሱ= ሰጥ በኋላ= በመ/መ/
ቁ/ ቁጥር= ተራ (ሀ) (ሀ) መሠረት= በቀጥታ=
ማስጠንቀቂያ= በመሠረተ= የአክሲዮን= ሰነድ=
ድርሻ= እንዲሰጥ= በመ/መ/ቁ/ ቁጥር= 184 (ሲ)
በማስጠንቀቂያ= የአክሲዮን= እንደተገለጸው= በማኅበሩ=
ሁለት= ሺህ ብር= በ18 (አስራ= ስምንት) አክሲዮኖች=
ድርሻ= እንዲሰጣቸው= እንዲታዘዝ= ጠይቀዋል==
2.4. ሁለተኛ= የአክሲዮኑ= በድርጊት= 1 እና= 9
በመ/መ/ቁ/ ቁጥር= 281 (ሀ) ማለት፡ በድርጊት= 22 እና=
23 = በመ/መ/ቁ/ ቁጥር= 281 (ሀ) = በማስረጃ= እንደተገለጸ=
ወንጀል= ጥፋተኛ= ተመስክሯል== የአክሲዮኑ= ባለቤቶች=
ሊከፈል የሚገባውን= የመንግሥት= ድርሻውን= ለመክፈል=
ግዴታ= ያለ= ቅጣት= ከሁለተኛው= የተሰጠውን=
የማኅበሩ= መንግሥት= በመሠረቱ= ዋና ከተማ ም=
ከማኅበሩ= መንግሥት= የአክሲዮን= የ12 (አስራ ሁለት) አክሲዮኖች= ድርሻ= እንዲሰጣቸው= የጠየቁትም=
በሠራ= ከተደራጀ= ሁለት ሺህ= ለማስ= ቅጣት=
ድርሻን= በግምት= አክሲዮኖች= አክሲዮን= ቤት=
ተጋዥ= ሠራ= ሲሆኑ ውስጥ= የአክሲዮን=
እንደሚገባው= የማኅበሩ= ሁለት= ሺህ ብር=
በ17 (አስራ ሰባት) አክሲዮኖች= ድርሻ= እንዲሰጣቸው=
እንዲታዘዝ= ጠይቀዋል==

465

ገጽ Fuula 537
የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 9189
ቀን Guyyaa 12/9/95

286

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

2.5. 10ኛ ወሬ= ተከሳሾች= በጸሮሮች= አካባቢ=
ዘመቻ= በወ/መ/ሕ/ቁጥር= 281(ሀ)=ማለት=
በጸሮሮች= 22 በወ/መ/ሕ/ቁጥር= 281(ሀ)
ክስ ቀርቦ= ማቅረቡ የዐቃቤ ህግ= በጸሮሮች= 26
በወ/መ/ሕ/ቁጥር= 538(ሀ) ክስ ቀርቦ= ጉዳዩ=
ማስረጃ= መንግስት= ጥቅምት= ተከላካይ==
ተከሳሾች= በማለትሰወ= መንግስት= ከባ= ቀላሳዊ ተወላጅ=
የመንግስት= ተከላካዮች= ሌላ! በመንግስት=
ተከላካይ= ከሳሾች= ያለ ቀን ተወላጅ= ዘንድ ተከ=
ከሳሾችም= የቀረቡትን= የቀጠሮን=ሰሙ በ=
በማም= መሰረት= በመሰረት= በወ/መ/ሕ/
ቁጥር= 189(ሀ)(ሐ) ወንጀሎች= ከቀጠሮ=
ከሳሾቹን= ከሳሽ የመንግስት= ከማለትሰወ= ወንጀል=
11(ከሳሽ= አካባቢ) ተመስሎ= ሰዎች= ከሳሾች=
በመጠቀም= ከተፈለገ= መንግስትን= ለማም=
ቀዋሚ= የቀጠሮ ከወሬ= ቀጠሮ= በኩል=
ተመስሎ= በመሳሪያ= ተከሳሾች= ከተወሰ=
ክስ ተመሰረተባቸው= 216= ቁጥር= በ15(አስራ
አምስት) አመት= ጽኑ= እስራት=
ከሳሽ ቀርበዋል= ብለናል==

2.6. 11ኛ ወሬ= ተከሳሾች= በጸሮሮች= ካባቢ!
ከሳሾች= ለሰላሳ= ጸሮሮች= ዘመቻ= በወ/መ/
ሕ/ቁጥር= 281(ሀ) ማለት በጸሮሮች=
26= በወ/መ/ሕ/ቁጥር= 538(ሀ)=ሰሩ=
ጉዳዩ= የቀጠሮ ከሳ= ሰላም= ሃይል በቀም=
ከማለትሰወ= መንግስት=P14(ሀ) አስራ
አራት) አመት= ጽኑ= እስራት=
በአካል= በመጠቀም= ከተፈለገ= መንግስትን=
ለማም= የቀጠሮ ከወሬ= ቀጠሮ= በ4(አራት)
አመት= በመሳሪያ= ተከሳሾች= ከተወሰ=
ክስ ተመሰረተባቸው= 216= ቁጥር= በ18(አስራ

469

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ስምምነት = ተመልክተን ድርሻ = እንዲከፈላቸው = እንዲቀጥል =
ጠይቋል ==

2.7 = 12ኛውን = ተከሳሾች = በድርጅቱ = ካለው =
በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 281(ሀ) መሰረት = እንደ =
በድርጅቱ = 26 = በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 538(ሀ)
ንብረቶች = የተገኘ ከሆነ = ሊከፈል = ተከሳሾች = በሟች ሰው =
ውርስ = የተሰጠ ውሳኔ = የውርስ = ተካፋይ =
በሰፈሩት = የሰጡ = ናቸው = ለሟች ውርስ =
ከሆነ = በቀጠሮ = ጠበቃው = መልሳቸው =
ያቀረቡት = ነገር ግን = ክርክሩ = መልሳቸውን =
በሚመለከት = በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 189(ሀ)(ከ)
ለሟች = ከማስረጃ = ውርስ = የድርጅቱ ስምምነት)
ተመልክቶ = ድርሻ = እንዲከፈላቸው = በመጠየቅ =
ከተደረሰበት = ውርስ = ሲጠየቅ = ቀድሞ =
ቀጠሮ = በአካል = ተመልሶ = በሟች ሰው =
ተከሳሾች = እንዲከፈል = ተከራካሪ ነች =
ናቸው = ድምር = በ9 (ዘጠኝ) ተመልሶ = ድርሻ =
እንዲከፈላቸው = እንዲቀጥል = ጠይቋል ==

2.8. 23ኛው = ተከሳሾች: በድርጅቱ = ካለው = በወ/መ/
ሕ/ቁጥር = 281(ሀ) መሰረት፤ በድርጅቱ = 13ኛ/8
[illegible] = በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 522(1)(ሀ)
እንደሚገባ = በድርጅቱ = 19 = በወ/መ/ሕ/ቁጥር =
281(ሀ) መሰረት = ንብረቶች = የተገኘ = ናቸው ==
ተከሳሾች = ንብረቶች = ተከራካሪ ወገኖች =
የሕግ = ክርክር = መልሰው = ቁጥር =
522(1)(ሀ) ድንጋጌ = የተቀመጠው = ቀጠሮ =
ተከራካሪዎች = የተከፈለ = ውርስ = ሕግ =
ደንብ ስለሆነ == ቀጠሮም = ከሳሾች =
ቀጠሮው = ከመግለጽ = የውርስ = ለሟች =
ተከሳሾች = ከሳሾች = ውርስ = ከመሰረቱ =
የውርስ = ቀጠሮ = የድርጅቱ = ስለሆነ =

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ድሃ= ይከራከራሉ= በሁሉም ጉዳ= ፬/ ቤቶች= ተጠቃሚዎች= ወገኖች ከሆነ=
የሌ ዐመት= በሁለቱ= በተከራካሪ= ከተገኘ= ያሸነፉት=
የተፈረደ= መሆኑን= ... ለመሆኑ ግን= ፬/ ቤቶች=
ቁጥሩ= ... በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁጥር= 83 መሠረት=
በቀጠሮ= ... በመልሶች= ...
... ይከራከራሉ= በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁጥር= 184(ሸ)
... ተጠቃሚዎች= ... ለ...
... ብር (...) ድሃ= ይከራከራሉ=
... ...==

2.9. 33ኛ ወገን= ተጠቃሚዎች= በድርጊት= ... =
በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁጥር= 281(ሀ) ... ... = በድርጊት=
... 29= በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁጥር= 539(1) ... =
... = ... = መሠረት= ... =
... (... =...)= ድሃ= ይከራከራሉ=
... = ... = ... = ... =
... = ... = ... =
ተጠቃሚዎች= ... = ... =
... = በ8(... = ...) ድሃ= ይከራከራሉ=
... ==

2:10. 36ኛ ወገን= ተጠቃሚዎች= በድርጊት= ...!
... = ... = በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁጥር=
281(ሀ) ... = ... = ...=
... = በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁጥር= 189(1) (ሸ) መሠረት=
ተጠቃሚዎች= ... = ... = 10
(... = ...) ድሃ= ይከራከራሉ= ...=
... = ... = ... =
በ3(... =...) = ... =
... = ... = ... = ተጠቃሚዎች=
... = ... = ... =
በ13(... = ...) ... = ድሃ=
ይከራከራሉ= ... = ...==

Mana Murtii Waliigala ... (stamp)

474

ገጽ / Fuula 540

የፋይል ቁጥር / Lakk.Gal. 2189

ቀን / Guyyaa 12/9/95

289

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

2ኛ. 39ኛው ተከሳሽ በቻርጁ 1ኛና 2
በወ/መ/ሕ/ቁጥር 281(ሀ) [illegible] በቻርጁ 8፣ 10፣
12፣ 15፣ 16፣ 20ኛና በቻርጁ 21 በወ/መ/ሕ/
ቁጥር 522(1)(ሀ) ስር [illegible]
[illegible] በወ/መ/ቁጥር 3/94 [illegible]
[illegible] በወ/መ/ሕ/ቁጥር
522(1)(ሀ) ስር [illegible]
[illegible]
[illegible] ቁጥር 522(1)(ሀ) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

3 => በቻርጁ [illegible]
[illegible]!-

በቻርጁ [illegible] 42ኛ፣ 53ኛ፣
57ኛ፣ 58ኛ፣ 60ኛ፣ 61ኛ፣ 62ኛ፣ 63ኛ፣ 66ኛ፣
70ኛ እና 74ኛ ተከሳሾች በወ/መ/ሕ/ቁጥር
32(1)(ሀ)(ለ) እና 281(ሀ) [illegible]
[illegible]
42ኛ እና 74ኛ ተከሳሾች [illegible]
[illegible] 57ኛ
እና 58 [illegible]
[illegible]
ተከሳሾች [illegible]
[illegible] 60ኛ፣ 62ኛ እና
63ኛ ተከሳሾች [illegible]
[illegible] በ5 ([illegible])
[illegible] 57ኛው ተከሳሽ

290

ገጽ Fuula 54

የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 9189

ቀን Guyyaa 12/9/95

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

[illegible]

473

ገጽ Fuula	542
የፋይል ቁጥር Lakk.Gal.	2189
ቀን Guyyaa	12/9/95

291

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

በመሆኑም = የተከሳሾች = ተቃውሞ = ውድቅ = ተደርጎ = እንዲቀጥሉ = ብለናል ==

4. ቅጣትን = በተመለከተ = በቅጣት = ማቅለያ = ያቀረቡት = የቅጣት = ሐሳብ ፡-

4.1. 41ኛ እና = 46ኛ ላይ = የተከሳሾች = በድርጊቱ = 2 እና = 3፤ 56ኛ እና = 59ኛ = የተከሳሾች = በድርጊቱ = 2 እና = 14 = በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 281(ሀ) ግድያ = ወንጀል = የቀረበ ክስ = ስለሆነ = የተከሳሾችን = የወንጀል = ተሳትፎ = መጠን = እንደዚሁም = የወንጀሉን = አፈጻጸም = ከግንዛቤ ውስጥ = የገባ = ምክንያት = እንደዚሁም = 56ኛ ላይ = የተከሳሾች = ያቀረቡትን = የቅጣት = ማቅለያ = ተቀብለን = በመፈጸማቸው = 41ኛ፣ 46ኛ እና = 59ኛ ላይ = የተከሳሾች = እያንዳንዳቸው = በጽኑ እስራት = 16 = ዓመት = በ12 (አስራ = ሁለት) ዓመት = ጽኑ = እስራት፤ 56ኛ ላይ = የተከሳሾች = ደግሞ = እያንዳንዳቸው = በጽኑ እስራት = 16 = ዓመት = በ[illegible] = 11 (አስራ = አንድ) ዓመት = ጽኑ = እስራት = እንዲቀጡ = ብለናል ==

4.2:- 71ኛ ላይ = የተከሳሾች = በድርጊቱ = 2 በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 281(ሀ) ግድያ እና = በድርጊቱ = 5 = በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 522(1)(ሀ) ዝርፊያ = ተከሰው = ተከራክረዋል == የተከሳሾች = የቤት ሥራ = የሰጡ = የወንጀሉ = አፈጻጸም = ቀላል = የቅጣት = ሁኔታ = [illegible] = ቅጣት = እንደተደረገ = ወንጀሉን = የፈጸሙት = በ1/2 ሰዓት = ውስጥ = የተከሳሽ = የቤተሰብ = በ21ኛ ላይ = በ4ኛ ላይ = የቀረቡ = አስተያየቶች = ከዚህ = የተነሣ = ሁለቱ = በቅጣት = ማቅለያ = በመቀበል = የተከሳሹ = እያንዳንዳቸው = 16 = ዓመት = 18 (አስራ = ስምንት) ዓመት = ጽኑ = እስራት = እንዲቀጡ = ብለናል ==

4/74

ገጽ Fuula 543

የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2189

ቀን Guyyaa 12/9/95

292

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

5. በተከሳሾች [illegible] በዐቃቤ ሕግ የቀረበ ክስ፡-

5.1. በተከሳሾች 3 1ኛ፣ 40ኛ፣ 47ኛ 51ኛ፣ 76ኛ፣ 82ኛ፣ 87ኛ እና 106ኛ ላይ ተከሳሾች በወ/መ/ሕ/ቁጥር 281(ሀ) [illegible] [illegible]

1ኛ፣ 40ኛ፣ 47ኛ፣ 51ኛ፣ 76ኛ፣ 82ኛ እና 106ኛ [illegible]

10 ([illegible]) [illegible]

87ኛ [illegible]

[illegible]

[illegible]

ገጽ Fuula 544

የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2189

ቀን Guyyaa 12/9/95

293

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ዓብዑን = ሠዘኔ ታዘ = በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 70 ንዑስ =
185 = የወሠሮ = ከተከሳሾች = ቁጥር = ከ3ኛ እስከ ...
የወንጀሉ = ሆኖ = ስለተገኘ = ተከሳሾቹ = የተጠቀሙበት =
የጦር = መሳሪያ = በመንግሥት = የተከሳሾች = ንብረቶች =
የተከሳሾቹ = የጦር = መሳሪያ = የወንጀሉ ፈጻሚ ወይ ...
ለመንግሥት = ገቢ = እንዲሆን = በሙሉ = ተከሳሾች =
ዓ/ሕ / ቃ = ...
በ2ኛ (ሠዘኔ ታዘ = ...)
...
5.2 = የፍርዱ = ውሳኔ = መንግሥት = በአሳሾች =
ንብረት = የተጠቀሙ :-
...ኛ ወይ = የተከሳሾች = በአፈርዶች = 3 ንዑስ =
በአፈርዶች = 1ኛ = በወንጀሉ = መጠቀም = ቁጥር =
281 (ሀ) ... = ንብረት = የተከሰሰ = ...
የተጠቀሙ = ... = ከ3 6ኛ ወይ = የተከሳሾች = በተከሳሽ ወይ =
የወሠሮ = የተከሳሾች = ከ3ኛ ወይ = ... = 2 ዓመት =
ጽኑ እስራት = በማስጠንቀቂያ = 13 (...) ...
ሲሆን = ... = ...
6. በፍርዱ = ... = ንብረት
የተጠቀሙ :-
በፍርዱ = ... = 16ኛ ወይ = የተከሳሾች =
በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 281 (ሀ) = ... = ...
የተከሳሹ = ... = ...
... = በአሳሾች = የንብረቶቻቸው = ...
... = ... = የተከሳሾች ... =
ተከሳሾች = ... = ... = 2 ዓመት =
ጽኑ እስራት = በማስጠንቀቂያ = ... (...)
... = ...
7. በፍርዱ = ... = በአሳሾች =
ንብረት = የተጠቀሙ :-
2ኛ ወይ = የተከሳሾች = በፍርዱ = ... = ...

Fuula 545
Lakk.Gal. 9189
Guyyaa 12/9/95

294

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

እንዲሁ = በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 522(1)(ሀ); በድርጊቱ = 9
በወ/መ/ሕ/ ቁጥር = 281(ሀ) ግድያ፤ በድርጊቱ = 22 እና =
30 = በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 281(ሀ) ተከሳሽ = ሟች ቀበሌ =
ንብረቶች = የተባሉ = [illegible] = ቀማኞች = ንብረቶችን =
[illegible] ወንጀል = የሰው = [illegible] = [illegible] =
ቁጥር = 522(1)(ሀ) = በእድሜ ልክ = ጽኑ =
እስራት = [illegible] = በመሆኑ = የሚገባውን [illegible] =
ነው = የተከሳሾች = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = የእድሜ ልክ = ጽኑ = እስራት =
በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 189(1)(ለ) [illegible]
የተከሳሾች = እንደዚሁ = [illegible] = 2,46 =
[illegible] = በ19 ([illegible] = ዘመን) [illegible] = ጽኑ =
እስራት = እንዲቀጡ = ብለናል ==

8. በድርጊቱ = ዘመን = [illegible] = ቅጣቶች =
ንብረቶች = የተባሉ:-

8.1:- [illegible] = የተከሳሾች = በድርጊቱ = ዘመን =
በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 281(ሀ) ግድያ፤ በድርጊቱ =
22 እና = 23 = በወ/መ/ሕ/ቁጥር = 281(ሀ) ተከሳሽ =
ሟች ቀበሌ = [illegible] = ንብረቶች = የተባሉ = [illegible] ==
የተከሳሾች = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible]
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
[illegible] ([illegible] = [illegible]) ጽኑ = እስራት =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] =
የተከሳሾች = እንደዚሁ = [illegible] = 2,46 =
[illegible] = በ11 ([illegible] = [illegible]) [illegible] = ጽኑ =
እስራት = እንዲቀጡ = ብለናል ==

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

477

295

ገጽ Fuula 548
የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2/69
ቀን Guyyaa 12/9/95

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

8.2ሠ- 35ኛው፡ የተከሳሾች፡ ዘመድ፡ በወ/መ/ሕ/
ቁጥር፡ 281(ሀ) ማለትም እና፡ በአርቲክል፡ 22፡ በወ/
መ/ሕ/ ቁጥር፡ 281(ሀ) ተከሳሽ፡ ሙሉ ቁምነገሩ፡
ወንጀል፡ ጥፋተኛ፡ የተባለ፡ ስለሆነ፡ በቅጣቱ፡
ዕድሜው፡ መወሰኑ፡ ላይ፡ የተዘረዘሩትን፡ ቅጣቶች፡
ማቅለያዎች፡ ዕድሜውን፡ በማገናዘብ፡ የተከሳሹ፡
እንደኛው፡ ተከሳሽ፡ ... ጽኑ፡ እስራት፡ በ10
(አስር፡ ዓመት) ይቀጣ፡ እንዲሁም፡ ... ብለናል፡፡

8.3. 99ኛው፡ የተከሳሾች፡ በወ/መ/ሕ/ቁጥር፡
281(ሀ) ማለትም፡ በአርቲክል፡ 9 እና፡ አርቲክል፡ 17
ጥፋተኛ፡ የተባለ፡ ስለሆነ፡ የተከሳሾች፡ ...
... ወንጀል፡ እንደኛው፡ ተከሳሽ፡
... ጽኑ፡ እስራት፡ 14 (አስራ፡ አራት) ዓመት፡
ይቀጣ፡ እንዲሁም፡ ... ብለናል፡፡

9. በአርቲክል፡ 14 ስር፡ ጥፋተኛ፡ የተባሉ፡-
69ኛው፡ የተከሳሾች፡ በአርቲክል፡ 14
በወ/መ/ሕ/ቁጥር፡ 281(ሀ) ማለትም፡ ጥፋተኛ፡
የተባለ፡ ስለሆነ፡ የተከሳሾች፡ እንደኛው፡ ...
... ጽኑ፡ እስራት፡ በ 8 (ስምንት)
ዓመት፡ ይቀጣ፡ እንዲሁም፡ ... ብለናል፡፡

10. በአርቲክል፡ 17 ስር፡ ጥፋተኛ፡ የተባሉ፡-
በአርቲክል፡ 17 ... 105ኛ
የተከሳሾች፡ በወ/መ/ሕ/ቁጥር፡ 281(ሀ) ማለትም፡
ጥፋተኛ፡ የተባለ፡ ስለሆነ፡ የተከሳሾች፡ እንደኛው፡
... ጽኑ፡ እስራት፡ ...
... በ 8 (ስምንት) ዓመት፡ ይቀጣ፡
እንዲሁም፡ ... ብለናል፡፡

11. በአርቲክል፡ 29 ስር፡ ጥፋተኛ፡ የተባሉ፡-
በአርቲክል፡ 29፡ 31ኛ፣ 32ኛ፣ 96ኛ፣ 97ኛ እና
98ኛ፡ የተከሳሾች፡ በወ/መ/ሕ/ቁጥር፡ 539(1)

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa

ገጽ / Fuula 847

የፋይል ቁጥር / Lakk.Gal. 2189

ቀን / Guyyaa 12/9/95

298

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ሆኖም= ንብረቶቹ= የተገኙ ከሆነ= ቤታቸው= የተከሳሾች=
ከሌሎችም= መረጃዎች= 31ኛ፣ 96ኛ፣ 97ኛ እና=
98ኛ= የተከሳሾች= እንዲጠየቁ= ለመኖሪያ ቤት ነው=
32ኛ= የተከሳሽ= እንዲጠየቁ= ለተጠቃሚዎች= 2ኛ=
ጃንሜዳ= በመኖሪያ ቤት= 1 (አንድ= ቤት)
እንዲተላለፍ= እንዲቀጥል= ብለናል==

12 ኛ) በጽርሯ= 30 ብር= ንብረቶቹ= የተገኙ-
በጽርሯ= 30= 102ኛ፣ 103ኛ እና=
104ኛው= የተከሳሾች= በወ/መ/ሕ/ቁጥር= 281(ሀ)
ክርክር= መሠረት= 100ኛ እና= 101ኛ= የተከሳሾች=
በወ/መ/ሕ/ቁጥር= 538(1)(ሀ) ሆኖም= ንብረቶቹ=
የተገኙ= ቤታቸው= [illegible] 102ኛ፣ 103ኛ እና=
104ኛ= የተከሳሾች= እንዲጠየቁ= ለመኖሪያ ቤት ነው=
2ኛ= በመኖሪያ ቤት= እንዲጠየቁ= በ5 (አምስት
ቤቶች) ይህ= እንዲቀጥል፣ 100ኛ እና= 101ኛው=
የተከሳሾች= ንብረቶች= የዳኝነት= ክርክሩ=
በመኖሪያ= መሠረት= በመሠረተ ሐሳብ= እንዲጠየቁ=
ለተጠቃሚዎች= 2ኛ= ጃንሜዳ= በመኖሪያ ቤት=
እንዲጠየቁ= በ2 (ሁለት) ቤቶች= ይህ=
እንዲቀጥል= እንዲቀጥል= ብለናል==

ትዕዛዝ

1. ከሳሾች= የጠየቁት= መሠረት= የተከራከሩበት=
የተከሳሾች= የቤት= [illegible] ዘን= ጉዳይ=
በሙሉ= የተቀጣጥሎ= በመሠረት=
ቤት= ዘን= መደረግ= ሆኖ=
በመሠረተ ሐሳብ= የቤት= ዘን= መደረግ=
ሆኖም= ይጠየቅ= ተከራካሪዎች=
የተከሳሾች= ይህም= ከሳሾችም=
ክርክሩ= እንዲቀጥል= ታዟል==ተወስኗል==

2. ከሳሾች= የጠየቁት= መሠረት= የተጠሪዎች=
የተከሳሾች= ይጠየቃሉ= የተከራከሩ=

479

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ገጽ / Fuula 848
የፋይል ቁጥር / Lakk.Gal. 2/89
ቀን / Guyyaa 12/9/95

28297

እንደጸደቀ ሆኖም = ከሥር = ፍ/ቤ = ውሳኔ [illegible] ቀርቧል ==

በኩል = በተሰጠው = የንብረት ክፍፍል = ውሳኔ = ተከራካሪዎች = በሁለ = የሚገኙ = መሬት = [illegible] = የካሳ = 55ሺ፣ 38ሺ፣ 100ሺ እና = 101ሺ = [illegible] = [illegible] = በኩል = [illegible] = [illegible] = [illegible] = እንደሚገባ = በማለት = እንዲከፈል = ተወስኗል ==

የገበያ = የሥራ = [illegible] = ተረጋግጧል ==

የቀረበ = መረጃ = የሚጠቅም = ነው ==

3 => እንዲሁም = [illegible] = እንደሚያስከትሉ = 3ኛ = 34ሺ = [illegible] = [illegible] = እንዲቀርብ = [illegible] = [illegible] = [illegible] = በቀጥር = በ[illegible] 543/246 = በ 30/4/95 [illegible] = በተ[illegible] = [illegible] = [illegible] = 173 = ቀርቧል ፡፡ [illegible] = [illegible] = [illegible] = ተወስኗል == [illegible] = [illegible] = [illegible] = እንደቀረበ = [illegible] = [illegible] = እንዲቀርብ = ተወስኗል = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] እንዲቀርብ፡ ተወስኗል ==

[illegible] = [illegible] = 4/ [illegible]፡ እንዲቀርብ፡ [illegible]፡ [illegible] = [illegible]፡ እንዲቀርብ፡ [illegible] = [illegible] = [illegible] = ተወስኗል ==

4. በኩል = በ[illegible] = [illegible] = [illegible] = 3ኛ = የ[illegible] = የ[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] የ[illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = [illegible] = 34ሺ = [illegible] = ከ[illegible] [illegible]፡ [illegible] =

298

ገጽ Fuula 549
የፋይል ቁጥር Lakk.Gal. 2/89
ቀን Guyyaa 12/9/95

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
MANA-MURTII WALIIGALA OROMIYAA

ወገሬዎች = ከሳ = እንዳይሰሙበት = ታዘዘ =
እንደሁም = የአ/አበበ = ቁጥ ተ =
ወገሬዎች = ከሳም = ቀጠሮ = ... = እንዲቀርብ
ተረኛ ብ = ከቀጠሮ ውሳኔ = ... ከሳ =
እንዲቀርብ = ታዘዘ == ተፈፀመ ==
ቀጠሮ = 19/10/95

Waliigala Oromiyaa · Mana Murtii · የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት

ግንቦት፡ 12 ቀን 1995 ዓ.ም

ለኦሮሚያ፡ ጠቅላይ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ጂማ ዞን፡ ችሎት

አሰላ

አመልካች፡ በእነ- ገ/ስ ጂማ፡ ሀርሜ የክስ መዝገብ

ገጽ፡ ተከሳሽ፡ ከርሣ፡ ገ/መድህን

አድራሻ፡ አርሲ፡ ዞን፡ አሰላ፡ ማረሚያ፡ ቤት

ጉዳዩ፡- በተከሰሰበትን፡ የዝር፡ ማጭበርበር፡ ወንጀል፡ የጅ/ዞ/ፍ/ቤት፡ ጂማ ዞን፡ ችሎት፡ በ12-09-95 ዓ.ም በዋለው፡ ችሎት፡ የጥፋተኝነት የቅጣት፡ ውሳኔ፡ በማስጠንቀቂያ፡ በእስራት፡ አንድ (11) ዓመት፡ እስራት፡ ቅጣት፡ ስለተወሰነብኝ፡ በውሳኔው፡ ቅር፡ የተሰኘሁ፡ በመሆኑ፡ አንድ፡ ወ/መ/ስ/ሥ/ሥ/ቁጥር 187(1) መሠረት፡ የይግባኝ፡ መዝገብ፡ ተገልብጦ እንዲሰጠኝ፡ በማክበር፡ አመለክታለሁ።

ከሠላምታ፡ ጋር

ከርሣ፡ ገ/መድህን

Laalameera
ታይቷል

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ግንቦት፡ 12 1995 ዓ.ም

ለክቡር፡ ዞን፡ ማረሚያ፡ ቤት፡ አስተዳደር፡ ጽ/ቤት

<u>አሰላ</u>

አመልካች፡ የህግ፡ ታራሚ፡ ብርሃኑ፡ ገ/መድህን

ጉዳዩ፡- ለተከሰስኩበት፡ የዘር፡ ማጥፋት፡ ወንጀል፡ የኦ/ጠ/ፍ/ቤት፡ [illegible]
ችሎት፡ በ12-09-95 ዓ.ም በዋለው፡ ችሎት፡ በ11 ዓመት፡ ጽኑ
ቅጣት፡ ስለወሰነብኝ፡ በውሣኔው፡ ቅር፡ ስለተሰኘሁ፡ ይግባኝ፡ ለመዝ-
ገብ፡ በነፃ፡ ተገልብጦ፡ እንዲላክልኝ፡ የጽህፈት፡ መሳሪያ፡ እንዲሰጠኝ
በማክበር፡ አመለክታለሁ።

ከሠላምታ፡ ጋር

ብርሃኑ፡ ገ/መድህን

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ቁጥር ____
ቀን ____

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
Supreme Court of Oromia
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

ለፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት
አዲስ አበባ

በከሣሽ በልዩ ዐ/ህግ እና በተከሣሾች በእነ ኰ/ል ደበበ ሁሪሴ /106 ሰዎች/ መካከል ስላለው የሰው ዘር ማጥፋት የወንጀል ክስ ጉዳይ 75ኛ ተከሣሽ ብርሃኑ ገ/መድህን በ21/9/95 ዓ.ም በዋለው ችሎት የተሰጠውን የቅጣት ውሣኔ በመቃወም ይግባኝ እንዲሰጠው በ21/9/95 በጠየቀው መሠረት ይግባኙ ተገልብጦ ቅሬታውን እንዲያዘጋጅ በማዕከላዊ ማረሚያ ቤቶች አስተዳደር በኩል በቁጥር 2/89 በ20/12/95 ዓ.ም በተፃፈ መሸኛ ተልኮላቸው የነበረውን ቅሬታውን አዘጋጅቶ በማረሚያ ቤቱ በኩል በቁጥር 03/1074/2544 በ13/01/96 ዓ.ም በተፃፈ መሸኛ የተላከልን በ13/1/96 ደርሶናል::

ስለዚህ:-

1ኛ	የልዩ ዐ/ህግ የክስ ማመልከቻ	42	ገጽ
2ኛ	የልዩ ዐ/ህግ የተለያዩ የሰነድ ማስረጃዎችና ማመልከቻዎች	61	ገጽ
3ኛ	ይግባኝ ባይ የተለያዩ ማመልዘቻዎች	81	ገጽ
4ኛ	በኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት ደቡብ ችሎት የተሰራ	298	ገጽ
5ኛ	ይግባኝ ባይ ይግባኝ የጠየቀበት	1	ገጽ
6ኛ	የይግባኝ በይ ቅሬታ ኮፒው ሣይቆጠር	8	ገጽ
7ኛ	የይግባኝ ባይ የድህነት ማስረጃ እና ቅሬታ የተላከበት መሸኛ ኮፒው ሣይቆጠር	2	ገጽ
	በድምሩ	493	ገጽ

የሆነውን የመዝገብ ትክክለኛ ግልባጭ ከዚህ ሸኚ ደብዳቤ ጋር አያይዘን የላክንላችሁ መሆኑን እናስታውቃለን::

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት
Supreme Court of Oromia

ከሠላምታ ጋር

30/2/96

484

መስከረም 12 ቀን 1996 ዓ.ም

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ መንግሥት
ለፌዴራሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት
<u>አዲስ አበባ</u>

የአ/ጠ/ፍ/መ/መ/ቁ ... 2/89
የወ/ዐ/ሕ/መ/መ/ቁ ... 108/85
የመንጀሉ ዓይነት ... ዘር ማጥፋት

ከሳሽ ...... ልዩ ዐቃቤ ሕግ
ተከሳሽ ስም ...... ብርሃኑ ገ/መድህን ፊርሳ 7ኛ ተከሳሽ:

መጋቢት 12 ቀን 1995 ዓ.ም በዋለው: ችሎት: ትዕዛዝ: ጠቅላይ ፍርድ ቤት: አርሲ ዞን: የደቡብ: ችሎት: እንዲ ከተማ: ይስቻለው በዚ (ክሱ ከንድ) ዓመት በላይ ስለሆነ እንደቀጠለ: ስለሚደረግብኝ: በፍርዱ ላይ መሻሻል መሆን ስለ ቀጠሮ ተከሳሽ: የጠየቁኝ: ስለሆነ: ለዳኝነት: ለቀረበ: ማስረጃ የምከፍለው: ገንዘብ የለኝ: ነፃ ጠበቃ ስለሚያስፈልገኝ ጉዳዩ በነፃ: እንዲከራከርልኝ: ደግሞ እንዲታይልኝ: በትህትና: እጠይቃለሁ::

አመልካች

ብርሃኑ ገ/መድህን ፊርሳ
7ኛ ተከሳሽ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጉዳዮች ሚኒስቴር
የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች
የቃሊቲ ማረሚያ ቤት

<u>ማረጋገጫ</u>

አመልካች: የቀረበ: መግለጫ
የምከፍለው ገንዘብ የለኝ
ነፃ ጠበቃ: ቢመደብ: እንዲረዳኝ
እስተዳደር ጽ/ቤት: በመንግስ.
ቀርበው: ያረጋገጡ: መሆኑን
እናረጋግጣለን:

Walligala Oromiyaa

485

መስከረም 12 ቀን 1996 ዓ.ም

በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት
ለኦሮሚያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
አዲስ አበባ፡

የአ/ጠ/ፍ/መ/መ/ቁ ... 2/89
የወ/ወ/ከ/መ/መ/ቁ ... 108/85
የመዝገብ ዓይነት ---- ዘርማቻት

<u>በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር 185(1) እና 189(1) መሠረት ለቀረበ ይግባኝ ማስደገፊያ፡</u>

ባይግባኝ ባይ .... ገርቢሳ ገ/መድህን ፉርቦ
እና
ባመልስ ሰጪ ------ ዐ/ቃቤ ሕግ

መዝገብ በተባለው የወንጀል ክርክር ጉዳይ የሥር ፍርድ ቤት መጋቢት 12 ቀን 1995 ዓ.ም. እስራት ከተወሰነ ጋር ለጅእሰት በሰጠው የዘወትር ዳኛ የእስራት ቅጣት ውሳኔ ላይ የአስተያየት፡ ቅሬታ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር 185(1) እና 189(1) መሠረት የቀረበ፡ የቅሬታ፡ ማመልከቻ ይግባኝ፡ ከዚህ ጋር አያይዤ አቅርቤ አለሁ።

በዚሁ መሠረት ይፈጸምልኝ ዘንድ

1ኛ/ የሥር ፍርድ ቤት የፍርድ መዝገብ ግልባጭ ---- 469 ገጽ
2ኛ/ የይግባኝ፡ ማመልከቻ ------------- 8 ገጽ
3ኛ/ የደህንነት ማረጋገጫ፡ የሃያ ------------- 1 ገጽ
ድምር ------ 478 ገጽ

አገሬ፡ በማድረግ፡ መለየን፡ እያገለገሉኝ፡ የተባለው፡ ይግባኝ ሰሚው፡ ፍርድ፡ ቤት፡ እንዲቀበል፡ መርምሮ፡ ውሳኔ፡ የሥር፡ ፍ/ቤት፡ ይሰጠን ዘንድ በትህትና፡ እጠይቃለሁ።

አመልካች
(ፊርማ)
ገርቢሳ ገ/መድህን ፉርቦ
ገና ተከሳሽ፡

Mana Murtii Waliigala Oromiyaa
መዝገብ ቤት
የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

486

ዳይሬክተሩን፡ ዛሬ፡ የተከለከለውን ደመወዜን፡ ከነወዙ ጠቅልሎ፡ ፍርድ ቤቱን፡ በትህትና፡ አመለክታለሁ።

አመሰግናለሁ

ብርሃኑ ገ/መድህን ፈርሶ
7ኛ ተከሳሽ፡

4- የቅጣት ውሳኔን በተመለከተ፡ የዴመንጆ ገበ
የቅጣቱ ሃሳቦች

የዞኑ ፍርድ ቤት የሰጠን የቅጣት ውሳኔ ሚዛናዊ ካለመሆኑን ሃሳቤ ሚገናዘበው አቀርባለሁ።

ዴመንጆ፡ ገበ፡

4.1- በአካባቢው ሰላም ወዳድ የዘወትር ልማድ መልካም ሥነ ምግባር ነበረ፡

4.2- እሁን ብተከሳሰበት ወንጀል በመንጃዕ ተጸጽቶ ያለተሰራበት ና ሪካርድ የሌለባቸ፡

4.3- በማረሚያ ቤት ተፈርዶበት በሶስት ሶስት ወሩ ና ተገማች፡ በማስ ቅጣት፡ ላይ ያለሁ፡

4.4- ለመንግሥት ና አገሪ ለሌቸግም ዘመን ያገለገሉ ነው፡

4.5- በጠና ሬገሬም ታማሚ

4.6- የሌተከሰ ክሳሁና በዚሁም ላዛ ፍወር የገመንቼ መሠረኝ በመመለስ በቅጣት ማቅለያ ሃሳቦች እቀርበ ቃሊ የዞኑ ፍርድ ቤት በመ/ወ/ሕ/ቁጥር 79፤ 86 እና 184 ሠር ለሚሸፈናት ለእሳዛዘ የቅጣት ማቅለያዎች፡ ተገቢ የሆነ ትኩረት ሳይሰጥ፡ እስተመለካከተሳቸውም።። ይሁም ሆኖ ሁሉም፡ በመቅረቱም ዴመንጆ፡ ገበ ሚዛናዊ ባልሆነ ውሳኔ ተገደቻለሁ

ስለሆነም

ሀ- ህጋዊ በተሰ ቁጥር 2 ላይ ያቀረብኳቸውን የዴመንጆ ቅጣት ሃሳቦችን የተቀበለው ዴመንጆ ከወረ መቅጣት ፍ/ቤት ውርምሬ እኝ በመ/ወ/ሕ/ሥ/ሥ/ሥ/ቁጥር 195(2) "ለ" መሠረት ሥር ፍ/ቤት የሰጠውን የቅጣት ውሳኔ ውድቅ ያደርግልኝ፡ ዘንድ በትህትና አመለክታለሁ።

ለ- ይህ የሚደመተሰሩ፡ ሲሆን በዴመንጆ የተመሰከረብኝ ተሸ ቁጥር 4 ያቀረብኳቸውን የቅጣቱ ሃሳቦች የተቀበለው ዴመንጆ፡ ከወረ ፍ/ቤት መርምሮልኝ የዞኑ ፍ/ቤት የሰጠውን ህገወጥ የፍርድ ቅጣት ውሳኔ በመ/ወ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር 195(2)"ለ" (2) መሠረት ቀንሶልኝ ሚዛናዊ ውሳኔ ሆኖልኝ፡ የመንጃዕ ደርሬብ መሠኝ፡ የቅጣቱን። ወጠን። ዘቅ።

በ8/4/95 በችሎት ቀርበው በ1970 ዓ.ም ሆነ በ1971 ዓ.ም ተከሳሽ
የገቢዎች ግብሩ ሆኖ መወሰኑን እንጂ ለቀበሌ ለገቢስ ተወስነው
የምርመራ ሰዙ እለመወሰኑን ሲገል ሠራተኛ መሆኑን የምርመራ
ገለጻም እለመሆኑን እንደመሰከረው ገልፀዋል።

3.3 የ2ኛ ተከሣሽ 4ኛ የመከላከያ ምስክር ወ/ሮ ጽጌ ከበደ፡
በ13/4/95 ዓ.ም በችሎት ቀርበው ተከሳሽ፡ የቀበሌ 21 ዲቪዥን እንደ
ነበሩ፡ ጠቅሰው በ1970 እና በ1971 ዓ.ም በቀበሌ በክፍለ
ምርመራ ወቅት ይለማመዱ ተብሎ እንደሚሉም ጉዳዮች ምክንያት
በማይረባ ነገር ይስተለያዩት መሆኑን ያሳውቃል በመሆኑ ጉዳዩም
ወደፊት ይሰጣሉን፡ ከእንደሚሉም ዓይነት ስፍራም የምስክርነቱም
መሆኑን እንደ ም ተወቀ

3.4 የ2ኛ ተከሣሽ 5ኛ የመከላከያ ምስክር የሻለቃ ደሳለኝ ጉዳዩ
በመሆኑ፡ በ8/4/95 በችሎት ቀርበው፡ በሠራው፡ የገቢስ
እሳቸው ቦታ እንደሚሉ በድርጊት 22 ተገኝ ያገለ፡ ከክፍለ
ሃገር እና ጉዳይ እርዳታ፡ እንደመሰከረው በገቢስ መምሪያ
ወቅቱ ምርመራ የተገለፁትን እንደሚገባቸው የመለመራቸውን፡
ከኢ.ኢ. መምሪያ ምርመራ የፋይሎችን መርምረዋቸዋል፡ የመሰከ
ሩ መሆኑን ከመርመራቸው ወቅቱ እንደነ ገንዘብ ተከሳሽ
እለማድረጋቸውን፡ ተከሳሽ፡ በ1970 እና በ1971 ዓ.ም የእርሳ፡
ገቢር ሰዓት ሠራተኛ የገቢሮ መሆኑን ለምርመራ ተወስዶ
እለመሆኑንና ምርመራ በመገናኘቱም ቢታ እለመኖሩን እንደ
መሰከሩ ለችሎቱ እስረድተዋል።

ከዚህ ሌላ የዐቃቤ ሕግ ምስክሮች በችሎት የሰጡት
ቃል በሚገባ ገልፀው ተከሣሽ እለመገለፃቸውን፡ የመገናኛ መመሪያ
ቁጥር የመረጃ ተገልፀዋል ሲሉ፡ ከመከላከያ ምስክሮች ቃል
ጋር ተያይዞ ሲታይ ለሆኑ ተከሳሽ፡ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ሕ
149(2) መሠረት በቂ ማስረጃ መለቀቅ ይገባኛል ብለዋል፡
ከዚህ ውጭ የተከራከሩበት ወገን ተከራክረዋል።

489

እንደሚከራከሩ መመስከሩ አግባብ አልነበረም።

3. ለመከላከያ ምስክሮች ቃል ተገቢው ትኩረት ሳይሰጥ አግባብ ቃላቸው ውድቅ መደረጉን በተመለከተ።

የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች እንዳቀረበውም እኔ ገኛው ተከሳሽ ከሰራቱ ገለመደባቸው፡ ሃርቦ፡ በምክክር ላይ በተያዘው ፍሬ ነገር መሠረት በሦስቱ መጋቢት ወይም በድርጊት 22 ላይ በተጠቀሰው 4 ወንጀሎች ና በድርጊት 23 ላይ በተጠቀሰው እንደ ወንጀል ወርቁ ላይ መሳተፌን እንዳቀረቡም ሳያረጋግጡ እና ዐቃቤ ሕግም በሌላ የሰጡትና የሰው ማስረጃ ሳያቀርብ ዳኞች ፍርድ ቤቱ ግን እንደሚከራከር በመከሰሴ መሠረት (በአዋጁ የመከላከያ ምስክር ቃል) ተከሳሽ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ ቁጥር 142 (3) መሠረት፡ በአዋጁ፡ የመከላከያ፡ ምስክር ቃል፡ ወቅቱ ተፈጸመባቸው ወርቃትም ደረሱባቸው ቃል በተገለጹት ወንጀሎች ላይ ድርጊቱን ከአለመፈፀሜ እና የማስለቀቅ ቻው መሆኑን ድርጊቱንም ለመፈፀም የሚያስችለኝ ሰዓት ና ከዕገዛውም ያልነበረኝ መሆኑን በመዘርዘር ወይንም እንዴ የጊዜ መርማሪ ከአለመሆኔን በቀበሌ ምርጫ በጊዜው ሥራ ተስተካ ያልነበረኝ በመሆኑ፣ ሰው ለመግደል ለማስደ መንግሥት እንደሚያልነበረኝ በመመለስ እንዲዘዛቸው ምክር እንደሌ ለሌሎች፡ 6 (ስድስት) የመከላከያ ምስክሮች ቃላቸው።

3.1 - የገኛ ተከሳሽ 1ኛ የመከላከያ ምስክር የሰጡ ቃል ከሌሎው ዳኛ፣ እና 2ኛው የመከላከያ ምስክር የሰጡ ቃል

ደጊ ክፍሌ በድርጊት 9፣ 22 እና 23 ላይ ጉዳት ደረሰባቸው የተገለ ወንጀሎች፡ በተገደሉበት፡ ጊዜ መዝገቡ ውስጥ የነበሩ መሆናቸውን፡ ምርመራውን ያገኙትን መርማሪዎች ያውቃቸው እንደሆኑ፡ መርማሪዎችም፡ ሃገሩ፡ ገደቸው ስሞች ዝርዝር ወስጥም ገኛው ተከሳሽ ከሌመኖሩን።

3.2 የገኛው ተከሳሽ 3ኛው የመከላከያ ምስክር ሣህሌ ...

የኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት

490

ሀ. በዚያን ወቅት ገረፋን ብሎ በጠራቸው ሰዎች መሀል የኔን ገንዘብ ተካፍሏል ስም ጠርቷል።
ለ. ከተከሳሾች መሀል ወን ሺፈራው ገንዘብ ተካፍሏል ስምና መልክ አገናኝቶና ለዩ፡ ማሳየት አልቻለም። በዚህ ተጠመ ገዳ መዝገብ፡ አልደገመም፡
ስለሆነም ሐምሌ 1971 ተይዞ ተገረፈ የሚለውን ጭብጥ የሚያስረዳ ምስክር አልቀረበም።

- 18ኛው የዐቃቤ ሕግ ምስክር ታደሰ አርጋው በ2/9/92 ዓ.ም በችሎት ቀርቦ በሰጠው ቃል፡- በአዲስ አበባ በመሰጠንበቁ ምርመራ ድርጅት ተገርፈዋል በለነበረ በአካል አለመገረፉን ገልጿል።

45ኛው የዐቃቤ ሕግ ምስክር ወ/ሩ ቶኔቅል አዚዝ የተባለው በ16/5/93 ዓ.ም በችሎት ቀርቦ በሰጠው ቃል፡ በ1971 ዓ.ም ተይዞ በጋሪስ መምሪያ መገረፋን ገረፋኝ ባላቸው ሰዎች ስም ዝርዝር ውስጥም የኔን የገንዘብ ተካፍሏል ስም ያልጠሩና በማሳረቻ ጉዳዩ ቁም በችሎት ውስጥ ያለመኖሩን የገለፀ በመሆኑ የዐቃቤ ሕጉን ጭብጥ፡ አላስረዳም።

2.3. ድርጊት 23"ን" በተመለከተ
ያዚህንን ድርጊት በሚመለከት 74ኛ የዐቃቤ ሕግ ምስክር ሆኖ በችሎት የቀረበው አቶ ዳንኤል ገሰሰ የተባለው በ25/3/94 ዓ.ም በችሎት ቀርቦ ነሐሴ 8 ቀን 1970 ዓ.ም በበቅሎ፡ ካታሰ ተይዞ መገረፋን በ1971 ዓ.ም በአዋሳ ጋሪስ መምሪያ ቃል መስጠቱን፡ በመርፉም ሆነ ቃል በመቀበል ላይ ነበሩ በማለት በስም ካዘረዘራቸው ሰዎች መሀል አለመኖሩን የገለፀ ሲሆን ያልጠቀሰ በመሆኑ፡ በሐምሌ 1971 ዓ.ም ተገረፈ፡ በሚል የቀረበውን ጭብጥ፡ አላስረዳም፡
በዚህም መሠረት ዐ/ዐ/ሕግ ቃሉን ያስረዳባቸውና፡ ምስክሮች ያልተሰጡት ጉዳይ ያልመሰከሩባቸው ሰዎች፡ ቃሉን.

ሲመለከትር ቀበሌ 14 በተባለ ቦታ ከታሰረ በኋላ ወደ ፓሊስ መምሪያ ተወስዶ መግለጫ ሲገልፅ በስም በጠሩቸው መርማሪዎች የቀን የገደሉትን ተከሳሽ ስም ጠቅሷቸዋል። ይሁንም የመደይሳሊያው፡ የምስክሩ ቃል ተፈጻሚ መሆኑ ነው። በዚሁ ደረጃ 9 ላይ 18ኛው የአቶ ዐቃቤ ሕግ ምስክር የነበረው ታደሰ ኩርፋ፡ በ2/9/1929ዓም በችሎት ቀርቦ፡...፡ በነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓም ሌሊት ተይዞ መግለጫ ሲናገር ተገደሉ ስለተባሉ ወጣቶች ወይም የተናገረው አልነበረም። በዚህም ምክንያት ዋና ሁለቱን መሠመድ የተገሉ ወጣቶች በገች ሁሉ ተከሳሽ እንደተገደሉ ተደርጎ፡ የመሰለውን የአቶ ዐቃቤ ሕግ ማስረጃ ያስረዳ ነው።

የአቶ ዐቃቤ ሕግ 45ኛ ምስክር የነበረው፡ ወ/ሮ ታደገሊሽ ካዛ በ16/5/93 በችሎት ቀርበ የሰጡት ምስክርነት በ1971 ዓም ታሕዞ በኋላ መምሪያ መግለጫ ሲሰጥ 7ኛው ተከሳሽ በሕሳብ ወይኖ ቦታ ላይ ሁለቱን መሠመድ የተገሉትን 3 ወጣቶች ለማስገደል የሰጠው ምስክርነት አልነበረም። አቶ ዐቃቤ ሕግም ይህንን ወደዩ 7ኛው ተከሳሽ ለማዘዙና ለማስፈፀሙ ይቀርበው የጽሑፍ ማስረጃ የለም ስለሆነም የምስክሮቹ ቃል ተፈፃሚ ካለመሆኑም በላይ በየትኛውም ደረጃ በደረጃ 9 ላይ ተገደሉ የተባሉትን ወጣቶች ወደዩ በዋና በ7ኛው ተከሳሽ ላይ የመደያዎጠት ስንወስነ ወደቅ መሆን ስር ቤት ካሕል ክወገብ ውጭ የሚገናኙት ወሰኔ ተከሳሽ የተከበረው የዶሴገኛ ከሰሪ ፍርድ ቤት ውሳኔውን እንደሚገኝ በትህትና እጠይቃለሁ።

2.2. <u>ደረጃ 22"ን" በተመለከተ፡</u>

በዚህ ደረጃ አቶ ዐቃቤ ሕግ 4(አራት) ምስክሮችን አቅርቧል።

<u>1ኛው የአቶ ዐቃቤ ሕግ ምስክር ደመረ ደሳሱ</u> በችሎት ቀርቦ፡ በሰጠው ቃል፡

ሀ. ከኔ 5/1970 ዓም ከሰራ ወደ መኖሪያ በኋላ ፓሊስ መምሪያ መግለጫ፡

492

በተገለ የወል ተከሳይ ላይ በቁጥ. ከተወሰ ቀበሌ እስር ቤት ውስጥ በነሐሴ ወር 1971 ዓ.ም ክትትል ውስጥ ጉዳት አድርሰሃል፡ የሚል ነው። በችሎቱ ሂደትም ልዩ ዐቃቤ ሕግ ክሱን ያቀረበ ነው፡ አመሠራረት በማስረጃው ሳያስረዳበት በእንግሊዝ ደግሞ ገቀረቡበትም የመከላከያ ማስረጃዎች የልዩ ዐቃቤ ሕግን ማስረጃዎች በማስተባበል በድርጊቶቹ ተሳታፊ አለመሆኔን ያረጋገጡ ሆኖ ሳለ ማስረጃዎቹን፡ ካለፈ አመዛዝኖ ውጤቱ ውድቅ በማድረግ የ11 (አስራ አንድ) ዓመት ጽኑ የእስራት ቅጣት ፈርዶብኛል። (የውሳኔ መዝገብ ገጽ ቁጥር 294)

2. የልዩ ዐቃቤ ሕግ ምስክሮች ከምስክርነታቸው ጋር በፍርድ የሰጡት ጭብጥ ያላስረዱ ስለመሆናቸው፡

2.1 ወይዞን በተመለከተ በድርጊቱ ዓይነ

በዚህ ድርጊት ለምስክርነት የቀረበው የልዩ ዐቃቤ ሕግ 1ኛ ምስክር ደመረ ደሳለኝ የተባለው ሲሆን በ22/5/92 ዓ.ም በችሎት ቀርቦ

ሀ. ከተከሳሾች መካከል እኔን ገኛውን ተከሳሽ በስም አለመጥራቱም በመልክም ለይቶ አለመለየቱም።

ለ. በሐምሌ 5 ቀን 1970 ዓ.ም ከሰዓት ወደ ተይዞ በጋዜጠ መምሪያው መገኘቱን፡ ከገኘት ሰዎች መካከል የኔን ስም መጥራቱን ተመዝግቧል። ይህም ሲሆን ልዩ ዐቃቤ ሕግ ነሐሴ 1971 ዓ.ም ተይዞ ተገረፈ በማለት የመሠረተውን ጭብጥና የተመዘገበውን ነገር አያስረዳም።

ምስክሩ የወል ተከሳሾች ከሳሽ በመሆኑ እኔ ላይ የደረሰበትን ጉዳት በሌላ ገለልተኛ ማስረጃ ማረጋገጥ ይኖርበታል እንጂ ቃሉ ብቻውን የመሆኑን ያህል ሀሰትም ስለመሆኑ እንደ ተጨባጭ ማስረጃ ተወስዶ ገልተመዘገበ ጭብጥ የፍርድ ውሳኔ መስጠቱ እኔን ገኛውን ተከሳሽ በእጅጉ ጎድቶኛል።

ለአቃብያኔ ደህና ይህው ምስክር ጥናቱ ቃሉን፡ በአዲስ አበባ ልደታ ከፍተኛ ፍ/ቤት 1ኛ ወንጀል ችሎት በመ/መ/ቁ 1293/93 በ... ተሰጠ ገጽ የሰነ መዝገብ በተመለከተ ጭብጥ

መዝገብ ቤት
የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት

መስከረም 12 ቀን 1996 ዓ.ም

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ መንግሥት
ለፌዴራሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
አዲስ አበባ

የፌ/ጠ/ፍ/ ይ/መ/ቁ...
የከ/ጠ/ፍ/ መ/መ/ቁ... 2/89
የአ/ዐ/ሕ/ መ/መ/ቁ... 108/85

ይግባኝ ባይ..... ክርሃት ገ/መድህን ቶርቦ በኋላ ካሳ/ሰ
ደበበ ሁሩይ የክስ መዝገብ 7ኛ ተከሳሽ

መልስ ሰጪ..... አዩ ዐቅበ አጎ

በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር 185(1)፣ 189(1) መሠረት የቀረበ
የይግባኝ ቅሬታ ማመልከቻ

በከሳሽ አዩ ዐቅበ አጎና በተከሳሽ ክርሃት ገ/መድህን ቶርቦ መካከል በበታች ፍርድ ቤት ክርክር ሲካሄድ ቆይቶ ክርሱ ዘን የደበበ ቻሉት በክልል ከተማ በነበረው የወንጀል ክርክር ጉዳይ ፍርድ ቤቱ መጋቢት 12 ቀን 1995 ዓ.ም በዋለው ችሎት በ11 (አሥራ አንድ) ዓመት ጽኑ እሥራት እንድቀጣ ፈርዶብኛል።

በዚህ የፍርድ ውሳኔ ላይ የተሰማኝን ቅሬታ ከዚህ እንደሚከተለው በይግባኝ አቤቱታዬ በዝርዝር አቀርባለሁ።

1 የይግባኝ ባይ ቅሬታ አጭር መግለጫ

አዩ ዐቅበ አጎ ህዳር 6 ቀን 1992 ዓ.ም ገቀረበው የክስ ማመልከቻ ድርጊት 9፣ 12 እና 23 "ን" በተመለከተ የ1949 ዓ.ም የኢትዮጵያ ወንጀለኛ መቅጫ ሕግ ቁጥር 32(1)ሀ እና 281(ሀ) እንደዚሁም 538(ሀ) በመተላለፍ፡ በድርጊት 9 ላይ እና ሁለቱን መሐመድን በተገሉ 3(ሦስት) ሰዎችን በታህሣሥ 21 ቀን 1972 ዓ.ም በክልል ወህኒ ቤት እንደገደሉ በማለትም ፣ በድርጊት 22 ላይ እና ወ/ፋንታሁን አዛን በተገሉ አራት የመስ ተበዳዮች ላይ በነሐሴ 7 ቀን 1971 ዓ.ም በጭላሎ አውራጃ ገበሬ ወ/ማርያም ንጉሴ እንደዚሁም በድርጊት 23 ላይ አንደው ጎጆ ሰፈሩ.

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA
FEDERAL SUPREME COURT

ቀን 06/05/96
Date
ቁጥር 13478
Ref. No.

ለ-[illegible]
----[illegible]-------

በይግባኝ ባይ --[illegible]-- እና
በመልስ ሰጭ --[illegible]-- መካከል ባለው
--[illegible]-- ወንጀል ይግባኝ ክርክር ጉዳይ የፌ/ጠ/ፍ/ቤት
ወ/ችሎት --[illegible]-- ቀን 199-6 ዓ.ም. በዋለው ችሎት ይግባኙን
ባለመቀበል --[illegible]-- የሰጠ ስለሆነ የ--[illegible]-- ትክክል ግልባጭ
--1 ገጽ በእናንተ በኩል ለይግባኝ ባዩ እንዲደርሰው እንገልፃለን፡፡

06/05/96

7/5/96

ሐብታሙ ወርቁ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ም/ሬጅስትራር

ስልክ Tel. 55 34 00 | ፋክስ Fax 550278 114793 | ፖ.ሣ.ቁ. P.O Box 6166 | አዲስ አበባ - ኢትዮጵያ Addis Ababa - Ethiopia

ንግድ ማተሚያ ድርጅት

495